

မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များရှိ အုပ်ချုပ်မှုစနစ်

အသစ်ပြင်ဆင်တည်းဖြတ်ထုတ်ဝေမှု
၂၀၁၈ အောက်တိုဘာလ

The Asia Foundation

© 2018 The Asia Foundation

အာရှဖောင်ဒေးရှင်း၏ တရားဝင်ခွင့်ပြုချက် တစ်စုံတရာမပါဘဲ
ဤစာအုပ်၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကိုဖြစ်စေ၊ တစ်အုပ်လုံးကိုဖြစ်စေ
ပြန်လည်ဖြန့်ဖြူးထုတ်ဝေခြင်း အလျဉ်းမပြုလုပ်ရ။

၁၁။ ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်းရိပ်သာလမ်း
အနောက်ငါးထပ်ကြီးရပ်ကွက်
ဗဟန်းမြို့နယ်
ရန်ကင်း၊ မြန်မာ

ကျေးဇူးတင်လွှာ

စာရေးသူနှင့် သုတေသနအဖွဲ့တစ်ခုလုံး ဤသုတေသနပြုလုပ်ရာတွင် ကူညီ၍မေးခွန်းများဖြေကြားပေးခဲ့ကြသော အစိုးရအဖွဲ့၊ နိုင်ငံရေးပါတီ၊ အရပ်ဖက်လူအဖွဲ့အစည်း၊ ရပ်ရွာအခြေပြုအဖွဲ့များ၊ အလှူရှင်များ၊ NGO များ နှင့် အချိန်ပေးပြီး အတွေ့အကြုံများ ဝေမျှပေးခဲ့ကြပါသော ပြည်တွင်းပြည်ပမှ ပညာရှင်များကို တစ်ဦးချင်းတစ်ယောက်ချင်းစီ ကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း ပြောကြားလိုပါသည်။

သုတေသီများအနေဖြင့် ဖြည့်စွက်အကူအညီပေးခဲ့ကြသူများနှင့် အစီရင်ခံစာကို ဖတ်ရှုပြီး တန်ဖိုးရှိလှစွာသော ထင်မြင်ချက်နှင့် အကြံဉာဏ်များပေးခဲ့ကြသော သူများအားလုံးကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ပြောကြားလိုပါသည်။ နောက်ဆုံးအနေနှင့် အထူးကျေးဇူးတင်စကား ပြောကြားလိုသူများမှာ သုတေသန ပြုလုပ်ရာတွင်နှင့် အစီရင်ခံစာရေးသားရာတွင် တစ်လျှောက်လုံး ကူညီမှုနှင့် လမ်းညွှန်မှု ပေးခဲ့ကြပါသော အာရှဖောင်ဒေးရှင်းမှ Matthew Arnold နှင့် Kelsey Atwood တို့ဖြစ်ကြပါသည်။

အစီရင်ခံစာပါ အကြောင်းအရာနှင့် စိစစ်လေ့လာမှုပိုင်းတွင် အမှားအယွင်းတစ်စုံတစ်ရာ ရှိပါက စာရေးသူ၏ တာဝန်သာ ဖြစ်ကြောင်း အသိပေးလိုပါသည်။

ဦးဆောင်သုတေသီနှင့် စာရေးသူ

Richard Batcheler

အမြဲတေ သုတေသနအဖွဲ့နှင့် ဦးဆောင်ပါဝင်သူများ

ကြည်ပြာချစ်စော
Matthew Arnold
Ildrim Valley
Kelsey Atwood
သက်လင်းဝေ

ပူးပေါင်းပါဝင်ကြသူများ

Heesu Chung	စုဖြိုးဝင်း	James Owen
Stephanie Guo	Alison Chan	အေးမိုမိုခိုင်
Jane Sail	Billy Ford	စောဆာဂေးဒို
Elzemies Zinkstok	John Rieger	Nicola Williams
ရဲထွတ်ဦး	ဟိန်းအောင်ကျော်	ယုဇင်ထွန်း

ပြန်လည်သုံးသပ်ပေးသူများ

တင်မောင်သန်း	Anki Dellnas	မြတ်သဲသစွာ
Susanne Kempel	Roger Shotton	Kim Jolliffe
Hamish Nixon	Jared Bissinger	Mael Raynaud

လွင်လွင်အောင်

အမှာစာ

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများမှာ အရေးပါပြီး ထိုအရေးပါမှုသည် ၎င်းတို့ စတင်ဖွဲ့စည်းသည့်အချိန်မှစ၍ ယနေ့အချိန်ထိ တိုး၍သာလာပါသည်။ ၎င်းအစိုးရများ၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များ ပိုမိုတိုးပွားလာပြီး အစိုးရအသုံးစရိတ်၏ များစွာသော ပမာဏကို စီမံခန့်ခွဲနေသည်ဖြစ်ရာ ၎င်းတို့၏ စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာအတွင်းမှ မြန်မာနိုင်ငံတော်၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် လူအများရှုမြင်နားလည်ပုံကို ပိုမို၍ ပုံဖော်လာနိုင်ကြသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ် ရှေ့ဆက်သွားနေသည့်အလျောက် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချပေးခြင်းဖြင့် ဒေသဆိုင်ရာအဆင့် အင်အားစုများသည် အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရန် အတွေ့အကြုံနှင့် လုပ်ငန်းစွမ်းရည်များ ရရှိလာကြမည်ဖြစ်သည်။

၂၀၁၃ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် အာရှဖောင်ဒေးရှင်း၏ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ပတ်သက်သည့် ပထမဦးဆုံးသော အစီရင်ခံစာဖြစ်သည့် **မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များရှိ အုပ်ချုပ်မှုစနစ်** ကို ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။ ၎င်းအစီရင်ခံစာကြောင့် အစိုးရ၊ အရပ်ဖက် လူ့အဖွဲ့အစည်း၊ အလှူရှင်များနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး မိတ်ဖက် အဖွဲ့အစည်းများ ဒေသဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်နှင့် ပတ်သက်၍ စိတ်ဝင်စားမှု မြင့်တက်လာကြပါသည်။ ထိုအချိန်ကတည်းကစ၍ ဒေသဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်ရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပဋိပက္ခဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကို ပိုမိုအသေးစိတ် လေ့လာရန် အာရှဖောင်ဒေးရှင်းမှ အစီရင်ခံစာ ၃၈ စောင်ကို ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။

အဆိုပါ အစီရင်ခံစာကို ထုတ်ဝေပြီး ငါးနှစ်အကြာ ယခုပြန်လည်၍ အသစ်ပြင်ဆင် တည်းဖြတ်ထုတ်ဝေသောမူတွင် မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေး ဖွဲ့စည်းပုံများ၊ လည်ပတ်ဆောင်ရွက်ပုံများနှင့် ပတ်သက်ပြီး သိရှိနားလည်ရန် လိုအပ်သော အချက်များကို ဖော်ပြထားပြီး၊ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော အဓိက နိုင်ငံရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး၊ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းများနှင့် အခက်အခဲများကို တင်ပြထားသည်။ ဤအစီရင်ခံစာတွင် အကြံပြုတင်ပြချက်များ ပေးထားသော်လည်း အတိအကျ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့်ဟု မရည်ရွယ်ပါ။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်အနေဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ် အပါအဝင် လက်ရှိ ဖြစ်ပွားနေသည့် မူဝါဒ နှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး လုပ်ငန်းစဉ်များကို အားကောင်းလာအောင် ပြုလုပ်ပေးရာတွင် လိုအပ်သည့် အရေးကြီး ကိစ္စရပ်များအကြောင်းကို ဆွေးနွေးကြရာတွင် အခြေအနေကို ကောင်းစွာ သိနားလည်ပြီး နည်းလမ်းကျကျ ဆွေးနွေးမှုများပြုလုပ်နိုင်ရန် ဤအစီရင်ခံစာမှ အထောက်အကူပေးရန် အခြေခံအားဖြင့် ရည်ရွယ်ပါသည်။

အာရှဖောင်ဒေးရှင်းမှ ထုတ်ဝေခဲ့သော အစီရင်ခံစာများပါ သက်သေအချက်အလက် တော်တော်များများကို အခြေခံ၍ ဤအစီရင်ခံစာကို ရေးသားပြီး၊ ရနိုင်သမျှသော ကျမ်းအကိုးအကားများအပေါ် စိစစ်လေ့လာချက်နှင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး သုံးခုစီတို့မှ ဒေသဆိုင်ရာ အစိုးရစနစ်များတွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်လျက်ရှိကြသည့် အဓိက အချက်အလက်ပုံစံပေးသူများကို လူတွေ့မေးမြန်းမှုများဖြင့် အဆိုပါ အချက်အလက်များကို အားဖြည့်ပေးထားပါသည်။ အာရှဖောင်ဒေးရှင်းနှင့် Renaissance Institute တို့ ပူးပေါင်း အကောင်အထည် ဖော်ခဲ့ကြသည့် Myanmar Strategic Support Program မှ ရရှိခဲ့သော အတွေ့အကြုံသည်လည်း ဤအစီရင်ခံစာအတွက် အထောက်အကူ ဖြစ်စေပါသည်။ အဆိုပါအစီရင်ခံစာမှနေ၍ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများကို ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာငွေစီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် စည်ပင်သာယာအုပ်ချုပ်ရေး ကိစ္စရပ်များနှင့် အထူးစပ်လျဉ်း၍ လက်ရှိတွင် နည်းပညာပိုင်း အထောက်အကူပေးအပ်လျက်ရှိပါသည်။

အစီရင်ခံစာအတွက် ငွေကြေးထောက်ပံ့မှုကို အင်္ဂလန်နိုင်ငံ Department for International Development (DFID)၊ Australian Department of Foreign Affairs and Trade (DFAT) နှင့် Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC) တို့မှ ရက်ရောစွာ ဖြည့်ဆည်းပေးခဲ့ကြပါသည်။ အစီရင်ခံစာပါ ထင်မြင်ယူဆချက်များမှာ စာရေးသူများနှင့်သာ လုံးဝသက်ဆိုင်ပြီး DFID ၊ DFAT ၊ SDC ၊ အာရှဖောင်ဒေးရှင်း နှင့် Renaissance Institute တို့၏ အာဘော်မဟုတ်ကြောင်း ပြောကြားလိုပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များရှိ အုပ်ချုပ်မှုစနစ် အစီရင်ခံစာ တွင် ပါရှိသော မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒေသဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးတွင် ပါဝင်သက်ဆိုင်ကြသူများအားလုံး လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေကြသည့် နည်းလမ်းများနှင့် ပတ်သက်သည့် အသိပညာအခြေခံသည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ်အတွက် အထောက်အကူ ပေးနိုင်လိမ့်မည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ မျှော်လင့်ပါသည်။

Dr. Matthew B. Arnold
ဌာနေကိုယ်စားလှယ်
အာရှဖောင်ဒေးရှင်း၊ မြန်မာ
ရန်ကုန်၊ အောက်တိုဘာ ၂၀၁၈

မာတိကာ

အတိုကောက်မှတ်စု	က
ဝေါဟာရရှင်းလင်းချက်	ဂ
အခန်းလမ်းညွှန်	င

အခန်း ၁ - မိတ်ဆက် ၁

၁.၁ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးသည် အဘယ်ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် အရေးပါသနည်း။	၂
၁.၂ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။	၃
၁.၃ အစီရင်ခံစာ၏ ချဉ်းကပ်လေ့လာပုံ	၇

အခန်း ၂ - မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေး၏ မူဘောင် ၁၁

၂.၁ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး၏ ဥပဒေမူဘောင်မှာ အဘယ်နည်း။	၁၂
၂.၂ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေး၏ ဖွဲ့စည်းပုံမှာ မည်သို့နည်း။	၁၉
၂.၃ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလအစိုးရများ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေကို မည်သို့ အနက်ဖွင့်ဆို၍ မည်သို့ လက်တွေ့ကျင့်သုံးကြသနည်း။	၂၇

အခန်း ၃ - နိုင်ငံရေး မျက်နှာစာ ၃၁

၃.၁ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့် အုပ်ချုပ်ရေးမဏ္ဍိုင်သည် လက်တွေ့တွင် မည်သို့ အလုပ်လုပ်သနည်း။	၃၂
၃.၂ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဥပဒေပြု လွှတ်တော်များ လက်တွေ့တွင် မည်သို့ အလုပ်လုပ်သနည်း။	၄၀
၃.၃ ပူးပေါင်းပါဝင်မှု နှင့် တာဝန်ခံမှုတို့ ဒေသန္တရအဆင့်တွင် မည်သို့ လည်ပတ်ဆောင်ရွက်ကြသနည်း။	၅၁
၃.၄ နိုင်ငံရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အသစ်ပေါ်ထွန်းလာသော ရှေးရှုမှုများမှာ အဘယ်နည်း။	၅၃

အခန်း ၄ - စီမံအုပ်ချုပ်ရေး မျက်နှာစာ ၅၅

၄.၁ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ စီမံအုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်ချက်	၅၆
၄.၂ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်အောက်တွင် မည်သို့စီမံအုပ်ချုပ်ကြသနည်း။	၆၈
၄.၃ စီမံအုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အသစ်ပေါ်ထွန်းလာသော လမ်းကြောင်းများမှာ အဘယ်နည်း။	၇၅

အခန်း ၅ - ဘဏ္ဍာရေး မျက်နှာစာ ၇၇

၅.၁ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် ဘက်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။	၇၈
၅.၂ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ ၎င်းတို့၏ ဘဏ္ဍာငွေကို မည်သို့သုံးစွဲကြသနည်း။	၈၈
၅.၃ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ ၎င်းတို့၏ ငွေကြေးသုံးစွဲရမည့်နေရာတွင် မည်သို့ ဘဏ္ဍာငွေ ထောက်ပံ့ကြသနည်း။	၉၄
၅.၄ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အသစ်ပေါ်ထွန်းလာသော လမ်းကြောင်းများမှာ အဘယ်နည်း။	၁၀၄

အခန်း ၆ - နိဂုံးချုပ် ၁၀၇

၆.၁ မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ်ကို ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း	၁၀၈
၆.၂ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်း နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်	၁၁၂
၆.၃ မူဝါဒရေးရာ အကြံပြုတင်ပြချက်များနှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် လိုအပ်သော နေရာများ	၁၁၅

နောက်ဆက်တွဲများ	၁၁၉
အဆုံးသတ်မှတ်စု	၁၄၇
ကျမ်းကိုးစာရင်း	၁၅၆

အတိုကောက်မှတ်စု

CDC	City Development Committee မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ	PFM	Public Financial Management ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာငွေစီမံခန့်ခွဲမှု
CDF	Constituency Development Fund မဲဆန္ဒနယ် ဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေ	PRF	Poverty Reduction Fund ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု လျှော့ချရေး ရန်ပုံငွေ
CSO	Civil Society Organization အရပ်ဖက် အဖွဲ့အစည်း	RDF	Rural Development Fund ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ရန်ပုံငွေ
DAO	Development Affairs Organization စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့အစည်း	SAD	Self-administered division ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရတိုင်း
DDA	Department of Development Affairs စည်ပင်သာယာရေး ဦးစီးဌာန	SAZ	Self-administered zone ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသ
DRD	Department of Rural Development ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေး ဦးစီးဌာန	SAD/Z	Self-administered division/zone ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရစီရင်စု
EAO	Ethnic armed organization တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့	SPDC	State Peace and Development Council နိုင်ငံတော် အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ
EO	Executive Officer အမှုဆောင်အရာရှိ	TA	Township Administrator မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး
FY	Fiscal Year ဘဏ္ဍာရေးနှစ်	TDAC	Township Development Affairs Committee မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ
GAD	General Administrative Department အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန	(T)DSC	(Township) Development Support Committee (မြို့နယ်) ဖွံ့ဖြိုးရေး အထောက်အကူပြု ကော်မတီ
GAO	General Administration Offices အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးရုံးများ	TFMB	Township Farmland Management Body မြို့နယ်လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့
MMK	Myanmar kyat (national currency) မြန်မာကျပ်ငွေ (နိုင်ငံသုံးငွေကြေး)	TMC	Township Management Committee မြို့နယ်စီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီ
MOHA	Ministry of Home Affairs ပြည်ထဲရေး ဝန်ကြီးဌာန	TPFIC	Township Plan Formulation and Implementation Committee မြို့နယ်စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေး ကော်မတီ
MOPF	Ministry of Planning and Finance စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးဌာန	UFC	Union Finance Commission ပြည်ထောင်စုအစိုးရ ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်
MP	Member of Parliament လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် / လွှတ်တော်အမတ်	W/VTA	Ward/Village Tract Administrator ရပ်ကျေးအုပ်ချုပ်ရေးမှူး
LDF	Local Development Funds ဒေသန္တရ ဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေများ	YCDC	Yangon City Development Committee ရန်ကုန်မြို့တော် စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ
MOEE	Ministry of Electricity and Energy လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင် ဝန်ကြီးဌာန		
MCDC	Mandalay City Development Committee မန္တလေးမြို့တော် စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီ		
NCA	Nationwide Ceasefire Agreement တစ်နိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ်		
NPC	National Planning Commission အမျိုးသား စီမံကိန်း ကော်မရှင်		

နိုင်ငံရေးပါတီများ

ANDP	Akha National Development Party အာခါအမျိုးသား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ပါတီ
ANP	Arakan National Party ရခိုင်အမျိုးသားပါတီ
AMDP	All Mon Regions Democracy Party မွန်ဒေသလုံးဆိုင်ရာဒီမိုကရေစီပါတီ
DPM	Democratic Party (Myanmar) ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ (မြန်မာ)
KDUP	Kokang Democracy and Unity Party ကိုးကန့် ဒီမိုကရေစီနှင့် ညီညွတ်ရေးပါတီ
KPP	Kayin People's Party ကရင်ပြည်သူ့ပါတီ
KSDP	Kachin State Democracy Party ကချင်ပြည်နယ်ဒီမိုကရေစီပါတီ
LNDP (La Hu)	La Hu National Development Party လားဟူ အမျိုးသား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ပါတီ
LNDP (Lisu)	Lisu National Development Party လီဆူအမျိုးသားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးပါတီ
MNP	Mon National Party မွန်အမျိုးသားပါတီ
NLD	National League for Democracy အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်
NUP	National Unity Party တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးပါတီ
PNO	Pa-O National Organization ပအိုဝ်း အမျိုးသား အဖွဲ့ချုပ်
SNDP	Shan Nationalities Democratic Party ရှမ်းတိုင်းရင်းသားများ ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ
SNLD	Shan Nationalities League for Democracy ရှမ်းတိုင်းရင်းသားများ ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်
TNDP	Tai-Leng Nationalities Development Party တိုင်းလိုင်(ရှမ်းနီ)အမျိုးသားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးပါတီ
TNP	Ta-Arng (Palaung) National Party တအာင်း(ပလောင်)အမျိုးသားပါတီ
UDPKS	Unity and Democracy Party of Kachin State စည်းလုံးညီညွတ်ရေးနှင့်ဒီမိုကရေစီပါတီ ကချင်ပြည်နယ်
USDP	Union Solidarity and Development Party ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီ
WDP	Wa Democratic Party 'ဝ' ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ

WNUP	Wa National Unity Party ဝ အမျိုးသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေးပါတီ
ZCD	Zomi Congress for Democracy ဇိုမီးဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်

ဝေါဟာရရှင်းလင်းချက်

တာဝန်ခံမှု။ ဤဖြစ်စဉ်တွင် အစိုးရ အရာရှိများနှင့် အဖွဲ့အစည်း ယန္တရားများသည် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာငွေ စီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်များ ပြည့်မီစေရေးတို့ အပါအဝင် ၎င်းတို့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များနှင့် လုပ်ရပ်များအတွက် တာဝန်ယူခြင်းဖြစ်သည်။

အုပ်ချုပ်ရေး။ အစိုးရ/ပြည်သူ့ရေးရာ ကိစ္စရပ်များအား စီမံခန့်ခွဲခြင်း။

ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်။ မိမိဘာသာ အုပ်ချုပ်ခြင်း။ ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ပိုင်ခွင့် နှင့် ချမှတ်နိုင်စွမ်း။

ဝန်ကြီးချုပ်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ၏ အကြီးအကဲ

ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်။ မြန်မာ့တပ်မတော်၏ စစ်သေနာပတိချုပ်။

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေး။ ဗဟိုအစိုးရမှနေ၍ လက်အောက်ခံ သို့မဟုတ် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း လွတ်လပ်ခွင့်ရ အစိုးရ အဖွဲ့အစည်းများသို့ လွှဲအပ်အခွင့်အာဏာနှင့် တာဝန်ပေးအပ်ခြင်း။

- **နိုင်ငံရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး။** ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ခွင့်အာဏာနှင့် တာဝန်ခံမှုတို့ကို ဒေသန္တရ အဆင့်များသို့ လွှဲပြောင်းပေးအပ်ခြင်း။
- **အုပ်ချုပ်ရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး။** စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ တာဝန်ရပ်များကို အစိုးရ သို့မဟုတ် အုပ်ချုပ်ရေး အဆင့်မျိုးစုံသို့ ခွဲဝေပေးလိုက်ခြင်း။
- **ဘဏ္ဍာရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး။** အသုံးစရိတ်ဆိုင်ရာ တာဝန်များနှင့် သက်ဆိုင်ရာ အရင်းအမြစ် ဖြည့်ဆည်းပေးမှုများကို ခွဲဝေပေးခြင်း။

အာဏာဖြန့်ဝေခြင်း။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေး ပုံစံတစ်မျိုးဖြစ်ပြီး ဤတွင် လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို ဗဟိုအုပ်ချုပ်ရေးယူနစ်များ၏ အောက်ပိုင်းအလွှာသို့ ကဏ္ဍအခြေခံ သို့မဟုတ် ဒေသအခြေခံအလိုက် ခွဲဝေပေးသော်လည်း အထက် ဗဟိုအဖွဲ့အစည်း ယန္တရားသို့ ဆက်၍တာဝန်ခံစေခြင်း။

အာဏာလွှဲအပ်ခြင်း။ လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို ပင်မအစိုးရယန္တရား အပြင်ဘက်ရှိ တစ်ဝက်တစ်ဝက် သို့မဟုတ် အပြည့်အဝ လွတ်လပ်သော အဖွဲ့အစည်းများသို့ လွှဲပြောင်းပေးလိုက်ခြင်း။ ဥပမာ သီးခြားလွတ်လပ်သော အာဏာပိုင် အဖွဲ့အစည်းများ သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်းများသို့ လွှဲပြောင်းပေးခြင်း၊ ပုဂ္ဂလိက ပြုစေခြင်း။

အာဏာခွဲဝေခြင်း။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချသည့် ပုံစံတစ်ရပ်ဖြစ်ပြီး အာဏာနှင့် တာဝန်များကို (အများအပြားဖြင့် ရွေးကောက်ခံ) ဒေသန္တရ အစိုးရ ယူနစ်များသို့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့် အဆင့်အပြင် အတိုင်း အတာတစ်ခုထိရှိသော ကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်ခွင့်နှင့်တကွ လွှဲပြောင်း ပေးအပ်လိုက်ခြင်း။

တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်း။ မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ၏ အခွင့်အာဏာကို အန်တုသည့် မည်သည့်အစိုးရကိုမှ သစ္စာမခံသော လက်နက်ကိုင်အုပ်စုများ။

ဖယ်ဒရယ်စနစ်။ ဗဟိုအာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်း (ဖယ်ဒရယ်အစိုးရ) နှင့် တစ်ဆင့်ခံ အစိုးရများအကြား အာဏာခွဲဝေကျင့်သုံးသော အစိုးရစနစ်။

အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်။ နိုင်ငံ၊ ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီး စသည်တို့ကို ဆုံးဖြတ်ချက်ပြုလုပ်ခြင်း နှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်းများ ပြုလုပ်ရန်အတွက် ဖွဲ့စည်းပုံများနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များ ဖြစ်ကြသည်။ ဒီမိုကရေစီ အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးတွင် တာဝန်ခံမှု၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှု၊ ဥပဒေစိုးမိုးမှု၊ စုံလင်ပါဝင်စေမှု နှင့် လူထုပူးပေါင်းပါဝင်မှု တို့မှ ရရှိအောင် ရည်ရွယ်လုပ်ဆောင်ရသည်။

- **ပြည်နယ်တိုင်းဒေသကြီးအုပ်ချုပ်ရေး။** ပြည်ထောင်စု အစိုးရအောက်ရှိ အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးအဆင့်အားလုံးကို ဆိုလိုသည်။

အစိုးရ။ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၏ အရပ်သားနှင့် တပ်မတော် အုပ်ချုပ်ရေးများကို ဆိုလိုသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ အစိုးရ၏ အုပ်ချုပ်ရေး မဏ္ဍိုင်တစ်ခုတည်းကိုသာ ရည်ညွှန်း၍ အသုံးပြုသည်။

လွှတ်တော်။ ကောင်စီ သို့မဟုတ် ညီလာခံကို ဆိုလိုသည်။ ဤဝေါဟာရသည် ပြည်ထောင်စု နှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့်များ၏ ဥပဒေပြုရေး အဖွဲ့အစည်းများကို ရည်ညွှန်းသည်။

- **ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်။** ပြည်ထောင်စု ဥပဒေပြုရေး ညီလာခံ အစည်းအဝေးဖြစ်ပြီး အထက်နှင့် အောက် ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်များ၏ ပူးတွဲဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်။
- **ပြည်သူ့လွှတ်တော်။** ပြည်သူ့လွှတ်တော်သည် ပြည်ထောင်စု အောက်လွှတ်တော်ကို ဆိုလိုသည်။
- **အမျိုးသားလွှတ်တော်။** တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ လွှတ်တော်သည် ပြည်ထောင်စု အထက်လွှတ်တော်ကို ဆိုလိုသည်။
- **ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်။** ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး၏ တစ်ခု၏ လွှတ်တော်ကို ဆိုလိုသည်။

ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်။ ဥပဒေ သို့မဟုတ် ဥပဒေတစ်ရပ်။ ထိုသို့မဟုတ်က ဥပဒေပြုခြင်း သို့မဟုတ် ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းခြင်း။

မြန်မာ။ ပြည်ထောင်စုသမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်၏ အမည်အတိုကောက် ဖြစ်ပြီး ယခင်က ပြည်ထောင်စု ဗမာနိုင်ငံတော်ဟု ခေါ်တွင်သည်။

NLDအစိုးရ။ ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ရွေးကောက်ခံရသော အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်မှ ဖွဲ့စည်းသည့် အစိုးရဖြစ်ပြီး နိုင်ငံတော်၏ အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ ဦးဆောင်မှုအောက်တွင် ရှိသည်။

အာဏာထိန်းကျောင်းခြင်း။ အစိုးရ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ချက်များကို စစ်ဆေးခြင်း၊ စောင့်ကြည့်ခြင်း၊ ကြီးကြပ်ခြင်း အပါအဝင် တစ်စုံတစ်ခုအား စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းဖြစ်သည်။

အစိုးရအသုံးစရိတ်။ ဝန်ထမ်းလစာများ၊ အငြိမ်းစားရန်ပုံငွေများ၊
ထိန်းသိမ်းမှုများ၊ ကုန်ပစ္စည်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှု ဝယ်ယူခြင်း၊
အခြေခံအဆောက်အအုံတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်းနှင့် အခြားကုန်ကျစရိတ်များ
အပါအဝင် အစိုးရ အသုံးပြုသည့် ငွေပမာဏ။

- **သာမန်သုံးငွေ။** ဝန်ထမ်းလစာများ၊ အငြိမ်းစားရန်ပုံငွေများ၊
ထိန်းသိမ်းမှုများ၊ ကုန်ပစ္စည်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှု ဝယ်ယူခြင်းနှင့်
အခြားကုန်ကျစရိတ်များ အပါအဝင် အစိုးရ အထွေထွေ
အသုံးစရိတ်။
- **ငွေလုံးငွေရင်းသုံးငွေ။** ယာဉ်များ၊ မြေဝယ်ယူမှု၊ စက်ပစ္စည်း၊
အဆောက်အအုံများနှင့် လမ်းများစသည့် တစ်နှစ်ထက်ပို၍
ခံသော ပစ္စည်းများအတွက် အစိုးရ၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု။

ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရစီရင်စု။ ပြည်ထောင်စု အစိုးရလက်အောက်မှ
အုပ်ချုပ်ရေးရှိသော နယ်မြေဒေသတစ်ခုဖြစ်ပြီး ၎င်းကိုယ်ပိုင် တစ်ဆင့်ခံ
ရွေးကောက်တင်မြှောက်ပြီး ခန့်အပ်တာဝန်ပေးသော “ဦးစီးအဖွဲ့များ”
ရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသ ငါးခုနှင့် ကိုယ်ပိုင်
အုပ်ချုပ်ခွင့်ရတိုင်းတစ်တိုင်း ပါဝင်သည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး။ ပြည်ထောင်စု အစိုးရလက်အောက်မှ
အုပ်ချုပ်ရေးရှိသော နယ်မြေဒေသတစ်ခုဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်
ပြည်နယ်ခုနစ်ခုနှင့် တိုင်းဒေသကြီး ခုနစ်ခု ပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားသည်။
ပြည်နယ်များမှာ လူဦးရေအများဆုံးသော တိုင်းရင်းသားလူနည်းစု
အမည်ကို အစွဲပြု၍ မှည့်ခေါ်သည်။ တိုင်းဒေသကြီးများတွင်
နေထိုင်သူအများစုမှာ ဗမာလူမျိုးများ ဖြစ်ကြသည်။

တပ်မတော်။ မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရ၏ လက်နက်ကိုင်
တပ်အင်အားစုများ ဖြစ်ကြပြီး ကာကွယ်ရေး အဖွဲ့အစည်းလည်း ဖြစ်သည်။

ပွင့်လင်းမြင်သာမှု။ အစိုးရ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များ၊
လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်များနှင့် ဆောင်ရွက်ပုံများအပေါ်
ပြည်သူလူထု၏ သိမြင်ခွင့်။

ပြည်ထောင်စု အစိုးရ။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဗဟိုအစိုးရ။

အခန်းလမ်းညွှန်

၁။ မိတ်ဆက်

အကြောင်းအရာ

ပဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးအား ရှင်းလင်းဖွင့်ဆိုခြင်း

သုတေသန ရည်မှန်းချက်နှင့် မေးခွန်းများ

အသုံးပြုသော နည်းနာနိသယ

အထူးပြုတင်ပြချက်

- ▶ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်နှင့် ပဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးတို့မှာ အနာဂတ်မြန်မာနိုင်ငံအတွက် လွန်စွာအရေးပါပြီး လက်ရှိတွင် အလွန်တရာ သိသာလျင်မြန်သောနှုန်းနှင့် ပြောင်းလဲလျက်ရှိသည်။
- ▶ ပဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးဟူသည် ပြည်သူ့လုပ်ငန်းဆောင်တာများဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် တာဝန်များကို ပဟိုအစိုးရမှ လက်အောက်ခံ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများသို့ လွှဲအပ်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ ၎င်းတွင် နိုင်ငံရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေး မျက်နှာစာများ ရှိသည်။
- ▶ ဤအစီရင်ခံစာတွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ ဖွဲ့စည်းပုံများနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်တာများဆိုင်ရာ ဖော်ပြချက်များနှင့် စိစစ်လေ့လာချက်များ ပြုလုပ်ထားပြီး၊ အရေးကြီးသော နိုင်ငံရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး၊ ဘဏ္ဍာရေး အခွင့်အလမ်းများနှင့် ပဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးအတွက် စိန်ခေါ်မှုများကို တင်ပြထားပါသည်။

၂။ မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးမူဘောင်

အကြောင်းအရာ

ပဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး၏ ဥပဒေမူဘောင်

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေး၏ ဖွဲ့စည်းပုံ

ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေကို အနက်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုပုံနှင့် လက်တွေ့ကျင့်သုံးပုံ

အထူးပြုတင်ပြချက်

- ▶ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသည် ပဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး မူဘောင်တွင် အခြေခံအကျဆုံးနှင့် အရေးပါဆုံးသော ဥပဒေဖြစ်ပြီး ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ ၁၄ ခု ဖွဲ့စည်းပေးလိုက်ခြင်းကိုသို့သော် ထူးခြားသော ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုများ ပေါ်ပေါက်စေခဲ့သည်။
- ▶ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများတွင် အုပ်ချုပ်ရေး၊ ဥပဒေပြုရေးနှင့် တရားစီရင်ရေး မဏ္ဍိုင်များ ပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားသည်။ အုပ်ချုပ်ရေး မဏ္ဍိုင်ကို ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် ဝန်ကြီးအဖွဲ့က ဦးဆောင်သည်။ ဥပဒေပြုရေး မဏ္ဍိုင်တွင် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ရွေးကောက်တင်မြောက်ခံ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့် လွှတ်တော်တစ်ရပ်ပါဝင်သည်။
- ▶ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပါ ဇယား ၁ နှင့် ၂ တို့တွင် ပြည်ထောင်စု အစိုးရနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများကြားရှိ ဥပဒေပြုရေးနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရေး တာဝန်များကို ခွဲခြားပြထားသည်။ ဇယား ၅ တွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ ကောက်ခံခွင့်ရှိသည့် အခွန်တော်များကို ဖော်ပြထားသည်။
- ▶ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေကို ပြည်ထောင်စု အစိုးရမှ အနက်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုပုံနှင့် သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်များကို အသေးစိတ် ချမှတ်ပေးခြင်းတို့ကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများမှ နာခံသည့် ထုံးစံတစ်ခု ဖြစ်စေပြနေပြီဖြစ်သည်။

၃။ နိုင်ငံရေးမျက်နှာစာ

အကြောင်းအရာ

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများ

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် များ၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများ

ဒေသန္တရအဆင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် တာဝန်ခံမှု

အထူးပြုတင်ပြချက်

- ▶ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် တာဝန်များမှာ ကြီးမားကျယ်ပြန့်လျက် ရှိနေသည်။ သက်ဆိုင်ရာ ကဏ္ဍများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် ဒေသန္တရ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတွင် ဦးဆောင်လျက်ရှိနေပြီး၊ များစွာသော ကဏ္ဍများတွင်လည်း ချဲ့ထွင်ဆောင်ရွက်လျက် ရှိနေသည်။
- ▶ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များနှင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များမှာလည်း အလွန်တရာ တက်တက်ကြွကြွ ရှိကြသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများကို ထိန်းကျောင်းရာတွင် အားကောင်းလာခြင်းနှင့် မဲဆန္ဒရှင်များကို ကိုယ်စားပြုရာတွင် စိတ်အားထက်သန်ခြင်း တို့အတွက် သာကေများစွာ တွေ့မြင်ရသည်။
- ▶ ဒေသန္တရအဆင့်တွင်မူ အစိုးရ တတိယအလွှာ မရှိသည့်အတွက် ပြည်ထောင်စု အစိုးရနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် ဒေသန္တရ အစိုးရ အုပ်ချုပ်ရေးကို ပူးပေါင်းပါဝင်မှုနှင့် တုံ့ပြန် ဆောင်ရွက်မှုများ ရရှိလာစေရန် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော်လည်း အကျိုးရလဒ်များမှာမူ အကောင်းအဆိုး ခွန်တွဲနေသည်။

၄။ စီမံအုပ်ချုပ်ရေး မျက်နှာစာ

အကြောင်းအရာ

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ အုပ်ချုပ်ရေး

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၊ ဦးစီးဌာနများနှင့် တာဝန်ခံမှု

ဒေသန္တရ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေး

အထူးပြုတင်ပြချက်

- ▶ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသို့သာ တစ်သမတ်တည်း တာဝန်ခံရသည့် စည်ပင်သာယာရေးဦးစီးဌာနမှအပ၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများ၊ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးများနှင့် ၎င်းတို့ကြီးကြပ်ရသော ဦးစီးဌာနများကြားတွင် တာဝန်ခံမှု နှစ်ခွဲ ဖြစ်နေသည်။
- ▶ ချုံငုံကြည့်ပါက ဦးစီးဌာနများမှနေ၍ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအပေါ် တာဝန်ခံမှုမှာ တိုးပွားလျက်ရှိသည်။
- ▶ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် အောက်တွင် "ဒေသန္တရအစိုးရ မရှိသည့် ဒေသန္တရ အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေး" စနစ်တစ်ရပ်ရှိသည်။ ပြည်ခိုင်ဖြိုးနှင့် NLDအစိုးရ နှစ်ရပ်လုံး အဆိုပါ ဒေသန္တရအစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးစနစ် အားကောင်းလာအောင် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြသည်။

၅။ ဘဏ္ဍာရေး မျက်နှာစာ

အကြောင်းအရာ

ဒေသဆိုင်ရာ စီမံကိန်း ရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ၏ အသုံးစရိတ်

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ၏ ဝင်ငွေ

အထူးပြုတင်ပြချက်

- ▶ ဒေသဆိုင်ရာ စီမံကိန်း ရေးဆွဲခြင်း နှင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်းတွင် များစွာသော ပြည်ထောင်စု အဆင့်နှင့် ဒေသဆိုင်ရာအဆင့် အင်အားစုများ အရေးပါသည့် အခန်းကဏ္ဍများမှ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။
- ▶ ပြည်ခိုင်ဖြိုးနှင့် NLDအစိုးရ နှစ်ရပ်လုံး စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များကို ပူးပေါင်းပါဝင်မှုနှင့် တာဝန်ခံမှု ပိုမိုအားကောင်းအောင် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြပါသည်။
- ▶ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ စတင်ဖွဲ့စည်းစဉ်ကတည်းကစ၍ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ အသုံးစရိတ်သည် သိသိသာသာ တိုးပွားလာခဲ့ပြီး ဘတ်ဂျက်ပမာဏ သုံးဆန်းပါး တက်လာခဲ့သည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် လမ်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး များစွာဦးစားပေး သုံးစွဲလျက်ရှိသော်လည်း အသုံးစရိတ်များမှာ အမျိုးအစားပိုမိုများပြားလာသည်။
- ▶ မြင့်မားလာသော အသုံးစရိတ်များသည် မြင့်မားလာသော ဝင်ငွေများဖြင့် ကာမိလျက်ရှိသည်။ ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲအပ်မှုများဖြင့် တိုးပွားမှုများကို အဓိက ထောက်ပံ့ထားပေးပြီး ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေရင်းမြစ်မှ တိုးပွားလာမှုမှာ နည်းပါးနေသေးသည်။

၆။ နိဂုံးချုပ်

အကြောင်းအရာ

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးကို ဆန်းစစ်ခြင်း

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်းနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်

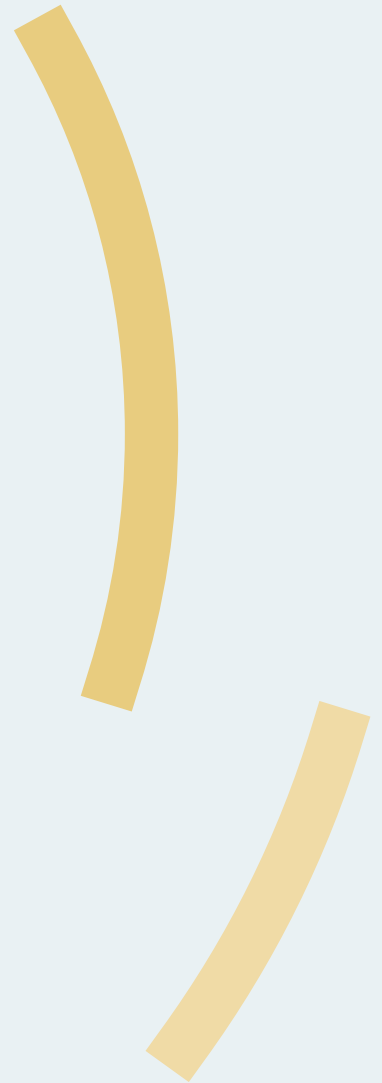
မူဝါဒရေးရာ အကြံပြုတင်ပြချက်များ

အထူးပြုတင်ပြချက်

- ▶ မျက်နှာစာသုံးရပ်လုံးတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးများ ထပ်မံပြုလုပ်ဦးမည့် သာဓကများကို တွေ့မြင်နေရသော်လည်း ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ်မှာ ကန့်သတ်မှု ရှိနေသေးသည်။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေး၏ မတူညီသော မျက်နှာစာများကြား သဟဇာတ မဖြစ်သေးသည်ကို တွေ့ရသည်။
- ▶ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ် နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်တို့မှာ ပြဒါးတစ်လမ်း သံတစ်လမ်း မဟုတ်ကြပေ။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးသည် အနာဂတ် ဖယ်ဒရယ်စနစ် တည်ဆောက်ရေးအတွက် အုတ်ချုပ်များ ဖန်တီးပေးနိုင်ပြီး၊ ဒေသဆိုင်ရာ အင်အားစုများအတွက်လည်း အုပ်ချုပ်ရေး အတွေ့အကြုံနှင့် စွမ်းရည်များ ရရှိစေမည် ဖြစ်သည်။
- ▶ ဒေသဆိုင်ရာ အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးစနစ် ကောင်းမွန်လာစေရန်နှင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေး ပြုလုပ်ရန် ကြိုးပမ်းရာတွင် ပိုမိုထိရောက်မှု ရှိလာစေရန် အခွင့်အလမ်းများ ရှိနေပါသည်။

အခန်း - ၁

မိတ်ဆက်

၁.၁ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးသည် အဘယ်ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် အရေးပါသနည်း

ပြည် နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်သည် မြန်မာပြည်အနှစ်အတွက် အလွန်အရေးပါပြီး နိုင်ငံ၏ အခြားဖြစ်စဉ်များနည်းတူပင် သိသာလျင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲလျက်ရှိသည်။ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအရ အဖွဲ့အစည်း ယန္တရားသစ်များနှင့် အင်အားစုသစ်များ (အထူးသဖြင့် ပြည်နယ် နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ) ကို မိတ်ဆက်လိုက်ခြင်းဖြင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ်ကို စတင်လိုက်သည်။ အဆိုပါလုပ်ငန်းစဉ်သည် မြန်မာနိုင်ငံ တၢ်မီးလုံးရှိ ပြည်သူလူထု ဘဝများစွာကို အပြောင်းလဲကြီး ပြောင်းလဲ ပစ်ရန် အလားအလာရှိသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကာလကြာရှည် ပြည်တွင်းပဋိပက္ခများကို ချုပ်ငြိမ်းရန်မှာ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ် အပေါ်တွင် မူတည်ပြီး ၎င်းလုပ်ငန်းစဉ်မှာမူ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာသော ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်များနှင့် သဘောသဘာဝအရ ဆက်စပ်နေသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်မှု ပိုမိုအားကောင်းပြီး၊ သက်ဆိုင်ရာ ဒေသမှ နိုင်ငံသားများ နှင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ မတူကွဲပြားသော တိုင်းရင်းသား၊ နိုင်ငံရေး၊ ဘာသာရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု နောက်ခံများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၏ လိုအပ်ချက်များကို ပိုမိုထိရောက်စွာ ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်သော ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်တစ်ရပ်သည် တိုင်းရင်းသား အုပ်စုများနှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများတွင် နှစ်ကာလကြာရှည်စွာ ရှိနေသည့် စိုးရိမ်ပူပန်မှု ပြဿနာ အချို့ကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်စရာ အလားအလာရှိပြီး အများလက်ခံထားသည့် နိုင်ငံတော် အစိုးရ၏ တရားဝင်မှုကိုလည်း မြင့်မားလာစေနိုင်မည်။

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်သည် မြန်မာပြည် အနာဂတ်အတွက် အလွန်အရေးပါပြီး နိုင်ငံ၏ အခြားဖြစ်စဉ်များနည်းတူပင် သိသာလျင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲလျက်ရှိသည်။

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအရ ဖွဲ့စည်းလိုက်သော ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရ အုပ်ချုပ်ရေးသည် ငြိမ်းချမ်းရေး ရရန်အတွက် လုံလောက်မှု မရှိပါ။ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေမှာ အာဏာ တည်ဆဲဖြစ်ပြီး နိုင်ငံရေးတွင် တစ်မတော်၏ အခန်းကဏ္ဍ ဆက်လက်ပါရှိရေးကို ဆန့်ကျင်ကြသည့် နိုင်ငံရေး အသိုင်းအဝိုင်းမှ လူပုဂ္ဂိုလ် အဖွဲ့အစည်းများကလည်း အခြေခံဥပဒေကို ဝေဖန်လျက်ရှိကြသည်။ ဒီမိုကရေစီ လှုပ်ရှားမှုတွင် ပါဝင်ကြသူများ၊ တိုင်ရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ (EAOs)၊ အနိုင်ရပါတီဖြစ်သော အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့ချုပ်၊^၁ အပါအဝင် နိုင်ငံရေးပါတီ အများစုအနေနှင့်လည်း ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်မှုများ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ရန်ကိစ္စကို အကြမ်းအားဖြင့် သဘောတူညီမှု ရှိကြသည်။ တစ်နိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ် (NCA) တွင် တစ်မတော်၊ အရပ်သားအစိုးရနှင့် များစွာသော တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ သဘောတူထားသည်မှာ အနာဂတ်အစိုးရစနစ်သည် “ဖယ်ဒရယ်ဝါဒ နှင့် ဒီမိုကရေစီ” အနှစ်သာရများပေါ်တွင် အခြေခံတည်ဆောက်ရန် ဖြစ်သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ် နှင့် အခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ရေး၊ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအောက်တွင် ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသည့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေး နိုင်ငံရေးဖြစ်စဉ်များသည် ပြဒါးတစ်လမ်း သံတစ်လမ်း မဟုတ်ကြပေ။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးသည် ပြည်သူ့အသွေး ညံ့ဖျင်းသော မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့သော တိုင်းပြည်တွင်ရှိ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေး စနစ်အတွက် လွန်စွာအရေးပါသည့် ခြေလှမ်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်သည် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်အပေါ်တွင် အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိမည့်အပြင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် လူနေမှုအဆင့်အတန်း တိုးတက်မြင့်မားရေး အတွက်လည်း အဓိပ္ပါယ်ပြည့်ဝသော အထောက်အကူများ ပေးစွမ်း နိုင်လိမ့်မည်။ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှု နှေးကွေးပြီး ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု အရည်အသွေး ညံ့ဖျင်းသော မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့သော တိုင်းပြည်တွင်ရှိ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုများကို ပိုမိုလျင်မြန်ထိရောက်စွာ ပေးစွမ်းနိုင်ကြသည်။

ပြည်ထောင်စု အစိုးရထက်စာလျင် သက်ဆိုင်ရာ မဲဆန္ဒနယ်နှင့် ပိုမို နီးစပ်သည့် ရွေးကောက်ခံ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများကို မိတ်ဆက်အသုံးပြုလိုက်ခြင်းဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒီမိုကရေစီစနစ် နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း အမြစ်တွယ်စေရန် အခွင့်အလမ်းများ ပေါ်ပေါက် လာသည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်တွင်ရှိသော အစိုးရ များသည် တာဝန်ခံမှု၊ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုများ ရှိပါက ပြည်သူ့လူထုအနေဖြင့် ဥပဒေနှင့် မူဝါဒများ ချမှတ်အကောင်အထည် ဖော်ရာတွင် ပိုမို၍ ဩဇာအာဏာ ရှိလာမည်ဖြစ်သည်။

သို့သော်လည်း ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးသည် အပြုသဘော သက်ရောက်မှုများသာ ရလာလိမ့်မည်ဟု အာမခံနိုင်ပါသည်။ ဒေသန္တရ အစိုးရများအနေဖြင့် ပိုမိုအရေးကြီးသော တာဝန်ဝတ္တရားများ ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် တာဝန်ခံရန် ထိရောက်စွာ အားဖြည့်ကူညီခြင်း မခံရပါက ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးသည် မျှော်မှန်းသဘော အကျိုးမရှိနိုင်ပါ။^၁ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးကြောင့် ဝန်ဆောင်မှုများ ထိရောက်သင့်သလောက် မထိရောက်ခြင်း၊ ဘဏ္ဍာရေးအင်အားနှင့် လုပ်ငန်းနည်းပညာပိုင်းစွမ်းရည် မလုံလောက်ပါက အောင်မြင်မှုမရှိခြင်း နှင့်၊ လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို ဒေသဆိုင်ရာ အခွင့်ထူးခံများကသာ လက်ဝါးကြီးအုပ်သွားခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်နိုင်ပါသည်။

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအုပ်ချုပ်မှု ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အောင်မြင်ရန်အတွက် ဦးစွာပထမ မူဝါဒချမှတ်သူများ၊ နိုင်ငံရေး အင်အားစုများ၊ အလှူရှင်များ၊ အရပ်ဖက် လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် အခြား သက်ဆိုင်ရာ မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ အနေနှင့် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေတွင် ပါဝင်နေသည့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ

ယန္တရားများနှင့် အင်အားစုများကို ကောင်းစွာ နားလည်ရန်လိုအပ်သည်။ လက်တွေ့တွင် ၎င်းတို့ မည်သို့မည်ပုံ လည်ပတ်ပုံနှင့် ကနဦးအစ နှစ်အနည်းငယ်တွင် မည်သို့မည်ပုံ ဖွံ့ဖြိုးလာပုံတို့ကို ကြေညာစွာ နားလည်ရန် လိုအပ်သည်။ ဤသို့ နားလည်နိုင်စေရန် အစီရင်ခံစာတွင် နောက်ဆုံးရ အခြေအနေများကို နိုင်ငံရေးပိုင်းနှင့် နည်းပညာပိုင်း လက်တွေ့ စိစစ်လေ့လာမှုများနှင့်တကွ တင်ပြထားသည်။ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ နှင့် ဒေသဆိုင်ရာ အင်အားစုများ၏ အခန်းကဏ္ဍ ပိုမိုကျယ်ပြန့်လာစေရေးအတွက် လက်ရှိ ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် နောင်ပေါ်ပေါက်လာနိုင်စရာရှိသည့် ပြုပြင်ပြောင်း လဲရေး များမှတစ်ဆင့် ဆောင်ရွက်သွားနိုင်မည့် ရွေးချယ်နိုင်စရာ နည်းလမ်းများကို မီးမောင်းထိုးပြထားသည်။

ဤအခန်းတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ်၏ ပုံစံအမျိုးမျိုး၊ မျက်နှာစာ အမျိုးမျိုးကို ရှင်းလင်းတင်ပြထားပြီး အစီရင်ခံစာ၏ နောက်ခံ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် သုတေသန နည်းနိဿယပိုင်းကို အသေးစိတ် ဖော်ပြထားသည်။

၁.၂ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးဆိုသည်မှာ ပုံမှန်အားဖြင့် “ပြည်သူ့ လုပ်ငန်းဆောင်တာများဆိုင်ရာ အခွင့်အာဏာနှင့် တာဝန်များကို ဗဟိုအစိုးရထံမှ လက်အောက်ခံ သို့မဟုတ် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း လွတ်လပ်သော အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများထံသို့ လွှဲပြောင်းပေးအပ်ခြင်း”^၂ ကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ အဆုံးသတ် ရလဒ်မဟုတ်ဘဲ လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်မျှသာဖြစ်ပြီး အဆိုပါ လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ဒေသန္တရအစိုးရ အုပ်ချုပ်ရေး ဖွဲ့စည်းပုံများဆိုင်ရာ ပြောင်းလဲမှုများ၊ ယင်းနှင့် ဗဟိုအစိုးရ အုပ်ချုပ်ရေး ဖွဲ့စည်းပုံတို့အကြား ဆက်သွယ်မှုများ ပြောင်းလဲခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ်သည် ကမ္ဘာနှင့်အဝှမ်း အရှိန် အဟုန်နှင့် ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသည့် ကိစ္စရပ်ဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ တစ်စုံ တစ်ခုသော ဒေသ သို့မဟုတ် တစ်စုံတစ်ရာသော တိုင်းရင်းသား အုပ်စု တို့၏ လိုအပ်ချက်များ အပါအဝင် နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေး အကြောင်းတရားများစွာတို့၏ မောင်းနှင်မှုကြောင့် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေး၏ ယေဘုယျ ရည်မှန်းချက်များတွင် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု နိုးထလာစေရန်၊ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းများ လျင်မြန်သွက်လက်စွာ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် အများ လက်ခံထားသည့် ဗဟိုအစိုးရ၏ တရားဝင်မှု ပိုမိုမြင့်မားလာစေရန်တို့ ပါဝင်သည်။

အထက်ဖော်ပြပါ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေး ဖွင့်ဆိုချက်အပြင် ထိရောက် လျင်မြန်သော၊ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုရှိသော၊ တာဝန်ခံမှုရှိသော

ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းများကို အဓိက အာရုံထား ဆောင်ရွက်မည် ဆိုပါက ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးဟူသည် “ဒေသန္တရ အစိုးရများကို စွမ်းဆောင်မှု မြှင့်တင်ပေးခြင်းအားဖြင့် ပြည်သူ့လူထုကို စွမ်းဆောင်မှု မြှင့်တင်ပေးခြင်းဟု ကျယ်ပြန့်စွာ ဖွင့်ဆိုနိုင်သည်။”^၃ အဆိုပါ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်တွင် တိကျရှင်းလင်းစွာ ဆိုထားသည့်အတိုင်း ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးဟူသည် ၎င်းချည်းသက်သက် “ကောင်းမွန်” သည့် အရာတစ်ခုမဟုတ်ဘဲ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် အခရာကျသော ကိရိယာတစ်ခုသာ ဖြစ်သည်။^၄

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးတွင် အဓိက ပုံစံသုံးရပ်ရှိသည်။ ၎င်းတို့မှာ အာဏာခွဲဝေပေးခြင်း၊ အာဏာဖြန့်ဝေခြင်း နှင့် အာဏာလွှဲအပ်ခြင်းတို့ ဖြစ်ကြသည် (ကောက်နုတ်ချက် က)။ ယင်းတို့အနက်တွင် အခွင့် အာဏာများနှင့် တာဝန်များကို ဒေသန္တရအစိုးရများသို့ လျော့ပေးခြင်း ဖြစ်သည့် အာဏာခွဲဝေခြင်းနှင့်၊ ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ အစိတ် အပိုင်း ဖြစ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ အနိမ့်ပိုင်း စီမံအုပ်ချုပ်ရေး အဆင့်များသို့ အခွင့်အာဏာများနှင့် တာဝန်များ ခွဲဝေပေးခြင်းဖြစ်သည့် အာဏာ ဖြန့်ဝေခြင်း အကြား အသိသာ အထင်ရှားဆုံး ခြားနားချက်ကို တွေ့နိုင်သည်။

ဆန်းစစ်လေ့လာမှု ပြုရာတွင် ကြေကြော်လည်လည် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အလို့ငှာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးအား နိုင်ငံရေး၊ စီမံအုပ်ချုပ်ရေး နှင့် ဘဏ္ဍာရေးဟူ၍ မတူညီသော မျက်နှာစာသုံးရပ်အဖြစ် ပိုင်းခြားသတ်မှတ်နိုင်သည် (ကောက်နုတ်ချက် ခ)။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု

ကောက်နုတ်ချက် - က

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးပုံစံများ

အာဏာခွဲဝေခြင်း ဆိုသည်မှာ အာဏာနှင့် တာဝန်များကို ဒေသန္တရ အစိုးရများဆီသို့ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုမှ ဖြေလျှော့ပေးလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဒေသန္တရအစိုးရများကို "ကော်ပိုရိတ် အဆင့်အတန်း" နှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရှိသော ကိုယ်ထည်အဖွဲ့အစည်းများအဖြစ် အများအားဖြင့် အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုကြသည်။ လက်တွေ့အားဖြင့်မူ ဒေသန္တရ အစိုးရများ အနေဖြင့် မိမိဘာသာ ဘဏ္ဍာငွေ အတည်ပြု သတ်မှတ်ပြီး စီမံသုံးစွဲရန်၊ မိမိဘာသာ နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်မှု ပြုရန် (အများအားဖြင့် ရွေးကောက်ခံ) နှင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရေး နှင့် လူသား အရင်းအမြစ်များနှင့် ပတ်သက်၍ အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ ကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်ခွင့်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်သည်။

အာဏာဖြန့်ဝေခြင်း ဆိုသည် အာဏာနှင့် တာဝန်များကို ပြည်ထောင်စု အစိုးရအဖွဲ့၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ အနိမ့်ပိုင်း စီမံအုပ်ချုပ်ရေးအဆင့်သို့ လွှဲပြောင်းပေးအပ်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ အာဏာဖြန့်ဝေခြင်း သည် အာဏာခွဲဝေခြင်းနှင့် စာလျင် အားနည်းသော ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး ပုံစံတစ်ရပ်အဖြစ် ယူဆကြသည်။

အာဏာလွှဲအပ်ခြင်း ဟူသည် လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ပင်မအစိုးရ၏ ပြင်ပ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း သို့မဟုတ် လုံးဝ လွတ်လပ်သော အဖွဲ့အစည်းများ သို့ လက်လွှဲပေးလိုက်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ ဥပမာအားဖြင့် သီးခြားလွတ်လပ်သော အာဏာပိုင်များသို့ လွှဲပြောင်းပေးခြင်း၊ သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂလိက အဖွဲ့အစည်းများ လွှဲအပ်လိုက်ခြင်း (ပုဂ္ဂလိကပိုင်ပြုခြင်း) ကို ဆိုလိုသည်။

ကောက်နုတ်ချက် - ခ

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေး မျက်နှာစာများ

နိုင်ငံရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချပိုင်ခွင့် အာဏာများနှင့် တာဝန်ခံမှုများကို ဒေသန္တရအဆင့်သို့ လွှဲပြောင်းပေးသည့်အဆင့် ပါဝင်သည်။ ဤတွင် များသောအားဖြင့် အာဏာခွဲဝေသည့် ပုံစံ အချို့ပါဝင်ပြီး ဒေသန္တရအစိုးရသို့ တာဝန်များ လွှဲပြောင်းပေးအပ်ခြင်းဖြင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်အာဏာကို ထင်ထင်ရှားရှား ပေးအပ်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ "ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး" တွင် ဒေသန္တရ အစိုးရများသည် ဒေသခံ ပြည်သူများသို့ ရွေးကောက်ပွဲ သို့မဟုတ် အခြားနည်းလမ်းများဖြင့် တာဝန်ခံရသည်။

စီမံအုပ်ချုပ်ရေးရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး တွင် စီမံခန့်ခွဲမှု တာဝန်များ (ဥပမာ ရိုင်းစွဲ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု တစ်ခုကို ဆောင်ရွက်ခြင်း ဆိုင်ရာ တာဝန်) ကို အစိုးရ သို့မဟုတ် အာဏာပိုင် အဖွဲ့အစည်း၏ မတူညီသော အလွှာအသီးသီးကြား ခွဲဝေပေးမှုကို အဓိက ဆောင်ရွက်သည်။ ဤမျက်နှာစာတွင် အတော်အတန်ရှိစွာသော အာဏာဖြန့်ဝေခြင်းပုံစံကို အသုံးပြုထားသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အောက်ခြေရှိ အရာရှိများသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ သို့မဟုတ် ကိုယ်ပိုင်ရွေးချယ်ဆုံးဖြတ်ခွင့် အာဏာ ပိုမိုရရှိထားသော်လည်း ဗဟိုရှိ ဦးစီးအရာရှိများကိုသာ တာဝန်ခံနေရဆဲဖြစ်သည်။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးနှင့် ပေါင်းစပ်အသုံးပြု၍ ရနိုင်သေးသည့် နည်းလမ်းများမှာ အုပ်ချုပ်ရေး အခွင့်အာဏာကို ဒေသန္တရ အစိုးရများသို့ ခွဲဝေပေးခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် လုပ်ငန်းတာဝန်များကို အခြားပြင်ပ အဖွဲ့အစည်းများသို့ အာဏာလွှဲအပ်ပေးခြင်းတို့ ဖြစ်ကြသည်။

ဘဏ္ဍာရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေး ဟူသည်မှာ ဘဏ္ဍာငွေသုံးစွဲမှုဆိုင်ရာ တာဝန်များပေးအပ်ခြင်း နှင့် သက်ဆိုင်ရာ အရင်းအမြစ်များ ဖြည့်ဆည်းပေးသည့် နည်းလမ်းကို ဆိုလိုသည်။ အဆိုပါ အရင်းအမြစ်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးရာတွင် ဗဟိုရုံးပုံစံများအပေါ် ထိန်းချုပ်ထားမှုကို ဖြေလျှော့ပေးခြင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် စီမံကိန်းချမှတ်ရေး နှင့် ဘဏ္ဍာငွေသတ်မှတ်ခြင်းဆိုင်ရာ ပိုမိုပြည့်စုံလုံလောက်သော စနစ်တစ်ခုကို ဒေသန္တရ အခွန်တော်များ၊ ဗဟို-ဒေသန္တရ လွှဲပြောင်းမှုများ အပြင် ဖြစ်နိုင်ပါက ဒေသတွင်း ချေးငွေများဖြင့် အထောက်အပံ့ပေး၍ ဒေသန္တရအစိုးရများသို့ အာဏာခွဲဝေပေးခြင်းဖြင့် သော်လည်းကောင်း ပြုလုပ်နိုင်သည်။

လျှော့ချရေး၏ မျက်နှာစာများသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် မည်မျှမည်မျှ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချပြီးပြီဟူသော အချက်နှင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကို နားလည်နိုင်ရေးအတွက် လွန်စွာအသုံးဝင်သော သဘောတရားရေး ကိရိယာများ ဖြစ်ကြသည်။ အစိုးရအုပ်ချုပ်မှုပိုင်း အစီအမံနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆန်းစစ်လေ့လာမည့် ဆိုပါက ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ပိုင်ခွင့်အာဏာနှင့် တာဝန်ခံမှု (နိုင်ငံရေးမျက်နှာစာ)၊ စီမံခန့်ခွဲရေး တာဝန်များ(စီမံအုပ်ချုပ်ရေး မျက်နှာစာ) နှင့်၊ ဘဏ္ဍာငွေသုံးစွဲမှုနှင့် အခွန်တော်ဆိုင်ရာ တာဝန်များ

(ဘဏ္ဍာရေး မျက်နှာစာ) ကို မည်သို့ခွဲဝေသနည်းဟူသော အချက်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်သည်။

အဆိုပါ မျက်နှာစာများသည် သဘောတရားရေး ကိရိယာများ အဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သည်သာမက ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ လုပ်ဆောင်ရာတွင် မည်မျှမည်မျှ ထိရောက်မှု ရှိသည်ကိုလည်း ဆန်းစစ်ကြည့်နိုင်သည်။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ်၏ အကျိုးဖြစ်ထွန်းမှုကို အာမခံချက်ပေးရန် မျက်နှာစာ

သုံးရပ်သည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု သဟဇာတဖြစ်ရန် လိုပေသည်။^၆ အရင်းဆုံး ဥပမာတစ်ရပ်အနေနှင့် ဆိုရသော် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု ကောင်းစွာ လျော့ချ ထားပြီး ရွေးကောက်ခံ လွှတ်တော်တစ်ရပ်နှင့် ဝန်ကြီးများ ပါရှိသော ဒေသန္တရ အစိုးရတစ်ရပ်သည် အစိုးရဝန်ဆောင်မှုပေးရန် ငွေကြေး အင်အားမရှိပါက အသစ်မွမ်းမံထားသော အစိုးရဝန်ဆောင်မှုများ ပေးရာတွင် ထိရောက်မှု ရှိလိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။ ဤအနေအထားတွင် နိုင်ငံရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးသည် ဘဏ္ဍာရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုနှင့် သဟဇာတ မဖြစ်သည့်အတွက် အလုပ်မတွင်ခြင်းဖြစ်သည်။

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ်ကို ဆန်းစစ်လေ့လာမည့် သဘောတရားရေး မူဘောင်

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချထားသည့် ဒေသန္တရ အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဒေသန္တရ ပုဂ္ဂလိက အခန်းကဏ္ဍများကို ဆန်းစစ်လေ့လာရာတွင် အသုံးပြုသည့် သဘောတရားရေးရာနှင့် နည်းနိဿယပိုင်းဆိုင်ရာ မူဘောင်များဖြင့် အစီရင်ခံစာပါ စိစစ်လေ့လာပုံကို လမ်းကြောင်း တည်ပေးထားသည်။^{၁၀} ဤသုတေသနတွင် အသုံးပြုထားသည် မျက်နှာစာသုံးရပ်ကို ဆန်းစစ်ရန်အတွက် လိုအပ်သော ဆန်းစစ် လေ့လာရေး လက်နက်ကိရိယာစုံကို မူဘောင်များမှ ရရှိပါသည်။ မူဘောင်အရ မျက်နှာစာသုံးရပ်မှ တစ်ခုချင်းစီကို အပိုင်းလေးပိုင်း ထပ်မံခွဲခြားပါသည်။

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေး၏ အတိမ်အနက်ကို နားလည်ရေးအတွက် ကျွန်ုပ်တို့ အနေနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် တာဝန်များ ကိုသာမက ပိုမိုကျယ်ပြောသည့် အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းစာရင်းစာရင်းကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်သည်။

နိုင်ငံရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်း၏ ညွှန်းကိန်းများတွင် ဒေသန္တရ နိုင်ငံရေး ဖွဲ့စည်းမှုအနေအထား (မတူခြားနားသော အဖွဲ့အစည်း ယန္တရားများ နှင့် အင်အားစုများ အပါအဝင်)၊ ဒေသဆိုင်ရာ ရွေးကောက်ပွဲ စနစ်များ၏ ပုံစံနှင့် အရည်အသွေး၊ နိုင်ငံရေး ပါတီစနစ်များ၏ သဘော သဘာဝနှင့် ဒေသခံလူထု၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုနှင့် တာဝန်ခံမှု တို့ ပါဝင်ကြသည်။

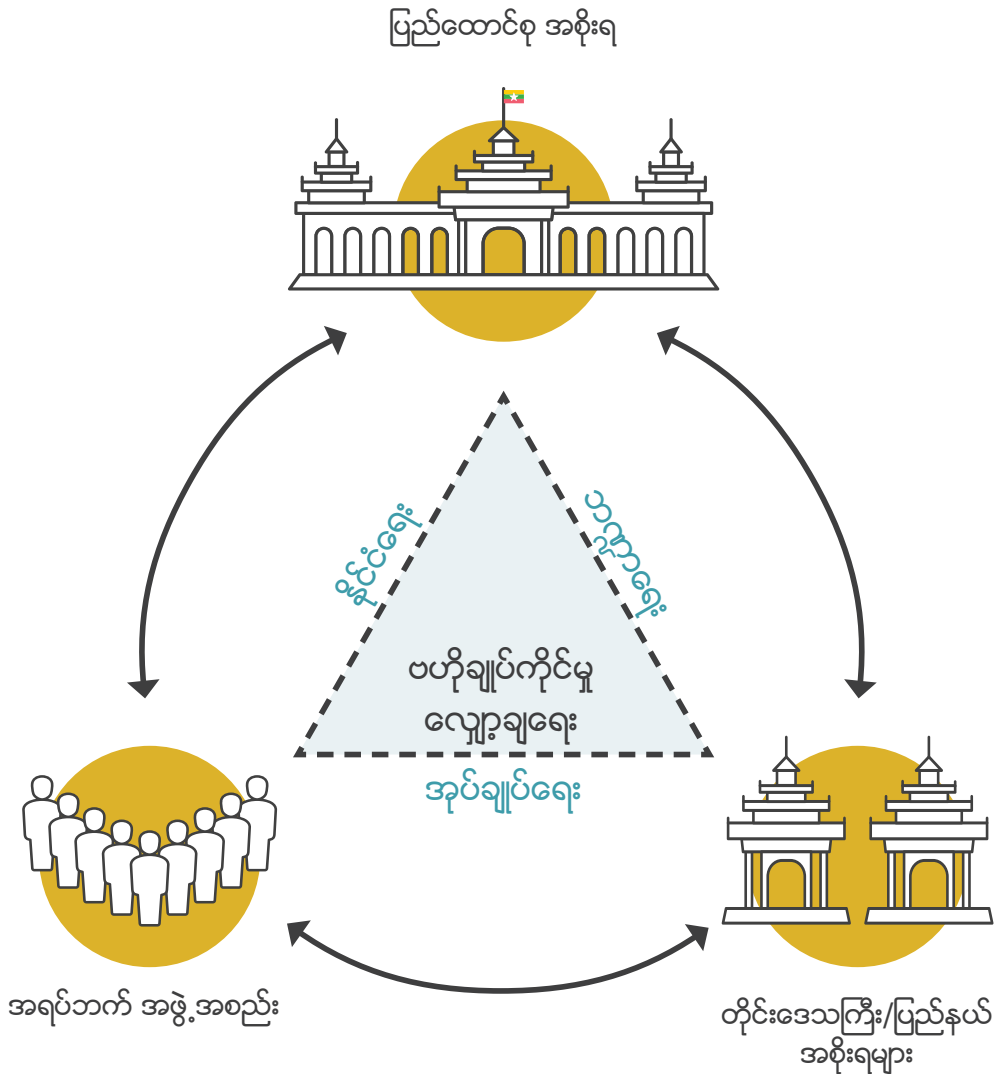
စီမံအုပ်ချုပ်မှုရေးရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေး၏ ညွှန်းကိန်းများတွင် ဥပဒေစည်းကြမ်းမှုအာဏာ၊ ဒေသဆိုင်ရာ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာငွေ စီမံခန့်ခွဲရေး၊ ဒေသဆိုင်ရာ လူသားအရင်းအမြစ် စီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် ဒေသဆိုင်ရာ ပြည်သူ့ ဝန်ဆောင်မှု စီမံခန့်ခွဲရေးတို့ ပါဝင်ကြသည်။

ဘဏ္ဍာရေးပိုင်း ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေး၏ ညွှန်းကိန်းများတွင် ဘဏ္ဍာငွေသုံးစွဲမှုဆိုင်ရာ တာဝန်ပေးအပ်မှုများ၊ အခွန်တော်ဆိုင်ရာ တာဝန်ပေးအပ်မှုများ နှင့် ဒေသန္တရ အခွန်တော် စီမံခန့်ခွဲမှုများ၊ အစိုးရများကြား ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုများနှင့် ဒေသန္တရ အစိုးရ ချေးငွေနှင့် အကြေးများ ပါဝင်သည်။

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေး၏ ပညာရပ်ဆိုင်ရာ မျက်နှာစာများ(နိုင်ငံရေး၊ စီမံအုပ်ချုပ်ရေး နှင့် ဘဏ္ဍာရေး စသည်ဖြင့်) ကို ဆန်းစစ်လေ့လာရုံဖြင့် မလုံလောက်ဘဲ အဖွဲ့အစည်း ယန္တရားပိုင်း အခြေအနေကိုလည်း နားလည်သဘောပေါက်ရန် လိုအပ်သည်။ ဒေသန္တရ အစိုးရများ၏ အဖွဲ့အစည်း ယန္တရားများ၊ ခန့်ခွဲမှုပိုင်း နှင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးတို့ကို သာမက ဗဟိုအစိုးရနှင့် ဗဟိုအစိုးရ၏ မူဝါဒ၊ ဥပဒေပြုရေး မဏ္ဍိုင်နှင့် အဖွဲ့အစည်း ယန္တရားများ အပြင် ဒေသခံ အရပ်ဖက် လူ့အဖွဲ့အစည်း (အကျယ် အားဖြင့် ပုဂ္ဂလိက အခန်းကဏ္ဍ၊ အစိုးရ ဝန်ထမ်းများ အပြင် အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများ (CSOs) တွင် ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများကိုပါ ဆိုလိုသည်) တို့ကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည့် စိစစ်လေ့လာမှုမျိုး ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည်။

အလွယ်ဆုံးဆိုရသော် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေး၏ အတိမ်အနက်ကို နားလည်ရေးအတွက် ကျွန်ုပ်တို့ အနေနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် တာဝန်များကိုသာမက ပိုမိုကျယ်ပြောသည့် အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းစာရင်းစာရင်းကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် စီမံကိန်း နှင့် ဘဏ္ဍာရေးတွင် မည်မျှမည်မျှ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု ဖြေလျှော့ပေးထားသနည်းဟူသော အချက်ကို စဉ်းစားရာတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အခန်းကဏ္ဍ ကိုသာမက ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ အခန်းကဏ္ဍ၊ ပုဂ္ဂလိက စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ အပါအဝင် ပြည်သူ့လူထုနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံမှု တို့ကိုပါ ထည့်သွင်းတွက်ဆရန် လိုအပ်သည်။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးတွင် ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍကို လှစ်လှူရှုထားပါက စိစစ်လေ့လာမှု အပိုင်းတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ်ကို အမှတ်ပိုပေးမိရက်သား ဖြစ်သွားနိုင်သည်။ အလားတူစွာပင် အရပ်ဘက် စစ်ဘက် အာဏာပိုင်မှု သဘော သဘာဝကိုလည်း မြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရ၏ အရေးပါသော မျက်နှာစာ တစ်ရပ်အနေဖြင့် စဉ်းစားရန်လိုအပ်သည်။ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေအရ တပ်မတော်သည် ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် ပြည်နယ်/

ပုံ ၁.၁ သဘောတရားရေးရာမူဘောင်

တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအတွင်း၌ ၎င်း၏ နိုင်ငံရေး ဩဇာအာဏာကို ဆက်လက် ကိုင်စွဲထားသည်။^{၁၁}

ပုံ ၁.၁ တွင် ပြထားသည့်အတိုင်း မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး နှင့် ၎င်း၏ အရေးပါသော မျက်နှာစာသုံးရပ် (နိုင်ငံရေး၊ စီမံအုပ်ချုပ်ရေး နှင့် ဘဏ္ဍာရေး) မှာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၊ ပြည်ထောင်စု အစိုးရ နှင့် အရပ်ဖက် လူ့အဖွဲ့အစည်းကြား အပြန်အလှန်ဆက်ဆံရေးဖြစ်စဉ်တစ်ရပ် ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ်

ကိုလိုနီခေတ်လွန် မြန်မာ့သမိုင်းတလျှောက်လုံးတွင် အစဉ်အဆက် အားဖြင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်ရေးသာ အားကောင်းခဲ့သည် (ပုံ ၂.၁)။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး လုပ်ဆောင်ရန် လက်ဦးမဆွ ကြိုးပမ်းမှုများ ရှိခဲ့သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဆယ်စုနှစ်ချီ ကြာမြင့်သည့်

စစ်အုပ်ချုပ်ရေးတွင် အားကောင်းမောင်းသန် ဗဟိုချုပ်ကိုင်ရေးသာ နေရာယူခဲ့သည်။ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသည် နိုင်ငံ အုပ်ချုပ်ရေးတွင် တပ်မတော် ဆက်လက်ပါဝင်ရေးကို ဦးစားပေး ထားသော်လည်း ဤအရွေ့သည့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးအတွက် မကြံ့စဖူး ထူးကဲသည့် ခြေလှမ်းတစ်ရပ်လည်း ဖြစ်သည်။

အာရှဖောင်ဒေးရှင်း၏ ၂၀၁၃ ခုနှစ် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ စိစစ်လေ့လာချက်^{၁၂} အရ နိုင်ငံရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆိုရပါမူ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ ဖွဲ့စည်းပုံပေါက်လာခြင်း နှင့် ဥပဒေပြုရေး တာဝန်များ ပေးအပ်လာခြင်းတို့မှာ ကြီးမားသော တိုးတက်မှုတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ၎င်းအစီရင်ခံစာအရ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး အတိုင်းအတာကို မျက်နှာစာသုံးရပ်မှ ခြုံငုံသုံးသပ်ပါက များစွာအားရစရာမရှိသေးဘဲ မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံး အနေဖြင့်လည်း ထိုနည်းတူစွာပင်ဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။

စီမံအုပ်ချုပ်မှုပိုင်း ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးကို ကြည့်မည်ဆိုပါက အစီရင်ခံစာတွင် တွေ့ရှိရသည်မှာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ များတွင် ဝန်ကြီးများ ရှိသော်လည်း ၎င်းဝန်ကြီးများတွင် ဝန်ကြီးဌာန လက်ကိုင်မရှိသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများကို သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာန နယ်ပယ်ကဏ္ဍ တစ်ခုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တရားဝင် တာဝန်ပေးအပ်သည့် အချိန်၌ပင်လျှင် နိုင်ငံတော် ဖြူရိုက်ရေးစီ ယန္တရား၏ အစိတ်အပိုင်းအများစုမှာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် ဝန်ကြီးများကို တာဝန်မခံကြပေ။

ဘဏ္ဍာရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု ဖြေလျှော့ခြင်းမှာ စပ်ကြားပုံစံဖြင့် အနည်းအကျဉ်း ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသည်ဟု သိရသည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများတွင် ၎င်းတို့ ကိုယ်ပိုင်ဘဏ္ဍာငွေရှိသော်လည်း ပြည်သူလူထုအတွက် အသုံးချသည့် ရာခိုင်နှုန်းမှာ အလွန်နည်းပါးပြီး၊ ဘဏ္ဍာငွေဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများ အပြည့်အဝ ခွဲဝေပေးအပ် ထားခြင်းမခံရဘဲ ပြည်ထောင်စုအဆင့်ကိုသာ အဓိက မှီခိုနေရသည်။

ဘဏ္ဍာရေးနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှုပိုင်းထက်စာလျှင် နိုင်ငံရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးပိုမို မြင့်မားသည့်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကို သမမျှတမှုမရှိသော ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးဟူ၍သာ အနက်ဖွင့်ရပေမည်။ သမမျှတမှုမရှိခြင်းကြောင့် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေမှ မွေးထုတ်ပေးလိုက်သည့် အသစ်သစ်သော ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးနိုင်ငံရေး အဖွဲ့အစည်း ယန္တရားများနှင့် အင်အားစုများ၏ ထိရောက်မှုအားကို ချုပ်ချယ် မိလျက်သား ဖြစ်သွားသည်။

ဖော်ပြပါ သမမျှတမှုမရှိခြင်းကြောင့် ၂၀၁၃ ခုနှစ် ဆန်းစစ်လေ့လာချက် နောက်ပိုင်း မည်သို့သော တိုးတက်ပြောင်းလဲမှုများ ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး အဆိုပါ ပြောင်းလဲမှုများ၏ မျက်နှာစာသုံးရပ်အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုတို့ကို နားလည်နိုင်ရန် အလို့ငှာ ဤအစီရင်ခံစာတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဗဟို ချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ်ကို တဖန်ပြန်လည်၍ ဆန်းစစ် လေ့လာထားပါသည်။

၁.၃ အစီရင်ခံစာ၏ ချဉ်းကပ်လေ့လာပုံ

နောက်ခံနှင့် ရည်ရွယ်ချက်များ

၂၀၁၃ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းဒေသကြီးများနှင့် ပြည်နယ်များရှိ အုပ်ချုပ်မှု စနစ်^{၃၃} အစီရင်ခံစာသည် မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်၏ အလွှာအသီးသီး လေ့လာနိုင်ရန် ပထမဆုံး လက်တွေ့ကျသော ဆန်းစစ်လေ့လာရေး အခြေခံတစ်ရပ်ကို ပေးစွမ်း နိုင်ခဲ့သည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်၏ တိကျသော မျက်နှာစာများကို အနီးကပ် ကြည့်ရှု လေ့လာထားသည် ၎င်းအုတ်မြစ်မှ နေ၍ အတွဲပေါင်းမြောက်မြားစွာသော အစီရင်ခံစာများ ထွက်ပေါ်လာခဲ့ သည်။^{၃၄} ယင်း အစီရင်ခံစာသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသ ကြီးအစိုးရ အဖွဲ့အစည်းပိုင်း မူဘောင်ကို နားလည် သဘောပေါက် လိုသည့် သက်ဆိုင်ရာ မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အဓိက အားဖြင့် အစိုးရပိုင်းမှ ပုဂ္ဂိုလ်များ လက်ကိုင်ထား ကိုးကားနေရဆဲ ဖြစ်သည်။

၂၀၁၁ ခုနှစ် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ စတင်ဖွဲ့စည်းသည့် အချိန်မှစ၍ ထူးခြားသော တိုးတက်ပြောင်းလဲမှု မြောက်မြားစွာ ဖြစ်ပေါ် လာခဲ့သည်။ အစိုးရဖွဲ့စည်းနိုင်သော ပါတီများ ဖြစ်ကြသည့် ဦးသိန်းစိန် ခေါင်းဆောင်သော ပြည်ထောင်စု ကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး ပါတီ (USDP) မှနေ၍ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် ခေါင်းဆောင်သည့် အမျိုးသား ဒီမိုကရေ စီအဖွဲ့ချုပ် (NLD) သို့ အကူးအပြောင်းကို ချန်လှပ်ထား၍ မရပေ။

အခြေခံဥပဒေကို အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုခြင်းနှင့် လက်တွေ့ အကောင်အထည် ဖော်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်ကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရင်း အင်အားစုများသည်

သက်ဆိုင်ရာ တစ်သီးပုဂ္ဂလ အခန်းကဏ္ဍနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာများ ရှာဖွေ စမ်းသပ်သည့် ရလဒ်များကို သိသာထင်ရှားစွာ တွေ့မြင်လာ ရပြီဖြစ်သည်။ အဆိုပါ တိုးတက်မှုများသည် ဖယ်ဒရယ် ပြည်ထောင်စု အတွက် ရေရှည်တည်တံ့မည့် နိုင်ငံရေး သဘောတူညီချက်တစ်ခု ရရှိရန် ရည်ရွယ်ထားသည့် ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးမှုများနှင့် တပြိုင်တည်း ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသည်။ အဆိုပါ ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးပွဲများကို ဦးစွာ ပထမ ပြည်ခိုင်ဖြိုးမှ ဦးစီးဦးရွက်ပြုခဲ့ပြီး နောက်ပိုင်း NLDက ဆက်လက် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။

တိုးတက်ပြောင်းလဲမှုများကို အသစ်တဖန် သုတေသနပြုရန် လိုအပ် သည့်အလျောက် ယင်းမှ ထွက်ပေါ်လာသည့် တွေ့ရှိချက်အသစ်များကို ဤအစီရင်ခံစာတွင် ဆန်းစစ်လေ့လာထားသည်။ ဤ အစီရင်ခံစာသည် ၂၀၁၇ ခုနှစ် နောင်းပိုင်းနှင့် ၂၀၁၈ နှစ်ဦးပိုင်းများတွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် ကွင်းဆင်းလေ့လာမှုများနှင့် တဆင့်ခံ သုတေသနများ အပေါ်တွင် အခြေခံထားပြီး အောက်ဖော်ပြပါ သုတေသန ရည်မှန်းချက်များနှင့် အညီစီမံထားသည်။

- အာရှဖောင်ဒေးရှင်း၊ မြန်မာ့ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အရင်းအမြစ် အဖွဲ့အစည်း (Myanmar Development Resource Institute)- မြန်မာ့လူမှုစီးပွား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အဖွဲ့ (Centre for Economic and Social Development) (MDRI-CESD) နှင့် Renaissance Institute တို့မှ ထုတ်ဝေထားသည့် အခြားမြောက်မြားစွာ အစီရင် ခံစာများကို လက်တွေ့ အခြေခံနှင့် ပေါင်းစပ်၍ လွန်ခဲ့သော ငါးနှစ်အတွင်း အရေးပါသော တိုးတက်ပြောင်းလဲမှုများကို ထပ်ဟပ်ပြနိုင်မည့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးဆိုင်ရာ

ဆန်းစစ်လေ့လာချက်အသစ်များကို ဖော်ပြရန်။

- ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးကြောင့် ပြည်ထောင်စု အစိုးရနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၊ ဒေသဆိုင်ရာ အင်အားစုများ ရင်ဆိုင်ရမည့် ပဓာနကျသည့် နိုင်ငံရေး၊ စီမံအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းနှင့် စိန်ခေါ်မှုများကို ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် နိုင်ငံတော်အဆင့် မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် သာ၍ကောင်းမွန်စွာဖြင့် မျှဝေနားလည်နိုင်ကြစေရန်။
- မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်၏ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးကို အဓိက ရည်စူးသည့် နိုင်ငံတကာ အကူအညီ စီမံကိန်းများ၏ ပုံစံ၊ အကောင်အထည်ဖော်ပုံနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာပုံတို့ကို ပိုမိုကောင်းမွန်လာစေရန် မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများမှ ဆောင်ရွက်သည့်အခါ အကူအညီပေးရန်။

ခြုံငုံဆိုရပါမူ ဤသုတေသနသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အကူးအပြောင်း ဖြစ်စဉ်အထူးသဖြင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများတွင် ပါဝင်သည့် အင်အားစုများအားလုံးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေသူများ အတွက်ပါ မကျန် အသိပညာ၊ အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးမှု နှင့် မူဝါဒချမှတ်ရေး လုပ်ငန်းများ ပိုမိုကောင်းမွန်လာစေရေးအတွက် တစ်စုံတစ်ရာ အထောက်အကူပေးရန် ရည်ရွယ်သော လူအများပိုင် အရင်းမြစ်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

ကောက်နုတ်ချက် - ဂ
သုတေသန မေးခွန်းများ

ဤသုတေသနကို မေးခွန်းသုံးခုဖြင့် လမ်းကြောင်းပေးထားသည်။

- ၁။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်အတွက် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေရေးရာ၊ ဥပဒေရေးရာ နှင့် အဖွဲ့အစည်း ယန္တရားပိုင်းဆိုင်ရာ မူဘောင်ဟူသည့် အဘယ်နည်း။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု၏ မူဝါဒရေးရာ ဦးတည်ချက်မှာ အဘယ်နည်း။
- ၂။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများအတွင်း ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု ရလဒ်များမှာ အဘယ်နည်း။ မည်သို့သော ကွာခြားမှုရှိပြီး လွန်ခဲ့သော ငါးနှစ်တာ ကာလအတွင်း အဆိုပါ ရလဒ်များ မည်သို့မည်ပုံ ပြောင်းလဲသွားသနည်း။
- ၃။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်၊ အစိုးရဝန်ဆောင်မှုပေးရေး နှင့် ပဋိပက္ခ စီမံခန့်ခွဲရေးများ တိုးတက်ကောင်းမွန် လာစေရန် မည်သည့် စိန်ခေါ်မှု၊ အခွင့်အလမ်းနှင့် ရှေ့ဆက်ရမည့် လမ်းများမှာ အဘယ်နည်း။

သုတေသန နည်းနိဿယ

ဤအစီရင်ခံစာပါ မြောက်မြားစွာသော အချက်အလက် အထောက်အထားများကို လွန်ခဲ့သော ငါးနှစ်အတွင်း အာရှဖောင်ဒေးရှင်းမှ Renaissance Institute ၊ MDRI-CESD တို့နှင့် ပူးပေါင်းထုတ်ဝေသည့် အစီရင်ခံစာများမှ ရရှိပါသည်။^{၁၅} အဆိုပါ သုတေသန စာတမ်း တစ်စောင်ချင်းစီကို သက်ဆိုင်ရာ နယ်ပယ်တစ်ခုချင်းစီမှ ကျွမ်းကျင် ပညာရှင်များမှ ဦးဆောင်ရေးသားခဲ့ပြီး ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်အတွင်းမှ ပြဿနာရပ် တစ်ခုချင်းစီကို အသေးစိတ် လေ့လာထားသည်။ အဆိုပါ အစီရင်ခံစာများအတွက် အခြေခံသော အချက်အလက် အထောက်အထားများတွင် မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝှမ်းရှိ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများတွင် ပြုလုပ်ခဲ့သည့် အခြေခံ သုတေသန (primary research) နှင့် ရာဂဏန်းမျှသော ဝန်ကြီးများ၊ လွှတ်တော်အမတ်များ၊ အစိုးရအရာရှိများ၊ နိုင်ငံရေးပါတီခေါင်းဆောင်များနှင့် အဖွဲ့ဝင်များ၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍမှ အင်အားစုများနှင့် ပညာရပ်ဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် လူတွေ့မေးမြန်းချက်များလည်း ပါဝင်ပါသည်။

တို့အပြင်လည်း ဤအစီရင်ခံစာကို ရေးသားရာတွင် အာရှဖောင်ဒေးရှင်းနှင့် Renaissance Institute တို့ မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများကို နည်းပညာပိုင်း အကူအညီပေးရာမှ (အထူးသဖြင့် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာစီမံခန့်ခွဲရေး နှင့် မြူနီစီပယ် အုပ်ချုပ်ရေး ကဏ္ဍများအတွက် အကူအညီပေးရင်း) ရရှိခဲ့သည့် အတွေ့အကြုံများကို အသုံးပြုထားပါသည်။

အခြေခံ အထောက်အထားများအပြင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်အတွက် ဘက်ပေါင်းစုံလင်သော ဆန်းစစ် လေ့လာချက် တစ်ရပ် ပေးစွမ်းနိုင်ရန်အတွက် အစီရင်ခံစာတွင် အရည်အချင်းနှင့် အရေအတွက် သုတေသန နည်းလမ်းနှစ်ရပ်လုံးကို အသုံးပြုထားပါသည်။ သက်ဆိုင်ရာ စာအုပ်စာတမ်းများ လေ့လာရာ တွင်လည်း ပညာရပ်ဆိုင်ရာ စာပေများ၊ သတင်းစာဆောင်းပါးများ၊ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များ၊ လွှတ်တော်တွင်း ကြားနာဆွေးနွေးချက်များ၊ ဘဏ္ဍာငွေဆိုင်ရာ မှတ်တမ်းများ နှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ခြုံငုံအောင် လေ့လာခဲ့ပါသည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရဘဏ္ဍာငွေ သုံးစွဲမှုနှင့် အခွန်တော်များနှင့် ပတ်သက်၍ ကောင်းစွာနားလည်နိုင်စေရန် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများမှ ရတတ်သမျှသော ဘဏ္ဍာငွေဆိုင်ရာ မှတ်တမ်းများအပေါ် မူတည်၍ အရေအတွက် သုတေသန စိစစ် လေ့လာမှု ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

သုတေသနအဖွဲ့သည် ကွင်းဆင်းသုတေသန လုပ်ငန်းကို ခြောက်လအတွင်း (ဖေဖော်ဝါရီ-ဇူလိုင် ၂၀၁၈) ပြည်နယ်သုံးခု (ကရင်၊ မွန်နှင့် ရှမ်း)၊ တိုင်းဒေသကြီး သုံးခု (ရန်ကုန်၊ တနင်္သာရီ နှင့် ပဲခူး) နှင့် နေပြည်တော်တို့တွင် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ တိုင်းဒေသကြီးများနှင့် ပြည်နယ်များကို နှိုင်းယှဉ်လေ့လာမှု ပြုနိုင်ရန်အတွက်သာမက အစိုးရအုပ်ချုပ်မှုပိုင်း ကိစ္စရပ်များ၊ လူဦးရေ၊ ဆင်းရဲမွဲတေမှု၊ ပထဝီမျက်နှာသွင်ပြင်နှင့် ပဋိပက္ခနောက်ခံ သမိုင်းတို့အကြား ခြားနားချက်များကိုပါ နှိုင်းယှဉ်၍ရနိုင်ရန် အဆိုပါ ဒေသများကို ရွေးချယ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

သုတေသီများသည် စုံလင်များပြားလှစွာသော ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအုပ်ချုပ်မှုပိုင်းနှင့် ဆက်နွယ်နေသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ (စုစုပေါင်း အယောက် ၁၀၀) ကို တစ်ပိုင်းပုံစံချ လူတွေ့မေးမြန်းမှု၊ ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးမှုတို့ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါ ပုဂ္ဂိုလ်များတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် ဝန်ကြီးများနှင့် အစိုးရအရာရှိများ၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် အမတ်များ၊ နိုင်ငံရေးပါတီ ခေါင်းဆောင်များနှင့် အဖွဲ့ဝင်များ၊ မြို့နယ် နှင့် ခရိုင်အဆင့်တွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်လျက်ရှိသော အရာရှိများနှင့် အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်ကြပါသည်။ လူတွေ့မေးမြန်းမှုများတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေး၏ နိုင်ငံရေး၊ စီမံအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေး မျက်နှာစာများ၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဖွဲ့အစည်း ယန္တရားများ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ပုံနှင့် အခြေအနေအကြောင်းရင်းခံများအတွက် လမ်းဖွင့်မေးခွန်းများကို အဓိကထား မေးမြန်းခဲ့ပါသည်။ သုတေသနအတွက် ရည်ရွယ်ပြုလုပ်ခဲ့သည့် လူတွေ့မေးမြန်းမှုများအကြောင်း အသေးစိတ် ကြည့်ရှုနိုင်မည့် ဇယားကွက်ကို နောက်ဆက်တွဲ - က တွင် ကြည့်ပါ။

သုတေသန နယ်နိမိတ်နှင့် ကန့်သတ်ချက်များ

ဤလေ့လာချက်တွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်၏ မျက်နှာစာပေါင်းစုံကို ထည့်သွင်းတွက်ဆထားသည့် မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးဆိုင်ရာ ဖော်ပြချက်နှင့် ဆန်းစစ်လေ့လာချက်ကို ပေးစွမ်းနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ထားသော်လည်း၊ နဂိုမူလ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အဖွဲ့အစည်း ယန္တရားများ အကြောင်းကို ဇောင်းပေးဖော်ပြရန် ဖြစ်သည်။ အစီရင်ခံစာတွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ မြို့နယ်အဆင့် အာဏာပိုင်အုပ်ချုပ်ရေး၏ သဘောသဘာဝကို လေ့လာထားပြီး၊ ဒေသန္တရအဆင့် အစိုးရ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအကြား ဆက်ဆံရေးကို ဗဟို ပြည်ထောင်စု အစိုးရနှင့် ဆက်ဆံရေးထက်စာလျှင် ပို၍ အသားပေး ဖော်ပြထားသည်။ ဘဏ္ဍာရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု အတိုင်း အတာကို ဆန်းစစ်လေ့လာရာတွင် အစီရင်ခံစာ၏ နဂိုမူလ အာရုံထားသည့်အချက်မှာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အခွန်တော်နှင့် ဘဏ္ဍာငွေ သုံးစွဲမှုများဖြစ်သည့်အလျောက် ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် ငွေကြေးသုံးစွဲမှုကို များစွာ ဂရုမထားပေ။

ဤစာတမ်း၏ ကန့်သတ်ချက်တစ်ခုမှာ အစိုးရ ထိန်းချုပ်မှု ဒေသတွင် အပြည့်အစုံရှိသည့် နယ်မြေဒေသများတွင်သာ သုတေသန ပြုလုပ်ထားသည့်အတွက် အစိုးရအုပ်ချုပ်မှုဒေသတွင် လုံးလုံးလျားလျား မရှိသော စနစ်များနှင့် အဖွဲ့အစည်း ယန္တရားများကို အနီးကပ် ယှဉ်တွဲမလေ့လာနိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ အချို့သော နယ်မြေဒေသများသည် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခဒဏ်ကို ဆယ်စုနှစ်နှင့်ချီ၍ ခံစားခဲ့ရပြီး ၁၉၄၈ ခုနှစ်ကတည်းက စတင်၍ အစိုးရ၏ ထိန်းချုပ်မှု အောက်တွင် မရှိတော့ချေ။ အဆိုပါ ကာလကြာညောင်းလှပြီဖြစ်သော ပဋိပက္ခများကြောင့် ကျယ်ပြန့်သော စင်ပြိုင် သို့မဟုတ် “စပ်ကြား” အာဏာပိုင် နယ်နိမိတ်များ ပေါ်ပေါက်လာသည်။ အဆိုပါ ထိန်းချုပ်မှု ရှုပ်ထွေးသည့် နယ်မြေဒေသများတွင် ထုံးတမ်းမလေ့အရ အရိုက်အရာဆက်ခံသော ခေါင်းဆောင်များ၊ အစိုးရကို သစ္စာမခံသော နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်များ၊ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ အစရှိသည့် အင်အားစုများသည် အစိုးရဝန်ဆောင်မှုပေးသည့် အပိုင်းအပါအဝင် ဒေသန္တရ အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးတွင် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်လျက် ရှိကြသည်။^{၁၆၁} အလားတူပင် အစီရင်ခံစာတွင် အထူးသီးသန့် အစိုးရ စီမံအုပ်ချုပ်မှုများရှိသည့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ စီရင်စု ခြောက်ခုကိုလည်း အသေးစိတ် မလေ့လာထားပေ။ အဆိုပါ စင်ပြိုင်အုပ်ချုပ်ရေး အောက်တွင်ရှိသည့် နယ်မြေဒေသများ၏ အစိုးရအုပ်ချုပ်မှုပိုင်းနှင့် ပဋိပက္ခ အလွှာများကို သီးသန့်သုတေသနပြုထားသည့် စာတမ်းများစွာကို အာရုံဖောင်ဒေးရှင်းမှ ထုတ်ဝေပြီးဖြစ်ပါသည်။^{၁၆၂}

ဤစာတမ်း၏ ကန့်သတ်ချက်တစ်ခုမှာ အစိုးရ ထိန်းချုပ်မှု အောက်တွင် အပြည့်အစုံရှိသည့် နယ်မြေဒေသများတွင်သာ သုတေသန ပြုလုပ်ထားသည့်အတွက် အစိုးရအုပ်ချုပ်မှုဒေသတွင် လုံးလုံးလျားလျား မရှိသော စနစ်များနှင့် အဖွဲ့အစည်း ယန္တရားများကို အနီးကပ် ယှဉ်တွဲမလေ့လာနိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ အချို့သော နယ်မြေဒေသများသည် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခဒဏ်ကို ဆယ်စုနှစ်နှင့်ချီ၍ ခံစားခဲ့ရပြီး ၁၉၄၈ ခုနှစ်ကတည်းက စတင်၍ အစိုးရ၏ ထိန်းချုပ်မှု အောက်တွင် မရှိတော့ချေ။ အဆိုပါ ကာလကြာညောင်းလှပြီဖြစ်သော ပဋိပက္ခများကြောင့် ကျယ်ပြန့်သော စင်ပြိုင် သို့မဟုတ် “စပ်ကြား” အာဏာပိုင် နယ်နိမိတ်များ ပေါ်ပေါက်လာသည်။ အဆိုပါ ထိန်းချုပ်မှု ရှုပ်ထွေးသည့် နယ်မြေဒေသများတွင် ထုံးတမ်းမလေ့အရ အရိုက်အရာဆက်ခံသော ခေါင်းဆောင်များ၊ အစိုးရကို သစ္စာမခံသော နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်များ၊ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ အစရှိသည့် အင်အားစုများသည် အစိုးရဝန်ဆောင်မှုပေးသည့် အပိုင်းအပါအဝင် ဒေသန္တရ အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးတွင် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်လျက် ရှိကြသည်။^{၁၆၁} အလားတူပင် အစီရင်ခံစာတွင် အထူးသီးသန့် အစိုးရ စီမံအုပ်ချုပ်မှုများရှိသည့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ စီရင်စု ခြောက်ခုကိုလည်း အသေးစိတ် မလေ့လာထားပေ။ အဆိုပါ စင်ပြိုင်အုပ်ချုပ်ရေး အောက်တွင်ရှိသည့် နယ်မြေဒေသများ၏ အစိုးရအုပ်ချုပ်မှုပိုင်းနှင့် ပဋိပက္ခ အလွှာများကို သီးသန့်သုတေသနပြုထားသည့် စာတမ်းများစွာကို အာရုံဖောင်ဒေးရှင်းမှ ထုတ်ဝေပြီးဖြစ်ပါသည်။^{၁၆၂}

ဤအစီရင်ခံစာတွင် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအောက်တွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံရေး လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်အကြား အလွန်တရာ အရေးကြီးသည် ဆက်နွယ်မှုကို အထူးအလေးပေး ဖော်ပြထားပါသည် (အပိုင်း ၆.၂ ရှု)။

စသည် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးဘက်မှ “ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့် မျက်နှာစာ” ကို ဤလေ့လာချက်တွင် အထူးအာရုံစိုက်ထားသည်။ အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေး ယန္တရားသစ်များ၏ အားသာချက်၊ အားနည်းချက်များအပေါ် အရပ်သား ပြည်သူလူထုနှင့် ပုဂ္ဂလိက အခန်းကဏ္ဍတို့၏ ရှုမြင်ချက်များကို ထည့်သွင်း ဖော်ပြထားသော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေး ယန္တရားများနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အုပ်ချုပ်ရေး ယန္တရားများအပေါ်ထားရှိသည့် ပြည်သူလူထု၏ စိတ်သဘောထားကို စနစ်တကျ ဆန်းစစ်လေ့လာမှု ပြုရန် လိုအပ်နေသေးသည်။

နိဂုံးချုပ်အားဖြင့် အစီရင်ခံစာတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး အဆင့်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကောင်းသည်၊ ညံ့သည်၊ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် သင့်လျော်သည် စသည်ဖြင့် နှုတ်စာပေးတံတစ်ခုဖြင့် တိုင်းတာသည့် ပြောကြားချက်မျိုး မပြုလုပ်ထားပါ။ သို့သော်လည်း ဖော်ပြပါ မျက်နှာစာသုံးရပ်မှနေ၍ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးကို နှိုင်းယှဉ်ဆန်းစစ်ထားပါသည်။ ဤသို့ ပြုလုပ်ခြင်းကြောင့် မူဝါဒချမှတ်သူများအဖို့ အရေးကြီးသော ကိစ္စရပ်များ ပေါ်ထွက်လာပေမည်။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး၏ ထိရောက်မှု အားကောင်းစေရန် မျက်နှာစာသုံးရပ်ကြား သဟဇာတမဖြစ်သည်များကို ကိုင်တွယ်ရန် လိုအပ်သည်။ ဤသို့ ပြုလုပ်ရန်အတွက် အချို့သော နေရာများတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု ပိုမိုဖြေလျှော့ပေးရန် လိုအပ်သကဲ့သို့ အခြားသော နေရာများတွင် ဆန့်ကျင်ဘက်လုပ်ငန်းစဉ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။

အစီရင်ခံစာ ရေးသားပုံ

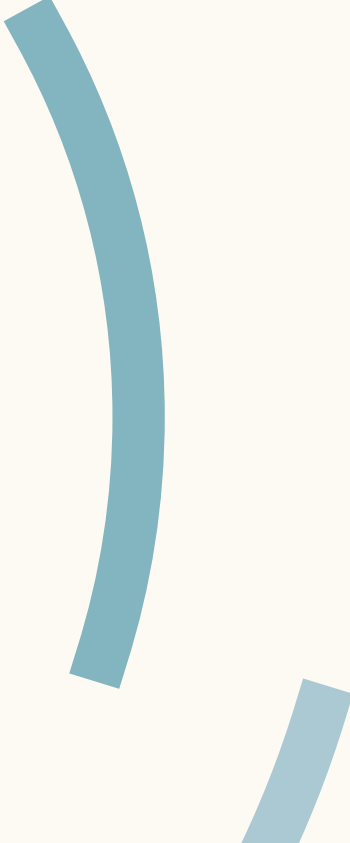
မိတ်ဆက် အခန်းနောက်တွင်လာသည့် အခန်း ၂ တွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေးစနစ် မူဘောင်ကို အကြမ်း ရှင်းလင်းတင်ပြထားပြီး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေ မူဘောင်နှင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရ အုပ်ချုပ်ရေး၏ ဖွဲ့စည်းပုံကိုပါ ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသည်။ ယင်းအခန်း၌ပင် ပြည်ခိုင်ဖြိုးနှင့် NLDအစိုးရများ၏ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးမူဝါဒများကို စိစစ်လေ့လာပြထားသည်။ အခန်း ၃၊ ၄ နှင့် ၅ တို့တွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်၏ နိုင်ငံရေး၊ စီမံအုပ်ချုပ်ရေး နှင့် ဘဏ္ဍာရေး မျက်နှာစာများကို ဆန်းစစ်လေ့လာထားပြီး အသစ်ထွက်ပေါ်လာသည့် လမ်းကြောင်းပုံစံများကိုပါ စိစစ်ပြထားသည်။ နိဂုံးအနေဖြင့် အခန်း ၆ တွင် မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒပိုင်းဆိုင်ရာ အကြံပြုချက်များ မပေးမီ၊ မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ်ဆိုင်ရာ ခြုံငုံဆန်းစစ်လေ့လာချက်တစ်ခု ပြုလုပ်ပေးထားပြီး ၂၀၁၁ ခုနှစ်နောက်ပိုင်း ပေါ်ပေါက်လာသည့် တိုးတက်ပြောင်းလဲမှုများကို အကျဉ်းတင်ပြ၍ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကြား ဆက်စပ်ချက်ကို တွေးခေါ်ပြထားသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးမှူးဘောင်

ဤအခန်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ်၏ ဥပဒေမူဘောင်ကို မိတ်ဆက်တင်ပြထားပြီး ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေနှင့် ယင်းအခြေခံဥပဒေအရ ဖွဲ့စည်းထားသည့် ဒေသဆိုင်ရာ အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးကိုပါ ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသည်။

ဤအခန်းတွင် အစိုးရအင်အားစုများ၏ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေကို အနက်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့် ကျင့်သုံးပုံ၏ အရေးပါပုံကိုလည်း မိတ်ဆက် ပေးထားပြီး၊ ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုအောက်တွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် တာဝန်များကို အဆုံးအဖြတ်ပေးနိုင်ပုံကိုလည်း ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသည်။

နိဂုံးပိုင်းတွင် ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှ စတင်၍ ပြည်ခိုင်ဖြိုး နှင့် NLD ပါတီတို့မှ ဖွဲ့စည်းခဲ့သော အသွင်ပြောင်းကာလ အစိုးရများ၏ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒများ၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ နှင့် တရားဥပဒေပိုင်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အလားအလာများကိုပါ တွေးဆပြထားသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေမှာမူ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ခွဲခြားမရနိုင်အောင် ချိတ်ဆက်နေသည့်အတွက် ၎င်းအတွက် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အလားအလာများ အလှမ်းဝေးနေသေးသည့် အနေအထားတွင်ရှိသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ဤအခန်းတွင် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် ပါရှိပြီး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ် အမြောက်အမြားဆောင်ရွက်နိုင်စရာရှိသောနယ်ပယ်များကို ထင်ရှားသော သက်သေ သာကေများနှင့်တကွ တင်ပြသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

၂.၁ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး၏ ဥပဒေမူဘောင်မှာ အာဟာရနည်း။

၁၉၄၈ ခုနှစ် လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက်ပိုင်း မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရ၏ ထူးခြားသော လက္ခဏာရပ်များအနက် တစ်ခုမှာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု မြင့်မားသည့် အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်များပင်ဖြစ်သည်။ ပုံ ၂.၁ တွင် ပြထားသည့် အတိုင်း ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချထားသည့် စနစ်များ ထူထောင်ရန် အစောပိုင်းကာလများအတွင်း ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုများ ရှိခဲ့ခြင်း သော်လည်း ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း အာဏာသိမ်းသည့် ၁၉၆၂ ခုနှစ်မှ စတင်၍ ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်ရေး ယန္တရားများကို ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်နှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ပိုင်ခွင့်ဘောင်ပေးအပ်မှု အနည်းငယ်သာ ပြုလုပ်တော့သည်။

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသည် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အဆင့်များတွင် အဖွဲ့အစည်း ယန္တရားသစ်များ၊ အင်အားစုသစ်၊ တာဝန်သစ်များ နှင့် အာဏာအသစ်များဖန်တီးပေးလိုက်ခြင်းဖြင့် အရေးပါသော တိုးတက်မှုတစ်ရပ်ကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသည် အခြားသော ဥပဒေများနှင့်အတူ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး ဥပဒေ မူဘောင်တစ်ရပ်ကို ဖန်တီးပြီး ဗဟို နှင့် ပြည်နယ်တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် အင်အားစုများအကြား အားချိန်ခွင်လျာတစ်ခုကို ထူထောင်လိုက်သည်။

ကောက်နုတ်ချက် ယ

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ မြန်မာနိုင်ငံ ဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်၏ ကြန်အင်လက္ခဏာများ

အဆင့်အလိုက် နယ်မြေပိုင်းခြား သတ်မှတ်သော အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်

- ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်တွင် ပြည်နယ်ခုနစ်ခု နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ခုနစ်ခု၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသငါးခု၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ နယ်မြေတစ်ခု နှင့် ပြည်ထောင်စု နယ်နိမိတ်ဖြစ်သည့် နေပြည်တော် တို့ပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားသည့် နယ်နိမိတ်အလိုက် အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာပိုင် စနစ်ရှိသည်။
- ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများကို ခရိုင်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားပြီး၊ ယင်းခရိုင်များကို မြို့နယ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။ မြို့ပြရပ်ကွက်များနှင့် ကျေးရွာအုပ်စုများကို စုစည်း၍ မြို့နယ်များအဖြစ် ဖွဲ့စည်းထားသည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်တွင်ရှိ အစိုးရ၏ ထင်ရှားသော အဆင့်အတန်း

- ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအရ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ၁၄ ခုကို အုပ်ချုပ်ရေး၊ ဥပဒေပြုရေး နှင့် တရားစီရင်ရေး မဏ္ဍိုင်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။
- ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ၏ အုပ်ချုပ်ရေးမဏ္ဍိုင်ကို သမ္မတမှ ရွေးချယ်ခန့်အပ်သော ဝန်ကြီးချုပ်တစ်ဦးက ဦးဆောင်သည်။
- ဥပဒေပြုရေး မဏ္ဍိုင်တွင် တစ်တစ်တစ်ဒေသ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားသည့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်တစ်ရပ်ပါဝင်သည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ၏ အရေးကြီး တာဝန်များ

- ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေတွင်ပါရှိသော ဇယား ၁ နှင့် ၂ တို့မှာ လွန်စွာအရေးကြီးသော ဇယားများ ဖြစ်ကြပြီး ၎င်းဇယားများတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများကြား ဥပဒေပြုရေး နှင့် အုပ်ချုပ်ရေး တာဝန်များကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ပေးထားသည်။
- ဇယား ၅ တွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ ကောက်ခံသည့် အခွန်တော်များ အကြောင်းကို ဖော်ပြထားသည်။
- ဇယား ၂ နှင့် ၅ တို့ကိုမူ ၂၀၁၅ ခုနှစ် အခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ချက်အရ ချဲ့ထွင်ပြင်ဆင်ခဲ့သည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများတွင်ရှိ တပ်မတော်၏ ဦးဆောင်ပါဝင်ရေး အခန်းကဏ္ဍ

- မြန်မာ့တပ်မတော်အတွက် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများတွင် (တပ်မတော်မှ ရွေးချယ်ခန့်အပ်သည့် လုံခြုံရေးနှင့် နယ်စပ်ရေးရာ ဝန်ကြီး) သာမက လွှတ်တော်များတွင် (လက်ရှိ တာဝန်ထမ်းဆောင်ဆဲ တပ်မတော်သား ကိုယ်စားလှယ် ၂၅ ရာခိုင်နှုန်း အတွက်) ပါ နေရာပေးထားရသည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့်အောက်တွင် အစိုးရ တတိယအလွှာဟူ၍ မရှိပေ။

- ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအောက် တတိယ အလွှာဖြစ်သော ဒေသန္တရ အစိုးရနှင့် ပတ်သက်သည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် မပါရှိပေ။
- ယင်းသို့သော ပြဋ္ဌာန်းချက်အစား ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု အားကောင်းသော ရုပ်ထွေးသည့် ဒေသန္တရ အစိုးရ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်တစ်ရပ်နှင့်၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများနှင့် အဆိုပါ ဒေသန္တရ အစိုးရ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်တို့အကြားမှ တိကျရှင်းလင်းမှု မရှိသည့် ဆက်ဆံရေးတို့ကိုသာ တွေ့ရသည်။
- ဒေသန္တရ စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကို အစိုးရ အဖွဲ့အစည်းများက ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပြီး အများအားဖြင့် မြို့နယ်အဆင့်တွင် မတူညီသော အဖွဲ့အစည်း ၃၀ ကျော်ခန့်ကို တွေ့ရလေ့ရှိသည်။

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ အုပ်ချုပ်ရေးအတွင်းရှိ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာန (ထွေအုပ်) ၏ အရေးကြီးသော အခန်းကဏ္ဍ

- ထွေအုပ်သည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ၏ အုပ်ချုပ်ရေး ယန္တရား အဖြစ်ဆောင်ရွက်သည်။
- အထွေထွေ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများမှာ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ အစိုးရ အုပ်ချုပ်ရေး ဖွဲ့စည်းချိတ်ဆက်ရေး၊ အချင်းချင်း ဆက်သွယ်ရေး နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းဆောင်တာဟူသမျှတွင် အခရာပင်ဖြစ်သည်။

ပုံ ၂.၁ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်စီမံမှု သမိုင်းအကျဉ်း

နိုင်ငံရေးအပြောင်းအလဲ

- ၁၉၄၇ - ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု ဖွဲ့စည်းမည်ဟု သဘောတူခဲ့သည့် ပင်လုံစာချုပ်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြသည်။ လက်မှတ်ထိုးပြီး မကြာမီ ဆွေးနွေးပွဲကို ဦးဆောင်သည့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း လုပ်ကြံခံခဲ့ရသည်။
- ၁၉၄၈ - ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း လုပ်ကြံခံရပြီး တစ်နှစ်အကြာတွင် လွတ်လပ်ရေး ရရှိခဲ့သည်။ ဦးနုသည် ပြည်ထောင်စုစာချုပ်အောက်တွင် ပထမဆုံး ဝန်ကြီးချုပ် ဖြစ်လာခဲ့သည်။
- ၁၉၆၂ - ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း အာဏာသိမ်းလိုက်ပြီး ပါလီမန်အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။
- ၁၉၇၄ - ဆွေးနွေးအကြံပေးမှုများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဆောင်ရွက်ပြီးနောက်တွင် ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းသည် အခြေခံဥပဒေကို အတည်ပြုခဲ့ပြီး ယင်းအခြေခံဥပဒေအရ နိုင်ငံကို ပြည်နယ် ၇ ခု၊ တိုင်း ၇ ခုဖြင့် သတ်မှတ်ဖွဲ့စည်းထားသည့်အချက်မှာ ယနေ့ထိ အသက်ဝင်နေဆဲဖြစ်သည်။
- ၁၉၈၈ - တိုင်းပြည်အနှံ့ ဆန့်ကျင်ဆန္ဒပြမှုများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပြီး ဆိုရှယ်လစ်အစိုးရ ပြုတ်ကျသွားသည်။ ဆန္ဒပြမှုများကို အပြင်းအထန် နှိမ်နင်းခဲ့သည်။ စစ်အစိုးရသည် ပြန်လည်စုစည်းခဲ့ပြီး နဝတ (နောင်တွင် နယက) မှ အာဏာ ရယူခဲ့သည်။
- ၁၉၈၉ - နဝတသည် နိုင်ငံအမည်ကို မြန်မာနိုင်ငံအဖြစ် ပြောင်းလဲခဲ့ပြီး စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်ခဲ့သည်။
- ၁၉၉၀ - ရွေးကောက်ပွဲတွင် အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့ချုပ်သည် သောင့်မြို့ကမ်းခြေ အနီးရှိ ခွဲသော်လည်း နဝတ က ရွေးကောက်ပွဲ ရလဒ်ကို ပယ်ဖျက်ခဲ့သည်။
- ၂၀၀၃ - အစိုးရသည် အဆင့် ၇ ဆင့်ပါသည့် ဒီမိုကရေစီ လမ်းပြမြေပုံကို ချမှတ်ခဲ့သည်။
- ၂၀၀၇ - နိုင်ငံရေး အပြောင်းအလဲများ ဖြစ်ပေါ်ရန်အတွက် တောင်းဆိုသော ရွှေဝါရောင် တော်လှန်ရေးဟု လူသိများသည့် လှုပ်ရှားမှု ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။
- ၂၀၀၈ - ဝေဖန်မှုများစွာ ရင်ဆိုင်ရသည့် ပြည်သူ့ဆန္ဒခံယူပွဲကျင်းပပြီး အခြေခံဥပဒေအောက်တွင် အတည်ပြုခဲ့သည်။ အခြေခံဥပဒေသည် တပ်မတော်ကို နိုင်ငံရေးတွင် ဆက်လက်ပါဝင်နိုင်ရန် ခွင့်ပြုထားသည်။
- ၂၀၁၁ - အရပ်သားအစိုးရဟု ဆိုနိုင်သည့် အစိုးရ လက်ထဲသို့ အာဏာလွှဲပြောင်းပေးခဲ့သည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်ပြီး ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး ရလဒ်အနေဖြင့် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများနှင့် အထောက်အပံ့များ တိုးတက်လာခဲ့သည်။
- ၂၀၁၅ - အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့ချုပ်သည် ရွေးကောက်ပွဲနေရာ ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းတွင် အနိုင်ရခဲ့ပြီး ပြည်ပိုင်မြို့နှင့် တိုင်းရင်းသား ပါတီ ၅၅ ခုကို အနိုင်ရခဲ့သည်။
- ၂၀၁၆ - အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် ကျမ်းသစ္စာကျိန်ဆိုသည်။

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်စီမံမှု

- ၁၉၄၇ - ၁၉၄၇ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသည် ပြည်နယ် (၄) ခု၊ တိုင်း (၈) တိုင်းနှင့် အထူးတိုင်း (၁) တိုင်း တို့တွင် အစိုးရနှင့် ကောင်စီများ ဖွဲ့၍ အုပ်ချုပ်စီမံမှုကို ဖန်တီးခဲ့သည်။ ပြည်နယ်/တိုင်း ကောင်စီတို့တွင် ဥပဒေပြုရေး အာဏာရှိသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်း အကြီးအကဲကို ဝန်ကြီးချုပ်က ခန့်အပ်သည်။
- ၁၉၅၃ - ဒီမိုကရက်တစ် ဒေသန္တရ အစိုးရဥပဒေဖြင့် ကိုယ်စားပြုအသစ်များ ပုံဖော်ခဲ့သည်။ ကျေးရွာ/ရပ်ကွက်တို့က ကောင်စီကို ရွေးကောက်ဖွဲ့စည်းသည်။ ရပ်ကွက်ကော်မတီ ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် မြို့ကောင်စီများကို ဖွဲ့စည်းသည်။ ကျေးရွာကောင်စီနှင့် မြို့ကောင်စီ တို့သည် မြို့နယ်ကောင်စီတွင် ပါဝင်လာသည်။
- ၁၉၅၇ - အထွေထွေ အုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာနကို ဖန်တီးခဲ့ပြီး ကျေးရွာအုပ်စု အဆင့်အထိ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ ပါရှိသည်။
- ၁၉၆၂ - ဖက်ဒရယ်စနစ်ကို ဖျက်သိမ်းခဲ့ပြီး တော်လှန်ရေးကောင်စီ တိုက်ရိုက်ထိန်းချုပ်သော အုပ်ချုပ်ရေး ကော်မတီများ ဖန်တီးခဲ့သည်။ အရပ်သား ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ၏ အာဏာ လျော့ကျသွားခဲ့သည်။
- ၁၉၆၄ - ဒီမိုကရက်တစ် ဒေသန္တရ အစိုးရကို ဖျက်သိမ်းသည့် ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီး ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်စီမံမှုသည် တပ်မတော် ထိန်းချုပ်မှုအောက်သို့ လုံးလုံးလျားလျား ရောက်ရှိခဲ့သည်။
- ၁၉၇၄ - ဗဟိုအစိုးရ၏ ညွှန်ကြားချက်ကို လိုက်နာရသော ပြည်သူ့ကောင်စီများကို ပြည်နယ်/တိုင်း၊ မြို့နယ်နှင့် ကျေးရွာအုပ်စုတို့တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းတို့သည် နိုင်ငံရေးအရ အုပ်ချုပ်စီမံရေးအရပါ ကိုယ်ပိုင်ဆိုင်ခွင့်အာဏာ မရှိတော့ချေ။
- ၁၉၈၈ - နိုင်ငံတော် ပြင်ဆင်ပုံပြားမှ တည်ဆောက်ရေး အဖွဲ့ (နဝတ) ကို အုပ်ချုပ်ရေး အဆင့် တိုင်းအတွက် ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ဒေသန္တရအဆင့်တွင် ရွေးကောက်ပွဲမရှိ ရာထူးတာဝန် အားလုံးကို နဝတ က တိုက်ရိုက်ခန့်အပ်ခဲ့ပြီး အများစုကို တပ်မတော်သားများအား ခန့်အပ်ခဲ့သည်။
- ၁၉၉၇ - နိုင်ငံတော် အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ (နယက) ကို အုပ်ချုပ်ရေး အဆင့်တိုင်းအတွက် ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ အဆင့်ခွဲခြားမှုကြီးပြီး ဗဟိုအုပ်ချုပ်မှုပြင်းသော ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးပုံစံ ဖြစ်လာခဲ့သည်။
- ၂၀၀၈ - ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေက ဝန်ကြီးချုပ် ဦးဆောင်သော အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့နှင့် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ရွေးကောက်ပွဲ လွှတ်တော်ပါဝင်သည့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရသစ် ၁၄ ဖွဲ့ ကို ဖန်တီးခဲ့သည်။ မြို့နယ်နှင့် ခရိုင်အဆင့် အုပ်ချုပ်ရေးကို အထွေထွေ အုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာနက ဦးဆောင်သည်။
- ၂၀၁၀ - ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍကို အသေးစိတ်ကျရာ ဖော်ပြထားသော ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီး ဥပဒေကို နယက က ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။
- ၂၀၁၃ - ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီးဆိုင်ရာ လွှတ်တော်ဥပဒေ (၂၀၁၀) ကို အစားထိုးသည့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ ဥပဒေပြုရေး ကဏ္ဍကို အသေးစိတ် ဖော်ပြထားသော ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။
- ၂၀၁၆ - အုပ်ချုပ်ရေးမှူး ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်ပွားမှုကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေး ဥပဒေ (၂၀၁၂) ကို ပြင်ဆင်ချက်အား ဖန်နပ်ပါရှိနှင့် ဒီဇင်ဘာတိုက်တွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ် မူဘောင်၏ အခြေခံအကျဆုံးသော ဥပဒေဖြစ်သည်။ ယင်းအခြေခံဥပဒေအားဖြင့် နိုင်ငံတော်၏ စီမံအုပ်ချုပ်ရေးပုံစံ (ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပါ အခန်း ၂ ကိုရှု) ကို တည်ဆောက်ထားပြီး ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရသစ် ၁၄ ခုကိုလည်း ဖွဲ့စည်းပေးထားသည်။ ပုံ ၂.၂ တွင် မြင်တွေ့ရသည့်အတိုင်း အဆိုပါ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများတွင် တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားသည့် လွှတ်တော်တစ်ရပ်ရှိပြီး၊ အစိုးရအဖွဲ့ကို ဦးဆောင်သည့် ဝန်ကြီးချုပ်တစ်ဦးနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် ဝန်ကြီးအဖွဲ့၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် တရားစီရင်ရေး ယန္တရားများ

ပါဝင်သည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် တာဝန်များကို ကောက်နုတ်ချက် c တွင် အသေးစိတ် မြင်တွေ့နိုင်ပါသည်။ ရွေးကောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်သည့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ ဖွဲ့စည်းပြီး ဥပဒေပြုရေး တာဝန်ရှိသည့် လွှတ်တော်များ နှင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရေး တာဝန်ရှိသည့် အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာပိုင် အဖွဲ့အစည်းများကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်တွင် ဖန်တီးလိုက်ခြင်းသည် ပြည်ထောင်စု အစိုးရထံမှ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများ ခွဲဝေပေးခြင်း၏ ထင်ရှားသော သဘောဖြစ်သည်။

ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပါ ဇယား ၂ မှာမူ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် တာဝန်များကို ပိုင်းခြားဖွင့်ဆိုထားသည်။ အပိုဒ် ၁၈၈ နှင့် အပိုဒ် ၂၄၉ တို့တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အတိုင်း ပြည်နယ်/

ကောက်နုတ်ချက် - c

ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းသတ်မှတ်ထားသည့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် တာဝန်များ

အပိုဒ် ၁၈၈။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော်သည် ဇယား ၂ တွင် ဖော်ပြထားသော တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဥပဒေပြု စာရင်းပါ ကိစ္စရပ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် တစ်ဝန်းလုံးအတွက်သော်လည်းကောင်း၊ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် တစ်စိတ်တစ်ဒေသအတွက်သော်လည်းကောင်း အာဏာသက်ရောက်စေရန် ဥပဒေပြုခွင့်ရှိသည်။

အပိုဒ် ၂၄၉။ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် မဆန့်ကျင်လျှင် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရ၏ အုပ်ချုပ်မှု အာဏာသည် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော်က ဥပဒေပြုနိုင်သော ကိစ္စရပ်များသို့ သက်ရောက်ပျံ့နှံ့သည်။ ထို့ပြင် ပြည်ထောင်စု ဥပဒေ တစ်ရပ်ရပ်အရ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအား ဆောင်ရွက်ခွင့်ပြုသည့် ကိစ္စရပ်များသို့လည်း သက်ရောက်ပျံ့နှံ့သည်။

အပိုဒ် ၂၅၁။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရသည် ပြည်ထောင်စုအစိုးရက ချမှတ်ထားသည့် မူဝါဒများနှင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပြည်ထောင်စု ဥပဒေများနှင့်သော်လည်းကောင်း မဆန့်ကျင်စေဘဲ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မည့် လုပ်ငန်းများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် စီမံကိန်းများကို သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော်၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရမည်။

အပိုဒ် ၂၅၂။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်အညီ ပြည်ထောင်စု၏ နှစ်စဉ်အရအသုံး ခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းအပေါ် အခြေပြုလျက် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်၏ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေကြမ်းကို ပြဋ္ဌာန်းပေးနိုင်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော်သို့ တင်သွင်းရမည်။

အပိုဒ် ၂၅၄။

(က) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်များက ဇယား ၅ ပါ အခွန်အခများကို ဥပဒေနှင့်အညီ ကောက်ခံ၍ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဘဏ္ဍာ ရန်ပုံငွေသို့ ပေးသွင်းရမည်။
(ခ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်များသည် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေများကို ဥပဒေနှင့်အညီ သုံးစွဲခွင့်ရှိသည်။

အပိုဒ် ၂၅၆။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရသည် -

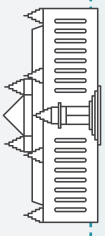
(က) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ယင်းတို့၏ လက်အောက်အစိုးရဌာနများ၊ အဖွဲ့အစည်းများ၏လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများ ကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်အညီ ဖြစ်စေရန် လည်းကောင်း၊ တည်ဆဲဥပဒေပါပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်အညီ ဖြစ်စေရန်လည်းကောင်း စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ လမ်းညွှန်ခြင်း၊ ကြီးကြပ်ခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်း ပြုရမည်။
(ခ) မိမိတိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း တာဝန်ထမ်းဆောင်လျက်ရှိသော နယ်ဘက်ဝန်ထမ်း အဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများကိုလည်း ဥပဒေနှင့်အညီ ကြီးကြပ်ခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်း၊ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းပေးခြင်း ပြုနိုင်သည်။

အပိုဒ် ၂၅၇။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရသည် နိုင်ငံဝန်ထမ်းဆိုင်ရာ ပြည်ထောင်စု ဥပဒေနှင့်အညီလည်းကောင်း၊ ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် ကြိုတင်ညှိနှိုင်း၍လည်းကောင်း မိမိတာဝန်ယူ အကောင်အထည်ဖော်ရသည့်လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် -

(က) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဆိုင်ရာ နယ်ဘက်ဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းများကို လိုအပ်သလို ဖွဲ့စည်းနိုင်သည်။
(ခ) လိုအပ်သော နယ်ဘက်ဝန်ထမ်းများကို ခန့်အပ်နိုင်သည်။

ဥပဒေပြုရေး

ဥပဒေရေးဆွဲ ပြဋ္ဌာန်းသည်

ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်

အမျိုးသား လွှတ်တော်
(အထက်လွှတ်တော်/ လူမျိုးစု လွှတ်တော်)

လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် ၂၂၄ ဦး

ရွေးကောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ် ၁၆၈ ဦး
 ▶ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး တစ်ခုချင်း ကိုယ်စားလှယ် ၁၂ ဦး
 တပ်မတော် ကာကွယ်ရေး ဦးစီးချုပ်မှ တင်သွင်းသော ကိုယ်စားလှယ် ၅၆ ဦး
 ▶ တပ်မတော်နေစဉ် ကာကွယ်ရေး အစားထိုးနိုင်သည်

လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဒုတိယ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ

ကော်မတီများ/ကော်မရှင်များ - လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ မှ တင်သွင်း၍ လွှတ်တော်မှ အတည်ပြုသည်

ပူးပေါင်း ကော်မတီများ အမျိုးသားလွှတ်တော်နှင့် ပြည်သူ့လွှတ်တော်မှ ကိုယ်စားလှယ်အရေအတွက် ဂုဏ်ထူးပါဝင်သည်

ပြည်သူ့လွှတ်တော်
(အောက်လွှတ်တော်/ ကိုယ်စားလှယ်များ လွှတ်တော်)

လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် ၄၄၀ ဦး

ရွေးကောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ် ၃၃၀ ဦး
 ▶ မြို့နယ်နှင့် လူဦးရေအပေါ်တွင် အခြေခံရွေးကောက်သည်
 တပ်မတော် ကာကွယ်ရေး ဦးစီးချုပ်မှ တင်သွင်းသော ကိုယ်စားလှယ် ၁၁၀ ဦး
 ▶ တပ်မတော်နေစဉ် ကာကွယ်ရေး အစားထိုးနိုင်သည်

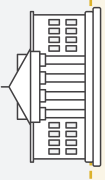
လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဒုတိယ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ

ကော်မတီများ/ကော်မရှင်များ - လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ မှ တင်သွင်း၍ လွှတ်တော်မှ အတည်ပြုသည်

ပူးပေါင်း ကော်မတီများ အမျိုးသားလွှတ်တော်နှင့် ပြည်သူ့လွှတ်တော်မှ ကိုယ်စားလှယ်အရေအတွက် ဂုဏ်ထူးပါဝင်သည်

အုပ်ချုပ်ရေး

ဥပဒေများကို အကောင်အထည်ဖော်သည်

ပြည်ထောင်စု အစိုးရ

သမ္မတ
 ▶ ဒုတိယသမ္မတ သုံးဦးထဲမှ ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်အားလုံး၏ မဲရွေးချယ်မှု အများဆုံးရရှိသူ

ဒုတိယသမ္မတ နှစ်ဦး
 ▶ သမ္မတလောင်း သုံးဦး ရွေးချယ် (အမျိုးသား လွှတ်တော် ၁ ဦး၊ ပြည်သူ့ လွှတ်တော် ၁ ဦး၊ တပ်မတော် ၁ ဦး)
 ▶ ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်မှ မဲပေးရွေးချယ်

ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးများ
 ▶ သမ္မတက လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်/အရှင်သား ထံမှ အမည်စာရင်း တင်သွင်း
 ▶ ပြည်ထောင်စု နယ်စပ် ရေပျော်နှင့် ကာကွယ်ရေး ဝန်ကြီးဌာနများအတွက် ကာကွယ်ရေး ဦးစီးချုပ်နှင့် သမ္မတတို့က တပ်မတော် သားထံမှ အမည်စာရင်း တင်သွင်း
 ▶ ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်တွင် အတည်ပြု

ပြည်ထောင်စု ဂျေ.နေချိုင်း
 ▶ သမ္မတက ခန့်အပ်သည်
 ▶ ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်က အတည်ပြုသည်

ဒုတိယ ဂျေ.နေချိုင်း
 ▶ သမ္မတက ခန့်အပ်သည်
 ▶ ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်က အတည်ပြုသည်

နိုင်ငံတော်၏ အတိုင်ပင်ခံ
 ▶ ၂၀၁၆ နိုင်ငံတော် အတိုင်ပင်ခံ ဥပဒေဖြင့် ခေါ်အောင် ဆန်းစစ်ကြည့် ခန့်အပ်ခံရသည်

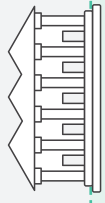
အမျိုးသား ကာကွယ်ရေး နှင့် လုံခြုံရေး ကောင်စီ

ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်
 ▶ သမ္မတက ခန့်အပ်သည်
 ▶ ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်က အတည်ပြုသည်

ဒုတိယ စာရင်းစစ်ချုပ်
 ▶ သမ္မတက ခန့်အပ်သည်
 ▶ ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်က အတည်ပြုသည်

တရားစီရင်ရေး

တရားဥပဒေများကို စိစစ်သုံးသပ်သည်

ပြည်ထောင်စုအဆင့် တရားရုံးတော်များ

ပြည်ထောင်စု တရား လွှတ်တော်ချုပ်

ရုံးရုံး ဥက္ကဋ္ဌ
 ▶ အဖွဲ့ဝင် ၉ ဦးထဲမှ ရွေးချယ်သည်
 ▶ သမ္မတက ခန့်အပ်သည်

ပြည်ထောင်စု တရားရုံး
 လွှတ်တော်ချုပ် တရားရုံးဥက္ကဋ္ဌများ (၇ ဦးမှ ၁၀ ဦး အထိ)
 ▶ ပြည်ထောင်စု တရားရုံးဥက္ကဋ္ဌချုပ်၏ ပူးပေါင်း တောင်းရွက်မှုဖြင့် သမ္မတက ခန့်အပ်သည်

နိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေဆိုင်ရာ ရုံးရုံး

ရုံးရုံး ဥက္ကဋ္ဌ
 ▶ အဖွဲ့ဝင် ၉ ဦးထဲမှ ရွေးချယ်သည်
 ▶ သမ္မတက ခန့်အပ်သည်

အဖွဲ့ဝင် ၉ ဦး
 ▶ သမ္မတက ၃ ဦး ခန့်အပ်သည်
 ▶ အမျိုးသား လွှတ်တော်က ၃ ဦး ခန့်အပ်သည်
 ▶ ပြည်သူ့ လွှတ်တော်က ၃ ဦး ခန့်အပ်သည်

စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ တရားရုံး

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များ

- ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ၁၄ ခု အနွဲ့ ကိုယ်စားလှယ် ၈၇၉ ဦး
- ရွေးကောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ် ၆၅၉ ဦး
 - မြို့နယ်တစ်ခုလျှင် ကိုယ်စားလှယ် ၂ ဦး
 - လူမျိုးစု တစ်စုလျှင် ကိုယ်စားလှယ် ၁ ဦး
 - တပ်မတော်မှ ခန့်အပ်သော ကိုယ်စားလှယ် ၂၂၀ ဦး

- လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဒုတိယ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ
- ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်ထဲမှ ရွေးချယ် ခန့်အပ်သည်။

- ကော်မတီများ/အဖွဲ့များ
- ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် (သို့မဟုတ်) လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် မဟုတ်သူထဲမှ ရွေးချယ်သည်
 - ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်က ရွေးချယ်သည်

- ကချင် ၅၇ ဦး
- ကရင် ၂၃ ဦး
- မန် ၃၁ ဦး
- ရှမ်း ၁၃၇ ဦး
- မန္တလေး ၇၆ ဦး
- စစ်ကိုင်း ၁၀၀ ဦး
- တနင်္သာရီ ၂၈ ဦး

- ကယား ၂၀ ဦး
- ချင်း ၂၄ ဦး
- ရခိုင် ၄၇ ဦး
- ရန်ကုန် ၁၂၃ ဦး
- ပဲခူး ၇၆ ဦး
- မကွေး ၆၈ ဦး
- ဧရာဝတီ ၇၂ ဦး

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ

- ဝန်ကြီးချုပ်
- ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များထဲမှ ရွေးချယ်သည်
 - သမ္မတက ခန့်အပ်သည်
 - ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်က အတည်ပြုသည်

- ဝန်ကြီးများ
- ဝန်ကြီးချုပ် က ခန့်အပ်သည်
 - ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်က အတည်ပြုသည်
- တိုင်းရင်းသားရေးရာ ဝန်ကြီးများ
- တိုင်းရင်းသားလူမျိုး ကိုယ်စားပြု လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် အဖြစ် ရွေးချယ်ထားသည်
- လုံခြုံရေးနှင့် နယ်စပ်ရေးရာ ဝန်ကြီး
- တာဝန်ထမ်းဆောင်နေဆဲ တပ်မတော်သား
 - ကာကွယ်ရေး ဦးစီးချုပ်က ခန့်အပ်သည်
 - ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်က အတည်ပြုသည်
- ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ ဒေသ/တိုင်း ဥက္ကဋ္ဌ
- ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ ဒေသ/တိုင်း ဦးစီးအဖွဲ့ဝင်များက ရွေးချယ်သည်
 - သမ္မတ နှင့် ဝန်ကြီးချုပ် က အတည်ပြုသည်

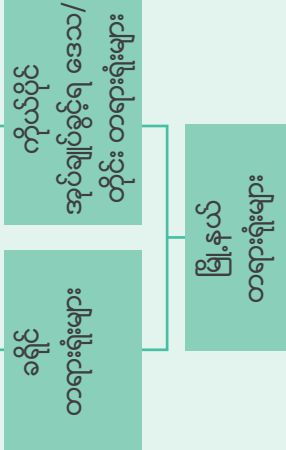
- ဥပဒေချုပ်
- သမ္မတနှင့် ဝန်ကြီးချုပ်က ခန့်အပ်သည်
 - ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်က အတည်ပြုသည်

- စာရင်းစစ်ချုပ်
- သမ္မတနှင့် ဝန်ကြီးချုပ်က ခန့်အပ်သည်
 - ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်က အတည်ပြုသည်

- အတွင်းရေးမှူး
- ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အထွေထွေ အုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာန အကြီးအကဲသည်
 - ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအဖွဲ့၏ အတွင်းရေးမှူးလည်း ဖြစ်သည်

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် တရားရုံးများ

- ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး တရားလွှတ်တော်များ
- တရားသူကြီးချုပ်
 - ပြည်ထောင်စု တရားသူကြီးချုပ်နှင့် ဝန်ကြီးချုပ်တို့နှင့် ညှိနှိုင်း၍ သမ္မတက ခန့်အပ်
 - ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး တရားလွှတ်တော် တရားသူကြီး (၃ ဦးမှ ၆ ဦးအထိ)
 - ပြည်ထောင်စု တရားသူကြီးချုပ် နှင့် ဝန်ကြီးချုပ်တို့က ညှိနှိုင်းခန့်အပ်

ဘဏ္ဍာရေး နှင့် စီမံကိန်းကဏ္ဍ

- ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက်
- ဒေသန္တရ စီမံကိန်း
- စည်ပင်သာယာရေးအခွန်နှင့် မြေခွန်ကဲ့သို့ အခွန်အခများ

စီးပွားရေးကဏ္ဍ

- စီးပွားရေးကိစ္စများ
- ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးကိစ္စများ
- ဟိုတယ်နှင့် ခရီးသွားလာရေး

စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြူရေးကဏ္ဍ

- လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြူရေး
- ရေချိုငြိမ်းလုပ်ငန်း
- ဆည်မြောင်း၊ တာဝန်နှင့် စိုက်ပျိုးရေး ရရှိရေးလုပ်ငန်းများ

စွမ်းအင်၊ လျှပ်စစ်၊ သတ္တုနှင့် သစ်တောကဏ္ဍ

- အသေးစားနှင့် အလတ်စား လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးရေး
- အသေးစား သတ္တုတူးဖော်ခြင်း
- သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းခြင်း

စက်မှုလက်မှုကဏ္ဍ

- ပြည်ထောင်စုအဆင့်က ဆောင်ရွက်ရန် သတ်မှတ်ထားသည့် စက်မှုလုပ်ငန်းမှအပ အခြား စက်မှုလုပ်ငန်းများ
- စက်မှုဇုန်များ
- အိမ်တွင်း စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများ

ပို့ဆောင်ရေး၊ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် ဆောက်လုပ်ရေးကဏ္ဍ

- လမ်းများ၊ တံတားများ၊ ဆိပ်ကမ်းများ
- ပုဂ္ဂလိက ယာဉ်များ
- ရေလမ်းကြောင်းနှင့် ရေအရင်းအမြစ်များ

လူမှုရေးကဏ္ဍ

- အခြေခံပညာကျောင်း စီမံခန့်ခွဲမှု
- ဆေးရုံ နှင့် ဆေးခန်းများ
- ကလေးများ၊ အမျိုးသမီးများ၊ မသန်စွမ်းများ၊ သက်ကြီးရွယ်အိုများနှင့် အိမ်ခြေရာခွဲ တို့အတွက် လူမှုဝန်ထမ်းလုပ်ငန်းများ
- ပြတိုက်၊ စာကြည့်တိုက်များ၊ ရုပ်ရှင်ရုံများနှင့် ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်များ ထိန်းသိမ်းရေး

စီမံခန့်ခွဲရေး ကဏ္ဍ

- စည်ပင်သာယာရေး
- မြို့ရွာနှင့် အိုးအိမ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး
- နယ်စပ်နှင့် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး

ဇယား ၂ အရ

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး တို့၏ တာဝန်များ

တိုင်းဒေသကြီးတို့၏ ဥပဒေပြုရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေး မဏ္ဍိုင်များကို ဇယား ၂ ပါအတိုင်း ပြဋ္ဌာန်းသတ်မှတ်ထားသည်။ ယင်းပြဋ္ဌာန်းချက်အရ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများနှင့် ပြည်ထောင်စု အစိုးရတို့အကြား အာဏာခွဲဝေမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အလွန်ကျယ်ပြန့်စွာ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုထားသည် (အဆိုပါ ဇယား ၂ ကို နောက်ဆက်တွဲ ၁ တွင် ပြန်လည်ဖော်ပြထားသည်)။ ပုံ ၂.၃ တွင် အဆိုပါ အခန်းကဏ္ဍများကို အပိုင်းရှစ်ပိုင်းခွဲ၍ ကဏ္ဍတစ်ခုချင်းစီအလိုက် သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်များကို တင်ပြထားရာ (စုစုပေါင်း အပိုင်းခွဲ ၄၁ ခု ပါဝင်သည်) အပိုင်းခွဲ အများစုကို “ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ”^{၁၆} ထပ်မံဖွင့်ဆိုရန် ညွှန်ကြားထားသည်။ ဇယား ၅၊ အပိုင်း ၂၅၄ တွင် ဖော်ပြထားချက်အရ အခွန်ငွေများကို ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများမှ တာဝန်ယူကောက်ခံရမည်ဖြစ်သည် (အဆိုပါ ဇယားကို နောက်ဆက်တွဲ ၈ တွင် ပြန်လည် ဖော်ပြထားသည်)။ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ဇယား ၁ ၌ ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ နောက်ဆက်တွဲ ဥပဒေပြုစာရင်းကို ဖော်ပြထားပါသည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ဇယား ၂ နှင့် ဇယား ၅ နှစ်ခုလုံးကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ပြီး ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်ခဲ့သည် (အသစ်ပြင်ဆင်ချက်ကို နောက်ဆက်တွဲ ယ တွင် ကြည့်ပါ)။ အသစ်ပြင်ဆင်လိုက်သည့် ဥပဒေတွင် ဇယား ၂ ပါ ကဏ္ဍတစ်ခုချင်းစီအလိုက် နောက်တိုး လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာများ ပါရှိသည်။ သတိပြုစရာ အကောင်းဆုံး အချက်မှာ အသစ်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲချက်များအရ မြေယာစီမံခန့်ခွဲရေး၊ အသေးစား သတ္တုတူးဖော်ရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး၊ ရေအရင်းအမြစ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊ ကလေးသူငယ်၊ အမျိုးသမီးနှင့် သက်ကြီးရွယ်အိုများ စောင့်ရှောက်ရေး ကဏ္ဍသစ်များကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး၏ လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာများအဖြစ် ထည့်သွင်းပေးထားသည်။ ကန့်သတ်ချက်များ ရှိနေသေးသော်လည်း အသစ်ပြင်ဆင်ချက်များတွင် အခြေခံ ပညာရေး၊ ဆေးရုံ၊ ဆေးခန်းနှင့် ပတ်သက်သည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများလည်း ပါဝင်သည်။ ကဏ္ဍတစ်ခုချင်းစီအတွက် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် “ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ” ဟူသော စာသားပါရှိသည်။

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ၏ သတိပြုစရာ လက္ခဏာရပ်တစ်ခုမှာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့်တွင် တပ်မတော်မှ ဆက်လက်၍ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရေးဖြစ်သည်။^{၁၇} ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်နည်းတူပင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး တစ်ခုချင်းစီ၏ လွှတ်တော်များတွင်လည်း တပ်မတော်သား ကိုယ်စားလှယ်များသည် အမတ်နေရာ လေးပုံတစ်ပုံ ရရှိထားသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများတွင် နယ်စပ်ဒေသနှင့် လုံခြုံရေးကိစ္စရပ်များဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးကို ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်မှ ခန့်အပ်ပြီး၊ ၎င်းသည် ဝန်ကြီးအဖြစ်သာမက တပ်မတော်သား ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်ပါ ဆောင်ရွက်သည်။ နယ်စပ်ဒေသနှင့် လုံခြုံရေးကိစ္စရပ်များဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးသည် ဝန်ကြီးချုပ် ခရီးသွားသည့် ကာလမျိုးတွင် ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်အနေနှင့်ပါ ဆောင်ရွက်သည်။ နောက်ထပ် သတိပြုရန် အချက်တစ်ခုမှာလည်း အရေးပေါ် အခြေအနေ ကြေညာသည့် အချိန်တွင် ကာကွယ်ရေး ဦးစီးချုပ်သည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ စီရင်စုများ၏ အကြီးအကဲအဖြစ် အုပ်ချုပ်ရေး တာဝန်ကို ယူနိုင်သည်။^{၁၈}

ထို့အပြင်လည်း ပြည်ထောင်စုအဆင့် ပြည်ထဲရေး ဝန်ကြီးဌာနနှင့် နယ်စပ်ရေးရာ ဝန်ကြီးဌာနနှစ်ရပ်လုံးကို ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်မှ ခန့်အပ်သည့် တာဝန်ထမ်းဆောင်ဆဲ တပ်မတော်သား ကိုယ်စားလှယ်များက ဦးဆောင်ရန် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေက ပြဋ္ဌာန်းပေးထားသည်။ အဆိုပါ ဝန်ကြီးဌာနနှစ်ရပ်သည် ပြည်ထဲရေးကိစ္စရပ်များတွင် အထွေထွေ အုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာန၏ စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာရပ်ပုံစံဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရဲဌာနနှင့် လူဝင်မှု ကြီးကြပ်ရေး ကိစ္စရပ်များအပေါ်တွင် နယ်စပ်ရေးရာ ဝန်ကြီးဌာန၏ စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာရပ်ပုံစံဖြင့် လည်းကောင်း အလွန်အားကောင်းသော ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် အဖွဲ့အစည်း ယန္တရား အဆောက်အအုံများ ရှိကြသည်။ အဆိုပါ ဝန်ကြီးဌာနများရှိ ဝန်ထမ်းအများစုမှာ တပ်မတော်သားဟောင်းများ ဖြစ်ကြသည်။

ပိုမို ကျယ်ပြန့်သော ဥပဒေ မူဘောင်

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအပြင် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရဥပဒေ (၂၀၁၀)၊ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် လွှတ်တော် ဥပဒေ (၂၀၁၃)၊ ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးဥပဒေ (၂၀၁၂၊ ၂၀၁၆ ခုနှစ်အတွင်း နောက်ဆက်တွဲ ပြင်ဆင်ချက်များ) အပါအဝင် များစွာသော နည်းဥပဒေများသည်လည်း ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးအတွက် မူဘောင်ကို သတ်မှတ်ပေးသည်။

ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေကို လက်တွေ့အကောင်အထည် မဖော်မီ နိုင်ငံတော် အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီမှ အတည်ပြု ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည့် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရဥပဒေ (၂၀၁၀)^{၂၂} တွင် ရာထူးခန့်အပ်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း၊ ရာထူးသက်တမ်း၊ ရာထူးမှ နုတ်ထွက်ခြင်း၊ ရာထူးမှ ထုတ်ပယ်ခြင်းနှင့် စွဲချက်တင်ခြင်းဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ အပါအဝင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အုပ်ချုပ်ရေးမဏ္ဍိုင်အတွက် အသေးစိတ် ညွှန်ကြားချက်များ ပါရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ အရေးကြီးဆုံး အချက်မှာ အခန်း ၄ တွင် အစိုးရ၏ အုပ်ချုပ်ရေး အခွင့်အာဏာများ အပါအဝင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ အဖွဲ့ဝင်များ၏ တာဝန်နှင့် အခွင့်အာဏာများကို အသေးစိတ် ဖော်ပြထားသည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် နယက ထုတ်ပြန်ထားသည့် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် လွှတ်တော် ဆိုင်ရာ ဥပဒေအား တိုင်းဒေသကြီးများနှင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော် ဥပဒေ (၂၀၁၃)^{၂၃} ဖြင့် အစားထိုးခဲ့သည်။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် လွှတ်တော် ဥပဒေ (၂၀၁၀)^{၂၄} နှင့် အလားတူပင် အဆိုပါ ဥပဒေသည်လည်း တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အစိုးရများ၏ ဥပဒေပြုရေး မဏ္ဍိုင်နှင့် ပတ်သက်၍ အသေးစိတ် ညွှန်ကြားချက်များ ပါရှိသည်။ ၂၀၁၃ ဥပဒေတွင် ၂၀၁၀ နယက ဥပဒေမှ ပြင်ဆင်ချက် မြောက်မြားစွာ ပါရှိသည်။ ၎င်းတို့မှာ

- ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် ရုံးအသုံးစရိတ်ပါရှိပြီး ထွေအုပ်လက်အောက်ရှိ အသုံးစရိတ်ကဲ့သို့ အတိအကျ သတ်မှတ်မထားပေ။
- လွှတ်တော် စည်းဝေးကြားနာမှုများသို့ ပြည်သူလူထု တက်ရောက်ရန် ဖြစ်နိုင်ခြေ။

- မဲဆန္ဒနယ်ရံပုံငွေ နှင့် ကိုယ်စားလှယ်ရုံးများအတွက် အဆိုပြုချက်တို့ ဖြစ်ကြသည်။^{၂၅}

ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးဥပဒေကို ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် ပထမဆုံး အကြိမ်အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီး ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ (ရပ်/ကျေးအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ) ကို တိုက်ရိုက်မဟုတ်သည့်တိုင် ရွေးကောက်ပွဲမှတစ်ဆင့် တင်မြှောက်၍ ရန်နိုင်သည့် အကျိုးကျေးဇူး တစ်ခုရရှိလာခဲ့သည်။ ယင်းမတိုင်မီ မည့်သည့် ရွေးကောက်ပွဲမှ ကျင်းပပြုလုပ်ခြင်းမရှိဘဲ မြို့နယ်ထွေအုပ်ရုံးကသာ ရပ်/ကျေးအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများကို တိုက်ရိုက် တာဝန်ပေးခန့်အပ်ခဲ့သည်။ ရွေးကောက်ပွဲများ ပထမဆုံးအကြိမ် ကျင်းပပြုလုပ်ပြီးသည်မှစ၍ ၂၀၁၂ ခုနှစ်နှောင်းပိုင်း / ၂၀၁၃ နှစ်ဦးပိုင်းတွင် ယင်းဥပဒေအား ပြင်ဆင်မှု နှစ်ကြိမ်ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပုံကို ပြောင်းလဲခဲ့သည် (၂၀၁၆ ဇန်နဝါရီလ နှင့် ၂၀၁၆ ဒီဇင်ဘာလများအတွင်း)။ လက်ရှိစနစ်တွင် အိမ်ထောင်စု ကိုယ်စားလှယ်များမှ ဆယ်အိမ်မှူးများ ရွေးကောက်တင် မြှောက်သည်။ ရွေးကောက်ခံ ဆယ်အိမ်မှူးများအနက်မှ ရာအိမ်မှူးများကို အိမ်ထောင်စု ကိုယ်စားလှယ်များက ထပ်မံတင်မြှောက်သည်။ အကယ်၍ ရွေးကောက်ခံ ရာအိမ်မှူးတစ်ဦးတည်းသာ ရှိပါက၎င်းသည် အလို အလျောက် ရပ်/ကျေးအုပ်ချုပ်ရေးမှူး ဖြစ်သွားမည် ဖြစ်သည်။ ရာအိမ်မှူးမြောက်များစွာ ရွေးကောက်ခံရသည့်နေရာတွင် အိမ်ထောင်စု ကိုယ်စားလှယ်များအနေဖြင့် ရပ်/ကျေးအုပ်ချုပ်ရေးမှူး တင်မြှောက်ရန် ထပ်မံမဲပေးရသည်။ ရွေးကောက်ပွဲကို မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများမှ

ရွေးချယ်ထားသည့် ရပ်မိရပ်ဖ ငါးဦးဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော ကြီးကြပ်ရေး ဘုတ်အဖွဲ့မှ စောင့်ကြည့်ပေးရသည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဥပဒေပြင်ဆင်ချက် များ ပြုလုပ်ထားသော်လည်း ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများကို အသက် ၁၈ နှစ်ပြည့်ပြီးသူတိုင်းမှ တိုက်ရိုက်ရွေးကောက်ခွင့်ပေးနိုင်ရန်အတွက် ဥပဒေပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ်ပေးရန် တောင်းဆိုမှုများလည်း ရှိနေသေးသည်။^{၂၆}

ရပ်/ကျေးအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ၏ အခန်းကဏ္ဍမှာ တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေးတွင် အကူအညီပေးနိုင်ရန်၊ ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းများတွင် ကြီးကြပ်ပေးရန် နှင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှု လျှော့ချရေးတွင် အကူအညီပေးရန်၊ မွေးသေစာရင်း ကောက်ယူရန်၊ မြေခွန်တော်များ ကောက်ယူရန်တို့အပြင် မြို့နယ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူး နှင့် အစိုးရဌာနများမှ ဥပဒေနှင့်အညီ ပေးအပ် လာသည့် အခြားတာဝန်များကို ကူညီဆောင်ရွက်ပေးရန် ဖြစ်သည်။^{၂၇} ဒေသန္တရ ဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ထည့်သွင်းပေးအပ်လာ ခြင်းသည် သတိပြုရမည့် အပြောင်းအလဲတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ ရပ်/ကျေး အုပ်ချုပ် ရေးမှူးများသည် အစိုးရ ဝန်ထမ်းများ မဟုတ်သည့်အတွက် လစာ မရရှိသော်လည်း ထွေအုပ်ရုံးမှ ခန့်အပ်ထားသည့် စာရေး၏ အကူအညီ ရရှိသည်။ ရပ်/ကျေးအုပ်ချုပ်ရေးမှူး ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက် ခြင်းနှင့် ဘေးအန္တရာယ် ကင်းရှင်းရေးနှင့် စီမံ အုပ်ချုပ်ရေး လုပ်ငန်း တာဝန်များတွင် ရပ်/ကျေးအုပ်ချုပ်ရေးမှူးအား ကူညီဆောင်ရွက် ပေးခြင်းများမှအပ ရာအိမ်မှူး၊ ဆယ်အိမ်မှူးများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို ၎င်းဥပဒေတွင် တိတိကျကျ ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း မရှိပေ။

၂.၂ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအုပ်ချုပ်ရေး၏ ဖွဲ့စည်းပုံမှာ မည်သို့နည်း။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီမံအုပ်ချုပ်ရေး ပုံစံ

ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်သည် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ အမည်စာရင်းပါ တိုင်းဒေသကြီး ခုနစ်ခု၊ ပြည်နယ်ခုနစ် ပြည်နယ်နှင့် ဖွဲ့စည်းထားပြီး၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ နယ်မြေဒေသ မြောက်ခု၊ နေပြည်တော်မြို့တော်နှင့် အရံမြို့နယ်များ ပါဝင်သည့် ပြည်ထောင်စု နယ်မြေတစ်ခုတို့ ပါဝင်သည်။^{၂၈} (ပုံ ၂.၄)။ ဗမာအများစုနေထိုင်ကြသည့် တိုင်းဒေသကြီးများနှင့်၊ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများ သမိုင်းအစဉ်အဆက် နေထိုင်လာကြသော ပြည်နယ် များသည် အခေါ်အဝေါ် ကွာခြားသည့်တိုင် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအရ အဆင့် အတူတူသာ ဖြစ်သည်။

ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ ဒေသငါးခု နှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ တိုင်းတစ်တိုင်းတို့တွင် ၎င်းတို့ကိုယ်ပိုင် တစ်ဆင့်ခံ ရွေးကောက် တင်မြှောက် ခန့်အပ်ထားသော "ဦးစီးအဖွဲ့များ" ဖွဲ့စည်းခွင့်ရှိပြီး ယင်းဦးစီးအဖွဲ့များတွင် ဥက္ကဋ္ဌတစ်ဦးက ခေါင်းဆောင်သည်။ ကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသများနှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသတို့အတွက်

ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပါ ဇယား ၃ အရ ဥပဒေပြုစာရင်းပေးထားသည် (ကောက်နုတ်ချက် ၈)။ သမ္မတ၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် ခန့်အပ် ထားသော စီမံအုပ်ချုပ်ရေး ကောင်စီတစ်ရပ်သည် နေပြည်တော် ပြည်ထောင်စု နယ်မြေကို ကွပ်ကဲသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ လူဦးရေ ကိန်းဂဏန်းများအရ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး များအကြား လူဦးရေကွာဟမှု မြင့်မားကြောင်း တွေ့ရသည်။ မန္တလေး တိုင်းဒေသကြီးတွင် လူဦးရေ ၇ သန်းရှိပြီး ကယားပြည်နယ်တွင် သိန်းဂဏန်းမျှသာရှိသည်။ မြေဧရိယာအလိုက် လူဦးရေ သိပ်သည်းဆ လည်း လွန်စွာကွာခြားကြောင်းတွေ့ရှိရသည်။

အသေးငယ်ဆုံးသော တရားဝင် အုပ်ချုပ်ရေး ယူနစ်များမှာ ကျေးရွာ အမြောက်အမြားနှင့် စုဖွဲ့ထားသည့် ကျေးရွာအုပ်စုများနှင့် မြို့ပြ ရပ်ကွက်များ ဖြစ်ကြသည်။ မြို့ပြရပ်ကွက်များနှင့် ကျေးရွာ အုပ်စုများမှာ အတူတူသာဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့ကို စုပေါင်း၍ မြို့နယ်များအဖြစ် ဖွဲ့စည်း ထားသည်။ ၎င်းမြို့နယ်များတွင် များသောအားဖြင့် အနိမ့်ဆုံးအဆင့် အစိုးရရုံးများ ရုံးစိုက်သည်။ မြို့နယ်များကို ပေါင်းစု၍ ခရိုင်များ စုဖွဲ့ပြီး

ယင်းကိုတဖန် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အဖြစ် ထပ်မံဖွဲ့စည်း သည်။^{၂၆} မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပြည်နယ်များနှင့် တိုင်းဒေသကြီးများတွင် မြို့နယ်ပေါင်း ၃၃၀ နှင့် ခရိုင်ပေါင်း ၇၄ ခရိုင်တို့ ရှိကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အုပ်ချုပ်ရေး ပုံစံကို ပုံ ၂.၅ တွင် အသေးစိတ် ဖော်ပြထားသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး တစ်ခုချင်းစီတွင် ပါဝင်သည့် မြို့နယ်အရေ အတွက်များမှာလည်း ကွာဟချက်ကြီးမားသည်။ အနည်းဆုံး အနေဖြင့် ကယားပြည်နယ်တွင် မြို့နယ် ခုနစ်ခုသာရှိပြီး အများဆုံး ရှမ်းပြည်နယ်နှင့် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးတို့တွင် မြို့နယ် ၄၀ နှင့် ၄၅ မြို့နယ်စီ အသီးသီး ရှိကြသည်။ မြို့နယ်လူဦးရေမှာလည်း တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ကွာဟမှု မြင့်မား သည်။ အများဆုံး မြို့နယ်လူဦးရေမှာ ၆၈၇,၈၆၇ ရှိပြီး အနည်းဆုံးမှာ ၁,၇၃၂ ဖြစ်သည်။^{၂၇}

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့် အောက် အစိုးရယန္တရားများ ဖွဲ့စည်းရန်အတွက် ပြဋ္ဌာန်းချက်များ မပါ ရှိချေ။ ဆိုလိုသည်မှာ ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေး ဥပဒေကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော အပြောင်းအလဲများမှအပ အစဉ် အဆက် ကျင့်သုံးခဲ့သည့် နဂိုရှိရင်းစွဲ ခရိုင်၊ မြို့နယ်၊ ရပ်ကွက်နှင့်

ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေး အဆင့်များသည် အရင်အတိုင်း ရှိနေဆဲ ဖြစ်သည်။^{၂၈} ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပါ အပိုဒ် ၂၈၈ နှင့် ၂၈၉ တို့တွင် ခရိုင်၊ မြို့နယ် နှင့် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးအတွက် ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ပါရှိသည်။^{၂၉}

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအောက်တွင် တတိယ အစိုးရ အဆင့်မရှိခြင်းကြောင့် ကြီးမားသော အကျိုးဆက်များ ဖြစ်ပေါ် လာစေသည်။ ယင်းတို့အနက် တစ်ခုကို ဥပမာပြရသော် လက်ရှိ စနစ်တွင် ဒေသန္တရ အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးအတွင်း ပြည်ထောင်စု အစိုးရ ပါဝင်မှု မြင့်မားပြီး ဒေသန္တရ အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေး နှင့် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရတို့ကြား ချိတ်ဆက်မှုမှာလည်း အားနည်းပြီး ရှင်းလင်းပြတ်သားမှု မရှိတော့ချေ။

သတိပြုဖွယ်ကောင်းသည်မှာ တတိယအစိုးရအဆင့်မရှိခြင်းက ထွေအုပ် ဌာနအား ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေးတွင် အခရာကျသည့် နေရာကို ရယူစေခဲ့သည်။ ပုံ ၂.၆ ပါ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက် (အပိုဒ် ၂၆၀) အရ ထွေအုပ်၏ အကြီးအမှူးသည် ရာထူးအလျောက်

ကောက်နုတ်ချက် - စ
မြန်မာနိုင်ငံရှိ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ စီရင်စုများ

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသတစ်ခုနှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရတိုင်းငါးတိုင်း (စီရင်စုများ) သည် မြန်မာနိုင်ငံဒေသအများစုရှိ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်နှင့် မတူသည့် အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်တစ်မျိုးကို ကျင့်သုံးသည်။ စီရင်စုများတွင် “ဦးစီးအဖွဲ့” ရှိပြီး ၎င်းသည် သက်ဆိုင်ရာ စီရင်စုအပေါ်တွင် ဥပဒေပြုခွင့်အာဏာရှိသည်။

ဦးစီးအဖွဲ့များတွင် အနည်းဆုံး အဖွဲ့ဝင်ဆယ်ယောက်ပါဝင်ပြီး စီရင်စုအတွင်းရှိ မြို့နယ်များမှ ရွေးကောက်ခံ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များလည်း ပါဝင်ကြသည်။ ကာကွယ်ရေး အရာရှိကို စစ်ဦးစီးချုပ်က ခန့်အပ်ပြီး နောက်တိုး ကိုယ်စားလှယ်များကို လက်ရှိ အဖွဲ့ဝင်များထဲမှ ရွေးချယ်သည်။ ဦးစီးအဖွဲ့ဝင်များသည် ၎င်းတို့အထဲမှ ဥက္ကဋ္ဌတစ်ဦး ပြန်လည်ရွေးချယ်ပြီး အမည်စာရင်း တင်သွင်း လိုက်သည်နှင့် နိုင်ငံတော် သမ္မတသည် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး၏ ဝန်ကြီးချုပ်မှတစ်ဆင့် ခန့်အပ်လွှာပေးအပ်သည်။ အဆိုပါ ဥက္ကဋ္ဌသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအဖွဲ့ဝင်လည်း ဖြစ်သည်။

ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ဇယား ၃ တွင် စီရင်စုများ၏ ဦးစီးအဖွဲ့များအတွက် ဥပဒေပြုစာရင်းပါရှိသည်။ ဥပဒေပြုစာရင်းပါ ကဏ္ဍဆယ်ရပ်တွင် မြို့ပြနှင့် ကျေးရွာ စီမံကိန်းများ၊ လမ်းတံတားများ ဖောက်လုပ်၊ တည်ဆောက်၊ ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရေး၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး နှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ ပါဝင်သည်။ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာသည် ဇယား ၃ ပါ ကဏ္ဍများ နှင့် ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော် သို့မဟုတ် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်မှ အတည်ပြု ပြဋ္ဌာန်းထားသော ဥပဒေများအရ ခွင့်ပြုထားသော ကိစ္စရပ်များအထိ ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည်။ စီရင်စုများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများနှင့် စီမံကိန်းများကို သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ၏ ဘဏ္ဍာငွေမှ ထောက်ပံ့ပေးသည်။

ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသ သို့မဟုတ် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရတိုင်း ဦးစီးအဖွဲ့ဆိုင်ရာ ဥပဒေ (နယက ဥပဒေ အမှတ် ၁၇/၂၀၁၀) တွင် ဦးစီးအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းပုံ၊ အခန်းကဏ္ဍနှင့် တာဝန်များကို အသေးစိတ် ဖော်ပြထားသည်။

စီရင်စုတစ်ခု၏ ဦးစီးအဖွဲ့တွင် အရေးကြီးနေရာတစ်ခုရထားသည့် နိုင်ငံရေးပါတီတစ်ခု၏ ပြောကြားချက်အရ လက်ရှိ အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေး စနစ်သည် ၎င်းတို့၏ အန္တိမ ပန်းတိုင်ဖြစ်သည့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေး၊ ဖယ်ဒရယ်စနစ်တည်ဆောက်ရေးတို့နှင့် မကိုက်ညီ သော်လည်း စီရင်စုများသည် အဆိုပါ ပန်းတိုင်ကို သဘောပေါက်နားလည်ရေးအတွက် အရေးကြီးသော ခြေလှမ်းဖြစ်ပြီး ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်ဖြင့် သဘောတူညီချက်အသစ် ရရှိလာသောအခါ စီရင်စုအတွင်းရှိ လူများ မိမိတို့ဘာသာ ထိထိရောက်ရောက် အုပ်ချုပ်နိုင်စွမ်း မြင့်မားလာစေရေးအတွက် အထောက်အကူပေးကြောင်း သိရသည်။

ပုံ ၂.၄ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ဆိုင်ရာ ပထဝီအချက်အလက်များ ဖော်ပြချက်

လူဦးရေသိပ်သည်းဆ (၁ စတုရန်းကီလိုမီတာ)

- ၁-၅၀
- ၅၀-၁၀၀
- ၁၀၁-၃၀၀
- ၃၀၁-၇၀၀

- 📐 မြေဧရိယာ (km²)
- 👤 ခန့်မှန်းလူဦးရေ
- 📍 ခရိုင်ပေါင်း
- 🏠 မြို့နယ်ပေါင်း

စစ်ကိုင်း

- 📐 ၉၃,၇၀၂ km²
- 👤 ၅,၃၂၅,၃၄၇
- 📍 ၉ 🏠 ၃၇

ချင်း

- 📐 ၃၆,၀၁၉ km²
- 👤 ၄၇၈,၈၀၁
- 📍 ၃ 🏠 ၉

မကွေး

- 📐 ၄၄,၈၂၁ km²
- 👤 ၃,၉၁၇,၀၅၅
- 📍 ၅ 🏠 ၂၅

ရခိုင်

- 📐 ၃၆,၇၇၈ km²
- 👤 ၃,၁၈၈,၈၀၇
- 📍 ၅ 🏠 ၁၇

ဧရာဝတီ

- 📐 ၃၅,၀၃၂ km²
- 👤 ၆,၁၈၄,၈၂၉
- 📍 ၆ 🏠 ၂၆

ရန်ကုန်

- 📐 ၁၀,၂၇၇ km²
- 👤 ၇,၃၆၀,၇၀၃
- 📍 ၄ 🏠 ၄၅

မွန်

- 📐 ၁၂,၂၉၇ km²
- 👤 ၂,၀၅၄,၃၉၃
- 📍 ၂ 🏠 ၁၀

ကချင်

- 📐 ၈၉,၀၄၂ km²
- 👤 ၁,၆၈၉,၄၄၁
- 📍 ၄ 🏠 ၁၈

မန္တလေး

- 📐 ၃၀,၈၈၈ km²
- 👤 ၆,၁၆၅,၇၂၃
- 📍 ၇ 🏠 ၂၈

ရှမ်း

- 📐 ၁၅၅,၈၀၁ km²
- 👤 ၅,၈၂၄,၄၃၂
- 📍 ၁၄ 🏠 ၅၅

နေပြည်တော်

- 📐 ၇,၀၅၇ km²
- 👤 ၁,၁၆၀,၂၄၂
- 📍 ၂ 🏠 ၈

ကယား

- 📐 ၁၁,၇၃၂ km²
- 👤 ၂၈၆,၆၂၇
- 📍 ၂ 🏠 ၇

ပဲခူး

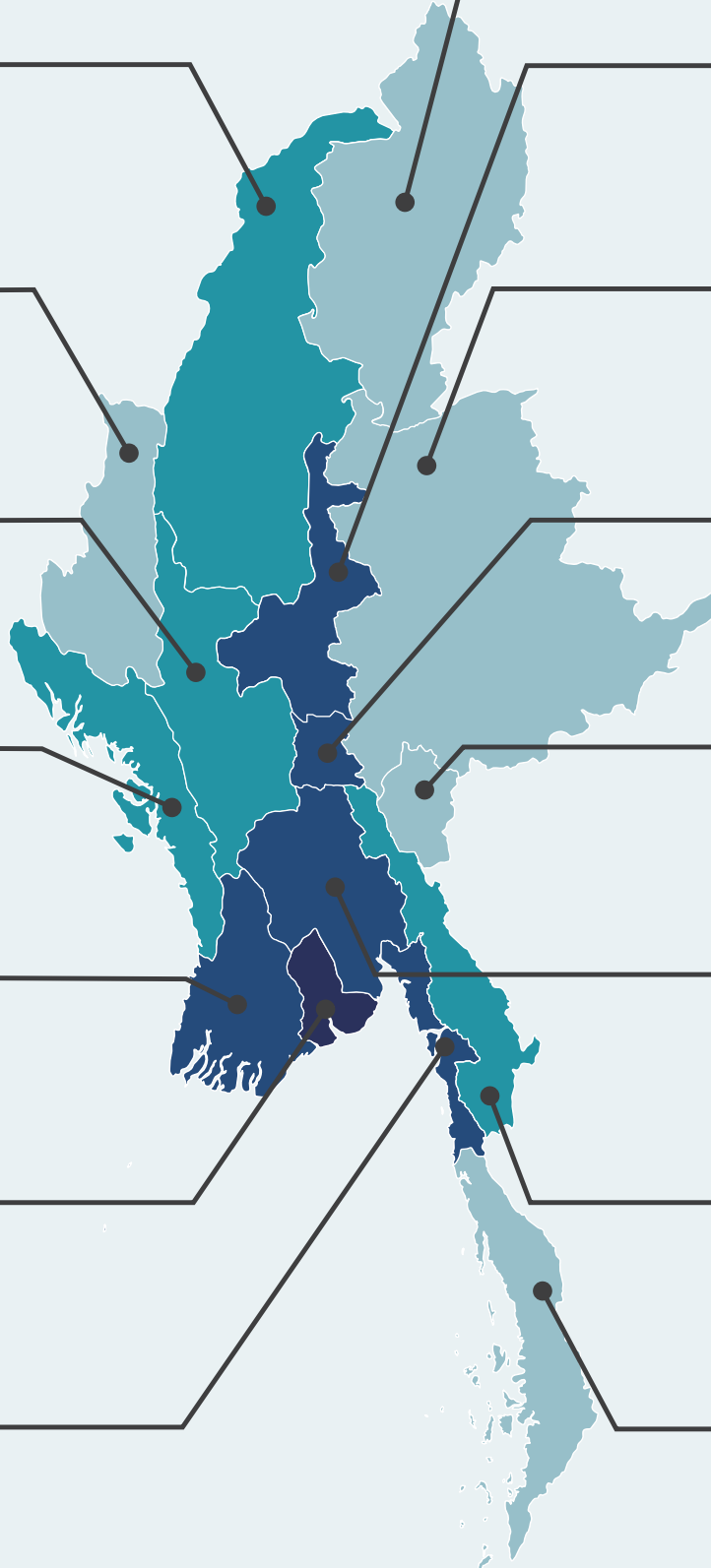
- 📐 ၃၉,၄၀၄ km²
- 👤 ၄,၈၆၇,၃၇၃
- 📍 ၄ 🏠 ၂၈

ကရင်

- 📐 ၃၀,၃၈၃ km²
- 👤 ၁,၅၇၄,၀၇၉
- 📍 ၄ 🏠 ၇

တနင်္သာရီ

- 📐 ၄၃,၃၄၅ km²
- 👤 ၁,၄၀၈,၄၀၁
- 📍 ၃ 🏠 ၁၀

သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်၏ အတွင်းရေးမှူး ဖြစ်သည်ဟူသော အချက်အပြင် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် အစိုးရဥပဒေ (၂၀၁၀) တို့ကလည်း ထွေအုပ်ဌာနကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ပေးထားသည်။

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများအောက်တွင်ရှိသော ခရိုင်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးနှင့် မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး နှစ်ဦးစလုံးမှာ ထွေအုပ်အရာရှိများ ဖြစ်ကြသည်။ ရလဒ်အားဖြင့် မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးသည် ကျေးရွာအုပ်စုနှင့် ရပ်ကွက်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများကို ညွှန်ကြားချက်များ ပေးတော့သည်။ ဤကဲ့သို့ စီစဉ်နေရာချလိုက်သောအခါ ထွေအုပ်သည် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် အစိုးရအင်အားစု တစ်ခုနှင့် တစ်ခုအကြား ချိတ်ဆက်ခြင်း၊ ဆက်သွယ်ခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုဟူသမျှတွင် ဗဟိုချက်ဖြစ်လာသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအရ တပ်မတော် ကာကွယ်ရေး ဦးစီးချုပ် အမိန့်ဖြင့် တာဝန်ထမ်းဆောင်ဆဲ တပ်မတော် အရာရှိများကို ဝန်ကြီးခန့်အပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည့် ဝန်ကြီးဌာနသုံးခုအနက် ထွေအုပ်၏ မိခင် ဝန်ကြီးဌာနသည်လည်း တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်သည်။^{၃၃} ထွေအုပ်ဌာန၏ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် ပြည်ထဲရေး ဝန်ကြီးဌာန၏ အမြဲတမ်း အတွင်းဝန်လည်း ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအရ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများကို ဥပဒေပြုရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး နှင့် တရားစီရင်ရေး မဏ္ဍိုင်သုံးရပ်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။

ဥပဒေပြုရေး

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များကို ဖွဲ့စည်းရာတွင် မြို့နယ်တစ်ခုစီမှ ရွေးကောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ်နှစ်ဦးစီ အပြင် အဆိုပါ ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီးရှိ လူဦးရေ၏ ၀.၁ ရာခိုင်နှုန်းရှိပြီး (ဥပမာ ကရင်ပြည်နယ်တွင် နေထိုင်သော ကရင်လူမျိုးများကဲ့သို့) ပြည်နယ်မရှိသေးသော တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစု တစ်ခုချင်းစီမှ ရွေးကောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းသည်။ ကာကွယ်ရေး ဦးစီးချုပ်မှ အဆိုပါ ရွေးကောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေ၏ သုံးပုံတစ်ပုံနှင့် ညီမျှသော တပ်မတော်သား ကိုယ်စားလှယ်များကို ရွေးချယ်ခန့်အပ်ပြီး (တစ်နည်းအားဖြင့် စုစုပေါင်းဦးရေ၏ လေးပုံတစ်ပုံ) အလားတူ အမျိုးအစားအတိုင်း ပြည်ထောင်စု အဆင့် လွှတ်တော်များ (ပြည်သူ့/အမျိုးသား လွှတ်တော်) တွင်လည်း ခန့်အပ်သည်။^{၃၄} လွှတ်တော်သည် ၎င်းအဖွဲ့ဝင်များအနက်မှ လွှတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌ၊ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌနှင့် သဘာပတိတို့ကို ရွေးချယ်ခန့်အပ်သည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးတစ်ခုချင်းစီအလိုက် မြို့နယ်အရေအတွက် ကွဲပြားသည်ဖြစ်ရာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များသည်လည်း အရွယ်အစား မတူကြချေ။ ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေ အနည်းဆုံး ၂၀ (ကာယား) မှ အများဆုံး ၁၄၄ (ရှမ်း) ဦးအထိ ရှိကြသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် တစ်ခုချင်းစီသည် တူညီသော

တာဝန်ဝတ္တရားများကို ထမ်းဆောင်ရသည်ဖြစ်ရာ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေ အရေအတွက် နည်းပါးပါက အဆိုပါ လွှတ်တော်များ၏ စွမ်းရည်ပိုင်းနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်တာပိုင်းကို ထိခိုက်မှု ရှိလာမည် ဖြစ်သည်။ ပုံ ၂.၇ တွင် ပြထားသည့်အတိုင်း မြို့နယ်တစ်ခုချင်းစီ၏ လူဦးရေ အရေအတွက်သည်လည်း တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ကွာခြားသည်ဖြစ်ရာ မြို့နယ် အခြေပြု မဲဆန္ဒနယ် စနစ်ကြောင့် ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး ကိုယ်စားပြုရသည့် မဲဆန္ဒရှင်ဦးရေ အလွန်ကွာဟသွားလေသည်။^{၃၅} ယင်းအတွက်ကြောင့် ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးချင်းစီ၏ ဒေသဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များနှင့် ပြဿနာရပ်များကို ကိုယ်စားပြု ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်စွမ်း ထိခိုက်လာနိုင်သည်။

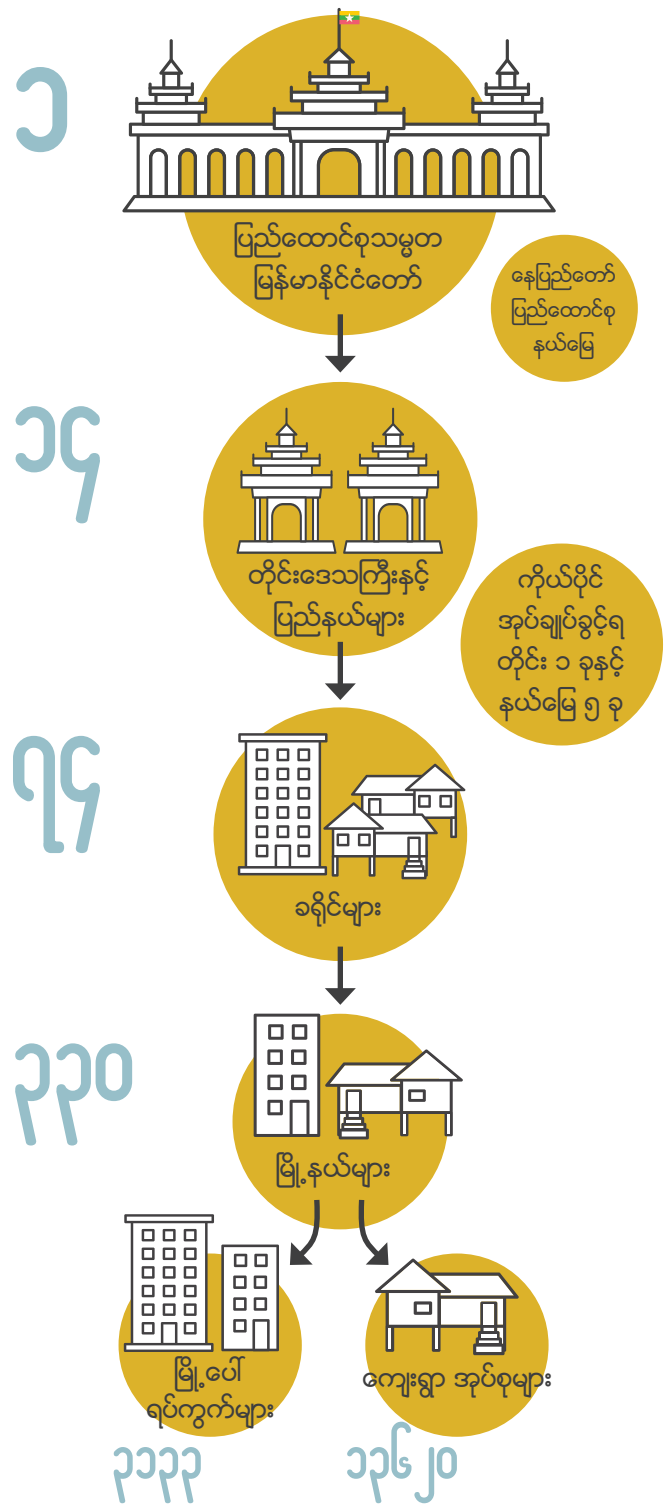
လွှတ်တော်၏ တရားဝင် အာဏာများကို ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ အပိုဒ် ၁၇၅ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားပြီး (ကောက်နုတ်ချက် ဆ) အရေးကြီးဆုံး အချက်မှာ ဥပဒေပြု အမတ်များကို အခြေခံဥပဒေပါ ဇယား ၂ တွင် သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းထားသော ကဏ္ဍများကို ဥပဒေပြုရန် အာဏာအပ်နှင်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ဥပဒေ (၂၀၁၃) တွင် လွှတ်တော်အတွင်း လွှတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌ၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် အဆိုတင်သွင်းခွင့်၊ မေးခွန်းမေးမြန်းခွင့်တို့ အပါအဝင် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အာဏာရပ်များကို အသေးစိတ် ဖော်ပြထားသည်။ လွှတ်တော်အတွင်းတွင် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌသည် လွန်စွာအရေးပါသော တာဝန်များနှင့် အာဏာများရှိသည်။ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌကို လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များက ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရပြီး ၎င်း၏ တရားဝင် အာဏာများကို ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ အပိုဒ် ၁၆၄ နှင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် ဥပဒေ အခန်း ၅ တို့တွင် အသေးစိတ် ဖော်ပြထားသည်။ အဆိုတင်သွင်းခွင့်၊ မေးခွန်းမေးမြန်းခွင့် အစရှိသော လွှတ်တော် နှင့် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အခွင့်အာဏာများသည် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ၏ ခွင့်ပြုချက် ရရှိရန် လိုအပ်သည်။

အုပ်ချုပ်ရေး

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အုပ်ချုပ်ရေး မဏ္ဍိုင်ကို ဝန်ကြီးချုပ်တစ်ဦး နှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးအဖွဲ့ တို့က ဦးဆောင်သည်။ ဝန်ကြီးချုပ် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးရာတွင် နိုင်ငံတော် သမ္မတ၏ အခန်းကဏ္ဍမှာ လွန်စွာ အရေးပါသည်။

နိုင်ငံတော် သမ္မတသည် ဝန်ကြီးချုပ် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးရာတွင် အခရာကျသော အနေအထားတွင် ရှိသည်သာမက ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ ဥပဒေ (၂၀၁၀) တွင်လည်း ဝန်ကြီးချုပ်သည် နိုင်ငံတော် သမ္မတကို တာဝန်ခံရမည်ဟု ရှင်းလင်းစွာ ဆိုထားသည်။^{၃၆} ဝန်ကြီးချုပ် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးရာတွင် နိုင်ငံတော် သမ္မတသည် သတ်မှတ် အရည်အချင်းများနှင့် ပြည့်စုံသော ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးကို ရွေးချယ်ပြီး ၎င်းကို သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်မှ အတည်ပြုသည် (ကောက်နုတ်ချက် ဇ)။ ဝန်ကြီးချုပ်လောင်းသည် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပါ သတ်မှတ်အရည်အချင်းများနှင့် မပြည့်စုံကြောင်း အထင်အရှားပြနိုင်မှသာ ငြင်းပယ်ခံရမည်ဖြစ်ရာ ၎င်းအနေနှင့် ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်

ပုံ ၂.၅ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းပုံ

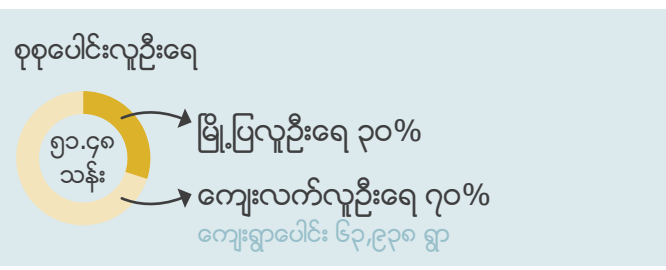

ဖြစ်နေသ၍ ဝန်ကြီးချုပ်ရွေးချယ်ခြင်းသည် နိုင်ငံတော် သမ္မတပေါ် တွင်သာ များစွာမူတည်သည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။

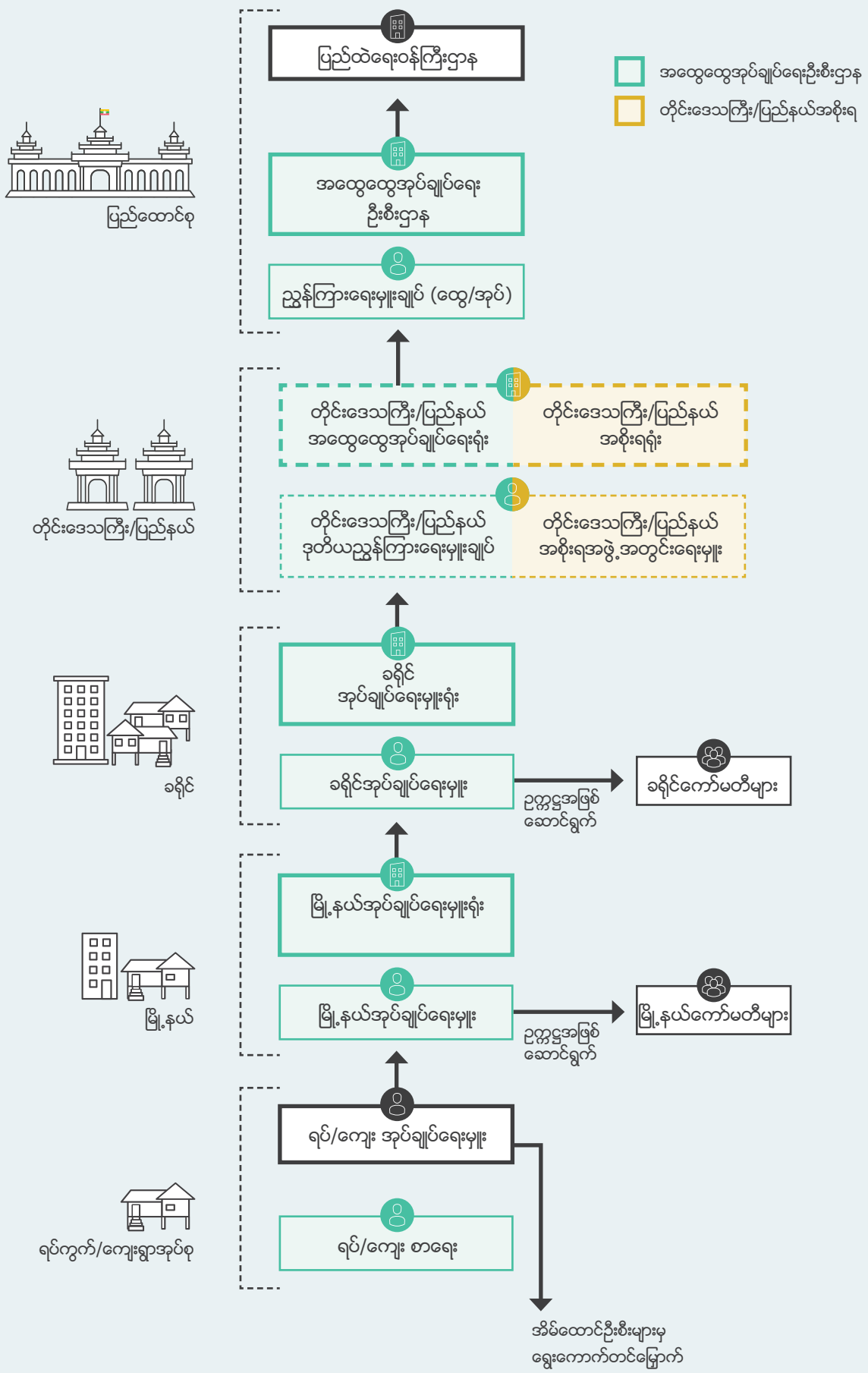
ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများ ခန့်အပ်တာဝန်ပေးရာတွင် တာဝန်သတ်မှတ်ချက်အရသော် လည်းကောင်း၊ အရေအတွက် သတ်မှတ်ချက်အရသော်လည်းကောင်း ကြိုတင်သတ်မှတ်ထားခြင်းမရှိဘဲ ဝန်ကြီးချုပ်နှင့်သာ^{၇၅} များစွာ သက်ဆိုင်သည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအဖွဲ့များတွင် ဝန်ကြီးအမျိုးအစား သုံးမျိုးရှိသည်။ ဝန်ကြီးချုပ်သည် ဝန်ကြီးခန့်အပ် တာဝန်ပေးရာတွင် အများစုကို လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များအနက်မှ လည်းကောင်း၊ အခြားသင့်လျော်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်များကိုလည်းကောင်း ရွေးချယ်ပြီး ၎င်းတို့ကို နိုင်ငံတော်သမ္မတမှ အတည်ပြုပေးရသည်။^{၇၆} ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် လုံခြုံရေးနှင့် နယ်စပ်ရေးရာ ဝန်ကြီးရာထူးအတွက် ခန့်အပ်ရာတွင် "အရပ်သား" ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် မတူသည်မှာ တပ်မတော် ကာကွယ်ရေး ဦးစီးချုပ်မှ တပ်မတော်သား အရာရှိတစ်ဦးကို ခန့်အပ်တာဝန်ပေးပြီး ၎င်းအရာရှိသည် တပ်မတော်တွင် ထမ်းဆောင်ဆဲ ရာထူးမှ နုတ်ထွက်ရန် မလိုပေ။ ထို့အပြင် တိုင်းရင်းသား ကိုယ်စားလှယ်များ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ပြီးသည်နှင့် (သက်ဆိုင်ရာ မဲဆန္ဒအလိုက် လူဦးရေ၏ ၀.၁ ရာခိုင်နှုန်းရှိသော တိုင်းရင်းသား အုပ်စုများဆိုင်ရာ ပြဌာန်းချက်ပါအတိုင်း) အဆိုပါ ရွေးကောက်ခံ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များကို သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစု၏ တိုင်းရင်းသားရေးရာ ဝန်ကြီးများအဖြစ် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးသည်။ ခန့်အပ်မှုများ အတည်ပြုပြီးသည်နှင့် တရားဝင် တာဝန်များ ပေးအပ် နိုင်ရန်အတွက် အမည်စာရင်းကို ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် ပူးပေါင်း၍ နိုင်ငံတော် သမ္မတထံတင်သွင်းရသည်။^{၇၇} ဤကဲ့သို့ ကိုယ်စားလှယ်များထဲမှ အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများအဖြစ် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးရာတွင် ဗဟိုမှ နိုင်ငံရေးအရ စဉ်းစားရွေးချယ်မှု ပြုလုပ်ရသည့် သမ္မတ၏ ပါဝင်မှုမှာ အထူးအရေးပါလှသည်။

ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီးအတွင်းရှိ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ စီရင်စုများမှ ဦးစီးအဖွဲ့ဝင်များ ဥက္ကဋ္ဌရွေးချယ်အပြီးတွင် ၎င်းဥက္ကဋ္ဌကို သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးချုပ်က တရားဝင် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးသည်။^{၇၈} ဝန်ကြီးရာထူးအတွက် လျာထားခံရသူများနှင့် ဥက္ကဋ္ဌများ၏ အမည်စာရင်း အပြည့်အစုံကို ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်သို့ တင်သွင်းရသည်။ ဝန်ကြီးချုပ် ကိုယ်တိုင် အပါအဝင် လွှတ်တော်သည် အမည်စာရင်းပါ ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် ဖော်ပြ ထားသည့် အရည်အချင်းများနှင့် ကိုက်ညီမှု မရှိကြောင်း သက်သေပြနိုင်မှ သာလျှင် ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်အား ငြင်းပယ်ခွင့်ရှိသည်။ အကယ်၍ လွှတ်တော် သည် အမည်စာရင်းပါ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်ကို ငြင်းပယ်လိုက်ပါက ဝန်ကြီးချုပ်သည် အမည်စာရင်းသစ် တင်သွင်းခွင့်ရှိသည်။

ပြည်ထောင်စု ဥပဒေတွင် တာဝန်ဝတ္တရားသစ်များ ထည့်သွင်းနိုင် သော်လည်း အခြေခံဥပဒေက တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များအား ဇယား (၂) ပါ ကဏ္ဍနယ်ပယ်များနှင့် ပတ်သက်၍ အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာနှင့် ဥပဒေပြုရေး အာဏာတို့ကို တူညီစွာ အပ်နှင်းထားသည်။^{၇၉} ဝန်ကြီးချုပ်ဦးဆောင်သော ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးအဖွဲ့ သည် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးရှိ ဥပဒေပြုစာရင်းပါ

ပုံ ၂.၆ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန၏ ဖွဲ့စည်းပုံ

ကဏ္ဍများကို “စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ လမ်းညွှန်ခြင်း၊ ကြီးကြပ်ခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်း” တို့ ပြုလုပ်ခွင့် ရှိသည်။^{၇၂} အများအားဖြင့် ဝန်ကြီးများ၏ လက်အောက်တွင် မတူညီသော ဦးစီးဌာန အမြောက်အမြားရှိတတ်သည်။

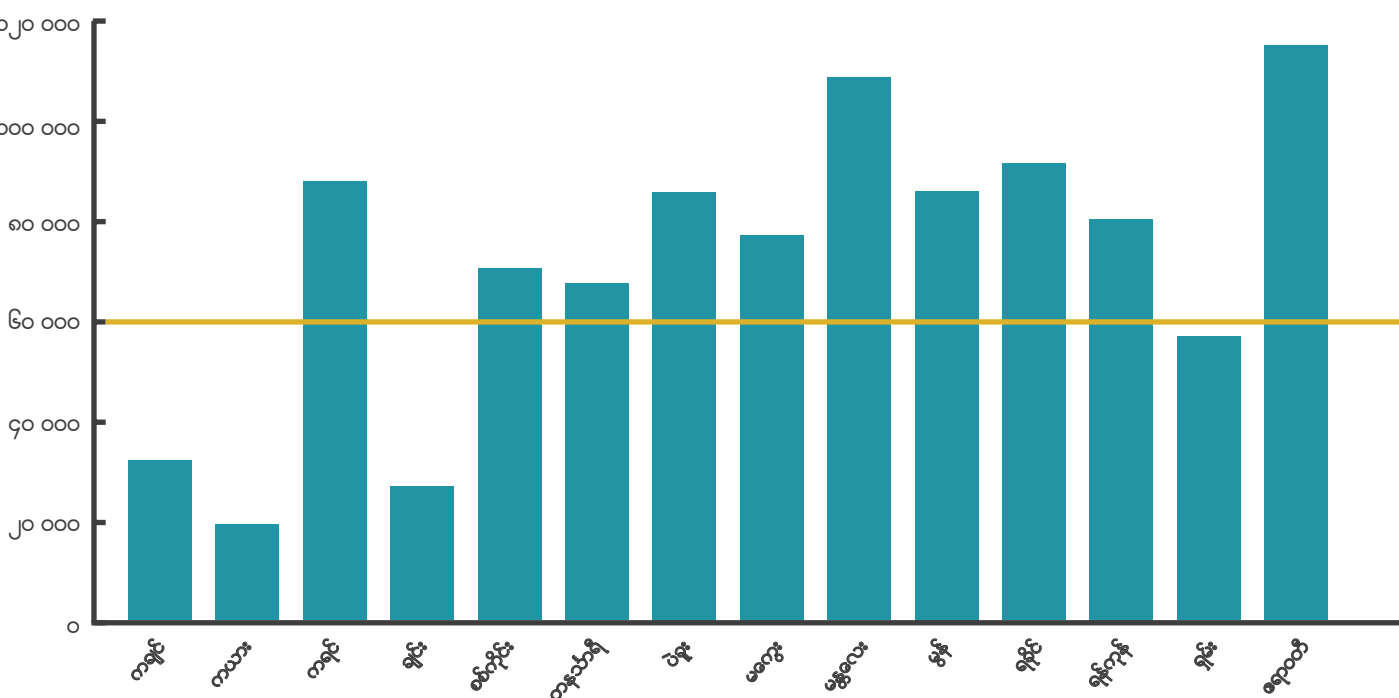
တရားစီရင်ရေး

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများတွင် တရားသူကြီးချုပ်တစ်ဦး၊ တရားသူကြီးရုံးတစ်ခုဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော တရားလွှတ်တော်တစ်ခု ရှိသည် (ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပါ အပိုဒ် ၃၀၅-၃၁၈ တွင်ရှု)။ တရားလွှတ်တော်သည် လက်အောက်ခံ ခရိုင်၊ မြို့နယ်နှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ စီရင်စုတွင်ရှိ တရားရုံးများကို ကြီးကြပ်သည်။ နိုင်ငံတော် သမ္မတသည် ပြည်ထောင်စု တရားသူကြီးချုပ်နှင့် ညှိနှိုင်း၍ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး တရားသူကြီးချုပ်ကို အမည်စာရင်းပြုစုပြီး၊ ဝန်ကြီးချုပ်သည် ပြည်ထောင်စု တရားသူကြီးချုပ်နှင့် ညှိနှိုင်း၍ တရားသူကြီးများကို အမည်စာရင်းပြုစုသည်။ အမည်စာရင်းများကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်မှ အတည်ပြုခန့်အပ်ပေးရန် တင်သွင်းရသည်။ ဤတွင်လည်း အခြားသော ရာထူးများကဲ့သို့ပင် လွှတ်တော်အနေနှင့် အမည်စာရင်းပါ ပုဂ္ဂိုလ်သည် အရည်အချင်း မပြည့်မီကြောင်း “အထင်အရှားပြ” နိုင်မှသာ ငြင်းပယ်ခွင့်ရှိသည်။^{၇၃} သို့သော်လည်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်သည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး တရားလွှတ်တော် တရားသူကြီးများကို စွပ်စွဲ ပြစ်တင် လိုပါက စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ရှိ အမတ်စုစုပေါင်း၏

သုံးပုံနှစ်ပုံသော မဲဆန္ဒဖြင့်သော်လည်းကောင်း ပြုလုပ်နိုင်သည်။ ဤတွင် နိုင်ငံတော် သမ္မတ သို့မဟုတ် ဝန်ကြီးချုပ်၏ ဦးဆောင်မှု လိုအပ်သည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး တရားလွှတ်တော်များသည် မူလမူများ၊ အယူခံမှုများ၊ ပြင်ဆင်မှုများနှင့် ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရ သတ်မှတ် ထားသော ကိစ္စရပ်များကို စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာရှိသည်။^{၇၄} ^{၇၅} ခရိုင်တရားရုံးများနှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ စီရင်စုများရှိ တရားရုံး များတွင် တရားမမှုများ၊ အယူခံမှုများ၊ အယူခံမှုများ၊ ပြင်ဆင်မှုများနှင့် ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရ သတ်မှတ်ထားသော ကိစ္စရပ်များကို ကြားနာ စစ်ဆေးခွင့်ရှိသည်။^{၇၆} ^{၇၇} မြို့နယ်တရားရုံးများသည် ပြစ်မှုနှင့် တရားမမှုများအပြင် ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရ သတ်မှတ်ထားသော ကိစ္စရပ်များကို စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာရှိသည်။^{၇၈} ^{၇၉}

တရားရုံးဟူသမျှတို့သည် ပြည်ထောင်စု တရားလွှတ်တော်ချုပ်၏ လက်အောက်တွင်ရှိပြီး ၎င်းသည် “ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် တိုင်း ဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရတို့အကြား ဖြစ်ပွားသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ ပြဿနာများမှအပ”^{၈၀} အခြား အငြင်းပွားမှုများ အပါအဝင် အခြား တရားစီရင်ရေး အလွှာအသီးသီး အပေါ်တွင် အယူခံမှု စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာရှိသည်။ တိုင်းဒေသကြီးများနှင့် ပြည်နယ်များ အချင်းချင်းကြားသော်လည်းကောင်း၊ ၎င်းတို့နှင့် ပြည်ထောင်စု အစိုးရကြားတွင်သော်လည်းကောင်း ဖြစ်ပွားသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ ပြဿနာများ အပါအဝင် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ အနက်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုခြင်း ကိစ္စရပ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စီရင်ဆုံးဖြတ်ခွင့် အာဏာသည် သီးခြားဖြစ်သော နိုင်ငံတော်

ပုံ ၂.၇ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး၏ ကိုယ်စားပြုလူဦးရေ

ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ ခုံရုံးတွင်သာရှိသည်။ အဆိုပါ ခုံရုံးကို အဖွဲ့ဝင် ကိုးဦးဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားပြီး အဖွဲ့ဝင်များကို နိုင်ငံတော် သမ္မတ၊ ပြည်သူ့လွှတ်တော်နှင့် အမျိုးသား လွှတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌတို့က အချိုးကျ ခန့်အပ်တာဝန်ပေးသည်။ ခုံရုံး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို အယူခံပိုင်ခွင့်မရှိပေ။^{၅၂}

ယေဘုယျအားဖြင့် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးခြင်းဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးများနှင့် တရားစီရင်မှုပုံစံများသည် တရားစီရင်ရေး လွတ်လပ်ခွင့်ကို တစ်နိုင်ငံလုံး အတိုင်းအတာတွင်လည်းကောင်း၊ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ အဆင့်တွင်လည်းကောင်း “တရားရုံးများအပေါ် အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်း၏ သိသာထင်ရှားသော ချုပ်ကိုင်မှုကို ခွင့်ပြုထားခြင်းဖြင့်”^{၅၃} အကန့်အသတ်ဖြစ်စေသည်။ ခန့်အပ်တာဝန်ပေးမှုများအပေါ် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု ရှိသော အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းမှ လွှဲပေးမှုများ ရှိနေသည့်အပြင်၊ တရားစီရင်ရေး စနစ်အတွင်း ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရာတွင်လည်း “တရားလွှတ်တော်ချုပ်၏ အာဏာကို တဖန်အသုံးပြုခြင်းဖြင့် လက်အောက်ခံ တရားရုံးများအပေါ် ပိုမိုချုပ်ကိုင်ထားခြင်းဖြင့်”^{၅၄} ထပ်မံ ကန့်သတ်ခြင်း ခံထားရသေးသည်။

၂၀၁၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလအတွင်း ပြည်ထောင်စု တရားလွှတ်တော် ချုပ်သည် တရားစီရင်ရေးစနစ်ကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန်အတွက် ငါးနှစ်တာ တရားစီရင်ရေး မဟာဗျူဟာ စီမံကိန်းချမှတ်ကြောင်း ကြေညာခဲ့သည်။^{၅၅} တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေး ထိရောက်မှု ရှိစေရန်နှင့် တရားရုံးများကို ပြည်သူများ ယုံကြည်ကိုးစား လာကြစေရန်၊ တရားရုံး၏ ဂုဏ်သိက္ခာ မြင့်မားလာစေရန်၊ တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ လွတ်လပ်မှုနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှု စွမ်းရည်မြှင့်တင်ရန် ၎င်းစီမံကိန်းမှ ရည်ရွယ်ထားသည်။ ဥပဒေရေးရာ အကြံဉာဏ်များနှင့် လမ်းညွှန်ချက်များပေးရန် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရတွင် ဥပဒေချုပ်တစ်ဦးလည်း ပါဝင်ပြီး ၎င်းကို ဝန်ကြီးချုပ်မှ အမည်စာရင်းတင်သွင်းရသည် (လွှတ်တော်မှ ရှေးနည်းတူ အတည်ပြုရသည်)။ ဥပဒေချုပ်သည် ဝန်ကြီးချုပ်မှတစ်ဆင့် နိုင်ငံတော် သမ္မတနှင့် ပြည်ထောင်စု ရှေ့နေချုပ် နှစ်ဦးလုံးကို တာဝန်ခံရသည်။^{၅၆}

၂၀၁၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလအတွင်း ပြည်ထောင်စု တရားလွှတ်တော် ချုပ်သည် တရားစီရင်ရေးစနစ်ကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန်အတွက် ငါးနှစ်တာ တရားစီရင်ရေး မဟာဗျူဟာ စီမံကိန်းချမှတ်ကြောင်း ကြေညာခဲ့သည်။

ကောက်နုတ်ချက် - ဆ

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ

- အပိုင်း ၁၇၅။** တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော်အစည်းအဝေး၌ အောက်ပါကိစ္စရပ်များ ဆောင်ရွက်သည် -
- (က) နိုင်ငံတော်သမ္မတပြောကြားသည့် မိန့်ခွန်းကို မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊
 - (ခ) နိုင်ငံတော်သမ္မတက ပေးပို့သော သဝဏ်လွှာနှင့် ဥက္ကဋ္ဌက ခွင့်ပြုသော အခြားသဝဏ်လွှာများကို ဖတ်ကြားခြင်း၊ မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊
 - (ဂ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်ပြောကြားသည့် မိန့်ခွန်းကို မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊
 - (ဃ) ဥပဒေကြမ်းတင်သွင်းခြင်း၊ ဆွေးနွေးခြင်း၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊
 - (င) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရလည်းကောင်း၊ တည်ဆဲ ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရလည်းကောင်း၊ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော်က ဆောင်ရွက်ရမည့် ကိစ္စရပ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆွေးနွေးခြင်း၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊
 - (စ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော်သို့ တင်သွင်းသည့် အစီရင်ခံစာများကို ဆွေးနွေးခြင်း၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊
 - (ဆ) အဆိုတင်သွင်းခြင်း၊ ဆွေးနွေးခြင်း၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊
 - (ဇ) မေးခွန်းမေးမြန်းခြင်း၊ ဖြေကြားခြင်း၊
 - (ဈ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌက ခွင့်ပြုသည့်ကိစ္စရပ်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဆောင်ရွက်ခြင်း။

ကောက်နုတ်ချက် - ၈

ဝန်ကြီးချုပ်များ ခန့်အပ်တာဝန်ပေးခြင်းဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ

အပိုဒ် ၂၆၁။

- (က) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်သည် အောက်ပါ အရည်အချင်းများနှင့် ပြည့်စုံရမည် -
 - (၁) အသက် ၃၅ နှစ် ပြည့်ပြီးသူ၊
 - (၂) အသက်ကန့်သတ်ချက်မှအပ ပုဒ်မ ၁၂၀ တွင် ဖော်ပြထားသည့် ပြည်သူ့လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ အတွက် သတ်မှတ်ထားသော အရည်အချင်းများနှင့် ပြည့်စုံသူ၊
 - (၃) ပုဒ်မ ၁၂၁ တွင် ဖော်ပြထားသည့် ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက် ခံပိုင်ခွင့်မရှိစေသော ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်လည်း ငြိစွန်းခြင်းမရှိသူ၊
 - (၄) နိုင်ငံတော်နှင့် နိုင်ငံသားများအပေါ် သစ္စာရှိသူ။
- (ခ) နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် သက်ဆိုင်ရာတိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးရန် -
 - (၁) သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များထဲက သတ်မှတ်ထားသည့် အရည်အချင်းများနှင့် ပြည့်စုံသော သင့်လျော်သည့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် တစ်ဦးအား ရွေးချယ်ရမည်၊
 - (၂) ရွေးချယ်ထားသည့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်၏ အမည်စာရင်းကို သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော်သို့ ပေးပို့လျက် သဘောတူညီချက်ရယူရမည်။
- (ဂ) နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော်၏ သဘောတူညီချက် ရရှိပြီးသည့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အား သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ် အဖြစ် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးရမည်။
- (ဃ) တိုင်းဒေသကြီးသို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်အတွက် သတ်မှတ်ထားသော အရည်အချင်းများနှင့် မပြည့်စုံကြောင်း အထင်အရှားမပြနိုင်ပါက တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော်သည် နိုင်ငံတော်သမ္မတက အမည်စာရင်း တင်သွင်းသည့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အား တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးရန် ငြင်းပယ်ခွင့် မရှိစေရ။
- (င) နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးရန် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော်၏ သဘောတူညီချက်မရရှိသည့် ပုဂ္ဂိုလ်အစား အမည်စာရင်းသစ်ကို တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော်သို့ ထပ်မံတင်သွင်းခွင့် ရှိသည်။

၂.၃ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အသွင်ကူးပြောင်းရေးကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အစိုးရများ မည်သို့ အနက်ဖွင့်ဆို၍ မည်သို့လက်တွေ့ကျင့်သုံးကြသနည်း။

အခြားသော ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသစ်များ နည်းတူ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသည် လက်တွေ့အကောင်အထည် ဖော်ရသည့် အစောပိုင်း နှစ်များတွင် သက်ဆိုင်ရာ အင်အားစုများအား ဗဟိုနှင့် ပြည်နယ်များရှိ အင်အားစုများနှင့် အဖွဲ့အစည်းယန္တရားများအကြား အာဏာထိန်းညှိမှုနှင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်းကို ဖော်ညွှန်းမှုတို့နှင့်အတူ အခြေခံဥပဒေကို ပုံစံမျိုးစုံဖြင့် အနက်ဖွင့်နိုင်သည့် အခွင့်အရေးကို ပေးသည်။ ဇယား ၂ တွင် အချို့သော ကဏ္ဍများကို တိကျစွာ ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း မရှိသည့်အတွက် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ အဖို့ အနက်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုမှုပြုရန် ဘောင်မှာ လွန်စွာကျယ်ဝန်းသည်။ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များကပေးသည့် ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် သက်ဆိုင် သည့် ကဏ္ဍများမှာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ၏ သီးသန့်တာဝန်ဖြစ်ခြင်း၊ နိုင်ငံခြားရေးဆိုင်ရာကဏ္ဍများမှာမူ ပြည်ထောင်စု

အစိုးရ၏ သီးသန့်တာဝန်ဖြစ်ခြင်း စသည့် ကဏ္ဍအချို့မှာမူ ရှင်းလင်းမှု ရှိသည်။ သို့သော်လည်း အခြားသော ကိစ္စရပ်များတွင်မူ တာဝန်ပေးအပ်မှုမှာ များစွာရှင်းလင်းမှုမရှိပေ။ ဥပမာအားဖြင့် လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေး ကဏ္ဍနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဇယား ၂ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက် ၃ (က) တွင် "လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေး" ဟူ၍သာ ဖော်ပြထားသည်။ ဇယား ၁ ပါ ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ တာဝန်ရပ်များ အသေးစိတ်ဖော်ပြချက်တွင် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍနှင့် ပတ်သက်၍ တာဝန် ၁၂ ရပ်ကို စာရင်းပြုစုပေးထားသည်။

သို့ဖြစ်ရာ အစိုးရအဖွဲ့များ အပါအဝင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများ၏ အခြားသော အဖွဲ့အစည်း ယန္တရားများ၏ တာဝန်ဝတ္တရားများကို မည်သို့ အဓိပ္ပါယ်သတ်မှတ်ဖွင့်ဆိုသည့် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုရန် မည်သူ့ထံတွင် တာဝန်ရှိသနည်းဟူသည့် မေးခွန်းမှာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု

လျှော့ချခြင်းကို နားလည်သဘောပေါက်ရန် အခရာကျသည်။ အဆိုပါ မေးခွန်းများသည် နောက်လာမည့် အခန်းများတွင် ပါဝင်သည့် အကြောင်းအရာပိုင်း၏ ကျောရိုးဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ၎င်းဆွေးနွေးချက်များကို ပုံဖော်ပေးမည့် အဓိကအကြောင်းအရာမှာ ပြည်ထောင်စု အစိုးရအဆင့်နှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအဆင့်များတွင်ရှိသော အင်အားစုများအကြား ဆက်နွယ်မှုပင်ဖြစ်သည်။

ယင်းတို့အနက် ပြည်ထောင်စုအဆင့်ရှိ အဖွဲ့အစည်း ယန္တရားတစ်ခုမှာ နိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ ခုံရုံးဖြစ်သည်။ ၎င်း၏ အခန်းကဏ္ဍမှာ အစိုးရအဆင့်ဆင့်နှင့် မဏ္ဍိုင်အသီးသီးကြား အာဏာခွဲဝေကျင့်သုံးမှုကို ထိန်းညှိပေးရန် ဖြစ်သည့်အလျောက် အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ ခုံရုံးသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ်အတွက် သက်ရောက်မှု ကြီးကြီးမားမား ဖြစ်စေနိုင်သည်။ သို့သော်လည်း ယနေ့အချိန်ထိ အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ ခုံရုံး၏ အခန်းကဏ္ဍမှာ အကန့်အသတ်နှင့် ရှိနေပြီး ကိစ္စတော်တော်များများတွင် ပြည်ထောင်စု အစိုးရနှင့် လွှတ်တော်တို့ဘက်ကိုသာ မျက်နှာသာ ပေးလေ့ရှိသည်။ အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ ခုံရုံး၏ ဩဇာသက်ရောက်မှုကို ကန့်သတ်ခံထားရသည့် အကြောင်းရင်းတစ်စိတ်တစ်ဒေသမှာ အမှုကိစ္စ အနည်းငယ် (၁၄ ခု) သာ ကြားနာရသေးသောကြောင့်လည်း ဖြစ်သည်။ အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ ခုံရုံးသို့ တိုင်ကြားရန် ကန့်သတ်ချက် လွန်စွာများ သောကြောင့် အမှုကိစ္စရပ်များမှာ ကန့်သတ်ချက် အချို့ရှိနေသေးသည်။ နိုင်ငံသားတစ်ဦးချင်းစီ အနေဖြင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံခွင့်မရှိဘဲ အုပ်ချုပ်ရေး နှင့် ဥပဒေပြုရေး မဏ္ဍိုင်များအနက်တွင်မှ ထိပ်သီးခေါင်းဆောင်ပိုင်းသာ လက်လှမ်းမီနိုင်သည်။^{၅၇၊ ၅၈}

ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာခုံရုံးတွင် ယနေ့အချိန်အထိ ကြားနာခဲ့သော အမှုကိစ္စများအနက်တွင်မှ ကောက်နုတ်ချက် - စု တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများနှင့် တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်သော အမှုကိစ္စနှစ်ခုတွင် အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာခုံရုံးသည် ၎င်း၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အနက် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုရန် မကြိုးစားဘဲ မွန်ပြည်နယ်အကောက်အခွန်ဥပဒေနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အမှုကိစ္စတွင် ပြည်ထောင်စု အစိုးရကို အလွယ်တကူ အနိုင်ပေးလိုက်သည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များနှင့် အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာပိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို အနက်အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုရာတွင် ပြည်ထောင်စုအဆင့်၏ ဦးဆောင်အခန်းကဏ္ဍကို “ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ” ဟူသော စကားရပ်ဖြင့် အားဖြည့်ပေးထားသည်။ အဆိုပါ စကားရပ်ကို တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် အစိုးရဥပဒေ (၂၀၁၀) နှင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် ဥပဒေ (၂၀၁၃) တို့၏ အစိတ်အပိုင်း တော်တော်များများတွင် တွေ့ရပြီး ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ ပြင်ဆင်ချက်တွင်လည်း ကြိမ်ဖန်များစွာ ပါဝင်လျက်ရှိသည်။ အဆိုပါ စကားရပ်ကို အနက် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုကြည့်ပါက ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများသည် ၎င်းတို့၏ တာဝန်များကို အသေးစိတ်ကျကျ သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းပေးမည့် ပြည်ထောင်စု ဥပဒေထွက်ပေါ်လာသည်အထိ စောင့်ဆိုင်းရမည့် သဘောဖြစ်သည်။ သို့တည်းမဟုတ် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများသည် ပြည်ထောင်စု ဥပဒေတွင် အတိအလင်း ဖော်ပြထားသည့် ကဏ္ဍများ အတွက်သာ တာဝန်ရှိသည်ဟု အနက်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုနိုင်စရာရှိသည်။

ကောက်နုတ်ချက် စု

ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာခုံရုံး သို့မဟုတ် ပြည်ထောင်စု — အနက်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုရာ ကိစ္စနှစ်ရပ် ၅၉၊ ၆၀၊ ၆၁

ပထမ အမှုကိစ္စမှာ ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် မွန်ပြည်နယ် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ တင်သွင်းသည့် မွန်ပြည်နယ် အကောက်အခွန်ဥပဒေနှင့် ပတ်သက်သည်။ အဆိုပါ ဥပဒေအရ မွန်ပြည်နယ်၏ မြေယာခွန်နှုန်းထားအသစ်ကို သတ်မှတ်လိုက်သော်လည်း သက်ဆိုင်ရာ ဦးစီးဌာနများသည် ယင်းဥပဒေကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်း မရှိကြပေ။ ဦးစီးဌာနများ၏ အဆိုအရ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပါ အပိုဒ် ၄၄၆ နှင့် ၄၄၇ တို့အရ ပြည်ထောင်စု ဥပဒေသာ အတည်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ မွန်ပြည်နယ် လွှတ်တော်နှင့် အစိုးရတို့ကလည်း ဖော်ပြပါ ပြည်ထောင်စု ဥပဒေများသည် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် ပါဝင်ခြင်းမရှိဘဲ မြေယာခွန်နှင့်ပတ်သက်၍ ဇယား ၂ နှင့် ၅ တို့တွင် ရှင်းလင်းစွာဖွင့်ဆိုထားပြီးဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ ခုံရုံးကနေ၍ မွန်ပြည်နယ် လွှတ်တော်ကို နိုင်ငံတော် သမ္မတနှင့် ညှိနှိုင်းရန် အကြံပြုသည်။ နိုင်ငံတော်သမ္မတ၏ အကြံပြုချက်မှာ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအားလုံးမှနေ၍ မြေယာခွန်ဥပဒေများ ပြဋ္ဌာန်းပြီးသည့်အခါမှသာ ၎င်းမြေယာခွန်ဥပဒေသစ်ကို အကောက်အထည်ဖော်ရန် ဖြစ်သည်။ ဤသို့ဖြင့် မွန်ပြည်နယ်မြေယာခွန်ဥပဒေကို ဆိုင်းငံ့ထားလိုက်သည်။

ဒုတိယ အမှုကိစ္စမှာ ကချင်ပြည်နယ် ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးစာရင်းဆိုင်ရာ အမှုကိစ္စကို ကချင်ပြည်နယ် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌမှ တင်သွင်းပြီး ကချင်ပြည်နယ်လွှတ်တော်အနေနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရတင်သွင်းသည့် ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာဥပဒေကြမ်းကို ပြင်ဆင်ခွင့် သို့မဟုတ် ငြင်းပယ်ခွင့်ရှိမရှိ၊ အပန်းဖြေယျာဉ်တစ်ခု တည်ဆောက်ရေးအတွက် ငွေကြေးထောက်ပံ့ရန် ပြည်နယ်အစိုးရ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်သည် အစိုးရ၏ ဥပဒေပြုရေးအာဏာထက် ကျော်လွန်နေခြင်းရှိမရှိ (ဇယား ၂ အရ) ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာခုံရုံးမှ ဆုံးဖြတ်ပေးရန် တောင်းဆိုထားသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ ခုံရုံး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်မှာ လွှတ်တော်သည် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ အပိုဒ် ၁၉၃ (ခ) ပြဋ္ဌာန်းချက်ပါ ကိစ္စရပ်များကိုသာ စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာရှိသည်ဟုဆိုသည်။ “ပို၍ အံ့ဩစရာကောင်းသည်မှာ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ ခုံရုံးသည် အမှုကိစ္စပါ အခြားသော ပြဿနာရပ်များကို ဖြေရှင်းခြင်းမပြုဘဲ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပါ ဥပဒေပြုစာရင်းများကို အနက်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုရန်အတွက် လွှတ်တော်ကို လွှဲအပ်ပေးလိုက်သည်။” (Crouch ၂၀၁၆b)

ဥပမာအားဖြင့် ၂၀၁၅ ခုနှစ် အခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ချက်များတွင် ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီးများသည် အမျိုးသမီးများ စောင့်ရှောက်ရေး အတွက်အတွက် ပြည်ထောင်စု ပြဋ္ဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ရန်ပေးရန် တာဝန်ရှိသည်ဟူသော ရည်ညွှန်းချက် တစ်ခုပါရှိသည်။ မူအားဖြင့် ဤအချက်သည် ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီးများကို အမျိုးသမီးများ စောင့်ရှောက်ရေးနှင့် စွမ်းအားမြှင့်တင်ရေး လုပ်ငန်းများတွင် ထောက်ပံ့ကူညီပေးရာတွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ဆောင်ရွက်ခွင့်ပေးလိုက်သကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။

သို့သော်လည်း လက်တွေ့တွင်မူ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ (လွှတ်တော်နှင့် အစိုးရနှစ်ရပ်လုံး) တွင် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိကြသူများ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုပုံမှာ ပြည်ထောင်စု အစိုးရမှ တာဝန်ခွဲဝေသတ်မှတ်မှု အတိအကျ သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ဥပဒေတစ်ရပ် ထုတ်ပြန်ပေးလိမ့်မည်ဟု ယူဆကြသည်။ ဤသို့သော ဥပဒေများ မရှိသည့်အတွက် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအတွက် ကျယ်ပြန့်သော ကဏ္ဍများတွင် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ခွင့် ကန့်သတ်လိုက်သလို ဖြစ်သွားသည်။^{၆၂}

ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံရေးစနစ်အတွင်းဝယ် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့် အင်အားစုများနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ ခုံရုံးတို့သည် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေကို အနက်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုရန်နှင့် အစိုးရ အလွှာအသီးသီးကြား သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်များကို အသေးစိတ် ညွှန်ကြားရန် ကိစ္စရပ်များအတွက် ပြည်ထောင်စု အစိုးရကို လွှဲအပ်လေ့ ရှိသည့် အစဉ်အလာတစ်ရပ် ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိနေသည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ တာဝန်များကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ပေးနိုင်သည့် ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ အခွင့်အာဏာကို ခန့်အပ်တာဝန်ပေးသည့်စနစ်နှင့် ပါတီစနစ်နှစ်ရပ်လုံးက အားကောင်းအောင် ပြုလုပ်ပေးလျက်ရှိသည်။ ဝန်ကြီးချုပ်အတွက် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးသူနှင့် အဆုံးသတ် တာဝန်ခံရမည့်သူမှာ နိုင်ငံတော် သမ္မတသာ ဖြစ်သည့် အလျောက် ၎င်းအနေဖြင့် ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ အနက်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်ကို လေးစားလိုက်နာရန် စိတ်ဆန္ဒရှိသည်။ တဖန် ဤကိစ္စကို အလေးသာစေသည်မှာ လက်ရှိ အနေအထားတွင် နိုင်ငံတော် သမ္မတ နှင့် နိုင်ငံတော်၏ အတိုင်ပင်ခံ ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ၎င်းတို့ပါတီတွင် အကြီးအကဲများ ဖြစ်နေကြခြင်းဖြစ်သည်။

အသွင်းကူးပြောင်းရေးကာလ အစိုးရများလက်ထက် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေး မူဝါဒများ

ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေကို အနက်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုရေးတွင် ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ အသာစီးအနေအထား ပေါ်လွင်လာသည့်အလျောက် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေကို မည်သို့လက်တွေ့ အကောင်အထည် ဖော်နေကြသနည်းဟူသောအချက်နှင့် ဖြစ်တန်ရာသော အနာဂတ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး လမ်းကြောင်းကို နားလည်ရန်အတွက် ပြည်ခိုင်ဖြိုးနှင့် NLD အစိုးရ နှစ်ရပ်လုံး၏ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒများကို မဖြစ်မနေ နားလည်ရန် လိုအပ်လာသည်။

ဦးသိန်းစိန် အစိုးရလက်ထက် ပြည်ခိုင်ဖြိုး၏ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေး မူဝါဒမှာ “လူထုဗဟိုပြု ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး” နှုန်းစံကို အခြေပြုသည်။ ပြည်သူလူထုသည် ပိုမိုကောင်းမွန်သော အစိုးရစနစ်နှင့် သာလွန်ကောင်းမွန်သော တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုတို့ကြောင့် အကျိုးကျေးဇူးခံစားရစေမည်ဟူသော အစိုးရ၏ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးလုပ်ဆောင်ခြင်း အကြောင်းရင်းခံကို ၎င်းစကားရပ်က ဖော်ပြလျက်ရှိသည်။ အဆိုပါ ပန်းတိုင်ကို ဆိုက်ရောက်နိုင်စေရန်အတွက် ပြည်ခိုင်ဖြိုးအစိုးရသည် အခြေတည်စ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်များကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေမည့် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊ အုပ်ချုပ်ရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု၊ မူဝါဒရေးရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ ပြည်နယ် နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ အုပ်ချုပ်ရေး မူဝါဒ များကို အာရုံစိုက်သည်။ ပြည်သူဗဟိုပြု ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး မူဝါဒများ ပိုမိုကောင်းမွန်စေရန် မြန်မာစီးပွားရေးနှင့် လူမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအဖွဲ့မှ ပြုစုရေးဆွဲပြီး နိုင်ငံတော် သမ္မတမှလည်း ထောက်ခံအားပေးသည့် စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး မူဘောင်^{၆၃}တွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ တိုးတက်မှု နှင့် “ဖယ်ဒရယ်စနစ်” ကို ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်၏ ပန်းတိုင်အဖြစ် လက်ခံခြင်းတို့အပါအဝင် အစိုးရ၏ ချဉ်းကပ်မှု အပိုင်းကို အသေးစိတ် ဖော်ပြထားသည်။

လက်တွေ့တွင်လည်း ပြည်ခိုင်ဖြိုးအစိုးရသည် ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေများ အသုံးပြုခြင်း (အခန်းငါးတွင် အသေးစိတ်တင်ပြထားသည်) နှင့် ဒေသန္တရအဆင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းအားဖြင့် ပြည်သူဗဟိုပြု ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုသည် ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာ အုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးဥပဒေ အဖြစ် ရုပ်လုံးပေါ်လာခဲ့သည်။ ၎င်းဥပဒေဖြင့် အုပ်ချုပ်ရေး အလွှာအသီးသီးတွင် ကော်မတီပေါင်းစုံ ဖွဲ့စည်းပေးခြင်းဖြင့် ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ အများပြည်သူ တာဝန်ခံမှု ပိုမိုရှိလာစေရန်အတွက် ဆောင်ရွက်သည်။ ဖွံ့ဖြိုးရေး အထောက်အကူပြု ကော်မတီ ကဲ့သို့သော ကော်မတီများ ရပ်ကွက်များနှင့် ကျေးရွာများ၏ ရပ်/ကျေးအဆင့်များတွင် ထားရှိခြင်းဖြင့် ရပ်ရွာခေါင်းဆောင်များ၊ အရပ်ဖက် အဖွဲ့အစည်း၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းနှင့် ကျွမ်းကျင်ပညာရှင် အဖွဲ့အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ အပါအဝင် ပြည်သူလူထု၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို ရရှိလာစေခဲ့သည်။

အုပ်ချုပ်ရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကို အကူအညီပေးရန်အတွက် ပြည်ခိုင်ဖြိုး အစိုးရသည် ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် အုပ်ချုပ်ရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု ညှိနှိုင်းရေးကော်မတီတစ်ရပ်^{၆၄} ထားရှိပြီး ၎င်းကော်မတီတွင် ပြည်ထောင်စုအဆင့်နှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများကို ပါဝင်စေလျက် နိုင်ငံတော်သမ္မတရုံး အမှတ် ၅ မှ ဝန်ကြီးအား ဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ် ဆောင်ရွက်စေခဲ့သည်။ ကော်မတီ၏ အခန်းကဏ္ဍမှာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုတို့ကို အကောင်အထည် ဖော်ရန်နှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ရန် ဖြစ်သည်။ တချိန်တည်းမှာပင် ၎င်းသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်နှင့် ပြည်ထောင်စု အဆင့်အသီးသီးမှ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများအတွက် အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်စရာ စကားပိုင်းလည်း ဖြစ်လာသည်။ ကော်မတီ၏ သက်တမ်းတစ်လျှောက်တွင် ပြဿနာရပ်ပေါင်း ၁၄၂ ခု ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပြီး ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများ၏ အကြံပြုချက်များကို

မူတည်၍ အဆိုပါ ပြဿနာရပ်များကို ဆွေးနွေးခဲ့ကြရာ ပြဿနာရပ် ၇၈ ခုအတွက် သဘောတူညီချက် ရရှိခဲ့ကြသည်။ NLD အစိုးရ လက်ထက် တွင် ကော်မတီသည် လုပ်ငန်းတာဝန်များ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခြင်း မရှိတော့ပေ။

ယနေ့အချိန်ထိ NLDသည် ပြည့်စုံလုံလောက်သည့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး မူဝါဒတစ်ရပ် ချမှတ်နိုင်ခြင်း မရှိသေးပေ။ ပါတီ၏ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲ ကြေညာချက်^{၆၅} တွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ရည်ညွှန်းချက် တစ်စုံတစ်ရာ မပါရှိသော်ငြားလည်း စစ်မှန်သော ဖယ်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စု ထူထောင်ရေး ရည်မှန်းချက်ကိုမူ ပြောကြားခဲ့သည်။ ကြေညာချက်တွင် ပြည်နယ်များနှင့် တိုင်းဒေသကြီးများကြား ဘက်ညီမျှတစွာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန် လိုအပ်ကြောင်းကို ထည့်သွင်းပြောကြားခဲ့သည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဩဂုတ်လတွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သော NLD အစိုးရ၏ အချက် ၁၂ ချက်ပါ စီးပွားရေး စီမံကိန်း^{၆၆} တွင် အသေးစိတ် အချက်အလက်အချို့ ပါဝင်လာသည်ကို တွေ့ရပြီး ၎င်းအနက် လျှပ်စစ်ဓါတ်အား၊ လမ်းများ၊ ဆိပ်ကမ်းများ စသည့် အခြေခံစီးပွားရေး အဆောက်အအုံများ လျင်မြန်စွာ တိုးတက်လာစေရေးကို ဦးစားပေး ဆောင်ရွက်ရန် ပါဝင်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရွေးကောက်ပွဲ ကြေညာစာတမ်းနှင့် စီးပွားရေး မူဝါဒ ၁၂ ချက်တို့မှနေ၍ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအတွက် NLDမှ ဦးစားပေး ဆောင်ရွက်မည့် အရာများကို အကြမ်းဖျင်းသိရသော်လည်း ယင်းအချက်များသည် အစိုးရအလွှာအသီးသီးအကြားရှိ အာဏာချိန်ခွင်လျှာ ညီမျှရေးကို လည်းကောင်း၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအနေဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး မူဝါဒနှင့် အထောက်အထည်ဖော်ရေးတို့တွင် ကိုယ်ပိုင် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ရရှိစေရန်အတွက်သော်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအဖွဲ့ဝင် NLDပါတီဝင်များ၏ ပြောကြားချက်အရ ပါတီသည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး လုပ်ဆောင်ရန် စိတ်ပိုင်းဖြတ်ထားပြီး၊ ဝန်ကြီးအချို့ကလည်း ကိုယ်ပိုင်ဆိုင်မှုဖြတ်ဆောင်ရွက်ခွင့် ပိုမိုရရှိလာစေရန်အတွက် ၎င်းတို့၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် တာဝန်များကို ရှင်းလင်း တိကျစွာ သတ်မှတ်ပေးရန် တောင်းဆိုလျက်ရှိကြောင်း သိရသည်။^{၆၇} ရွေးကောက်ပွဲ ကြေညာစာတမ်းအရ အတည်ပြု၍ ရနိုင်သည်မှာ NLDသည် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည့် “စစ်မှန်သော ဖယ်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စု” ထူထောင်ရန် စိတ်ပိုင်းဖြတ်ထားပြီးဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲပြီး ဟန်ချက်ညီသော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုစီမံကိန်း^{၆၈}သည် ယနေ့အချိန်ထိ NLDအစိုးရ မူဝါဒ၏ အသေးစိတ် အကျဆုံးသော ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်ဖြစ်ပြီး ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေနှင့် လျော်ညီသော ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးလုပ်ငန်းများ ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ရန် လက်တွေ့ အစီအမံတစ်ရပ် လိုအပ်နေကြောင်းကိုလည်း အသိအမှတ်ပြုထားသည်။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများ ဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှုကို ဖြစ်နိုင်သမျှ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချပေးရန်၊ ပို့ဆောင်ရေး အခန်းကဏ္ဍတွင် အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်း ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးကို နည်းလမ်းရှာဖွေရန်၊ သဘာဝသယံဇာတ စီမံခန့်ခွဲမှုကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရန်နှင့် အလွှာအသီးသီးတွင် အစိုးရ၏ စွမ်းရည်ကို တည်ဆောက်ရန် ဆန္ဒရှိကြောင်းကိုလည်း စီမံကိန်းတွင် ဖော်ပြထား

သည်။ နိုင်ငံတော် သမ္မတ ဦးဝင်းမြင့်၏ ၂၀၁၈ ခုနှစ် နှစ်သစ်ကူး မိန့်ခွန်းတွင်

ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုနဲ့ အမဝင်ခွင့်မကျတဲ့နေရာတွေမှာ သွက်လက်ထက်မြက်ပြီး အရည်အသွေး ရှိတဲ့ လူစားလဲမှုတွေ လုပ်သင့်ရင်လည်း လုပ်ဆောင်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် အနာဂတ်မှာ ပေါ်ထွန်း လာမယ့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်အတွက် ကြိုတင်စီမံဆောင်ရွက်တဲ့အနေနဲ့ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချပြီး တိုင်းဒေသကြီးနဲ့ ပြည်နယ်တွေရဲ့ တင်ပြချက်တွေကို အခြေခံပြီး ပြောင်းလဲ သင့်တာတွေ ပြောင်းလဲဖို့လည်းရှိပါတယ်။ ဟု ပြောကြားခဲ့သည်။

ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရမည့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး စီမံချက်ကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ နိုင်ငံရေး ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့် ရရှိရေးအတွက် အကြွင်းမဲ့ စိတ်ပိုင်းဖြတ်ထားမှုနှင့် မရောထွေးသင့်ပေ။ နိုင်ငံတော်သမ္မတ ဦးဝင်းမြင့် ၂၀၁၈ မတ်လတွင် ရာထူးလက်ခံပြီးနောက် ပထမဦးဆုံး ထုတ်ပြန်သည့် သမ္မတညွှန်ကြားချက်တွင်

တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးများသည် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် နိုင်ငံတော်သမ္မတအား အဆင့်ဆင့် တာဝန်ခံကြရသဖြင့် မိမိ၏ လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် မိမိ တာဝန်ခံရသည့် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် ဝန်ကြီးချုပ်ထံ အသိပေးတင်ပြပြီး သဘောတူညီချက်၊ အတည်ပြုချက်ရယူ၍ ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အတူ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် အစိုးရများသည် ပြည်ထောင်စု အစိုးရများက ချမှတ်ထားသော မူဝါဒများနှင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပြည်ထောင်စု ဥပဒေများနှင့် သော်လည်းကောင်း မဆန့်ကျင်စေဘဲ ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။^{၆၉} ဟု ပါရှိသည်။

အဆိုပါ ညွှန်ကြားချက်သည် အချက်နှစ်ချက်ကို ပေါ်လွင်စေသည်။ ဦးစွာပထမ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအတွင်းနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး နှင့် ပြည်ထောင်စု အစိုးရများအကြားမှ ရာထူး အထက်အောက် အစီအစဉ်တစ်ရပ်ရှိကြောင်းကို ဖွဲ့စည်းပြလိုက်သည်။ သို့မဟုတ် အတိအလင်း ပြောကြားလိုက်သည်။ ပို၍ အခြေခံကျသည်မှာ ယင်းဆိုလိုချက်အရ ပြည်ထောင်စု အစိုးရသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများကို ရှုမြင်ရာတွင် ယင်းအစိုးရများသည် ကိုယ်ပိုင်မူဝါဒများကို ကိုယ်အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နေသည့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ အဖွဲ့အစည်းများအဖြစ် မမြင်ဘဲ၊ ၎င်း၏ မူဝါဒများကို အကောင်အထည် ဖော်ပေးရန် တာဝန်ရှိသည့် ယန္တရားများအဖြစ် (အနည်းဆုံး တစ်စိတ်တစ်ဒေသအားဖြင့်) ရှုမြင်နေကြောင်း ဖော်ပြလျက်ရှိသည်။

အခန်း - ၃

နိုင်ငံရေးမျှော်နှာစာ

ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ခွင့်အာဏာနှင့် တာဝန်ခံမှုတို့ နိုင်ငံတော်၏ အောက်ပိုင်းအဆင့်များသို့ လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှသာလျှင် နိုင်ငံရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်း အကောင်အထည်ပေါ်သည်။ ၎င်းမျက်နှာစာသည် အာဏာခွဲဝေခြင်းနှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့် မည်မျှရသနည်းဆိုသော မေးခွန်းများနှင့် ဆက်စပ်နေသည်။ နိုင်ငံရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်းဆိုရာတွင် တာဝန်နှင့် အရင်းအမြစ်များကို ဒေသန္တရအဆင့်သို့ ပေးအပ်ပြီး (အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် အခွန်ဘဏ္ဍာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးနှင့် နီးစပ်သော) သက်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်စေခြင်း ထက်ပိုသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ မည်သည့် လုပ်ငန်းတာဝန်များ ဆောင်ရွက်ရန်လိုသည်၊ မည်သို့ဆောင်ရွက်ရန်လိုသည်ဟူသော အချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဒေသန္တရအစိုးရကို ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ခွင့်ပေးရန်လိုအပ်သည်။ နိုင်ငံရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးအတွက် အလားတူ အရေးကြီးသော မေးခွန်းတစ်ရပ်မှာ အဆိုပါ ဆုံးဖြတ်ချက်များအတွက် ဒေသန္တရ အစိုးရသည် မည်သို့ တာဝန်ခံရမည်နည်းဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ဒီမိုကရေစီနည်းလမ်းကျသော ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးဟူသည် ဒေသခံ မဲဆန္ဒရှင်များသို့ ဒေသန္တရ အစိုးရများ တာဝန်ခံအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်မှသာ ဖြစ်ပေါ်နိုင်သည်။

ဤအခန်းတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး နှင့် ၎င်းအောက်အဆင့်များရှိ နိုင်ငံရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေး ဖြစ်စဉ်ကို ဆန်းစစ်တင်ပြ ထားသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ အခန်း ၂ ပါ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် ပတ်သက်သည့် ဖော်ပြချက်ကို လိုက်၍ ပြည်ခိုင်ဖြိုးနှင့် NLD အစိုးရ အဆက်ဆက်တွင် အစိုးရ အုပ်ချုပ်ရေး နှင့် ဥပဒေပြုရေး မဏ္ဍိုင်များ လက်တွေ့တွင် မည်သို့ အလုပ်လုပ်ပုံတို့ကို ဆန်းစစ်တင်ပြထားသည်။ ဆက်လက်၍လည်း ဒေသန္တရအစိုးရ မရှိသည့်အလျောက် (မြို့နယ်အဆင့်နှင့် ၎င်းအောက်) ဒေသန္တရအဆင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် တာဝန်ခံခြင်းတို့အတွက် အခွင့်အလမ်းများကို တွေးဆတင်ပြထားသည်။ အဆုံးသတ်အားဖြင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများ စတင်ဖွဲ့စည်းချိန်မှစ၍ နိုင်ငံရေးဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပေါ်ထွန်းလျက်ရှိသည့် ရှေးရှုမှုများကိုလည်း စဉ်းစားပြထားသည်။

၃.၁ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် အုပ်ချုပ်ရေးမဏ္ဍိုင်သည် လက်တွေ့တွင် မည်သို့အလုပ်လုပ်သနည်း။

အ ခန်း ၂ နှင့် ပုံ ၃.၁ တို့တွင် အသေးစိတ် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေး မဏ္ဍိုင် (တစ်နည်းအားဖြင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ) တွင် ဝန်ကြီးချုပ် ဦးဆောင်သော ဝန်ကြီးအဖွဲ့ ပါရှိသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးအဖွဲ့တွင် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ စီရင်စုများမှ ဥက္ကဋ္ဌများ၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ရွေးနေ့ချုပ်၊ စာရင်းစစ်ချုပ် နှင့် အတွင်းဝန် တို့အပါအဝင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် ဝန်ကြီးများ ပါဝင်ကြသည်။

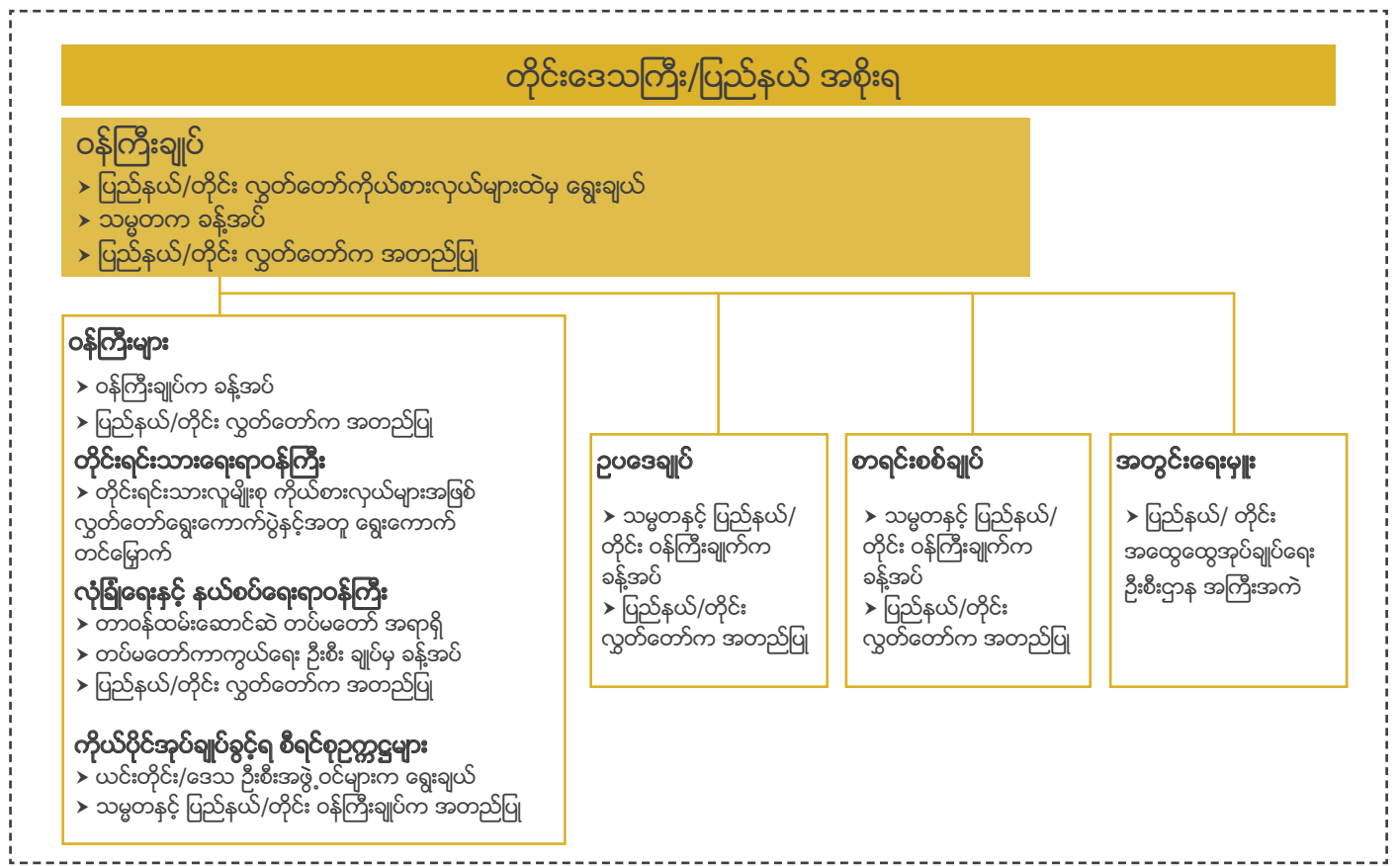
များမှာ အရပ်သားများဖြစ်ကြပြီး၊ မြန်မာနိုင်ငံ ဒီမိုကရေစီရရှိရေးအတွက် နှစ်ပေါင်းများစွာ တောင်းဆိုတိုက်ပွဲဝင်လာကြသူများဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု အားကောင်းသော ခန့်အပ်တာဝန် ပေးသည့်ပုံစံကြောင့် ပြည်ခိုင်ဖြိုးနှင့် NLD ပါတီနှစ်ရပ်လုံး သက်ဆိုင်ရာ ပါတီဝင်များကိုသာ ခန့်အပ်တာဝန်ပေးကြသောအခါ ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ အာဏာရပါတီ လွှမ်းမိုးမှုသာ ပို၍အားကောင်းလာသည်။ သက်ဆိုင်ရာပါတီအတွင်းမှ အကြီးအကဲပိုင်းများကို ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးများ ခန့်အပ်တာဝန်ပေးသည်ကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် ၎င်းရာထူးကို အလေးထား သည့် သဘောဖြစ်သည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများမှ ခန့်အပ်တာဝန်ပေးပိုင်ခွင့်ရှိသူများ

ဦးသိန်းစိန် ဦးဆောင်ခဲ့သော ပြည်ခိုင်ဖြိုးအစိုးရ လက်အောက်ရှိ စစ်မှုထမ်း အတွေ့အကြုံရှိသော ဝန်ကြီးချုပ်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ပါက NLDအစိုးရလက်ထက် သမ္မတ ခန့်အပ်တာဝန်ပေးသော ဝန်ကြီးချုပ်

ဦးသိန်းစိန် ဦးဆောင်သော ပြည်ခိုင်ဖြိုးအစိုးရလက်ထက်တွင် ဝန်ကြီးချုပ် ၁၄ ဦးအနက် ၁၀ ဦးမှာ တပ်မတော် အရာရှိဟောင်းများ ဖြစ်ကြပြီး၊ နောက်တစ်ဦးမှာ တာဝန်ထမ်းဆောင်ဆဲ ဗိုလ်မှူးချုပ်ဖြစ်သည်။^{၇၂} ၎င်းဗိုလ်မှူးချုပ်မှအပ (တပ်မတော်တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ဆဲ ဖြစ်ပါက နိုင်ငံရေးပါတီတွင် တရားဝင် ပါဝင်ပတ်သက်ခွင့်မရှိ) ကျန် ဝန်ကြီးချုပ် များအားလုံးမှာ သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ် သို့မဟုတ်

ပုံ ၃.၁ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေးစနစ် ဖွဲ့စည်းပုံ

တိုင်းဒေသကြီးများတွင် ပြည်ခိုင်ဖြိုး ခေါင်းဆောင်ပိုင်းမှ (အများအားဖြင့် ပြည်ခိုင်ဖြိုး ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် ဥက္ကဋ္ဌများ) ဖြစ်ကြသည်။^{၇၃} ၎င်းတို့အနက် လေးဦးထက်မနည်းသည် နယက အစိုးရလက်ထက် ဒေသဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်အဖွဲ့ဖြစ်သည့် နိုင်ငံတော် အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့်သော်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတော်အဆင့်တွင် သော်လည်းကောင်း တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ဖူးကြသည်။ တာဝန်ထမ်းဆောင်ဆဲ တပ်မတော်သား အရာရှိကို ခန့်အပ်တာဝန်ပေးသည့် ကိစ္စမှာ သတိပြုစရာ ကောင်းပေသည်။ ဝန်ကြီးချုပ်ကို လွှတ်တော်မှ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရန် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းမထားသည့်အလျောက် တပ်မတော်မှ ခန့်အပ်တာဝန်ပေးသည့် ကိုယ်စားလှယ်ကိုလည်း ဝန်ကြီးချုပ် တင်မြှောက်ခွင့်ရှိသည်ဟူသော အချက်ကို ထင်ရှားစေသည်။

NLDအစိုးရ လက်ထက်တွင်မူ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးချုပ် ၁၄ ဦးလုံးမှာ NLDပါတီဝင်များ ဖြစ်ကြသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်နှင့် ရခိုင်ပြည်နယ် တို့ကဲ့သို့သော လွှတ်တော်တွင်း NLDအမတ်နေရာ များစွာမရှိသည့် နေရာများ၌လျှင် NLD ပါတီဝင်များက ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးများ ရရှိထားကြသည်။ ၎င်းဝန်ကြီးချုပ်များအနက် ထက်ဝက်ကျော်သည် ၁၉၉၀ ရွေးကောက်ပွဲတွင်သော်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားအဖြစ် သော်လည်းကောင်း ပါတီနှင့် နှစ်ပေါင်းများစွာ လက်တွဲလာခဲ့ကြသူများ ဖြစ်ကြသည်။ မန္တလေးတိုင်း ဝန်ကြီးချုပ်လည်းဖြစ်၊ ပါတီ၏ ဒုဥက္ကဋ္ဌလည်း ဖြစ်သော ဦးဇော်မြင့်မောင်ကဲ့သို့ပင် ဝန်ကြီးချုပ် အများစုမှာ ပါတီတွင်း ခေါင်းဆောင်ပိုင်းရာထူးများရှိကြသည်။ ဝန်ကြီးချုပ် ခြောက်ဦးမှာ ပါတီ၏ အမြင့်ဆုံး အာဏာပိုင် အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သည့် ဗဟိုအမှုဆောင် ကော်မတီဝင်များ ဖြစ်ကြသည်။ ဦးဖိုးမင်းသိန်းကဲ့သို့ အခြား ဝန်ကြီးချုပ်များမှာမူ NLDအပြင် အခြားသော နိုင်ငံရေး ပါတီများနှင့် ဆက်စပ်မှု ရှိခဲ့ကြဖူးသည်။ ရန်ကုန်တိုင်း ဝန်ကြီးချုပ် ဦးဖိုးမင်းသိန်းသည် ၂၀၁၂ ခုနှစ် ပြည်သူ့လွှတ်တော်သို့ NLD ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ရွေးကောက်ခြင်း မခံရမီ ပြည်ထောင်စု ဒီမိုကရေစီ ပါတီ (UDP) ၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ဖူးသည်။ ကချင်ပြည်နယ် ဝန်ကြီးချုပ်ဦးခက်အောင်နှင့် ကယားပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ် အယ်လ်ဖောင်းရှိတို့ အပါအဝင် အချို့သော ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး များရှိ ဝန်ကြီးချုပ်များသည် ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲအတွက် ပြင်ဆင်အားယူသည့် အချိန်မှသာ NLDပါတီဝင်များ ဖြစ်လာကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ခန့်အပ်တာဝန်ပေးခံရသူ လေးဦးမှာမူ အစိုးရဝန်ထမ်းအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ဖူးသည့် အတွေ့အကြုံ ရှိကြသည်။^{၇၄၊ ၇၅}

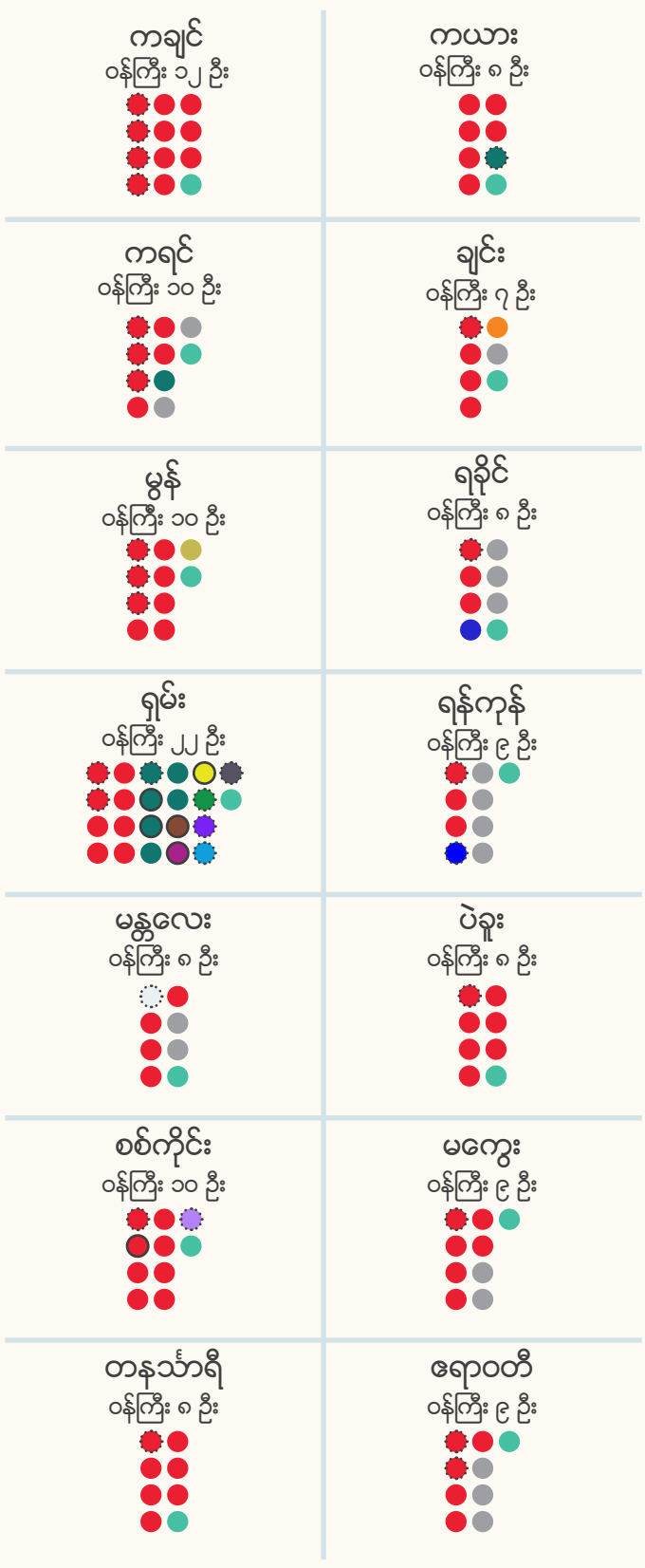
NLDရော ပြည်ခိုင်ဖြိုး အစိုးရ နှစ်ရပ်လုံးသည် ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးအတွက် ကဲ့သို့ပင် ဝန်ကြီးအဖွဲ့ရာထူးများကိုလည်း ၎င်းတို့ ပါတီဝင်များကိုသာ ပေးအပ်လေ့ရှိသည်။ ၂၀၁၀ မှ ၂၀၁၅ ခုနှစ်အထိ ပြည်ခိုင်ဖြိုး ပါတီသည် ပြည်နယ် နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးအဖွဲ့များတွင် အသာစီး အနေအထား ရရှိခဲ့သည်။ ဝန်ကြီးရာထူးအားလုံး၏ ၆၉ ရာခိုင်နှုန်းကို ရယူထားနိုင်ခဲ့ပြီး အရပ်သား ဝန်ကြီးရာထူးချည်းသက်သက် တွက်ကြည့်ပါက ကိန်းဂဏန်းမှာ ၇၅ ရာခိုင်နှုန်း အထိ မြင့်တက်သွားသည်။ ဝန်ကြီးရာထူး ဒုတိယအများဆုံးရယူနိုင်သည့် ပါတီမှာ တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေးပါတီ (NUP) ဖြစ်ပြီး ဝန်ကြီးရာထူး ရှစ်နေရာ ရရှိထားသည်။^{၇၆} အခြားသော ကိုယ်စားပြု ပါတီများမှာ မွန်ပြည်နယ်လုံးဆိုင်ရာ

ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ၊ ရှမ်းအမျိုးသားဒီမိုကရေစီပါတီ၊ ကရင်ပြည်သူ့ပါတီ တို့ကဲ့သို့ ဒေသ သို့မဟုတ် တိုင်းရင်းသား အခြေပြု ပါတီများဖြစ်ကြပြီး ပြည်နယ် နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများစွာတို့တွင် ရွေးကောက်ခံကြရသည်။

ပုံ ၃.၂ ^{၇၇၊ ၇၈} တွင် ပြထားသည့်အတိုင်း ၂၀၁၅ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ရွေးကောက်ပွဲ အပြီးတွင် ဝန်ကြီးအဖွဲ့ဝင်နေရာပေါင်း ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းကို NLD လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များက ရရှိသွားကြသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ခြောက်ခုတွင် NLDသည် တစ်ခုတည်းသော ကိုယ်စားပြု နိုင်ငံရေး ပါတီဖြစ်နေသည့် အချက်မှာလည်း သတိပြုစရာဖြစ်သည်။ ဝန်ကြီးအဖွဲ့ဝင်ရာထူး ရှစ်နေရာဖြင့် ဒုတိယအများဆုံး ကိုယ်စားလှယ်နေရာများ ရရှိထားသည့် ပါတီမှာ ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီ ဖြစ်ပြီး ၎င်းရှစ်နေရာအနက် ခြောက်နေရာမှာ ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့တွင် ဖြစ်သည်။ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစု နှင့် ဒေသအခြေခံသော အခြားနိုင်ငံရေး ပါတီရှစ်ခုမှာလည်း ဝန်ကြီးအဖွဲ့ဝင် နေရာများ ရကြသည်။ အရေးကြီးသည့်အချက်မှာ NLDပါတီဝင်မဟုတ်သော ဝန်ကြီးအဖွဲ့ဝင် အများစုမှာ တိုင်းရင်းသားရေးရာ ဝန်ကြီးများနှင့် အထူးကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ ဒေသ/တိုင်းတို့တွင် ဥက္ကဋ္ဌများ ဖြစ်လာကြခြင်းဖြစ်ပြီး ၎င်းနေရာများမှာ အခြားသော ဝန်ကြီးအဖွဲ့ဝင်ရာထူးများကဲ့သို့ ဝန်ကြီးချုပ်မှ ခန့်အပ်တာဝန်ပေးရသည့် နေရာများ မဟုတ်ကြပေ။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ တိုင်းဒေသကြီးများတွင် NLDမှအပ အခြား နိုင်ငံရေးပါတီများမှ လာသော ဝန်ကြီးအဖွဲ့ဝင်များသည် တိုင်းရင်းသားရေးရာ ဝန်ကြီးများသာ ဖြစ်ကြသည်။ NLDဦးဆောင်သော ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများလက်ထက်တွင် ကျင့်သုံးလာသော ပုံစံတစ်ရပ်မှာ ရွေးကောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ်မဟုတ်သောသူများကို ဝန်ကြီးအဖွဲ့များတွင် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးသည့် အရေအတွက် အလွန်တရာ မြင့်တက်လာခြင်းဖြစ်သည်။ ပြည်ခိုင်ဖြိုး အစိုးရ လက်ထက်တွင်မူ ဝန်ကြီးအဖွဲ့ဝင်များကို ခန့်အပ်တာဝန်ပေးရာတွင် ဝန်ကြီးချုပ်သည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအနက်မှ ရွေးချယ်သည့် ထုံးစံရှိခဲ့ဖူးသည်။ ချင်းပြည်နယ်တစ်ခုတည်းတွင်သာ ဝန်ကြီးချုပ်သည် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်ကို အသုံးပြု၍ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်မဟုတ်သည့် အခြား သင့်လျော်သော ပုဂ္ဂိုလ်များအနက်မှ လူမှုရေး ဝန်ကြီးနှင့် စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြူရေး ဝန်ကြီးများအဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့သည်။ ဤကိစ္စနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တရားဝင် အကြောင်းပြချက်မှာ သက်ဆိုင်ရာ နယ်ပယ်အလိုက် ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ နှင့် ပြည်နယ်တစ်ခုလုံးရှိ မြို့နယ်အစုမှ ကိုယ်စားလှယ်များ ဝန်ကြီးအဖွဲ့တွင် ပါဝင်စေရန် ဖြစ်သည်ဟု သိရသည်။^{၇၉}

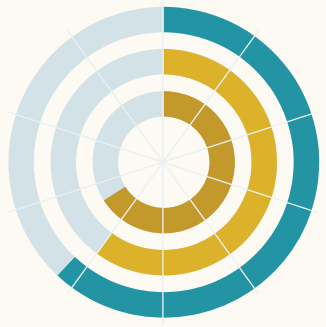
NLDအစိုးရလက်ထက်တွင် အဆိုပါ ခန့်အပ်တာဝန်ပေးမှုမျိုး မရှိတော့ချေ။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးအဖွဲ့ဝင်ရာထူးများတွင် တပ်မတော် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးမှုများ အပါအဝင် ရွေးကောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ်မဟုတ်သူများအား ခန့်အပ်တာဝန်ပေးမှုမှာ ၂၇ ရာခိုင်နှုန်း ကျော်ရှိသည်။ ပြည်နယ်များအတွက် သီးသန့်ကြည့်ပါက ၃၃ ရာခိုင်နှုန်း အထိ ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ များစွာသော ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများတွင် အစိုးရ အရာရှိဟောင်းများကို ၎င်းတို့ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည့် ဦးစီးဌာနများ ကို ကွပ်ကဲရန် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးသည်ကို တွေ့ရသည်။^{၈၀} သတိထားစရာ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးတွင် ရွေးကောက်ခံ မဟုတ်သူများသည် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်

ပုံ ၃.၂ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအဖွဲ့ဝန်ကြီးများ၏ ပါဝင်မှုအချိုးအစား

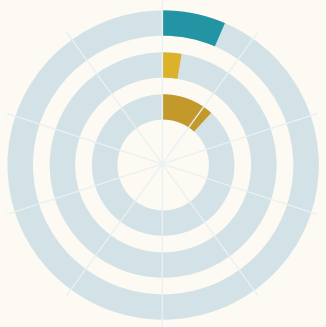

အစိုးရအဖွဲ့ ဝန်ကြီးစုစုပေါင်း ၁၃၈ ဦး၏ ပါဝင်မှု ရာခိုင်နှုန်း

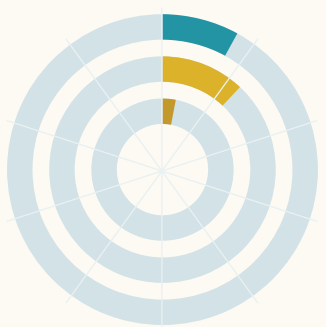
၁။ NLD
 စုစုပေါင်း - ၆၂%
 ပြည်နယ် - ၆၀%
 တိုင်းဒေသကြီး - ၆၆%

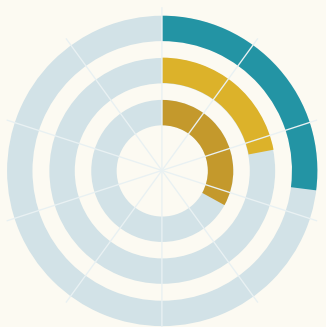
၂။ အမျိုးသမီး
 စုစုပေါင်း - ၇%
 ပြည်နယ် - ၃%
 တိုင်းဒေသကြီး - ၁၂%

၃။ တိုင်းရင်းသားနှင့် ဒေသခံပါတီများ
 စုစုပေါင်း - ၈%
 ပြည်နယ် - ၁၂%
 တိုင်းဒေသကြီး - ၃%

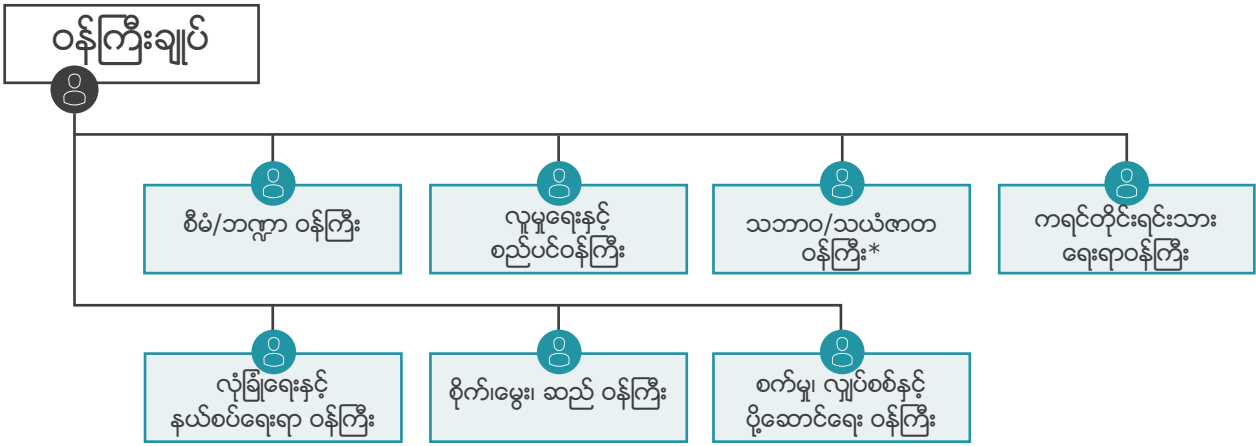

၄။ ရွေးချယ်ခံ မဟုတ်သူများ
 စုစုပေါင်း - ၂၇%
 ပြည်နယ် - ၂၂%
 တိုင်းဒေသကြီး - ၃၃%

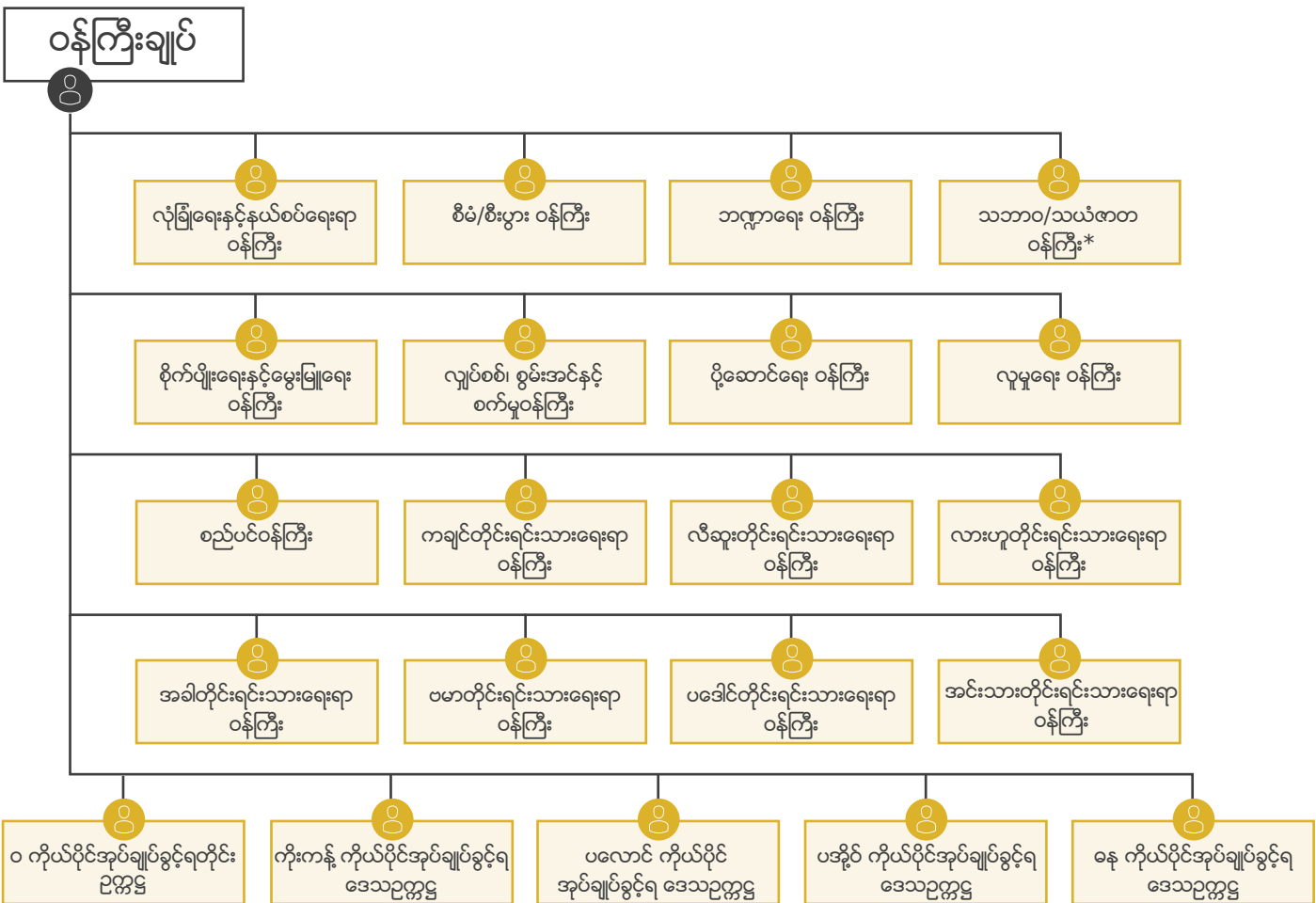

- တပ်မတော်
- MNP
- ZCD
- ပြင်ပ ပုဂ္ဂိုလ်များ
- NLD
- LNDP (လီဆူး)
- WDP
- ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ စီရင်စု ဥက္ကဋ္ဌ
- USDP
- တစ်သီးပုဂ္ဂလ
- LNDP (လားဟူ)
- တိုင်းရင်းသားရေးရာဝန်ကြီးများ
- ANP
- TNP
- ANDP
- လစ်လပ်နေရာ
- PNO
- TNDP

ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရ

ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရ

*ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရတွင် ဝန်ကြီးဌာနအမည်အပြည့်အစုံမှာ သဘာဝသယံဇာတ၊ သစ်တောနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဖြစ်ပြီး ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရတွင် သဘာဝသယံဇာတနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး တို့ဖြစ်ပါသည်။

အရေးအတွက်ထက်ပင် များပြီး ငါးယောက်တစ်ယောက် အချိုးရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ဝန်ကြီးချုပ်များသည် ရာထူးခန့်အပ်မှုများ ပြုလုပ်ရာတွင် မည်သည့် အရည်အချင်း သတ်မှတ်ချက်ဖြင့် ကိုက်ညီသူကို ရွေးချယ် သည်ဖြစ်စေ၊ လိုသည်ထက်ပို၍ အရည်အချင်းရှိသူကို ခန့်အပ်တာဝန် ပေးသည်ဖြစ်စေ ဤဆောင်ရွက်ချက်သည် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ဗဟိုချုပ် ကိုင်မှု လျှော့ချရေးနှင့် တာဝန်ခံမှုကို အကန့်အသတ် ဖြစ်စေနိုင်သည်။ တိုးတက်မှုအချို့ကို တွေ့မြင်ရသော်လည်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးအဖွဲ့ဝင်များတွင် အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ် အရေအတွက် နည်းပါးလွန်းသည်။ လက်ရှိတွင် အမျိုးသမီးဝန်ကြီးချုပ်နှစ်ဦး တာဝန်ထမ်း ဆောင်နေပြီး အမျိုးသမီးဝန်ကြီးအဖွဲ့ဝင် အရေအတွက် လေးယောက်မှ ကိုးယောက်အထိ တိုးလာသော်လည်း ထက်ဝက်မျှသော ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီး ဝန်ကြီးအဖွဲ့များတွင် အမျိုးသမီးပါဝင်မှု လုံးဝမရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဝန်ကြီးအဖွဲ့ဝင် အမျိုးသမီး ဝန်ကြီး အရေအတွက်မှာ ၇ ရာခိုင်နှုန်းအောက် လျော့နည်းကြောင်း တွေ့ရသည်။

နောက်ထပ် သိသာသော ခြားနားချက် တစ်ရပ်မှာ ပြည်ခိုင်ဖြိုးနှင့် NLDအစိုးရများလက်ထက် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းပုံကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ပါက ၂၀၁၆ ခုနှစ်မှ စတင်၍ တာဝန်ပေးမှုများ လျော့ချခံလာရခြင်း^{၁၀} ဖြစ်သည်။ ပြည်ခိုင်ဖြိုး အစိုးရလက်ထက်တွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးတစ်ခုချင်းစီရှိ ဝန်ကြီးအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းရာတွင် တရားဝင်အားဖြင့် တာဝန်ဆယ်ရပ်ပေးအပ်ခံရသည်။ လူဦးရေ သတ်မှတ် ချက်နှင့် ကိုက်ညီသည့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးအုပ်စု အရေအတွက်အတိုင်း ခန့်အပ်သည့်အလျောက် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအလိုက် အရေ အတွက် ကွာခြားသည့် တိုင်းရင်းသားရေးရာ ဝန်ကြီးများလည်း ပါဝင်ကြ သည်။ ထိုအနည်းအတိုင်း တိုင်းရင်းသား ရေးရာဝန်ကြီးမပါရှိသည့် ချင်းပြည်နယ် ဝန်ကြီးအဖွဲ့တွင် ၁၀ ဦး နှင့် ရှမ်းပြည်နယ် ဝန်ကြီးအဖွဲ့တွင် ၂၂ ဦး^{၁၂} စသည်ဖြင့် ကွာဟသွားသည်။

NLDအစိုးရလက်ထက်တွင် ပြည်ထောင်စု အစိုးရသည် ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနများစွာကို ပေါင်းစည်း^{၁၃} လိုက်သည့်အတွက် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအများစု၏ တာဝန်အရေအတွက်ကို လျော့ချ ပေးပြီးသား ဖြစ်သွားသည်။^{၁၄} ဝန်ကြီးတာဝန်များမှာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေ သကြီးများ အကြားတွင် တသမတ်တည်း မရှိပေ။ သိသာထင်ရှားသော အချက်မှာ ဝန်ကြီးအများစုမှာ တာဝန်များတိုးလာသည်။ ဥပမာ ပြည်နယ် တော်တော်များများတွင် လျှပ်စစ်ဝန်ကြီးသည် ဆောက်လုပ်ရေး သို့မဟုတ် ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေး ဝန်ကြီးအဖြစ်လည်း တာဝန်ယူရ သည်။ ရလဒ်အားဖြင့် ဝန်ကြီးအဖွဲ့ဝင် အရေအတွက်မှာလည်း ချင်းပြည် နယ်တွင် ခုနှစ်ဦးအထိသာ ရှိတော့ပြီး၊ အခြား ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ငါးခုတွင် ရှစ်ဦးသာ ကျန်တော့သည်။ ပုံ ၃.၃ တွင် ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီး အစိုးရများရှိ ဝန်ကြီးနေရာများအနက်မှ ဥပမာနှစ်ခုကို ပြဆို ထားသည်။ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းပုံမှာ အခြား တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ ယေဘုယျ ပုံစံဖြစ်သည်။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေး ကဲ့သို့သော ဝန်ကြီးအဖွဲ့ ရာထူးများကို ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးရာထူးများနှင့် တစ်ထပ်တည်းလိုက်၍ ပေါင်းစည်းလိုက်သည့် အတွက် ဝန်ကြီးများတွင် တာဝန် အမြောက်အမြား တိုးပွားလာသည်။ ဥပမာ စည်ပင်သာယာရေးဝန်ကြီးသည် လူမှုဖူလုံရေး ဝန်ကြီးအဖြစ်လည်း တာဝန်ထမ်းဆောင်ရသည်။ ရှမ်းပြည်နယ် အစိုးရအဖွဲ့တွင်မူ

ဝန်ကြီးရာထူး ၂၁ နေရာရှိပြီး တိုင်းရင်းသားရေးရာ ဝန်ကြီး ခုနှစ်ဦးနှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ စီရင်စုများမှ ဥက္ကဋ္ဌငါးဦးတို့ ပါဝင်သည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် တာဝန်များ

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် ဇယား ၂ ပါ ကဏ္ဍများတွင် ပြည်ထောင်စု ဥပဒေအရ ဖြည့်စွက်သော တာဝန်အသစ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အုပ်ချုပ်ရေး အခွင့်အာဏာရှိသည်။ ဝန်ကြီးများမှာ ၎င်းတို့ တာဝန်ရှိသည့် ကဏ္ဍများနှင့် သက်ဆိုင်သော ဦးစီးဌာနများကို “စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ လမ်းညွှန်ခြင်း၊ ကြီးကြပ်ခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်း” များပြုလုပ်ရန် အခွင့်အာဏာပေးအပ်ထားခြင်း ခံရသည်။^{၁၅} ထို့အပြင်လည်း ဝန်ကြီး များသည် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအတွင်းရှိ နယ်ဘက် ဝန်ထမ်း အဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များကို “ကြီးကြပ်ခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်း၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ညှိနှိုင်းခြင်း” များ ပြုလုပ်ပေးရန်လည်း တာဝန်ရှိပေသည်။^{၁၆} ဝန်ကြီးများနှင့် ဦးစီးဌာန များကြားရှိ ဆက်ဆံရေး နှင့် တာဝန်ခံမှု သဘောသဘာဝကို နောင် လာမည့် အခန်းများတွင် အတိအကျ ဖော်ပြထားပါသည်။ ဤအပိုင်း တွင်မူ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ ဦးစားပေး အခန်းကဏ္ဍ များကို စူးစမ်းလေ့လာထားပြီး၊ ဝန်ကြီးအဖွဲ့များအတွင်းရှိ မတူညီသော အင်အားစုများ ၎င်းတို့ လိုရာပန်းတိုင်ရောက်ရန် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး မည်သို့ အလုပ်လုပ်ကြပုံကို တွေးဆတင်ပြထားပါသည်။

စတင်ဖွဲ့စည်းသည့် အချိန်မှစ၍ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများ၏ အခန်းကဏ္ဍသည် ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ မူဝါဒများကိုလိုက်၍ ပုံဖော်ခြင်းခံနေကြရသည်။ ပြည်ခိုင်ဖြိုး အစိုးရလက်ထက်တွင် သမ္မတရုံးအမှတ် ၆ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီး ဦးလှထွန်းသည် ပြည်ထောင်စု အစိုးရနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအကြား ညှိနှိုင်းဆောင် ရွက်မှုများ လုပ်ဆောင်ရန် တာဝန်ယူခဲ့သည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအနေနှင့် ဒေသန္တရ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများ အကောင်အထည် ဖော်ရာတွင် ဒေသခံ ပြည်သူများနှင့် လက်တွဲလုပ်ဆောင်ရန် ဦးလှထွန်းမှ ညွှန်ကြားခဲ့ဖူးသည်။^{၁၇} ဒေသန္တရ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အာရုံစိုက်လုပ် ဆောင်ရန် သမ္မတ ဦးသိန်းစိန်မှလည်း ညွှန်ကြားခဲ့သည်။ ဒေသန္တရ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို သမ္မတ ဦးသိန်းစိန်မှ အမျိုးအမည် ဖော်ပြရာတွင် လျှပ်စစ်၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် ပို့ဆောင်ရေး အခန်းကဏ္ဍများကို ထည့်သွင်းပြော ကြားခဲ့သည်။^{၁၈}

NLD အစိုးရလက်ထက်တွင်လည်း ပြည်ထောင်စု အစိုးရသည် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို ဆက်လက် ပုံဖော်လျက်ရှိနေပြီး ဆောင်ရွက်ဆဲ ကိစ္စရပ်များကို ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီး အစိုးရများသည် ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ မူဝါဒနှင့် အညီ လုပ်ဆောင်ကြရန် ပြောကြားထားသည့် သမ္မတ ညွှန်ကြားချက် ၁/၂၀၁၈ က ဤအချက်ကို သက်သေထု လျက်ရှိသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးချုပ်များနှင့် ဝန်ကြီးအဖွဲ့ဝင်များက ၎င်းတို့၏ ဦးစားပေး လုပ်ငန်း စဉ်များသည် NLD၏ ရွေးကောက်ပွဲ ကြေညာစာတမ်းနှင့် အချက် ၁၂

ပုံ ၃.၄ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ ဦးစားပေးကဏ္ဍများ

ဦးစားပေး ကဏ္ဍများ

ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး
 အခြေခံ အဆောက်အအုံတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်းဖြင့် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး ရရှိရန်

လမ်းများ တံတားများ အများပြည်သူသုံး သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး ရေပေးဝေခြင်း လျှပ်စစ် စိုက်ပျိုးရေး စက်မှုလက်မှု သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး

တရားဥပဒေ စိုးမိုးမှု မြှင့်တင်ရေး

သန့်ရှင်းသော အစိုးရ တရားမျှတသော ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်မှု မြေယာ အခွင့်အရေး ပွင့်လင်းမြင်သာသော ပစ္စည်းဝယ်ယူပေးချေမှု ဘတ်ဂျက် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု

ဦးစားပေးကဏ္ဍကို ဖော်ဆောင်ရန် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရက ဌာနများကို ညွှန်ကြားသည်။

(ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာ)

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် ယခုချိန်ထိ ကျပ်သန်းပေါင်း ၁၂၂၇၄၆၄၇ (ကန်ဒေါ်လာ ၈.၄ ဘီလီယံ) ကို အသုံးပြုခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ (ဘဏ္ဍာနှစ် ၂၀၁၂-၁၃ မှ ၂၀၁၇-၁၈ အထိ)။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ ဘတ်ဂျက်များ

ချက်ပါ စီးပွားရေး စီမံကိန်းတွင် ချမှတ်ထားသည့်အတိုင်း ဗဟိုအစိုးရ နှင့် ပါတီ၏ ရည်မှန်းချက် ပန်းတိုင်များကို ပုံဖော်ထားခြင်းဖြစ်သည်ဟု အမြဲလိုလိုပြောကြားလေ့ရှိသည်။^{၈၉} တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေး ဝန်ကြီးတစ်ဦး၏ ပြောကြားချက်အရ တိုင်းဒေသကြီးအတွင်းရှိ ခရိုင်တစ်ခုချင်းစီ၏ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး ကဏ္ဍနှင့် ပတ်သက်ပြီး ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရန်များကို နိုင်ငံတော်၏ အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် ကိုယ်တိုင် ချမှတ်ပေးပြီး ဝန်ကြီးသည် ယင်းကိစ္စရပ်များကို အောင်မြင်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် အာရုံစိုက် လုပ်ဆောင် သည်။^{၉၀} ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများကို လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ပုံဖော်ပေးသည့် ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ အခန်းကဏ္ဍကို မကြာခဏ ဆက်သွယ်ရေးပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ကွပ်ကဲထားသည်။ သတင်းများအရ နိုင်ငံတော်၏ အတိုင်ပင်ခံ ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝန်ကြီးချုပ်တစ်ဦးချင်းစီကို လစဉ် ရုပ်သံဆက်သွယ် အစည်းအဝေး (video conference) ပြုလုပ်၍ စကားပြောသည်ဟု သိရသည်။

အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ၎င်းတို့၏ အရေးပါမှုနှင့် ၎င်းတို့ တာဝန်ယူ နေရသည့် လုပ်ငန်းဆောင်တာများ၏ အကျယ်အဝန်းမှာ NLDအစိုးရ လက်ထက်တွင် တိုးချဲ့လာနေပြီ ဖြစ်သည်။ ပြည်ခိုင်ဖြိုး အစိုးရ လက်ထက်တွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် အရေးပါ သော်လည်း ဒေသန္တရ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတွင် အချက်အချာကျသော အခန်းကဏ္ဍတွင် ရှိမရှိ မသေချာလှပေ။ ပြည်ခိုင်ဖြိုး အစိုးရသည် မြို့နယ်အဆင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတွင် ဒေသန္တရ ကော်မတီများနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြရေးကို ဦးစားပေးခဲ့သည်။ သမ္မတ ဦးသိန်းစိန်က အသစ်ရွေးကောက်တင်မြှောက်လိုက်သော ကျေးရွာ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများသည် ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး နှင့် လူမှုရေး အခန်းကဏ္ဍ တိုးတက်မြှင့်တင်ရေးတို့အတွက် အရေးပါဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ကြသည် ဟူ၍ပင် အလေးအနက် ပြောကြားခဲ့ဖူးသည်။^{၉၁}

NLDအစိုးရလက်ထက်၂၀၁၂တွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် ဒေသန္တရ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို ဆက်လက်ဦးစားပေးဆောင်ရွက် ရှိနေ ကြသေးသည်။ ပို့ဆောင်ရေး၊ လျှပ်စစ်၊ ရေဖြန့်ဖြူးရေးနှင့် မိလ္လာစနစ် တို့၏

ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ ဩဇာသည် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို ပုံသွင်းလျက်ရှိသော်လည်း မူဝါဒများ

အခြေခံ အဆောက်အအုံကို အထူးအလေးပေး ဆောင်ရွက် ကြသော်လည်း လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် စက်မှုလုပ်ငန်းများတွင် ထိုအတိုင်းအတာထက် လျော့နည်းနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ပို့ဆောင် ရေးတွင် အထူးအလေးထား ဆောင်ရွက်သည်မှာ ကျေးလက်ဒေသ လမ်းများ တိုးတက်ကောင်းမွန်ရေးဖြစ်ပြီး လမ်းဖောက်မထားသော ရွာများကို ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် ဆက်သွယ်ပေးနိုင်ခဲ့သည်။ လျှပ်စစ် ကဏ္ဍတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများ၏ ဦးစားပေးမှာ ကျေးလက် ဒေသများတွင် လျှပ်စစ်မီးရရှိရေး ဖြစ်ပြီး ရွာများကို ပထမဆုံးအကြိမ် အဖြစ် လျှပ်စစ်မီး ပေးနိုင်ခဲ့သည်။ အလားတူစွာပင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသ ကြီးများသည် လက်ရှိ သောက်သုံးရေ မရရှိသေးသော ဒေသများအတွက် သောက်သုံးရေ ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးလျက်ရှိသည်။

NLDခေါင်းဆောင်သော ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် ဒေသဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် ရည်ရွယ်သည့် မူဝါဒများကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အခြေခံအဆောက်အအုံပိုင်းကို ဦးစားပေး၍ ဆောင်ရွက်နေကြသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ချင်းပြည်နယ်တွင် နဂိုရိုင်းစွဲ လမ်းများကို သုံးရာသီလုံး သွားလာအသုံးပြု၍ ရနိုင်စေရန် လမ်းများ ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် ဆောင်ရွက်ရေးကို ဦးစားပေး လုပ်ကိုင်ကြသည်။^{၉၄} ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး၏ အခန်းကဏ္ဍကို မြင့်မားအောင် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဘက်ဂျက်အသုံးစရိတ် တိုးမြှင့် ပေးခြင်းဖြင့် တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ပြုလုပ်၍ကြောင်းကို အခန်း ၅ တွင် အသေးစိတ် ဖော်ပြထားပါသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ များသည် ဒေသဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ကိုယ်ပိုင်မူဝါဒများ ချမှတ်ရာတွင်လည်း ကိုယ်ပိုင်အသိစိတ်ဖြင့် ပိုမိုအားတက်သရော ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ကရင်ပြည်နယ် အစိုးရသည် ပုဂ္ဂလိက ကုမ္ပဏီတစ်ခုနှင့် ပူးပေါင်း၍ ၁၂၈၀ မဂ္ဂါဝင်ရှိသော ဓါတ်အားပေး စက်ရုံတစ်ခု တည်ဆောက်ရန် အဆိုပြုလွှာတစ်စောင် ရေးသားလျက် ရှိသည်။ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရမှာမူ Yangon Bus Service (YBS) နှင့် Yangon Water Bus များ အကောင်အထည် ဖော်ပေးခဲ့ ပါသည်။ ၎င်းတို့သည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများမှ သိသာထင်ရှားစွာ လုပ်ဆောင်ခဲ့သည့် မူဝါဒရေးရာ ကြားဝင်ဆောင်ရွက် မှုများ ဖြစ်ကြပါသည်။

ဒေသဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအပြင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး ပိုမိုအားကောင်းအောင် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ၎င်းတို့၏ အခန်းကဏ္ဍကို သက်ဆိုင်ရာ ဒေသ အလိုက် ချဲ့ထွင်လာကြသည်။ အကျင့်ပျက်ခြစားမှုနှင့် ခရိုနီဝါဒ ကင်းရှင်းသည့် သန့်ရှင်းမှုတသော အစိုးရတစ်ရပ်အဖြစ် ဦးဆောင် နိုင်ရေးကို ဝန်ကြီးများကိုယ်တိုင် ပြောကြားလာကြသည်။ ဤအတွက် ဦးတည်ဆောင်ရွက်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်မှာမူ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အလိုက် ကွာခြားမှုများ ရှိကြသည်။ အချို့က ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိရေးနှင့် တာဝန်ခံမှုတို့မှနေ၍ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်မှု ပိုမိုကောင်းမွန်စေရေးကို ဦးစားပေးကြပြီး အခြားသူများမှာမူ ပစ္စည်းဝယ်ယူရေးအပေါ်တွင် အာရုံထားသည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများအားလုံး တပြိုင်နက် အာရုံစိုက်ခြင်းခံရသည့် ကဏ္ဍတစ်ခုမှာ မြေယာအခွင့်အရေး၊ မြေယာ ပိုင်ဆိုင်မှု အငြင်းပွားမှု နှင့် မြေသိမ်းမှု ကိစ္စရပ်များ ဖြေရှင်းရေးတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ဤတွင် ပဋိပက္ခဒဏ်ခံထားရသော ဒေသများကိုပါ

ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး အခြားဒေသများကိုလည်း ချန်လှပ်မထားချေ။^{၉၅/၉၆} ပြည်ထောင်စု ဥပဒေသစ်များသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ များ၏ အခန်းကဏ္ဍကို ပီပီပြင်ပြင် ဖြစ်စေရန်နှင့် ပိုမိုကျယ်ပြန့်လာစေရန် ပြုလုပ်ပေးလျက်ရှိသည်။ ဥပမာ ၂၀၁၈ ခုနှစ် မြန်မာ့သတ္တုတွင်းဥပဒေပါ စာပိုဒ်အရ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် အသေးစားနှင့် အလတ်စား သတ္တုတွင်းများကို စီမံခန့်ခွဲရန် တာဝန်သစ်များ ဖန်တီးပေး ထားသည်။ အလားတူ ဥပဒေသစ်များလည်း ဆက်လက်ပြဋ္ဌာန်းရန် စီစဉ်လျက်ရှိသည်။ ဥပမာ - လက်ရှိတွင် အမျိုးသားလွှတ်တော်တွင် ဆွေးနွေးလျက်ရှိသော ကျောက်မျက်ဥပဒေကြမ်းသည် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီးများသို့ လိုင်စင်ထုတ်ပေးခွင့် အာဏာနှင့် သက်ဆိုင်ရာ အခွန်တော်များကောက်ခံခွင့်များ ပေးအပ်မည်ဖြစ်သည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် ဒေသအခြေအနေပေါ် မူတည်၍ ကဏ္ဍသစ်များတွင်လည်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရသည့် သာဓကများ ရှိခဲ့သည်။ ဥပမာ ကချင်ပြည်နယ်အစိုးရသည် ကချင်ပြည်နယ်မှ သစ်ခိုးထုတ်သည်ဟု စွပ်စွဲခံထားရသည့် တရုတ်လူမျိုးသစ်မှောင်ခိုလုပ် ကိုင်သူများကို တရုတ်အာဏာပိုင်များနှင့် ပူးပေါင်း၍ ဖမ်းဆီးခဲ့သည်။^{၉၆} ရန်ကုန်၌မူ တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရသည် ကျူးကျော်နေထိုင်သူ အယောက် ၄၀၀,၀၀၀ ခန့်ကို ပြန်လည်နေရာချထားရေးအတွက် ဦးစားပေးဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။^{၉၇}

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အလုပ်လုပ်ပုံကို နားလည်ရန် အလိုငှာ ဝန်ကြီးအဖွဲ့ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သည့် ဝန်ကြီးချုပ်များ၏ အခန်း ကဏ္ဍကို သိရှိထားရန် လိုအပ်သည်။ ဝန်ကြီးချုပ်များ၏ အရေးပါမှုကို ဝန်ကြီးအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများကို ခန့်အပ်တာဝန်ပေးပိုင်ခွင့်ဖြင့် အာမခံချက် ပေးထားသည်။ ဝန်ကြီးများသည် သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးချုပ်ကို တာဝန်ခံရပြီး^{၉၈} လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရာတွင်လည်း ၎င်း၏ သဘောတူ ညီချက်၊ အတည်ပြုချက်များ တောင်းခံရသည်။^{၉၉} အခွန်ဘဏ္ဍာရေးရာ ကိစ္စရပ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍မူ ဝန်ကြီးချုပ်သည် ပြည်ထောင်စု အစိုးရ ဘဏ္ဍာရေး ကော်မရှင် နှင့် အမျိုးသား စီမံကိန်း ကော်မရှင်တို့တွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ကိုယ်စားလှယ် ဖြစ်သည်။ ဝန်ကြီးချုပ်သည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်နှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ စီရင်စုများ၏ ဦးစီးအဖွဲ့များမှ တင်သွင်းလာသည့် ဥပဒေများကို လက်မှတ်ထိုး အတည်ပြုရန်လည်း တာဝန်ရှိသည်။

ပြည်ခိုင်ဖြိုး အစိုးရလက်ထက် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အလုပ်လုပ်ပုံ၊ ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် ဝန်ကြီးအဖွဲ့၏ အခန်းကဏ္ဍတို့မှာ ကွာခြားချက် အချို့ရှိသည်။^{၁၀၀} တစ်ဖက်တွင်မူ ဝန်ကြီးအချို့သည် အစိုးရအဖွဲ့၏ အခြားအစိတ်အပိုင်းများကို ချုပ်ကိုင်ထားနိုင်သည်။ နိုင်ငံရေး ပါတီတစ်ခုမှ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး၏ မှတ်ချက်အရ အစိုးရနှင့် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များကို ချုပ်ကိုင်သည့် ဝန်ကြီးချုပ်သည် အာဏာနှင့် လုပ်ကိုင်နိုင်စွမ်း နည်းပါးသည်ဟု သိရသည်။ ဝန်ကြီးအဖွဲ့ဝင် တစ်ဦး၏ အဆိုအရမူ ဝန်ကြီးချုပ်သည် ၎င်းဝန်ကြီး ဆောင်ရွက်ရမည့် တာဝန်နှင့် ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်ကိုပင် မျှဝေခြင်းမပြုဟု သိရသည်။^{၁၀၁} ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် ချင်းပြည်နယ်တွင် ဝန်ကြီးချုပ် သည် ပုံမှန်ဝန်ကြီးအဖွဲ့အစည်းအဝေး ကျင်းပပြုလုပ်ပြီး အရေးကြီးသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို အတူတကွ ဆွေးနွေးပြီး အတည်ပြုပေးသည်ဟု

သိရသည်။^{၁၀၂} အချို့သော ဝန်ကြီးအဖွဲ့များသည် နှစ်ပတ်တစ်ကြိမ် အစည်းအဝေးပြုလုပ်ပြီး အရွယ်အစား သေးငယ်သည့် ဝန်ကြီးအဖွဲ့ တစ်ဖွဲ့မှာမူ လွန်ခဲ့သော ခြောက်လအတွင်းတစ်ကြိမ်မျှသာ တွေ့ဆုံ စည်းဝေးမှု ရှိခဲ့ဖူးသည်ဟု ဆိုသည်။^{၁၀၃} မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ ယေဘုယျအားဖြင့် ဝန်ကြီးချုပ်သည် ဝန်ကြီးအဖွဲ့၏ တာဝန်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရေး မူဝါဒတွင် ဦးဆောင် အခန်းကဏ္ဍကို ယူထားသည်။

ဝန်ကြီးချုပ်၏ အထက်စီးအနေအထားသည် NLDအစိုးရလက်ထက် တွင်လည်း ဆက်လက်တည်ရှိနေသည်။ ဝန်ကြီးချုပ်များသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ ဦးတည်ရာလမ်းကြောင်းကို ချမှတ်ပေးရာ တွင်နှင့် သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးများ၏ ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများကို ညွှန်ကြားရာတွင် လွန်စွာအရေးပါသော နေရာတွင်ရှိသည်။^{၁၀၄} ဝန်ကြီး အမြောက်အမြား၏ ပြောကြားချက်အရ ဝန်ကြီးအဖွဲ့အစည်းအဝေးသည် ၎င်းတို့ ပြုလုပ်ခဲ့သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များစွာ (သို့မဟုတ် ဆုံးဖြတ်ချက် အကုန်လုံး) နှင့် စပ်လျဉ်း၍ မှတ်ချက်ပေး မှုဝေနိုင်သည့် စကားပိုင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ အဆိုပါ တန်းတူညီမျှ ဆွေးနွေးကြဟန်ရှိသော အစည်းအဝေးများသည် ဝန်ကြီးချုပ်များအတွက်မူ ၎င်းတို့၏ ဝန်ကြီးများ ဆောင်ရွက်နေသည့် လုပ်ငန်းများကို ကြီးကြပ်ရန်နှင့် တစ်ချက်လွှတ် အမိန့်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန် သို့တည်းမဟုတ် သင့်တော်သလို တည့်မတ် ပြင်ဆင်ပေးရန် အခွင့်အရေးပင်ဖြစ်သည်။ ဝန်ကြီးများအနေဖြင့် ဝန်ကြီးချုပ်၏ ခိုင်လုံသော အတည်ပြုချက် မရရှိဘဲ အရေးကြီးသော ဆုံးဖြတ်ချက်များ ပြုလုပ်နိုင်သည့် အနေအထားတွင် မရှိချေ။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဦးစီးဌာနများမှ အကြီးအကဲများ၏ အဆိုအရ ဝန်ကြီးချုပ် များသည် ၎င်းတို့ဌာနနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ဝန်ကြီးကို အဆင့်ကျော်၍ ၎င်းတို့ထံ တိုက်ရိုက်ညွှန်ကြားမှုများ ပြုလုပ်လေ့ရှိသည်။ ဌာနဆိုင်ရာ အကြီးအကဲအချို့၏ ပြောကြားချက်များအရ ၎င်းတို့သည် သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးကိုရော ဝန်ကြီးချုပ်ကိုပါ တာဝန်ခံနေရသည်ဟု သိရသည်။^{၁၀၅}

ဝန်ကြီးများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် အာဏာသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရကိုလိုက်၍ ကွာဟမှု ကြီးမားသည်ကိုလည်း တွေ့ရှိရသည်။ ဇယား ၂ ပါ လုပ်ငန်းကို ကြီးကြပ်ရာတွင် ဝန်ကြီးများ၏ အခန်းကဏ္ဍမှာ ကျယ်ပြန့်သည်ဖြစ်ရာ ဝန်ကြီးများနှင့် ၎င်းတို့ ကြီးကြပ်ရသည့် ဦးစီးဌာန များကြားမှ ဆက်ဆံရေးအရသော်လည်းကောင်း၊ သက်ဆိုင်ရာ လွှဲအပ် အခွင့်အာဏာအရသော်လည်းကောင်း လုပ်ပိုင်ခွင့် ကွာဟမှုရှိသည်။ သက်ဆိုင်ရာ ဦးစီးဌာနများနှင့် ၎င်းတို့အကြားမှ ပုဂ္ဂိုလ်ရေး ဆက်ဆံရေး နှင့် ကျွမ်းကျင်မှု အတိမ်အနက်ကို လိုက်၍ ဝန်ကြီးများ၏ အာဏာမှာ ကွာခြားတတ်သေးသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် ဝန်ကြီး တာဝန်ခံရသည့် ဝန်ကြီးချုပ်နှင့်၊ ၎င်းဝန်ကြီး ကြီးကြပ်ရသည့် လက် အောက်ခံ ဦးစီးဌာန၏ သက်ဆိုင်ရာ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနကြားတွင် ရှိသော အာဏာအနိမ့်အမြင့်သည်လည်း ၎င်းဝန်ကြီးများ၏ အာဏာနှင့် ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုအပေါ် သက်ရောက်မှု ရှိသည်။ ဝန်ကြီးများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာ သဘောသဘာဝနှင့်၊ သက်ဆိုင်ရာ ဦးစီးဌာနနှင့် ၎င်းတို့ကြား ဆက်ဆံရေးကို အခန်း ၄ တွင် အသေးစိတ် တင်ပြထားသည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် တိုင်းရင်းသားရေးရာ ဝန်ကြီးများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို စတင်ဖွဲ့စည်းသည့် အချိန်မှစတင်၍ ရှင်းလင်းတိကျစွာ

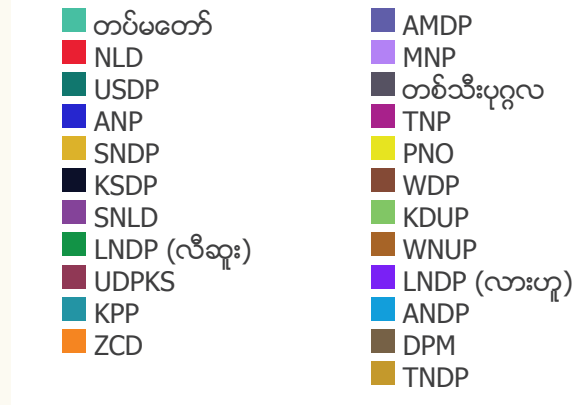
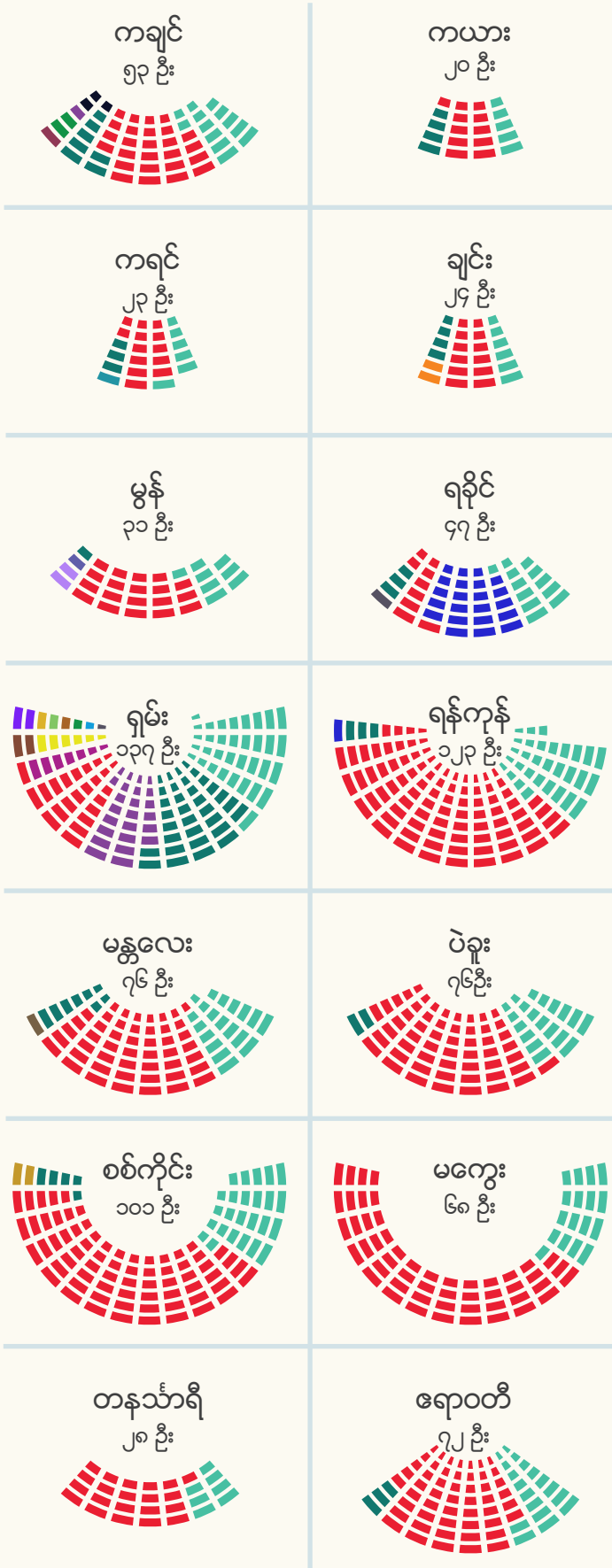
ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်တိုင် ၎င်းတို့အား ဝန်ကြီးအဖွဲ့အတွင်းတွင် ဘေးပိုထား သည့် သက်သေသာမကများကို တွေ့ရှိရသည်။ ပြည်ခိုင်ဖြိုး အစိုးရ လက်ထက် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အချို့တွင် တိုင်းရင်းသား ရေးရာ ဝန်ကြီးများကို အခြားဝန်ကြီးများ အောက်နိမ့်သည်ဟု ယူဆကြပြီး၊ အခြားသောနေရာများ၌မူ ၎င်းတို့အား ဝန်ကြီးအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးဟူ၍ပင် မယူဆကြချေ။^{၁၀၆} ဤသည်နှင့် ပတ်သက်၍ အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ ခုံရုံးသို့ ရောက်ရှိလာသည့် အမှုကိစ္စတစ်ခုတွင် တိုင်းရင်းသားရေးရာ ဝန်ကြီးများသည် "တင်းပြည့်" ဝန်ကြီးများဖြစ်ကြောင်း ခုံးရုံးမှ ပြတ်ပြတ် သားသား အဆုံးအဖြတ်ပေးခဲ့ဖူးသည်။ NLDအစိုးရလက်ထက်တွင် တိုင်းရင်းသားစာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဦးစီးဌာနနှင့် တိုင်းရင်းသားအခွင့် အရေးများ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးဦးစီးဌာနတို့ကို ဖွဲ့စည်းပေးလိုက် ခြင်းဖြင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် တိုင်းရင်းသားရေးရာ ဝန်ကြီး များအတွက် ကြီးကြပ်စရာ ဦးစီးဌာနများ ရရှိသွားပြီး အခြားသော ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် ဝန်ကြီးများနှင့် တန်းညီ၍ရသွား စေသည်။ ထို့ကြောင့် တိုင်းရင်းသားရေးရာ ဝန်ကြီးအချို့က ၎င်းတို့ ကိုယ်ကို တင်းပြည့်ဝန်ကြီးအဖွဲ့ဝင် ဖြစ်သွားပြီဟု ခံစားရကြောင်း ပြောသော်လည်း၊ အခြား တိုင်းရင်းသားရေးရာ ဝန်ကြီး နှစ်ဦးမှာမူ ၎င်းတို့ကို ဝန်ကြီးအဖွဲ့ အစည်းအဝေးများတွင် တက်ရောက်ရန် အများ အားဖြင့် ဖိတ်ကြားခြင်းမရှိ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ လွတ်လပ်စွာ ပါဝင် ဆောင်ရွက်ခွင့်မရဟူ၍လည်းကောင်း ပြောကြားကြသည်။^{၁၀၇}

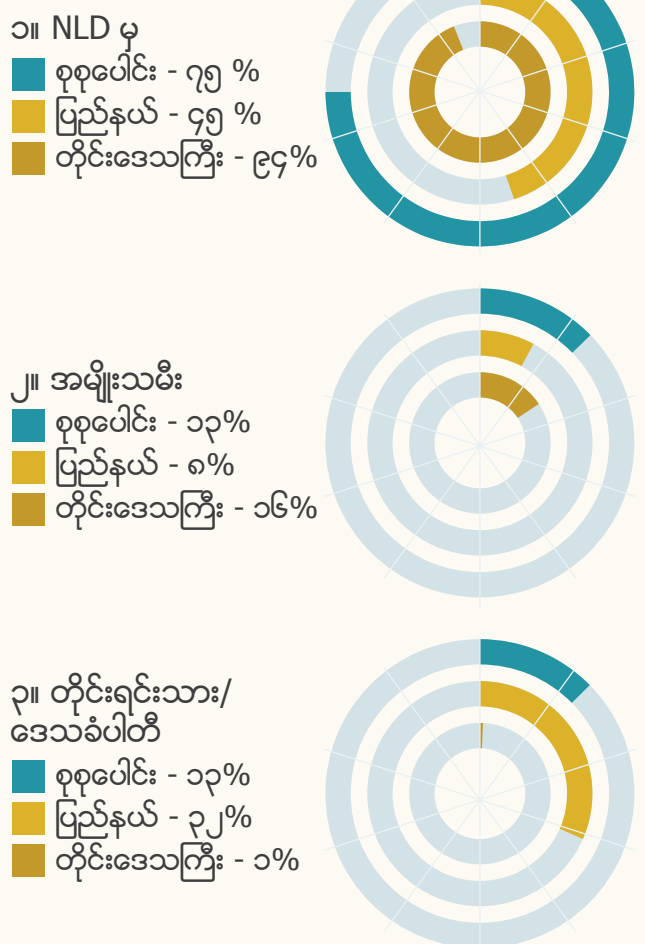
ဝန်ကြီးများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် အာဏာသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရကိုလိုက်၍ ကွာဟမှု ကြီးမားသည်ကိုလည်း တွေ့ရှိရသည်။

ပုံ ၃.၆ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၏ ပါဝင်မှုအချိုးအစား (၂၀၁၅ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲရလဒ်)

ရွေးကောက်ခံ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ ရာခိုင်နှုန်း

တိုင်းဒေသကြီး ၁၀ ခုတွင် နေရာရရှိထားသည်။ တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေးပါတီ (NUP) ပြီးလျှင် နောက်ထပ် အင်အား အကြီးဆုံး ပါတီနှစ်ရပ်မှာ ရှမ်းတိုင်းရင်းသားများ ဒီမိုကရေစီပါတီ (SNDP) နှင့် ရခိုင်တိုင်းရင်း သားများ တိုးတက်ရေးပါတီ (RNDP) တို့ ဖြစ်ကြသည်။ SNDP သည် အမတ်နေရာ ၃၆ နေရာ ရရှိခဲ့ပြီး ယင်းတို့အနက် ၃၁ နေရာမှာ ရှမ်းပြည် နယ်တွင်ဖြစ်သည်။ RNDP က ၁၉ နေရာရရှိခဲ့ပြီး ရခိုင်ပြည်နယ် လွှတ်တော်တွင် အင်အားအကြီးဆုံး ပါတီဖြစ်သည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ အပြီးတွင် NLDသည် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များတွင် အနိုင်ရပါတီ ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ပုံ ၃.၆ တွင် မြင်ရသည့်အတိုင်း ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲကို သပိတ်မှောက်ပြီး ငါးနှစ်အကြာတွင် NLDသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် အမတ် ရွေးကောက်ပွဲတွင် အကြီးအကျယ် အောင်မြင်မှုရခဲ့သည်။ ရွေးကောက်ခံအမတ်နေရာ အားလုံး၏ လေးပုံသုံးပုံကျော် အနိုင်ရရှိပြီး ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ၁၄ ခုအနက် ၁၂ ခုတွင် အင်အားအကြီးဆုံး ပါတီဖြစ်လာပြီး လွှတ်တော် ၁၁ ခုတွင် အမတ်နေရာအများဆုံး ရရှိခဲ့သည်။ တိုင်းဒေသကြီးနှစ်ခုတွင်မူ NLDသည် ရွေးကောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ်ရှိသည့် တစ်ခုတည်းသော နိုင်ငံရေးပါတီဖြစ်လာခဲ့သည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ၁၄ ခုအနက် တစ်ဆယ့်နှစ်ခုရှိ လွှတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌများမှာ NLDပါတီဝင်များ ဖြစ်ကြသည်။^{၁၁၁} တိုင်းဒေသကြီးများရှိ အမတ်နေရာအားလုံး၏ ၉၄ ရာခိုင်နှုန်းကို မဲအနိုင်ရရှိထားသော်လည်း ပြည်နယ်များတွင်မူ NLDအနေနှင့် များစွာအသာစီးမရခဲ့ချေ။ ပြည်နယ် များရှိ အမတ်နေရာအားလုံးအနက် ၄၅ ရာခိုင်နှုန်းသာ အနိုင်ရခဲ့သည်။ အနိုင်ရရှိခဲ့သော မဲအများစုကို ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲတွင် စွန့်လွှတ် လိုက်ရသော်လည်း^{၁၁၂} ပြည်ခိုင်ဖြိုးသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များတွင် နေရာကောင်းစွာရရှိနေသေးသည်။ ရှိသမျှ အမတ် နေရာအားလုံး၏ ၁၂ ရာခိုင်နှုန်းကို အနိုင်ရရှိခဲ့ပြီး လွှတ်တော် ၁၄ ခု အနက် ၁၂ ခုတွင် ကိုယ်စားလှယ်များ ရှိနေသေးပြီး (အမတ်နေရာ အများစု မရသည့်တိုင်) ရှမ်းပြည်နယ်လွှတ်တော်တွင် အကြီးဆုံးပါတီ ဖြစ်သည်။ ပြည်ခိုင်ဖြိုးသည် တိုင်းဒေသကြီးများထက်စာလျှင် ပြည်နယ်များတွင် အခြေအနေပိုကောင်းသည်။ ပြည်နယ်များတွင် အမတ်နေရာ အားလုံး၏ ၂၂ ရာခိုင်နှုန်း၊ တိုင်းဒေသကြီးများတွင် ၅ ရာခိုင်နှုန်း အသီးသီး အနိုင်ရရှိခဲ့သည်။

ဒေသန္တရနှင့် တိုင်းရင်းသား အခြေပြု နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ အနေ အထားမှာ တိုင်းဒေသကြီးများ ထက်စာလျှင် ပြည်နယ်လွှတ်တော် များတွင် ပိုကောင်းမွန်သည်။ ပြည်နယ်များတွင် ရွေးကောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ် ၃၂ ရာခိုင်နှုန်းရရှိခဲ့ပြီး တိုင်းဒေသကြီးများတွင် ၁ ရာခိုင် နှုန်းအောက် လျော့နည်းခဲ့သည်။^{၁၁၃} ပြည်ထောင်စုအဆင့် ပြည်သူ့ လွှတ်တော် နှင့် အမျိုးသားလွှတ်တော်များတွင် ဒေသန္တရ သို့မဟုတ် တိုင်းရင်းသား အခြေပြု ပါတီပေါင်း ၁၄ ခုရှိပြီး၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များတွင် ၁၉ ခုရှိသည်။ အထူးခြားဆုံးမှာ ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် ရခိုင်အမျိုးသားပါတီ (ANP) သည် ရွေးကောက်ခံ အမတ်နေရာ ၆၆ ရာခိုင်နှုန်း ရရှိခဲ့ပြီး၊ ရှမ်းပြည်နယ် လွှတ်တော်တွင် နိုင်ငံရေးပါတီ ၁၂ ခု ကိုယ်စားပြု အမတ်နေရာများရရှိခဲ့သည်။ ရှမ်းပြည်နယ် လွှတ်တော်တွင် ဒေသန္တရ/တိုင်းရင်းသား ပါတီများက အမတ်နေရာ အားလုံး၏ ၄၅ ရာခိုင်နှုန်းကို ရရှိထားသည်။

ရွေးကောက်ပွဲတွင် NLDပါတီ အသာစီးရမှု၏ ရလဒ်အဖြစ် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များအားလုံးတွင် ဒေသန္တရနှင့် တိုင်းရင်းသား ပါတီများ နေရာဖယ်ပေးလိုက်ရသည်။ ယခင်ရွေးကောက်ပွဲ သက်တမ်း တွင် အဆိုပါ ပါတီများသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များရှိ ရွေးကောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ်နေရာ ၁၈ ရာခိုင်နှုန်းအထိ ရရှိခဲ့သော် လည်း ၂၀၁၅ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ အပြီးတွင်မူ ၁၃ ရာခိုင်နှုန်း အောက်ထိ ကျဆင်းသွားခဲ့သည်။ မြို့နယ်များတွင် ဒေသန္တရ သို့မဟုတ် တိုင်းရင်းသားပါတီ အမြောက်အမြား ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ကြသည့်အတွက် မဲကွဲစေကြောင်း အချို့က အပြစ်တင်ကြသည်။^{၁၁၄} ဒေသန္တရ သို့မဟုတ် တိုင်းရင်းသား ပါတီများစွာတို့က ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲ မတိုင်မီ ပေါင်းစည်းရန် ဆန္ဒရှိကြောင်း၊ သို့မဟုတ် အခြားပါတီများနှင့် ကိုယ်စား လှယ်လောင်းချင်း မပြိုင်မိစေရန် အချင်းချင်း သဘောတူညီချက် ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ထားလိုကြောင်းကို ထုတ်ဖော်ပြောကြားကြသည်။ အဆိုပါ ကိစ္စရပ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တိုးတက်မှုအချို့ရှိသော်လည်း ၎င်းပါတီများအကြားမှ အယူအဆနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးရာ ပဋိပက္ခများသည် ရေရှည်တည်တံ့မည့် သဘောတူညီချက် မပေါ်ထွက်နိုင်အောင် အဟန့်အတားပြုလျက်ရှိသည်။^{၁၁၅}

ပြည်နယ် လွှတ်တော်များ ဖွဲ့စည်းပေးလိုက်ခြင်းသည် တိုင်းရင်းသားနှင့် ဒေသဆိုင်ရာ ပြည်သူများ၏ လိုအင်ဆန္ဒများနှင့် မကျေနပ်ချက်များကို ဖော်ထုတ်ရန်နှင့် ကိုယ်စားပြုပေးနိုင်မည့် နေရာတစ်ခု ဖြစ်လာနိုင်သည်။ ဤအချက်သည် သီအိုရီအားဖြင့် မတူကွဲပြားမှု များပြားပြီး ရှုပ်ထွေးသော လူ့အဖွဲ့အစည်းများတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေး၏ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရေး နှင့် ပဋိပက္ခ အစိတ်အပိုင်းများအပေါ် အကျိုး သက်ရောက်မှု ရှိရန်မှာမူ အကြောင်းတရား နှစ်ရပ်ပေါ်တွင် မူတည်သည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အမှန်တကယ် လည်ပတ် ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း အပြင် ၎င်းအစိုးရများအတွင်းမှ လွှတ်တော်များ၏ အခန်းကဏ္ဍ နှင့်၊ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများတွင်ရှိ နိုင်ငံရေး ပါတီများ၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာမှု တို့ ဖြစ်ကြသည်။ အဆိုပါ တိုင်းရင်းသား နိုင်ငံရေး ပါတီများသည် တိုင်းရင်းသား လူနည်းစုများအတွက် နိုင်ငံရေး ကိုယ်စားပြုမှုကို အပြည့်အဝ မရရှိထားကြောင်းကိုလည်း အလေးအနက် ဖော်ပြရန်လိုအပ်သည်။ ပြည်နယ်များတွင် NLDပါတီမှ မဲအမြောက် အမြား အနိုင်ရရှိခဲ့ပြီး ၎င်း၏ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ဝန်ကြီးများမှာ တိုင်းရင်းသား လူနည်းစုများ ဖြစ်ကြသည်။ ထို့အပြင်လည်း နိုင်ငံတော် အစိုးရကို သစ္စာမခံသော လက်နက်ကိုင်အုပ်စုများသည် တိုင်းရင်းသား ဒေသများတွင် အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ တရားဝင်မှုကိုရရှိထားသည်။ “မြေပေါ်” တိုင်းရင်းသား ပါတီများနှင့် ၎င်း လက်နက်ကိုင်အုပ်စုများမှာ အချို့နေရာများတွင် ပြိုင်ဖက်များဖြစ်ကြပြီး၊ အချို့နေရာများတွင်မူ ဆက်စပ်မှု ရှိကြသည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များတွင် အမျိုးသမီး ကိုယ်စားလှယ် အရေအတွက် ပိုမိုရရှိရန် လိုအပ်သော်လည်း တိုးတက်မှု သိသိသာသာ ရှိသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ၂၀၁၅ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် အမတ်နေရာ အားလုံး၏ ၁၂.၇ ရာခိုင်နှုန်းကို အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ် များမှ အနိုင်ရရှိခဲ့သည်။ ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲ ရလဒ်ဖြစ်သည့် ၃.၆ ရာခိုင်နှုန်းမှ အတော်အတန် တိုးပွားလာခြင်းဖြစ်သည်။ ရန်ကုန်တိုင်း ဒေသကြီးတွင် ရွေးကောက်ခံ အမျိုးသမီးအမတ် ရာခိုင်နှုန်းမှာ ၂၀

ရာခိုင်နှုန်း နီးပါးမျှရှိသည်။ အဆိုပါ တိုးတက်မှုများရှိသည့်တိုင် ၎င်းကိုယ်စားပြုမှု အချိုးအဆသည် လွှတ်တော်များအတွင်း အမျိုးသမီး များ တန်းတူလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အမှန်တကယ် လိုအပ်သည့် ပမာဏအောက်တွင် ရှိနေသေးသည်။ ပြည်နယ်လွှတ်တော်များတွင် အမျိုးသမီး အမတ်ဦးရေ အချိုးအဆမှာ ၈ ရာခိုင်နှုန်းအောက်ရှိပြီး၊ အမျိုးသမီး အမတ်လုံးဝမရှိသည့် ပြည်နယ်လွှတ်တော် သုံးခု^{၁၆} ရှိနေသည့်အတွက် လက်ရှိအနေအထားထက် ပိုမိုတိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်နေသေးသည်။ အမျိုးသမီး ကိုယ်စားပြုမှုကို ဟန့်တားထားသည့် နောက်ထပ် အချက်တစ်ခုမှာ တပ်မတော်ဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များတွင် တပ်မတော် ကိုယ်စားလှယ် ဦးရေ ၂၂၀ ရှိသည်အနက် အမျိုးသမီး တပ်မတော်သား ကိုယ်စားလှယ် နှစ်ဦးသာ ပါဝင်သည်။^{၁၇} အရေးကြီးသည့်အချက်မှာ အချို့သော ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များတွင် အမျိုးသမီး လွှတ်တော်အမတ်များသည် အရေးကြီး ကော်မတီများတွင် ဥက္ကဋ္ဌများ အဖြစ်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ မေးခွန်းမေးခြင်း၊ အဆိုတင်သွင်းခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်း ရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များ၏ အခန်း ကဏ္ဍ အစရှိသော အရေးကြီး ကိစ္စရပ်များကို လစ်ဟင်းခြင်းမရှိအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ဖြင့် ဦးဆောင် အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေကြခြင်း ဖြစ်သည်။

ဒေသဆိုင်ရာ မဲဆန္ဒနယ်များကို တာဝန်ခံမည့် ဒေသဆိုင်ရာ ကိုယ်စား လှယ်လောင်းများ ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းအားဖြင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များသည် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးကို ပိုမိုအားကောင်းအောင် ဆောင်ရွက်ပေးသည်။ NLDတွင် ကိုယ်စားလှယ် လောင်း ရွေးချယ်ရေးသည် မြို့နယ်အဆင့်မှ စတင်သည်။ မြို့နယ် အလုပ်အမှုဆောင် ကော်မတီများသည် ပုံမှန်အားဖြင့် ပါတီ၏ သတ်မှတ် ချက်များနှင့် ကိုက်ညီသည့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းသုံးဦး ရွေးချယ်ပြီး၊ အလားအလာ အကောင်းဆုံးတစ်ဦးကို ထောက်ခံပေးသည်။ သတ်မှတ် အရည်အချင်းများတွင် ပညာရေး၊ နာမည် ကျော်ကြားမှု၊ ပါတီတွင် ဝင်ရောက်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် သမိုင်းနှင့် လူမှုရေးလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက် ချက်များ ပါဝင်သည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် ပါတီ ဌာနချုပ် များက မှတ်ချက်များပြုလုပ်ပြီး၊ ထောက်ခံချက်များကို ပြည်ထောင်စု အဆင့် ပါတီဌာနချုပ်များသို့ ပေးပို့သည်။ ပြည်ထောင်စုအဆင့် ပါတီဌာနချုပ်များသည် မြို့နယ်အဆင့်မှ ပေးပို့သည့် ထောက်ခံချက် များကို ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းလောက်အထိ လက်ခံတတ်ကြပြီး၊ သို့မဟုတ်ပါ အများအားဖြင့် ဒေသဆိုင်ရာအဆင့်မှ ရွေးချယ်ပေးလိုက်သည့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအနက်မှ နောက်တစ်ယောက်ကို ရွေးချယ် လေ့ရှိကြသည်။ ပါတီ ဌာနချုပ်များမှ မြို့နယ်များအတွက် ကိုယ်စား လှယ်လောင်း “ချပေး” ရသည်မှာ လွန်စွာဖြစ်ခဲ့လှသည်။^{၁၈}

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် တာဝန်များ

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များသည် ၎င်းတို့၏ အခန်းကဏ္ဍကို အပိုင်းသုံးပိုင်းခွဲ၍ ရှုမြင်ထားကြသည်။ ၎င်းတို့မှာ သက်ဆိုင်ရာ မဲဆန္ဒနယ်ကို ကိုယ်စားပြုခြင်း၊ အုပ်ချုပ်ရေးမဏ္ဍိုင်အား

စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း နှင့် ဥပဒေပြုခြင်းတို့ ဖြစ်ကြသည်။ အဆိုပါ လုပ်ငန်းစဉ်များကို အောက်တွင် အသေးစိတ် ဖော်ပြထားသည်။ ပုံ ၃.၇ တွင် အဆိုပါ လုပ်ငန်းစဉ် သုံးရပ်ကို အကြမ်းဖျင်းတင်ပြထားသည်။ လွှတ်တော်များ၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို ယေဘုယျ ပုံဖော်ကြည့်၍ ရသော်လည်း လွှတ်တော်၏ ဦးစားပေး လုပ်ငန်းများ၊ လွှတ်တော် အရွယ်အစား၊ လုပ်နိုင်စွမ်းရည်၊ ဝန်ကြီးအဖွဲ့များ၊ ဝန်ကြီးချုပ်၊ အုပ်ချုပ် ရေးပိုင်း ဦးစီးဌာနများနှင့် ၎င်းတို့ကြား ဆက်ဆံရေးတို့ကိုလိုက်၍ ၎င်းတို့၏ လက်တွေ့ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ပုံသည်လည်း များစွာကွာဟ သွားနိုင်သည်။ NLDဦးဆောင်သော အစိုးရ လက်ထက်တွင် လွှတ်တော်နှင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် တစ်ဦးချင်းစီ၏ အခန်းကဏ္ဍ သည် သိသိသာသာ တိုးတက်လာသည်ဟု လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် များ၊ အစိုးရဝန်ကြီးများ၊ ဗြူရှိုကရေစီ ယန္တရားအတွင်းမှ အရာရှိများ အပါအဝင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအတွင်း လုပ်ကိုင်ဆောင် ရွက်နေကြသူများ အားလုံးက တညီတညွတ်လည်း ပြောကြားကြသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များ၏ လည်ပတ်ဆောင်ရွက်ပုံ၊ လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ထိရောက်မှု တို့ကို ဆန်းစစ်လေ့လာရန် ကိစ္စမှာ လွန်စွာရှုပ်ထွေးပြီး၊ သာမန်ရိုးစင်းသော အညွှန်းကိန်းပုံစံမျိုးဖြင့် ဘောင်ဝင်အောင် ပြုလုပ်ရန် မသင့်လှပေ။ သို့သော်လည်း ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲနောက်ပိုင်း လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု တိုးတက်လာပုံကို ရိုးစင်းသော တိုင်းတာချက်တစ်ရပ်ဖြင့် ဖော်ပြလိုပါက လွှတ်တော် အစည်းအဝေး ခေါ်ယူသည့်ရက် အရေအတွက်ကို ကြည့်နိုင်သည်။ ယခင်လေ့လာချက်အရ^{၁၉} ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများမှ ရွေးချယ် ထားသည့် လွှတ်တော် ခုနစ်ရပ်၏ လွှတ်တော်ခေါ်ယူမှုမှာ ၂၀၁၀- ၂၀၁၅ ခုနှစ်အတွင်း ပျမ်းမျှရက်ပေါင်း ၈၉ ရက်ရှိသည်။ ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲ နောက်ပိုင်း ယခင်သက်တမ်း ထက်ဝက်မျှ မကြာသေးမီမှာပင် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များသည် ပျမ်းမျှ ၇၂ ရက် ခေါ်ယူစည်းဝေးမှု ရှိကြောင်းတွေ့ရသည်။^{၂၀၊ ၂၁} ဤပုံအတိုင်း ဆက်လက် လုပ်ဆောင် သွားကြသည် ရှိသော် ၂၀၁၅ လွှတ်တော်များသည် ယခင်အစိုးရ သက်တမ်းအတွင်းမှ လွှတ်တော်များ ခေါ်ယူစည်းဝေးမှုထက် ရက်ပေါင်း မြောက်မြားစွာ ကျော်လွန်သွားလိမ့်မည် ဖြစ်သည်။

၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲနောက်ပိုင်း လွှတ်တော်တစ်ခုနှင့် တစ်ခုကြား ခေါ်ယူသည့် ရက်အရေအတွက် ကွာဟမှု ကြီးများသည်ကို တွေ့ရသည်။ ကယားပြည်နယ်တွင် ၃၂ ရက်ရှိပြီး ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးတွင် ၁၃၇ ရက်အထိ ရှိသည်။ လွှတ်တော် အရွယ်အစားနှင့် လွှတ်တော် အစည်း အဝေး ခေါ်ယူသည့် ရက်များအကြား တိကျသေချာသော ဆက်စပ်ချက် မရှိသော်လည်း တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များ ခေါ်ယူစည်းဝေးသည့် ရက်အရေအတွက် ၈၉ ရက် နှင့် ပြည်နယ် လွှတ်တော်များ ခေါ်ယူ စည်းဝေးသည့် ၅၅ ရက်ကို ယှဉ်ကြည့်ပါက ခြားနားချက်တစ်ရပ်ကို သတိပြုမိပေမည်။ အဆိုပါ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များသည် သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ်များတွင် ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရန်များ ရှိကြပြီး သာမန်ထက်ပို၍ အချိန်ပေးရန်လိုအပ်ကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။ ကိုယ်စားလှယ်တော်များ သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်မြို့တော်သို့ ရောက်ရှိရန် ခရီးထောက်ပြီး လမ်းပန်းဆက်သွယ်မှုပိုင်း ခက်ခဲသည့် အတွက် ပြည်နယ်များတွင် လွှတ်တော်ခေါ်ယူစည်းဝေးရန် အတန်ငယ် ခက်ခဲ သည်ကို ထောက်ရှုသော် အဆိုပါ ရက်ကွာခြားချက်ကို နားလည်၍ ရနိုင်သည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များ၏ လည်ပတ်ဆောင်ရွက်ပုံနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အထူးဂရုပြု စဉ်းစားသင့်သည့် အချက်မှာ ဝန်ကြီးချုပ် များသည် လွှတ်တော်အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ပြီး၊ ဝန်ကြီးများသည် လွှတ်တော် အဖွဲ့ဝင် ဖြစ်နိုင်သည့် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက် ဖြစ်သည်။ ယခင်သုတေသန၏ တွေ့ရှိချက်အရ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးကို ဝန်ကြီးအဖွဲ့တွင် ထည့်သွင်းပေးလိုက်သည်နှင့် ၎င်းသည် တစ်နည်း အားဖြင့် "ပုံမှန်" လွှတ်တော်အဖွဲ့ဝင် မဟုတ်တော့ဟူသည့် ယေဘုယျ ယူဆချက်တစ်ရပ်ရှိသည်။^{၁၂၂} ဝန်ကြီးအဖွဲ့ဝင်မဟုတ်သည့် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များက ထောက်ပြဝေဖန်သည်မှာ ဝန်ကြီးအဖွဲ့ဝင် များသည် ပုံမှန်ဆွေးနွေးပွဲများတွင် ပါဝင်နိုင်ကြခြင်း မရှိတော့ပေ။

လွှတ်တော် အရွယ်အစားသေးငယ်သည့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး များတွင် ဝန်ကြီးအဖွဲ့အတွက် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် အချိုးအစား ကြီးမားစွာ ထည့်သွင်းပေးလိုက်ရပါက အချိုးမညီသော သက်ရောက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည်။ ဥပမာ ကရင်ပြည်နယ်တွင် ဝန်ကြီးအဖွဲ့ဝင်များနှင့် တပ်မတော်သား ကိုယ်စားလှယ်များ ဖယ်ကြည့်လိုက်သည်နှင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် တစ်ဆယ့်တစ်ဦးသာ ကျန်ရှိတော့သည်။ အမတ်ဦးရေနည်းပါးပါက ကိုယ်စားပြု အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်အနေနှင့် လွှတ်တော်၏ ထိရောက်မှုကို လျော့ကျသွားစေနိုင်သည်။ ဥပမာ ဆိုရသော် ယခင် သုတေသနတွေ့ရှိချက်အရ ဥပဒေပြုရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများသည် လွှတ်တော်၏ အရွယ်အစားနှင့် များစွာသက်ဆိုင်သည်။^{၁၂၃} ၂၀၁၆ ခုနှစ်နောက်ပိုင်း ရရှိသည့် အထောက်အထားများအရ ရလဒ် မသိမသာ ပြောင်းလဲမှုရှိသည်။ ကရင်ပြည်နယ် လွှတ်တော်သည် ဥပဒေ အများဆုံး ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည့် အတွက် လွှတ်တော်အရွယ်အစားနှင့် ပြဋ္ဌာန်းသည့် ဥပဒေအရေအတွက်၊ လွှတ်တော် အစည်းအဝေးခေါ်ယူသည့် ရက်ပေါင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် တင်သွင်းသောအဆို နှင့် မေးခွန်း အရေအတွက် စသည်တို့ကြား ရှင်းလင်းတိကျသော ဆက်စပ်မှု မရှိသေးသည်ကို တွေ့ရသည်။ ကိုယ်စား လှယ်များ ဝန်ကြီးအဖွဲ့တွင် ပါဝင်သွားကြသောအခါ သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ်နှင့် မဲဆန္ဒနယ်များအပေါ် မည်သို့သော သက်ရောက်မှုများ ရှိသည်ကို ပိုမိုနားလည်ရန်အတွက် သုတေသနပြုလုပ်ရန် လိုအပ် နေသေးသည်။

လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များမှ ဝန်ကြီးများ ဖြစ်လာကြသောအခါ မည်သို့သော သက်ရောက်မှုများ ရှိစေကာမူ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် များသည် အစိုးရနှင့် ဝန်ကြီးများကို ဘက်လိုက်ခြင်းမရှိဘဲ လွှတ်တော်နှင့် သက်သက်စီ ရည်ညွှန်းဆက်ဆံသည်။ လွှတ်တော်အမတ်များအနေဖြင့် ဤကိစ္စသည် လွှတ်တော်၏ ထိရောက်မှုကို အဟန့်အတားဖြစ်စေ သည်ဟု မယူဆဘဲ၊ မဏ္ဍိုင်များအကြား ကောင်းစွာ အာဏာထိန်းညှိ နိုင်ရန်အတွက် ရှင်းလင်းတိကျသော ပိုင်းခြားမှုတစ်ရပ် လိုအပ်သည် ဟုသာ ပြောဆိုကြသည်။^{၁၂၄} တစ်နည်းအားဖြင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များသည် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းရှိ ပါလီမန်စနစ် ကျင့်သုံးသောနိုင်ငံ များနှင့်တူပင် လွှတ်တော်အတွင်းရှိ ဝန်ကြီးများ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် အစိုးရကို တာဝန်ခံအောင် ဆောင်ရွက်ရမည့် ဥပဒေပြုအမတ်များ၏ တာဝန်များအကြား ထိန်းညှိရန် လိုအပ်နေသည်။

ဥပဒေပြုခြင်း

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များအားလုံးသည် စတင် ဖွဲ့စည်းသည့် ၂၀၁၀ ခုနှစ်ကတည်းက၍ ဥပဒေများ ပြဋ္ဌာန်းခြင်း ရှိခဲ့ သော်လည်း၊ လွှတ်တော် တစ်ခုနှင့် တစ်ခုကြား ဥပဒေပြုရေး လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ပုံ သဘောသဘာဝမှာ သိသိသာသာ ခြားနားသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများ၏ ဥပဒေပြုရေး ဆောင်ရွက်ပုံကို စိစစ်လေ့လာကြည့်ရာတွင် လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်ဥပဒေနှင့် လုပ်ရိုးလုပ်စဉ် မဟုတ်သော ဥပဒေများအကြားမှ အရေးကြီးသော ခြားနားချက် တစ်ရပ်ကို တွေ့ရသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအရ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များသို့ အုပ်ချုပ်ရေးမဏ္ဍိုင်မှ ပြုစုတင်သွင်း လိုက်သည့် နှစ်စဉ်ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာဥပဒေ၊ ဖြည့်စွက်ဥပဒေ ရရှိရေးဥပဒေ၊ ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဥပဒေနှင့် အခွန်အကောက် ဥပဒေတို့ အပါအဝင် အချို့သော ဥပဒေအမည်များသည် လုပ်ရိုးလုပ်စဉ် ဥပဒေဟု ယူဆကြသည်။^{၁၂၅} ဇယား ၂ ပါ ကဏ္ဍများနှင့် အကျုံးမဝင်သော ကိစ္စရပ်များသည် လုပ်ရိုးလုပ်စဉ် မဟုတ်သော ဥပဒေများဖြစ်ကြပြီး ၎င်းတို့ကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များနှင့် အစိုးရများ အနေဖြင့် ဒေသဆိုင်ရာ မူဝါဒလိုအပ်ချက်များအဖြစ် ကိုင်တွယ်နိုင်သည်။ ပုံ ၃.၇ တွင် မြင်ရသည့်အတိုင်း ယနေ့အချိန်ထိ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များမှ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည့် ဥပဒေအရေအတွက် စုစုပေါင်းကို အကျဉ်းတင်ပြထားပြီး ကဏ္ဍအလိုက် ခွဲခြားပြထားသည်။

ပြည်ခိုင်ဖြိုး အစိုးရလက်ထက်တွင် လုပ်ရိုးလုပ်စဉ် မဟုတ်သော ဥပဒေများ၏ အရေအတွက်နှင့် ၎င်းတို့၏ နယ်ပယ်ကဏ္ဍမှာ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများအကြားတွင် ကွာခြားမှုရှိသည်။^{၁၂၆} ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များသည် လုပ်ရိုးလုပ်စဉ် မဟုတ်သော ဥပဒေ ၁၈ ခုကို ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့သည်။ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ မန္တလေးတိုင်း ဒေသကြီး နှင့် ကချင်ပြည်နယ် လွှတ်တော်များသည် လုပ်ရိုးလုပ်စဉ် မဟုတ်သော ဥပဒေအများဆုံးကို ပြဋ္ဌာန်းပေးနိုင်ခဲ့ပြီး အရေအတွက် အားဖြင့် ၃၀၊ ၂၉ နှင့် ၂၇ အသီးသီးရှိကြသည်။ ကယား၊ ကရင်နှင့် ရန်ကုန်တို့တွင် အနည်းဆုံးဖြစ်ပြီး ၉၊ ၁၀ နှင့် ၁၀ စီ အသီးသီး ရှိကြသည်။^{၁၂၇} ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအားလုံး စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြူရေး၊ စွမ်းအင်၊ လျှပ်စစ်၊ သတ္တုတူးဖော်ရေးနှင့် သစ်တော၊ ပို့ဆောင်ရေး၊ ဆက်သွယ်ရေး နှင့် ဆောက်လုပ်ရေး၊ လူမှုရေးနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှု ကဏ္ဍများအတွက် ဥပဒေများ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ကြသည်။ စီးပွားရေး ကဏ္ဍနှင့် ပတ်သက်၍ မည်သည့် ဥပဒေမှ ပြဋ္ဌာန်းခြင်းမရှိဘဲ၊ စက်မှုကဏ္ဍအတွက် ဥပဒေနှစ်ခုတည်းသာ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။ ယေဘုယျ အားဖြင့် ဥပဒေပြုရေးတွင် စည်ပင်သာယာရေး ကိစ္စရပ်များ ဆိုင်ရာ ဥပဒေများ၊ အခွန်အကောက် ဥပဒေများနှင့် ရေလုပ်ငန်းဥပဒေများ ပါဝင်သည်။

ယခုအချိန်အထိ^{၁၂၈} NLDဦးဆောင်သော အစိုးရလက်ထက်တွင် လုပ်ရိုးလုပ်စဉ် မဟုတ်သော ဥပဒေ ၆၆ ခုကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီးသော ဥပဒေအများစုမှာမူ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ် ဥပဒေများ ဖြစ်ကြသည်။ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ် မဟုတ်သော ဥပဒေများ၏ သုံးပုံတစ်ပုံမှာ ၂၀၁၀-၂၀၁၅ ခုနှစ်အတွင်း ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီးသော ဥပဒေများ၏ ပြင်ဆင်ချက် ဥပဒေများ ဖြစ်ကြသည်။ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးတွင် လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်

မဟုတ်သော ဥပဒေ နှစ်ခုသာ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည့်အတွက် အရေအတွက် အနည်းဆုံး ဖြစ်သည်။ နှစ်ခုလုံးမှာ ပြည်ခိုင်ဖြိုး အစိုးရလက်ထက် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည့် ဥပဒေများကို ပြင်ဆင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ကရင်နှင့် ကချင် တို့တွင် လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်မဟုတ်သော ဥပဒေအများဆုံး ပြဋ္ဌာန်းခြင်းဖြစ်ပြီး ကိုးခုနှင့် ရှစ်ခု အသီးသီးရှိကြသည်။

၂၀၁၆ ခုနှစ်မှစ၍ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များတွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော ဥပဒေများသည် ဇယား ၂ ပါ ကဏ္ဍများအပြင် အခြား ကိစ္စရပ်များစွာကိုလည်း ခြုံငုံနိုင်စွမ်းရှိသည်(စာရင်းအပြည့် အစုံကို နောက်ဆက်တွဲ c တွင်ရှု။) ၎င်းဥပဒေများသည် ယေဘုယျအားဖြင့် မြေယာခွန်၊ ဆေးဝါးခွန်နှင့် ယစ်မျိုးခွန်များ အပါအဝင် အကောက်ခွန် (ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ခွန်ခမ်းပေါင်း ဥပဒေကို)၊ ရေချိုငါးလုပ်ငန်း (ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ခြောက်ခု)၊ မြူနီစီပယ် ဥပဒေများ (ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ခွန်ခမ်းအပြင် အခြားလွှတ်တော်များတွင်လည်း ၎င်းတို့ ဒေသများအတွက် ယင်းဥပဒေကို စစ်ဆေးလျက်ရှိပြီး ကောက်နုတ်ချက် - ည တွင် ၂၀၁၈ ရန်ကုန်မြို့တော် စည်ပင်သာယာရေး ဥပဒေကို ဖြစ်စဉ်လေ့လာချက်အဖြစ် ထည့်သွင်းပေးထားပါသည်။) အဆိုပါ သမိုင်းကျ ကဏ္ဍများအပြင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များသည် အခြားသော ကဏ္ဍသစ်များအတွက်လည်း ဥပဒေများ ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့သည်။ မွန်ပြည်နယ်တွင် အသေးစားနှင့် အလတ်စား စွမ်းအင်ထုတ်လုပ်ရေး နှင့် လျှပ်စစ်ဓါတ်အား ဖြန့်ဖြူးရေး ဥပဒေ၊ မကွေးတိုင်းဒေသကြီးတွင် မော်တာစက်ပစ္စည်း စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများဥပဒေအတွက် ပြင်ဆင်ချက်၊ ရှမ်းပြည်နယ်တွင် ဆားနှင့် ဆားထွက်ပစ္စည်းဥပဒေနှင့် ကျောက်မျက်နှင့် လက်ဝတ်ရတနာ ဖြတ်တောက်ခြင်းဥပဒေ၊ ၂၀၁၆ ဒီဇင်ဘာလတွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည့် ပြည်ထောင်စုအဆင့် သက်ကြီးရွယ်အိုများ ဥပဒေကို အခြေခံ၍ ကချင်ပြည်နယ်တွင် သက်ကြီးရွယ်အိုများ ဥပဒေကို ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီး ၎င်းဥပဒေတွင် ပြည်နယ်အတွင်းရှိ သက်ကြီးရွယ်အိုများ အတွက် ကျန်းမာရေးနှင့် သက်သာချောင့်ချိရေး အခွင့်အရေးများကို ဖော်ပြထားသည်။ ကချင်ပြည်နယ်တွင် အဆိုပါ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက် ရှိနေသည့်တိုင် လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် တိုးတက်မှု အနည်းငယ်သာရှိနေသေးသည်။ အကြောင်းမှာ ပြည်နယ် ဝန်ကြီးဌာနကို ပြည်ထောင်စုအဆင့် လူမှုဖူလုံရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ဘဏ္ဍာငွေချပေးရန် လိုအပ်သည့်အတွက် ဖြစ်သည်။^{၁၂၆} ၎င်းဥပဒေကြောင့် နိုင်ငံရေး ဗဟို ချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေး၊ ဘဏ္ဍာရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးတို့အကြား သဟဇာတ ဖြစ်ဟန် မတူသော ကိစ္စရပ်တစ်ခုကို ထင်ရှားလာစေသည်။ ယင်းမှာ လွှတ်တော် သည် သက်ဆိုင်ရာ အခန်းကဏ္ဍအလိုက် ဥပဒေချမှတ်ခွင့်ရှိသော်လည်း ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ ထောက်ပံ့မှု မရှိပါက သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးချုပ်သည် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက် နိုင်ခြင်းမရှိပေ။

အရပ်ဖက် အဖွဲ့အစည်းမှ တင်ပြလာသော ကိစ္စရပ်များကို တုံ့ပြန် ဆောင်ရွက်သည့်အနေဖြင့် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းပေးသည့် သာဓကရှိခဲ့ဖူးပါသည်။ ဧရာဝတီ နှင့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး နှစ်ခုလုံးအတွက် ရေလုပ်ငန်း ဆိုင်ရာ ဥပဒေများကို ဒေသခံ ရေလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်း များ၏ အကြံပြုတင်ပြချက်များကိုလိုက်၍ လွှတ်တော်မှ ပြင်ဆင်ပေးခဲ့သည်။^{၁၃၀}

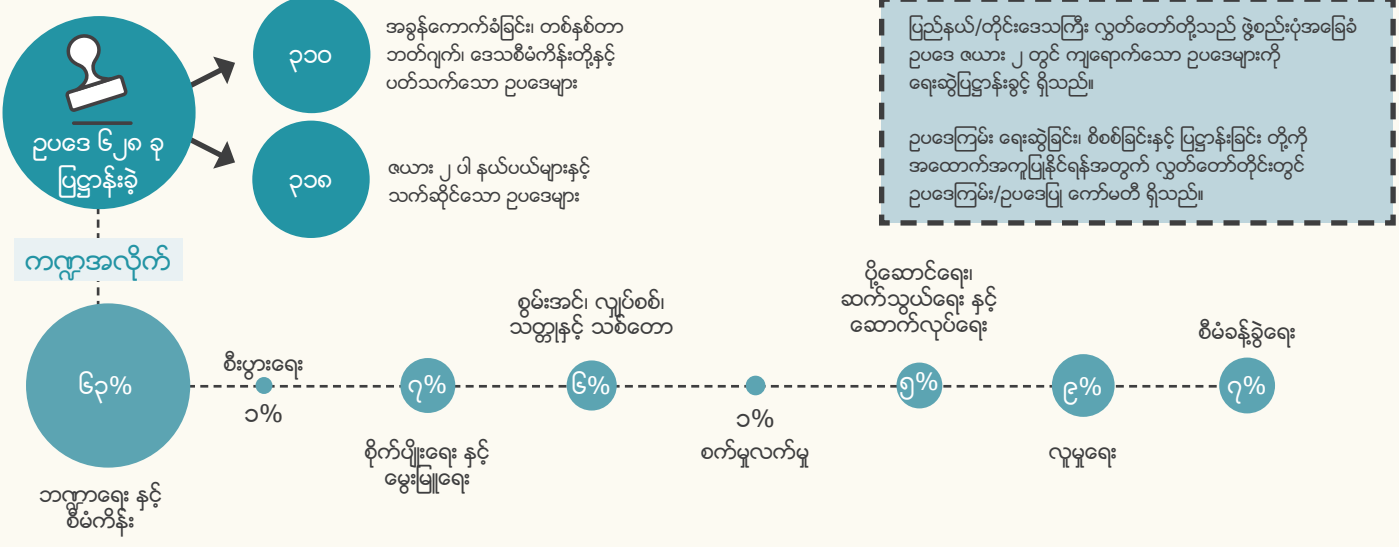
ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များ ဥပဒေပြုရေး ကော်မတီ များသည် ဥပဒေပြုရေး လုပ်ငန်းစဉ်အတွက် အချက်အချာကျသည်။ လွှတ်တော်တစ်ခုချင်းစီတွင် ဥပဒေပြုရေး ကော်မတီများ ဥပဒေကြမ်းများ စစ်ဆေးခြင်းနှင့် ပြုစုခြင်းတို့ ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ရှိပြီးသည့်အလျောက် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များသည် ၎င်းကော်မတီများ ပြင်ပရှိ ဥပဒေပြု လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် အခွင့်အလမ်းများစွာမရှိပေ။ NLD အစိုးရလက်ထက်တွင် ယင်းကော်မတီများသည် အုပ်ချုပ်ရေးဘက်မှ တင်သွင်းလာသည့် ဥပဒေများကို စစ်ဆေးခြင်း၊ အချို့သော ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများတွင်မူ ကော်မတီများ၏ ဦးစားပေး လုပ်ငန်းစဉ်မှာ ယခင်လွှတ်တော်မှ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည့် ဥပဒေများကို စစ်ဆေးခြင်း၊ ပြင်ဆင် ချက်ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည့် ကဏ္ဍများကို ဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် နည်းဥပဒေ မရှိသေးပါက နည်းဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းပေးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရသည်။ ဥပမာအားဖြင့် မကွေးတိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်သည် ၂၀၁၆ ခုနှစ်မှ စတင်၍ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ် မဟုတ်သော ဥပဒေနှစ်ခု၊ ဥပဒေပြင်ဆင်ချက် နှစ်ခု နှင့် နည်းဥပဒေငါးခုကို ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။

အချို့သော ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ ကမူ ၎င်းတို့၏ လွှတ်တော်များသည် ဥပဒေများ လုံလုံလောက်လောက် ပြဋ္ဌာန်းမှု မပြုနိုင်သည့် အတွက် စိတ်ပျက်မိသည်ဟု ဆိုကြသည်။^{၁၃၁၊၁၃၂} လွှတ်တော် အမတ်တစ်ဦးကမူ အခြားသော ကိုယ်စားလှယ်များသည် ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးအတွက် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များ ပြုလုပ်မည့်အစား သက်ဆိုင်ရာ မဲဆန္ဒနယ်မှ နေ့စဉ် ပြဿနာများကို လိုသည်ထက်ပို၍ အာရုံစိုက်နေကြသည်ဟု ဆိုသည်။^{၁၃၃} စက်မှု သို့မဟုတ် စီးပွားရေးကဲ့သို့ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက် အနည်းငယ်သာ ပြုလုပ်ရသေးသော ကဏ္ဍအချို့ အတွက် ဤအချက်မှာ များစွာဖြစ်နိုင်သည်။

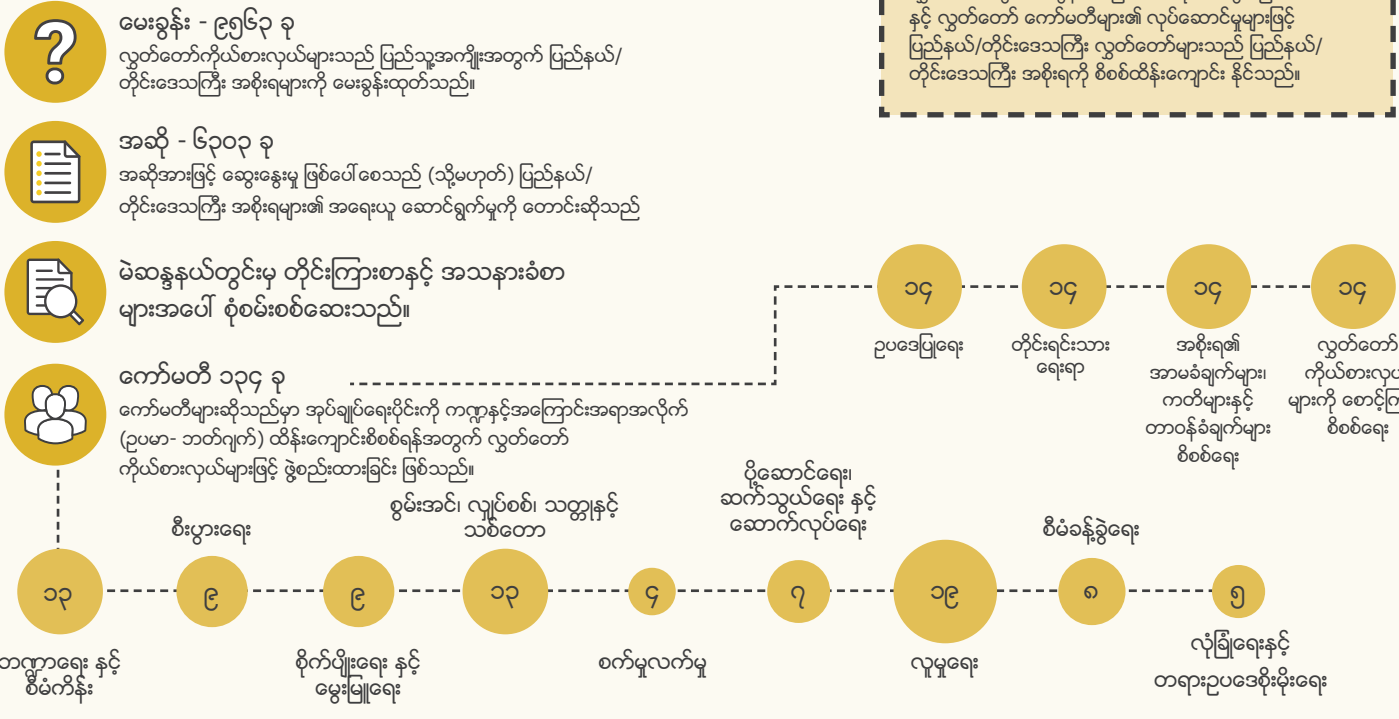
ပြဋ္ဌာန်းလိုက်သော ဥပဒေများသည် လွှတ်တော်၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု သက်သေခံဟူ၍ ယတိပြတ် မပြောနိုင်ချေ။ ဦးစွာပထမ ဤသုတေသန အတွက် ဆက်သွယ်ခဲ့သည့် ကိုယ်စားလှယ်များစွာ၏ အဆိုအရ ဥပဒေ ပြုရေးသည် ၎င်းတို့၏ ဦးစားပေးမဟုတ်ဘဲ အချို့သော ဥပဒေပြုရေး ကော်မတီများသည် ယခင် လွှတ်တော်မှ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည့် ဥပဒေများကို ပြန်လည်စစ်ဆေးသည့် လုပ်ငန်းကို အာရုံစိုက်နေသည်ဟု သိရသည်။ ဒုတိယမှာ ဥပဒေပြုရေးတာဝန်သည် လွှတ်တော်များတွင်သာရှိသည်ဟု အကြောင်းမဲ့ မမှတ်ယူသင့်ပေ။ "၉၀ ရာခိုင်နှုန်း ဥပဒေသ"^{၁၃၄} ဟူသည့် ပညာရပ်ဆိုင်ရာ သီအိုရီတစ်ခုအရ အစိုးရ၏ အုပ်ချုပ်ရေး မလှုပ်နိုင်သည့် ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းသော ဥပဒေပြုရေး လုပ်ငန်းစဉ် အစီအစဉ်ကို ချုပ်ကိုင် ထားသည့်အတွက် ဥပဒေပြုရေးတွင် တစ်စုံတစ်ရာ နှောင့်နှေးမှု ရှိပါက အုပ်ချုပ်ရေးမလှုပ်နိုင်ဘက်မှ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု မရှိခြင်း၏ ရလဒ်အဖြစ် တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ယူဆနိုင်သည်။ နောက်ဆုံးအနေဖြင့် ယခင် သုတေသန^{၁၃၅} တွေ့ရှိချက်အရ ဇယား ၂ ၏ စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာသည် ရှင်းလင်းမှုမရှိသည့်အတွက် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များအနေဖြင့် စီးပွားရေးကဲ့သို့သော ကဏ္ဍများတွင် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းပေးရန် ဝန်လေး ကြောင်း သိရသည်။

ပုံ ၃.၇ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်လုပ်ငန်းများနှင့် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်စားပြုမှုများ

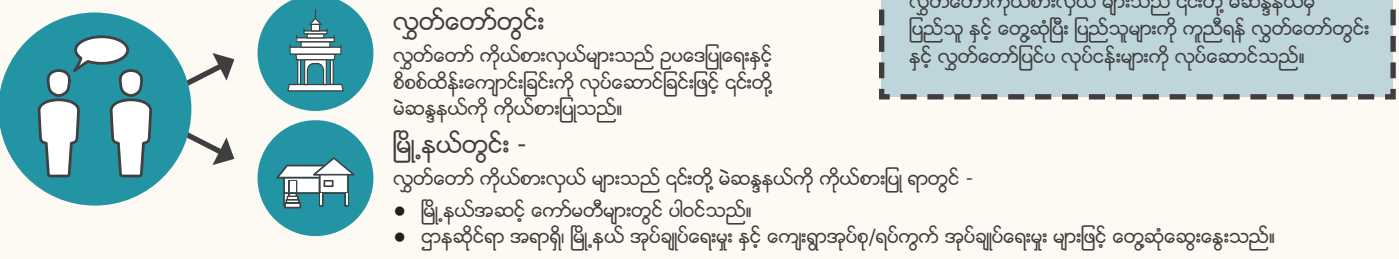
ဥပဒေပြုခြင်း*

အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းကို ထိန်းကျောင်းစိစစ်ခြင်း*

မဲဆန္ဒနယ်ကို ကိုယ်စားပြုခြင်း

* ပြဋ္ဌာန်းပြီးဥပဒေများ၊ မေးခွန်းများနှင့် အဆိုပြုချက်ဆိုင်ရာအချက်အလက်များသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များ စတင်ဖွဲ့စည်းမှုစံနှုန်း ၈၅၊ ၂၄၊ ၂၀၁၁ မတိုင်ခင်ထိ ဖြစ်သည်။

အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်း၏ လုပ်ဆောင်မှုများကို ထိန်းကျောင်းခြင်း

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များသည် အုပ်ချုပ်ရေးကို တာဝန်ခံအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် နည်းလမ်း အမြောက်အမြား ရှိသည်။ အာဏာထိန်းကျောင်းရေး၏ အခြေခံ ပုံစံမှာ ကော်မတီများ ဖြစ်ကြပြီး ၎င်းတို့သည် အဆိုတင်သွင်းခြင်း၊ မေးခွန်းမေးခြင်း အစရှိသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်း မြောက်မြားစွာကို အသုံးပြုကြသည်။ ယင်းအဆိုနှင့် မေးခွန်းတို့ကို အစိုးရအဖွဲ့ဝင်များနှင့် ဌာနဆိုင်ရာ အရာရှိများ ဖြေကြားရန် လိုအပ်သည်။ ကော်မတီများ သည် ပြည်သူလူထုမှ တင်ပြလာသည့် တိုင်ကြားမှုနှင့် အသနားခံမှုများကို စုံစမ်းစစ်ဆေးလည်း ပြုလုပ်နိုင်သည်။ ပုံ ၃.၇ သည် အာဏာထိန်းကျောင်းမှု ပုံစံ အကြမ်းဖြစ်ပြီး ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီး လွှတ်တော်များမှ ကော်မတီများကိုလည်း ထည့်သွင်းဖော်ပြ ထားသည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များ စတင်ဖွဲ့စည်းသည့်အချိန်မှစ၍ ထောင်ပေါင်းများစွာသော မေးခွန်းများ၊ အဆိုများနှင့် တိုင်ကြားချက်များ တင်သွင်းခဲ့ကြသည်။^{၁၆၆} ဤအတိုင်းပင် NLDအစိုးရ လက်ထက်တွင် လည်း ဆက်လက်ပြုလုပ်လျက်ရှိကြပြီး ၂၀၁၆ ခုနှစ်မှစ၍ လွှတ်တော်တွင် မေးခွန်းပေါင်း ၉၀၀၀ ကျော် မေးပြီး၊ အဆိုပေါင်း ၃၈၇ ခုတို့ကို တင်သွင်း ခဲ့ကြသည်။^{၁၆၇} ဤတွင်လည်း ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ အကြားတွင် ကွာဟချက် ကြီးမားသည်။ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် တွင် မေးခွန်းပေါင်း ၁,၃၉၇ မေးမြန်းခဲ့သော်လည်း ချင်းပြည်နယ် လွှတ်တော်တွင် ၁၆၃ ခုသာ မေးမြန်းခဲ့သည်။ တင်သွင်းသည့် အဆို အရေအတွက်မှာလည်း ကရင်ပြည်နယ်တွင် လေးခုသာရှိပြီး ကချင် ပြည်နယ်တွင် အခု ၈၀ အထိ ရှိခဲ့သည်။

မေးခွန်းနှင့် အဆိုတို့၏ အကြောင်းအရာများမှာလည်း ကွာခြားသေးသည်။ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးတွင် တစ်နှစ်တာအတွင်း မေးခွန်းအများစုသည် ရေရှားသောဒေသများ၏ ရေကိစ္စ၊ ကျောင်းဆောက်လုပ်ရေး ကဲ့သို့သော ပညာရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များနှင့် လမ်းများနှင့် တံတားများ တိုးတက် ကောင်းမွန်စေရေးတို့နှင့် သက်ဆိုင်သည်။^{၁၆၈} ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးတွင် ၂၀၁၆ ခုနှစ်ကတည်းက စ၍ မေးခွန်းအားလုံးကို စိစစ်လေ့လာကြည့်ပါက သုံးပုံတစ်ပုံခန့်မှာ တိုင်းဒေသကြီး၏ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြူရေး ဝန်ကြီးနှင့် ၎င်းလက်အောက် ဦးစီးဌာနများကို ရည်ရွယ်ပြီး၊ နောက်ထပ် သုံးပုံတစ်ပုံမှာ မြူနီစီပယ်နှင့် လူမှုရေး ကိစ္စရပ်များဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးအတွက် ဖြစ်ကာ၊ ကျန် ၁၇ ရာခိုင်နှုန်းမှာ စက်မှုနှင့် လျှပ်စစ်ဝန်ကြီးအတွက် ဖြစ်သည်။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးမှာမူ ၎င်းတို့နှင့် မတူဘဲ မေးခွန်းအားလုံး၏ ၃ ရာခိုင်နှုန်းသာ လက်ခံရရှိခဲ့သည်။ အစိုးရအနေနှင့် မေးခွန်းများကို ဖြေကြားသည့် အခါတွင် အတိုင်းအတာတစ်ခုထိ ဆောင်ရွက်ရန် ကတိပြုသည့် သဘောဖြစ်သည်။ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးတွင် မေးခွန်းအားလုံး၏ လေးပုံသုံးပုံမှာ ကတိပြုချက်ရရှိခဲ့သည်။ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ ကတိကို မည်မျှ ထိရောက်စွာ ဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်ပေးသည်ဟူသောအချက်^{၁၆၉}နှင့် ပတ်သက်၍ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အမြင်မှာ ကွာခြားသည် ဖြစ်ရာ သုတေသနများ ထပ်မံပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များ၏ ကော်မတီ အရေအတွက်မှာ ပုံမှန်တိုးပွားလျက်ရှိသည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၅ ခုနှစ်အတွင်း လွှတ်တော် များ၏ အနည်းဆုံး ကော်မတီ အရေအတွက်မှာ သုံးခုရှိခဲ့သည်။ ၎င်းတို့မှာ ဥပဒေပြုရေးဆိုင်ရာ ကော်မတီ၊ ကိုယ်စားလှယ်များ စိစစ်ရေး ကော်မတီ နှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ အရေးဆိုင်ရာ ကော်မတီတို့ ဖြစ်ကြသည်။ လွှတ်တော် သက်တမ်းကြာလာသည်နှင့်အမျှ လွှတ်တော်သုံးခုမှအပ ကျန်လွှတ်တော်များအားလုံး ကော်မတီ အမြောက်အမြားဖွဲ့စည်းလာခဲ့ကြ သည်။^{၁၇၀} ရောဝတီတိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်တွင် ကော်မတီ ၁၃ ခုရှိပြီး အများဆုံးလည်း ဖြစ်ခဲ့သည်။

၂၀၁၆ ခုနှစ်မှစ၍ ကော်မတီ အရေအတွက်မှာ ပို၍ပင် တိုးပွားလာသည်။ လက်ရှိတွင် ပျမ်းမျှ ကော်မတီ အရေအတွက်မှာ ၁၀ ခုဖြစ်ပြီး မန္တလေး တိုင်းဒေသကြီးတွင် ၁၄ ခုရှိသည့်အတွက် အများဆုံး ဖြစ်သည်။ နောက်ဆက်တွဲ - စ တွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များ၏ ကော်မတီစာရင်း အပြည့်အစုံကို ထည့်သွင်းပေးထားသည်။ အထူးခြား ဆုံးမှာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များ အားလုံးတွင် ရှေ့ဖော်ပြပါ ကော်မတီ သုံးရပ်အပြင် စီမံကိန်း၊ အရအသုံးခန့်မှန်း ငွေစာရင်း၊ ဘဏ္ဍာရေး ကိစ္စရပ်များဆိုင်ရာ ကော်မတီများနှင့် အစိုးရ၏ အာမခံချက်များ၊ ကတိများနှင့် တာဝန်ခံချက်များ စိစစ်ရေးကော်မတီတို့ပါ ရှိလာပြီဖြစ်သည်။ ထို့အပြင်လည်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် အများစုသည် သဘာဝ သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်း ရေး၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေး၊ စိုက်ပျိုးရေး ရရှိရေးနှင့် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုး တက်မှုတို့အတွက် ရည်ရွယ်သော ကော်မတီများ ရှိနေပြီဖြစ်သည်။ ကော်မတီ အရေအတွက် တိုးပွားလာသည့်အပြင် ကော်မတီလုပ်ငန်း ဆောင်တာများ တိုးပွားလာသည့် သာကေများကိုလည်း တွေ့ရသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များနှင့် ပတ်သက်ပြီး ယခင် တစ်ခေါက်ပြုလုပ်ထားသည့် သုတေသနတွင် ကော်မတီ၏ အာဏာ ထိန်းကျောင်းသည့် လုပ်ငန်းစဉ်မှာ အားနည်းပြီး၊ လွှတ်တော်သုံးခု တွင်ရှိသော ကော်မတီများသာ တက်တက်ကြွကြွ အလုပ်လုပ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။^{၁၇၁} လူတွေ့ မေးမြန်းခဲ့သည့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် များ၏ အဆိုအရ ၎င်းတို့အတွက် မေးခွန်းနှင့် မကျေနပ်ချက်များကို တုံ့ပြန်ဖြေကြားရန်အတွက် အခွင့်အရေး အနည်းအကျဉ်းသာရှိ၍ စိတ်ပျက်မိသည်ဟု သိရသည်။ ဥပမာအားဖြင့် မြေယာအငြင်းပွားမှု များနှင့် ပတ်သက်သော မကျေနပ်ချက်များတွင် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်သူ များအား အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနသို့ သွားရောက်တိုင်ကြားရန် ၎င်းတို့အနေနှင့် အကြံပေးလိုက်နိုင်စရာ ရှိကြောင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် အခြားအဆင့်မြင့် အာဏာပိုင် အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ရပ် အမှုကိစ္စအား လွှဲပြောင်းပေးလိုက်မည်ဖြစ်ကြောင်း ဆိုသည်။

၂၀၁၆ ခုနှစ်မှ စတင်၍ မွန်ပြည်နယ် လွှတ်တော်နှင့် တိုင်ကြားစာနှင့် အသနားခံစာ၊ တင်ပြစာများနှင့် အထွေထွေကိစ္စရပ်များ လေ့လာ သုံးသပ် ရေးကော်မတီတို့သည် မြေယာအငြင်းပွားမှု ကိစ္စများကို ဖြေရှင်းရန် ကြိုးစားလာခဲ့ကြသည်။^{၁၇၂} လွှတ်တော်စတင်သည့်အချိန်မှစ၍ ကော်မတီသည် တိုင်ကြားစာ ၁,၄၂၃ ခုကို လက်ခံရရှိခဲ့ပြီး အများစုမှာ မြေယာအငြင်းပွားမှု သို့မဟုတ် ရပ်/ကျေးအုပ်ချုပ်ရေးမှူးနှင့် သက်ဆိုင် သည်။ ကော်မတီ သည် အခင်းဖြစ်ပွားရာ နေရာများသို့ သွားရောက် လေ့လာခြင်း၊ သက်ဆိုင်ရာ လူပုဂ္ဂိုလ် အဖွဲ့အစည်းများနှင့်

ကောက်နုတ်ချက် - ည

၂၀၁၈ ခုနှစ် ရန်ကုန်မြို့တော် စည်ပင်သာယာရေး ဥပဒေ

ရန်ကုန်မြို့တော် စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီ (YCDC) သည် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးအတွင်းရှိ မြို့နယ် ၄၅ မြို့နယ်အနက် ၃၃ မြို့နယ်၏ စည်ပင်သာယာရေး ဝန်ဆောင်မှုများအတွက် တာဝန်ရှိသည်။ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်သည် ၁၈ လကြာ ရေခဲပြင်ဆင်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ် အပြီး ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဇွန်လအတွင်းတွင် ရန်ကုန်မြို့တော် စည်ပင်သာယာရေး ဥပဒေသစ်ကို ပြဋ္ဌာန်းလိုက်ပြီး ရန်ကုန်မြို့တော် စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီ၏ ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် အခန်းကဏ္ဍကို ပြောင်းလဲလိုက်သည်။ ၎င်းဥပဒေမှနေ၍ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဥပဒေပြုရေး လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဖြစ်စဉ်လေ့လာချက်တစ်ခု ပြုလုပ်နိုင်သည်။ ထို့အပြင်လည်း နိုင်ငံတော်၏ အခန်းကဏ္ဍကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ရေးနှင့် ဒီမိုကရေစီနည်းလမ်းကျပြီး တာဝန်ခံမှု မြင့်မားသော အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်များ ဖော်ဆောင်ရေးတို့တွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များအတွက် ထင်ရှားသော သဘောတစ်ခု ဖြစ်သည်။

၂၀၁၆ ခုနှစ်ကုန်ပိုင်းတွင် နိုင်ငံတော်၏ အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်မှ ၂၀၁၃ ခုနှစ် ရန်ကုန်မြို့တော် စည်ပင်သာယာရေး ဥပဒေကို ပြင်ဆင်ရန် တောင်းဆိုခဲ့သည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ်ဥပဒေကို မြို့တော်စည်ပင် ၏ အတွင်းရေးမှူးဖြစ်သူ ဒေါ်လှိုင်မော်ဦး၏ ဦးဆောင်မှု အောက်တွင် အစိုးရမှ ခန့်အပ်တာဝန်ပေးသည့် ကျွမ်းကျင်ပညာရှင် ၃၁ ဦး၊ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ကိုးဦးတို့၏ အကူအညီဖြင့် မြို့တော်စည်ပင်မှ ရေးဆွဲခဲ့သည်။ ဥပဒေ ဒုတိယမူကြမ်းကို ကော်မတီပေါင်းစုံမှ ကိုယ်စားလှယ်များမှ ၎င်းဥပဒေကို အကြံပြုဆွေးနွေးကြပြီး ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်သို့ ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် တင်သွင်းခဲ့သည်။ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်မှ အဆိုပါ ဥပဒေကြမ်း (အောက်တွင်ရှု) ကို ပြင်ဆင်မှုများစွာ ပြုလုပ်ပြီး ဇွန်လနှောင်းပိုင်းတွင် အတည်ပြု ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့သည်။

ဤဥပဒေသည် ၁၉၂၂ ခုနှစ် ရန်ကုန်မြို့တော် မြူနီစီပယ်အက်ဥပဒေကို အစားထိုးရန်နှင့်၊ မြို့တော်စည်ပင်အတွင်းရှိ အုပ်ချုပ်ရေးဖွဲ့စည်းပုံ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကို အသားပေးပြီး ၂၀၁၃ ခုနှစ် မြို့တော်စည်ပင်ဥပဒေကို ဖြည့်စွက်ရန် ရည်ရွယ်သည်။ ဥပဒေတွင် အောက်ပါပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ထားသည်။

- ဥပဒေအရ မြို့တော်စည်ပင်အနေနှင့် အစိုးရတစ်ရပ်တက်လာတိုင်း ရက်ပေါင်း ၉၀ အတွင်း ရွေးကောက်ပွဲပြုလုပ်ရန်လိုအပ်သည် (ဤအချက်သည် ၂၀၁၃ ခုနှစ် မြို့တော်စည်ပင်ဥပဒေတွင် မပါဝင်ချေ။ ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် ရွေးကောက်ပွဲ မကျင်းပခြင်း၏ အကျိုးဆက်ဖြစ်သည်။)
- ဥပဒေအရ ခရိုင်အဆင့် ကော်မတီများကို ဖျက်သိမ်းလိုက်ပြီး ရန်ကုန်မြို့တော် စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီနှင့် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီများသာ ဆက်လက်ထားရှိရသည်။
- ဥပဒေအရ မြို့တော်စည်ပင် အဖွဲ့ဝင်ဦးရေကို ကိုးဦးမှ ၁၁ ဦးအထိ တိုးမြှင့်လိုက်ပြီး ၎င်းတို့အနက် လေးဦးကို အစိုးရမှ ခန့်အပ်တာဝန်ပေးပြီး၊ ခြောက်ဦးမှာ ရွေးကောက်ခံဖြစ်ကာ မြို့တော်ဝန်မှာမူ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအဖွဲ့ဝင်ဖြစ်သည်။ ပထမဦးဆုံး အကြိမ်အဖြစ် ကော်မတီ အဖွဲ့ဝင် အများစုမှာ ရွေးကောက်ခံများ ဖြစ်လာကြသည်။
- ဥပဒေအရ ဒုမြို့တော်ဝန်ရာထူးသစ်ကို ဖန်တီးပေးလိုက်ပြီး ၎င်းကို မြို့တော်စည်ပင်သာယာ အဖွဲ့ဝင်များ အချင်းချင်းကြား ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရမည်။
- ဥပဒေအရ မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကော်မတီအဖွဲ့ဝင်ဦးရေကို ငါးဦးသတ်မှတ်ထားပြီး သုံးဦးမှာ ရွေးကောက်ခံ၊ ထွေအုပ်ရုံးမှ ဒု မြို့နယ်ထွေအုပ် နှင့် မြို့တော်စည်ပင်မှ ခန့်အပ်တာဝန်ပေးသည့် မြို့နယ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အုပ်ချုပ်ရေးမှူးတို့ ပါဝင်ကြသည်။
- ဥပဒေအရ မြို့တော်စည်ပင်နှင့် မြို့နယ်စည်ပင်ကော်မတီများသည် ရွေးကောက်ပွဲ မဲပေးစနစ်ကို ကျင့်သုံးရပြီး၊ ယခင် အိမ်ထောင်ဦးစီးတစ်ဦးတည်းသာ မဲပေးပိုင်ခွင့်ကို နိုင်ငံတကာ သတ်မှတ်ချက်နှင့်ညီညွတ်သည့် အသက် ၁၈ နှစ်ပြည့်ပြီးသူတိုင်း မဲပေးပိုင်ခွင့်ဖြင့် အစားထိုးလိုက်သည်။
- ဥပဒေအရ ရွေးကောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ်လောင်း၏ အရည်အချင်းများ သတ်မှတ်ရာတွင်လည်း အသက် သတ်မှတ်ချက် ၂၅ နှစ်ထားရှိပြီး အခြေချနေထိုင်ရာ သတ်မှတ်ချက်ကိုလည်း လျော့ပေါ့ပေးခဲ့သည်။
- ဥပဒေအရ မြို့တော်စည်ပင်၏ လက်အောက်ခံ ဌာန အရ ၂၀ ကို အမှုဆောင်အဖွဲ့ ခုနစ်ဖွဲ့နှင့် ဦးစီးဌာန သုံးခုအောက်သို့ ထည့်သွင်းပေးလိုက်သည်။

ထူးခြားချက်မှာ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်သည် ဥပဒေကြမ်းကို ပြန်လည်ရေးဆွဲရာတွင် ဒုတိယ မြို့တော်ဝန်ရာထူးကို ဖန်တီးပေးသော်လည်း၊ မြို့တော်စည်ပင် လက်အောက်မှ ဆောက်လုပ်ရေး၊ ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်း၊ အပန်းဖြေနေရာများ နှင့် အခြားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ အကြောင်းပါ နောက်ဆက်တွဲ အပိုင်းကို လုံးဝဖယ်ရှားလိုက်သည်။ ဤသို့ ဖယ်ရှားလိုက်ခြင်းသည် မြို့တော်စည်ပင်သည် မည်သည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းမှ လုပ်ကိုင်ခွင့် မရှိဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ လက်ရှိတွင် မြို့တော်စည်ပင်သည် ဈေးများ၊ ကားပါကင်နေရာများ၊ မြေနေရာများကို စာချုပ်ဖြင့် ငှားရမ်းခြင်း၊ ဘက်လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်သည်။ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရသည် အနေဖြင့် လက်ရှိ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများကို မည်သို့ ဆက်လက်လုပ်ကိုင်မည်နှင့် ပတ်သက်၍ နည်းဥပဒေပါ ရှင်းလင်းချက်ကို စောင့်ဆိုင်းရန် လိုသည်။

စကားပြောခြင်း၊ သက်သေစုဆောင်းခြင်း နှင့် လွှတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးရုံးသို့ တင်ပြရန် အစီရင်ခံစာ ရေးသားခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်သည်။ ထို့နောက် ကော်မတီသည် အမှုကိစ္စ များ ဆုံးဖြတ်ချက်ကျသည်အထိ မျက်ခြေမပြတ် ဆက်လက်စောင့်ကြည့် သည်။ မြေယာ ကိစ္စရပ်ပေါင်း ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းကျော်တွင် အများကျေနပ် သော ရလဒ်ရရှိခဲ့ပြီး၊ ရပ်/ကျေး အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများနှင့်ဆိုင်သော တိုင်ကြားမှုပေါင်း ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းကျော်ကို အများကျေနပ်သော ရလဒ် ရရှိခဲ့သည်။ အကယ်၍ ကျေနပ်မှုမရှိသေးပါက ကော်မတီသည် အမှုကိစ္စကို ပြည်နယ် တရားသူကြီးချုပ်ထံ သို့မဟုတ် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်ထောင်စုအဆင့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်သို့ အယူခံတင်သွင်းပေးသည်။ အမှုကိစ္စတစ်ရပ်တွင် ကော်မတီသည် ရပ်/ကျေးအုပ်ချုပ်ရေးမှူး အကျင့် ပျက်ခြစားမှုနှင့် သက်ဆိုင်သည့် သက်သေများစုဆောင်းပြီး ပြည်ထောင်စု အဂတိလိုက်စားမှု တိုက်ဖျက်ရေး ကော်မရှင်သို့ တင်သွင်းလိုက်သည်။ ၎င်းရပ်/ကျေးအုပ်ချုပ်ရေးမှူးသည် ယခုအခါ ထောင်ဒဏ် နှစ်ရှည်ကျခံ နေပြီဖြစ်သည်။

လွှတ်တော်ကော်မတီများ၏ သမရိုးကျမဟုတ်သော အခန်းကဏ္ဍ များတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သည့် သာဓကများကိုလည်း တွေ့ရသည်။ မွန်ပြည်နယ်ရှိ အမျိုးသမီးနှင့် ကလေးသူငယ်များ အခွင့်ရေး ကော်မတီကို အမျိုးသမီး လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ဦးဆောင်မှုဖြင့် ထူထောင် ခဲ့ပြီး အိမ်တွင်း အကြမ်းဖက်မှု၊ အနိုင်အထက်ပြုမှုနှင့် ကလေးသူငယ် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အမြတ်ထုတ်မှု တို့နှင့် ပတ်သက်သည့် တိုင်းကြားချက် များကို စုံစမ်းစစ်ဆေးလျက်ရှိသည်။ စတင်ဖွဲ့စည်းပြီး ခြောက်လအတွင်း ကော်မတီ သည် အမှုကိစ္စပေါင်း တစ်ဒါဇင်ခန့် ကိုင်တွယ်ခဲ့သည်။ မတရားခံရသူများအတွက် တရားရေးစနစ်နှင့် ပတ်သက်ပြီး ပညာ ပေးခြင်း၊ ရဲဌာန၊ တရားရုံးတို့နှင့် လက်တွဲဆောင်ရွက်ခြင်း၊ မတရားခံ ရသူများအတွက် နှစ်သိမ့်ဆွေးနွေးခြင်း၊ နေရာထိုင်ခင်းပေးခြင်းတို့ကို ကူညီပြုလုပ်ပေးသည်။ အဆိုပါ ကော်မတီ၏ ဆောင်ရွက်မှုမှာ လွှတ်တော်အတွက် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသော အတွေ့အကြုံသစ် ဖြစ်သည်။ လိုအပ်ချက်ရှိနေသူများအတွက် နိုင်ငံတော်မှ မဖြည့်ဆည်း ပေးနိုင်သေးသည့် ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုတစ်ရပ်ကို ထိရောက်စွာ ပေးစွမ်း နေခြင်းဖြစ်သည်။

လွှတ်တော်များသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများကို အာဏာ ထိန်းကျောင်းရာတွင် ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်လာသည့် သာဓကများ လည်း တွေ့ရသေးသည်။ နှစ်စဉ်အရအသုံး ခန့်မှန်းငွေစာရင်း လုပ်ငန်း ဆိုင်ရာကိစ္စတွင် ဤအချက်မှာ ပို၍ပေါ်လွင်သည်။ အထူးသဖြင့် ရန်ကုန်တိုင်း ဒေသကြီး လွှတ်တော်တွင် ကိုယ်စားလှယ်များသည် အစိုးရ အဆိုပြုသည့် ဘတ်ဂျက်ကို စိတ်ကျေနပ်မှုမရှိကြောင်း တုံ့ပြန်ရာတွင် လွန်စွာမြန်ဆန်သည်။^{၁၇၃၁၇၄} ဧရာဝတီ တိုင်းဒေသကြီး^{၁၇၅} နှင့် ကယား ပြည်နယ်^{၁၇၆} တို့ အပါအဝင် အခြားသော ပြည်နယ်များတွင်လည်း နှစ်စဉ် အရအသုံး ခန့်မှန်းငွေစာရင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ပြင်းထန်သော စိန်ခေါ်မှုများ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသည်။

မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးပါ အပါအဝင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် ကော်မတီများ၏ လေ့လာစောင့်ကြည့်မှုမှာ နှစ်စဉ်အရအသုံး ခန့်မှန်းငွေစာရင်း လုပ်ငန်းစဉ်အပြင် စီမံကိန်းများ အကောင်အထည်ဖော်

ဆောင်ရွက်မှုအထိပါ ချဲ့ထွင်လာပြီဖြစ်သည်။^{၁၇၇} ရန်ကုန်တိုင်း ဒေသကြီးတွင် ဘဏ္ဍာရေး၊ စီမံကိန်းနှင့် စီးပွားရေး ကော်မတီသည် ရန်ကုန်မြို့တော် စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီ၏ စီမံကိန်းများ အပါအဝင် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရကို စီမံကိန်းများကို မကြာခဏ စစ်ဆေးလျက်ရှိသည်။^{၁၇၈} သို့သော်လည်း ကော်မတီ အဖွဲ့ဝင်များ၏ ပြောကြားချက်အရ ၎င်းတို့၏ အာဏာထိန်းကျောင်းမှု လုပ်ငန်းသည် အစိုးရဘက်မှ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု မရှိသည့်အတွက် အဟန့်အတား ဖြစ်ရသည်ဟု သိရသည်။ အလားတူ ကိစ္စရပ်မျိုး အခြားသော တိုင်းဒေသကြီးများတွင်လည်း ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသည်။ ဥပမာ တနင်္သာရီ တိုင်းမှ လွှတ်တော်အမတ်များသည် အစိုးရအဆိုပြုသည့် ငါးဈေးများနှင့် ပတ်သက်၍ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု မရှိသည့်အကြောင်းကို ဝေဖန်လျက်ရှိ ကြသည်။^{၁၇၉}

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးအပြင် NLD အသာစီးမရသည့် ပြည်နယ်များ ဖြစ်ကြသည့် ရှမ်းနှင့် ရခိုင်မှ လွှတ်တော်အမတ်များသည်လည်း အစိုးရ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များကို မေးခွန်းထုတ်လျက်ရှိကြသည်။ ရခိုင်ပြည်နယ် တွင် လွှတ်တော်အမတ်များသည် ဘက်ဂျက်ဆိုင်ရာ ကိစ္စအပြင် ၎င်းတို့အမြင်တွင် မလိုအပ်ဟု ယူဆသည့် စီမံကိန်း၊ အသုံးစရိတ်များနှင့် ပတ်သက်ပါက ပြတ်ပြတ်သားသား ဝေဖန်တတ်ကြသည်။^{၁၈၀} ရခိုင်ပြည်နယ်လွှတ်တော်သည် စည်ပင်သာယာရေး ဝန်ကြီးကို အယုံ အကြည်မရှိ အဆိုတင်သွင်း၍ ရာထူးမှ ဖယ်ရှားသည်အထိပင် ပြုလုပ် နိုင်စွမ်းရှိသည်။ ဝန်ကြီးသည် တာဝန်များကို လျစ်လျူရှုခြင်း၊ အထူးသဖြင့် လွှတ်တော်၏ အတည်ပြုချက်မပါရှိဘဲ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ပြည်နယ် ဘက်ဂျက်ရေးရာ ကိစ္စရပ်များတွင် လွှတ်တော်နှင့် လုံလောက် သည့် တိုင်ပင်မှုမျိုး မပြုလုပ်ခြင်းတို့ကြောင့် အယုံအကြည်မရှိအဆို တင်သွင်းခဲ့ရာ ကိုယ်စားလှယ် ၄၅ ဦးအနက် သုံးဆယ့်ငါးဦးက ထောက်ခံခံပေးခဲ့ကြသည်။^{၁၈၁} NLD အသာစီးရထားသည့် နေရာ များတွင် လွှတ်တော်သည် အစိုးရကို ထောက်ခံလိမ့်မည်ဟု ယူဆ၍ မရချေ။ ထင်ရှားသော သာဓကမှာ ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် မကွေးတိုင်း ဒေသကြီး ဝန်ကြီးချုပ်သည် ဝန်ကြီးနှစ်ဦး၏ တင်ပြချက်ကို ရုတ်သိမ်း ရာတွင် NLD လွှတ်တော် အမတ် ၁၇ ဦးက ကန့်ကွက်ကြောင်း ကြေညာခဲ့ကြသည်။^{၁၈၂}

အုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍအပေါ် အာဏာထိန်းကျောင်းနိုင်မှု အင်အား ကောင်းလာသော်လည်း အချို့သော လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များက (အထူးသဖြင့် NLD အသာစီးရထားသည့် လွှတ်တော်များတွင်) ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ တာဝန်ခံမှုရှိလာစေရန် မစွမ်း ဆောင်နိုင်၍ စိတ်ပူပင်နေကြရသည်။^{၁၈၃} လွှတ်တော် အမတ်များ၏ ပြောကြားချက်အရ ၎င်းတို့အနေဖြင့် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီးများရှိ ဦးစီးဌာနများကို အာဏာထိန်းကျောင်းမှု ပြုလုပ် နိုင်သော်လည်း အစိုးရကို တာဝန်ခံရန် များစွာမလုပ်ဆောင်နိုင်ကြချေ။ အချို့သော ကိုယ်စားလှယ်များကမူ အစိုးရ၏ မူဝါဒများကို ၎င်းတို့ အနေနှင့် အလွယ်တကူ စစ်ဆေးခြင်း သို့မဟုတ် မေးခွန်းထုတ်ခြင်း မလုပ်နိုင်ဟုဆိုကြသည်။^{၁၈၄}

အချို့သော ကိစ္စရပ်များတွင် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ပြောကြားချက်အရ ၎င်းတို့၏ လွှတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌများမှ အစိုးရအပေါ် အာဏာထိန်းကျောင်းမှု ပြုရာတွင် ကန့်သတ်ဟန့်တားမှုများပြုလုပ်သည်

ဟု ဆိုသည်။^{၁၅၅} လွှတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌများ၏ ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုမှာ လွန်စွာကျယ်ပြန့်သည်။ လွှတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌများသည် ကော်မတီ ဖွဲ့စည်းရေး၊ မဖွဲ့စည်းရေးကို အဆုံးအဖြတ်ပေးနိုင်သည်။ ကော်မတီ၏ တွေ့ရှိချက်များနှင့် အစီရင်ခံစာများတွင် ဩဇာလွှမ်းမိုးနိုင်စွမ်းရှိသကဲ့သို့၊ ဗီတိုအာဏာသုံးခွင့်လည်းရှိသည်။ လွှတ်တော်တွင် မေးခွန်းများနှင့် အဆိုများကို ကြီးကြပ်ခြင်း၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်းတို့အပြင် မည်သည့် ဥပဒေကို လွှတ်တော်တွင် ဆွေးနွေးရမည်ဆိုသည်ကိုလည်း ရွေးချယ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် အမတ်တစ်ဦးက “လွှတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌဆိုတာ လွှတ်တော်မှာ ဘုရင်ဘဲ၊ သူခွင့်မပြုရင် ကျွန်တော်တို့ ဘာမှလုပ်လို့မရဘူး” ဟု ပြောသည်။^{၁၅၆} လူတွေ့မေးမြန်းမှုများ ပြုလုပ် ရာတွင် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များမှနေ၍ လွှတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌများ သည် မေးခွန်းများနှင့် အဆိုများကို တင်သွင်းရန် ငြင်းဆိုခြင်း၊ မေးခွန်းနှင့် အဆိုများတွင် ပါရှိသည့် အက်ဆတ်သော အကြောင်းအရာများကို ဖယ်ထုတ်ပြီး ပြင်ဆင်စေခြင်းတို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဥပမာပေး ဖြေကြားခဲ့ ကြသည်။ ဥပမာအားဖြင့် မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌမှ နေ၍ “လွှတ်တော်နှင့် အစိုးရတို့သည် စတင်ဖွဲ့စည်းစ ဖြစ်သည့် အလျောက် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ ဖြစ်ကြသော ကျွန်ုပ်တို့သည် အစိုးရကို အကျဉ်းအကျပ်ထဲရောက်အောင် မပြုလုပ်သင့်” ဟု လူသိ ရှင်ကြားပြောကြားခဲ့သည်။^{၁၅၇} အမတ်နေရာ အများစုရရှိထားသည့် အနိုင်ရပါတီအနေဖြင့် ၎င်းပါတီဝင်များကြား စည်းကမ်းချမှတ်ခြင်း၊ စည်းလုံးညီညွတ်အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့မှာ မထူးဆန်းသကဲ့သို့၊ အမြော်အမြင်နည်းခြင်း မဟုတ်သော်လည်း^{၁၅၈} ၎င်းလုပ်ရပ်သည် လွှတ်တော်၏ လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် တာဝန်များကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်သလို ဖြစ်သွားနိုင်သည်။

မိမိ၏ မဲဆန္ဒနယ်အား ကိုယ်စားပြုခြင်း

လွှတ်တော် အမတ်အများစုသည် ၎င်းတို့၏ သက်ဆိုင်ရာ မဲဆန္ဒနယ်တွင် နေထိုင်သူများကို အကူအညီပေးသည့် လုပ်ငန်းတွင် အချိန်အများဆုံး ပေးလေ့ရှိကြပြီး၊ ဤသည်ကိုပင် ၎င်းတို့၏ ပဓာနကျသော အခန်း ကဏ္ဍအဖြစ် မှတ်ယူကြသည်။^{၁၅၉} အခြားသော အစိုးရအရာရှိများထက် စာလျှင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များသည် သက်ဆိုင်ရာ မဲဆန္ဒနယ်ရှိ ပြည်သူလူထုနှင့် ပိုမိုနီးစပ်မှု ရှိသည်ဟု ကိုယ့်ကိုယ်ကို ယူဆကြ သည်။^{၁၆၀} ဤအယူအဆသည် NLDအစိုးရ လက်အောက်တွင်လည်း ဆက်လည်တည်ရှိနေပြီး၊ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များစွာသည် သက်ဆိုင်ရာ မဲဆန္ဒနယ်မှ ပုံမှန် တိုင်ကြားစာများနှင့် အကူအညီ တောင်းခံလွှာများ လက်ခံရရှိကြသည်။ များသောအားဖြင့် ကိုယ်စား လှယ်များ သက်ဆိုင်ရာ မဲဆန္ဒနယ်သို့ သွားရောက်သည့်အချိန်တွင် လည်းကောင်း၊ ဖုန်းခေါ်၍လည်းကောင်း သို့မဟုတ် Facebook မှ message ပေးပို့၍လည်းကောင်း ဆက်သွယ်လာကြသည်။ လူတွေ့ မေးမြန်းခဲ့သည် လွှတ်တော် အမတ်တစ်ဦး၏ အဆိုအရ သူမ၏ မဲဆန္ဒနယ်တွင် သူမ၏ ဖုန်းနံပါတ်ကို မသိသူ မရှိကြောင်း၊ သူမအနေဖြင့် နေ့ညမရွေး ကူညီရန် အသင့်ရှိကြောင်းကိုလည်း လူတိုင်းသိကြသည်ဟု ဆိုသည်။^{၁၆၁} ဤသုတေသနအတွက် လူတွေ့မေးမြန်းခဲ့သည့် အရပ်ဘက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ (CSOs) က လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် များသည် ၎င်းတို့နှင့် တွေ့ဆုံရန် အချိန်ပေးလေ့ရှိပြီး စာနာနားလည်မှု ရှိကြောင်းဆိုသည်။ သို့သော်လည်း အချို့ CSO အဖွဲ့များကမူ

ကိုယ်စားလှယ်များသည် အပြောင်းအလဲ ဖြစ်ပေါ်အောင် ဆောင်ရွက် နိုင်စွမ်း ရှိမရှိ မသေချာဟု ဆိုသည်။^{၁၆၂}

ပြည်ခိုင်ဖြိုး အစိုးရလက်ထက်တွင် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များသည် သက်ဆိုင်ရာ မဲဆန္ဒနယ်များအတွက် ကိုယ်စားပြုသည့် အခန်းကဏ္ဍ တစ်စုံတစ်ရာ ရှိသော်လည်း^{၁၆၃}၊ NLDအစိုးရ လက်ထက်တွင်မူ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များသည် သက်ဆိုင်ရာ မဲဆန္ဒနယ်များကို နည်းလမ်းပေါင်းစုံဖြင့် ကိုယ်စားပြုလာကြသည်။ တရားဝင်အားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ အလွတ်သဘောဖြင့် ဖြစ်စေ ကိုယ်စားပြုပုံများသည် လွှတ်တော် တစ်ခုနှင့် တစ်ခု လွှတ်တော်၊ ကိုယ်စားလှယ် တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး ကွာခြားသည်။ မဲဆန္ဒနယ်များကို အလွတ်သဘော အကူအညီ ပေးနိုင်သည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ရှိသည်။ အချို့သော ကိုယ်စားလှယ် များမှာမူ မဲဆန္ဒနယ်နှင့် သက်ဆိုင်ရာ ရပ်/ကျေးအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ သို့မဟုတ် မြို့နယ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများကြားဝင်၍ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်း ဖြေရှင်းသည့် ကိစ္စများတွင် အချိန်များစွာ ပေးလေ့ရှိသည်။ ရန်ကုန် တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးမှာမူ များသောအားဖြင့် အမှိုက်သိမ်းသည့် လုပ်ငန်းကဲ့သို့ မြို့နယ်စီမံဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းဆောင်တာ များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရန်ကုန်မြို့တော် စည်ပင်သာယာရေးနှင့် ဆက်ဆံ ဆောင်ရွက်ရသည့် ကိစ္စတွင် အချိန်အများဆုံး ပေးကြောင်း သိရသည်။ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအတွက်မူ သက်ဆိုင်ရာ ဦးစီးဌာန အရာရှိ များနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ် ပြောဆိုခြင်းဖြင့်၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ သို့မဟုတ် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနအထိ တင်ပြစရာမလိုဘဲ ကိစ္စရပ်များ ဖြေရှင်းပြီးဖြစ်သည်။ အလားတူစွာပင် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီး များနှင့်လည်း တရားဝင် လွှတ်တော် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ မလိုအပ်ဘဲ တိုက်ရိုက်ပြောဆိုဆက်ဆံနိုင်သည်။

၂၀၁၆ ခုနှစ်မှစတင်၍ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များသည် မဲဆန္ဒနယ် များကို ကိုယ်စားပြုရန်အတွက် တရားဝင် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ပေးစွမ်းနိုင်သည့် မြို့နယ်ကော်မတီများတွင် ပိုမိုပါဝင်လာကြသည်။ မြို့နယ် စီမံကိန်း ရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေး ကော်မတီ များ (TPFIC) မှာ “အောက်မှအထက်” စီမံကိန်းချမှတ်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်ဖြစ်ကြပြီး (အခန်း ၅ တွင် အသေးစိတ်ရှု)၊ မြေယာ အခွင့်အရေးကော်မတီများမှာမူ မြေယာအငြင်းပွားမှု ကိစ္စရပ်များအတွက် တာဝန်ယူကြရသည် (အောက်တွင်ကြည့်ပါ)။ ကိုယ်စားလှယ်များသည် မေးခွန်းများမေးခြင်း၊ အဆို သို့မဟုတ် တိုင်ကြားချက်များ တင်သွင်းခြင်း စသည့် လွှတ်တော်တွင်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို သုံး၍လည်း သက်ဆိုင်ရာ မဲဆန္ဒနယ်မှ လိုအပ်ချက်များကို အာရုံစိုက်လာအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ မဲဆန္ဒနယ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ရန်ပုံငွေများကို သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ်များ၏ မည်သည့်အရေးကိစ္စအသုံးပြုမည်ကို အဆုံးအဖြတ်ပေးနိုင်သည့် အရေးကြီးသော အခန်းကဏ္ဍကိုလည်း ယူထားသည် (အခန်း ၅ တွင်ရှု)။

မည်သည့်အတွက်ကြောင့် မဲဆန္ဒနယ် အရေးကိစ္စများကို ဦးစားပေး ရသည်ကို လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များဘက်မှ ရှင်းလင်းချက်များစွာ ပေးကြသည်။ အချို့သော လွှတ်တော် အမတ်များအနေဖြင့် အခြား ရွေးချယ်စရာမရှိသကဲ့သို့ ခံစားကြရသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ မဲဆန္ဒနယ်မှ

လူများ အကူအညီလာတောင်းကြသောခါ (အထူးသဖြင့် အဆိုပါ မဲဆန္ဒနယ်တွင် ၎င်းအပြင် အခြား အကူအညီတောင်းရန် လူမရှိပါက) ၎င်းတို့အနေဖြင့် ၎င်းဆိုရန်မသင့်ဟု ခံစားကြရသည်။ အချို့သော အမတ်များမှာမူ ဥပဒေပြုရေး ကော်မတီတွင်လည်း အဖွဲ့ဝင်မဟုတ်၊ အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းကို အာဏာထိန်းကျောင်းရာတွင်လည်း စိတ်တိုင်းမကျ သဖြင့်၊ ဤသို့ မဲဆန္ဒနယ်မှ လူများကို ကူညီခြင်းသည်သာ ၎င်းတို့ အနေနှင့် အကောင်းဆုံး လုပ်နိုင်သောအရာဟု ခံစားကြရသည်။ သက်ဆိုင်ရာ မဲဆန္ဒနယ်များကို ကိုယ်စားပြုကြရာတွင် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များစွာအနေနှင့် ကောင်းစွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ကြ သော်လည်း၊ ၎င်းတို့ အနေနှင့် စဉ်းစားရန်လိုသည်မှာ အဆိုပါ မဲဆန္ဒနယ်

များကို ကိုယ်စားပြုခြင်းတွင် အချိန်အများဆုံးပေးရန် သင့်မသင့်ဟူသော မေးခွန်းဖြစ်သည်။ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး၏ အဆိုအရ မဲဆန္ဒနယ် အတွင်းရှိ လုပ်ငန်းဆောင်တာများသည် အရေးကြီးလိုအပ်သည့် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များ ပြုလုပ်ပေးရန် နှင့်၊ အသွင်ကူးပြောင်းမှုတွင် ပိုမိုကြီးမား ကျယ်ပြန့်သော ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို အထောက် အကူပေးရန် လိုအပ်သည့် လွှတ်တော်၏ စွမ်းရည်ကို ချည့်နှံစေသည်ဟု ဆိုသည်။ ဤသည်မှာ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးချင်းစီ၊ လွှတ်တော်များနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများမှ အဆုံးသတ်တွင် အဖြေပေးရမည့် မေးခွန်းဖြစ်သည်။

၃.၃ ပူးပေါင်းပါဝင်မှု နှင့် တာဝန်ခံမှုတို့ ဒေသန္တရအဆင့်တွင် မည်သို့ လည်ပတ်ဆောင်ရွက်ကြသနည်း။

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့်အောက် အစိုးရများ မပါပေ။ ဆိုလိုသည်မှာ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာန၏ အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်သည့် ခရိုင်နှင့် မြို့နယ်ဦးစီးဌာနများ ဖွဲ့စည်းပုံအတိုင်း ရှိနေသည့် လက်ရှိ ဒေသန္တရအဆင့် စီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးတို့သည် အခြားရွေးချယ်စရာ မရှိသဖြင့် ဤအတိုင်း ရှိနေခြင်းဖြစ်သည်။ အစိုးရ တတိယအလွှာမရှိသော်ငြား ကန့်သတ်ချက် ဘောင်အတွင်းမှ ဒေသန္တရ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုနှင့် တာဝန်ခံမှုတို့အတွက် ဖွဲ့စည်းမှုများနှင့် အခွင့်အလမ်းများ ရှိနေသေးသည်။ ၎င်းဒေသန္တရ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုနှင့် တာဝန်ခံမှုများကို ထောက်ပံ့ပေးရန်နှင့် ချဲ့ထွင်ရန် ပြည်ခိုင်ဖြိုးအစိုးရနှင့် NLDအစိုးရ နှစ်ရပ်လုံးလက်ထက်တွင် များစွာ အားထုတ်ခဲ့ကြသည်။

ဒေသန္တရ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုနှင့် တာဝန်ခံမှု အားကောင်းလာစေရေးအတွက် ပြည်ခိုင်ဖြိုး အစိုးရလက်ထက်တွင် သမ္မတ ဦးသိန်းစိန်မှ ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေး ဥပဒေ (၂၀၁၂ ပြဋ္ဌာန်း၊ ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် နှစ်ကြိမ်ပြင်ဆင်)၊ ပြည်သူ့လူထု ပူးပေါင်းပါဝင်သည့် ကော်မတီများ ဖွဲ့စည်းထူထောင်ခြင်း၊ ဒေသလိုအပ်ချက်ကို ပိုမို၍ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှု ရှိစေရန်နှင့် တာဝန်ခံစေရန် ရည်ရွယ်၍ ဒေသ ဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေများ ထူထောင်ပေးခြင်းတို့ကို ဗဟိုပြု၍ ကြိုးစားအားထုတ်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။

အခန်း ၂ တွင် အသေးစိတ် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေး ဥပဒေတွင် ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ (ရပ်/ကျေး အုပ်ချုပ်ရေးမှူး) ကို တစ်ဆင့်ခံ ရွေးကောက်ရေးဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ပါဝင်သည်။ ယင်းမတိုင်မီကမူ ရပ်/ကျေး အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများကို မြို့နယ် ထွေအုပ်က တိုက်ရိုက်ခန့်အပ် တာဝန်ပေးသည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်အတွင်း ရပ်/ကျေး ရွေးကောက်ပွဲ လုပ်ငန်း စဉ်ကို ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေပြင်ဆင်ချက်နှစ်ခု ပြုလုပ်ခဲ့သည့်တိုင်

မဲပေးခွင့်သည် တစ်အိမ်ထောင် ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးအားဖြင့်သာ ကန့်သတ်ထားခဲ့ဖြစ်သည်။ အမျိုးသားများသည် အများအားဖြင့် အိမ်ထောင်ဦးစီးဖြစ်ကြသည့်အလျောက် ၎င်းတို့သာ အိမ်ထောင်စု ကိုယ်စားလှယ်များ ဖြစ်လေ့ရှိကြသည်။ ထိုကန့်သတ်ချက်သည် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ တာဝန်ခံမှုကို ကန့်သတ်ထားပြီး၊ အမျိုးသမီးများနှင့် လူငယ်များကို သွယ်ဝိုက်၍ ခွဲခြားဆက်ဆံရာကျသည်။

ရပ်/ကျေး အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများသည် ဒေသဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်ရေးတွင် လွန်စွာအရေးပါသော အင်အားစု အဖြစ်ရှိနေသည်။ ပြဿနာရပ်များနှင့် အငြင်းပွားမှုများ ဖြေရှင်းရန်၊ အဆုံးအဖြတ်ပြုလုပ်ပေးရန်အတွက် ပြည်သူများ အကူအညီတောင်းခံလေ့ရှိကြသည့် ပင်တိုင်အရာရှိများမှာ ရပ်/ကျေး အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများသာ ဖြစ်ကြကြောင်းကို လေ့လာမှုပေါင်း မြောက်မြားစွာအရ သိရပါသည်။^{၁၆၄၊ ၁၆၅၊ ၁၆၆၊ ၁၆၇} ရပ်/ကျေး အုပ်ချုပ် ရေးမှူးများကို ဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းဆောင်တာအချို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဥပဒေအရ တာဝန် အပ်နှင်းထားပြီး ဖြစ်သည့်တိုင် ပြည်သူများ၏ အမြင်တွင် ၎င်းတို့ ယခင် “အစဉ်အဆက်” ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည့် ဥပဒေ စိုးမိုးရေး၊ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေး တာဝန်များနှင့်သာတွဲ၍ ရှုမြင်လျက်ရှိကြပြီး၊ ဒေသန္တရ ဖွံ့ဖြိုးရေးတိုးတက်ရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် ရပ်/ကျေး အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို သိနားလည်သူ နည်းပါးသေးသည်။^{၁၆၈} ရပ်/ကျေး အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများမှ လူများ၏ တောင်းဆိုချက်ကို တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ပေးသည်အခါ၊ သို့တည်းမဟုတ် ရပ်/ကျေး အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ လူထုနှင့် ဆက်ဆံကြသောအခါ ခြားနားချက်ကို သတိပြုမိသူမှာ သုံးပုံတစ်ပုံမျှပင်မရှိကြောင်း ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ပြုလုပ်ခဲ့သော သုတေသနအရ သိရသည်။^{၁၆၉} စက်တင်ဘာလ အထိ ရပ်/ကျေး အုပ်ချုပ်ရေးမှူး ၁၆,၈၂၉ ဦး အနက် အမျိုးသမီး ၁၀၁ ဦးသာ ပါရှိသည်။^{၁၇၀}

ခရိုင်၊ မြို့နယ်၊ ရပ်ကွက်နှင့် ကျေးရွာအုပ်စု အဆင့်များတွင် အထောက်အကူပြု ကော်မတီများစွာ ဖန်တီးပေးခြင်းဖြင့် သမ္မတ ဦးသိန်းစိန် သည် ဒေသဆိုင်ရာ ကော်မတီများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို ချဲ့ထွင်ရန် ကြိုးစား ခဲ့သည်။ ဒေသန္တရ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုရှိသော ကော်မတီများ၏ ကဏ္ဍကို မြှင့်တင်ပေးခြင်းသည် ပြည်ခိုင်ဖြိုး အစိုးရ၏ လူထုအခြေပြု ဖွံ့ဖြိုးရေး ဆောင်ရွက်ချက်များ၏ ဗဟိုချက် ဖြစ်ပြီး “အထွေထွေအုပ်ချုပ် ရေးမှူးများ၏ စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာကို ရပ်ရွာ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့် ထိန်းညှိရန်”^{၁၇၁} နည်းလမ်းတစ်ရပ်လည်း ဖြစ်သည်။ ဖွံ့ဖြိုးရေး အထောက်အကူပြု ကော်မတီ (DSCs) နှင့် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီများ (TDACs) အပါအဝင် အစိုးရသည် ပြည်သူလူထု၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့် အခရာကျသော ကော်မတီများစွာကို^{၁၇၂} ဖန်တီး ခဲ့သည်။

မြို့နယ်နှင့် ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအဆင့်တွင် ဖွဲ့စည်းထားသော ဖွံ့ဖြိုးရေး အထောက်အကူပြုကော်မတီ (TDSC) များသည် များစွာသော ဒေသန္တရ အကျိုးစီးပွားအတွက် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် အဖွဲ့အစည်းများ ဖွံ့ဖြိုးရေး ကိစ္စရပ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးကို အကူအညီ ပေးရာ၌ စုပေါင်းစည်းဝေးရာနေရာ ဖြစ်လာသည်။^{၁၇၃} ဖွံ့ဖြိုးရေး အထောက်အကူပြုကော်မတီသည် ကဏ္ဍပေါင်းစုံ၊ အလုပ်သမား အဖွဲ့အစည်းပေါင်းစုံ နှင့် အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းမှ ကိုယ်စားလှယ် များစွာဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။ ဖွံ့ဖြိုးရေး အထောက်အကူပြုကော်မတီ အဖွဲ့ဝင်များသည် ရပ်ရွာအတွက် အမှန်တကယ် လိုအပ်သည်များနှင့် ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရမည်များကို ရှင်းလင်းမှန်ကန်စွာ တင်ပြပေးရန် လိုအပ်ပြီး၊ များစွာသော ဦးစီးဌာနများ၏ စီမံကိန်းများချမှတ်ရာတွင် အကြံပေးအဖြစ် လိုအပ်သည်များကို ကူညီဆောင်ရွက်ပေးရန် ဖြစ်သည်။^{၁၇၄} ဖွံ့ဖြိုးရေးအထောက်အကူပြု ကော်မတီအတွက် ကိုယ်စားလှယ်များရွေးချယ်ရာတွင် မြို့နယ်အလိုက် ကွာခြားမှုရှိတတ်ပြီး ယေဘုယျအားဖြင့် လွတ်လပ်မှုတစ်သော ရွေးကောက်မှုမျိုးတော့ မဟုတ်ပေ။ ဖွံ့ဖြိုးရေးအထောက်အကူပြု ကော်မတီများသည် ဒေသခံ ပြည်သူလူထုနှင့် ပုံမှန်တိုင်ပင်ဆွေးနွေးရန် တရားဝင် လုပ်ထုံးလုပ်နည်း မရှိပေ။^{၁၇၅} သို့သော်လည်း မြို့နယ်များစွာတွင် ဖွံ့ဖြိုးရေး အထောက် အကူပြု ကော်မတီများသည် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေများ ခွဲဝေအသုံး ချခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းတို့တွင် မဖြစ်မနေ ပါဝင်ကြရသည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ်ရွေးကောက်ပွဲ အပြီးတွင် NLDအစိုးရ၏ ပထမဆုံး ဆောင် ရွက်ချက်များအနက်တစ်ခုမှာ ဖွံ့ဖြိုးရေး အထောက်အကူပြု ကော်မတီ များကို သမ္မတ အမိန့်ဖြင့် ဖျက်သိမ်းခြင်း ဖြစ်သည်။^{၁၇၆၊ ၁၇၇}

မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ (TDAC) ၏ တရားဝင် လုပ်ပိုင်ခွင့်မှာ စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့အစည်းများ (DAO) ၏ လုပ်ငန်း ဆောင်တာများကို အကူအညီပေးရန် ဖြစ်သည်။ မြို့နယ်စည်ပင် သာယာရေး ကော်မတီ၏ ထူးခြားချက်မှာ အုပ်ချုပ်ရေး အမိန့်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားခြင်းမဟုတ်ဘဲ၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဥပဒေတွင် ၎င်း အခန်းကဏ္ဍကို ပြဋ္ဌာန်းပေးပြီးသားဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် အကြံပေး သက်သက်မှုမဟုတ်ဘဲ ဆုံးဖြတ်ချက် ပြုလုပ်နိုင်သည့် အာဏာလည်း ရှိသည်။ မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီ ဖွဲ့စည်းခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ နှစ်ပိုင်းရှိသည်။ တစ်ပိုင်းမှာ ပြည်သူလူထုအတွက် ဦးစားပေး ဆောင်ရွက်ရန် ရှိသည်များကို စဉ်းစားဖော်ထုတ်ပေးရန်နှင့်

နောက်တစ်ပိုင်းမှာ စီမံကိန်း အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည် ဖော်နိုင်စေရန် ဖြစ်သည်။ မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီသည် စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ၎င်းအဖွဲ့အစည်း၏ မြို့နယ် ရန်ပုံငွေများအတွက် နှစ်စဉ် စီမံကိန်း နှင့် အရအသုံးခန့်မှန်းငွေစာရင်းဆိုင်ရာ ဦးစားပေးလုပ်ဆောင်ရမည်များကို သတ်မှတ်ပေးသည်။ မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီသည် ပြည်သူ့အဖွဲ့ဝင် လေးဦးဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားပြီး ၎င်းတို့မှာ ဥက္ကဋ္ဌတစ်ဦး၊ သက်ဆိုင်ရာ စည်ပင်သာယာ နယ်နိမိတ်အတွင်း နေထိုင်သည့် ပြည်သူများမှ ရွေးကောက်တင်မြှောက်သည့် လူထုကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး၊ အခြားသော ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်များ (အများအားဖြင့် စီးပွားရေး လုပ်ငန်း အသိုင်းအဝိုင်းမှ သို့မဟုတ် အင်ဂျင်နီယာ၊ မြူနီစီပယ်ဆက်စပ် အတွေ့အကြုံရှိသူ)၊ စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့အစည်းမှ အမှုဆောင် အရာရှိ နှင့် ထွေအုပ်ရုံးမှ ဒုအုပ်ချုပ်ရေးမှူး အပါအဝင် အစိုးရဝန်ထမ်း သုံးဦး တို့ ဖြစ်ကြသည်။

ဤနည်းဖြင့် TDAC များသည် အခြေတည်စ ရွေးကောက်ခံ မြူနီစီပယ်ကောင်စီများအဖြစ် ရှုမြင်နိုင်သည်။ တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်း အတာဖြင့် အဖွဲ့ဝင်အရေအတွက် အတိအကျ မသိရသော်လည်း အမျိုးသမီးအဖွဲ့ဝင် ဦးရေ အနည်းငယ်သာရှိသည်။^{၁၇၈} TDAC ၏ ဩဇာသက်ရောက်မှု မြို့နယ်တစ်ခုချင်းစီအလိုက် များစွာ ကွာဟမှုရှိတတ်ပြီး အချို့ ကော်မတီများသည် DAO ၏ လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ချက်များအပေါ် ဩဇာသိပ်မရှိသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ TDAC ရွေးကောက်ပွဲများအကြောင်း ယခင် သုတေသနပြုလုပ်ချက်^{၁၇၉}နှင့် ၂၀၁၈ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲအကြောင်း နောက်ဆက်တွဲ သုတေသနများ အရ^{၁၈၀} ကော်မတီ အဖွဲ့ဝင်များ ရွေးချယ်ခြင်း သို့မဟုတ် ရွေးကောက် တင်မြှောက်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များသည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု များစွာ ခြားနားကြောင်း တွေ့ရသည်။ နေရာဒေသများစွာတွင် တွေ့ရသည်မှာ ရပ်/ကျေး အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများက အလားအလာရှိသော TDAC ပြည်သူ့ ကိုယ်စားလှယ်များကို အမည်စာရင်းတင်သွင်းပြီး ထိုကိုယ်စားလှယ် များသည် ၎င်းတို့ အချင်းချင်းကြား ထပ်မံ၍ အဆုံးသတ် ရွေးချယ်ကြ သည်။ DSC များအတွက်မူ အချို့ဒေသများတွင် လွတ်လပ်မှုတစ်ခု ရှိသော ရွေးကောက်ပွဲများ ဖြစ်ပေါ်ရန် များစွာအလှမ်းဝေးနေသေးသည်။ DSC များကဲ့သို့ပင် TDAC များသည်လည်း ဒေသခံ ပြည်သူလူထုနှင့် ဆက်ဆံ ရာတွင် လုပ်ထုံးလုပ်နည်း သက်သက်မှတ်မှတ်မရှိသည့်အတွက်^{၁၈၁} ကော်မတီများအနေဖြင့် ပြည်သူလူထု ပူးပေါင်းပါဝင်မှုရရှိအောင် တိုက်တွန်းရာတွင် ထိရောက်မှုအတိုင်းအတာမှာ တစ်နေရာနှင့် တစ်နေရာ ကွာဟသွားပြန်သည်။

ဆင်းရဲမွဲတေမှု လျော့ချရေးရန်ပုံငွေ၊ မဲဆန္ဒနယ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ရန်ပုံငွေ၊ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေ တို့ကဲ့သို့ ဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေများကို ပြည်ခိုင်ဖြိုးအစိုးရလက်ထက်တွင် ထူထောင်ပေးခြင်းဖြင့် ဒေသလိုအပ် ချက်များ ဖော်ထုတ်ရေးနှင့် အရေးယူတုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ရေးတို့တွင် ဒေသခံပြည်သူများ၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုရရှိစေရေးအတွက် နောက်ထပ် အခွင့်အလမ်းများ ဖန်တီးပေးလိုက်သလို ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ပြည်ခိုင်ဖြိုး အစိုးရလက်ထက်တွင် ဒေသဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို DSC များနှင့် TDAC များအတွင်းရှိ ပြည်သူ့ ကိုယ်စားလှယ်များမှတစ်ဆင့် ရရှိအောင်ကြိုးစားသည့်အတွက်^{၁၈၂}

တစ်ဆင့်ခံ ပါဝင်မှု အဖြစ် ကန့်သတ်မိရက်သား ဖြစ်သွားသည်။ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုမရှိ၊ ရှင်းလင်းမှုလည်းမရှိသော ရွေးကောက်ပွဲ လုပ်ငန်းစဉ်များဖြင့် ဒေသခံပြည်သူများသို့ တာဝန်ခံမှုပေးရန် ကြိုးစား သည့်အခါ ကော်မတီများတွင်ကဲ့သို့ အလားတူ အားနည်းချက်များ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ နိုင်ငံသား အနည်းအကျဉ်းမျှသာ ကော်မတီများ အကြောင်းသိကြပြီး၊ ရပ်/ကျေး အစည်းအဝေးပွဲများတွင်လည်း ဒေသခံ ပြည်သူဦးရေ၏ ထက်ဝက်ပင် တက်ရောက်မှုမရှိသည့်အတွက် တိုက်ရိုက်ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု ရေချိန်နိမ့်ပါးသည်။^{၁၁၃}

၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲပြီးသည်မှစ၍ ရပ်/ကျေး ဥပဒေအား ပြင်ဆင်ပြီး DSC များအား ဖျက်သိမ်း လိုက်သော်လည်း၊ ဒေသခံလူထု၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုနှင့် တာဝန်ခံမှု အားကောင်းလာစေရေးအတွက် ရည်ရွယ်သည့် ဒေသန္တရ အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ စနစ်တကျ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု တစ်စုံတစ်ရာ မပြုလုပ်ရသေးပေ။ ဤသို့ ပြုလုပ်မည့်အစား NLDအစိုးရနှင့် ၎င်း၏ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်

များသည် ဒေသဆိုင်ရာ ကော်မတီများတွင် အလုံးအရင်းနှင့် ပါဝင် လာကြသည်။ ၎င်းတို့၏ စဉ်းစားပုံမှာ မြို့နယ်၏ လွှတ်တော်အမတ်သည် ၎င်းကို မဲပေးရွေးချယ်လိုက်သည့် ပြည်သူများ၏ ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းပြည်သူများကို တာဝန်ခံရန်လိုအပ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်အတွင်း လူထုပူးပေါင်းပါဝင်မှုရရှိစေရန် အလို့ငှာ အထိရောက်ဆုံးနည်းလမ်းများကို လွှတ်တော်အမတ်များမှ ကိုယ်စားပြု ဆောင်ရွက်နေခြင်းဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။ အကောင်းဆုံး ဥပမာပြရလျှင် သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ်မှ လွှတ်တော်အမတ်များသည် မြို့နယ် စီမံကိန်း ရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေး ကော်မတီများမှတစ်ဆင့် စီမံကိန်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြသည်။ ၎င်းကော်မတီများအကြောင်းကို အခန်း ၅ တွင် အသေးစိတ်ကြည့်ပါ။ အလားတူပင် ရပ်/ကျေး အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများကို ၎င်းတို့၏ လုပ်ဆောင်ချက်များအတွက် တာဝန်ခံရန် လွှတ်တော်အမတ်များသည် အချိန်များစွာ ပေးနေကြောင်းလည်း သိရှိရသည်။^{၁၁၄}

၃.၄ နိုင်ငံရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အသစ်ပေါ်ထွန်းလာသော ရှေးရှုမှုများမှာ အဘယ်နည်း။

နိမ့်မာနိုင်ငံရှိ နိုင်ငံရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေး အနေအထားကို ဆန်းစစ်ရာတွင် စိစစ်လေ့လာမှုရန် လိုအပ်သည်များမှာ - မတူညီသော အင်အားစုများ၏ အခန်းကဏ္ဍ နှင့် အလုပ်လုပ်ပုံများ အပါအဝင် ဒေသန္တရ နိုင်ငံရေး ဖွဲ့စည်းပုံ၊ နိုင်ငံရေး ပါတီများနှင့် ရွေးကောက်ပွဲစနစ်၏ သဘောသဘာဝ၊ ဒေသခံလူထု၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုနှင့် တာဝန်ခံမှု တို့ ဖြစ်ကြသည်။ အဆိုပါ မတူညီသော အစိတ်အပိုင်းများကို စဉ်းစားတွေးခေါ်ကြည့်ပါက

(၁) **ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများကို ပုံဖော်ရာတွင် ပြည်ထောင်စုအစိုးရသည် အရေးကြီးသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေသည်။** ဝန်ကြီးများ ခန့်အပ်မှုတွင် ဗဟိုမှ ချုပ်ကိုင်လွှဲပေးခြင်း ထားသည့်အတိုင်း ပုံဖော်ထားခြင်း ဖြစ်ကာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေ သကြီး အစိုးရများသည် ပြည်ထောင်စု ကို တာဝန်ခံမှု အားကောင်း ရန် ဖြစ်သည်။ NLD ၏ ဝန်ကြီးချုပ် ခန့်အပ်မှုများသည် လွှတ်တော်တွင် NLD ပါတီ အကြီးဆုံးဖြစ်သည့် ရခိုင်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်တို့တွင် ဖိအားများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများသည် ဥပဒေအရရော ပြည်ထောင်စု မူဝါဒအရရော ပြည်ထောင်စုကို တာဝန်ခံရဆဲ ဖြစ်သည်။ အသွင်ပြောင်းကာလ အစိုးရ နှစ်ရပ်လုံး သည် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအတွက် မူဝါဒနှင့် ဦးစားပေးမှုများကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆို ချမှတ်ပေးလိုသည့် အာသီသ ရှိနေခဲ့သည်မှာ ရှင်းလင်း သေချာလှသည်။

(၂) **ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် တာဝန် ပိုမို ယူလာရသည်။** ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် နိုင်ငံတွင်း တည်မြဲ ခိုင်မာလာသည် နှင့်အမျှ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ သည်လည်း ၎င်းတို့၏ တာဝန်များကို ပိုမို အားကောင်း စွာ လုပ်ဆောင်လာကြပြီး ကျယ်ပြန့်သော တာဝန် အသစ်များကို လည်း ယူလာရသည်။ ၎င်းတို့သည် အခြေခံ အဆောက်အအုံ တည်ဆောက်ခြင်း အပေါ် အဓိကထားသော နယ်မြေဒေသ ဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ဆောင်မှုတွင်သာ စဉ်ဆက်မပြတ် အာရုံထားခဲ့ ကြပြီး ၎င်း လုပ်ဆောင်မှုများ ကို ပုံဖော်အနက်ဖွင့်ရာတွင်လည်း ဦးဆောင်မှုကဏ္ဍမှပါဝင် နေခြင်းဖြစ်သည်။ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ဆောင်မှု များအပြင် NLD အစိုးရ လက်အောက်ရှိ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေး လုပ်ဆောင်မှုကို ဦးစားပေးနေပြီး မြေယာ အငြင်းပွားမှု ပြဿနာများ ကို ဖြေရှင်းပေးနေမှု မှာ သိသာထင်ရှားသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီး အစိုးရ တစ်ချို့ကမူ ဒေသပြည်သူများ၏ လိုအပ်ချက် ကို တုံ့ပြန်နိုင်မည့် အခြား လုပ်ဆောင်မှုအသစ်များကိုလည်း ဖော်ထုတ်လျှောက် ရှိနေသည်။ ပုံ (၃.၄) တွင် ၎င်းတာဝန် လုပ်ဆောင်မှုများ ကို ယေဘုယျ သုံးသပ်လေ့လာနိုင်သည်။

(၃) **ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များသည် မတူကွဲပြားမှုကို တွေ့နိုင်ပြီး အရေးကြီးသော နိုင်ငံရေးနေရာလည်း ဖြစ်သည်။** ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များကိုသာ ပြောရမည် ဆိုလျှင်ပင် ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲနှင့် ပြည်ခိုင်ဖြိုးမှ NLD

လွှမ်းမိုးသော လွှတ်တော်အဖြစ်သို့ ငြိမ်းချမ်းစွာ အသွင်ကူးပြောင်းခြင်းကြောင့် အသစ်သော ရွေးကောက်ပွဲနှင့် နိုင်ငံရေးပါတီ နယ်ပယ်တစ်ခု ပေါ်ပေါက်လာသည်။ အထူးသဖြင့် ပြည်နယ် လွှတ်တော်များသည် မတူညီသော နိုင်ငံရေးပါတီများ ပါဝင်မှုနှင့် ကိုယ်စားပြုမှု ရှိသည့် နေရာများ အဖြစ် ပေါ်ထွက်လာသည်။ ပြည်နယ်လွှတ်တော်များတွင် မတူညီသော ပါတီ ၂၁ ခု ၏ ကိုယ်စားပြုမှု ရှိနေပြီး၊ တိုင်းရင်းသား (သို့မဟုတ်) ဒေသပါတီ များသည် နေရာ သုံးပုံတစ်ပုံနီးပါးကို ရယူနိုင်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ထပ်မံ၍ တိုးတက်ဖို့ရန် လိုအပ်နေသေးသော်လည်း ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များတွင် အမျိုးသမီး လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် ပါဝင်မှု သုံးဆတိုးလာခြင်းမှာ အပြုသဘော ဆောင်သော တိုးတက်မှုတစ်ခု ဖြစ်သည်။

(၄) ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များ၏ လွှမ်းမိုးနိုင်မှုနှင့် အခန်းကဏ္ဍ မှာ တိုးတက်လာနေသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများကို စိစစ်ထိန်းကျောင်း ရာတွင် ပိုမို အားကောင်းလာပြီး ရန်ကုန် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ရခိုင်ပြည်နယ်တို့တွင် အထူးသဖြင့် သိသာ ထင်ရှားကာ အကြောင်းအရာ အားဖြင့် ထင်ရှားသည်မှာ နှစ်စဉ် ဘတ်ဂျက် အပိုင်းတွင် ဖြစ်သည်။ အုပ်ချုပ်မှုမဏ္ဍိုင်မှ တာဝန် ရှိသော ပါတီ၏ နိုင်ငံရေးအရ သတိထားမှုသည် လွှတ်တော်များ၏ စွမ်းရည်ကို ကန့်သတ်သလို ဖြစ်နေကြောင်း လွှတ်တော်အမတ် အချို့၏ စိတ်ပျက်ကြောင်း ညည်းတွားမှုကို အထက်ပါ ထိန်းကျောင်းမှု အားကောင်းလာခြင်းနှင့် နှိုင်းယှဉ်၍ စဉ်းစားရမည် ဖြစ်သည်။ ပုံ (၃.၇) တွင် ပြည်နယ် နှင့် တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် များ၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို ယေဘုယျ သုံးသပ်လေ့လာ နိုင်မည် ဖြစ်သည်။

(၅) ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များသည် ၎င်းတို့၏ မဲဆန္ဒနယ်ကို ကိုယ်စားပြုခြင်း အပိုင်းတွင် ပိုမိုတက်ကြွမှု ရှိသည်။ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များသည် ၎င်းတို့ မဲဆန္ဒနယ်မှ ပြည်သူများ၏ လိုအပ်ချက်များကို ကြားသိနိုင်စေပြီး ဖြေရှင်း ပေးနိုင်ရန် အတွက် အထွေထွေ အုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာနနှင့် စီမံကိန်း ဦးစီးဌာနကဲ့သို့ ဒေသအဆင့် အစိုးရအဖွဲ့များဖြင့် တွဲဘက် လုပ်ဆောင်မှုများ ပိုမိုတိုးမြှင့်လာသည်။ လွှတ်တော်များသည် ဥပဒေပြုခြင်းနှင့် ပြဌာန်းခြင်း အပိုင်းတွင် တက်ကြွလှုပ်ရှားမှု အနည်းငယ် အားနည်းသည်။ သို့သော်လည်း ဒေသခံများကို သက်ရောက် အကျိုးမှု များသည့် ဥပဒေပြုခြင်း ဥပမာများကိုလည်း တွေ့နိုင်ပါသည်။

(၆) ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် ဒေသဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်စီမံမှုတွင် ပြည်သူများ၏ လိုအပ်ချက်ကို တုံ့ပြန်နိုင်ရန်နှင့် ပါဝင်မှု ပိုမို မြှင့်မားရန် လုပ်ဆောင်မှုများကို ဦးစားပေးအဖြစ် သတ်မှတ်ထားပါသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအဆင့် အောက်တွင် ဒေသဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်စီမံရေး အဆင့်တစ်ခုကို ၂၀၀၈ အခြေခံဥပဒေက ထည့်သွင်းဖော်ပြထားခြင်း မရှိသောကြောင့် ရှိပြီးသား ဒေသအုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ

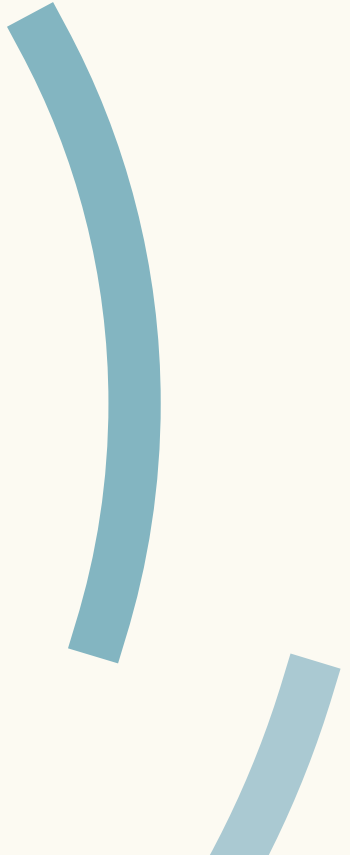
အစီအမံများကိုသာ ပုံသေအဖြစ် ဆက်လက် ထားရှိရပြီး အများပြည်သူ ပါဝင်မှု နှင့် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ တာဝန်ခံယူမှု အပိုင်းတွင် အကန့်အသတ်များ ရှိနေသည်။ သို့သော်လည်း အသွင်ကူးပြောင်း ကာလ အစိုးရ နှစ်ရပ်လုံး လက်အောက်တွင် မြို့နယ်နှင့် ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအုပ်စု အဆင့်များမှာ အရေးပါမှု တိုးမြှင့်လာပြီး ဒေသ မဲဆန္ဒနယ်အတွင်းမှ ပြည်သူများ၏ ပါဝင်မှုနှင့် လိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန် လုပ်ဆောင်မှုတွင် အစိုးရက ပိုမို အားထုတ်လာခဲ့သည်။ ပြည်ခိုင်ဖြိုး အစိုးရလက်ထက်တွင် ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအုပ်စု များကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး၊ ပြည်သူလူထု ပါဝင်မှု မြှင့်တင်ရေး နှင့် ကော်မတီများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို တိုးမြှင့်ရေး စသည့်လုပ်ဆောင်မှုများကို လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ NLD အစိုးရလက်ထက်တွင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ ဒေသ အဆင့်တွင် ပူးပေါင်းပါဝင် လုပ်ဆောင်မှုကို တိုးမြှင့်ခြင်းဖြင့် တာဝန် ခံယူမှုနှင့် ပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။

စီမံအုပ်ချုပ်ရေး မျက်နှာစာ

စီမံအုပ်ချုပ်ရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးသည် အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာပိုင်အဖွဲ့၏ ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် ဆက်စပ်ပြီး တာဝန်နှင့် လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုများကို အောက်အဆင့်ရှိ အဖွဲ့အစည်းယန္တရားများသို့ တာဝန်ပေးအပ်မှသာ ၎င်းလုပ်ငန်းစဉ် ဖြစ်မြောက် အောင်မြင်နိုင်သည်။ အာဏာဖြန့်ဝေခြင်း (ဗဟိုဝန်ကြီးဌာနများ၏ အောက်အဆင့်မှ ယူနစ်များ ထပ်တိုးအာဏာများယူခြင်း) သို့မဟုတ် အာဏာခွဲဝေခြင်း (ကဏ္ဍများစွာတွင် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရန် ဒေသန္တရအစိုးရများသို့ တာဝန်ပေးအပ်ခြင်း) အားဖြင့်လည်း ဤလုပ်ငန်းစဉ်ကို လုပ်ဆောင်နိုင်သည်။

စီမံအုပ်ချုပ်ရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးတွင် ဒေသန္တရအင်အားစုများ၏ ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းခွင်တွင် ရှိသော ပျော့ပျောင်းမှု၊ ကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ဆောင်ရွက်မှု၊ ဥပဒေစည်းကြပ်မှုအာဏာများ အပြင် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများသည် မည်သူ့အား တာဝန်ခံရမည်ဆိုသော အချက်များ အပါအဝင် ဒေသန္တရ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုများအား မည်သို့ စီမံခန့်ခွဲနေကြသည်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်သည်။ လူသားအရင်းအမြစ် စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ပစ္စည်းဝယ်ယူမှုတို့မှာ အရေးကြီးသော ရှုထောင့်နှစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

ဇယား ၂ ပါ လုပ်ငန်းဆောင်တာများအတွက် အုပ်ချုပ်ရေး စီရင်ပိုင်ခွင့်ကို ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေမှ ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီးများသို့ အပ်နှင်းထားသည့်အပြင် ပြည်ထောင်စုအစိုးရမှ နောင်တွင်တာဝန်ပေးအပ်လာမည့် အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာများအသစ်များကိုလည်း ခွင့်ပြုပေးထားသည်။ ဤအခန်းတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ နှင့် ဒေသဆိုင်ရာ ဦးစီးဌာနများအကြားအရှိ တာဝန်ခံမှု သဘော သဘာဝကို စဉ်းစားပြထားပြီး၊ အမျိုးအစား ခွဲခြားမှု တစ်ရပ်ကိုလည်း ဖော်ထုတ်ပြီး အရင်ထက်ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် တင်ပြထားသည်။ နောက်ပိုင်းတွင်မူ မတူညီသော ဦးစီးဌာနများနှင့် ကော်မတီများ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် တာဝန်များ အပါအဝင် ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီးများ အောက်အဆင့်ရှိ စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကိုလည်း စဉ်းစားပြထားသည်။

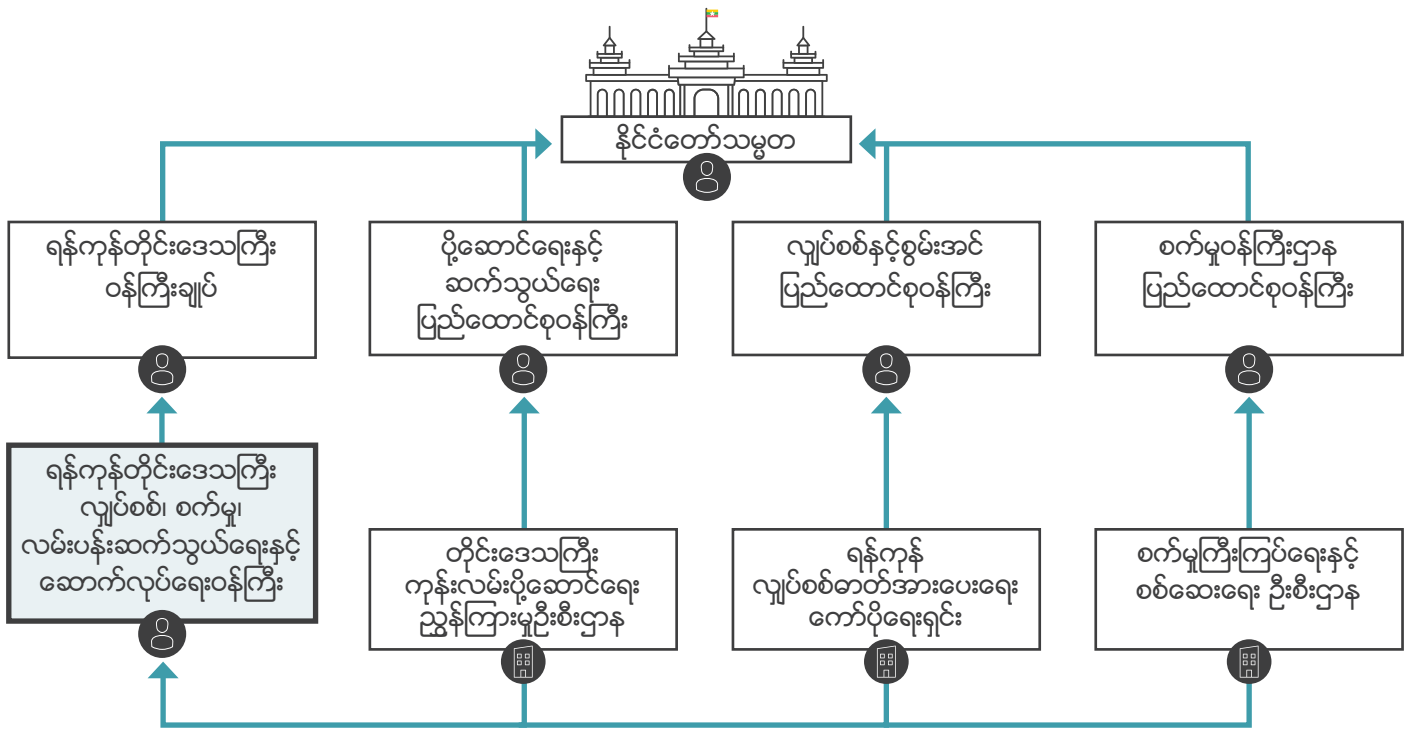
၄.၁ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ စီမံအုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်ချက်

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ လုပ်ငန်းလည်ပတ် ဆောင်ရွက်မှုကို နားလည်နိုင်ရန်အတွက် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများနှင့် ၎င်းတို့ ကြီးကြပ်သည့် ဦးစီးဌာနများကြား ဆက်ဆံရေး၊ အထူးသဖြင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများနှင့် ၎င်းတို့၏ ဦးစီးဌာနများအကြားရှိ တာဝန်ခံမှု သဘောသဘာဝကို သဘောပေါက်ထားဖို့ရာ လွန်စွာအရေး ပါသည်။ ဆက်ဆံရေး သဘောသဘာဝ အတိအကျမှာမူ ဦးစီးဌာနတစ်ခုနှင့် တစ်ခုအကြား ကွာဟချက်ကြီးမားသည်ကို တွေ့ရပြီး ၎င်းသဘောသဘာဝသည် တစ်နည်းအားဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေကို လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ရာမှ ရှုပ်ထွေးပြီး ပြောင်းလဲမှု မြင့်မားသည့် ပုံစံများနှင့် လုပ်နည်းလုပ်ဟန်များ ထွက်ပေါ်လာတတ်သည့် နေရာတစ်နေရာဖြစ်သည်။

တာဝန်ခံမှု ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။ "တစ်စုံတစ်ဦး (သို့မဟုတ်) အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့သည် တစ်စုံတစ်ဦး (သို့မဟုတ်) အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့အား တာဝန်အပ်နှင်းပြီး၊ တာဝန်အပ်နှင်း ခံရသော အဖွဲ့ (သို့မဟုတ်) တစ်စုံတစ်ဦး သည် အခြားတစ်ဖွဲ့ (သို့မဟုတ်) တစ်ဦး၏ ထိန်းကျောင်းမှု၊ ဆုံးဖြတ်မှု (သို့မဟုတ်) လုပ်ဆောင်မှုအတွက် ဖြေရှင်းတင်ပြချက် နှင့် အချက်အလက် ကို တောင်းဆိုခြင်း ခံရသည် ဆက်ဆံမှုမျိုးတွင် တာဝန်ခံမှု တည်ရှိသည်။"^{၁၅၅}

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ ဖွဲ့စည်းပုံ အတိအကျ နှင့် ၎င်းတို့၏ ဝန်ကြီးတာဝန်များသည် ပြည်နယ်များနှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ အကြား ကွာခြားမှုရှိသည်။^{၁၅၆} အခန်း ၃ တွင် အသေးစိတ် ဖော်ပြထားပြီး

ပုံ ၄.၁ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး လျှပ်စစ်၊ စက်မှု၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးနှင့် ဆောက်လုပ်ရေး ဝန်ကြီး* တာဝန်ယူရသော ဌာနများနှင့် ၎င်းတို့၏ သက်ဆိုင်ရာပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများ

→ တာဝန်ခံမှု

* ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး လျှပ်စစ်၊ စက်မှု၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးနှင့် ဆောက်လုပ်ရေးဝန်ကြီးသည် ဌာနများစွာကို တာဝန်ယူရသည်။

ပုံ ၃.၃ တွင်လည်း သရုပ်ပြထားသည့်အတိုင်း NLDအစိုးရလက်ထက် တွင် ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီးများစွာတို့တွင် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေး ကဲ့သို့သော ဝန်ကြီးဌာနများ ပေါင်းစည်းလိုက်သည်။ ပြည်နယ် အများစုတွင် တာဝန်များစွာ ကိုင်တွယ်ရသည့် ဝန်ကြီးများ ရှိလာခဲ့သည်။ ဥပမာ မြောက်မြားစွာသော ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီးများစွာတွင် စည်ပင်သာယာရေး ဝန်ကြီးသည် လူမှုဖူလုံရေးဝန်ကြီး တာဝန်ကိုလည်း တစ်ပြိုင်တည်း ယူထားရသည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် ဝန်ကြီးများအများစုသည် ဦးစီးဌာန မြောက်မြားစွာနှင့် သက်ဆိုင်သည့် တာဝန်များ ယူထားကြရသည်။ ဥပမာ တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးတွင် ဦးစီးဌာန ၇၈ ခုနှင့် တိုင်းဒေသကြီးပိုင် လုပ်ငန်းများကို ဝန်ကြီးရုံးဦးမှ မျှဝေကိုင်တွယ်ကြရသည်။^{၁၁၇} ဝန်ကြီး များသည် များသောအားဖြင့် ဦးစီးဌာန ဆယ်ခုကျော်နှင့် သက်ဆိုင်သည့် တာဝန်များ ယူထားကြရသည်။ ဥပမာ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးသည် ဦးစီးဌာန ၁၇ ခုစာ တာဝန်ယူထားရသည်။ ဝန်ကြီးတာဝန် မြောက်မြားစွာ ယူထားရသည့် ဝန်ကြီးများအတွက်မူ ၎င်းထက် အရေအတွက်များစွာပိုသည့် ဦးစီးဌာနများကို ကိုင်တွယ်ရ ပေသည်။

အရေးကြီးသည့်အချက်မှာ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသည် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်တွင် ဝန်ကြီးဌာနအသစ်များ ဖွဲ့စည်းမပေးထားချေ။ ဤသို့ ပြုလုပ်ရမည့်အစား ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးသစ်များ၏ အခန်းကဏ္ဍကို ယခင်ရှိနှင့်ပြီးသား ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနများ၊ လက်အောက်ခံ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဦးစီးဌာနများနှင့် ခရိုင်၊ မြို့နယ်အဆင့် ဒေသဆိုင်ရာ ရုံးများသို့ မိတ်ဆက်ပေးလိုက်သည်။ ထိုအခါ စည်ပင်သာယာရေးဦးစီးဌာနများမှလွဲ၍ တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်ရှိ ကျန်ဦးစီးဌာနအားလုံးသည် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာန အသီးသီး၏ အစိတ်အပိုင်းများ ဖြစ်လာကြသည်။ ပုံ ၄.၁ တွင် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး လျှပ်စစ်၊ စက်မှု၊ လမ်းနှင့် ဆောက်လုပ်ရေး ဝန်ကြီးကို ဥပမာအနေဖြင့် တင်ပြထားသည်။ ဝန်ကြီးကိုင်တွယ်ရသည့် ဦးစီးဌာနသုံးခုလုံးသည် မတူညီသော ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာန တစ်ခုစီ၏ အစိတ်အပိုင်းများ ဖြစ်ကြသည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများ နှင့် ၎င်းတို့ တာဝန်ယူရသည့် ဦးစီးဌာနများ အကြား တိကျသော ဆက်ဆံရေးပုံစံဟူသည် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး နှင့် ပြည်ထောင်စု အစိုးရများအတွင်းရှိ လူပေါင်းစုံ၏ ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေး နှင့် နိုင်ငံရေး အစရှိသည့် အညွှန်းကိန်းများစွာကို လိုက်၍ ကွာဟချက် ကြီးမားသည်။ အဦးဆုံး မတူညီသည့် ကဏ္ဍနှစ်ရပ် အဖြစ် မှတ်ယူနိုင်သည်။ ၎င်းတို့မှာ "စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ လမ်းညွှန်ခြင်း၊ ကြီးကြပ်ခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်း" (ဇယား ၂ ပါ တာဝန်များနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ဦးစီးဌာနများ) နှင့် "ကြီးကြပ်ခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်း၊ ပူးပေါင်းခြင်း၊ ညှိနှိုင်းခြင်း" (ဇယား ၁ ပါ ဦးစီးဌာနများ) ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းကဏ္ဍ နှစ်ရပ်ကြောင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများနှင့် ဦးစီးဌာနများ အကြား ဆက်ဆံရေး အမျိုးအစား နှစ်ရပ် ပေါ်ထွက်လာသည်။ အကျယ်အားဖြင့် တာဝန်ခံမှု ပုံစံသုံးမျိုးရှိပါသည်။

(၁) **ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရကိုသာ သီးသန့်တာဝန်ခံမှု**
ဇယား ၂ ပါ တာဝန်များကို ဆောင်ရွက်ရသည့် ဦးစီးဌာနများကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရမှသာ ဘဏ္ဍာငွေ ထောက်ပံ့ပေးပြီး၊ ၎င်းတို့ အနေနှင့်လည်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးကိုသာ သီးသန့်အစီရင်ခံရန်လိုသည်။ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်သာယာရေး ဝန်ကြီးကိုသာ အစီရင်ခံရသည့် စည်ပင်သာယာရေး ဦးစီးဌာနသည် ဤနှုန်းစံနှင့် ကိုက်ညီသည့် တစ်ခုတည်းသော ဦးစီးဌာနဖြစ်သည်။

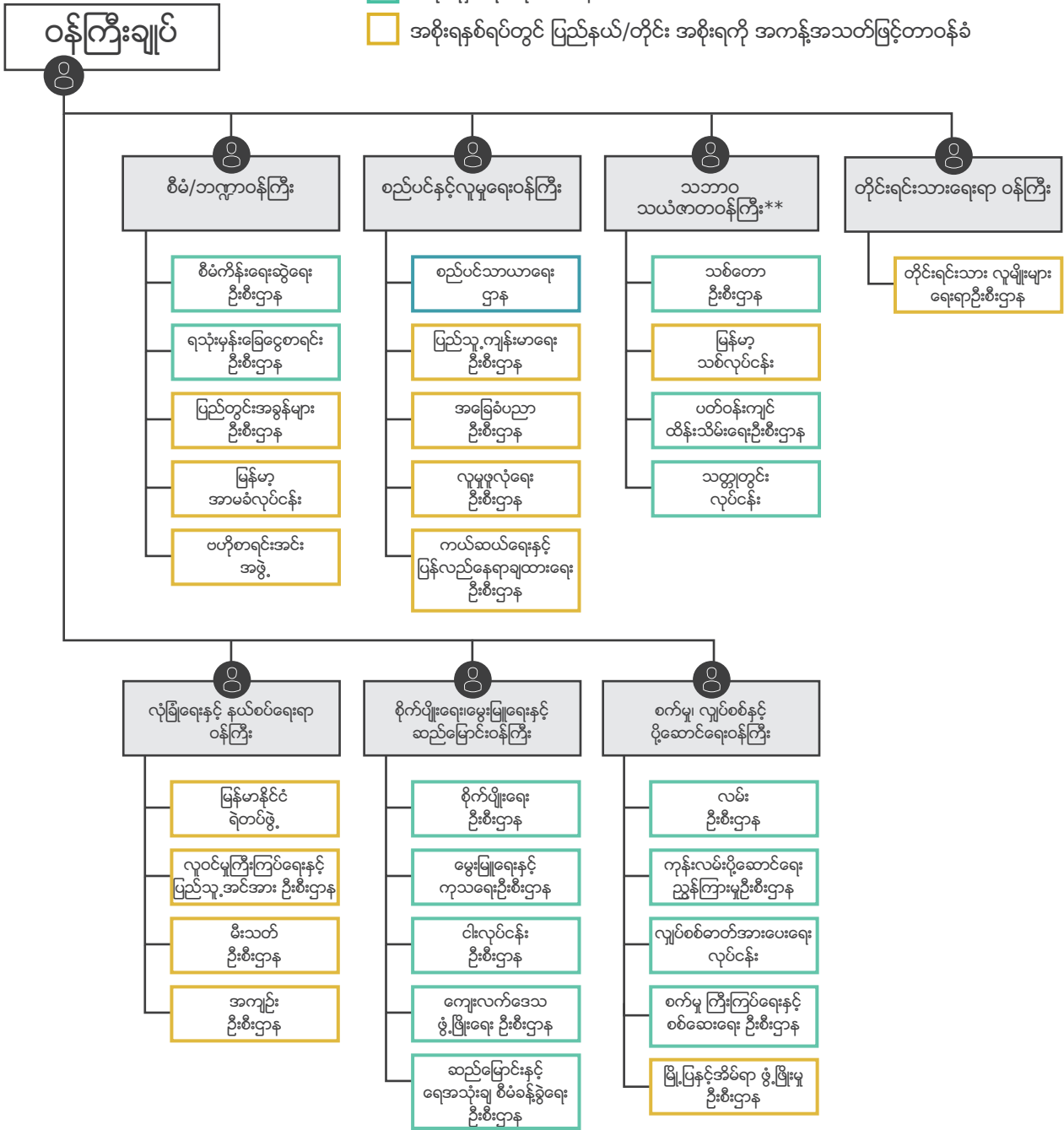
(၂) **အစိုးရနှစ်ရပ်လုံးကို တာဝန်ခံခြင်း**
ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဘက်ဂျက်မှ အနည်းဆုံး တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ထောက်ပံ့မှုရရှိပြီး၊ ဇယား ၂ ပါ တာဝန်များကို တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ဆောင်ရွက်နေကြရသည့် ဦးစီးဌာနများကို ဆိုလိုသည်။ အဆိုပါ ဦးစီးဌာနများကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများအနေနှင့် "စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ လမ်းညွှန်ခြင်း၊ ကြီးကြပ်ခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်း" တို့ ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ လမ်း၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ လျှပ်စစ်ပေးဝေရေး၊ လုပ်ငန်းဌာနများနှင့် ထွေအုပ်တို့မှာ ထင်ရှားသော ဥပမာများ ဖြစ်ကြသည်။

(၃) **အစိုးရနှစ်ရပ်လုံးကို အကန့်အသတ်ဖြင့်တာဝန်ခံခြင်း**
ပြည်ထောင်စု အစိုးရတစ်ခုတည်းကသာ ဘဏ္ဍာငွေ ထောက်ပံ့ပြီး၊ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနကို တာဝန်ခံရသော်လည်း၊ ၎င်း၏ လုပ်ငန်းကို ကြီးကြပ်ခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်း၊ ပူးပေါင်းခြင်း၊ ညှိနှိုင်းခြင်း များ ပြုလုပ်ရန် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးရှိ နေသည့် ဦးစီးဌာနမျိုးကို ဆိုလိုသည်။ ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေး ဦးစီးဌာန နှင့် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဦးစီးဌာနတို့မှာ ထင်ရှားသော ဥပမာများ ဖြစ်ကြသည်။

ပုံ ၄.၂ တွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ၏ ဖွဲ့စည်းပုံ၊ ဝန်ကြီး များကြား ဆက်ဆံရေး နှင့် ၎င်းဝန်ကြီးများ တာဝန်ယူရသည့် ဦးစီး ဌာနများအတွက် နမူနာတစ်ရပ်ကို ဥပမာအဖြစ်တင်ပြထားသည်။^{၁၁၈} ပုံပါတိုင်း ဝန်ကြီးများသည် အများအားဖြင့် ကျယ်ပြန့်များပြားလှစွာသော လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များအတွက် ကာမိစေရန် ဦးစီးဌာနများစွာကို တာဝန်ယူရသည့်အတွက် တာဝန်ခံမှုပိုင်း ဆက်ဆံရေးပုံစံ အမျိုးမျိုး ရှိကြသည်။ ဤအပိုင်းတွင် တာဝန်ခံမှုပိုင်း ဆက်ဆံရေးပုံစံ သုံးရပ် အတွက် တစ်ခုချင်းစီကို အသေးစိတ် တင်ပြသွားမည်ဖြစ်ပြီး အဆိုပါ ပုံစံများအနက်မှ မသိမသာ ကွာဟချက်များ အပြင် ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီး အစိုးရများ ဖွဲ့စည်းစဉ်မှစ၍ တာဝန်ခံမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပေါ်ပေါက်လာသည့် လမ်းကြောင်းအချို့ကို ဖော်ပြသွားပါမည်။

ပုံ ၄.၂ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရဖွဲ့စည်းပုံ (သက်ဆိုင်ရာဦးစီးဌာနများအလိုက်*)

- တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရကို တာဝန်ခံ
- အစိုးရရန်ပုံငွေကို တာဝန်ခံ
- အစိုးရရန်ပုံငွေတွင် ပြည်နယ်/တိုင်း အစိုးရကို အကန့်အသတ်ဖြင့်တာဝန်ခံ

* ဦးစီးဌာနအပြည့်အစုံစာရင်းကို နောက်ဆက်တွဲ (၈) ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအဖွဲ့ တွင်ကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။
 **သဘာဝသယံဇာတဝန်ကြီး၏ ရာထူးအမည်အပြည့်အစုံမှာ သဘာဝသယံဇာတ၊ သစ်တောနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဖြစ်ပါသည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများကိုသာ သီးသန့်တာဝန်ခံရသည့် ဦးစီးဌာနများ

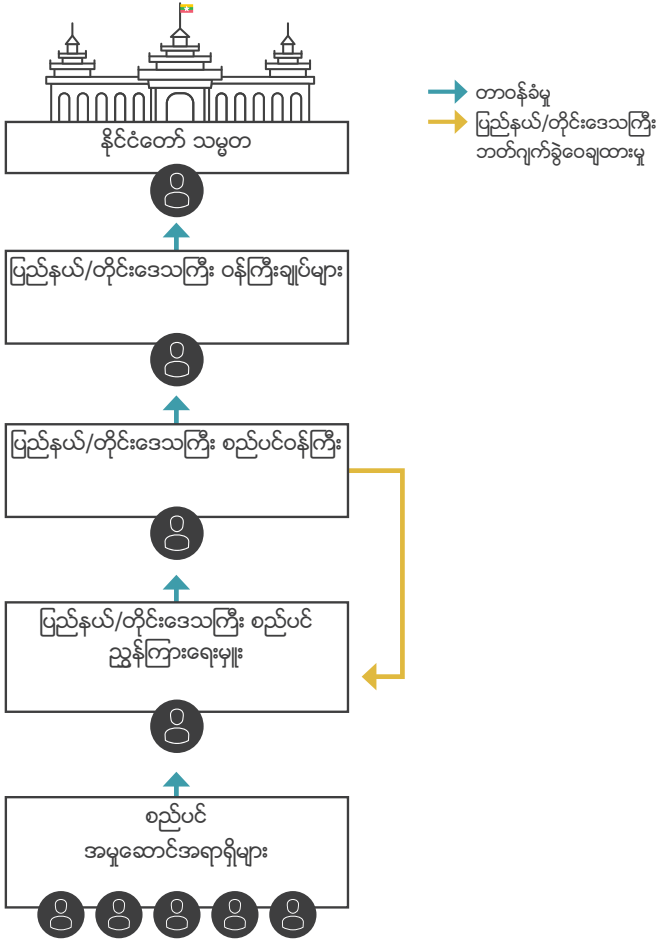
ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်သာယာရေး ဦးစီးဌာနများ (DDAs) သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု အပြည့်အဝ လျော့ချထားသည့် အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်ကြပြီး၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများကိုသာ သီးသန့် တာဝန်ခံရသည့် တစ်ခုတည်းသော ဦးစီးဌာနများ ဖြစ်ကြသည်။^{၁၉} ပုံ ၄.၂ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများနှင့် စည်ပင်သာယာရေး ဦးစီးဌာနများအကြားရှိ တာဝန်ခံမှုပိုင်း ဆက်ဆံရေးကို အကျဉ်းတင်ပြထားသည်။

စည်ပင်သာယာရေး ဦးစီးဌာနများသည် မြူနီစီပယ် ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ရှိသည့် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ (DAOs) ကို ကြီးကြပ်သည်။ ဝန်ဆောင်မှု အမျိုးအစားများမှာ ရေ၊ မိလ္လာ၊ အမှိုက်သိမ်းခြင်း၊ လမ်းတံတား ကိစ္စရပ်များမှသည် လမ်းမီးတပ်ဆင်ခြင်း၊ ရေမြောင်းကိစ္စများအထိ ပါဝင်သည်။ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များသည် ဒေသန္တရ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများအတွက် လိုင်စင်နှင့် ခွင့်ပြုမိန့်များ ချပေးခြင်း၊ အခွန်နှင့် အခများ ကောက်ခံခြင်း၊ ဒေသတွင်း ကြံ့ပြိုင်မှုများနှင့် လမ်းကိုင်ကြေးကောက်ခံမှုများ အစရှိသည့် ဝန်ဆောင်မှုများကို လေလံတင်ခြင်း အစရှိသည့် ဒေသန္တရ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အစိုးရ အုပ်ချုပ်မှုပိုင်းကိုပါ ကြီးကြပ်ပေးရသည်။

စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ရုံးများ၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်သာယာရေး ဥပဒေ ၁၄ ခုတွင် ပြဌာန်းပေးထားပြီး ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ စတင်ဖွဲ့စည်းသည့် အချိန်မှစ၍ ယနေ့အချိန်ထိ အနည်းငယ်သာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲ ရသေးသည်။^{၂၀} စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ ရုံးများ၏ စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာသည် ၂၀၁၁ ခုနှစ် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ စတင်ဖွဲ့စည်းချိန်မှစ၍ ကျဉ်းမြောင်းသွားပြီး မြို့နယ်များ၏ “မြို့ပြ” ဧရိယာများ (ရပ်ကွက်များကို ဆိုလို) ကိုသာ အာရုံထား လုပ်ကိုင် ကြရတော့သည်။^{၂၁}

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့/စည်ပင်သာယာရေး ဦးစီးဌာန စနစ်များအားလုံး၏ အကြီးအကဲမှာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်သာယာရေး ဝန်ကြီးများ ဖြစ်ကြပြီး စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့/စည်ပင်သာယာရေး ဦးစီးဌာန စနစ်ကို သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီးများအတွက် ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့/စည်ပင်သာယာရေး ဦးစီးဌာန စနစ်သည် ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာန၏ အစိတ်အပိုင်း မဟုတ်ပေ။ သို့ဖြစ်ပါ၍ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့/စည်ပင်သာယာရေး ဦးစီးဌာန သည် ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီးများသို့ အာဏာခွဲဝေပေးခြင်းဖြစ်ပြီး၊ ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီး ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု စနစ်၏ အခြေတည်စပုံစံတစ်ခုလည်း ဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာန၏ စွက်ဖက်မှု မပါဘဲ အသုံးစရိတ်နှင့် အခွန်တော် ကောက်ခံခြင်းများကို ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည့် အလျောက် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့/စည်ပင်သာယာရေး ဦးစီးဌာန

ပုံ ၄.၃ အစိုးရတစ်ရပ်တည်းကို တာဝန်ခံခြင်း

စနစ်များသည် ဘက်ဂျက်နှင့် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များ (အခန်း ၅ တွင်ရှု) ပြုလုပ်ရာတွင် လွတ်လပ်ခွင့်ရှိသည်မှာ ထူးခြားချက်ပင်ဖြစ်သည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်သာယာရေး ဦးစီးဌာနရုံးများ ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များ အပေါ်တွင်ရှိသော ထိန်းချုပ်ခွင့် အာဏာမှာလည်း အတိုင်းအတာ မနည်းပေ။^{၂၂} ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်သာယာရေး ဦးစီးဌာနရုံးများ၏ အဓိက တာဝန်မှာ မြို့နယ် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ ရုံးများနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရန်နှင့် ကြီးကြပ်ရန် ဖြစ်သည်။

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်သာယာရေး ဦးစီးဌာနရုံးများသည် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသို့ မူဝါဒပိုင်း ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရမည်များကို တင်ပြရသည့်အပြင်၊ စီမံကိန်းများ/ ဘက်ဂျက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အတည်ပြုချက် တောင်းခံလာခြင်း၊ လုပ်ငန်းခွင်သုံးပစ္စည်းများ ဝယ်ယူမှုကဲ့သို့သော လက်ကား ဝယ်ယူမှု

များတွင် အတည်ပြုပေးရသည်။ နှစ်စဉ် စုပေါင်း အရအသုံးခန့်မှန်းစာရင်း တင်သွင်းရန်လည်း တာဝန်ရှိသည်။

ရန်ကုန်၊ မန္တလေး နှင့် နေပြည်တော် ပြည်ထောင်စု နယ်မြေတို့အတွက် မြို့နယ်စီပယ် ကိစ္စရပ်များကို ဆော်ရွက်ပုံမှာ အခြားသော မြို့ပြရေဒီယာ များနှင့် ကွာခြားသည်။ ဖော်ပြပါ သုံးနေရာအတွက် ရန်ကုန်မြို့တော် စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ (YCDC)၊ မန္တလေးမြို့တော် စည်ပင် သာယာရေး ကော်မတီ (MCDC) နှင့် အဖွဲ့ဝင် ၁၀ ဦးပါ နေပြည်တော် ကောင်စီတို့က အသီးသီး စီမံဆောင်ရွက်ကြသည်။ အထူးခြားဆုံး အချက်မှာ မြို့နယ်များအတွက် စုပေါင်းစီမံခန့်ခွဲမှုကို ခွင့်ပြုရာတွင် ၎င်းတို့အကြား ကွာခြားပြီး ရန်ကုန်တွင် ၃၂ မြို့နယ်၊ မန္တလေးတွင် ၃၈ မြို့နယ် အသီးသီး ရှိသည်။^{၁၆၉}

စည်ပင်သာယာရေး ကိစ္စရပ်များကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ ထိန်းကျောင်းမှုမှ လွတ်ကင်းခွင့်ရသည့် အတွက် မြို့နယ်စီပယ် ဝန်ဆောင်မှုပေးပေးရေးတွင် အခွင့်အလမ်းနှင့် အခက်အခဲ နှစ်မျိုးလုံးကို ကြုံတွေ့ရသည်။ နေပြည်တော် အုပ်ချုပ်မှုအောက်မှ ကင်းလွတ်ခွင့် ရသည့်အတွက် စည်ပင်သာယာရေး ဦးစီးဌာနများသည် အခြေခံ ဘဏ္ဍာငွေ၊ မူဝါဒ ဖော်ဆောင်ရေး၊ ဝန်ထမ်းရေးရာ၊ အငြိမ်းစားလစာ နှင့် ပစ္စည်းဝယ်ယူရေး ကိစ္စရပ်များအတွက် ကိုယ်တိုင် တာဝန်ယူရသည်။ သို့သော်လည်း စည်ပင်သာယာရေး ဦးစီးဌာနများမှ ညွှန်ကြားရေးမှူး များ၏ ပြောကြားချက်အရ^{၁၇၀} ယခုအခါ ၎င်းတို့အနေဖြင့် မြို့နယ်စီပယ် ဝန်ဆောင်မှုများကို သက်ဆိုင်ရာအလိုက် ဆောင်ရွက်နိုင်ပြီး ပြည်သူ့ လိုအပ်ချက်ကို ပိုမိုထိရောက်စွာ ဖြည့်စွမ်းနိုင်သည်ဟု ဆိုကြသည်။ ဝန်ကြီးများမှာလည်း ၎င်းတို့အား ထောက်ခံပြီး ၎င်းတို့၏ နိစ္စရပ် ဆောင်ရွက်ချက်များကို ကောင်းစွာနားလည်ပေးနိုင်မှု ရှိကြသည့်အပြင် အလုပ်ကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ မကြာခင် တွေ့ဆုံစည်းဝေးမှုလည်း ပြုလုပ်နိုင်ကြောင်း သိရသည်။ စည်ပင်သာယာရေး ဦးစီးဌာနများသည် ပြည်ထောင်စု၏ ဝန်ထမ်းရေးရာ မူဝါဒကို ဆက်လက် လိုက်နာကျင့်သုံး လျက်ရှိကြပြီး ထိုမူဝါဒတွင် ဝန်ထမ်းအရေအတွက် မည်မျှ ငှားရမ်း နိုင်သည်၊ အလုပ်သမားများအတွက် အမြင့်ဆုံး နေ့စားနှုန်းထား မည်မျှ ပေးချေရမည် အစရှိသဖြင့် အရေးကြီးသော သတ်မှတ်ချက်များ ပါရှိသည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်ထောင်စု အစိုးရ နှစ်ရပ်လုံးသို့ တာဝန်ခံရသော ဦးစီးဌာနများ

စည်ပင်သာယာရေး ကိစ္စရပ်များအပေါ် ဇယား ၂ ပါ လုပ်ငန်းတာဝန်များ ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ရှိသော ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့် ဦးစီးဌာနများသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာန များ၏ အစိတ်အပိုင်းများ ဖြစ်ကြသည့်အတွက် အစိုးရ နှစ်ရပ်လုံးကို တာဝန်ခံရသည့် စနစ်တစ်ရပ် ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ဦးစီးဌာနများသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရကိုရော၊ ပြည်ထောင်စု အစိုးရကိုပါ တာဝန်ခံ ရသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ အုပ်ချုပ်ရေး တာဝန်များကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဤစနစ်သည် ၎င်းတို့၏ လွတ်လပ်ခွင့်ကို အရေးကြီးသည့် ကန့်သတ်ချက်များ ပြုလုပ်လျက်

ရှိသည်။ ပုံ ၄.၄ သည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လျှပ်စစ်ဓါတ်အားပေး လုပ်ငန်း၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရနှင့်ပြည်ထောင်စု အစိုးရ တို့ကြား ဆက်သွယ်မှုကို သရုပ်ပြထားသည်။

ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပါ အလုပ်တာဝန်ခွဲဝေဆောင်ရွက်မှုကို အခြေခံ၍ ဇယား ၂ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး သတ်မှတ် ဘက်ဂျက် အတိုင်း ဝင်ငွေ သို့မဟုတ် အသုံးစရိတ် ရှိသည့် ကဏ္ဍများနှင့် အကျုံးဝင်သော ဦးစီးဌာနများကို စုဖွဲ့လိုက်ပါက အရ ၂၀ ကျော် ပါဝင်သည်ကို တွေ့ရသည်။ အထူးခြားဆုံးမှာ အဆိုပါ အုပ်စုထဲတွင် ဒေသဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်ရေး၏ အခြေခံအကျဆုံးသော ထွေအုပ် အပြင် လမ်းစီမံခန့်ခွဲရေး ဦးစီးဌာန၊ လျှပ်စစ်ဓါတ်အားပေးလုပ်ငန်း၊ စိုက်ပျိုးရေး ဦးစီးဌာန နှင့် ရေပေးဝေရေး ဦးစီးဌာနများ ပါဝင်သည်ကို တွေ့ရသည်။ အဆိုပါ ဦးစီးဌာနများအားလုံး ပေါင်းစည်းလိုက်ပါက ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီး အစိုးရ အသုံးစရိတ် တော်တော်များများကို သုံးစွဲနေခြင်းဖြစ်ပြီး၊ ဇယား ၂ ပါ လုပ်ငန်းတာဝန်အများစုကိုလည်း ယူထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

ဤအခြေအနေသည် ဝန်ကြီးဌာန လက်ကိုင်မရှိသော ဝန်ကြီးများ နှင့်လည်း ဆက်စပ်လျက်ရှိသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအရ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရသို့ တာဝန်ပေးထားသော လုပ်ငန်း များကို ဆောင်ရွက်ပေးနေသည့်တိုင် အဆိုပါ ဦးစီးဌာနများသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးအဖွဲ့ တာဝန်များအတိုင်း လိုက်နာ ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် လွတ်လပ်သော ဝန်ကြီးဌာနများ မဟုတ်ကြပေ။ ဤသို့ဖြစ်ရသည်မှာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများကို စတင်ဖွဲ့စည်းသည့်အချိန်တွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ဦးစီးဌာနသစ်များကို ကိုယ်ပိုင်ဝန်ထမ်းများဖြင့် ခန့်အပ်ဖွဲ့စည်းခြင်း မပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဤသို့ပြုလုပ်ခဲ့ရမည့်အစား ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရာတွင် ယခင်ရှိနှင့်ပြီးသား ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုရှိသည့် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာန ဖွဲ့စည်းမှုထံမှသာ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ ထိုအခြေအနေအတိုင်း ဖြစ်ရခြင်းမှာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ အနေဖြင့် ကိုယ်ပိုင် ဝန်ကြီးဌာန၊ ကိုယ်ပိုင် ဦးစီးဌာနများ (ကောက်နုတ်ချက် ၄ ကိုရှု) ထူထောင်နိုင်စွမ်း မရှိခြင်းကြောင့် မဟုတ်ဘဲ အကူးအပြောင်းကာလနှင့် လိုက်လျောညီထွေစွာ မိစင်ကြည့်က ဆောင်ရွက်နေခြင်းကြောင့်သာ အဓိက ဖြစ်သည်။

ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်များ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ထပ်နေသောအခါ တာဝန်ခံမှုပိုင်း ဆက်ဆံရေးကို ရှုပ်ထွေးစေနိုင်သည်။ ဦးစီးဌာနတစ်ခု အနေဖြင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ၏ တာဝန်ကို ဆောင်ရွက် ပေးရမည် ဖြစ်ပြီး၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးကိုယ်တိုင်လည်း အဆိုပါ ဦးစီးဌာနကို ညွှန်ကြားချက်ပေးရန် တာဝန်ရှိသည့်တိုင် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး ဦးစီးဌာန၏ အကြီးအကဲကို ခန့်အပ်တာဝန်ပေးသူနှင့် ၎င်းအကြီးအကဲ အဆုံးသတ် တာဝန်ခံရမည့်သူမှာ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနသာ ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ဦးစီးဌာန တစ်ခုချင်းစီသည် ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနနှင့် ဝန်ကြီးအပြင် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးကိုပါ “တာဝန်ခံ” ရသည်။ ဤတွင် အခြေခံ အကျဆုံး မေးခွန်းတစ်ခုမေးရန် လိုအပ်လာသည်။ ၎င်းမှာ အဆိုပါ

ကောက်နုတ်ချက် - ၄

ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ကိစ္စရပ်များ- ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေး၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်နှင့် စမ်းသပ်ဆောင်ရွက်မှု၊

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးအတွက် အများပြောလေ့ရှိသည့် ကျိုးကြောင်းယူဆချက်များအနက် တစ်ခုမှာ ဒေသခံ အာဏာပိုင်များသည် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်သူလူထုအတွက် အမှန်တကယ် လိုအပ်သည်များကို သိနားလည်ပြီး၊ သက်ဆိုင်ရာ အနေအထားအလိုက် မူဝါဒများ ချမှတ်နိုင်သည်။ “လက်ခွဲလုပ်ငန်း ဥပဒေ” အရ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုများကို အထိရောက်ဆုံး ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်မည့် အစိုးရ၏ အောက်ဆုံး အဆင့်များမှ ဆောင်ရွက်သင့်ပေသည်။ စည်ပင်သာယာရေး ကိစ္စရပ်များတွင် အမှိုက်သိမ်းသည့် လုပ်ငန်းအပါအဝင် ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်း များစွာ ပါဝင်ပြီး ဒေသန္တရ အစိုးရများက ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်လေသည်။

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့် ပိုမိုရရှိလာခြင်းကြောင့် မရည်ရွယ်ဘဲ ဖြစ်လာနိုင်စရာရှိသည့် အကျိုးဆက်တစ်ခုမှာ ရည်ရွယ်ချက်များ၊ ၎င်းရည်ရွယ်ချက်များ အောင်မြင်စေရန် ရွေးချယ်မှတ်သော မူဝါဒများ နှင့် အဆိုပါ မူဝါဒများကို လက်တွေ့အကောင် အထည်ဖော်သည့် ပုံစံတို့ကြား ကွာဟမှု ကြီးမားသွားနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ အဆိုပါ အကျိုးဆက်ကို မြန်မာနိုင်ငံ၏ စည်ပင်သာယာရေး ကိစ္စရပ်များ စီမံခန့်ခွဲရာတွင် လေ့လာတွေ့ရှိနိုင်သည်။ စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့အများစု ကြုံတွေ့နေရပြီး အလွယ်တကူ ဖြေရှင်းမပေး နိုင်သေးသည့် ကိစ္စရပ်များ (ဥပမာ - အိမ်တိုင်းအတွက် အမှိုက်ပုံမှန်လာမသိမ်းပေးနိုင်ခြင်း) ရှိပြီး ၎င်းတို့ကို ကိုင်တွယ်ရန် ဖြေရှင်းနည်း ပေါင်းစုံဖြင့် ကြိုးစားလျက်ရှိကြသည်။

ရှမ်းပြည်နယ်တွင် အစိုးရသည် မူဝါဒတစ်ခုကို မိတ်ဆက် အသုံးပြုလိုက်ပြီး ၎င်း မူဝါဒအရ ရှမ်းပြည်နယ်အတွင်းရှိ အကြီးဆုံး မြို့များအနက် ခြောက်မြို့သည် အမှိုက်သိမ်း လုပ်ငန်းအချို့ကို ပုဂ္ဂလိက ဝန်ဆောင်ရေး လုပ်ငန်းများနှင့် စာချုပ်ချုပ်ဆိုလိုက်သည်။ စာချုပ်ပါ အကြောင်းအရာနှင့် ၎င်းလုပ်ငန်းများအား စောင့်ကြည့်ပုံ၊ ညွှန်ကြားပုံတို့မှာ တစ်မြို့နှင့် တစ်မြို့မတူကြချေ။ ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ အခြားသော မြို့များမှာမူ အမှိုက်သိမ်းရန် အတွက် စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များကို အားကိုးနေရဆဲဖြစ်သည်။ ပြည်နယ် စည်ပင်သာယာဦးစီးဌာနမှ ချမှတ်ပေးထားသည့် အတော် အတန် တူညီသော ကြီးကြပ်မှုနှင့် ထိန်းကျောင်းမှု ဘောင်အတွင်းမှ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများကို ပြုလုပ်ကြသည်။

ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီး တစ်ခုအတွင်းမှ ကွဲပြားခြားနားသော လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ပုံများသည် ပြည်နယ်များနှင့် တိုင်းဒေသကြီး များကြား ကွာခြားချက်ဖြစ်သည်။ ဥပမာ ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ မြို့များတွင် အမှိုက်သိမ်းသည့် လုပ်ငန်းကို ပုဂ္ဂလိက ကုမ္ပဏီများနှင့် စာချုပ်ချုပ်ဆိုပြီး စမ်းသပ်လုပ်ကိုင်လျက်ရှိပြီး၊ ဘားအံကဲ့သို့ အခြားသော မြို့များတွင်မူ အခြားပုံစံတစ်မျိုးကို စမ်းသပ်လျက်ရှိကြသည်။ ဤပုံစံတွင် ရပ်/ကျေး အုပ်ချုပ်ရေးမှ ပုဂ္ဂလိက အမှိုက်သိမ်း ကုမ္ပဏီများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်ကို ကြီးကြပ်သည်။

ဖော်ပြပါ ဆောင်ရွက်ပုံများအနက် မည်သည့်ပုံစံသည် မည်သည့် အခြေအနေတွင် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် အသင့်တော်ဆုံး ဖြစ်လာမည်ဆိုသည် ကိုမူ ကြိုတင်သိရှိရန် ခက်ခဲသည်။ မတူညီသော မြို့များက ကြုံတွေ့နေသော ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရန် မတူညီသော ဖြေရှင်းနည်းများကို အသုံးပြုလာကြသော အခါ စည်ပင်သာယာအဖွဲ့များအနေနှင့် တစ်ဖွဲ့ အတွေ့အကြုံကို တစ်ဖွဲ့လေ့လာခွင့်ရလာကြပြီး အကောင်းအဆိုး သိမြင်လာကြသည်။ တစ်ဖက်တွင်လည်း တူညီသော ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးကြောင့် မတူညီသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ပေါ်ပေါက် လာသောအခါ ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီးများအနေဖြင့် နိုင်ငံ၏ အခြားဒေသမှ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို လေ့လာရန် ခက်ခဲသွားစေသည်။ အမှားတစ်ခုတည်းကို အကြိမ်ကြိမ်ပြုလုပ်ခြင်း၊ အောင်မြင်သည့် ဖြစ်ရပ်များကို မမျှဝေခြင်းတို့ကြောင့် စမ်းသပ်လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် အချည်းနှီး ဖြစ်သွားနိုင်စရာရှိသည်။

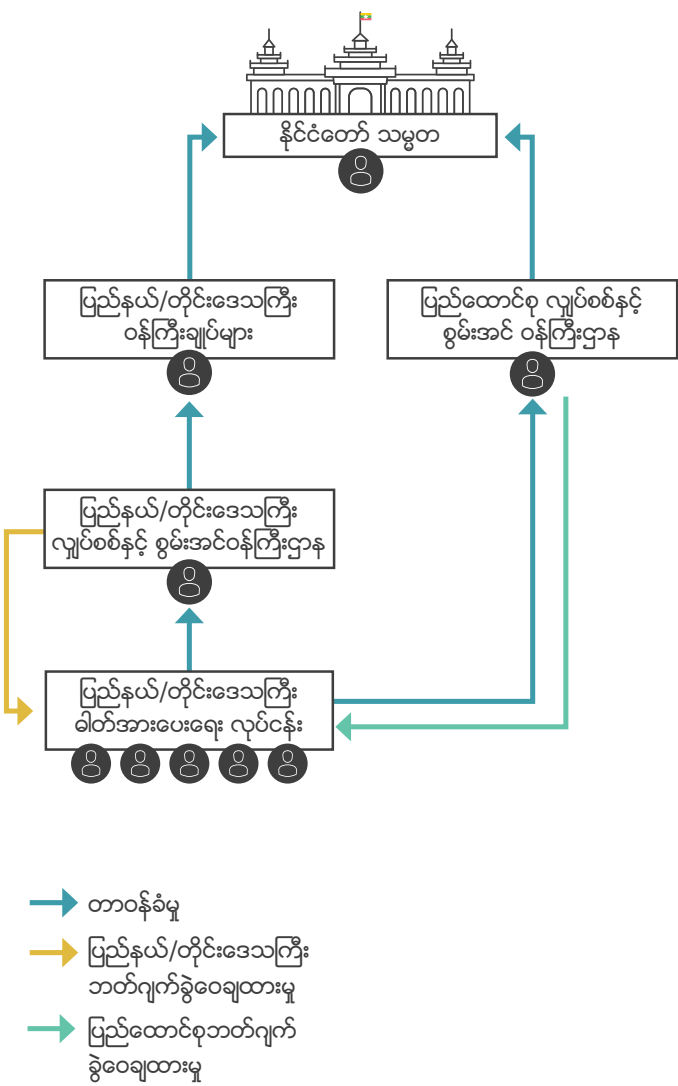
ဦးစီးဌာနများအနေဖြင့် မည်သူ့ကို အမှန်တကယ် တာဝန်ခံကြ သနည်းဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ဦးစီးဌာနများ၏ သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများ အပေါ်ထားရှိသော တာဝန်ခံမှုပေါ်တွင် အရေးကြီးသော ကန့်သတ် ချက်များ ရှိနေသည်။ ဦးစွာပထမ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မှုနှင့် သက်ဆိုင်သည့်တိုင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့် ဝန်ကြီးဌာနဆိုင်ရာ ရုံးများ၏ အကြီးအကဲများသည် ဗဟို ဝန်ကြီးဌာန၏ အုပ်ချုပ်မှု အဆင့်ဆင့်တွင် အစိတ်အပိုင်းမျှသာ ဖြစ်သည်။ “ဗဟိုဦးစီးဌာန ဝန်ကြီးများသည် လက်အောက်ခံ ဝန်ကြီးဌာနများအားလုံးကို မိမိ၏

ထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင် ရှိသည်ဟုသာ ယူဆကြသည်။”^{၁၉}

ပြည်သူ့ရေးရာစီမံခန့်ခွဲမှုပိုင်းတွင် မေးခွန်းထုတ်စရာ များစွာရှိနေသည့် အပြင် တာဝန်ခံမှုဟူသည် လူသားအရင်းအမြစ် စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်လည်း သက်ဆိုင်နေပြန်သေးသည်။ ဦးစီးဌာနတစ်ခုအတွင်း ဝန်ထမ်းများ ရာထူးခန့်အပ်ခြင်း၊ ထုတ်ပယ်ခြင်း၊ ရာထူးတိုးခြင်း စသည်တို့ လုပ်ဆောင်နိုင်သည့် လွှဲအပ်ခွင့်အာဏာသည် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနတွင်သာရှိသည်။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး စာအုပ်စာတမ်းများတွင် အထူးပြုပြောဆိုလေ့ရှိကြသည့်အတိုင်း အလုပ်အမှုဆောင် ဝန်ထမ်းများအပေါ် ဒေသန္တရအဆင့်မှ အတိုင်းအတာ

ပုံ ၄.၄ အစိုးရနှစ်ရပ်လုံးကို တာဝန်ခံခြင်း

- တာဝန်ခံမှု
- ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက်ခွဲဝေချထားမှု
- ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက် ခွဲဝေချထားမှု

တစ်ခုအထိ ထိန်းချုပ်ပိုင်ခွင့်သည် ဒေသန္တရ ဝန်ထမ်းများ၏ တာဝန်ခံမှုနှင့် ဒေသန္တရ အစိုးရ၏ ကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်ခွင့်များအတွက် မဖြစ်မနေ လိုအပ်သည်။^{၁၆၆} ဤသို့ ထိန်းချုပ်ခွင့်ရနေသည့်တိုင်ပင် ဒေသန္တရ အစိုးရ၏ ထိရောက်မှုကို အာမခံနိုင်ခြင်း မရှိသည့်အတွက် ရှင်းလင်းမှု မရှိသော တာဝန်ခံမှုသည် ဒေသန္တရအဆင့် အရာရှိများကို အလုပ်မလုပ် စေရန် တားဆီးပြီး ဖြစ်သွားသည်။^{၁၆၇}

အချုပ်ဆိုရလျှင် အုပ်ချုပ်ရေး နှင့် စီမံခန့်ခွဲရေး တာဝန်များယူထားရသော ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများသည် လက်ရှိ ကဏ္ဍအလိုက် အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်၏ ပြင်ပသို့ ရောက်ရှိနေပြီး၊ အာဏာသက်ရောက်မှု ရှိစေရန် ကြိုးစားရာတွင်လည်း အခက်အခဲ ဖြစ်လျက်ရှိသည့်အတွက် အာဏာခွဲဝေမှု အလုပ်ဖြစ်စေရန် နည်းလမ်းတစ်မျိုးကြံဆနေကြ ရသည်။^{၁၆၈} ဝန်ကြီးချုပ်တစ်ဦး မှတ်ချက်ပြုသည်မှာ

ပြည်နယ်အဆင့် ဝန်ကြီးဌာနရှိ ဦးစီးဌာနများသည် ဒေသန္တရ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အစီအမံ မရှိသည့်အတွက် ကွင်းဆင်းလေ့လာခြင်း၊ စောင့်ကြည့်ခြင်းများ မပြုလုပ်ကြပေ။ ပြည်နယ်အဆင့် အစိုးရတွင်သာ အစီအမံရှိသည်။^{၁၆၉}

သို့သော်လည်း အခြားနောက်ထပ်သော သုတေသနများအရ တွေ့ရှိ ရသည်မှာ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးများသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများကို ဘေးဖယ်၍ ၎င်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများ၏ လက်အောက်တွင်ရှိသော ဦးစီးဌာနများနှင့် တိုက်ရိုက် အလုပ်လုပ်ခြင်းမျိုး မရှိပေ။^{၁၇၀} ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ စတင်ထူထောင်သည့် အချိန်မှစ၍ လုပ်နည်းလုပ်ဟန်များ ဖော်ဆောင်လာကြပြီး ဦးစီးဌာနများ သည်လည်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများကို ပိုမို၍ တာဝန်ခံ လာကြသည်။ ဝန်ကြီးများ၏ ခြွင်းချက်မရှိ ပြောကြားချက်အရ ဇယား ၂ ပါ လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ပတ်သက်၍ ဦးစီးဌာနများသည် ၎င်းတို့၏ ညွှန်ကြားချက်များကို တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှု အားကောင်းပြီး၊ ၎င်းတို့ ကိုယ်တိုင်နှင့် ဦးစီးဌာနများကြား လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုပိုင်း ဆက်ဆံရေး မှာလည်း ကောင်းမွန်နေသည့်အပြင် လက်ရှိ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်များသည် လုပ်ငန်းထိရောက်မှု ရှိစေရန် ပြုလုပ်ပေးထားသည်ဟု ဆိုကြသည်။^{၁၇၁}

အလားတူစွာပင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဦးစီးဌာန အကြီးအကဲ တစ်ဦးတစ်ယောက်မှပင် ဇယား ၂ ပါ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနမှ ညွှန်ကြားချက်များနှင့် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ၏ ညွှန်ကြားချက်များအကြား ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားသည် ဟူ၍ ပြောဆိုခြင်းမျိုး မရှိပေ။^{၁၇၂} ဦးစီးဌာန အကြီးအကဲများ၏ ပြောကြားချက်အရ ၎င်းတို့အနေဖြင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရနှင့် ၎င်းတို့၏ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာန နှစ်ရပ်လုံးအပေါ် တာဝန်ခံသည်ဟု ခံစားရကြောင်း သိရသည်။ အများစု ပြောကြားချက်အရမူ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအပေါ် ပို၍ တာဝန်ခံသည်ဟု ခံစားရကြောင်း၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရပိုင်းမှ ပုဂ္ဂိုလ် များသည် ၎င်းတို့နှင့် အများဆုံး ဆက်ဆံနေကြသူများဖြစ်ခြင်း၊ ၎င်း ပုဂ္ဂိုလ်များထံမှ ညွှန်ကြားချက် အများစုကိုလက်ခံရရှိခြင်းနှင့် ၎င်းတို့ အတွက် ပြဿနာများနှင့် မူဝါဒရေးရာ မေးမြန်းစရာများရှိပါက ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးဆီသို့သာ သွားကြခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု သိရပြန်သည်။ ထို့အပြင်လည်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဦးစီးဌာန များတွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်လျက်ရှိသူများ၏ ပြောကြားချက်အရ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများထံမှ အစီရင်ခံစာများသည် ၎င်းတို့ ရာထူး တိုးရန် လွန်စွာအရေးကြီးသည့်အလျောက် ၎င်းဝန်ကြီးများအတွက် အလုပ်လုပ်ပေးချင်စိတ် ရှိကြသည်ဟု ဆိုသည်။

တရားဝင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဖွဲ့စည်းပုံများမှာ ထူးထူးခြားခြား ပြောင်းလဲမှု မရှိလှသော်လည်း အလုပ်လုပ်ကိုင်ပုံများ တိုးတက် ကောင်းမွန်လာသည့်အတွက် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများနှင့် ဦးစီးဌာန အကြီးအကဲတို့အကြား တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ထိထိရောက်ရောက်နှင့် တုံ့ပြန်မှုအားကောင်းစွာဖြင့် အလုပ်လုပ်နိုင်လာကြသည်။ ဝန်ကြီးချုပ်တစ်ဦးမှ ပြတ်ပြတ်သားသား မှတ်ချက်ပြုသည်မှာ “ဦးစီးဌာနအားလုံးသည် ပြည်နယ်အစိုးရသို့ တာဝန်ခံကြသည်။”^{၁၇၃}

ကောက်နုတ်ချက် - ၄

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ အနေဖြင့် ၎င်းတို့ကို အပြည့်အဝ တာဝန်ခံမည့် ဦးစီးဌာနများ ဖွဲ့စည်းခွင့်ရှိသလော။

ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပါ အပိုဒ် ၂၅၇ သည် ကောင်းစွာ လေ့လာသင့်သော အပိုဒ်ဖြစ်သည်။ ၎င်းပြဋ္ဌာန်းချက်အရ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် “တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဆိုင်ရာ နယ်ဘက်ဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းများကို လိုအပ်သလို ဖွဲ့စည်းနိုင်” ပြီး “လိုအပ်သော နယ်ဘက်ဝန်ထမ်းများကို ခန့်အပ်နိုင်သည်။” ဤပြဋ္ဌာန်းချက်အရ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ ဩဇာလွှမ်းမိုးမှု မရှိသော သို့မဟုတ် နည်းပါး သော ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ဦးစီးဌာနများ ဖွဲ့စည်းခွင့် ရနိုင်စရာ ရှိသည်။ မန္တလေးတိုင်း ဒေသကြီး စီးပွားရေး မူဝါဒဆိုင်ရာ စာတမ်းတစ်စောင်တွင် မူဝါဒ ရည်မှန်းချက်များ အောင်မြင်စေရန် ဦးစီးဌာနများ ထူထောင်၍ ရနိုင်စရာ ရှိကြောင်း တင်ပြထားသည့်တိုင် ယနေ့အချိန်အထိ ဤကိစ္စကို လေ့လာစူးစမ်းကြရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စိတ်ဝင်စားမှုများစွာ မတွေ့ရသေးပေ။

အပိုဒ် ၂၅၇ ကို အသုံးပြုရန် ထူးထူးခြားခြား လုပ်ဆောင်မှုများ မတွေ့ရသည့်တိုင် စည်ပင်သာယာရေး ဦးစီးဌာနသည် ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းကို ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာန အဝန်းအပိုင်းမှ ဖယ်ထုတ်နိုင်ခြင်း၏ ထင်ရှားသော သာကေဖြစ်သည်။

ထူးခြားသော ပြောင်းလဲမှုများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည့် နေရာတစ်ခုမှာ လွတ်လပ် သော လွှတ်တော်ရုံးများ ဖွဲ့စည်းသည့် အခါတွင် ဖြစ်သည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် သီးခြား လွှတ်တော်ရုံးများကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး တစ်ခုချင်းစီ အတွက် ဖွဲ့စည်းရာတွင် ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်ရုံးကိုသာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ရုံးများ၏ ဗဟိုအဖြစ် ထားရှိပြီး၊ ပြည်ထဲရေး ဝန်ကြီးဌာန နှင့် ထွေအုပ်တို့၏ လက်အောက်မှ ဖယ်ရှား ထားသည်။ ဝန်ထမ်းအများစုမှာ ထွေအုပ်ဦးစီးဌာနမှ ရွှေ့ပြောင်း ခန့်အပ်ပြီး ၎င်းတို့အနေနှင့် လွှတ်တော်ရုံး ဦးစီးဌာနအတွက်သာ အလုပ်လုပ် ပေးရန်လိုပြီး ထွေအုပ်နှင့် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနသို့ အစီရင်ခံရန် မလိုတော့ပေ။ (ပြည်နယ်တစ်ခုမှ လွှတ်တော်ရုံး ဖွဲ့စည်းပုံကို နောက်ဆက်တွဲ ၃ တွင် ကြည့်ပါ။)

ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်သည် ဝန်ထမ်းရေးရာ စီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တာဝန်များစွာ ယူထားသည်။ ဥပမာ ဝန်ထမ်းများ ရာထူးတိုးရန် နှင့် ဌာနပြောင်းရွှေ့ရန် ရှိပါက သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ရုံး၏ အကြီးအကဲသည် လွှတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌ၏ အတည် ပြုချက်နှင့်တကွ ပြောင်းရွှေ့စာကို ပြည်သူ့လွှတ်တော်သို့ တင်သွင်းရသည်။ လွှတ်တော်ရုံး ဝန်ထမ်းများ သည် အသစ်ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်း ဆောင်တာများနှင့် ပတ်သက်၍ အတွေ့အကြုံနည်းပါးသေးသည်ဖြစ်၍ စွမ်းရည်မြှင့်တင်ပေးရန် လိုအပ် နေကြောင်းတွေ့ရှိရသည်။ ဥပမာ အားဖြင့် ၂၀၁၈ ခုနှစ် မြန်မာ့ လွှတ်တော် အဖွဲ့ဥပဒေအရ လွှတ်တော်၏ လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်မှာ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် လွှတ်တော်ရုံးဝန်ထမ်းများ၏ အရည် အချင်း မြှင့်တင်ပေးရန်ဖြစ်သည်။

ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီးများအနေဖြင့် မူဝါဒများနှင့် အစီအမံများကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် အလို့ငှာ ၎င်းတို့ကိုယ်ပိုင် နယ်ဘက် ဝန်ထမ်း အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု ဖွဲ့စည်းရန်အတွက် အကြောင်းရင်း ခိုင်လုံမှု ရှိမရှိ သေသေချာချာ စဉ်းစားသင့်ပေသည်။

ပြည်ထောင်စုသို့ တာဝန်ခံပြီး ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသို့လည်း အကန့်အသတ်နှင့် တာဝန်ခံသည့် ဦးစီးဌာနများ

ဇယား ၁ ပါ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များအတွက် တာဝန်ရှိသော ဦးစီး ဌာနများသည် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနကို တာဝန်ခံ ကြရသည်။ အရေအတွက် များပြားလှစွာသော ဦးစီးဌာနများသည် ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီးများတွင် ရုံးစိုက်သည့်တိုင် ၎င်းလုပ်ငန်း တာဝန်များသည် ဇယား ၂ တွင် မပါရှိသည့်အတွက် သက်ဆိုင်ရာ ပြည် ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာန၏ ညွှန်ကြားချက်ကို လိုက်နာရပြီး၊ ၎င်းဝန်ကြီး ဌာနကိုသာ တာဝန်ခံရသည်။ သို့တိုင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီး များသည် ဦးစီးဌာနများကို ကြီးကြပ်ခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်း၊ ပူးပေါင်းခြင်း၊ ညှိနှိုင်းခြင်းများ ဆောင်ရွက် နိုင်သည့်အတွက် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး

အစိုးရ၏ အခန်းကဏ္ဍမှာ အကန့်အသတ်နှင့် ကျန်နေ သေးသည်။ ပုံ ၄.၅ ပညာရေးကဏ္ဍကို ဥပမာအဖြစ် အသုံးပြု၍ ၎င်းဦးစီး ဌာနများနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်ထောင်စု အစိုးရများကြား ဆက်နွယ်မှုကို ပြသထားသည်။

အရေးအပါဆုံးသော ဦးစီးဌာနများအနက် နှစ်ခုမှာ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး ဦးစီးဌာန နှင့် အခြေခံပညာရေး ဦးစီးဌာန တို့ ဖြစ်ကြပြီး ပြည်နယ်များနှင့် တိုင်းဒေသကြီးများတွင် ၎င်းဦးစီးဌာန နှစ်ခုမှာ လူအင်အား၊ ပစ္စည်း အင်အား အများဆုံးရှိကြသည်။^{၂၀၄} ဇယား ၂ နှင့် ဇယား ၁ နှစ်ခုလုံး ပါ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ထမ်းဆောင်နေရသည့် ဦးစီးဌာန အမြောက် အမြားလည်းရှိကြပြီး ဇယား ၁ ပါ လုပ်ငန်းဆောင်တာများအတွက် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနကို တာဝန်ခံကြရသည်။ ဥပမာ လှုပ်စစ်ခါတ်အားပေးလုပ်ငန်း၏ အကြီးစား စီမံကိန်းများသည် ဇယား ၁ တွင် အကျုံးဝင်သည်။

ကောက်နုတ်ချက် - ၃

အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနသည် မည်သူ့ကို တာဝန်ခံသနည်း။

ဒေသဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်ရေးတွင် လွန်စွာအရေးကြီးသော အခန်းကဏ္ဍတွင် ရှိနေခြင်း၊ တပ်မတော် ထိန်းချုပ်မှု အောက်တွင်ရှိသော ပြည်ထဲရေး ဝန်ကြီးဌာန၏ အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်နေခြင်းတို့ကြောင့် ထွေအုပ်သည် တာဝန်ခံမှု နှစ်ခွဲရှိသည့် အရေးကြီးဆုံးသော ဦးစီးဌာနဖြစ်လာနိုင်သည်။ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ထွေအုပ်သည် အဖွဲ့အစည်းယန္တရား ကဏ္ဍနှစ်ခုစာ ဆောင်ရွက်နေသည်ပြီး ကျယ်ပြန့်သော အခွင့်အာဏာ လွှဲအပ်မှုရှိသည်ဟု နားလည်နိုင်သည်။ ပထမတစ်ခုမှာ "အစဉ်အဆက် အခန်းကဏ္ဍ" ဖြစ်ပြီး ဒုတိယတစ်ခုမှာ ၂၀၁၁ ခုနှစ် ဧပြီလမှ စတင်သည့် ဒေသဆိုင်ရာ အစိုးရအုပ်ချုပ်မှုပိုင်း ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးအရ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အခြေတည်စ ကဏ္ဍတို့ ဖြစ်ကြသည်။ (နောက်ဆက်တွဲ ၆ တွင် ထွေအုပ်၏ အစဉ်အဆက် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော တာဝန်များနှင့် များမကြာမီက ရရှိလာသော တာဝန်များကို အကြမ်းတင်ပြထားသည်။)

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအရ ထွေအုပ်ကို ၎င်း၏ ယခင်ရှိနှင့်ပြီး အခန်းကဏ္ဍဖြစ်သည့် ပြည်ထောင်စု အစိုးရ နှင့် ဒေသဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်ရေးအကြားမှ အခြေခံ ဆက်သွယ်မှုဖြစ် ဆက်လက်ထားရှိသည်။ အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီများနှင့် အထွေထွေ အုပ်ချုပ်ရေးတွင် တပ်မတော် အရာရှိများ၏ ပုံမှန်အတိုင်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုတို့ မရှိတော့သည်အလျောက် ထွေအုပ်မှာ ပို၍ အားကောင်း လာသည်။

ထွေအုပ်၏ အစဉ်အဆက် အခန်းကဏ္ဍမှာ လွှဲအပ်အခွင့်အာဏာ မြောက်မြားစွာကို အာရုံထား ဆောင်ရွက်ပြီး ၎င်းတို့မှာ အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းကို ကိုင်တွယ်ခြင်းမူသည် အခွန်မျိုးစုံကောက်ခံခြင်း၊ သန်းခေါင်စာရင်းကောက်ယူခြင်း၊ မြေယာစီမံခန့်ခွဲခြင်း ဒေသအလိုက် မြေယာ အငြင်းပွားမှု များကို ဖြေရှင်းပေးခြင်းတို့အထိ ပါဝင်သည်။ အလားတူစွာပင် နိုင်ငံ၏ အခြေခံအကျဆုံး အုပ်ချုပ်ရေး ယူနစ်များဖြစ်ကြသည့် ခရိုင်နှင့် မြို့နယ်တို့ကို ကြီးကြပ်ခြင်း၊ ရပ်ကွက်နှင့် ကျေးရွာအုပ်စုများကို ကွပ်ကဲခြင်းတို့ ဆောင်ရွက်ရသည်။

ထို့အပြင်လည်း ထွေအုပ်သည် အသစ်ဖွဲ့စည်းလိုက်သော ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ ၁၄ ခုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တာဝန်သစ်များလည်း ရရှိလာခဲ့သည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ထွေအုပ်၏ အကြီးအကဲသည် ရာထူးအရိုက်အရာအတိုင်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ၏အဖွဲ့ အတွင်းရေးမှူး ဖြစ်သည့်အပြင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး၏ အကြီးတန်းအရာရှိလည်း ဖြစ်သည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများသည် ဝန်ကြီးဌာန လက်ကိုင်မရှိသည့်အတွက် ထွေအုပ်မှ ဝန်ထမ်းများ၏ အကူအညီကို ရယူရပြီး၊ ၎င်းဝန်ထမ်းများ၏ လုပ်ငန်းမှာ ဝန်ကြီးများနှင့် ဦးစီးဌာနများအကြား ဆက်သွယ်ပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ၏ ရုံးသည် ထွေအုပ်၏ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေးရုံးပင် ဖြစ်သည်။

အဆိုပါ အခန်းကဏ္ဍသစ်သည် ထွေအုပ်ကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု အားကောင်းသော ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ ဦးစီးဌာန အဖြစ်မှ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ တောင်းဆိုမှုများအတိုင်း တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ပေးရန်သာ လွှဲအပ်အခွင့်အာဏာရရှိထားသော၊ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု များစွာလျော့ချထားသည့် ဦးစီးဌာနတစ်ခုအဖြစ်သို့ တဖြည်းဖြည်းချင်း ပြောင်းလဲစေခဲ့သည်။ တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် ထွေအုပ် ညွှန်ကြားရေးမှူး တစ်ဦး၏ အဆိုအရ ထွေအုပ်၏ လက်ရှိ လုပ်ငန်းတာဝန်များမှာ တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ၏ ကိုယ်စားလှုပ်ကိုင်ပေးခြင်းသာဖြစ်ပြီး၊ နေပြည်တော် ပြည်ထဲရေး ဝန်ကြီးဌာနမှ ညွှန်ကြားချက်များကိုလည်း ယခင်လောက် မရရှိတော့ဟု သိရသည်။ အလားတူစွာပင် မြို့နယ်အဆင့် တွင်လည်း ထွေအုပ် ဝန်ထမ်းများ၏ ပြောကြားချက်များအရ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ ညွှန်ကြားချက်အတိုင်း မြေယာ အငြင်းပွားမှု ကိစ္စရပ်များတွင်သာ အချိန်အများဆုံးပေးပြီး ဆောင်ရွက်နေကြကြောင်း သိရသည်။

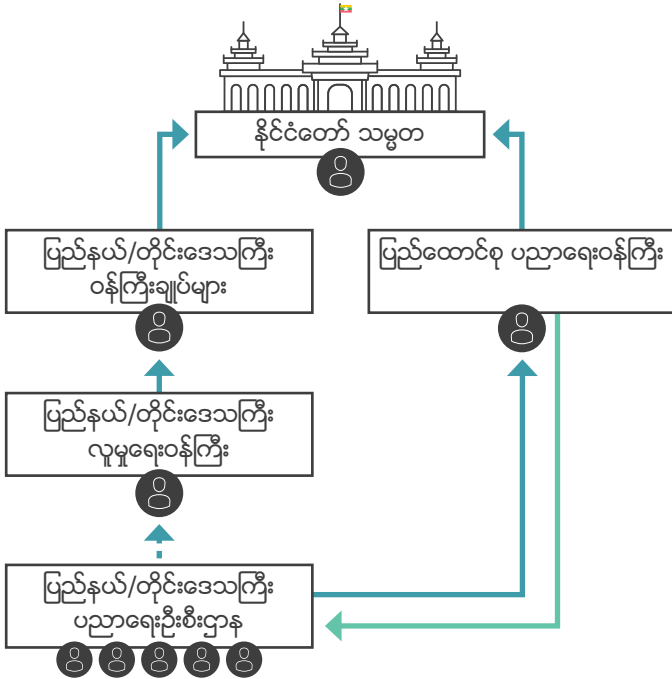
အခြားသော တာဝန်ခံမှု နှစ်ခွဲရှိသည့် ဦးစီးဌာနများကဲ့သို့ပင် ထွေအုပ်သည်လည်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသို့ မည်မျှအထိ တာဝန်ခံရန် လိုအပ်သနည်းဟူသော မေးခွန်းမေးရန် လိုအပ်လာသည်။ ထွေအုပ် အရာရှိများက အထူးအလေးအနက်ထား ပြောကြား ကြသည်မှာ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေကို လိုက်နာသောအားဖြင့် ၎င်းတို့သည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ ညွှန်ကြားချက်ကို လိုက်နာရန် တာဝန်ရှိသည်ဟု ဆိုကြသည်။ ထို့အပြင်လည်း ထွေအုပ်အရာရှိများ၏ နောက်ထပ် ပြောကြားချက်အရ ၎င်းတို့အနေဖြင့် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအတွက် ကြိုးစားပမ်းစား အလုပ်လုပ်ပေးရန် လုံလောက်သော အကြောင်းရင်းခံမှာ ရာထူးတိုးရန်နှင့် ဌာနအရွေ့ အပြောင်း ကိစ္စရပ်များသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများပေါ်တွင် မူတည်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။

ထွေအုပ်၏ လက်ရှိ အစိုးရအတွက် အလုပ်လုပ်ပေးနိုင်စွမ်းမှာလည်း စမ်းသပ်ခံနေရပြီ ဖြစ်ပြီး၊ ၎င်း၏ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ အပေါ် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုနှင့် တာဝန်ခံမှု အတိုင်းတာမှာ နောင်လာမည့် နှစ်များအတွက် လွန်စွာ အရေးပါလေသည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများ ၎င်းလုပ်ငန်းများအတွက် တရားဝင် လွှဲအပ်အခွင့်အာဏာ အနည်းငယ်သာရှိသော်လည်း ၎င်းတို့၏ အုပ်ချုပ် ရေးပိုင်းတွင် အရေးကြီးသော အခန်းကဏ္ဍများကို ရယူထားကြသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများနှင့် ဦးစီးဌာန အကြီးအကဲများ အားလုံး၏ အမြင်တွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများသည် ဦးစီးဌာန၏ လုပ်ငန်းပိုင်းတွင် အရေးကြီးသော အင်အားစုများ ဖြစ် ကြသည်။^{၂၀၅} အခြေခံအားဖြင့် ဇယား ၂ သည် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်ကို အဓိက ပြဋ္ဌာန်းပေးထားသော်လည်း ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီး ဝန်ကြီးများ ပြောကြားသကဲ့သို့ ဦးစီးဌာန၏ ကျန်လုပ်ငန်း ဆောင်တာများသည် ဝန်ကြီးများနှင့် သက်ဆိုင်ခြင်းမရှိဟု မမှတ်ယူ သင့်ပေ။^{၂၀၆} ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများသည် ဇယား ၁ ပါလုပ်ငန်းဆောင်တာများနှင့် ပတ်သက်၍လည်း ဦးစီးဌာနများကို သြဇာလွှမ်းမိုးနိုင်သည့် နည်းလမ်း မြောက်မြားစွာရှိသည်။

(၁) ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ခြင်း။ သက်ဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်တစ်ခုနှင့် နောက်ဆုံးပိတ် ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ပေးနိုင်သူမှာ ပြည်ထောင်စု အစိုးရ/ဝန်ကြီးဌာန ဖြစ်နိုင်သော်လည်း၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး

ပုံ ၄.၅ အစိုးရနှစ်ရပ်လုံးကို အကန့်အသတ်ဖြင့် တာဝန်ခံခြင်း

- တာဝန်ခံမှု
- ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက်ခွဲဝေချထားမှု
- → အကန့်အသတ်ဖြင့် တာဝန်ခံမှု

ဝန်ကြီးများထံမှ သဘောတူညီချက်၊ အကြံပြုတင်ပြချက်၊ အကြံပေးချက်များ အဓိက တောင်းခံလေ့ရှိကြသည်။ ဥပမာ မကြာသေးမီက ထွက်ပေါ်လာသော အစီရင်ခံစာတွင် Natural Resources Governance Institute မှ တွေ့ရှိထားချက်မှာ ဓါတ်သတ္တုဆိုင်ရာ ကဏ္ဍတွင် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ရန် လိုင်စင် လျှောက်ထားသူများသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ၏ ထောက်ခံမှု ရရန်လိုအပ်သည်။ ၎င်းထောက်ခံချက် မပါရှိလျှင် သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး ဝန်ကြီးဌာနမှ လိုင်စင်ထုတ်ပေးရန် မဖြစ်နိုင်ဟုလည်း သိထားရသည်။^{၂၀၇}

(၂) ဦးစီးဌာနများအကြား ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှု။ မတူညီသော ဦးစီးဌာနများအကြား လုပ်ငန်းဆောင်တာများ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက် ရန်အတွက် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများသည် နေရာ ကောင်း ရထားကြသည်။ ဥပမာ ကျေးရွာများအား လျှပ်စစ်မီး ပေးဝေရန် ပြည်နယ်အစိုးရမှ ကြိုးပမ်းရာတွင် ပြည်နယ်အဆင့် စွမ်းအင် ဝန်ကြီးတစ်ဦးသည် ဘက်စုံထောင်စုံနှင့် စုစည်းညီညွတ် သော စီမံကိန်းတစ်ရပ် ဖော်ဆောင်နိုင်ရန် အလို့ငှာ ၎င်းအနေဖြင့် လျှပ်စစ်ဓါတ်အားပေးလုပ်ငန်း၊ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဦးစီးဌာန၊ နယ်စပ်ရေးရာ ဦးစီးဌာနများနှင့် အနီးကပ် အလုပ် လုပ်ကိုင်နေကြောင်း ပြောကြားသည်။

(၃) အဆိုပြုလွှာများရေးသားခြင်း။ ပြည်ထောင်စု အစိုးရ စဉ်းစားပေး နိုင်ရန်အတွက် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများမှ အဆိုပြုလွှာ များရေးသားခွင့်ကို ပိတ်ပင်တားဆီးထားသည့် ဥပဒေ မရှိပေ။ ဥပမာ ကရင်ပြည်နယ်အစိုးရသည် ကျောက်မီးသွေးသုံး ဓါတ်အား ပေးစက်ရုံကြီးတစ်ရုံ တည်ဆောက်ရန်အတွက် အစိုးရမှ စဉ်းစား ခွင့်ပြုပေးရန် အဆိုပြုလာသည်။ (အဆိုပါ ဓါတ်အားပေးစက်ရုံမှာ မဂ္ဂိုလက် ၃၀ ကျော်ထုတ်လုပ်မည်ဖြစ်၍ ပြည်နယ်အစိုးရ၏ စီရင်ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ထက် ကျော်လွန်နေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။)

(၄) မူဝါဒ ဖော်ဆောင်ခြင်း။ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် မူဝါဒများ ဖော်ဆောင်ရေးတွင် တာဝန်ရှိသည် မှန်သော်လည်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများသည် ၎င်းမူဝါဒများကို အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ ပုံဖော်နိုင်သည်။ ဥပမာ ပညာရေး ဝန်ကြီးဌာနသည် ဆရာရွေးချယ်ခန့်အပ်ရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒတစ်ခုကို ပြဋ္ဌာန်းရန် တာဝန်ရှိသည်ဆိုပါက ပြည်နယ် လူမှုဖူလုံရေး ဝန်ကြီး တစ်ဦးအနေဖြင့် အဆိုပါ မူဝါဒနှင့် ပြည်နယ် အခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီစေရန် ဒေသခံ တိုင်းရင်းသား ဘာသာစကား ပြောတတ် သည့် ဆရာများကိုသာ ခန့်အပ်ရန် ဖြည့်စွက်ချက် ပြုလုပ်နိုင် ပေသည်။

(၅) စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း။ အခန်း ၅ တွင် အသေးစိတ် တင်ပြဆွေးနွေးထားသည့်အတိုင်း အချို့သော ဦးစီးဌာနများအတွက် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနသို့ အဆိုပြုလွှာ ရေးသားတင်သွင်းရာတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများအခန်းကဏ္ဍမှလွန်စွာအရေးပါသည်။ ဘဏ္ဍာနှစ် ၂၀၁၈-၁၉ မှ စတင်၍ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ

ကောက်နုတ်ချက် - ၈

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများတွင် လက်ကိုင် ဝန်ကြီးဌာနများ ရှိရန် လိုအပ်ပါသလော။

တာဝန်ခံမှု နှစ်ခွဲရှိနေသည့် ဦးစီးဌာနများတွင်ရော၊ ပြည်ထောင်စု အစိုးရကိုသာ အကြွင်းမဲ့ တာဝန်ခံရန် လိုအပ်သော ဦးစီးဌာနများအတွက်ပါ ဝန်ကြီးများ ဝန်ကြီးဌာန လက်ကိုင်မရှိသည့်အနေအထား ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေသည့် အလျောက်၊ သိသာထင်ရှားစွာ ပေါ်ပေါက်လာသည့် လမ်းကြောင်းတစ်ရပ်မှာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများသည် ၎င်းတို့ ဦးစီးဌာန လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအရ မည်သူ့ကို တာဝန်ခံစေကာမူ ဦးစီးဌာနများ၏ လုပ်ငန်းပိုင်းကို ပုံဖော်လာနိုင်ကြသည်။ ဤအချက်ကို ထောက်ရှုသော် လက်ရှိ တာဝန်ခံမှု ပုံစံများမှာ ထိရောက်မှုရှိပြီး၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများအနေနှင့်လည်း လက်ကိုင် ဝန်ကြီးဌာန မလိုအပ်ဟု ယူဆရမလို ဖြစ်လာသည်။

တာဝန်ခံမှု မြင့်မားလာသည်ဟု ယူဆစရာများ ရှိလာသည့်တိုင် လက်ရှိ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအတိုင်း ဆက်သွားမည်ဆိုပါက ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီးများ သို့ တာဝန်ခံမှုမှာ ကန့်သတ်ခံနေလိမ့်ဦးမည် ဖြစ်သည်။ လက်ရှိ အစိုးရ လက်ထက်အတွင်း ဇယား ၂ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာန၏ ညွှန်ကြားချက်များနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ၏ ညွှန်ကြားချက်များအကြား တင်းမာမှု ဖြစ်ပွားသည့် ကိစ္စအနည်းငယ်သာ ကြားသိရသည့်တိုင် ဤသည်တို့မှာ ဆုတ်ယုတ်မှု ဖြစ်ပွားနိုင်ဖွယ် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုပုံစံ၏ အကျိုးဆက်ပင် ဖြစ်သည်။ အကယ်၍သာ အစိုးရသစ်တစ်ရပ် သို့မဟုတ် ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးသစ်တစ်ဦးကသာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဦးစီးဌာနများ၏ တာဝန် ဆောင်ရွက်မှုများအပေါ် ပိုမိုချုပ်ကိုင်လာပါက ဖြစ်ပေါ်လာမည့် တင်းမာမှုများကို ဖြေရှင်းနိုင်ရန် မသေချာပေ။

အချုပ်အားဖြင့် ဆိုရသော် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးဌာနများ လိုအပ် မလိုအပ်ဟူသော မေးခွန်းကို အဓိက အဖြေပေးနိုင်သည်မှာ ဖော်ပြပါ လုပ်နည်းလုပ်ဟန်အသစ်များ မည်သို့မည်ပုံ ဆက်သွားမည်ကို စောင့်ကြည့်ရန် ဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးများ ပါတီ၊ ပါတီဦးဆောင်မှု၊ ပန်းတိုင်နှင့် ရည်မှန်းချက်များ တူညီသောအခါမျိုးတွင် သိသာမည် မဟုတ်ဘဲ၊ ၎င်းတို့အကြား ဘုံရည်မှန်းချက်၊ ဘုံအကျိုးစီးပွား မရှိသည့်အခါမှာသာ သိသာမည်ဖြစ်သည်။ ဤအခြေအနေမျိုးတွင် ဝန်ကြီးဌာန လက်ကိုင်မရှိသော ဝန်ကြီးများအနေဖြင့် ခုခံကာကွယ်နိုင်စွမ်း ရှိချင်မှ ရှိလိမ့်မည်။

ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးစာရင်းအတွက် ၎င်းတို့၏ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးမှ တင်သွင်းလာသမျှကို မှတ်ချက်ပေးပိုင်ခွင့် ရှိလာတော့မည်ဖြစ်သည်။

ပုံဖော်နိုင်စွမ်း အနည်းအကျဉ်းသာ ရှိမည်ဟု သိရသည်။ အခြား ဝန်ကြီးများ (ဥပမာ ပြည်နယ် သဘာဝရင်းမြစ်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးတစ်ဦး) က မူ ဦးစီးဌာနများသည် ၎င်းတို့၏ ညွှန်ကြားချက်များကို တုံ့ပြန် ဆောင်ရွက်မှု မရှိဟု ဆိုသည်။ ၎င်းတို့ လက်အောက်ရှိ ဦးစီးဌာနများကို အပြောင်းအလဲ ဖြစ်စေနိုင်သည့်အားမှာ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ အားဖြင့် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးက ဦးစီးဌာန၏ လုပ်ငန်းကို ပုံဖော်ရန် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးအား "ခွင့်ပြု" လိုစိတ်ရှိမှသာလျှင် ဖြစ်နိုင်သည်ဟု ပြောကြားကြသည်။ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီး ချုပ်၏ ပြောကြားချက်အရ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေး ပြည်ထောင်စု အဆင့် ဝန်ကြီးများနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရာတွင် အားနည်းမှုများ ရှိနေသည့်အတွက် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးမှာ ဟန့်တားခံနေရပေသည်။^{၂၀၀}

ဦးစီးဌာနများအကြား အာဏာဖြန့်ဝေခြင်း

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများ နှင့် ၎င်း ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီးများတွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်လျက်ရှိသည့် ဦးစီးဌာနများအကြားရှိ တာဝန်ခံမှု ပုံစံများအရ အာဏာခွဲဝေမှု အတိုင်းအတာ တစ်ခုအထိ ဖြစ်နေသည်ကို သက်သေထူလျက်ရှိသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် အာဏာနှင့် တာဝန်များကို အုပ်ချုပ်ရေး အောက်အလွှာများသို့ လွှဲအပ်နေပြီဖြစ်ရာ ဦးစီးဌာနများ အကြားတွင်လည်း အာဏာဖြန့်ဝေမှု ဖြစ်ပေါ်နေနိုင်စရာရှိသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ ဥပမာများကို ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ပိုင်ခွင့်အာဏာနှင့် မရောထွေးသင့်ပေ။ ဤသည်တို့မှာ များစွာသော ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဦးစီးဌာန အကြီးအကဲများ၏ ထောက်ပြချက်အရ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများသည် ၎င်းတို့ ဦးစီးဌာနများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို ပုံဖော်ရာတွင် နေရာပိုမိုရရှိလာကြသည်ဟူသော လမ်းကြောင်းသစ်တစ်ရပ်ကို ကိုယ်စားပြုပေသည်။

အထူးသဖြင့် တာဝန်ယူထားသည့် ဦးစီးဌာနများ၏ လုပ်ငန်းပိုင်း နည်းပညာ ဗဟုသုတရှိသော၊ အချို့နေရာများ၌မူ သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနတွင် အလုပ်အတွေ့အကြုံရှိသော ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများ၏ အလိုအရ ဇယား ၁ ပါ လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်နေသည့် ဒေသတွင်း ဦးစီးဌာနများ၏ လုပ်ငန်းပိုင်းကို ၎င်းတို့အနေဖြင့် ထိရောက်စွာ ဩဇာပေး ညွှန်ကြားနိုင်ကြသည်ဟု ဆိုသည်။

သို့သော်လည်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများအားလုံး ကိုယ့်ဦးစီးဌာနကို ထိရောက်စွာ ပုံသွင်းနိုင်ကြသည်တော့ မဟုတ်ချေ။ အရေအတွက် အနည်းအကျဉ်းသာရှိသော်လည်း အချို့သော ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများက ယတိပြတ်ဆိုသည်မှာ သက်ဆိုင်ရာ ဦးစီးဌာန၏ ဘက်ဂျက်ကို ထိန်းချုပ်ခွင့်မရပါက ၎င်းအနေနှင့် လုပ်ငန်းပိုင်းတွင်

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ ဖွဲ့စည်းသည့် အချိန်မှစ၍ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနများမှ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့်သို့ အကန့်အသတ်ဖြင့် အာဏာဖြန့်ဝေမှု ပြုလုပ်လျက်ရှိသည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှစ၍ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး အပါအဝင် အချို့သော ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနများကြား အာဏာဖြန့်ဝေခြင်း လုပ်ဆောင်ရန် ကြိုးစားမှုများ ရှိခဲ့သည်။^{၂၀၉}

ဒေသန္တရ ပညာရေး ဦးစီးဌာန၏ တာဝန်များ မည်သို့ပြောင်းလဲသွားပုံကို ပညာရေး ညွှန်ကြားရေးမှူးတစ်ဦးက “အရင်တုန်းက အထက်အောက် ပုံစံဖြစ်တဲ့အတွက် ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ အထက်ကလာတဲ့ အမိန့်နဲ့ ညွှန်ကြားချက်တွေကိုပဲ အကောင်အထည်ဖော်ရယ်။ အခုတော့ စနစ်က အောက်ကနေ အထက်ကို ဖြစ်သွားပြီ”^{၂၁၀} ဟူ၍ ရှင်းပြသည်။ အရွယ် အစား မတူညီကြသည့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ဦးစီးဌာနများ ဖွဲ့စည်းပုံကိုလည်း စနစ်တကျ ပြုပြင်လိုက်ပြီး၊ တိုင်းဒေသကြီး နှင့် ပြည်နယ် အကြီးအကဲများကို လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူးမှ ညွှန်ကြားရေးမှူးရာထူးသို့ တိုးမြှင့်ပေးလိုက်ပြီး ဝန်ထမ်းဦးရေလည်းမြင့်တက်လာပြီဖြစ်သည်။ ဝန်ထမ်းရေးရာ စီမံခန့်ခွဲရန်အတွက်လည်း ဝန်ထမ်း ရာထူး အဆင့်ဆင့်အကြား ရာထူးတိုးပေးနိုင်သည့်၊ ရွှေ့ပြောင်းပစ်နိုင် သည့် လွှဲအပ်အခွင့်အာဏာကိုလည်း ခရိုင်များ (အလယ်တန်း၊ အထက် တန်း ကျောင်းအုပ်များနှင့် မြို့နယ် ပညာရေးမှူးများအတွက်) နှင့် မြို့နယ်များ (မူလတန်းနှင့် အလယ်တန်း ကျောင်းဆရာများ အတွက်) သို့ ဖြန့်ဝေပေးလိုက်ပြီဖြစ်သည်။

မြို့နယ်ပညာရေးမှူးများကိုလည်း ဝန်ထမ်းနှင့် ကျောင်းသုံးပစ္စည်း လိုအပ် ချက်များကို တင်ပြစေခြင်းဖြင့် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ရေး ဆွဲခြင်းတို့တွင် ပါဝင်စေသည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်ကို တိုးမြှင့်လာသည့် ပညာရေး ဘတ်ဂျက်ဖြင့် ထောက်ပံ့ပြီး၊ သတင်းအချက်အလက် စီမံခန့်ခွဲရေး စနစ်သစ်တစ်ရပ်ကို မိတ်ဆက်ပေးခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ဝန်ထမ်းများ ခန့်အပ်ခြင်း၊ ထုတ်ပယ်ခြင်း၊ ပစ္စည်းဝယ် ယူခြင်း၊ ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်းဆိုင်ရာ (လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရေး အသုံး စရိတ် အပါအဝင်) လွှဲအပ်အခွင့်အာဏာသည် ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာန တွင်သာရှိသည်။^{၂၁၁}

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ကျန်းမာရေး ဦးစီးဌာနများ၏ ပြောဆိုချက် အရ ပိုမိုကြီးလေးသော တာဝန်များကို အပ်နှင်းခံနေပြီဖြစ်သည်။ ဒေသန္တရ ဦးစီးဌာနတစ်ခု၏ အဆိုအရလည်း အလားတူ ကိစ္စရပ်မျိုး ဝန်ထမ်းရေးရာ စီမံခန့်ခွဲမှုတွင် ဖြစ်ပေါ်နေပြီဟု သိရသည်။ ရာထူး တိုးခွင့်နှင့် ရွှေ့ပြောင်းခွင့်ရှိသော်လည်း ခန့်အပ်ခွင့်နှင့် ထုတ်ပယ်ခွင့် မရှိသေးချေ။ ဝန်ထမ်းဦးရေ တိုးမြှင့်ရန်လည်း အတည်ပြုချက်ရရှိပြီး ဖြစ်သည်။ ညွှန်ကြားရေးမှူးတစ်ဦးက မှတ်ချက်ပြုသည်မှာ အကယ်၍ ဦးစီးဌာနအား ပိုမိုကြီးလေးသော တာဝန်များ အပ်နှင်းတော့မည်ဆိုပါက ဝန်ထမ်းများ၏ စွမ်းရည်ကိုလည်း မြှင့်တင်ပေးရန် လိုအပ်သည်။ ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေး ဦးစီးဌာနများအကြား သိသာသော ခြားနား ချက်မှာ (အနည်းဆုံး တစ်ခုသော တိုင်းဒေသကြီးတွင်) ကျန်းမာရေး ဦးစီးဌာနသည် ဆောက်လုပ်ရေး စီမံကိန်းတစ်ခုအတွက် တင်ဒါ ခေါ်ယူခွင့်ရှိပြီး ပစ္စည်းများ ဝယ်ယူခွင့်လည်း ရရှိသည်။^{၂၁၂}

မကြာသေးမီက အရာရှိများသည် အာဏာဖြန့်ဝေခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ဥပမာ မြောက်မြားစွာ ပေးခဲ့ဖူးသည်။ ဥပမာ— ကျောင်းဆောက်လုပ်ရေး အတွက် တင်ဒါခေါ်ယူရာတွင်နှင့်၊ ပရိဘောဂနှင့် ကျောင်းဝတ်စုံများ ဝယ်ယူရာတွင် ပါဝင်ခြင်း။^{၂၁၃} ထို့အပြင် အရာရှိများ၏ ပြောကြားချက်အရ ဝန်ထမ်းသစ်များ စုဆောင်းရာတွင်လည်း ပိုမိုပါဝင်ခွင့် ရလာကြပြီဟု ဆိုပြန်သည်။ သို့သော်လည်း သတိပြုရန်အချက်မှာ အဆိုပါ အရာရှိ များသည် ၎င်းတို့၏ ဆုံးဖြတ်ခွင့်အာဏာ အကန့်အသတ်ကိုလည်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ မေးခွန်းများကို အဖြေပေးရာတွင် “ဒါကတော့ နေပြည်တော်ကပဲ ဆုံးဖြတ်ပါလိမ့်မယ်” ဟူသော စကားကို ကြိမ်ဖန် များစွာ ပြောဆိုခဲ့ပါသည်။ အရာရှိများ ပြောကြားချက်များမှ ပို၍ အခြေခံ ကျသော အချက်မှာ အုပ်ချုပ်ရေး အထက်ပိုင်းလွှာများမှ ၎င်းတို့၏ လိုအပ်ချက်များကို ပိုမိုတုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ပေးလာပြီး၊ မြေပြင် လက်တွေ့ အခြေအနေကို မစဉ်းစားဘဲ အထက်အောက် အမိန့်ပေးသည့် ကိစ္စ ရပ်များ နည်းပါးလာပြီဟု သိရသည်။ ဤသည်မှာ အောက်မှအထက် စီမံဆောင်ရွက်ရေး လုပ်ငန်းစဉ် တိုးတက်မှု၏ အကောင်းဆုံး သာဓက ဖြစ်ပြီး အသေးစိတ်ကို အခန်း ၅ တွင် ရှင်းလင်းတင်ပြထားသည်။ ၂၀၁၄ ခုနှစ် အမျိုးသား ပညာရေး ဥပဒေတွင် ရှင်းရှင်းလင်းလင်း အဆိုပြု ထားသည်မှာ “ပညာရေး ဝန်ထမ်းများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်နိုင်စွမ်းနှင့် တာဝန်ယူနိုင်စွမ်းများတိုးတက်လာမှုကို အခြေခံ၍ ဗဟိုအုပ်ချုပ်ရေး လျှော့ချသည့် စနစ်တစ်ရပ်ကို ဖော်ဆောင်သွားမည်ဖြစ်သည်။”^{၂၁၄}

ပြည်ထောင်စု ရာထူးဝန်အဖွဲ့၏ နိုင်ငံဝန်ထမ်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ မဟာဗျူဟာ စီမံချက်^{၂၁၅} မှနေ၍ ဝန်ထမ်းရေးရာ စီမံခန့်ခွဲမှုပိုင်း ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးများကို နောင်လာမည့် နှစ်များအတွင်း ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သွားမည့် သန္နိဋ္ဌာန်ချမှတ်မှုများကို တွေ့မြင်ရ သေးသည်။ အဆိုပါ စီမံကိန်းအရ

လက်ရှိ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း အစီအမံများမှာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု မြင့်မားနေပြီး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်းဖြင့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များသည် နိုင်ငံဝန်ထမ်းရေးရာ ကိစ္စရပ်များတွင် လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ပိုမိုရရှိလာမည်ဖြစ်ပြီး၊ ပိုမိုကြီးမားသည့် စီမံအုပ်ချုပ်ခွင့်ကို ရရှိလာမည် ဖြစ်ပါသည်။ ... လူ့စွမ်းအား အရင်းအမြစ် စီမံခန့်ခွဲမှု၊ ဝန်ထမ်းများအား လေ့ကျင့်သင်ကြား ပေးခြင်းနှင့် စွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်း၊ ဒေသခံ ပြည်သူများ၏ လိုအပ်ချက်များကို သဘောပေါက်လက်ခံမှုနှင့် တုံ့ပြန်ဖြည့်ဆည်း ပေးမှုတို့တွင် သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနများ၊ တိုင်းဒေသကြီးများနှင့် ပြည်နယ်များ၊ ခရိုင်များနှင့် မြို့နယ်များ၏ အခန်းကဏ္ဍကို ဆန်းစစ်လေ့လာရန် လိုအပ်ပါလိမ့်မည်။^{၂၁၆}

မကြာမီက ပြုလုပ်ခဲ့သည့် သုတေသနအရ သတ္တုတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းများ ချပေးပိုင်ခွင့်ကို ပြည်ထောင်စုမှ ထိန်းချုပ်ခွင့်ယူထားခြင်းသည် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်သည့် ကိစ္စရပ်ကို ကြီးစွာသော ကန့်သတ်ချုပ်ချယ်ခြင်း အဖြစ် ရှုမြင်ကြသည်။^{၂၁၇} သတ္တုတူးဖော်ရေးမှ ရောင်းရငွေကို ခွဲဝေခြင်းသည်လည်း ဗဟို-ဒေသန္တရ ဆက်ဆံရေးတွင် သာမက မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းရင်းသား ပဋိပက္ခ အတွက်လည်း အငြင်း ပွားဖွယ် ကိစ္စရပ်ဖြစ်သည်။ သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအနေနှင့် သတ္တုတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းကို စောင့်ကြည့်ပိုင်ခွင့်

မရှိသလို၊ သတ္တုတူးဖော်ရေး လုပ်ငန်းမှ ပေါ်ထွက်လာသည့် မကျေနပ်မှုများကိုလည်း တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ခွင့် မရှိပေ။^{၂၁၀} အရပ်ဖက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများကအနေနှင့်လည်း သတ္တုတူးဖော်ရေး လုပ်ငန်းနှင့် ဆက်စပ်သည့် ပြဿနာရပ်များကို ကိုင်တွယ်ရန် ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရထံသို့ တင်ပြခွင့် မရှိသည့်အတွက် စိတ်ပျက်ကြရသည်။ ဖြစ်ရပ်တစ်ခုခု သတ္တုတူးဖော်ရေး စီမံကိန်းကြောင့် လူအများနေရာရွှေ့ပြောင်းပေးလိုက်ရသောအခါ ဒေသဆိုင်ရာ အစိုးရဘက်မှ စာနာထောက်ထားသော်လည်း သတ္တုတူးဖော်ရေး စီမံကိန်းနှင့်ဆိုင်သည့် ပြည်ထောင်စု လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာကို မလွန်ဆန်နိုင်သည်ကို ဒေသခံ ရှေ့နေများ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုက သတိပြုမိခဲ့ကြသည်။^{၂၁၁}

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေပါ စာပိုဒ်အရ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် ယခုအခါ အသေးစား သတ္တုတူးဖော်ရေး

လုပ်ငန်းများအတွက် လိုင်စင်များ ထုတ်ပေးနိုင်သည့် အခွင့်အာဏာ၊ လူမှုပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်ပျက်စီးမှုဆိုင် ဆန်းစစ်လေ့လာမှုများ ပြုလုပ်နိုင်သည့် အခွင့်အာဏာများ ရှိလာပြီဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်တစ်ခုခု ဒေသခံ ရပ်ရွာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် တွဲဖက်လုပ်ကိုင် လျက်ရှိသည့် သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသော ဝန်ကြီးအတွက် အရပ်ဖက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဒေသခံရွာသားများ ပါဝင်သော သတ္တုတွင်း စောင့်ကြည့်လေ့လာရေးအုပ်စုများ ထူထောင်ရန် အခွင့်ရလာသည်။ အရပ်ဖက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများကလည်း အဆိုပါ တိုးတက်မှုကို အကောင်းမြင်ကြပြီး ဝန်ကြီးသည်လည်း ၎င်းတို့ တင်ပြစရာရှိသည်များကို နားထောင်ပေးသည်ဟု ယူဆကြသည့်တိုင် ကိုင်တွယ်ရန် တိစွာရပ်များ ပေါ်ပေါက်လာသည့်အခါ ဝန်ကြီးအနေဖြင့် အမှန်တကယ် အရေးယူဆောင်ရွက်မည် ဟုတ်မဟုတ် ပြောရန် စောလွန်းသေးသည်ဟု ဆိုကြသည်။^{၂၁၂}

၄.၂ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့်အောက်တွင် မည်သို့စီမံအုပ်ချုပ်ကြသနည်း။

ခရိုင်၊ မြို့နယ်၊ ရပ်ကွက် နှင့် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးသဘော သဘာဝသည် ပြည်နယ်များနှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ အောက်ရှိ အာဏာနှင့် တာဝန်များကို နားလည်ရန်အတွက် လွန်စွာ အရေးကြီးသည်။ အခန်း ၃ တွင် ရှင်းလင်းတင်ပြထားသည့်အတိုင်း ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအောက်တွင် ရွေးကောက်ခံ ဒေသန္တရအစိုးရ၏ “တတိယအလွှာ” ဟူ၍ မရှိပေ။ အဆင့်အလိုက် နယ်မြေပိုင်းခြား သတ်မှတ်သော အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်နှင့် အတူ အစိုးရဦးစီးဌာနပေါင်း များစွာက လုပ်ငန်းတာဝန်များစွာကို ဆောင်ရွက်ကြပြီး ၎င်းဦးစီးဌာနအများစုမှာ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနများ၏ အစိတ်အပိုင်းများ ဖြစ်ကြသည်။ အဆိုပါ ဒေသန္တရ အစိုးရမရှိသည့်ဒေသန္တရ အစိုးရ အုပ်ချုပ်ရေး စနစ်၏ မတူညီသော အလွှာများတွင် ကော်မတီများစွာရှိပြီး ဦးစီးဌာနများအကြား ထိန်းကျောင်းခြင်း နှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်းများ ပြုလုပ်ပေးရန် တာဝန်ယူထားကြသည်။ ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီးများ အောက်ရှိ ဒေသခံအစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးတွင် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရာတွင် ထွေအုပ်သည် အရေးအကြီးဆုံး အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်နှင့် တိုက်ရိုက်ထိစပ်နေသည့် အောက်အဆင့်မှာ ခရိုင် ၇၄ ခုဖြစ်ကြသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့်ရှိ ဦးစီးဌာနအများစုတွင် မြို့နယ်ရုံးများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုကို စိစစ်ထိန်းကျောင်းရန်၊ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရန်၊ မြို့နယ်များမှ သတင်း အချက်အလက်များကို စုပေါင်းခြင်း၊ မျှဝေခြင်းများ ပြုလုပ်ရန်၊ အစိုးရ ထုတ်ပြန်သည့် အမိန့်အာဏာများကို ဖြန့်ဝေပေးရန် စသည့် လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်နိုင်ရန် ခရိုင်အဆင့်ရုံးတစ်ရုံး ရှိကြသည်။ ထွေအုပ်ခရိုင်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများသည် အောက်အဆင့်များတွင် မဖြေရှင်းပေးနိုင်သည့် အငြင်းပွား မှုများကို ဝင်ရောက်ဖြေရှင်းပေးရန်လည်း တာဝန်ရှိသည်။

ဥပမာ - မြို့နယ် သို့မဟုတ် ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ အာဏာအလွဲသုံးစားလုပ်သည့် ကိစ္စရပ်များ စသည်တို့ ဖြစ်ကြသည်။^{၂၁၃}

မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေး ၂၂၂

မြို့နယ်အဆင့်သည် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများအဆင့် အုပ်ချုပ်ရေး၏ ဗဟိုချက်တွင်ရှိပြီး မြန်မာနိုင်ငံရှိ မြို့နယ်ပေါင်း ၃၃၀ သည် ပြည်သူ့စီမံအုပ်ချုပ်ရေး နှင့် ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းများ၏ အုပ်ချုပ်ရေး သဖွယ်ဖြစ်သည်။^{၂၁၄} မြန်မာနိုင်ငံရှိ လူအများစုအတွက် နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် ဆက်ဆံ ရသည့် မီးဖွားခြင်း၊ သေဆုံးခြင်းစသော ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ ကိစ္စရပ်များ ဖြစ်စေ၊ စီးပွားရေး အုပ်ချုပ်မှုပိုင်းဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂလိက ကိစ္စရပ်များဖြစ်စေ မြို့နယ်အဆင့်အရာရှိ သို့မဟုတ် ရပ်/ကျေး အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် စတင်ကြရသည်။

သမ္မတဦးသိန်းစိန်၏ “ပြည်သူ့ဗဟိုပြု ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး” အထူးပြုသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အာဏာပိုင်တွင် မြို့နယ်များသည် ဗဟိုအစိတ်အပိုင်း ဖြစ်သည်။ NLDအစိုးရ လက်ထက်တွင်လည်း မြို့နယ်အဆင့်၏ အရေးပါမှုမှာ လျော့ကျမသွားသော်လည်း မြို့နယ် စီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေး ပိုင်းတွင် ထိရောက်မှုရှိစေရန် ဆောင်ရွက်သည့် လုပ်ထုံး လုပ်နည်းများမှာ ပြောင်းလဲသွားခဲ့သည်။ သို့စေကာမူ မြို့နယ်စီမံ အုပ်ချုပ်ရေးအတွက် ဥပဒေမူဘောင်မှာ ထူးထူးခြားခြား ပြောင်းလဲသွားခြင်း မရှိသေးပေ။

မြို့နယ်အဆင့်တွင် ရုံးစိုက်သော ဦးစီးဌာနများမှာ တစ်နိုင်ငံလုံး အတိုင်းအတာအားဖြင့် ဆင်တူကြသော်လည်း မြို့နယ်အလိုက် ကွာခြားမှုအနည်းငယ် ရှိနေပြန်သည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး

အဆင့်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ပါက မြို့နယ်အဆင့် ဦးစီးဌာနရုံး အရေအတွက်မှာ မများလှသော်လည်း ယခင် လေ့လာချက်များအရ မြို့နယ်တိုင်းလိုလိုတွင် ရုံးစိုက်လေ့ရှိသည့် ပင်မ ဦးစီးဌာန ၄၀ ခန့် ရှိသည့်အတွက် မြို့နယ်ရုံးအရေအတွက်မှာလည်း မနည်းလှကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ (နောက်ဆက်တွဲ စာတွင် စာရင်းပြုစုဖော်ပြထားပါသည်။)၂၂၇ တွေ့အုပ်၊ ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန၊ လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် စာရင်းအင်း ဦးစီးဌာန၊ မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်များသည် မြို့နယ်တိုင်းလိုလိုတွင် ရှိပြီး၊ တစ်ချင်းစီတွင်လည်း ဆင်တူသော အခန်းကဏ္ဍနှင့် လွှဲအပ်အခွင့်အာဏာများ ရှိကြသည်။ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ ၊ အိမ်ယာ ဦးစီးဌာန အစရှိသည့် ဦးစီးဌာနအချို့မှာမူ မြို့ပြကို အဓိက အာရုံထားပြီး၊ ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဦးစီးဌာန (DRD)၊ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန၊ သစ်တောဦးစီးဌာန တို့မှာမူ ကျေးလက်ဒေသများအတွက် ပိုမိုအရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍတွင် ရှိကြသည်။

ဦးစီးဌာနများအကြား မည်သည်က ပိုအရေးပါသည်ဟူသော အချက်သည် မည်သည့် ဦးစီးဌာနသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအတွက် ပိုအရေးပါသည်ဟူသော အချက်ကိုလိုက်၍ ကွာခြားသည်။ ဥပမာ ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာနသည် ရေလုပ်ငန်းကို အဓိက စီးပွားရေးအဖြစ် လုပ်ကိုင်သည့် ဧရာဝတီတိုင်းတွင် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍကို ယူထားပြီး၊ သတ္တုတွင်း ဦးစီးဌာနသည် ကချင်ပြည်နယ်တွင် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍကို ယူထားသည်။

ရွေးကောက်ခံ မြို့နယ်အစိုးရ၏ နေရာတွင် အဆိုပါ မြို့နယ်အဆင့် အရာရှိများသည် အဓိက ဒေသန္တရ ဝန်ဆောင်မှုပေးသူများ ဖြစ်ကြသည်။ အဆိုပါ ရုံးအများစုသည် ဇယား ၂ သို့မဟုတ် ၁ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်ပါအတိုင်း ဦးစားပေး ဆောင်ရွက်ရမည့် ကဏ္ဍများ ရှိကြပြီး၊ သက်ဆိုင်ရာ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာန သို့မဟုတ် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဦးစီးဌာနများသို့သာ အစီရင်ခံရသည့်အခါ ၎င်းရုံးများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ပုံသည်လည်း စုပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းမျိုး မရှိတော့ဘဲ တစ်သီးတစ်သန့်စီ ဖြစ်သွားကြသည်။

ကဏ္ဍစုံသော ပင်မ ဦးစီးဌာနလေးခုဖြစ်သည့် တွေ့အုပ်၊ စည်ပင်သာယာရေး၊ ကျေးလက် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် စီမံကိန်း ဦးစီးဌာနများမှာမူ ခွဲခြားချက်ဖြစ်သည်။ အဆိုပါ ဦးစီးဌာနများတွင် ကျယ်ပြန့်သော လုပ်ငန်းတာဝန်များနှင့် လည်ပတ်ဆောင်ရွက်မှုများ ရှိကြပြီး (အချို့ကဏ္ဍများတွင် ဦးစီးဌာနတစ်ခုနှင့်တစ်ခု တူညီလျက်ရှိ) နိုင်ငံတော် အစိုးရနှင့် ပြည်သူ့လူထုအကြား ကြားခံအဖြစ် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိကြသည်။

တွေ့အုပ်ဦးစီးဌာန၏ မြို့နယ်တွေ့အုပ်ရုံးများသည် (GAOs)၂၂၈ မြို့နယ်အဆင့်တွင် လုပ်ပိုင်ခွင့်အများဆုံးသော အာဏာပိုင် အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ပြီး မြို့နယ်အဆင့် အစိုးရ အင်အားစုများအကြား ညှိနှိုင်းရေး၊ ဆက်ဆံရေးနှင့် စုပေါင်းဆွေးနွေးရေးတို့အတွက် အဓိက ဆောင်ရွက်ပေးသည်။၂၂၉ မြို့နယ်အဆင့် ပါမစ်များ စိစစ်ခြင်းနှင့် ခွင့်ပြုပေးခြင်းတို့တွင် တွေ့အုပ်ရုံးမှ ဦးစီးဆောင်ရွက်ပေးရသည်။ တွေ့အုပ်ရုံးသည် အခြားသော ဦးစီးဌာနများအထိ သက်ရောက်သည့် ကျယ်ပြန့်သော လွှဲအပ်အခွင့်အာဏာရှိပြီး စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များသာ ၎င်းအောက်မှ ကင်းလွတ်ခွင့် ရကောင်းရပေမည်။၂၃၀ တွေ့အုပ်ရုံးများသည် မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ

လက်အောက်တွင်ရှိပြီး ၎င်းအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ၏ အခန်းကဏ္ဍများမှာ မြို့နယ်ရေးရာ ကိစ္စရပ်များကို စီမံခန့်ခွဲရင်း လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု မြှင့်တင်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ရန်၊ ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းများ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ကြီးကြပ်ရန် နှင့် အစိုးရ၏ အခြားဌာနများနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရန်တို့ ဖြစ်ကြသည်။၂၃၁ တူးခြားချက်မှာ မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံးရှိ မြို့နယ်ပေါင်း ၃၃၀ အနက် အမျိုးသမီး မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး တစ်ဦးတစ်ယောက်မှ မရှိခြင်းပင် ဖြစ်သည်။၂၃၂ မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများနှင့် ဒုတိယအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများသည် မြို့နယ်ကော်မတီများတွင် အရေးကြီးသော နေရာများ ယူထားကြသည် (အောက်တွင်ကြည့်ပါ။)

တွေ့အုပ်ရုံးများသည် မြန်မာနိုင်ငံသားများ နိုင်ငံတော် အစိုးရနှင့် ဆက်ဆံရာတွင် ကနဦးထိတွေ့ရသည့် နေရာဖြစ်ပြီး လူဦးရေစာရင်း၊ မြေစာရင်း နှင့် မျိုးစုံသော အခွန်ကောက်ခံမှုများ အပါအဝင် အစိုးရ၏ အဓိက လုပ်ငန်းဆောင်တာများ ဆောင်ရွက်ရာ နေရာလည်း ဖြစ်သည်။၂၃၃ သမ္မတ ဦးသိန်းစိန်လက်ထက် အဖွဲ့အစည်း ယန္တရားပိုင်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ရာတွင် ပြည်ထောင်စု နှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးဌာနများ၏ ဖွဲ့စည်းမှုပိုင်းတွင် အပြောင်းအလဲများစွာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော်လည်း၊ မြို့နယ်အဆင့် တွေ့အုပ်ဦးစီးဌာန၏ ရုံးဖွဲ့စည်းမှုပိုင်း နှင့် ဝန်ထမ်းဖွဲ့စည်းမှုပိုင်းတွင် များစွာပြောင်းလဲမှု မရှိရုံမျှမက ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ အတည်ပြု ပြဋ္ဌာန်းပြီး နောက်ပိုင်းတွင် တွေ့အုပ်၏ အာဏာနှင့် အဖွဲ့အစည်းအရ အရေးပါမှုမှာ အနည်းငယ်ပင် မြင့်တက်လာခဲ့သည်။ တွေ့အုပ်မှ မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများသည် ဦးဆောင်အနေအထားတွင် ရှိသည့်အလျောက် တိုင်ကြားချက်များရှိပါက စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း၊ ဖြန့်ဖြူးပေးခြင်းနှင့် ဖြေရှင်းခြင်းများကို တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ပေးကြသည်။၂၃၄ ဝန်ထမ်းအင်အားနည်းပါးသော အခြား ဦးစီးဌာနများရှိပါက ၎င်းတို့ကိုယ်စား တွေ့အုပ်ရုံးမှ လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်မှုများကို ဆောင်ရွက်ပေးသည်။

အမှုဆောင်အရာရှိများ လက်အောက်တွင်ရှိသော စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များသည်လည်း အရေးကြီးသော မြို့နယ်အဆင့် အဖွဲ့အစည်း ယန္တရားတစ်ခု ဖြစ်ပြီး၊ အခြေခံကျသော မြို့ပြအုပ်ချုပ်ရေး အစိတ်အပိုင်း တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များနှင့် ရန်ကုန်၊ မန္တလေးနှင့် နေပြည်တော်တို့ရှိ မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီများသည် မြို့ပြလမ်းဖောက်ခြင်းနှင့် ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ရေဆိုးနှင့် မိလ္လာ၊ လမ်းမီးတပ်ဆင်ခြင်းနှင့် မြို့ပြရေပေးဝေရေး လုပ်ငန်းများ အပါအဝင် မြို့ပြဝန်ဆောင်မှုများပေးသည့် ဦးဆောင် အဖွဲ့အစည်းများ ဖြစ်ကြသည်။၂၃၅ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များသည် စားသောက်ဆိုင်၊ ဆိုင်အသေးစားများနှင့် လက်မှုလုပ်ငန်းများအပါအဝင် လုပ်ငန်းမျိုးစုံအတွက် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းလိုင်စင်များ ထုတ်ပေးခြင်းကဲ့သို့သော စီးပွားရေးအုပ်ချုပ်မှုပိုင်း တာဝန်များစွာကိုလည်း ဆောင်ရွက်ရသည်။ သားသတ်လိုင်စင်၊ ကြိုပို့ယာဉ် နှင့် အပေါင်ဆိုင် စသည့် အချို့သော လုပ်ငန်းလိုင်စင်များကိုမူ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့မှ တစ်နှစ်တစ်ခါ ပြုလုပ်သည့် လေလံများမှသာ ရရှိနိုင်သည်။ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များမှ ဆောက်လုပ်ရေးပါမစ်များလည်း ချပေးသည်။၂၃၆

ကောက်နုတ်ချက် - ၈

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒေသန္တရ အစိုးရများ လိုအပ်ပါသလော။

အစိုးရ တတိယ အလွှာမရှိသည့်အတွက် နောက်ပိုင်းဆက်ခံသည့် အစိုးရများသည် ဒေသန္တရအဆင့်တွင် တာဝန်ခံမှု၊ ပြည်သူ့လူထု ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု နှင့် ထိရောက်သော ဝန်ဆောင်မှု တို့ ပေးရန် အခက်အခဲ ရှိလာသည်။ ဒေသန္တရ အစိုးရအလွှာသစ်တစ်ရပ် ဖန်တီးရန် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု ပြုလုပ်ရန် လိုမလို ရှင်းလင်းမှု မရှိသေးသော်လည်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ ဒေသန္တရ အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးတွင် ပိုမိုပါဝင်ဆောင်ရွက်လာမှုသည် ကြားကာလ ဖြေရှင်းနည်းတစ်ခုအဖြစ် အသုံးဝင်နိုင်သည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် ဒေသန္တရ ကိစ္စရပ်များ (အထူးသဖြင့် မြို့နယ်၊ ကျေးရွာအုပ်စု နှင့် ရပ်ကွက် အဆင့်များ) တွင် ပိုမိုပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့် တောင်းဆိုနိုင်သည့် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ လွှဲအပ်အခွင့်အာဏာရှိပြီး၊ အခြေခံ တရားဝင်မှုလည်းရှိကြသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ နှင့် ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးများရုံးများ၏ ဒေသန္တရအဆင့် ဆက်ဆံရေးကို ရှင်းလင်းစွာ မသိရပေ။ အငြင်းပွားနိုင်သော်လည်း ဖြစ်တန်ရာရှိသည်မှာ ပြည်ထောင်စု အစိုးရ နှင့် ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်အကြား ပိုမိုအားကောင်းသည့် ဆက်ဆံရေးရှိသည်။

ရပ်ရွာကိုယ်စားပြုမှုဖြင့် ဒေသန္တရ ကော်မတီအချို့ ဖွဲ့စည်းသည့်အခါ လူထုပူးပေါင်းပါဝင်မှု မြှင့်တက်လာစရာ အခွင့်အလမ်းများ ပေါ်ပေါက် လာသည်။ ကော်မတီများသည် ပြည်ထောင်စု အစိုးရ လက်အောက်ခံ ထွေအုပ်နှင့် အခြားဌာနများကို ဆက်လက် မှီခိုလျက်ရှိကြပြီး ၎င်းဌာန အများစုမှာ ဇယား ၁ ပါ လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ကြသည်။ ဒေသဆိုင်ရာ တာဝန်ခံမှုနှင့် ပတ်သက်၍ နောက်ထပ် အရေးကြီးသည့် အဖွဲ့အစည်း ယန္တရားတစ်ခုမှာ ရပ်/ကျေးအုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့များ ဖြစ်ကြပြီး ထွေအုပ်ကို အစီရင်ခံကြသည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ ကော်မတီများတွင် ပါဝင်ခြင်းဖြင့် မြို့နယ်အဆင့် အုပ်ချုပ်ရေးကို တစ်စထက်တစ်စ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လာခြင်းသည် ဒေသန္တရ အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ၏ ပါဝင်မှုကို မြှင့်တင်သည့် နည်းလမ်း တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ဤဆောင်ရွက်မှုသည် ရေရှည်တွင် အလုပ်ဖြစ်မဖြစ် မသေချာပေ။ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအတွက် ကော်မတီများအတွင်းတွင် တရားဝင် လွှဲအပ်အခွင့်အာဏာမရှိပေ။ လွှတ်တော်အမတ်များ ဒေသန္တရအဆင့်တွင် ဝင်ရောက်ဆောင်ရွက် ခြင်းကြောင့် လွှတ်တော်တာဝန်များ လစ်ဟင်းမှု ရှိမရှိ ဆန်းစစ်လေ့လာမှုပြုရန် သက်သေအထောက်အထားများ လိုအပ်လျက်ရှိသည်။

စည်ပင်သာယာ ကိစ္စရပ်များဆိုင်ရာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများ၏ လက်အောက်တွင်ရှိသော စည်ပင်သာယာ အဖွဲ့အစည်းများမှာ အထူးခြွင်းချက်ဖြစ်သည်။ ရန်ကုန်မြို့တော်စည်ပင်၊ မန္တလေးမြို့တော်စည်ပင် နှင့် စည်ပင်သာယာ အဖွဲ့အစည်းများမှာ အရေးပါသည့်တိုင် လူဦးရေ၏ ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းနီးပါးမှာ ကျေးလက်တွင် နေထိုင်သည့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၎င်းတို့ အာရုံထားနိုင်သည်မှာ မြို့ပြအစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းသာ ဖြစ်သည်။ ဒေသန္တရရုံးများမှ စည်ပင်သာယာအဖွဲ့အစည်းများသို့ ထားရှိသည့် တာဝန်ခံမှု နှင့် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှု ဒီဂရီ အတိုင်းအတာမျှ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများလည်း ရရှိအောင် ပြုလုပ်ရန် နည်းလမ်းရှာဖွေသင့်ပေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် ဒေသန္တရအစိုးရပုံစံ ရွေးချယ်လိုပါက ရွေးကောက်ခံ မြို့တော်ဝန် ဦးဆောင်သည့် ခရိုင် သို့မဟုတ် မြို့နယ် ကောင်စီများ အစရှိသည့် ပုံစံများဖြင့် ရွေးချယ်စရာ များစွာရှိပါသည်။ သို့မဟုတ် ၁၉၅၃ ခုနှစ် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ဒေသန္တရ အစိုးရ အုပ်ချုပ်ရေးအက်မှလည်း လေ့လာနိုင်ပါသေးသည်။ ၎င်း အက်ဥပဒေ ရုပ်သိမ်းခံရသည့် ၁၉၆၁ ခုနှစ် မတိုင်မီအထိ ခရိုင်ဆယ်စုတွင် ရှေ့ပြေးစီမံကိန်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။

နောက်ဆုံးအနေနှင့် တင်ပြရသော ဒေသန္တရအစိုးရများ ဖွဲ့စည်းမည် မဖွဲ့စည်းမည်၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ အနေနှင့် မြို့နယ် အုပ်ချုပ်ရေးတွင် မည်သည့်နည်းဖြင့် ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ ပါဝင်နိုင်မည် စသည်တို့ကို ဆုံးဖြတ်ပေးရန်မှာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းထက်စာလျှင် နိုင်ငံရေး အခြေအနေနှင့် ပို၍သက်ဆိုင်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ တစ်ဝှမ်းလုံးတွင် ဒီမိုကရေစီ ဖော်ဆောင်ခြင်း၊ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်များ ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေသည့်အလျောက် ပိုမိုကောင်းမွန်သော ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု၊ ပိုမိုထိရောက်သော အခွန်ဘဏ္ဍာ ရင်းမြစ်များဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှု၊ ပိုမိုလေးနက်သော တာဝန်ခံမှုတို့ကို တောင်းဆိုမှု မြှင့်မားလာလိမ့်မည် ဖြစ်သည်။

ကျေးလက် ဒေသများ၌မူ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေး ဦးစီးဌာနသည် လမ်း၊ တံတား၊ ရေပေးဝေရေး၊ လျှပ်စစ်ပေးဝေရေး၊ အသေးစားချေးငွေ တူးမြောင်းနှင့် ရေကန်များ စသည့် ဒေသန္တရ အခြေခံ အဆောက်အအုံ စီမံကိန်းများနှင့် ရပ်ရွာမှ ဖော်ဆောင်သော ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းများ အပါအဝင် ကဏ္ဍများစွာအတွက် တာဝန်များ ယူထားရပါသည်။

ထွေအုပ်၊ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေး၊ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များနှင့် စီမံကိန်း ဦးစီးဌာနတို့၏ ထောက်ပံ့မှုဖြင့် ကဏ္ဍအလိုက် ဦးစီးဌာနများသည် ဝန်ဆောင်မှုပေးရေး နှင့် စီးပွားရေး အုပ်ချုပ်မှုပိုင်းတို့တွင် ကျယ်ပြန့်သော လုပ်ငန်းဆောင်တာများ ဆောင်ရွက်နေကြပြီဖြစ်သည်။^{၂၃၅} ဥပမာအားဖြင့် သစ်တောဦးစီးဌာနသည် သက်ဆိုင်ရာ ဒေသအတွင်းရှိ ကျွန်း၊ သစ်တော ထွက်ပစ္စည်းများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ပထမနှင့် ဒုတိယအဆင့် စီးပွားရေး ကဏ္ဍနှစ်ရပ်လုံးတွင် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေပြီ ဖြစ်သည်။ ဤသို့သော ဆောင်ရွက်မှုများတွင် အခွန်ကောက်ခံခြင်းနှင့် လိုင်စင်ချပေးခြင်း တာဝန် များကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး နှင့် ပြည်ထောင်စု နှစ်ရပ်လုံးကိုယ်စား တာဝန်ယူ လုပ်ကိုင်ပေးသည်။ လိုင်စင်ချပေးပြီးသည့်နေရာများကို ဦးစီး ဌာန အရာရှိများကိုယ်တိုင် လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ပုံ ကို စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးမည် ဖြစ်သည်။

ကော်မတီများ

ဒေသန္တရ အစိုးရမရှိသော ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်ရေး၏ အဓိကကျသော ယန္တရားလုပ်ငန်းစဉ် လုပ်ထုံးမှာ ကော်မတီစနစ်ဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး၊ ခရိုင်၊ မြို့နယ်၊ ရပ်ကွက်နှင့် ကျေးရွာအုပ်စု အဆင့် များတွင် မြောက်မြားစွာသော ကော်မတီများ ရှိကြပြီး ၎င်းကော်မတီ များသည် ဦးစီးဌာနများအကြား ထိန်းကျောင်းမှုနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက် မှုများ ဆောင်ရွက်ပေးလျက်ရှိကြသည်။ ၎င်းတို့အနက်မှ အရေးပါ ဆုံးသော ကော်မတီများကို သမ္မတ ဦးသိန်းစိန်နှင့် ပြည်ခိုင်ဖြိုးအစိုးရ၏ အထောက်အပံ့ဖြင့် ပထမဆုံး ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့သည်။ NLDအစိုးရ လက်ထက်တွင် ကော်မတီများအကြား အရေးပါမှု အနေအထား ကွာဟ သွားခြင်းရှိခဲ့သော်လည်း အဆိုပါ ကော်မတီများ၏ ဖွဲ့စည်းပုံများမှာ များစွာ ပြောင်းလဲမှု မရှိပေ။

အမျိုးအမည် ကျယ်ပြန့်လှစွာသော ကိစ္စရပ်များနှင့် နယ်ပယ်များကို ခြုံငုံနိုင်ရန် မြို့နယ်အဆင့်တွင် ကော်မတီပေါင်း ၃၀ ကျော်ရှိသည်။^{၂၃၆} ဦးစီးဌာနများကဲ့သို့ပင် ကော်မတီများ၏ အရေးပါမှုသည် မြို့နယ်အလိုက် ကွာခြားနိုင်သည်။ မြို့နယ်စီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီ (TMC)၊ မြို့နယ်စည်ပင် သာယာရေးကော်မတီ (TDAC ကို မြူနီစီပယ် ကော်မတီဟုလည်း ခေါ်ကြသည်)၊ သိမ်းဆည်းခံ လယ်ယာမြေနှင့် အခြားမြေများ ပြန်လည် စိစစ်ရေး ကော်မတီ (မြေ/စစ်ကော်မတီ)၊ မြို့နယ်စီမံကိန်း ရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေး ကော်မတီ (TPFIC) ဟူသော ကော်မတီ လေးခုမှာမူ အရေးပါဆုံး ဖြစ်နိုင်သည်။^{၂၃၇}

မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီမှအပ ကျန်ကော်မတီများအားလုံး၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်များ၊ ဘက်ဂျက်ခွဲဝေမှုများကို စုပေါင်းဆွေးနွေး၊ ညှိနှိုင်းပေးခြင်းနှင့် ဆက်ဆံဆောင်ရွက်ခြင်းများကို ထွေအုပ်က အဓိက ဆောင်ရွက်ပေးသည်။ သို့သော်လည်း

ကော်မတီများ၏ အရေအတွက်သည် ထွေအုပ်၏ လုပ်ငန်းကို နှောင့်နှေးကြန့်ကြာစေသည်။

NLDအစိုးရ တက်လာပြီးမကြာမီ ဖွံ့ဖြိုးရေးထောက်ကူပြုကော်မတီများ (DSCs) ကို ဖျက်သိမ်းလိုက်သော်လည်း^{၂၃၈} ဒေသဆိုင်ရာ ကော်မတီ များ၏ အရေးပါမှုမှာ ဆက်ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ အစိုးရသစ်လက်ထက်တွင် ကော်မတီအချို့၏ အနေအထားမှာ အထက်စီးသို့ ရောက်လာပြီး၊ မြို့နယ် လွှတ်တော်အမတ်များ ကော်မတီ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများတွင် ပို၍ပါဝင်လာကြခြင်းသည် ထူးခြားသော တိုးတက်မှု တစ်ရပ်ပင်ဖြစ်သည်။ (အခန်း ၃ တွင် အသေးစိတ် ဆွေးနွေးထားသည်။) မြို့နယ် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ ကော်မတီလုပ်ငန်းများတွင် ပိုမိုပါဝင်လာကြခြင်းသည် ဒေသခံ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ဖြင့် ပြည်သူလူထု ပူးပေါင်းပါဝင်မှုနှင့် တုံ့ပြန် ဆောင်ရွက်မှု ရရှိရေးအတွက် NLD၏ အဓိက လုပ်ထုံးလုပ်နည်း တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

မြို့နယ်စီမံခန့်ခွဲမှု ကော်မတီ (TMC)။ မြို့နယ်အများစုတွင် မြို့နယ် စီမံခန့်ခွဲမှု ကော်မတီကို မြို့နယ်ထွေအုပ်ဦးစီးဌာနမှ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးက ဥက္ကဋ္ဌနေရာယူပြီး အခြားအဖွဲ့ဝင် ခုနစ်ဦးမှ ကိုးဦးအထိ ပါဝင်ဖွဲ့စည်း သည်။ မြို့နယ်အဆင့် အခြေခံ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရေး အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်ပြီး အရေးအကြီးဆုံးလည်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆရသည်။^{၂၃၉} ယေဘုယျအားဖြင့် မြို့နယ်စီမံခန့်ခွဲမှု ကော်မတီသည် ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနများ၏ ဒေသဆိုင်ရာ ရုံးများ အပါအဝင် မြို့နယ်အဆင့်တွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်နေကြသည့် အစိုးရ ဦးစီးဌာနပေါင်းစုံကြား ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်ပေးရန် တာဝန်ရှိသည်။ မြို့နယ်စီမံခန့်ခွဲမှု ကော်မတီသည် ခရိုင်စီမံခန့်ခွဲမှု ကော်မတီကို အစီရင်ခံရသည်။ မြို့နယ်နှင့် သက်ဆိုင် သည့် ကိစ္စရပ်အများစုကို မြို့နယ်စီမံခန့်ခွဲမှု ကော်မတီ အစည်းအဝေး ပွဲတွင် တင်ပြဆွေးနွေးကြသည်။ မြို့နယ်စီမံခန့်ခွဲမှု ကော်မတီသည် မြို့နယ်အောက်အဆင့် ကော်မတီများကိုလည်း ထပ်မံဖွဲ့စည်းထားပြီး ၎င်းကော်မတီများက မြို့နယ်စီမံခန့်ခွဲမှု ကော်မတီကို အစီရင်ခံ ကြရသည့်အတွက် ၎င်းကော်မတီ၏ အရေးပါမှုမှာ ပိုမိုပေါ်လွင်လာ စေသည်။ မြို့နယ်စီမံခန့်ခွဲမှု ကော်မတီသည် လုံခြုံရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး ဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကို ပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ရန် လွှဲအပ်ခွင့်အာဏာ ရရှိထားသည်။

မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ (TDAC)။ မြို့နယ်ကော်မတီ များအနက်တွင် မြို့နယ် စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီသည် ထူးခြားသော အနေအထားတစ်ရပ်ကို ရရှိထားသည်။^{၂၄၀} မြို့နယ် စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီ၏ အခြေခံ ရည်မှန်းချက်တွင် ပြည်သူ့ အတွက် ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရမည်များကို စဉ်းစားဖော်ထုတ်ရန်နှင့် စီမံကိန်း အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန်ဟူ၍ အပိုင်းနှစ်ပိုင်း ပါရှိသည်။ မြို့နယ် စည်ပင်အဖွဲ့ ရုံးများနှင့် ပူးပေါင်း၍ မြို့နယ် စည်ပင် သာယာရေးအဖွဲ့ ရန်ပုံငွေအတွက် နှစ်စဉ် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘတ်ဂျက် ရေးဆွဲခြင်းတို့တွင် ဦးစားပေး လုပ်ငန်းများကို မြို့နယ်စည်ပင် သာယာရေးကော်မတီမှ ချမှတ်သည်။ မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီ (အားလုံးမဟုတ်သည့်တိုင်) အများစုသည် ပုံမှန်အပတ်စဉ် တွေ့ဆုံစည်းဝေးကြသည်။ ထူးခြားချက်မှာ မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီသည် သက်ဆိုင်ရာ ဦးစီးဌာနများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပြီး

**မြို့နယ်အဆင့်ဘောက်ရှိ ရုပ်ကွက်နှင့်
ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများသည်
ပြည်သူ့စီမံအုပ်ချုပ်ရေးတွင် အဓိကကျသော
နေရာမှ ပါဝင်ကြသည်။ ရုပ်ကွက် နှင့်
ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးသည် မြန်မာနိုင်ငံ
မြို့ရိုးကရေစီ ယန္တရား၏ ဘောက်ဆုံးသော
အဆင့်တွင် ရှိသည်။**

သီးသန့် အရအသုံး ခန့်မှန်းငွေစာရင်းပြုလုပ်ခြင်း၊ အစည်းအဝေးများ စုဝေးပြုလုပ်ခြင်း၊ ကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်စွာ ဆုံးဖြတ်ခွင့်ရှိခြင်း၊ အစည်းအဝေး ဆုံးဖြတ်ချက်များအရ လုပ်ငန်းများကို ငွေထောက်ပံ့ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်နိုင်သည့် တစ်ခုတည်းသော ကော်မတီဖြစ်သည်။ အခန်း ၃ တွင် အသေးစိတ် ဆွေးနွေးခဲ့သည့်အတိုင်း မြို့နယ်စည်ပင်သည် အဖွဲ့ဝင် အများစု (ခုနစ်ဦးအနက်လေးဦး) သည် ရပ်ရွာမှ ဖြစ်ကြသည်။ ပုံ ၄.၆ တွင် မြို့နယ်ဦးစီးဌာနများ၊ မြို့နယ်ကော်မတီများ၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး နှင့် ပြည်ထောင်စု အစိုးရများအကြား ဆက်နွယ်မှုများအပါအဝင် မြို့နယ် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကို အကြမ်းဖျင်းတင်ပြထားသည်။

မြို့နယ်စည်ပင်များ၏ ပကတိ အခန်းကဏ္ဍနှင့် အရေးပါမှု (အလုပ်အမှုဆောင် အရာရှိများ သို့မဟုတ် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ ဝန်ထမ်းများနှင့် ဆန့်ကျင်စွာပင်) သည် မြို့နယ်အလိုက်ကွာခြားတတ်သော်လည်း အများအားဖြင့် မြို့နယ်စည်ပင် ဥက္ကဋ္ဌ သို့မဟုတ် အမှုဆောင်အရာရှိ (EO) ၏ ကိုယ်ရေးအခွင့်အာဏာ ပေါ်တွင် များစွာမူတည်ကြောင်း သိရသည်။ အချို့သော စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များတွင် မြို့နယ်စည်ပင်

ဥက္ကဋ္ဌများကို အမြင့်ဆုံး အာဏာပိုင်များအဖြစ် ရှုမြင် (ဆက်ဆံ) ကြသည်။ အခြား စည်ပင်အဖွဲ့များတွင်မူ အလုပ်အမှုဆောင်အရာရှိ၏ အခန်းကဏ္ဍက ဥက္ကဋ္ဌထက် ရှေ့ရောက်နေတတ်သည်။ တစ်ချို့မူ မြို့နယ်စည်ပင်၏ ရွေးကောက်/ရွေးချယ်ခံ အဖွဲ့ဝင်များ၊ အလုပ်အမှုဆောင်အရာရှိနှင့် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ ဝန်ထမ်းများအကြား အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ တင်းမာမှု ဖြစ်ခဲ့ဖူးသည်။^{၂၄၁}

မြို့နယ်စည်ပင်ကော်မတီသည် မြို့နယ်စည်ပင်အဖွဲ့ရုံးများအပေါ် မည်မျှအထိ အာဏာကျင့်သုံးခွင့် ရှိသင့်သည်၊ စည်ပင်အဖွဲ့၏ ထောက်ခံမှုမရှိသော ဆုံးဖြတ်ချက်ကို လက်ခံလာအောင် မည်သို့ ဆောင်ရွက်ရမည်ဆိုသော ကိစ္စများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကြီးစွာသော စိန်ခေါ်မှု ရှိနေသည်။ အဆိုပါ သဘောမတူညီချက်များ ဖြစ်ပေါ်လာပါက ဖြေရှင်းရန် တိကျ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်မရှိပေ။ ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်အဖြစ် မိမိကိုယ်ကို ခံယူထားသော လုပ်သက်ရင့်သော မြို့နယ်စီမံ အရာရှိများနှင့် ရပ်ရွာအတွက် အရေးဆိုကြသည့် ပြည်သူ့အဖွဲ့ဝင်များ သဘောထားကွဲလွဲကြသည့်အခါမျိုးသည် အခက်အခဲဆုံး အချိန် ဖြစ်သည်။ အဆိုပါ အခက်အခဲများကြောင့် အချို့မြို့နယ်များတွင် မြို့နယ်စည်ပင်ကော်မတီ၏ အလုပ်တာဝန် အတိအကျနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရုပ်ထွေးမှု အတိုင်းအတာတစ်ခုထိ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည်။

မြို့နယ်စီမံကိန်း ရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေး ကော်မတီ (TPFIC)။ NLDအစိုးရလက်ထက်တွင် TPFIC များ၏ အရေးပါမှုမှာ မြင့်တက်လာသည်။ လွှတ်တော်အမတ်များ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့် ၎င်းကော်မတီများသည် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း တို့တွင် (အခန်း ၅ တွင် အသေးစိတ် ဆွေးနွေးထားသည်) အောက်မှ အထက်သို့ ချဉ်းကပ်ဆောင်ရွက်မှုပုံစံကို NLDမှ လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အဓိက အခန်းမှ ပါဝင်နေကြသည်။ TPFIC များ၏ အရေးပါမှုနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ပုံတို့မှာ မြို့နယ်အများအကြား များစွာကွာဟသွားတတ်သည်။

သိမ်းဆည်းခံ လယ်ယာမြေနှင့် အခြားမြေများ ပြန်လည်စိစစ်ရေး ကော်မတီ (မြေ/စစ်ကော်မတီ)။ ဤကော်မတီ၏ အရေးပါမှုသည်လည်း NLDအစိုးရ လက်အောက်တွင် ပိုမိုမြင့်မားလာခဲ့ပြီး ကျေးရွာအုပ်စုအဆင့် ကော်မတီမှ ပြည်ထောင်စု အဆင့်ထိ ရှိလာခဲ့သည်။^{၂၄၂} သိမ်းဆည်းခံ လယ်ယာမြေနှင့် အခြားမြေများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် တိုင်ကြားစာများကို စစ်ဆေးပြီး စည်မျဉ်းစည်းကမ်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ မူလပိုင်ရှင် လက်သို့ ပြန်လည်အပ်နှံသည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်မှစ၍ ၎င်းကော်မတီများ အားကောင်းလာသည်ဟု သိရသည်။^{၂၄၃} မြို့နယ် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များလည်း အဆိုပါ ကော်မတီများတွင် ပါဝင်ပြီး စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးနှင့် အမှုဖြေရှင်းရေးတို့တွင် ကူညီဆောင်ရွက် လျက်ရှိကြသည်။ အကယ်၍ မြို့နယ်အဆင့်တွင် မဖြေရှင်းနိုင်ပါက ခရိုင်ကော်မတီသို့ တင်သွင်းရပြီး ထိုမှတစ်ဖန် ဝန်ကြီးချုပ်ဦးဆောင်သည့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် ကော်မတီသို့ နောက်ဆုံး တင်သွင်း ရသည်။ ဝန်ကြီးချုပ်များသည်လည်း ၎င်းကော်မတီများတွင် တက်ကြွစွာ ပါဝင်လှုပ်ရှားကြသည်ဟု သိရသည်။

ရပ်ကွက်နှင့် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေး

မြို့နယ်အဆင့်အောက်ရှိ ရပ်ကွက်နှင့် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများသည် ပြည်သူ့စီမံအုပ်ချုပ်ရေးတွင် အဓိကကျသော နေရာမှ ပါဝင်ကြသည်။ ရပ်ကွက် နှင့် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးသည် မြန်မာနိုင်ငံ ပြုပြင်ဆင်ယင်ရေး၏ အောက်ဆုံးသော အဆင့်တွင် ရှိသည်။ အဆိုပါ အုပ်ချုပ်ရေးအဆင့်ကို ၂၀၁၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ပြဋ္ဌာန်းသည့် ရပ်ကွက်နှင့် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေး ဥပဒေနှင့် နောက်ဆက်တွဲ ဥပဒေပြင်ဆင်ချက်များဖြင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲခဲ့သည် (အခန်း ၂ တွင် အသေးစိတ် တင်ပြပြီး)။ ဤအဆင့်ရှိ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုသည် သမ္မတ ဦးသိန်းစိန်၏ “ပြည်သူ့ဗဟိုပြု” ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတွင် ကော်မတီများ နောက်မှလာသည့် ဒုတိယဧကရာဇ်ဖြစ်သည်။

ရပ်ကွက်နှင့် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ နှစ်မျိုးလုံး အရေးကြီးကြသည်မှာနယ်လည်း ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများမှာ ပို၍ပင် အရေးပါသည်ဟု ဆိုနိုင်စရာရှိသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းတို့သည် ကျေးလက်လူနေထုထပ်သော မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်သူ့အများစုနှင့် ဗဟိုအစိုးရတို့၏ ကြားခံအဖြစ် ဆောင်ရွက်ကြရသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံသားများသည် ရပ်ကွက်နှင့် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများကို သြဇာခံကြသည့်အပြင်၊ အများအားဖြင့် ယုံကြည်ကိုးစားမှုလည်း ရှိကြပြီး အငြင်းပွားမှုများတွင် ဝင်ရောက်ဖြေရှင်းစေခြင်း၊ သက်ဆိုင်ရာနယ်တွင် အဆုံးအဖြတ်ပြုစေခြင်းများကို နာခံကြသည်။^{၂၄၇၊ ၂၄၈}

ရပ်/ကျေးအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများသည် ထွေအုပ်၏ အထက်အောက် ဖွဲ့စည်းပုံတွင် အထိုင်ဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းတို့ကို ကြီးကြပ်သည့် မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၏ ကိုယ်စားလှယ် ဆောင်ရွက်ကြသည်။^{၂၄၉} ရပ်/ကျေးအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများသည် ၎င်းတို့ အစဉ်အဆက် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်လာခဲ့ကြသည့် အတိုင်း အခွန်ကောက်ခြင်း၊ မြေစာရင်းသွင်းခြင်း၊ လူဦးရေစာရင်းကောက်ပြီးအစီရင်ခံခြင်း အစရှိသော နေရာမျိုးစုံတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ကြသည်။ မြို့နယ်ဦးစီးဌာနများအတွက်လည်း စာရင်းကောက်ယူမှုပေါင်းစုံ ပြုလုပ်ကြရသေးသည်။

ထို့အပြင်လည်း ရွေးကောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ်များ ဖြစ်ကြသည့် အားလျော်စွာ ရပ်/ကျေး အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများသည် ဒေသန္တရ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို ကူညီဆောင်ရွက်ရပြီး၊ အာဏာပိုင်များနှင့် တွေ့ဆုံသည့်အခါ ဒေသခံလူထုကို ကိုယ်စားပြုရပြန်သည်။ ပြည်ခိုင်ဖြိုးအစိုးရလက်ထက် ဤအချက်ကို ဖွံ့ဖြိုးရေး အထောက်အကူပြု ကော်မတီများ (DSCs) တွင် ထည့်သွင်းခဲ့သည်။ NLD၏ အောက်အမှအထက် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း ပုံစံအတွက် ရပ်/ကျေးအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများသည် အချို့သော နေရာများတွင် ဒေသအတွက် ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရမည်များကို ဖော်ထုတ်ပေးရသည့် တာဝန်ကိုပါ ယူရသည်။

ယခုအခါ ရပ်/ကျေးအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများသည် အစိုးရဝန်ထမ်းမဟုတ်သည့် အတွက် လစာငွေ မရသည့်တိုင် တကိုယ်ရေ အသုံးစရိတ် “ထောက်ပံ့ကြေး” အနည်းငယ်ကို ထွေအုပ်ထံမှ စတင်လက်ခံရရှိလာပြီ ဖြစ်သည်။^{၂၅၀} ၎င်းတို့မှာ ထွေအုပ်ဝန်ထမ်းများ မဟုတ်သည့်အတွက်

ရာထူးမတိုးသော်လည်း အာဏာအလွဲသုံးစားလုပ်ခြင်း၊ အရည်အချင်းမရှိခြင်း၊ အကျင့်ပျက်ခြစားခြင်းများ တွေ့ရှိပါက မြို့နယ်ထွေအုပ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး အမိန့်ဖြင့် ပယ်နုတ်ခွင့်ရှိသည်။^{၂၅၁} ရပ်/ကျေးအုပ်ချုပ်ရေးမှူး အယောက်စီတိုင်းအား ထွေအုပ်မှ အချိန်ပြည့်ဝန်ထမ်းဖြစ်သော စာရေးတစ်ဦးချင်းစီမှ အကူအညီပေးသည်။

နေရာတိုင်းတွင် ဖြစ်နေသည်ဟု မဆိုလိုသော်လည်း လွှတ်တော်အမတ်များ၏ ပြောကြားချက်အရ ၎င်းတို့အနေဖြင့် ရပ်/ကျေးအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများနှင့် မဲဆန္ဒရှင်များအကြား အငြင်းပွားမှု ပြဿနာရပ်များကို အချိန်များစွာပေး၍ ဖြေရှင်းနေရသည်ဟု သိရသည်။^{၂၅၂} ထို့အပြင် အကြီးတန်း ထွေအုပ် အရာရှိတစ်ဦးက ညည်းညူသည်မှာ ရပ်/ကျေးအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများသည် အတွေ့အကြုံ ဗဟုသုတ မရှိကြဟုဆိုသည်။^{၂၅၃} အခြားသော နေရာများ၌မူ ရပ်/ကျေးအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်မှာ ကောင်းစွာ အလုပ်လုပ်သည်ဟု ကြားသိရပြီး ရပ်/ကျေး အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများသည်လည်း သက်ဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်များကို ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိကြပြီး၊ ဒေသန္တရ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် ဦးစားပေးရန်ရှိသည်များကို ဆုံးဖြတ်ရာတွင် ဒေသခံပြည်သူနှင့် အာဏာပိုင်များအကြား ကြားလူအဖြစ် အသုံးတည့်စွာ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိကြသည်။ ရပ်/ကျေးအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ တရားဝင်အုပ်ချုပ်ရေးတွင် အောက်ဆုံးအဆင့်၌ ရှိကြသော်လည်း၊ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဒေသများစွာတွင်ရှိသော အခြားရာထူးများသည်လည်း အရေးပါလျက်ရှိသည်။ ၎င်းတို့အနက် ဆယ်အိမ်မှူး၊ ရာအိမ်မှူးများ ပါဝင်သည်။ ၎င်းတို့ကို အိမ်ထောင်စု ကိုယ်စားလှယ်များမှ ရွေးချယ်ပြီး ရပ်/ကျေးရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပြုလုပ်ရာတွင် တာဝန်ယူရပြီး ရပ်/ကျေးအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများကို အုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကူညီဆောင်ရွက်ပေးရသည်။ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းစီနှင့် နိုင်ငံတော် အစိုးရကြား သတင်းအချက်အလက် ဖြန့်ချိရေး လမ်းကြောင်းအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရပြီး၊ ပြည်သူ့လူထု၏ မကျေနပ်ချက်နှင့် ပြဿနာများကို ပြန်လည်တင်ပြပေးရသည်။ အုပ်ချုပ်ရေး ယူနစ် ကျေးရွာအုပ်စုများထက်စာလျှင် မြန်မာနိုင်ငံတစ်လွှားမှ ကျေးရွာများသည် ကျေးလက်နေထိုင်သူများအတွက် သမိုင်းအစဉ်အလာ၊ ရိုးရာအစဉ်အလာအတိုင်း လုပ်ငန်းယူနစ်အဖြစ် တည်ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ ရွာကြီးများတွင် ရာအိမ်မှူးများစွာရှိပြီး ရွာငယ်များတွင်မူ ရွာသားများသည် ရာအိမ်မှူးအား သူကြီးအဖြစ် မှတ်ယူကြသည်။

မြို့နယ်အဆင့်တွင် ရုံးစိုက်သော ကော်မတီအများစုသည် ရပ်ကွက်နှင့် ကျေးရွာအုပ်စုများတွင်လည်း ရှိတတ်ကြသည်။ ဥပမာ သိမ်းဆည်းခံလယ်ယာမြေနှင့် အခြားမြေများ ပြန်လည်စိစစ်ရေး ကော်မတီနှင့် ဖျက်မိန့်မထုတ်မီက ဖွံ့ဖြိုးရေးအထောက်အကူပြု ကော်မတီပါ ရှိခဲ့ကြသည်။

၄.၃ အုပ်ချုပ်စီမံရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်းမှ ပေါ်ထွက်လာသည့်

ရှေးရှုမှုများ

၁။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့် ဝန်ကြီးများ နှင့် သက်ဆိုင်ရာ ဌာနများ အကြား မတူညီသော တာဝန်ခံမှု ပုံစံ ၃ မျိုး ရှိနေသည်။ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေကို အနက်ဖွင့် အကောင်အထည် ဖော်ရာတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများနှင့် ၎င်းတို့ တာဝန်ခံရသော သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနများအကြား တာဝန်ခံမှု ပုံစံ ၃ မျိုး ပေါ်ထွက်လာသည်။

(က) ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရကိုသာ တာဝန်ခံရမှု ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ဇယား ၂ အောက်တွင် ရှိသည့် တာဝန်ကို ယူထားသော၊ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရက ရန်ပုံငွေ အပြည့်အဝ အကုန်အကျ ခံထားသော၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးကိုသာ အစီရင်ခံ တင်ပြ ရသောဌာနများ ဖြစ်သည်။ စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များ၏ လုပ်ငန်းကို ထိန်းကျောင်းကြီးကြပ်ရပြီး စည်ပင် သာယာရေး ဝန်ကြီးဌာနဝန်ကြီးကို အစီရင်ခံ တင်ပြရသော စည်ပင်သာယာရေးဌာနသည်သာ အထက်ပါအချက်နှင့် ပြည့်စုံသည် တစ်ခုတည်းသော ဌာနဖြစ်နေသည်။

(ခ) အစိုးရနှစ်ဖွဲ့လုံးကို တာဝန်ခံရမှု ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက်ကို တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ရယူထားသော၊ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ဇယား ၂ မှ တာဝန်များကို ဖော်ဆောင်နေသော ဌာနများ ဖြစ်သည်။ ၎င်းဌာနများ ကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ သည် "စီမံခြင်း၊ လမ်းညွှန်ခြင်း၊ ကြီးကြပ်ခြင်းနှင့် စစ်ဆေးခြင်း" များ ပြုလုပ်နိုင်သည်။ ထိုကဲ့သို့ ဌာနများမှာ လမ်းဦးစီး၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ လျှပ်စစ်ဓါတ်အား ဖြန့်ဖြူးပေးဝေရေးနှင့် အထွေထွေ အုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာနများတို့ ဖြစ်သည်။

(ဂ) အစိုးရနှစ်ဖွဲ့လုံးကို အကန့်အသတ်ဖြင့် တာဝန်ခံရမှု ပြည်ထောင်စု အဆင့်မှ ဘတ်ဂျက် အပြည့်အဝ ထုတ်ပေး ထားပြီး ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနကိုသာ တာဝန်ခံရသော ဌာနများ၊ သို့သော်လည်း ၎င်းဌာန၏ လုပ်ငန်းများကို ချိတ်ဆက်ခြင်း၊ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စုံစမ်းစစ် ဆေးခြင်းနှင့် ကြီးကြပ်ခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်သော ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ၏ ကိုယ်စားပြု ဝန်ကြီးဌာန တစ်ခုရှိနေသည်။ ဥပမာအနေဖြင့် ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနတို့အောက်ရှိ ဦးစီးဌာနများဖြစ်သည်။

၂။ အစိုးရ နှစ်ဖွဲ့လုံးကို တာဝန်ခံရသည့် စနစ်တွင် ဌာနများသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများကို ပိုမိုတာဝန်ခံ လာကြသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများ တာဝန်ယူထားသော ဌာန အများစုမှာ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနများ၏ အစိတ်အပိုင်း များလည်း ဖြစ်နေသောအခါ "ဝန်ကြီးဌာန မရှိသည့် ဝန်ကြီးများ"

ပေါ်ထွက်လာသည့် စနစ်ဖြစ်လာပြီး ဌာနများသည် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများကို ပိုမိုတာဝန်ခံလာကြသည်။ ဌာနများ၏ လုပ်ငန်းများတွင်လည်း ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီး ဝန်ကြီးများသည် ပိုမိုပါဝင်လုပ်ဆောင် လာနိုင်ပြီး ဌာနများ၏ လုပ်ငန်းကို လွှမ်းမိုး ပုံဖော်မှုများ လုပ်လာကြသည်။ အစိုးရ နှစ်ဖွဲ့လုံးကို အကန့်အသတ်ဖြင့် တာဝန်ခံရသော ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီး ဝန်ကြီးများပင်လျှင် ဌာနများ၏ ဝန်ထမ်းခန့်အပ်ရေး၊ မူဝါဒ ချမှတ်ရေး၊ စီမံကိန်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲသည့် အခန်း ကဏ္ဍများတွင် ပါဝင်မှု ပိုမိုရှိလာနေသည်ကို တွေ့နေရသည်။

၃။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးဝန်ကြီးများကို တိုးမြှင့်တာဝန်ခံမှုသည် အားလုံးကျင့်သုံးနေသည့် လုပ်ဆောင်ချက် မဟုတ်သကဲ့သို့ ထိုသို့ကျင့်သုံးမှု ပြန်လည်မဆုတ်ယုတ်နိုင်ဟု ကံသေကံမ မပြောနိုင်ပါ။

ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးများ၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးမှ ဌာနညွှန်ကြားရေးမှူးများ၊ ဝန်ကြီးချုပ်တို့ အပါအဝင် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများ၏ ကျွမ်းကျင်မှု၊ နိုင်ငံရေးနှင့် ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေး တို့ အဓိက ပါဝင်ခြင်းကြောင့် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီးတွင် ဝန်ကြီးဌာနများ ထိရောက်စွာ တွဲဘက် လုပ်ကိုင်နိုင်သော်လည်း ၎င်းတို့၏ ဌာနများသည် ၎င်းတို့နှင့် တုံ့ပြန် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှု မရှိဟု ခံစားနေရသော ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများ ရှိနေသေးသည်။ အခြေခံအားဖြင့် တာဝန်ခံရမှု တရားဝင်ပုံစံမှာ ပြောင်းလဲခြင်း မရှိသေးချေ။ စည်ပင်သာယာရေး ဝန်ကြီးဌာန မှလွဲ၍ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများသည် ကိုယ်ပိုင်ဝန်ကြီး ဌာနလည်း မရှိသေးရာ အုပ်ချုပ်စီမံရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်းသည် အကန့်အသတ် ရှိဆဲသာ ဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်ထောင်စုအဆင့် အကြား ဦးစားပေးမှု၊ ရည်မှန်းချက် နှင့် ရည်ရွယ်ချက် များ မတိုက်ဆိုင်ဘဲ ယှဉ်ပြိုင်မှု ပေါ်ပေါက်လာပါက ဝန်ကြီးဌာနများသည် မည်သူ့ကို တာဝန်ခံရမည် ဆိုသည်မှာ ရှင်းလင်းခြင်း မရှိချေ။ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ အပိုဒ် ၂၅၇ တွင် ပါဝင်သည့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် နယ်ဘက်ဝန်ထမ်း အဖွဲ့အစည်းများကို လိုအပ်သလို ဖွဲ့စည်းနိုင်သည် ဆိုသောအချက်ကို ပြည်စုံစွာ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့် ထုတ်ဖော်ရန် လိုအပ်နေသေးသည်။ ယခင်က အထွေထွေ အုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာနမှ ပံ့ပိုးခဲ့သော်လည်း ယခုအခါ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်မှ လွတ်လပ်စွာ တိုက်ရိုက် စီမံအုပ်ချုပ်သော လွှတ်တော်ရုံး ကို ဖန်တီးထားခြင်း မှာမူ မှတ်သားဖွယ် ချွင်းချက်တစ်ခု ဖြစ်သည်။

၄။ **ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့်အောက်တွင် အစိုးရ မဟုတ်သည့် ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်စီမံမှု စနစ်တစ်ရပ် ရှိနေသည်။**

ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် တတိယအဆင့် အစိုးရတစ်ရပ် ဖန်တီးပေးထားခြင်း မရှိသော်လည်း ပြည်ခိုင်ဖြိုး နှင့် NLD အသွင် ကူးပြောင်းမှု အစိုးရတစ်ရပ်လုံးတို့သည် အုပ်ချုပ်ရေး အဆင့်ဆင့် တွင် ကော်မတီများ တိုးချဲ့ခြင်းဖြင့် ဒေသဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်စီမံမှု စနစ်များကို အားကောင်းရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ ပြည်ခိုင်ဖြိုး အစိုးရ လက်ထက်တွင် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီ (TDAC) ကို ဖန်တီးခဲ့ခြင်း၏ အဓိက ရည်ရွယ်ချက်မှာ ပြည်သူ့ပါဝင်မှု တိုးမြှင့်ရေးနှင့် လူထုလိုအပ်ချက်ကို တုံ့ပြန်မှုရှိရေးအတွက် ဖြစ်သည်။ NLD အစိုးရလက်ထက်တွင် မြို့နယ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အထောက်အကူပြု ကော်မတီကို ဖျက်သိမ်းခဲ့ပြီး မြို့နယ်စီမံကိန်း ရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေး ကော်မတီ (TPFIC) နှင့် မြို့နယ် လယ်ယာမြေ စီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီ (FMC) တို့၏ အခန်းကဏ္ဍမှာ ကြီးထွားလာသည်။ ပြည်သူ့ပါဝင်မှု တိုးမြှင့် လာရေးနှင့် လိုအပ်ချက်များကို တုံ့ပြန်မှုရှိရေးအတွက် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ သည် ကော်မတီများ၏ လုပ်ငန်းများတွင် ပိုမိုပါဝင်လာခဲ့သည်။ ရပ်ကွက်/ကျေးရွာ အုပ်ချုပ်ရေးမှူး ပြုပြင် ပြောင်းလဲရေးသည်လည်း ဒီမိုကရေစီ ဆိုင်ရာ တာဝန်ခံမှုကို အားကောင်းစေခဲ့သည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့် အောက်တွင် နေရာအနှံ့အပြား တည်ရှိသော အထွေထွေ အုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာနသည် ဒေသဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်ရေး လုပ်ငန်းများအတွက် အဓိက ကျလှသည်။

ဘဏ္ဍာရေးမျက်နှာစာ

ဘဏ္ဍာရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးဟူသည်မှာ ဗဟိုအသုံးစရိတ်နှင့် အခွန်တော်များ ကောက်ခံခြင်းဆိုင်ရာ အခွင့်အာဏာကို အစိုးရအောက် အလွှာများသို့ လွှဲပြောင်းပေးအပ်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံသားများ၏ တောင်းဆိုချက်များကို တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် လိုအပ်သော ဘဏ္ဍာငွေ အရင်းအမြစ်များကို မည်သို့ရယူဖြန့်ဝေသနည်းဟူသော အချက်ကို ဖော်ပြရာရောက်သဖြင့် ၎င်းလုပ်ငန်းစဉ်သည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချပေးခံရသည့် မည်သည့်ဒေသန္တရအစိုးရ စနစ်အတွက်မဆို အရေးကျသည်။^{၂၀}

အခွန်ဘဏ္ဍာနှင့် ပြည်သူ့ အသုံးစရိတ်တို့ကို မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံးရှိ ပြည်ထောင်စု၊ ပြည်နယ် နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အဆင့်များတွင် မည်သို့ စီမံခန့်ခွဲရမည်ဟူသော အချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသည် အရေးပါသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို မိတ်ဆက်ပေးခဲ့သည်။ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေနှင့် တဆက်တည်း ဖြစ်ပေါ်လာသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများသည် ယခင် အလွန်တရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု မြင့်မားပြီး၊ အထက်အောက် ဆန်သော၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု မရှိသော အခွန်ဘဏ္ဍာစနစ်ကို အင်အားစု အသစ်များနှင့် အဖွဲ့အစည်း ယန္တရားသစ်များဆီသို့ အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ ရှေ့ပြောင်းခဲ့သည်။^{၂၁} သတိပြုစရာ အကောင်းဆုံး အချက်မှာ ပြည်နယ် နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရသစ်များသည် အသုံးစရိတ် အခွန်တော် ကောက်ခံခွင့် တာဝန်များနှင့် ကိုယ်ပိုင်အရအသုံး ခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းများ ပေးအပ်ခြင်းခံကြရသည်။^{၂၂}

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်ထောင်စု အစိုးရ နှစ်ရပ်စလုံး၏ အရအသုံး ခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းများ နှင့် စီမံကိန်းများ အတွက် ရည်ရွယ်၍ ကျွန်ုပ်တို့အဖွဲ့တွင် ဒေသဆိုင်ရာ အရအသုံး ခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း ပြုစုခြင်းနှင့် စီမံရေး လုပ်ငန်းစဉ်များဆိုင်ရာ အကျဉ်းချုပ်တင်ပြချက်အပြင်၊ "အောက်မှ အထက်" စီမံဆောင်ရွက်ခြင်း ထူးခြားဖြစ်စဉ်များကိုလည်း စိစစ်လေ့လာမှုတစ်ရပ်ကိုပါ ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသည်။ ထို့အပြင်လည်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ အသုံးစရိတ် နှင့် အခွန်တော်များ အနီးကပ် လေ့လာတင်ပြထားပြီး၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ စတင်ဖွဲ့စည်းချိန်မှစ၍ ယနေ့အချိန်ထိ ဆောင်ရွက်ခဲ့သော အခွန်ဘဏ္ဍာဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပေါ်ထွန်းလျက်ရှိသော လမ်းကြောင်းများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် စိစစ်လေ့လာချက်ဖြင့် နိဂုံးချုပ်ထားပါသည်။

၅.၁ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် ဘဏ်ဂျာနယ်ရေးဆွဲခြင်း ဆိုသည့်မှာ အဘယ်နည်း။

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများမှ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ယင်းတို့၏ အသုံးစရိတ်အား ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် မည်မျှရှိသည်ကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ၎င်းပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများကို ဗဟိုမှ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ မည်မျှပေးထား သည်ကို နားလည်သဘောပေါက်နိုင်ပေသည်။

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအသီးသီးသည် နှစ်စဉ်စီမံကိန်းရေးဆွဲကာ ရသုံးငွေခန့်မှန်းစာရင်းများတွင် ထည့်သွင်းပြီး အကောင်အထည်ဖော်ကြရ ပါသည်။ ထိုစာရင်းများထဲတွင် ငွေလုံးငွေရင်းအသုံးစရိတ်^{၂၅၄} နှင့် သာမန်အသုံးစရိတ်^{၂၅၅} ဟူ၍ ခွဲခြားသတ်မှတ်ထားပါသည်။ ထိုနည်းတူစွာ ပြည်ထောင်စုအစိုးရမှလဲ သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနများ၏ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများတွင် ဆောင်ရွက်သည့်လုပ်ငန်းများ၏ ငွေလုံးငွေရင်းနှင့် သာမန်အသုံးစရိတ်များအတွက် နှစ်စဉ် ပြည်ထောင်စုရသုံးမှန်းခြေ စာရင်း ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းရပါသည်။

ယင်း ပြည်ထောင်စုအဆင့်နှင့် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အဆင့် ရသုံးမှန်းခြေစာရင်း (ဝါ) ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် သက်ဆိုင်ရာအစိုးရ၊ လွှတ်တော်နှင့် အလွှာအသီးသီးမှ ဌာနဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူများမှ ပါဝင်ရေးဆွဲကြရပါသည်။ ယင်းလုပ်ငန်းစဉ်သည် ရှုပ်ထွေးပြီး မြို့နယ်တစ်မြို့နယ်ခြား၊ တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်တစ်ခုချင်းစီ အလိုက် ကွဲပြားခြားနားပေသည်။ သို့သော်တစ်ချို့နေရာများတွင် လိုအပ်ချက်အတိုင်းပြည့်မီမှုများရှိသည်။ ယင်းလုပ်ငန်းစဉ်များအကြား မတူ ကွဲပြားလျက်ရှိသည့် အစိတ်အပိုင်းများကို ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။^{၂၅၆,၂၅၇}

စီမံကိန်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် လွန်ခဲ့သော နှစ်အနည်းငယ်တွင် သိသာစွာပြောင်းလဲလာခဲ့သည်။ NLDအစိုးရသစ် လက်ထပ်တွင် အောက်မှအထက် စီမံကိန်းရေးဆွဲမှုပုံစံကို ပိုမိုကျင့်သုံး ဆောင်ရွက်လာခဲ့ပြီး သက်ဆိုင်ရာလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်၏ အခန်းကဏ္ဍမှ ပိုမိုအရေးပါ လာပါသည်။ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ ပြည်ထောင်စု ဘတ်ဂျက်အပေါ်တွင်ရှိသော ဩဇာမှာလည်း နဂိုကထက် ပိုမိုကြီးမားလာ သည်ကိုတွေ့ရပြီး ယင်းတို့၏ ဘတ်ဂျက်စာရင်းများကို ပိုမိုပွင့်လင်း မြင်သာအောင်လည်း ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်လျက် ရှိသည်ကိုလည်း တွေ့ရှိရပါသည်။

နောက်ထပ် သိသားထင်ရှားသည့်အပြောင်းအလဲတစ်ခုမှာ ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် ဘဏ္ဍာနှစ်အစကို ဧပြီလ မှ အောက်တိုဘာလသို့ ပြောင်းရွှေ့ ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ပြောင်းရွှေ့ခြင်းမှာ ပွင့်လင်းရာသီ (နိုဝင်ဘာ မှ မေ) အတွင်း တည်ဆောက်ရေး လုပ်ငန်းများနှင့် ဝယ်ယူရေး လုပ်ငန်းများအား ထိရောက်စွာအကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန်ဖြစ်သည်။ ယင်းကဲ့သို့ပြောင်းလဲမှုကြောင့် ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် ပွင့်လင်းရာသီလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ရေး ကာလမှတိုတောင်းသွားပါသည်။ ၂၀၁၈-၁၉ ဘဏ္ဍာနှစ်

မစတင်မီ ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁ ရက်နေ့ မှ ၂၀၁၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့အတွင်း ကြားကာလကို ခြောက်လဘတ်ဂျက်ဖြစ်ဆောင်ရွက် ခဲ့ပါသည်။ ပုံ ၅.၁ တွင် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများ၏ လက်ရှိ စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ ပြကွဲဒီကို တင်ပြထားပါသည်။

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများ၏ စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများ၏ စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးတွင် အရေးပါသည့် ကော်မတီတစ်ရပ်မှာ သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးတစ်ခုချင်းစီ၏ စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့်အကောင်အထည်ဖော်ရေး ကော်မတီ (PFIC) ဖြစ်သည်။ အခြားအရေးပါသည့် ဦးစီးဌာနများမှာ အခြေခံပညာရေး၊ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေး၊ စီမံကိန်း ရေးဆွဲရေး နှင့် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန စသည့်တို့ဖြစ်သည်။ ထိုနည်းတူစွာ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများနှင့် လွှတ်တော်များ (ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးစီမံကိန်းရေးဆွဲရေးအတွက်) မှာလည်း အရေးပါ ပေသည်။ ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် အမျိုးသားစီမံကိန်းရေးဆွဲရေးကော် မရှင်နှင့် ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်တို့မှာ စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးကို စိစစ်ရာတွင် အရေးပါပေသည်။

စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေးကော်မတီကို မြို့နယ်၊ ခရိုင်၊ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အဆင့်အဆင့်တွင် ဖွဲ့စည်း ထားရှိသည်။^{၂၅၈} ယင်းကော်မတီများ၏ ဥက္ကဋ္ဌတာဝန်ကို သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ်နှင့် ခရိုင်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများမှ တာဝန်ယူပြီး ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်ဆင့်တွင် သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာနအဖြစ်တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ကြရသည်။ သက်ဆိုင်ရာ စီမံကိန်းဦးစီးဌာနအကြီးအကဲမှ ကော်မတီအတွင်းရေးမှူး အဖြစ်ဆောင်ရွက်သည်။ ယင်းကော်မတီတွင် အခြားဝန်ကြီးဌာနများ (ဥပမာ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး၊ ကျေးလက် ဖွံ့ဖြိုးရေး စသဖြင့်) မှတာဝန်ရှိသူများ၊ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၊ အရပ်သားကိုယ်စားလှယ်များ ဥပမာ ဒေသခံစီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များ စသည်တို့သည် ကော်မတီအဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် ပါဝင်ကြပါသည်။

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့်အကောင်အထည်ဖော် ရေးကော်မတီများ၏ တာဝန်မှာ စီမံကိန်းရေးဆွဲပြီး သက်ဆိုင်ရာပြည် နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်းကော်မရှင်တို့ကို အဆိုပြုတင်ပြရပါသည်။ ထိုကော်မရှင်များကို ၂၀၁၆ တွင် စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး^{၂၅၉} အောက်ခြေမှ တင်ပြလာသော စီမံကိန်း အဆိုပြုချက်များကို စိစစ်အတည်ပြုရပါသည်။ ယင်းကော်မရှင်ကို သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးချုပ်မှ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ပြီး သက်ဆိုင်ရာ

ပုံ ၅.၁ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်း ပြက္ခဒိန်

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ

ပြည်ထောင်စု အစိုးရ

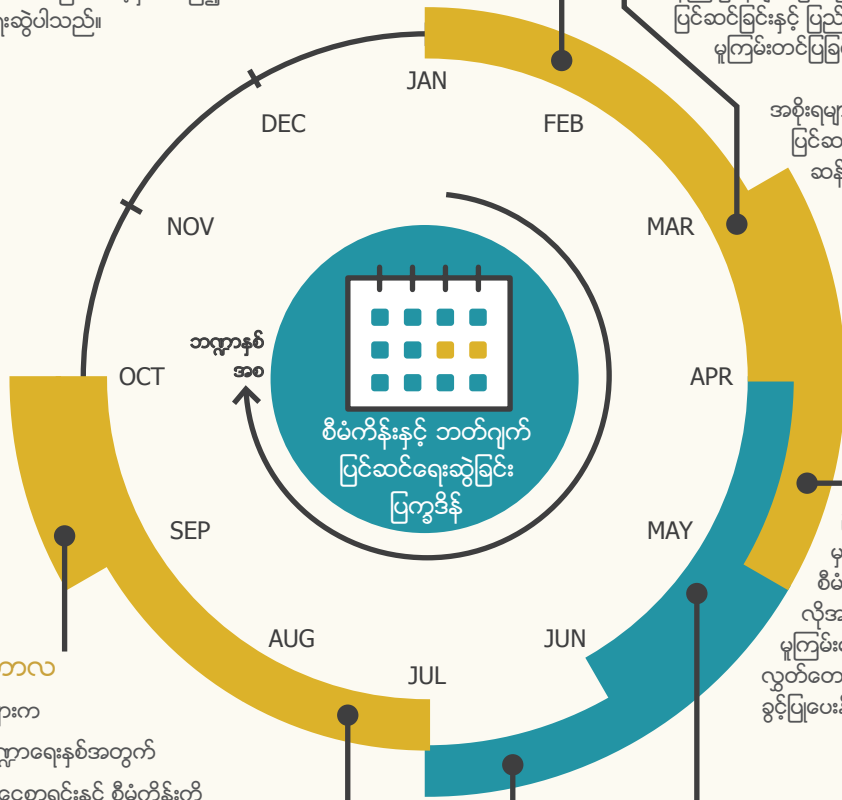
ဘတ်ဂျက်
လုပ်ငန်းစဉ်
အစ

ဇန်နဝါရီလမှ ဖေဖော်ဝါရီလအတွင်း
ခရိုင်နှင့် မြို့နယ်အဆင့် ဘတ်ဂျက်နှင့် စီမံကိန်းများကို လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ဆွေးနွေး၊ ညှိနှိုင်းမှုများဖြင့် အောက်ခြေအဆင့်မှ တင်ပြ၍ ရေးဆွဲပါသည်။

မတ်လ

တင်ပြလာသည့် ဘတ်ဂျက်နှင့် စီမံကိန်းများကို စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး ဦးစီးဌာနနှင့် ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်း ဦးစီးဌာနတို့က ပေါင်းစည်းခြင်း၊ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း၊ ဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဦးစီးဌာနများနှင့် ပြန်လည် ညှိနှိုင်း ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီး အစိုးရထံ မူကြမ်းတင်ပြခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ပါသည်။

အစိုးရများက အဆိုပြု မူကြမ်းများကို ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် ပြန်လည်သုံးသပ် ဆန်းစစ်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ပါသည်။

စက်တင်ဘာလ

ဝန်ကြီးချုပ်များက လာမည့် ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အတွက် ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းနှင့် စီမံကိန်းကို ဥပဒေအဖြစ် အတည်ပြု လက်မှတ်ရေးထိုးပါသည်။

ဇူလိုင်လမှ ဩဂုတ်လအတွင်း

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများက လိုအပ်သည့် ပြင်ဆင်ညှိနှိုင်းမှုများ ဆောင်ရွက်ပြီး အတည်ပြုပေးနိုင်ရန် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များသို့ ပေးပို့ပါသည်။

ဖွန်လမှ ဇူလိုင်လအတွင်း

ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းများကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရထံသို့ ပြန်လည် မပေးပို့ခင် ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်က ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း၊ ညှိနှိုင်းခြင်း နှင့် အတည်ပြုခြင်း တို့ကို လုပ်ဆောင်ပါသည်။

ဧပြီလမှ မေလအတွင်း

ညွှန်ကြားချက်များအတိုင်း ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းဦးစီးဌာနနှင့် စီမံကိန်း ရေးဆွဲရေး ဦးစီးဌာနတို့က လိုအပ်သလို ပြင်ဆင်ပြီး ပြင်ဆင်ထားသည့် မူကြမ်းများကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များသို့ ပြန်လည် သုံးသပ်နိုင်ရန်နှင့် ခွင့်ပြုပေးနိုင်ရန် တင်ပြပါသည်။

မေလမှ ဖွန်လအတွင်း

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များက တင်ပြလာသည့် အဆိုပြုမူကြမ်းများကို ပြည်လည်သုံးသပ် ဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် ခွင့်ပြုပေးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ပြီးနောက် ပြည်ထောင်စု စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးဌာနသို့ တင်ပြပါသည်။

စီမံကိန်းနှင့် ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းတို့ကို ပြည်ထောင်စုအဆင့်က ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းကို ဆောင်ရွက်ပါသည်။

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးအားလုံးနှင့် ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းကဏ္ဍမှ ကိုယ်စားလှယ်များမှ အဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် ပါဝင်ကြပါသည်။ သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး ထွေအုပ်ရှိ အမှုဆောင် အတွင်းရေးမှူးမှ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ဆောက်ရွက်သည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်အထိတွင် ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး အမြင့်ဆုံးအဖွဲ့အစည်းမှာ အမျိုးသားစီမံကိန်းကော်မရှင် (NPC) ဖြစ်ပြီး ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာရေး ကော်မရှင် (UFC) ၏ အထက်တွင် ရှိပေသည်။^{၆၀} စီမံကိန်းကော်မရှင်ကို သမ္မတမှ ၂၅ နှစ်အတွက် အဖြစ်ဆောင်ရွက်ပြီး ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးချုပ်အားလုံးနှင့် ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးအားလုံးမှ အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပါဝင်ကြသည်။ ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်တွင် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးအားလုံး မပါဝင်ဘဲ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမှ အပနှင်းထားသည့် ဘတ်ဂျက်အဆို ပြုချက်များကို စီစစ်သည့် တာဝန်ကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရသည်။

နှစ်စဉ် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းအပြင် ရေလတ်၊ ရေရှည်စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးအတွက် ငါးနှစ်စီမံကိန်း (၂၀၁၆-၁၇ မှ ၂၀၂၀-၂၁) နှင့် အနှစ် ၂၀ စီမံကိန်း (၂၀၁၁ - ၂၀၃၀) စသည့်မူဘောင်များကိုလည်း ပြည်ခိုင်ဖြိုးအစိုးရ လက်ထက်တွင် ချမှတ်ခဲ့သည်။ သို့သော် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးတာဝန်ရှိသူများ၏ ပြောကြားချက်အရ ထိုစီမံကိန်းများမှာ အထက်အောက်ပုံစံဖြင့် ရေးဆွဲထားခြင်းဖြစ်ပြီး ခေတ်ကာလနှင့် မလျော်ညီတော့သည့်အတွက် နှစ်စဉ်စီမံကိန်းရေးဆွဲရာတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း မရှိကြောင်း သိရှိရပါသည်။^{၆၁} သို့ရာတွင် ငါးနှစ်စီမံကိန်းမှာ အခြားဝန်ကြီးဌာနများ၏ စီမံကိန်းများတွင် ထည့်သွင်း စဉ်းစားကောင်းစဉ်းစားပေလိမ့်မည်။ ပြည်ထောင်စုအစိုးရနည်းတူ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနတစ်ခုချင်းစီသည်လည်း ရေရှည်စီမံကိန်း များကို ရေးဆွဲထားကြပြီး (ဥပမာ လျှပ်စစ်နှင့်စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာနမှ ရေးဆွဲသည့် အမျိုးသားလျှပ်စစ်မီးရရှိရေး စီမံကိန်း) ၎င်းစီမံကိန်းများ သည် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးကို ပုံဖော်ပေးသည်။

နှစ်စဉ်စီမံကိန်းရေးဆွဲမှု လုပ်ငန်းစဉ်အစတွင် ဝန်ကြီးဌာနများနှင့်စီမံကိန်းဦးစီးဌာနမှ မြို့နယ်နှင့်ခရိုင်ရုံးများအား စီမံကိန်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲရန် အကြောင်းကြားမိ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာနများသည် ယခင်နှစ်စီမံကိန်းဦးစီးမှုနှင့်ယှဉ်ပြီး တိုးတက်မှုကို စိစစ်ရပါသည်။ အဆုံးတွင် အတည်ပြုပြီးသော စီမံကိန်းများကို ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်းဥပဒေဖြင့် ရေးဆွဲရပါသည်။ ထိုဥပဒေတွင် နောက်ဆက်တွဲနှစ်ပိုင်း ပါဝင်ပါသည်။ ပထမပိုင်းတွင် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက်ဖြင့်အကောင်အထည်ဖော်မည့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုလုပ်ငန်းများကိုဖော်ပြထားပြီး ဒုတိယပိုင်းတွင် ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်ဖြင့် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအတွင်း အကောင်အထည်ဖော်မည့် လုပ်ငန်းများကို ဖော်ပြထားပါသည်။

ပုံ ၅.၂ တွင်ပြသထားသည့်အတိုင်း မြို့နယ်အဆင့် စီမံကိန်းများကို မြို့နယ်စီမံကိန်း ရေးဆွဲရေးနှင့်အကောင်အထည်ဖော်ရေးကော်မတီမှ စိစစ်ရပါသည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်အနည်းငယ်အတွင်းတွင် အောက်ခြေမှ အထက်သို့ စီမံကိန်းရေးဆွဲသည့် စနစ်အရ ယင်းမြို့နယ်ကော်မတီ၏ အခန်းကဏ္ဍမှ ပိုမိုအရေးပါလာပါသည်။

ယင်းကဲ့သို့ဆောင်ရွက်သည့်ပုံစံကို သမ္မတဦးသိန်းစိန်၏ “ပြည်သူ့ဗဟိုပြုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးမှု” အရပြည်ခိုင်ဖြိုးအစိုးရလက်ထက်တွင် စတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ငါးနှစ်စီမံကိန်းတွင် ချမှတ်ထားသည့် မူဘောင်အတွင်းဆောင်ရွက်ရသည့်အတွက် ထိရောက်မှု မရှိခဲ့ပေ။

NLDအစိုးရလက်ထက်တွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ လွှတ်တော်အဖွဲ့ဝင်များနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးများ ပူးပေါင်းကာ အဆိုပါ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများကို နှစ်ဆတိုး ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ နောက်ဆုံး ပြုလုပ်ခဲ့သည့် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး (ခြောက်လစာ အရအသုံးခန့်မှန်းစာရင်း) သည် စစ်မှန်ပြီး ဘက်ပေါင်းစုံ ပါဝင်သည့် အထက်မှ အောက် စီမံကိန်း ရေးဆွဲခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်ကို ဖန်တီးနိုင်ရန် အတွက် သိသာထင်ရှားသော ခြေလှမ်းတစ်ရပ်ဟုလည်း ၎င်းတို့မှ အခိုင်အမာ ပြောကြားကြသည်။^{၆၂}

ယခုအခါ မြို့နယ်စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့်အကောင်အထည်ဖော်ရေးကော်မတီသည် ကဏ္ဍအလိုက်ဦးစားပေး ဘတ်ဂျက်ချပေးရမည့်လုပ်ငန်းများကို ဦးစားပေး အမှတ်စဉ်များ သတ်မှတ်ပြီး အထက်သို့ တင်ပြကြသည်။ မြို့နယ်တော်တော်များများတွင် ယင်းကော်မတီသည် လစဉ် တွေ့ဆုံကာ လုပ်ငန်းများတိုးတက်မှု အခြေအနေနှင့် မြို့နယ်အလိုက် ဦးစားပေးကဏ္ဍများကို စဉ်ဆက်မပြတ် ဆွေးနွေးလျက်ရှိကြသည်။

မြို့နယ်စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့်အကောင်အထည်ဖော်ရေးကော်မတီမှ ဒေသခံပြည်သူများ၏ လိုအပ်ချက်နှင့် ဆန္ဒများကိုညီညွတ်စွာ အောင်မြင်စွာ ဦးစားပေးကဏ္ဍများရွေးချယ်သတ်မှတ်သည့် နည်းလမ်းသည် မြို့နယ်တစ်ခုနှင့်တစ်ခု၊ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး တစ်ခုနှင့်တစ်ခု မတူညီကြပေ။ အချို့မြို့နယ်များတွင် ကျေးရွာ နှင့်ရပ်ကွက်အဆင့်မှစကာ ပြည်သူလူထုနှင့် တွေ့ဆုံပွဲများဆောင်ရွက်ပြီး ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများကို ရွေးချယ်သတ်မှတ်သည်။ ကျေးရွာ၊ ရပ်ကွက်ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ ရွေးချယ်သတ်မှတ်မှုကို ကျေးရွာ၊ ရပ်ကွက်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများမှ ဦးဆောင်ကာ ဆောင်ရွက်ကြပြီး ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်နှင့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်မှ ကိုယ်စားလှယ်များလည်း ပါဝင်လေ့ရှိကြသည်။

ယင်းမြို့နယ်ကော်မတီများနည်းတူ သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနများသည်လည်း ကျေးရွာနှင့်မြို့နယ်အဆင့်ထိဆင်းပြီး ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများကို ရွေးချယ်သတ်မှတ်လေ့ရှိသည်။ ဥပမာ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေး ဦးစီးဌာနသည် ယင်းကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ NLDအစိုးရ၏ စီမံကိန်းနှင့်ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် သက်ဆိုင်သူများမှ ပြောကြားချက်အရ အောက်မှအထက်သို့ စီမံကိန်း ရေးဆွဲခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်တွင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များမှ အခရာ ကျပေသည်။ “ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အသံမှာ ပြည်သူ့အသံများဖြစ်သည်။ ဒါကြောင့် သူတို့ရဲ့အကြံပေးချက်များကို အလေးထားရမည်” ဟူ၍ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး စီမံဘဏ္ဍာဝန်ကြီးတစ်ဦးမှ ကျွန်ုပ်တို့အား ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ဒေသအချို့တွင် လူထုတွေ့ဆုံပွဲများ မဆောင်ရွက်ဘဲ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များသည် သက်ဆိုင်ရာ မဲဆန္ဒနယ် ပြည်သူများ၏ လိုအပ်ချက်များကို ကောင်းမွန်စွာ သိရှိနားလည်သည် ဟူ၍

ကောက်နုတ်ချက် တ

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း — ပိုမိုပြီးပြည့်စုံပြီး တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှု အားကောင်းသော လုပ်ငန်းစဉ်အဖြစ်သို့ ဦးတည်လာမည်လော။

ပြည်ခိုင်ဖြိုး NLD အစိုးရနစ်ရပ်လုံး ပိုမိုပြီးပြည့်စုံပြီး တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုအားကောင်းသော စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘက်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ် လိုအပ်နေသည့် ကိစ္စကို အားစိုက်ဆောက်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ အဆိုပါ လိုအပ်ချက်ကို ပြည့်မီအောင် အားထုတ်ဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ လိုအပ်ချက်နှင့် ပိုမိုကိုက်ညီသော ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် အခြေခံအဆောက်အအုံများ ပေးစွမ်းလာနိုင်ဖွယ်ရှိပြီး ဤနည်းဖြင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေး၏ အဓိက ရည်မှန်းချက်တစ်ရပ်ကိုလည်း ဆိုက်ရောက်မည်ဖြစ်သည်။ NLD၏ ကြိုးပမ်းမှုမှာ အောက်မှအထက် စီမံကိန်း ရေးဆွဲရေး၊ မြို့နယ်စီမံကိန်း ရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေး ကော်မတီများ (TPFICs) နှင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အခန်းကဏ္ဍ လုပ်ငန်းစဉ်တွင် မြင့်မားလာရေးကို ဗဟိုချက်ထားသည်ဖြစ်ရာ ၎င်းတို့၏ ဖွံ့ဖြိုးမှုမှာ ကနဦးအစ မျှသာ ရှိသေးသည်ဖြစ်၍ ဝေဖန်ပိုင်းခြားမှု ပြုရန် စောလွန်းနေသေးသည်။ အဆိုပါ အားထုတ်ဆောင်ရွက်မှုများမှနေ၍ ဒေသခံပြည်သူများ၏ လိုအပ်ချက်များကို ပိုမိုနားလည်နိုင်ရန်နှင့် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ရွေးကောက်ထားသည့် အင်အားစုများ၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု မြင့်မားလာစရာ အခွင့်အလမ်းများ ရှိနေသည့်တိုင် ၎င်းတို့၏ အောင်မြင်မှုအတွက် အာမခံချက် မရှိပေ။

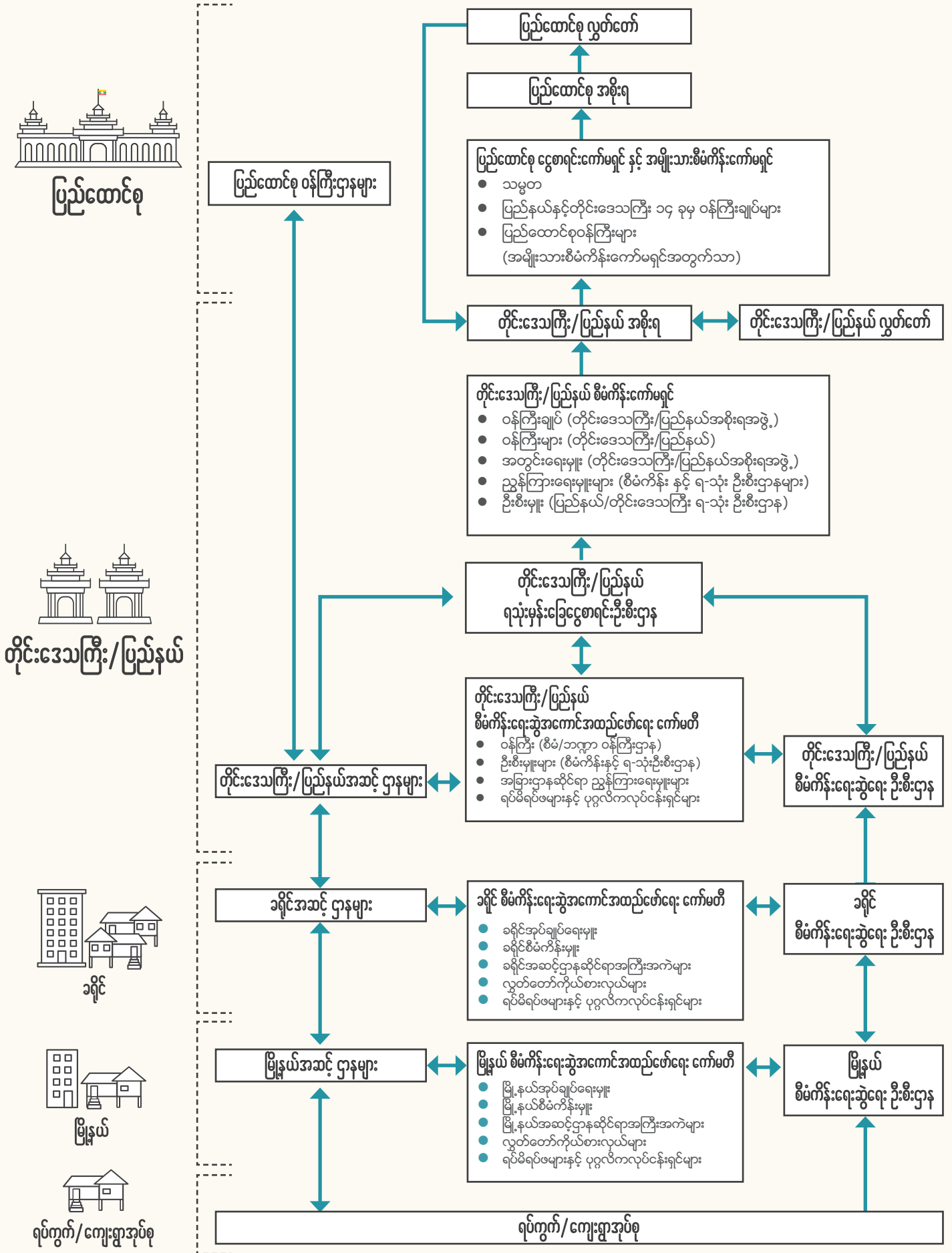
လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များကို အားကိုးသည့်အကြောင်းမှာ ၎င်းတို့အနေနှင့် သက်ဆိုင်ရာ မဲဆန္ဒနယ်အကြောင်း နားလည်ကြခြင်းနှင့်၊ ၎င်းတို့ဆုံးဖြတ်ချက်ဟူသမျှအတွက် မဲပုံးနှင့်ရင်း၍ တာဝန်ယူခြင်းတို့ကြောင့်ဟု နားလည်ကြည့်၍ ရနိုင်သည်။ ဒေသလိုအပ်ချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ မည်မျှ သိရှိထားသည်၊ စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သည့်အဆင့် မည်မျှရှိသည် ဆိုသောအချက်များဖြင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အောင်မြင်မှုကို တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ဆုံးဖြတ်ပေးနိုင်သည်။ စီမံကိန်းချမှတ်ရေးဦးစီးဌာန အရာရှိများ၏ အဆိုအရ လုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း အကြီးမားဆုံး အခက်အခဲမှာ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ အများအားဖြင့် ကော်မတီအစည်းအဝေးများကို မတက်ရောက်နိုင်ကြခြင်းဖြစ်သည်။ နောက်ထပ်ရှိသေးသည်မှာ စီမံကိန်းဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ပိုင်ခွင့်များကို အောက်ခြေအဆင့်များသို့ ခွဲပေးသည့်အခါ (အထူးသဖြင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် စည်းမျဉ်းအတိအကျ မရှိပါက) အထက်တန်းလွှာများ လက်ဝါးကြီးအုပ်ရန် ပိုအခွင့်အရေး ပေးလိုက်သကဲ့သို့ ဖြစ်သွားနိုင်သည်။ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များသည် မှားယွင်းသော အကြောင်းပြချက်များဖြင့် စီမံကိန်းများ ဦးစားပေး နေကြသည်ဟုလည်း သဘောမတူမှုများ ကြားနေပြီးဖြစ်သည်။ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်တွင် အထောက်အကူဖြစ်စေမည့် ဒေတာအချက်အလက်များ ပိုမိုပြည့်စုံအောင် ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့၏ မြင့်မားလာသည့် အခန်းကဏ္ဍကို နောက်ထပ် အားဖြည့်ပေးနိုင်စရာရှိသည်။ အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ရပ်ကျေးအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ၊ ပြည်သူလူထုထံမှ အဖွဲ့ဝင်များ အစရှိသည့် အခြားအင်အားစုများပါ ပါဝင်စေခြင်း၊ ကျားမ သို့မဟုတ် လူမှုစီးပွားရေးအဆင့်အတန်း အစရှိသည်တို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည့် ပိုမိုကောင်းမွန်သော တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုမျိုး ပြုလုပ်ခြင်းတို့ကို ဆိုလိုသည်။

ခရိုင် ထွေအုပ်ဦးစီးဌာနမှ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ကြသည့် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေး ကော်မတီ များ (PFICs) ကြောင့်လည်း ဘက်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်းနှင့် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ရွေးကောက်ခံမဟုတ်သော အင်အားစုများ၏ ဩဇာကျယ်ပြန့်လာနိုင်သည်။ သို့သော်လည်း စီမံကိန်းချမှတ်ရေး အရာရှိများ၏ ပြောကြားချက်များအရ ထွေအုပ်ဦးစီးဌာနမှ အုပ်ချုပ်ရေးမှူး များသည် ၎င်းတို့ဒေသများ၏ လိုအပ်ချက်များကို ပိုမိုသိနားလည်ကြပြီး တာဝန်ယူကြရာတွင်လည်း ပိုမိုလေးနက်မှု ရှိသည်ဟု သိရသည်။ အချို့သော ဦးစီးဌာန အရာရှိများနှင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအကြား ဦးစားပေးကိစ္စရပ်များကို ဆုံးဖြတ်ကြရာတွင် တင်းမာမှုများ ရှိနေ သည်ကို သတိပြုမိသည်။ ဤသို့သော ရှုပ်ထွေးမှုများ ဖြစ်ပေါ်ရသည်မှာ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အခန်းကဏ္ဍကို ဥပဒေအရ ပြဋ္ဌာန်း သတ်မှတ်ထားခြင်း မရှိသကဲ့သို့ လုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း မတူညီသော အင်အားစုများ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ချက် အတိအကျ မရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဒေသန္တရ ဦးစားပေး သတ်မှတ်ချက်များ နောက်ဆုံးအဆင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်ထောင်စု ဘက်ဂျက်များအတွင်းသို့ ရောက်ရှိသည့် အတိုင်းအတာ ပမာဏသည် လုပ်ငန်းစဉ်၏ အောင်မြင်မှုကို တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း အဆုံးအဖြတ်ပေးသည်။ ကွင်းဆင်းလူတွေ့ မေးမြန်းချက်များအရ ဤအချက်မှာ ကွာခြားမှုရှိတတ်သည်။ ပြည်နယ်တစ်ခုတွင် ပထမဦးစားပေး ဆောင်ရွက်ရန် ကိစ္စများ၏ လေးပုံသုံးပုံခန့်အတွက် ရန်ပုံငွေ ရရှိပြီး အခြားပြည်နယ်တစ်ခုတွင်မူ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းထက်လျော့နည်း၍သာ ရန်ပုံငွေ လက်ခံရရှိကြောင်း သိရသည်။ လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ လူတွေ့ မေးမြန်းခဲ့သော လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များကမူ အကောင်းမြင်ကြသည်။ မြို့နယ်အဆင့် ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရန် ၎င်းတို့ သတ်မှတ်ထား သည်များအတွက် ရန်ပုံငွေများ ချပေးပြီး ယခုအခါ ဘက်ဂျက်များသည် မဲဆန္ဒရှင်များ၏ အမှန်တကယ် လိုအပ်ချက်နှင့် ကိုက်ညီသည်ဟု ခံစားကြ ရကြောင်း ဆိုကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ အောက်မှအထက် စီမံကိန်းချမှတ်နည်းကို ပိုမိုနားလည်နိုင်ရန်နှင့် အကဲဖြတ်ရန်အတွက် သုတေသနများ ထပ်မံပြုလုပ်ရန် လိုနေ သေးသည်။

ပုံ ၅.၂ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်း ဖြစ်စဉ်

ယူဆပြီးဆောင်ရွက်ကြသည်။ အချို့မြို့နယ်များ၏လူဦးရေမှ တစ်သိန်း ကျော်ခန့် ရှိသည့်အတွက် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ရပ်ကျေးအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ၊ လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပြည်သူလူထုများ မည်သို့အတူတကွလက်တွဲပြီး မြို့နယ်၏ ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများကို ရှာဖွေ သတ်မှတ်မည်ကို စဉ်းစားသင့်ပေသည်။

NLD အစိုးရ၏ အထက်မှအောက် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး ပန်းတိုင်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ပြီးမြောက်သည့် အဆင့်များမှ မြို့နယ်များ ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီးများအကြား ကွာဟမှုရှိသည်။ အချို့သော မြို့နယ်များတွင် မြို့နယ်ကော်မတီသည် ကဏ္ဍအလိုက် အဆိုပြုလွှာများ ရေးဆွဲသည့်နေရာတွင် များစွာအရာမရောက်ပေ။^{၂၆၄} ယင်းမြို့နယ်များတွင် သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနများ၏ မြို့နယ်ရုံးများသည် အဆိုပြုချက်များကို မြို့နယ်စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေးကော်မတီသို့မတင်ပြဘဲ ခရိုင်ရုံးသို့ တိုက်ရိုက်တင်ပြကြသည်။ ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများဖြစ်သည့် ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ အမျိုးသားလူထုပဟိုပြုဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများနှင့် ကုလသမဂ္ဂဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်မှာ ဆောင်ရွက်သည့်စီမံကိန်းများရှိသည့် မြို့နယ်များ၏ စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေးကော်မတီ တက်ကြွမှုအရှိဆုံးဖြစ်ကြောင်းတွေ့ရပါသည်။^{၂၆၅}

မြို့နယ်အဆင့်မှအဆိုပြုချက်များကို ခရိုင်အဆင့်ဌာနများသို့ ဆက်လက်တင်ပြရသည်။ ခရိုင်အလိုက်ကွဲပြားခြားနားမှုရှိသော်လည်း ခရိုင်ရုံးများသည် ခရိုင်စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေးကော်မတီနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကာ မြို့နယ်များမှ တင်ပြလာသော အဆိုပြုချက်များကို စုစည်းကာ မှတ်ချက်အနည်းငယ်ပေးရုံသာ ဆောင်ရွက်သည်။ ခရိုင်အဆင့်တွင် အဆိုပြုချက်အသစ်များ ထည့်သွင်းခြင်း နည်းပါးပေသည်။^{၂၆၅}

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် ဌာနများသည် အောက်ခြေမှ တင်ပြလာသည့် အဆိုပြုချက်များကို စိစစ်စုစည်းပြီး အဆိုပြုချက်အသစ်များလည်း ထည့်သွင်းရေးဆွဲပါသည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးစီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာနသည် ဌာနဆိုင်ရာအားလုံးကို ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းပေးသည်။ ယင်းအဆင့်တွင် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးဘတ်ဂျက်ဦးစီးဌာနမှ အရေးပါလာပြီး စီမံကိန်းနှင့်ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲရေးသည် ယင်းအဆင့်မှစပြီး ပြည်ထောင်စုအဆင့် နှင့် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်ကွဲသွားပြီး သီးခြား လုပ်ငန်းစဉ်အတိုင်း ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။^{၂၆၆}

ယင်းလုပ်ငန်းစဉ်တွင် စည်ပင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် စည်ပင်ဦးစီးဌာနများမှာ ခြွင်းချက်ဖြစ်သည်။^{၂၆၇} မြို့နယ်စည်ပင် အဖွဲ့အစည်း၏ စီမံကိန်းများနှင့် ဘတ်ဂျက်ကို မြို့နယ်စီမံကိန်း ရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေး ကော်မတီသို့ တင်ပြဖို့ရန်မလိုဘဲ မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီမှတစ်ဆင့် အတည်ပြု ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။ စည်ပင်အဖွဲ့အစည်း၏ စီမံကိန်းနှင့်ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည်လည်း အောက်မှအထက်သို့သွားသည့်ပုံစံဖြစ်ပြီး သက်ဆိုင်ရာနယ်ပယ်များမှ ပညာရှင်များ၏ သဘောထားနှင့် ရေးဆွဲဆောင်ရွက်ကြသည်။ စည်ပင်ရုံးများသည်လည်း မြို့နယ်စည်ပင်ကော်မတီနှင့် ပူးပေါင်းကာ ပြည်သူလူထု၏ လိုအပ်ချက်များကိုသိရှိစေရန်

ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် အများအားဖြင့် ကျပန်းသဘောဆန်ပြီး မြို့နယ်စည်ပင်ကော်မတီဝင်များ၏ နီးစပ်သူများမှ တစ်ဆင့်သော်လည်းကောင်း ကော်မတီဝင်များ၏ ဒေသနှင့်ပတ်သက်ပြီး သိရှိနားလည်မှု အပေါ်တွင်လည်းကောင်း အခြေခံပြီး ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများသတ်မှတ်ကြပါသည်။ ထိုဦးစားပေးလုပ်ငန်းများကို အခြေခံကာ သက်ဆိုင်ရာနယ်ပယ်များမှ ကျွမ်းကျင်သူများမှလည်း မှတ်ချက်ပေးဆောင်ရွက်ကြပါသည်။ ဥပမာ စည်ပင်အင်ဂျင်နီယာများမှ မည်သည့်လမ်းသည် အသုံးများသည်၊ အချက်အချာကျသည်ကို ရွေးချယ်သတ်မှတ်ကြပါသည်။

နှစ်စဉ် စည်ပင်သာယာရုံးဘတ်ဂျက်များကို သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီများ (TDACs) သို့ တရားဝင် တင်သွင်းရပြီး ၎င်းမြို့နယ်စည်ပင်ကော်မတီများမှ အတည်ပြုပေးသည်။ သို့သော်လည်း ဤသည်မှာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအရသာ ဆောင်ရွက်သည့်သဘောဖြစ်ဟန်တူသည်။

ဘတ်ဂျက်နှင့် စီမံကိန်းများကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် စည်ပင်သာယာရေး ဦးစီးဌာနများမှ မှတ်ချက်ပေးရန်၊ ပေါင်းစည်းပေးရန်နှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်သို့ မတင်သွင်းမီ အတည်ပြုပေးရန် မြို့နယ်စည်ပင်အဖွဲ့များမှ တင်သွင်းပေးရသည်။ နှစ်စဉ် စီမံကိန်း ရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း တော်တော်များများကို စည်ပင်ရုံးများမှ ကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်ခွင့် အတိုင်းအတာ တစ်ခုထိဖြင့် ဆောင်ရွက်ခွင့်ရသော်လည်း ၎င်းတို့၏ နှစ်စဉ်စီမံကိန်းနှင့် ဘတ်ဂျက်များသည် ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်ဦးစီးဌာန၏ အတည်ပြုပြီးသား စုပေါင်းဘတ်ဂျက်၏ ပြင်ပတွင်ရှိနေပါက တရားဝင် မဖြစ်ပေ။ အချို့သော ဒေသများတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များသည် စည်ပင်အဖွဲ့များ၏ စီမံကိန်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲသည့် လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေပြီဖြစ်သည်။ ဥပမာ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးတွင် စည်ပင်ရုံး စီမံကိန်းများကို တိုင်းဒေသကြီး ဦးစီးဌာနသို့ မတင်သွင်းမီ သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ်မှ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် လက်မှတ်ထိုးပေးရန် လိုအပ်သည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်းနှင့် ဘတ်ဂျက် အဆိုပြုလွှာများ

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ရသုံးခန့်မှန်းခြေ ညွှန်ကြားရေးမှူးသည် နှစ်စဉ် အခွန်တော်များ (ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေနှင့် လွှဲပြောင်းငွေ) နှင့် အသုံးစရိတ်များ (သာမန်နှင့် ငွေလုံးငွေရင်း) အပါအဝင် ဘတ်ဂျက်ခန့်မှန်းချက်များကို ရေးဆွဲရာတွင် စီမံခန့်ခွဲရပြီး၊ ၎င်းစရိတ်များသည် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန (MOPF) ၏ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ ယေဘုယျ အစိုးရမူဝါဒပိုင်း ဦးစားပေးကိစ္စရပ်များနှင့် ကိုက်ညီရမည်ဖြစ်သည်။ ဘတ်ဂျက်ခန့်မှန်းချက်ကို အချောသတ် အတည်ပြုပြီးသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် နှစ်စဉ် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိရမည်ဖြစ်သည်။ ခရိုင်အဆင့် ဦးစီးဌာနများမှ အဆိုပြုလွှာများ တင်သွင်းသည့်အခါ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဦးစီးဌာနမှ ညွှန်ကြားရေးမှူးများမှ ၎င်းတို့ ရေးသားသည့် အဆိုပြုလွှာများကို စစ်ဆေးခြင်း၊ စဉ်းစားခြင်း၊ ပြင်ဆင်ခြင်း၊ ဖြည့်စွက်ခြင်းများပြုလုပ်ကြသည်ကို ပုံ ၅.၂ တွင် တွေ့နိုင်ပါသည်။ ထို့နောက် အဆိုပြုလွှာများကို (ငွေလုံးငွေရင်း ဘတ်ဂျက်

အတွက်) ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်းဦးစီးဌာနနှင့် (ငွေလုံး
ငွေရင်းနှင့် သာမန်ဘတ်ဂျက်နှစ်ခုပေါင်းအတွက်) ပြည်နယ်/တိုင်း
ဒေသကြီး အရအသုံး ခန့်မှန်းငွေစာရင်းဦးစီးဌာနတို့သို့ တင်သွင်းရပြီး
၎င်းတို့မှနေ၍ စစ်ဆေးမှုများနှင့် ညှိနှိုင်းမှုများ ပြုလုပ်ပေးကြသည်။
ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးဦးဆောင်သော
ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်
ဖော်ရေး ကော်မတီသည် စီမံကိန်းများကို အရအသုံး ခန့်မှန်းငွေစာရင်း
ဦးစီးဌာနသို့ မတင်သွင်းမီ စစ်ဆေးအတည်ပြုချက်များ ပြုလုပ်သည်။
လျှောက်လွှာများကို စစ်ဆေးအတည်ပြုရန်အတွက် ပေါင်းစည်းခြင်း
မပြုမီ အရအသုံး ခန့်မှန်းငွေစာရင်းဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားရေးမှူးသည်
ရှေ့နောက်ညီညွတ်မှု၊ တိကျမှုတို့အပြင် ဥပဒေများ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း
များနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိမရှိတို့ကိုပါ ဆန်းစစ်သည်။

ဤအဆင့်တွင် အရအသုံး ခန့်မှန်းငွေစာရင်းဆိုင်ရာ
ညွှန်ကြားရေးမှူးသည် လျှောက်လွှာများကို ပြည်နယ်/
တိုင်းဒေသကြီးအတွက် လျာထားသည့် စုစုပေါင်း

ခန့်မှန်းငွေကြေးပမာဏအရ “လျှော့ချ” သည်။ အဆိုပါ ခန့်မှန်းငွေများမှာ
ယခင်နှစ် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအခွန်ပေါ်တွင် များစွာမူတည်သည်။
လျှောက်လွှာများကို လျှော့ချခြင်းမှ လွန်စွာအရေးကြီးသည်။ ဒေသန္တရ
အရအသုံး ခန့်မှန်းငွေစာရင်းဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားရေးမှူး တစ်ဦး၏
ပြောကြားချက်အရ ဦးစီးဌာန လျှောက်လွှာများအားလုံး၏
ကုန်ကျငွေသည် ခန့်မှန်းအခွန်တော်များထက် နှစ်ဆပိုများကြောင်း သိရ
သည်။ အကျိုးဆက်မှာ အရအသုံး ခန့်မှန်းငွေစာရင်းဆိုင်ရာ ညွှန်ကြား
ရေးမှူးသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများ၊ စီမံကိန်းဦးစီး
ဌာနများ၊ သက်ဆိုင်ရာ ဦးစီးဌာနများမှ အရာရှိများနှင့် တိုင်ပင်ကာ
အပိုအလိုမရှိသည့် ဘတ်ဂျက်တစ်ခု ရရှိလာစေရန် လျှောက်လွှာများ
လျှော့ချပစ်ရသည်။ ဦးစားပေး လုပ်ငန်းများသာ ကျန်သည်အထိ
လျှော့ချပြီး ထောက်ပံ့ငွေ လွှဲအပ်မှုပမာဏ တရားဝင် ကြေညာသည်နှင့်
တစ်ဖန် ထပ်မံပြင်ဆင်ရသည်။

၂၀၁၆ မှ ၂၀၁၇ ခုနှစ်အထိ ပြည်ထောင်စု အဆင့်မှနေ၍ ပြည်နယ်များ/
တိုင်းဒေသကြီးများသို့ လွှဲအပ်မည့် ထောက်ပံ့ငွေ ပမာဏကို လုပ်ငန်းစဉ်

ကောက်နုတ်ချက် တ
ငွေလုံးငွေရင်းသုံးငွေအတွက် အဆိုပြုလွှာများကို ဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် စစ်ဆေးခြင်း

အပြိုင်တင်သွင်းသည့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အဆိုပြုလွှာပြုများကို တသမတ်တည်း ဖတ်ရှုရန်၊ စစ်ဆေးရန်နှင့် အဆင့်သတ်မှတ်ရန် သင့်တင့်လျောက်
ပတ်သော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ မရှိသေးသည်ကို တွေ့ရသည်။ လွှတ်တော်များနှင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့်
ဘက်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း လုပ်ငန်းတွင် ပါဝင်လာခြင်းသည် အငြင်းပွားဖွယ်ရာရှိသည့်တိုင် ကောင်းသော တိုးတက်မှုဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း
လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုကြောင့် အဆိုပြုလွှာများ ထိရောက်စွာ အကဲဖြတ်နိုင်ရေးသို့ ဦးတည်လာသည်ဟု အတင်
မပြောနိုင်ချေ။ အရုံး-အမြတ် အဆင့်သတ်မှတ်ချက်များ ပြုလုပ်ရန် စံသတ်မှတ်ချက်ရှိဟန်မတူရုံမက၊ (ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော ဒေသများအတွက်
အာရုံထားဆောင်ရွက်ရန် ပြည်ထောင်စုအဆင့် မူဝါဒချမှတ်ပြီး ဖြစ်သော်လည်း) ဆင်းရဲသော သို့မဟုတ် အလားအလာကောင်းသော
ဒေသများအတွက် မြေမျက်နှာသွင်ပြင်အလိုက် ပစ်မှတ်ထားသည့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ ပြုလုပ်နိုင်သေးပုံလည်း မပေါ်ချေ။

အချို့သော ဦးစီးဌာနများတွင် ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကိုယ်ပိုင် နည်းပညာပိုင်း သတ်မှတ်ချက်များ (ဥပမာ
လမ်းများကို အဆင့်သတ်မှတ်ရာတွင် နေ့စဉ်ပျမ်းမျှ ဖြတ်သန်းသွားလာသော ယာဉ်အရေအတွက်ကို တစ်ခါတစ်ရံ အသုံးပြုတတ်ပြီး
ကျောင်းများကို အဆင့်သတ်မှတ်ရာတွင်မူ ကျောင်းသည် လက်ရှိတွင် ဘေးကင်းလုံခြုံမှု ရှိမရှိ၊ တက်ရောက်နေသည့် ကျောင်းသားဦးရေ နှင့်
ကျောင်း၏ “ပုံရိပ်” စသည့် စံနှုန်းသုံးရပ်ကို အသုံးပြုကြသည်) ရှိကြသော်လည်း လက်တွေ့တွင် မည်သို့ အသုံးပြုသည်ကိုမူ ရှင်းလင်းစွာ
မသိရပေ။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရ သို့မဟုတ် ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာန ဘက်ဂျက်များဖြင့် ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့သော ဒေသဆိုင်ရာအဆင့်
ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများတွင် မျှတမှု မရှိသည်ကို ရှင်းလင်းစွာ တွေ့မြင်ရသည်။ ဦးစားပေးသင့်သည့်ဒေသကို ဦးစားပေးခြင်းမဟုတ်မူဘဲ မြို့နယ်များ
အားလုံးသို့ မြှုပ်နှံမှု အသုံးစရိတ် အနည်းငယ်စီမျှဖြင့် ဖြန့်ကျက်ပေးဝေခြင်းဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လမ်းများကို ဥပမာ ကြည့်မည်
ဆိုပါက နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများတွင် လမ်းအရှည် ၁-၂ ကီလိုမီတာကို ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် ပြုပြင် ဆောင်ရွက်ရာတွင်
အမှတ်တကယ် လိုအပ်သော ခရိုင်များ သို့မဟုတ် မြို့နယ်များသို့ သီးသန့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ပြုလုပ်မည့်အစား ပုံမှန်အလှည့်ကျ အတိုင်းသာ
ဆောင်ရွက်သွားကြသည်။ အလားတူစွာပင် အခြေခံပညာရေးဦးစီးဌာနသည်လည်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ ချပေးရာတွင် လိုအပ်ချက်အလိုက်
မဟုတ်ဘဲ မြို့နယ်အကုန်လုံးသို့သာ ချပေးသည်။

ဆက်စပ် ဖြစ်စဉ်တစ်ခုကို ပြရသော် ဘဏ္ဍာရေးဦးစီးဌာနများသည် တူညီသော ပစ္စည်းအမျိုးအမည်အတွက် တူညီသော ငွေကြေးပမာဏသာ
ခွဲဝေပေးသည့်အတွက် ဧရာဝတီတိုင်းရှိ တံတားတစ်စင်း၏ ၁ ကီလိုမီတာသည် ချင်းပြည်နယ်တွင်ရှိသော တံတား၏ ၁ ကီလိုမီတာနှင့် ခန့်မှန်း
ကုန်ကျစရိတ် တူနေသည်။ အကျိုးဆက်အားဖြင့် ဆောက်လုပ်ရေး ကုန်ကျစရိတ်များမည့် ဒေသများတွင် တင်ဒါလျှောက်သူ အရေအတွက်
အနည်းငယ်သာရှိကြတော့သည်။

အစောပိုင်းတွင် စတင်အသိပေးလာခဲ့သည့်အတွက် လက်တွေ့နှင့် ပိုမိုနီးစပ်သည့် ခန့်မှန်းချက်များ စောစီးစွာ ပြုလုပ်လာနိုင်ကြသည်။ ယခင်ကမူ အထက်မှ ဘတ်ဂျက် ကန့်သတ်ပေးထားသည့် အတွက် ဦးစားပေး မဟုတ်သော ဘတ်ဂျက် လျှောက်လွှာများ ပြည်ထောင်စု အဆင့်သို့ တင်သွင်းလာကြသည့်အခါ ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီး များနှင့် ပြည်ထောင်စုတို့အကြား အလုပ်ပိုများ လုပ်ကြရတော့သည်။ ယခုအခါမူ သဘောတရားအရ လျှောက်လွှာများကို ပြည်ထောင်စု အစိုးရသို့ တစ်ကြိမ်တည်းသာ တင်သွင်းရန် သတ်မှတ်လိုက်သည့် အတွက် ပြည်နယ်များနှင့် တိုင်းဒေသကြီးများအနေနှင့် ဦးစားပေး လုပ်ငန်းများ တည်းဖြတ်ပြီးသား လျှောက်လွှာများသာ ပြုစုကြ တော့သည်။ ဤတွင် ဘတ်ဂျက်တွင် ထည့်သွင်းရမည့် အမှန်တကယ် ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရမည်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပိုမိုထိရောက်သော စဉ်းစားချက်များ ခွင့်ပြုပေးသင့်သည်။ ဖြစ်ရပ်သက်သေများမှ သိရ သည့်မှာ လျှောက်လွှာတင်သွင်းပြီးသည်နှင့် ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသ ကြီးများနှင့် ပြည်ထောင်စုအဆင့်ကြားတွင် လျှောက်လွှာအသွားအပြန် လုပ်သည့်အကြိမ်ရေ ကန့်သတ်ချက် အချို့ရှိကြောင်း သိရသည်။

ထောက်ပံ့ငွေ လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုသည်ပြီး ရှေ့ဖော်ပြပါ ကြေညာ ချက်သည် အရေးကြီးသော ခြေလှမ်းတစ်ရပ် ဖြစ်သော်လည်း ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး သက်ဆိုင်ရာ ဦးစီးဌာနများကို သတ်မှတ်ဘတ်ဂျက်ထက် မကျော်လွန်သည့် လျှောက်လွှာရေးသားလာစေရန် မစွမ်းဆောင်နိုင်ချေ။ သို့ဖြစ်၍ ဘတ်ဂျက်ပြန်လျှော့သည့် ကတိကရိုက် လုပ်ငန်းဆောင် ရွက်မှု ရှိနိုင်သေးသည့်အတွက် ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီးများ အနေဖြင့် နည်းပညာ/စီးပွားရေးအရ စစ်ဆေးပြီး အခြားနည်းလမ်းများ ရှာဖွေပေးနိုင်စွမ်း ထိခိုက်လာရသည်။

ထို့နောက် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရမှ အရအသုံး ခန့်မှန်းငွေ စာရင်းကို စစ်ဆေးပြီး ပြင်ဆင်စရာရှိသည်များကို ပြင်ဆင်နိုင်ရန်အတွက် တင်သွင်းခြင်းမပြုမီ စီမံကိန်းများနှင့် ဘတ်ဂျက်များကို ဝန်ကြီးချုပ် ဦးဆောင်သည့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်း ကော်မရှင်က စစ်ဆေးသည်။ စီမံကိန်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရသို့ မတင်သွင်းမီ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များမှ စစ်ဆေးသည်။ ဘတ်ဂျက်လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များ၏ အရေးပါမှုမှာ မြင့်မားလာပြီဖြစ်သည်။ ယခင် သုတေသန တွေ့ရှိချက်အရ "ပုံမှန်အားဖြင့် လွှတ်တော်များသည် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက်လုပ်ငန်းစဉ်တွင် အနည်းငယ်သာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုရှိပြီး ဘတ်ဂျက်ဖြန့်ဝေသည့် လုပ်ငန်းစဉ်မှ လုံးဝ ပါဝင်ခြင်းမရှိပေ (ဤတွင် ပြည်ထောင်စု ဘတ်ဂျက်ကို ဆိုလိုသည်)။"^{၂၆} ဤသည်မှာ တစ်စိတ် တစ်ဒေသအားဖြင့် လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန် အချိန်ရော အခွင့်အခါပါ အလုံအလောက်မရှိခြင်း၏ အကျိုးဆက်ဖြစ်သည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်အမတ်များ မြို့နယ်စီမံကိန်း ရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေး ကော်မတီတွင် ပါဝင်လာ ကြခြင်း ကိစ္စအပြင်၊ ပြည်ထောင်စုအဆင့်သို့ လျှောက်လွှာတင်သွင်းခြင်း မပြုမီ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များနှင့် ဘတ်ဂျက်မျှဝေ အသိပေးခြင်းသည် အရေးပါသော တိုးတက်မှု တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ဘတ်ဂျက်များ စစ်ဆေးပုံနှင့် မှတ်ချက်ပေးပုံတို့မှာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေ

သကြီး လွှတ်တော်တစ်ခုချင်းစီ အလိုက် ကွာခြားသည်။ အချို့သော ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီးများတွင် ပြည်သူ့ငွေစာရင်းကော်မတီ (PAC) သို့မဟုတ် ဘတ်ဂျက်စိစစ်ရေးကော်မတီမှ လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုလုံးကို ဦးဆောင်ပြီး ခိုင်ခံ့ဆောင်ရွက်သည်။^{၂၆} ဥပမာ ပြည်နယ်တစ်ခု၌မူ ကော်မတီသည် မြို့နယ်တိုင်းရှိ ဦးစီးဌာနတစ်ခုချင်းစီကို သွားရောက် တွေ့ဆုံပြီး ၎င်းတို့၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများကို သိရှိနားလည်အောင်ပြုလုပ်ပြီးမှ ပြည်ထောင်စုအဆင့် အတည်ပြုချက် ရရှိအောင် မတင်သွင်းမီ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ အကဲဖြတ်မှုများ ပြုလုပ်ကြသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီးအဆင့် ပြည်သူ့ငွေစာရင်းကော်မတီ တစ်ခုကမူ စီမံကိန်း အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မှုများကို စစ်ဆေးရန်နှင့် ထိန်း ကျောင်းမှု ထိရောက်စေရန် ကွင်းဆင်းလုပ်ငန်းကို တစ်နှစ်ပတ်လုံး ဆောင်ရွက်သည်။ အခြားသော တိုင်းဒေသကြီးတစ်ခုတွင်မူ ပြည်သူ့ ငွေစာရင်းကော်မတီနှင့် ခြောက်ပတ်ကြာ ဆွေးနွေးမှု ပြုလုပ်ပြီး ဘတ်ဂျက် ပြန်လည်ပြုပြင်ရေးဆွဲမှု သုံးခါထက်မနည်းပြုလုပ်ပြီး ပြည်ထောင်စု အဆင့်သို့ တင်သွင်းမည့် လျှောက်လွှာတွင် ၎င်းတို့၏ အမြင်များ ပါဝင်အောင် ဆောင်ရွက်သည်။ အချို့သော ပြည်နယ်များ/ တိုင်းဒေသကြီးများတွင်မူ ပြည်သူ့ငွေစာရင်းကော်မတီသည် ညှိနှိုင်းရေးလုပ်ငန်းသာသာမျှသာ ဆောင်ရွက်ပြီး လွှတ်တော်အမတ်များ အားလုံးကသာ ကိုယ်ပိုင်မြို့နယ်တစ်ခုချင်းစီအလိုက် ဘတ်ဂျက်နှင့် လျှောက်လွှာများ စစ်ဆေးသည့်လုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်သည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများနှင့် လွှတ်တော်များမှ ဘတ်ဂျက်ကို လက်ခံအတည်ပြုလိုက်သည်နှင့် ၎င်းအား ပြည်ထောင်စု အဆင့်သို့ တင်သွင်းသည်။ ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီးများသို့ လွှဲပြောင်းပေးရန် အဆိုပြုထားသော ဘဏ္ဍာငွေများကို ဖော်ပြထားသည့် နောက်ဆက် တွဲများ ပါဝင်သော ပြည်ထောင်စု အရအသုံးခန့်မှန်း စာရင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ပြည်ထောင်စု အစိုးရမှ မပြဋ္ဌာန်းသေးမီ အဆိုပါ တင်သွင်း လာသည့် လျှောက်လွှာများကို ဝန်ကြီးချုပ်များ အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပါဝင်ကြသော ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်နှင့် အမျိုးသားစီမံကိန်း ကော်မရှင်နှစ်ရပ်လုံးမှ စစ်ဆေး အတည်ပြုမှုများ ပြုလုပ်ကြသည်။ ပြည်ထောင်စု အရအသုံး ခန့်မှန်းစာရင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းပြီးသည်နှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများမှနေ၍ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက်နှင့် စီမံကိန်း ဥပဒေများမူကြမ်းများကို ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီး လွှတ်တော်များတွင် အတည်ပြုရန်နှင့် ဆွေးနွေးရန် တင်သွင်းပြီးနောက် ဥပဒေများကို ဝန်ကြီးချုပ်များမှ လက်မှတ်ရေးထိုး ကြသည်။ ဤအဆင့်တွင် ဘတ်ဂျက်အား ပြည်ထောင်စု အဆင့်မှ အတည်ပြုပြီးသည် ဖြစ်ရကား လွှတ်တော်သည် ကျကျနန စစ်ဆေးခြင်း ပြုရန် အချိန်အနည်းငယ်သာတော့သည်။ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် တစ်ဦးချင်းစီကမူ ဤအဆင့်အတိုင်ခွင့် စစ်ဆေးရန် အချိန်လုံလောက်စွာ ရရှိခဲ့ပြီးသည့်အပြင် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲရာတွင် တစ်နည်းတစ်ဖုံ ပါဝင်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည့်အတွက် ဤသည်မှာ ပြဿနာများစွာ မရှိလှကြောင်း ဆိုသည်။^{၂၇}

ယခင်နှစ်များအတွင်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် ဘတ်ဂျက်ကို ဆွေးနွေးရာမှ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု များစွာ ရရှိလာခဲ့ကြ သည်။^{၂၇} ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၇-၁၈ ခုနှစ်တွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်း

ဒေသကြီး အစိုးရ ခြောက်ခု (ဧရာဝတီ၊ ပဲခူး၊ ကရင်၊ မွန်၊ ကယားနှင့် တနင်္သာရီ) သည် ပြည်ထောင်စု အစိုးရမှ ၂၀၁၅-၁၆ ဘဏ္ဍာနှစ်မှစ၍ Citizen's Budget (ရသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ) များ ထုတ်ဝေခြင်းကို အတုယူ၍ ၎င်းတို့ကိုယ်ပိုင် Citizen's Budget များ ထုတ်ဝေလာကြသည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်းငါးဆယ်အတွင်း အစိုးရ၏ ရသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်များသည် နိုင်ငံတော် လျှို့ဝှက်ချက်သဖွယ် သဘောထားခဲ့ကြပြီး ပြည်သူလူထုအား ချုပ်ခြင်း မရှိခဲ့ပေ။ အကျိုးဆက်အားဖြင့် ပညာရှင်များ၊ ကျွမ်းကျင်ပုဂ္ဂိုလ်များသာမက အစိုးရ အရာရှိများပါမကျန် မြန်မာပြည်သူအများစုမှာ ဘတ်ဂျက်လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ပတ်သက်၍ အကျွမ်းတဝင်မရှိကြဘဲ အစိုးရဦးစားပေးလုပ်ငန်းများကို မည်သို့ ဆုံးဖြတ်သတ်မှတ်ပုံနှင့်တကွ အသုံးစရိတ်နှင့် ဝင်ငွေ အချက်အလက် အသေးစိတ်တို့ကို နားမလည်ကြတော့ချေ။ ယခုအခါ စာအုပ်စာတမ်းအဖြစ် ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေသော ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး Citizen's Budget စာစောင်များကို ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီး ခြောက်ခုအတွင်းတွင် ဖြန့်ဝေပေးလျက်ရှိကြသည်။ Citizen's Budget စာစောင်များကြောင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်သူများအကြား ယခင်မကြုံဖူးသော အခွင့်အရေးမျိုးဖြင့် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာငွေ အကြောင်းကို ပွင့်လင်းမြင်သာစွာဖြင့် ဆွေးနွေးနိုင်ကြပြီဖြစ်သည်။ အရပ်ဖက် အဖွဲ့အစည်းမှ ဘတ်ဂျက်ကို စိတ်ဝင်စားလေလေ ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု များလေလေဖြစ်သည်။

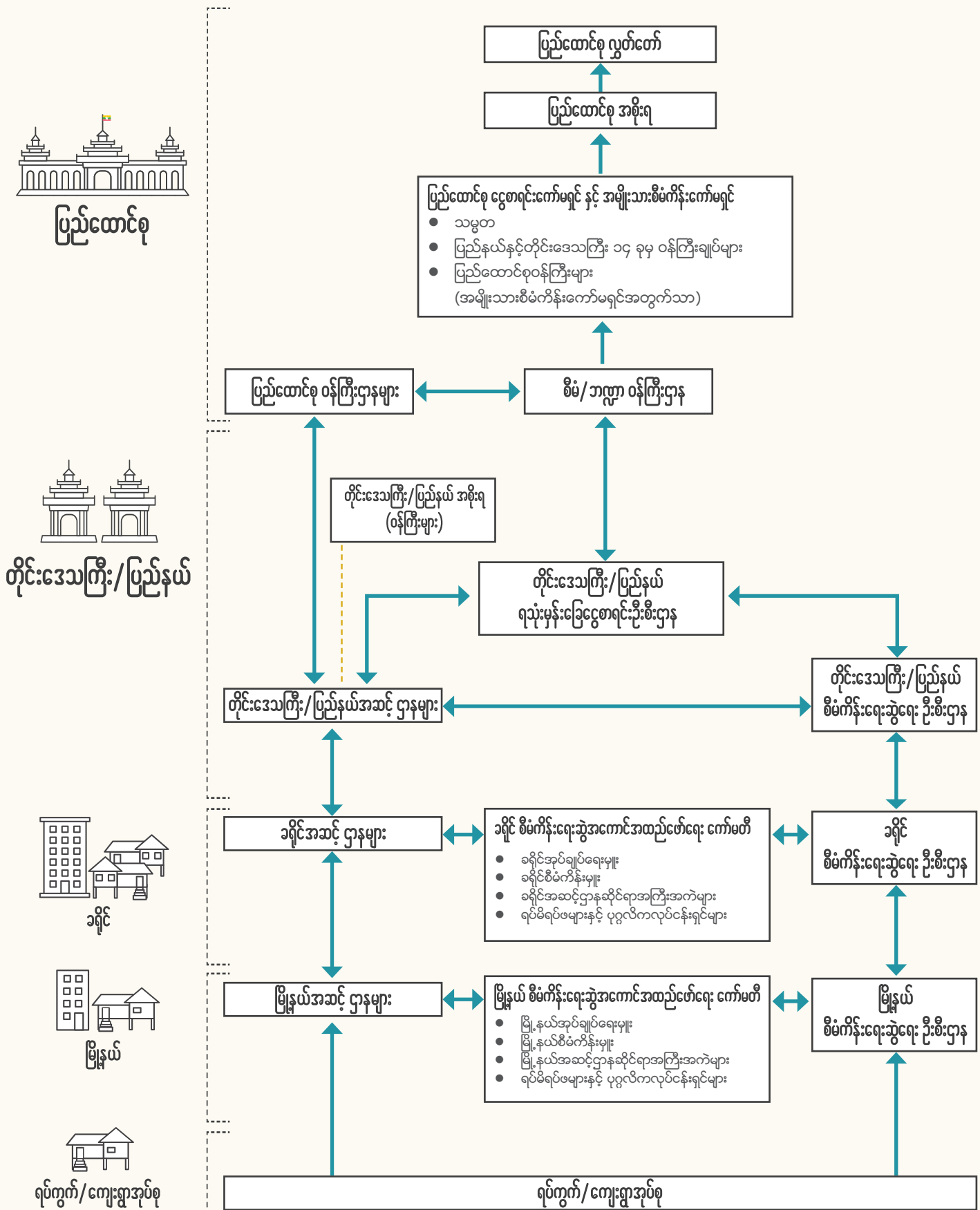
ပြည်ထောင်စု စီမံကိန်းနှင့် ဘတ်ဂျက်အတွက် လျှောက်လွှာတင်သွင်းခြင်း

ပြည်ထောင်စု စီမံကိန်းနှင့် ဘတ်ဂျက်အတွက် လျှောက်လွှာတင်သွင်းခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်၏ ရှေ့ပိုင်းအဆင့်များမှာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လုပ်ငန်းစဉ် ရှေ့ပိုင်းအဆင့်များနှင့် များစွာတူညီသော်လည်း (ပုံ ၅.၃ တွင် ပြထားသည့်အတိုင်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးများသို့ လျှောက်လွှာများကို တင်သွင်းပြီး ၎င်းတို့မှ စိစစ်ပြီးသည်နှင့် ဦးစီးဌာနတစ်ခုချင်းစီသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေး ကော်မတီများ(PFICs) သို့ မတင်သွင်းတော့ဘဲ သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနများသို့သာ တိုက်ရိုက် တင်သွင်းကြတော့သည်။ ပြည်ထောင်စုအဆင့်သို့ လျှောက်လွှာ တင်သွင်းခြင်းမပြုသေးမီတွင် ဦးစီးဌာနနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး သက်ဆိုင်ရာများကိုလည်း အားကိုးအားထားပြုနေရသည့် အားလျော်စွာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးအဖွဲ့မှ မှတ်ချက်များနှင့် ဆွေးနွေးအကြံပေးချက်များ ရယူရန် လျှောက်လွှာအား ဝန်ကြီးအဖွဲ့ကြားတွင် မျှဝေပေးသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးများနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများမှလည်း ဘတ်ဂျက်များ စစ်ဆေးပေးရန်နှင့် အကြံပြုချက်၊ ပြင်ဆင်ချက်များ ရရှိရန် အခွင့်အရေးများ ရှာဖွေလေ့ရှိကြသည်။ ဥပမာ ရှမ်းပြည်နယ်နှင့် ကရင်ပြည်နယ်များမှ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး နှင့် အခြေခံပညာရေး ဦးစီးဌာနများသည် အဆိုပြုဘတ်ဂျက်များကို ပြည်နယ်အစိုးရများသို့ တင်သွင်းပြီး မှတ်ချက်များ တောင်းခံကြသည်။ ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနမှာမူ နေပြည်တော်ရှိ ကျန်းမာရေး ဝန်ကြီးဌာနသို့ လျှောက်လွှာများ တိုက်ရိုက် တင်သွင်းသည်။^{၂၇၂}

ယခုလာမည့် ဘဏ္ဍာရေးနှစ်မှစ၍ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဦးစီးဌာနများမှ သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနများသို့ တင်သွင်းသည့် လျှောက်လွှာများကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများမှနေ၍ မှတ်ချက်များနှင့် အကြံပြုချက်များ ပေးပိုင်ခွင့် ရှိလာကြတော့မည် ဖြစ်သည်။

ဒေသဆိုင်ရာ အစိုးရများသည် ပြည်ထောင်စု ရသုံးခန့်မှန်းစာရင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်တွင် တရားဝင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့် ရလာပြီဖြစ်သည့်အတွက် ၎င်းတို့၏ လုပ်ဆောင်ချက်များအပေါ် ဝန်ကြီးဌာနများမှ မည်မျှ တန်ဖိုးထားသည်ဟူသော အချက်ပေါ်မူတည်ပြီး ဤအပြောင်းအလဲသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အာဏာကို များစွာကြီးထွားလာစေမည်ဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ဦးစီးဌာနများမှာ တင်သွင်းလာသည့် လျှောက်လွှာများကို ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာန တစ်ခုချင်းစီသည် ကိုယ်ပိုင် ကျင့်ထုံးသတ်မှတ်ချက်များအတိုင်း စစ်ဆေးပြီး အဆုံးသတ် အတည်ပြုချက်များ ထုတ်ပြန်ပေးသည်။ ထုတ်ပြန်ချက် ထွက်ပေါ်လာသည့်အခါ နဂိုအဆိုပြုထားသည့် စာရင်းမှ အမြောက်အမြားကို လျှော့ချပြီး ဖြစ်ကြောင်းတွေ့ရှိရသည်။ ထို့နောက် ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်သို့ မတင်သွင်းမီ ပြည်ထောင်စု အစိုးရသည် လျှောက်လွှာများကို ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာရေး ကော်မရှင်နှင့် အမျိုးသား စီမံကိန်း ကော်မရှင်များမှ အတည်ပြုနိုင်ရန် ပေးပို့သည်။ အဆိုပါ လုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများနှင့် တစ်စုံတစ်ရာ တိုင်ပင်ခြင်း ရှိပုံမပေါ်ဘဲ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အဆင့် ဦးစီးဌာနများ၏ ပြောကြားချက်အရ ၎င်းတို့ကို အဆုံးသတ် အတည်ပြုချက်များသာ အကြောင်းကြားလာသည်ဟု ဆိုသည်။ သို့သော်လည်း ဝန်ကြီးချုပ်များသည် ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာရေး ကော်မရှင်နှင့် အမျိုးသား စီမံကိန်း ကော်မရှင်များတွင် အဖွဲ့ဝင်များ ဖြစ်ကြသည့် အားလျော်စွာ တင်သွင်းလာသည့် လျှောက်လွှာများကို မှတ်ချက်ပေးပိုင်ခွင့် ရှိကြသည်။

ပုံ ၅-၃ ပြည်ထောင်စု စီမံကိန်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်း ဖြစ်စဉ်

၅.၂ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ ၎င်းတို့၏ ငွေကို မည်သို့ သုံးစွဲကြသနည်း။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အသုံးစရိတ် အသုံးစရိတ်တာဝန်များမှာ အဘယ်နည်း။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ အသုံးစရိတ်တာဝန်များ ရှင်းရှင်းလင်းလင်းရှိမှသာ အင်အားစုများအနေဖြင့် စီမံကိန်းချမှတ်ခြင်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်းတို့ကို ထိရောက်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်မည်ဖြစ်ပြီး ဘဏ္ဍာရေးလိုအပ်ချက်များကိုလည်း သိမြင်လာမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အသုံးစရိတ် တာဝန်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရှင်းလင်းပြတ်သားမှု မရှိသေးချေ။ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေပါ ဇယားတစ်ခုနှင့် နှစ်တို့တွင် အသုံးစရိတ် တာဝန်များကို ကျယ်ပြန့်သော အခြေခံများဖြင့် ပြဆိုထားသော်လည်း တိကျရှင်းလင်းသော အသေးစိတ် အချက်အလက်များ မပါရှိပေ။ ဥပမာ အဆိုပါဇယားများသည် ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေးကဲ့သို့သော အဓိက ကဏ္ဍများ အကြောင်း ကိုသာ အနည်းငယ် ပြောကြားထားသည်။ အသုံးစရိတ် တာဝန်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရှင်းလင်းမှုမရှိသည့်များကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ဆက်စပ်ကြည့်ပါက ဥပဒေရေးရာ ပြုပြင်မှုများ ပြုလုပ်ရန်မှာ ထူးခြားလှသည် မဟုတ်ပေ။ အစိုးရ အလွှာအသီးသီးမှ လက်တွေ့တွင် မည်သည့် တာဝန်များ ဆောင်ရွက်မည်ကို သတ်မှတ်လာနိုင်သည်အထိ အချိန်ပေးမှသာ ၎င်းတာဝန်များလည်း ရှင်းလင်းတိကျ လာမည်ဖြစ်သည်။

လက်တွေ့တွင် အသုံးစရိတ် တာဝန်များကို မည်သို့သတ်မှတ်သည်၊ ၎င်းတာဝန်များသည် မည်မျှရှင်းလင်းတိကျသည် စသည်တို့မှာ မည်သည့် ကဏ္ဍတွင် ငွေအသုံးချသည်ဆိုသော အချက်ပေါ် မူတည်သည်။ အချို့သော ကဏ္ဍများတွင် တာဝန်ခွဲဝေဆောင်ရွက်မှုမှာ ရှင်းလင်းတိကျမှု ရှိသည်။ ဥပမာ စည်ပင်သာယာရေး ဝန်ဆောင်မှုများ^{၂၇၇} ကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများကသာ ရန်ပုံငွေ ထောက်ပံ့ပြီး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေး အသုံးစရိတ်များကိုမူ ပြည်ထောင်စု အစိုးရကသာ ထောက်ပံ့သည်။^{၂၇၉}

အခြားသော ကဏ္ဍများ၌မူ အသုံးစရိတ် တာဝန်များကို ဝန်ကြီးဌာန လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအရသော်လည်း၊ ထုံးစံအရသော်လည်းကောင်း သတ်မှတ်ပေးသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီးများသည် “ . . . မဟာဓာတ်အားလိုင်းနှင့် ဆက်သွယ်ခြင်းမရှိသော . . . အလတ်စားနှင့် အသေးစား လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးရေး” အတွက် တာဝန် ရှိသည်ဟု ဆိုသော်ငြားလည်း၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး သတင်းရင်း မြစ်များမှ ကျွန်ုပ်တို့ သိရှိရသည်မှာ ဖြန့်ဖြူးရေးအတွက် ၁၁ ကီလိုဝပ် နှင့် ထုတ်လုပ်ရေးအတွက် ၃၃ ကီလိုဝပ် အစရှိသည့် သတ်မှတ်ထားချက် များကို မကျော်ပါက ၎င်းတို့အနေဖြင့် လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ထုတ်လုပ် ဖြန့်ဖြူးရေးတွင် ငွေအသုံးပြုနိုင်ကြသည်ဟု ဆိုသည်။ ပြည်ထောင်စု

အစိုးရနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အသုံးစရိတ် တာဝန်များ ရှိနေသည့် ကဏ္ဍများ၌မူ နားလည်မှုဖြင့်သာ ဆောင်ရွက် ကြပြီး အကြီးစား လျှပ်စစ်ဓာတ်အားပေး စက်ရုံများကဲ့သို့သော စီမံကိန်း ကြီးများကို ပြည်ထောင်စု ဘတ်ဂျက်အတွက် ချန်လှပ်ထား ပေးရသည်။

အချို့သော ကဏ္ဍများတွင် အသုံးစရိတ်တာဝန်များကို သတ်မှတ်ရာတွင် ပျော့ပျောင်းမှုရှိဟန်တူပြီး ဒေသ အခြေအနေနှင့် လိုက်လျောညီထွေစွာ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ရှောင်တခင် ဘဏ္ဍာရေး စီမံချက်များကို ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ ဥပမာ လမ်းကဏ္ဍတွင် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေအရ “စီမံခန့်ခွဲမှု” ကို တာဝန်ပေးအပ်ရာတွင် ပြည်ထောင်စု လမ်းများ^{၂၈၀} နှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးလမ်းများဟူသည့် အလွန် တရာ ကျယ်ပြောလှသော ခြားနားချက်ကို အခြေခံသည်။^{၂၈၁} သို့သော်လည်း ဤတွင် ပါဝင်သည့် လက်တွေ့ တာဝန်များကို တိကျစွာ သတ်မှတ်ထားသည့်အတွက် ရှင်းလင်းမှုမရှိသော ဘဏ္ဍာရေး စီမံချက်များ ထွက်ပေါ်လာရသည်။^{၂၈၂}

အသုံးစရိတ် တာဝန်များနှင့် ပတ်သက်ပြီး ရှင်းလင်းတိကျမှု မရှိခြင်း၏ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ တိကျသော လုပ်ငန်းဆောင်တာများမှ ကဏ္ဍအချို့တွင် မရေမရာ ဖြစ်လာသည်။ ဤသုတေသနအတွက် လူတွေ့ မေးမြန်းခဲ့သည့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်မှ ပုဂ္ဂိုလ်များစွာ၏ ပြောကြားချက်များအရ ၎င်းတို့ တာဝန်ရှိသည့် ကဏ္ဍများတွင် သေချာရေရာမှုရှိခြင်းဟူသည့် အနည်းငယ်မှ လုံးဝအထိ အဆင့်သတ်မှတ်နိုင်သည်ဟု သိရသည်။ စီမံကိန်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲသည့် လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်သူကြိုများ၏ ပြောကြားချက်အရမူ တစ်ခါတစ်ရံတွင် လျှောက်လွှာများကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက်နှင့် ပြည်ထောင်စု ဘတ်ဂျက်နှစ်ခုလုံးသို့ တစ်ပြိုင်တည်း ပေးပို့တတ်ကြသည်။ ရှင်းလင်းတိကျမှု မရှိသည့်အတွက် ပွင်းလင်းမြင်သာမှုပိုင်းတွင် ပြဿနာ ဖြစ်လာနိုင်ပြီး အစိုးရ အတွင်းနှင့် အပြင်ဘက်မှ လူများ၏ ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင် နိုင်စွမ်း၊ အစိုးရကို တာဝန်ခံအောင် ပြုလုပ်နိုင်စွမ်းများကိုလည်း ထိခိုက်စေ နိုင်သည်။ရှင်းလင်းတိကျမှု အပြည့်အဝ မရှိသည့်နေရာတွင် ရတတ် သမျှသော ရသုံးခန့်မှန်းစာရင်း အချက်အလက်များသည်သာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အသုံးစရိတ် လမ်းကြောင်းကို သိမြင်နိုင်ရန် အကောင်းဆုံး အဖြစ်ကျန်ပါတော့သည်။

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ၏ အမှန်တကယ် အသုံးစရိတ်

တိုင်းဒေသကြီးများသည် ပြည်ထောင်စုမှ အသုံးစရိတ် သီးသန့်ခွဲဝေ ရရှိမည်ဟု ထုတ်ပြန်သည့် ပထမဦးဆုံးနှစ်ဖြစ်သော ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၂/၁၃ ခုနှစ်မှ စတင်၍ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏

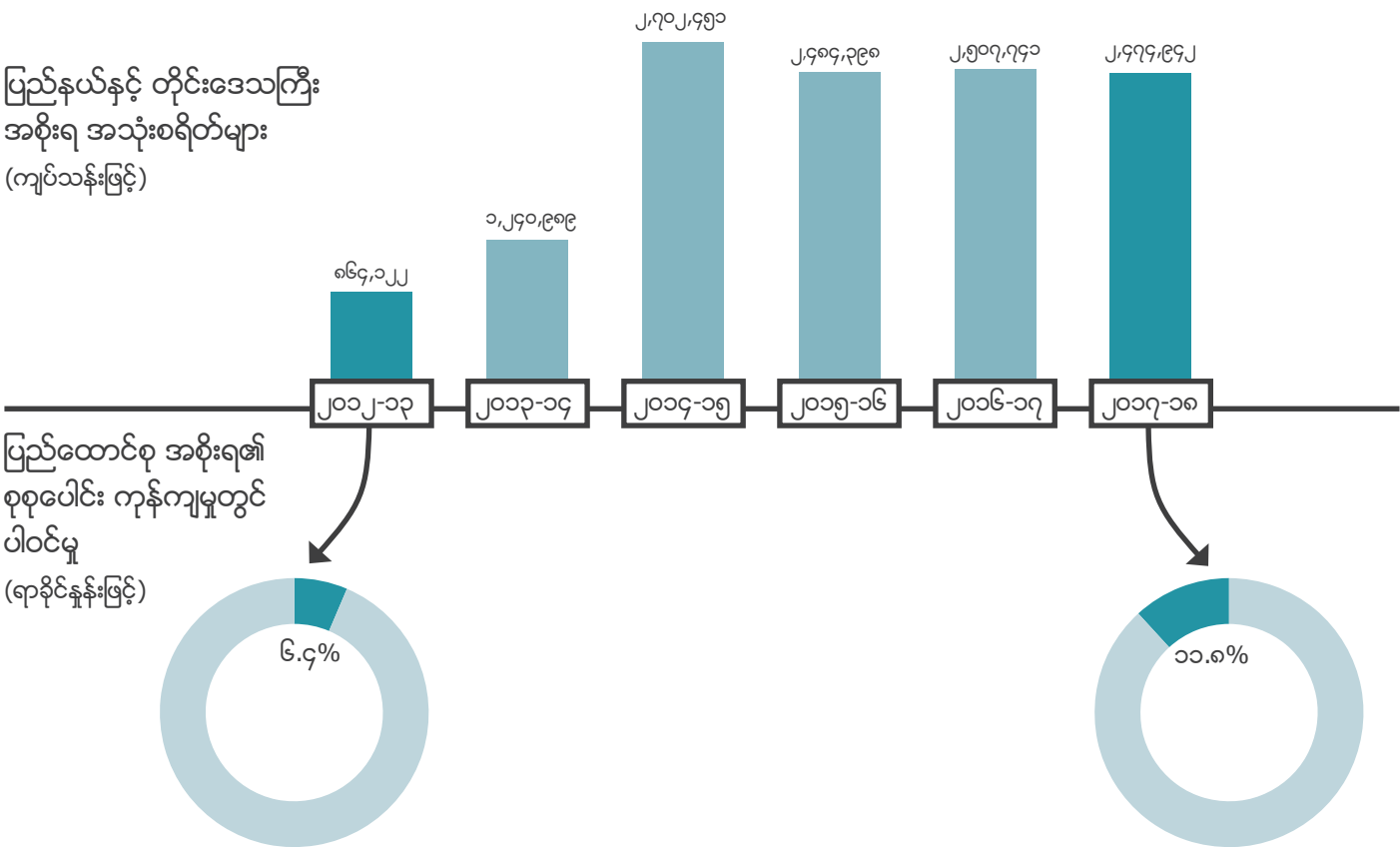
ကောက်နုတ်ချက် - ၁

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများတွင် မည်သည့် အသုံးစရိတ်ဆိုင်ရာ တာဝန်များ ရှိသင့်သနည်း။^{၂၇၈}

နိုင်ငံတော်တော်များများတွင် အစိုးရအောက်ပိုင်းအဆင့်များမှသာ ဆောင်ရွက်လေ့ရှိကြသည့် ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုနှင့် ပညာရေးကဲ့သို့သော လုပ်ငန်းတာဝန်များကိုပင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု ခံနေရဆဲဖြစ်သည်။ ဘဏ္ဍာရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးနှင့် နိုင်ငံသားများ၏ တောင်းဆိုချက်များကို ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများမှ တုံ့ပြန်ဖြည့်ဆည်းနိုင်စွမ်းကို ဆန်းစစ်မည်ဆိုပါက “လက်ခွဲ လုပ်ငန်းဥပဒေ” ကို ရည်ညွှန်းရမည်ဖြစ်ပြီး ၎င်းအဆိုအရ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ထိရောက်လျင်မြန်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းရှိသည့် အစိုးရအောက်ဆုံးအဆင့်မှသာ ပြုလုပ်သင့်သည်။

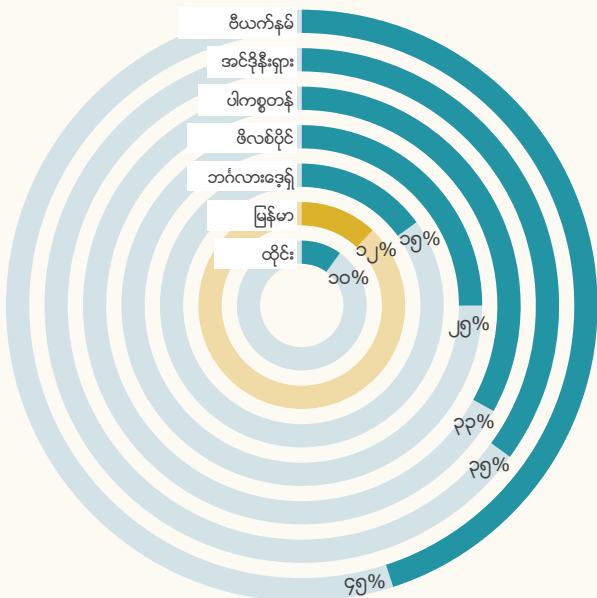
အသုံးစရိတ် အမျိုးအစားများစွာမှာ ပြည်ထောင်စု အဆင့်ဝန်ကြီးဌာန ထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင်ရှိနေပြီး အကယ်၍သာ ၎င်းတို့ကို ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်တွင်ထားရှိပါက ပိုမိုလျင်မြန်ထိရောက်စွာ စီမံခန့်ခွဲ၍ ရနိုင်စေရရှိသည်။ ဥပမာ ကျေးလက်ဒေသ ရေရရှိရေးနှင့် မိလ္လာ၊ အခြေခံပညာရေး ကျောင်းသုံးပစ္စည်းများ၊ အခြေခံကျန်းမာရေး ပစ္စည်းများ စသည်ဖြင့်။ အာရှတိုက်၏ အခြားနေရာများ၌မူ ဖော်ပြပါ အသုံးစရိတ်များကို ပုံမှန်အားဖြင့် ဒေသန္တရ အစိုးရများသို့သာ တာဝန်ပေးအပ်လေ့ရှိကြပြီး ၎င်းအစိုးရများသည် မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများအဆင့် မဆိုထားဘိ၊ မြန်မာနိုင်ငံရှိ မြို့နယ်အဆင့်ထက်ပင် သေးငယ်ပြီး ဝန်ထမ်းအင်အားလည်း ဤမျှလောက် မများချေ။ သို့သော်လည်း အစီရင်ခံစာတွင် ဆက်လက်ဖော်ပြမည့် အကြောင်းအရာနှင့် အလားတူပင် ဖော်ပြပါ ကဏ္ဍများအတွက် ဝန်ဆောင်မှု ပေးရာတွင် အစွမ်းကုန် တိုးတက်မှုရရှိစေရန် ဘဏ္ဍာရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုသည် နိုင်ငံရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် အားဖြည့်ပေးရန်လိုအပ်သည်။

ပုံ ၅.၄ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အသုံးစရိတ်

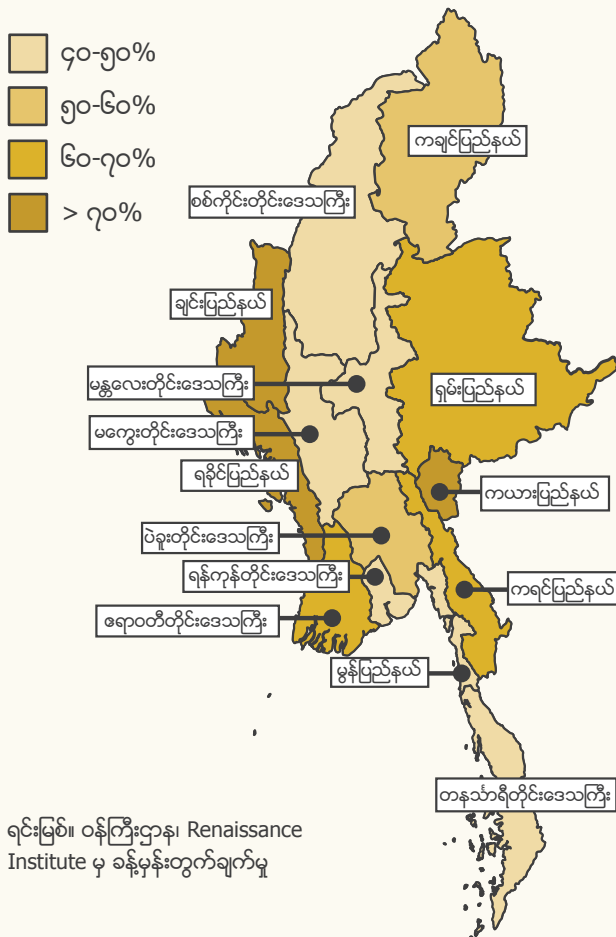
ရင်းမြစ်။ ပြည်ထောင်စုရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းစာစောင်၊ စီမံ/ဘဏ္ဍာ ဝန်ကြီးဌာန၊ Renaissance Institute မှ ခန့်မှန်းတွက်ချက်မှု

ပုံ ၅.၅ မြန်မာနိုင်ငံ၏ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များအတွက် ပြည်ထောင်စုမှ ခွဲဝေသုံးစွဲသည့် အသုံးစရိတ်အား အခြားဒေသတွင်းနိုင်ငံများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ချက်

ရင်းမြစ်။ Dickenson-Jones, De, and Smurra 2015, 44; နှင့် စီမံ/ဘဏ္ဍာဝန်ကြီးဌာန၏ အချက်အလက်နှင့် ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းစာစောင်တို့မှ ကောက်နုတ်ခြင်း။ Minoletti 2016; International figures (2009) ကို ကိုးကားချက်။

ပုံ ၅.၆ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များ၏ ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ် အချိုးအစားများ

ရင်းမြစ်။ ဝန်ကြီးဌာန၊ Renaissance Institute မှ ခန့်မှန်းတွက်ချက်မှု

အသုံးစရိတ်များမှာ အလွန်တရာ မြင့်မားလာခဲ့သည်။ ပုံ ၅.၄ တွင် ပြထားသည့်အတိုင်း ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အသုံးစရိတ်များသည် စတင်ဖွဲ့စည်းသည့် အချိန်မှစ၍ သုံးဆနီးပါး တိုးတက်လာခဲ့ရာ ၂၀၁၂-၁၃ ခုနှစ်အတွက် မြန်မာကျပ်ငွေ သန်းပေါင်း ၈၆၄,၁၂၂ မှသည် ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၇/၁၈ တွင် သန်းပေါင်း ၂,၄၇၄,၉၄၂ ကျပ်အထိ တိုးလာခဲ့သည်။ စုစုပေါင်း အစိုးရ အသုံးစရိတ်မှ ၎င်းတို့၏ ပမာဏတိုးပွားလာခြင်းဖြစ်ပြီး ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၂/၁၃ တွင် ၆ ရာခိုင်နှုန်းမှသည် ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၇/၁၈ တွင် ၁၂ ရာခိုင်နှုန်းအထိ မြင့်တက်ခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ၂၀၁၄-၁၅ ခုနှစ်ကမှစ၍ အသုံးစရိတ်မှာ နှိုင်းရအားဖြင့် တည်ငြိမ်လျက်ရှိသည်။

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အသုံးစရိတ်သည် စုစုပေါင်း တန်ဖိုးအရ သာမက စုစုပေါင်း အစိုးရ အသုံးစရိတ်၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု အနေနှင့်ပါ မြင့်မားလာသည့်အတွက် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်များနှင့် တိုင်းဒေသကြီးများမှ ပြည်သူများ၏ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန်နှင့်

၎င်းအစိုးရများ၏ အရေးပါမှုကိုပါ ပိုမိုမြင့်မားအောင် ဆောင်ရွက်ရန် အခွင့်အရေးများ ရလာခဲ့သည်။

ထိုသို့ အသုံးစရိတ် တိုးမြှင့်ပေးမှုများ ရှိလာသည့်တိုင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် ဘဏ္ဍာငွေ သုံးစွဲမှုမှာ စုစုပေါင်း အစိုးရသုံးစွဲမှု၏ ၁၁.၈ ရာခိုင်နှုန်းသာတွင်သာ ရှိနေပြီး ဤပမာဏသည် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ၁၄ ခုအတွက် ပျမ်းမျှအားဖြင့် လူတစ်ဦးလျှင် ကျပ် ၅၀,၀၀၀ သုံးစွဲသည့် သဘောဖြစ်သည်။ ပုံ ၅.၅ တွင် ပြထားသည့်အတိုင်း အစိုးရအသုံးစရိတ်တွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အသုံးစရိတ်သည် အခြားသော အာရှနိုင်ငံများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ပါက အောက်တွင် ရောက်နေကြောင်း တွေ့ရသည်။

ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ်မှာ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ အသုံးစရိတ်၏ ပမာဏတစ်ရပ်အနေဖြင့် တိုးပွားလာပြီး ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၃/၁၄ တွင် ၃၆ ရာခိုင်နှုန်းရှိရာမှ ၂၀၁၆/၁၇ တွင် ၅၅

ရာခိုင်နှုန်းအထိ တိုးတက်လာခဲ့သည်။^{၂၇} ဤသည်မှာ အခြေခံ အဆောက်အအုံ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို ပိုမိုအလေးပေး ဆောင်ရွက်လာ ကြသည့် သဘောဖြစ်သည်။^{၂၈} ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ်သည် ပြည်ခိုင်ဖြိုးအစိုးရ လက်ထက်တွင် စတင်၍ တိုးပွားလာခဲ့ပြီး NLDအစိုးရ လက်ထက်တွင်လည်း ဆက်၍ တိုးပွားဆဲ ဖြစ်သည်။ ဥပမာ ရှမ်းပြည်နယ် တောင်ကြီးမြို့၊ ထွေအုပ်၏ ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ်သည် ဘဏ္ဍာရေး နှစ် ၂၀၁၄/၁၅ တွင် ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းရှိရာမှ ၂၀၁၇/၁၈ တွင် ၈၄ ရာခိုင်နှုန်း အထိ မြင့်တက်လာခဲ့သည်။ ရှမ်းပြည်နယ် စည်ပင်သာယာရေး ဦးစီးဌာနမှ ညွှန်ကြားရေးမှူး၏ အဆိုအရ ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ်များ အသုံးပြုခွင့် ပေးလိုက်သည့်အတွက် ယခုအခါ "ဦးစီးဌာနများသည် ပထမဦးဆုံး အကြိမ်အနေဖြင့် ကိုယ့်တာဝန် ကိုယ်ကျေပွန်အောင် ဆောင်ရွက်လာနိုင်ကြပြီ"^{၂၉} ဟု သိရသည်။

ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ်များ ဘတ်ဂျက်၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်အဖြစ် တိုးတက်လာခြင်းကို တိုင်းဒေသကြီးများထက်စာလျင် ပြည်နယ်များတွင် ပိုမိုထင်ရှားစွာ တွေ့ရသည် (ပုံ ၅.၆)။^{၂၀} ပဋိပက္ခဒဏ်ခံရသော ဒေသများအပါအဝင် အစဉ်အဆက် ပိုမိုဆင်းရဲချို့တဲ့ကြသော နယ်စပ်ဒေသများတွင် လမ်းတံတား ဆောက်လုပ်ရေးကဲ့သို့ အခြေခံ အဆောက်အအုံပိုင်း အဆများစွာပို၍ သုံးစွဲနေကြရသည့် သဘောဖြစ်သည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ အသုံးစရိတ်တွင် လမ်းပြုပြင် ဖောက်လုပ်ရေးအတွက် အဓိက သုံးစွဲနေကြရဟန်တူသည်။^{၂၁} ဆောက်လုပ်ရေး ဝန်ကြီးဌာန၏ အသုံးစရိတ် အများစုမှာ လမ်းအတွက် ဖြစ်ကြောင်းကို ပုံ ၅.၇ တွင် တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။ ကျန်ရှိသော ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက်များအနက် အများစုကို ဒေသဆိုင်ရာ အစိုးရ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် မြူနီစီပယ် အဖွဲ့များ (ထွေအုပ်များ/စည်ပင်များ) မှ စီမံခန့်ခွဲကြသည်။ အချို့သော ပြည်နယ်များနှင့် တိုင်းဒေသကြီးများမှာမူ လျှပ်စစ်ရရှိရေးတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံကြသည်။ ဒေသဆိုင်ရာ ငွေကြေး သုံးစွဲမှု များတွင် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး၊ သစ်တောနှင့် မကြာမီက ထပ်တိုးလာ သည့် ကျေးလက်လမ်းများ စသည်တို့ကဲ့သို့သော အသေးစား သုံးစွဲမှု များလည်း ပါဝင်သေးသည်။^{၂၂}

လက်ရှိတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် လုပ်ငန်းအမျိုးစား မြောက်မြားစွာအတွက်လည်း ငွေကြေးသုံးစွဲလာပြီဖြစ်ရာ ၎င်းတို့၏ အသုံးစရိတ်များမှာ ပို၍ကဏ္ဍစုံလင်လာသည်။ ဆောက်လုပ်ရေး ဝန်ကြီး ဌာန၏ ငွေကြေးသုံးစွဲမှု အချိုးအဆမှာ (အဓိကအားဖြင့်) လမ်းမကြီးများ (ဟိုင်းဝေးလမ်းမများ) နှင့် တံတားများဖြစ်ကြပြီး ၎င်းပမာဏမှာ ဘဏ္ဍာ ရေးနှစ် ၂၀၁၃/၁၄ တွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အသုံးစရိတ်၏ ၅၄ ရာခိုင်နှုန်းရှိရာမှ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၆/၁၇ တွင် ၃၈ ရာခိုင်နှုန်းအထိ ကျဆင်းသွားခဲ့သည်။^{၂၃} ဤသို့ ရာခိုင်နှုန်း ကျဆင်းရခြင်းမှာ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအတွက် ငွေကြေးသုံးစွဲရန် ကဏ္ဍအသစ်များ ထွက်ပေါ်လာသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဦးစွာပထမ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ၁၂ ခုအကြား အစိုးရများ၏ လျှပ်စစ်မီး ပေးဝေရေးအတွက် သုံးစွဲသည့် ပမာဏမှာ မြင့်တက်လာခဲ့ပြီး တနင်္သာရီ တိုင်းဒေသကြီးအတွက် ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၃/၁၄ ခုနှစ်တွင်

လုံးပမရှိရာမှ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၆/၁၇ တွင် ၅ ရာခိုင်နှုန်းမှ ၁၆ ရာခိုင်နှုန်းအထိ တိုးတက်လာခဲ့သည်။^{၂၄} လျှပ်စစ်ပေးဝေရေး တိုးတက် ကောင်းမွန်အောင် (အထူးသဖြင့် ကျေးလက်ဒေသများ လျှပ်စစ်မီး ပေးဝေရေး အစီအစဉ်များမှတစ်ဆင့်) ဆောင်ရွက်ရေးသည် အစိုးရ၏ နံ ဝါတ်တစ်ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများအနက်မှ တစ်ခုဖြစ်သည်။^{၂၅}

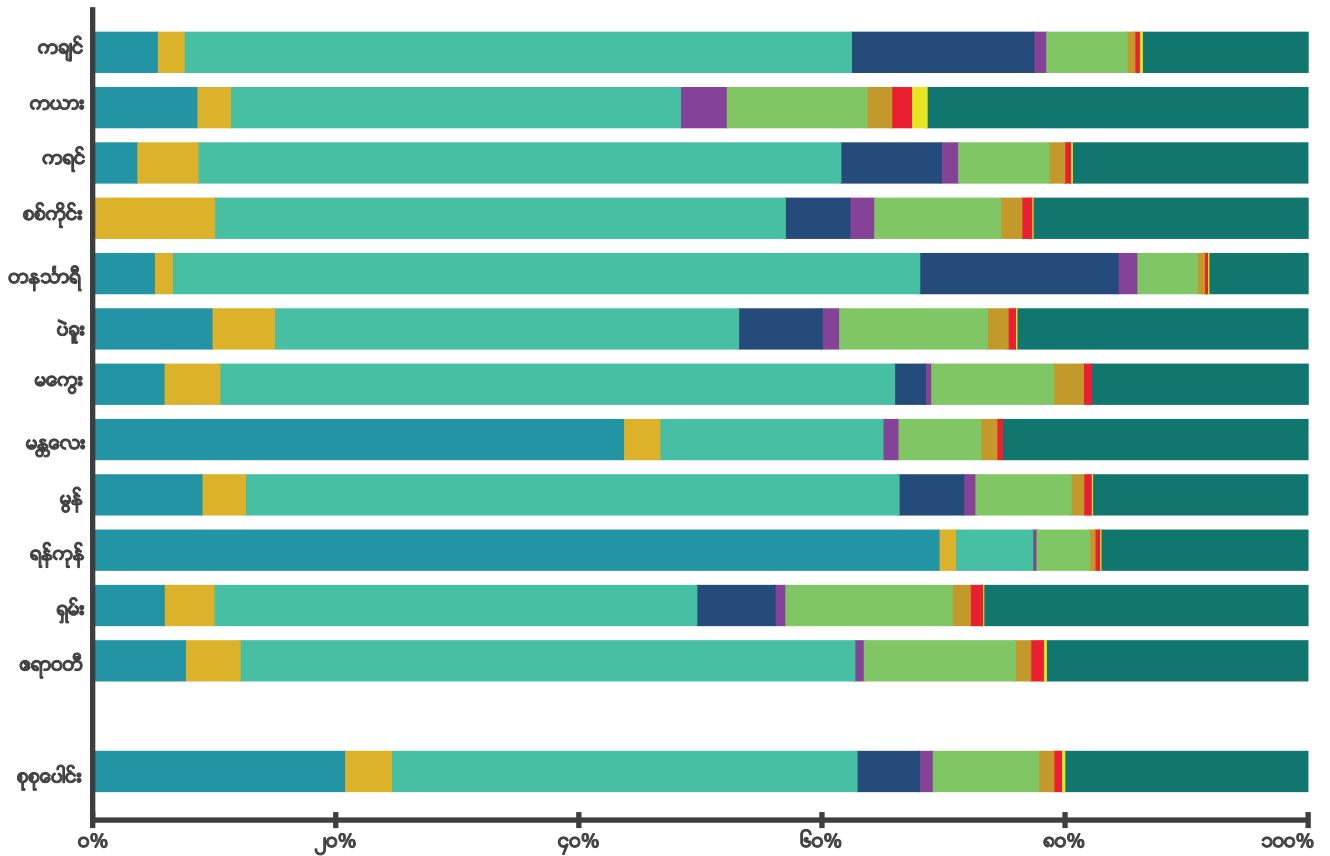
ဒုတိယအနေနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ အဖွဲ့အစည်းများ၏ သုံးစွဲမှု ပမာဏ^{၂၆} သည်လည်း မြင့်တက်လာခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့ နမူနာ ယူထားသည့် ဒေသဆိုင်ရာ အစိုးရ ၁၂ ခုအကြားတွင် ဒေသဆိုင်ရာ အစိုးရ စုစုပေါင်း အသုံးစရိတ်၏ ၉ ရာခိုင်နှုန်းမှ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းအထိ တိုးမြင့်လာ ခဲ့သည်။ ၎င်းအသုံးစရိတ် အများစု၏ ဘတ်ဂျက် သတ်မှတ်ခြင်းကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးအဖွဲ့ရုံး၌ ပြုလုပ်သည်ဖြစ်ရာ ပြည်သူ့ ဘဏ္ဍာငွေများ သုံးစွဲရာတွင် ဝန်ကြီးအဖွဲ့သည် ကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်ခွင့် ပိုရလာသည့် သဘောဖြစ်သည်။ အဆိုပါ ရန်ပုံငွေများကို သုံးစွဲခြင်း အားဖြင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် နောင်တွင် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်မည့် ကိစ္စများထက် စာလျင် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သည့် လုပ်ငန်းတာဝန်များအပေါ် အာဏာကျင့်သုံးခွင့် ရလာသည်။ ဥပမာ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးတွင် ဝန်ကြီးအဖွဲ့၏ သာမန်ဘတ်ဂျက် ၇၀ ရာခိုင်နှုန်း (သို့မဟုတ်) တိုင်းဒေသကြီးတစ်ခုလုံး၏ ၁၇ ရာခိုင်နှုန်းကို စိုက်ပျိုးရေး ရရှိရေး၊ ရေနတ်မြောင်းဖော်ရေးနှင့် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးတွင် အသုံး ပြုသည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးအဖွဲ့ရုံးမှ သတ်မှတ်သည့် ဘတ်ဂျက်နှင့် အညီအသုံးပြုရခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စုံစမ်းသိရှိရသမျှမှာ တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ကွာခြားသည်။^{၂၇} ပြည်နယ်တစ်ခုတွင်မူ အသုံးစရိတ်နှင့် ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်းရာတွင် စိုက်ပျိုးရေးရရှိရေး ဦးစီးဌာနကဲ့သို့သော ဦးစီးဌာနများကို ဘဏ္ဍာငွေ ထောက်ပံ့ရာတွင် လက်ရှိကျင့်သုံးသည့် ဘတ်ဂျက် လုပ်ထုံးများအရ ဝန်ကြီးအဖွဲ့ ဘတ်ဂျက်မှ ရရှိသည်ဟု သိရသည်။ နောက်ထပ် ပြည်နယ်တစ်ခုတွင်မူ ဘဏ္ဍာငွေ သုံးစွဲသည့် ကဏ္ဍသည် ပြည်ထောင်စု အစိုးရမှ တာဝန်ယူရသည့် ကဏ္ဍဖြစ်သော်လည်း အသုံးစရိတ်ဆိုင်ရာ ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရန်များကို သတ်မှတ်ရာတွင် ပြည်နယ်အစိုးရကို လွတ်လပ်စွာ ဆောင်ရွက်ခွင့် ပေးထားသည့် အတွက်ကြောင့် ဖြစ်သည်ဟူသော ရှင်းလင်းချက်မျိုး ကြားရပြန်သည် (ဥပမာ - ကျောင်းပရိဘောဂဆိုင်ရာ အသေးစား အသုံးစရိတ်)။ မကြာသေးမီက ကျေးလက်လမ်းများနှင့် ပတ်သက်သည့် တာဝန်အချို့ကို ဒေသဆိုင်ရာ အစိုးရများသို့ လွှဲပြောင်းပေးလိုက်သည့်အတွက် အသုံးစရိတ်ကို ဝန်ကြီးအဖွဲ့ ဘတ်ဂျက်စာရင်းတွင် မှတ်တမ်း ပြုစုထားဟန်တူသည်။^{၂၈} လက်တွေ့ကျသော အကြောင်းရင်းတစ်ခု ရှိနိုင်သော်လည်း ဤအစီအမံသည် ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ ပွင့်လင်းမြင်သာ ရှိမှု၊ ခန့်ခွဲရေးတာဝန်တို့အပြင် အဆုံးစွန်အားဖြင့် တာဝန်ခံမှုကိုပါ ထိခိုက်လာနိုင်သည်။

ယခင်နှစ်များအတွင်း စုစုပေါင်း အသုံးစရိတ်အနက်မှ စည်ပင်သာယာရေး အသုံးစရိတ်ကျဆင်းလာပြီး အကြီးဆုံးသော မြို့ပြပတ်ချက်နှစ်ခုဖြစ်သည့် ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေးတို့တွင်သာ သွားစုနေသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ သို့သော်လည်း စည်ပင်သာယာ အဖွဲ့အစည်းများ၏ အသုံးစရိတ်များမှာ သီးသန့်အားဖြင့်တိုးတက်လာခဲ့ပြီး နမူနာ ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီး

ပုံ ၅.၇ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ ဝန်ကြီးဌာနအလိုက်အသုံးစရိတ်ရာခိုင်နှုန်းများ (၂၀၁၆-၁၇)

- မြန်မာ့စီမံအဖွဲ့ချုပ်ရေး
- စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့်ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန
- ဆောက်လုပ်ရေးဝန်ကြီးဌာန
- လျှပ်စစ်နှင့်စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန
- ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာန
- ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန
- သဘာဝသယံဇာတနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဝန်ကြီးဌာန
- စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန
- အခြား
- တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရ အဖွဲ့အစည်းများ

ရင်းမြစ်။ ဗွင်လင်းမြန်မာရှေ့ဆောင်(OMI)နှင့် Renaissance Institute တို့၏ ခန့်မှန်းတွက်ချက်မှု။

မှတ်ချက်။ အခြားတွင် အခြားဝန်ကြီးဌာနများ၏ အကန့်အသတ်ဖြင့်သုံးသော အသုံးစရိတ်များပါဝင်ပါသည်။ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများတွင် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များ၏ အစိုးရအဖွဲ့ရုံး၊ လွှတ်တော်၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်ရုံး၊ ဥပဒေချုပ်ရုံး၊ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးတို့ ပါဝင်ပါသည်။ မြန်မာ့စီမံအဖွဲ့ချုပ်ရေးတွင် စည်ပင်သာယာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ကော်မတီများ ပါဝင်ပါသည်။

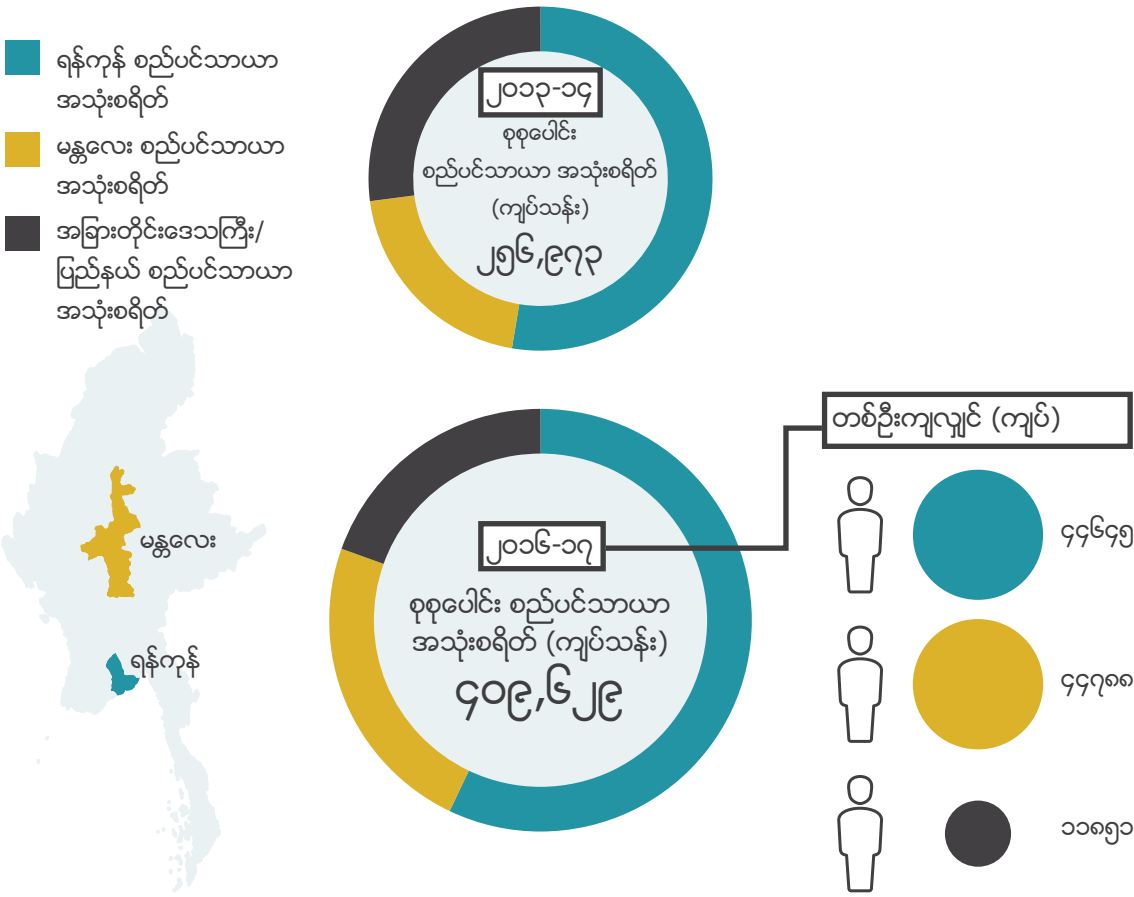
၁၂ ခုအတွက် ၂၀၁၃-၁၄ ခုနှစ်တွင် မြန်မာကျပ်ငွေ သန်းပေါင်း ၂၅၆,၉၇၃ မှ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၆/၁၇ ခုနှစ်တွင် ၄၀၉,၆၂၉ သန်းအထိ တိုးပွားလာခဲ့သည် (ပုံ ၅.၈)။ မြင့်တက်လာသော စည်ပင်သာယာရေး ကုန်ကျစရိတ်အားလုံးနီးပါးမျှ ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေးတို့တွင်သာ စုပုံနေသည့်အတွက် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အဆင့် အသုံးစရိတ်များ၏ ယေဘုယျတိုးတက်မှုတွင် စည်ပင်သာယာရေး အသုံးစရိတ်များ အတူလိုက်ပါ မြင့်တက်ခြင်း မရှိပေ။^{၂၉၁} စည်ပင်သာယာ အသုံးစရိတ်များ နှိုင်းရအားဖြင့် ကျဆင်းလာသည့် အချက်ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြို့ပြလူဦးရေသည် စုစုပေါင်း လူဦးရေထက် တိုးပွားနေသည်ဟူသည့် လူဦးရေ လမ်းကြောင်းမျိုးကို ထင်ယောင်ထင်မှား ဖြစ်စေနိုင်သည်။ မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံးစာ ဘဏ္ဍာငွေ

သုံးစွဲခြင်း နှင့် ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေးမြို့ကြီးများ အတွက်သာ သုံးစွဲခြင်း အကြား သိသိသာသာ တစ်ဖက်စောင်းနင်း ဖြစ်နေသည့်အချက်ကိုလည်း မြင်တွေ့ရသည်။ ၎င်း မြို့ကြီးများတွင် မြို့နေလူဦးရေ၏ ၅၀.၇ ရာခိုင်နှုန်းသာရှိသော်လည်း စည်ပင်သာယာ အသုံးစရိတ်အားလုံး၏ ၈၀ ရာခိုင်နှုန်း သုံးစွဲထားကြသည်။ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၆/၁၇ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေး စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့အစည်းများ (မြို့တော်စည်ပင် နှင့် စည်ပင်ရုံးများ) သည် မြို့နေလူ တစ်ဦးချင်းစီ အတွက် ကျပ်ငွေ ၄၅,၀၀၀ သုံးစွဲခဲ့သည်ကို အခြားသော နမူနာ ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီး ဆယ်စုတွင် မြို့နေလူ တစ်ဦးအတွက် ၁၂,၀၀၀ ကျပ်ထက် လျော့နည်းသော သုံးစွဲငွေဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်နိုင်သည်။^{၂၉၂} အဆိုပါ သုံးစွဲမှုများသည် တစ်နိုင်ငံလုံးရှိ မြို့နေလူထု၏

တိုး၍သာလာသော လိုအပ်ချက်များကို အကုန်အစင် မဖော်ပြနိုင်
 သေးသည့်အလျောက် ရေနံနှင့် မိလ္လာကဲ့သို့သော အသုံးချပစ္စည်းများ
 ဖြည့်ဆည်းပေးရာတွင် စည်ပင်သာယာရေး အာဏာပိုင်များအတွက်
 အခက်အခဲများ ပေါ်ပေါက်လာနိုင်သည်။ ဥပမာ ဘားအံ၊ တောင်ကြီးနှင့်

မော်လမြိုင်မြို့တို့ကဲ့သို့သော မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဒုတိယ မြို့များသည်လည်း
 လျင်မြန်စွာ ကြီးထွားလာသည်ဖြစ်ရာ တိုးပွားလာသော လိုအပ်ချက်
 များကို အသုံးစရိတ်နှင့် ကာမိအောင် မဆောင်ရွက်နိုင်ပါက ဝန်ဆောင်မှု
 ပေးရာတွင် ဒုက္ခရောက်နိုင်သည်။

ပုံ ၅.၈ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များ၏ မြူနီစီပယ်အသုံးစရိတ် (၂၀၁၃-၁၄ နှင့် ၂၀၁၆-၁၇)

ရင်းမြစ်။ စီမံ/ဘဏ္ဍာ ဝန်ကြီးဌာန

၅.၃ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအနေဖြင့် ၎င်းတို့ အသုံးစရိတ်ကို ဘဏ္ဍာငွေမည်သို့ ထောက်ပံ့ကြသနည်း။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်တွင် တိုးပွားလာသည့် အသုံးစရိတ်သည် သိသိသာသာ တိုးပွားလာသည့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝင်ငွေများဖြင့် ပြန်ကာမိသည်။ အဆိုပါ ဝင်ငွေများမှာ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၂/၁၃ ခုနှစ်မှ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၇/၁၈ ကြားတွင် မြန်မာကျပ် သန်းပေါင်း ၉၀၄,၁၈၀ မှ ၂,၄၇၄,၉၄၂ သန်းအထိ သုံးဆနီးပါး တိုးပွားလာခဲ့သည်။

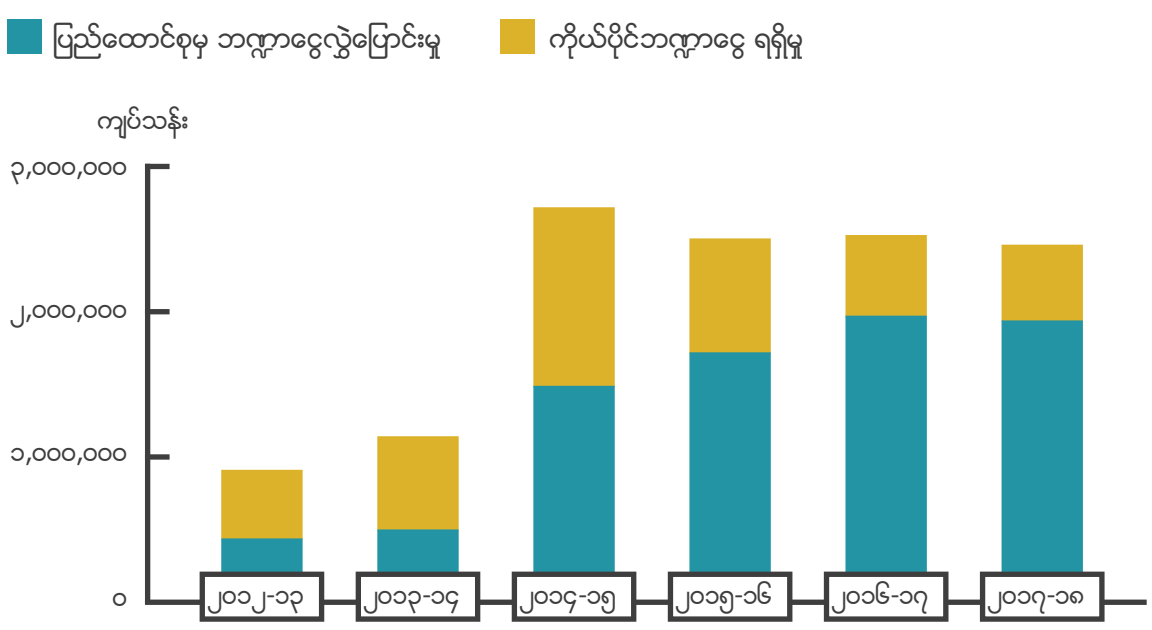
ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများကို အဓိကအားဖြင့် အရင်းမြစ်နှစ်ခုမှ ဘဏ္ဍာငွေ ထောက်ပံ့သည်။ ပြည်ထောင်စု အစိုးရမှ ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းမှုနှင့် အကောက်အခွန်နှင့် အခကြေးငွေတို့ကဲ့သို့သော ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေရင်းမြစ် တို့ ဖြစ်ကြသည်။ ယေဘုယျ အခွန်ဝင်ငွေ တိုးပွားလာသည့်အချိန်မှပင် ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှု အထောက်အပံ့များလည်း တိုးပွားလာခဲ့သည်။ ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေရင်းမြစ်များလည်း တိုးပွားလာခဲ့သော်လည်း ၎င်းတို့အများစုမှာ ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေးတို့တွင်သာ စုံပြုံနေသည်။ စည်ပင်သာယာရေး အာဏာပိုင်များ (မြို့တော်စည်ပင်နှင့် စည်ပင်ရုံးများ) မှ အဓိက ကောက်ခံပေးသည့် အခွန်

အကောက်များမှာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အခွန်ဝင်ငွေ စုစုပေါင်း၏ ၄ ရာခိုင်နှုန်းမျှသာ ရှိသည့်အတွက် နှိုင်းရအားဖြင့် သေးငယ်သော ရင်းမြစ်တစ်ခု ဖြစ်နေသည်။^{၂၆၃}

ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းမှုများ

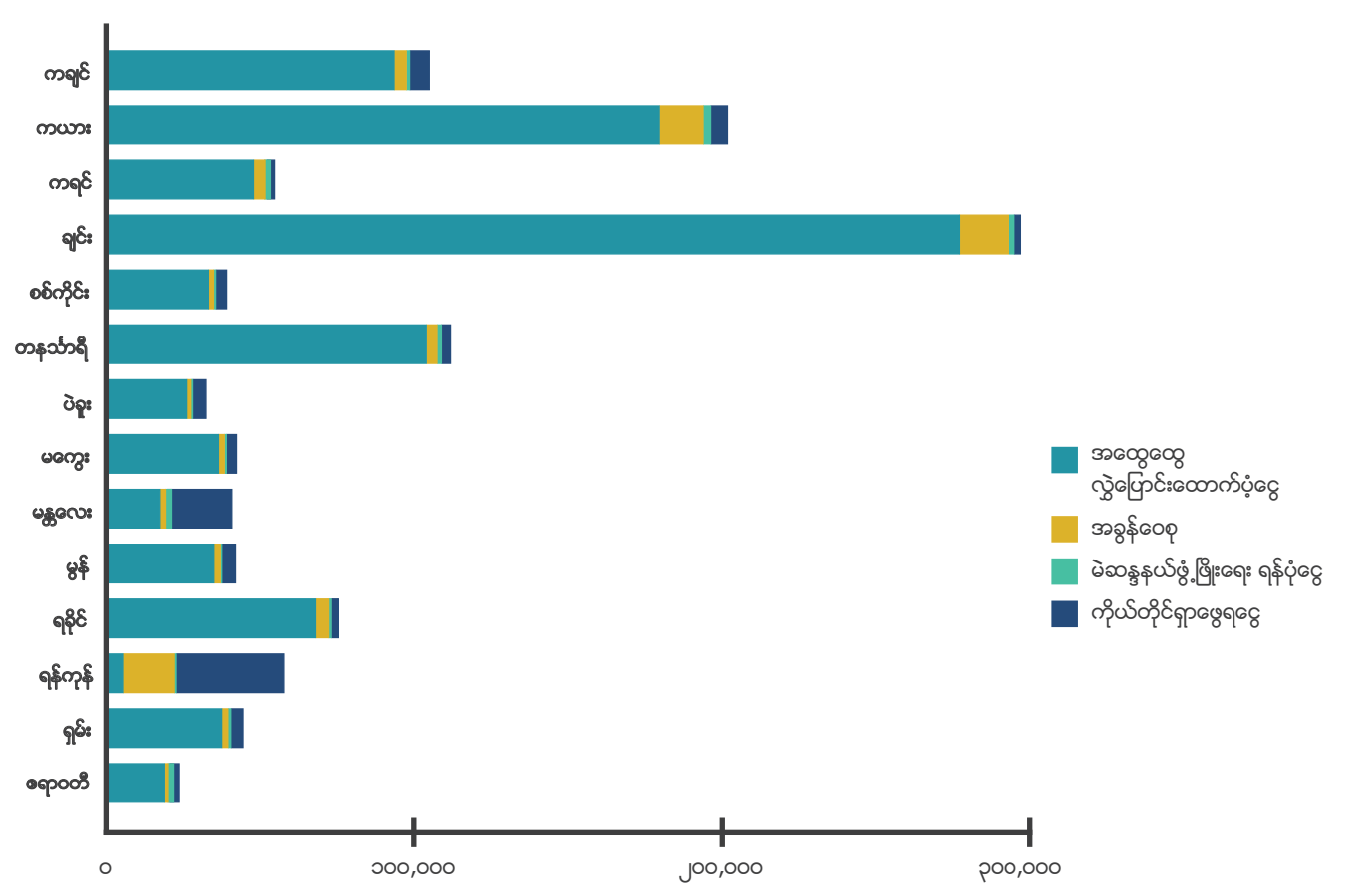
ပြည်ထောင်စု အစိုးရမှ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသို့ ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းမှုပုံစံ သုံးရပ်ရှိပြီး ၎င်းတို့မှာ အထွေထွေ ထောက်ပံ့ငွေ လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှု၊ အခွန်အကောက် မျှဝေမှု နှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေများ ဖြစ်ကြသည်။ ဗဟိုအစိုးရမှ ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းမှု မြန်မာနိုင်ငံအတွက် ထူးခြားလှသည် မဟုတ်ပေ။ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများ အားလုံး နီးပါးတွင် ဒေသဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်များသို့ လိုလိုလားလား ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချပေးနိုင်သည့် အသုံးစရိတ် ပမာဏသည် နည်းပညာပိုင်းအရသော်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရေး အရသော်လည်းကောင်း ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချပေးရန် ဖြစ်နိုင်သည့် အခွန်ဝင်ငွေ ပမာဏထက် မလွဲမရှောင်သာ ပိုမိုကြီးမားလေ့ရှိသည်။

ပုံ ၅.၉ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ၏ဘဏ္ဍာငွေ ရရှိမှု အရင်းအမြစ်များ ပြည်ထောင်စုမှ ဘဏ္ဍာငွေလွှဲပြောင်းမှု နှင့် ကိုယ်ပိုင်ဘဏ္ဍာငွေ ရရှိမှု (ကျပ်သန်း)

ရင်းမြစ်။ စီမံ/ဘဏ္ဍာ ဝန်ကြီးဌာန၊ Renaissance Institute မှ ခန့်မှန်းတွက်ချက်မှု

ပုံ ၅.၁၀ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များ၏ ရငွေရင်းမြစ်များခွဲဝေမှု၊ တစ်ဦးကျလျှင် (၂၀၁၇-၁၈ လျာထားဘတ်ဂျက်)

ရင်းမြစ်။ စီမံ/ဘဏ္ဍာ ဝန်ကြီးဌာန၊ Renaissance Institute မှ ခန့်မှန်းတွက်ချက်မှု မှတ်ချက်။ လျာထားဘတ်ဂျက်ကို လွှတ်တော်မှ အတည်ပြုထုတ်ပြန်သည်။

စတင်ဖွဲ့စည်းသည့်အချိန်မှစ၍ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းပေးမှုပေါ်တွင် တစ်စထက်တစ်စ တိုး၍ မှီခိုလာကြရာ မကြာသေးမီက အခွန်ဝင်ငွေများ တိုးပွားလာမှုတွင် ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုများမှ များစွာ ထောက်ပံ့ပေးထားသည်ကို တွေ့ရသည် (ပုံ ၅.၉)။ ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေ ရင်းမြစ်သည်လည်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အခွန်ဝင်ငွေ၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအနေနှင့် များစွာ လျော့ကျသွားသည်။ ဥပမာ ကရင်ပြည်နယ်တွင် ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေရင်းမြစ်သည် ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၃/၁၄ တွင် အခွန်ဝင်ငွေ စုစုပေါင်း၏ ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းရှိရာမှ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၇/၁၈ တွင် ၄.၈ ရာခိုင်နှုန်းသာ ရှိတော့သည်။^{၂၆၄} အထွေထွေ ထောက်ပံ့ငွေ လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုသည် ပြည်ထောင်စု အစိုးရမှ ဒေသဆိုင်ရာ အစိုးရများသို့ ပေးအပ်သည့် အကြီးဆုံးသော ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲအပ်မှု ဖြစ်ပြီး ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၂/၁၃ ခုနှစ်တွင် မြန်မာကျပ်ငွေ ၄၃၇ ဘီလီယံမှ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၇/၁၈ တွင် ၁,၇၀၇ ဘီလီယံအထိ တိုးတက်လာခဲ့သည်။^{၂၆၅}

ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၇/၁၈ ခုနှစ်တွင် အထွေထွေ ထောက်ပံ့ငွေ လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုများသည် မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံးရှိ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသ

ကြီး ဝင်ငွေ၏ ၆၉ ရာခိုင်နှုန်းရှိသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝင်ငွေများအနက် အထွေထွေ ထောက်ပံ့ငွေ လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုမှ ရရှိသည့် ပမာဏမှာ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အလိုက်ကွာခြားမှုရှိရာ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးတွင် ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းအောက် လျော့နည်းပြီး ချင်းပြည်နယ်တွင် ၉၃ ရာခိုင်နှုန်းကျော်သည်။

ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၅/၁၆ ခုနှစ်တွင် ထောက်ပံ့ငွေ ရင်းမြစ်ဖန်တီးရန်နှင့် ထောက်ပံ့ငွေများကို ခွဲဝေရေးအတွက် တွက်ချက်နိုင်ရန်အတွက် လုပ်ထုံး လုပ်နည်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။^{၂၆၆} အထွေထွေ ထောက်ပံ့ငွေ လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုကို ခွဲဝေပေးရာတွင် ယခင်လွှဲပြောင်း ပေးခဲ့သည့် ပမာဏပေါ် မူတည်ပြီး၊ လူဦးရေ အရွယ်အစား၊ ဆင်းရဲ မွဲတေမှု ပမာဏ၊ တစ်ဦးချင်းစီအလိုက် ဂျီဒီပီ၊ မြေဧရိယာ၊ မြို့ပြလူဦးရေ၊ တစ်ဦးစီအလိုက် အခွန်ကောက်ခံရရှိမှု ဟူသော ညီမျှစွာ ချိန်ဆရမည့် အညွှန်းကိန်း ခြောက်ခုပါ ဖော်မြူလာဖြင့် တွက်ဆသည်။^{၂၆၇} ဤပြောင်းလဲမှုကြောင့် "စည်းမျဉ်းအခြေပြု" ငွေကြေးထောက်ပံ့သည့် ပုံစံသို့ ဦးတည် လာခဲ့ပြီး ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအနေ နှင့်လည်း ၎င်းတို့၏ ဝင်ငွေကို ပိုမိုတိကျစွာ မှန်းဆလာနိုင်ခဲ့ပြီး ပိုမို ထိရောက်သော စီမံကိန်းများ ချမှတ်လာနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၆/၁၇ ခုနှစ် မတိုင်မီက အထွေထွေ နှင့် ရှောင်တခင် ငွေလွှဲအပ်မှုများစွာ ပြုလုပ်ခဲ့ဖူးသည်။^{၂၆၅} အစဉ်အဆက်အားဖြင့် ပြည်ထောင်စု အစိုးရမှ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသို့ ပေးအပ်သည့် အကြီးမားဆုံးသော လွှဲအပ်ငွေသည် ညှိနှိုင်း "လိုငွေ အထောက်အပံ့" ပုံစံကို လိုက်၍ ဆောင်ရွက်ရသည်။ ဤတွင် ပြည်နယ် နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် လိုငွေပြု၍ ဘတ်ဂျက်များ တောင်းခံ ကြရပြီး ပြည်ထောင်စု အစိုးရမှ လွှဲအပ်ငွေဖြင့် အဆိုပါ လိုငွေများကို မည်မျှလောက်အထိ ကာမိမည်ကို စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရသည်။ ထိုလုပ်ငန်း စဉ်တွင် နောက်တိုး ထောက်ပံ့ငွေအတွက် ပြည်ထောင်စု အစိုးရသည် အများအားဖြင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအလိုက် ဘတ်ဂျက်ဦးစားပေး ဆောင်ရွက်ရန်များကို ရွေးချယ်ရသည်။^{၂၆၆} ဤပုံစံကြောင့် လိုသည်ထက် ပိုသော အသုံးစရိတ် လျှောက်လွှာများအပြင် ကိုယ်ပိုင် အခွန်တော်များ ကောက်ခံရန် မက်လုံးကောင်းစွာ မပေးနိုင်သည့် ဆိုးကျိုးများ ဖြစ်ပွား

စေသည်။ ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီးများကြား ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ မမျှတမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေပြီး ဗဟို-ဒေသန္တရကြားတွင် ဆရာဒကာ ဆက်ဆံ ရေးမျိုးပေါ်ပေါက်လာနိုင်သည်။

စုစုပေါင်း ပမာဏအားဖြင့် ဒုတိယ အကြီးဆုံး ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းမှု အမျိုးအစားမှာ အခွန်အကောက် မျှဝေခြင်းဖြစ်ပြီး ဤအမျိုးအစားတွင် အခွန်များ၏ ပမာဏတစ်ခုကို ကောက်ခံရရှိသည့် မဲဆန္ဒနယ်သို့ ပြန်လည် ပေးအပ်သည်။ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၇/၁၈ ခုနှစ်တွင် အခွန်အကောက် မျှဝေမှုသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝင်ငွေ စုစုပေါင်း၏ ၈.၈ ရာခိုင်နှုန်း အထိ ရှိသည်။ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၆/၁၇ ခုနှစ်မှ စတင်၍ ပြည်တွင်း အခွန်များ ဦးစီးဌာန (IRD) သည် ကောက်ယူရရှိသော ကဏ္ဍကို အလိုက် သွင်းကုန်မဟုတ်သော ကုန်သွယ်ရေးလုပ်ငန်းနှင့် အထူးကုန်စည် အခွန် အကောက်များ၏ ၁၅ ရာခိုင်နှုန်းကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ

ကောက်နုတ်ချက် - ၈

ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီးများကြား ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းမှုဖြင့် မညီမျှမှုများကို မည်မျှကောင်းစွာ ဖြေရှင်းပေးနိုင်မည်နည်း။^{၂၆၇}

ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းမှုကြောင့် ပြည်ထောင်စုအစိုးရအတွက် ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီးများအကြား အဆင့်ဆင့်သော လိုအပ်ချက်များကို ကိုင်တွယ်ရန် အခွင့်အရေးရလာသည်။ ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းမှုသည် မညီမျှမှုများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရာတွင် ထိရောက်မှု ရှိမရှိ ယနေ့အချိန်အထိ မသိရသေးချေ။

အခွန်အကောက် မျှဝေလွှဲပြောင်းမှုများသည် မညီမျှမှုများအား ဖြေရှင်းရန် ပုံစံချထားခြင်းမဟုတ်ဘဲ နဂိုမူလနေရာသို့သာ အခြေခံ ထားသည့်အတွက် ရှိသမျှ ဘဏ္ဍာငွေ အများစုသည် ရန်ကုန်သို့သာ ပြန်လာကြသည်။ မဲဆန္ဒနယ် ဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေများ မြန်မာနိုင်ငံရှိ မြို့နယ်တစ်ခုချင်းစီသို့ တစ်သမတ်တည်းသော ပမာဏအတိုင်း ခွဲဝေပေးသည့်အခါ လူဦးရေနည်းပါးသော မြို့နယ်များသို့သာ အချိုးမညီမျှစွာ အကျိုးရှိစေသည်။ လူတစ်ဦးချင်းစီအတွက် ခွဲဝေပေးသည့် ပမာဏသည် လူနေ ထူထပ်သော မြို့နယ်များတွင် မပြောပလောက်သည့် ၂၅၀ ကျပ်မှသည် လူနေကျဲပါးသော မြို့နယ်များတွင် ကျပ် ၅၀,၀၀၀ အထိ ကွာခြားမှုရှိသည်။ လူနေကျဲပါးသည့် မြို့နယ်များမှာ အများအားဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးမှု နိမ့်ကျသော နယ်စပ်ဒေသများတွင် ရှိတတ်သည်ဖြစ်ရာ မဲဆန္ဒနယ် ဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေသည် အခြေခံအဆောက်အအုံပိုင်း လိုအပ်ချက် ကြီးမားသည့် ဒေသများသို့ အချိုးမညီစွာပင် အကျိုးရှိစေနိုင်သည်။ သို့သော်လည်း မဲဆန္ဒနယ် ဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေများသည် ပမာဏနည်းပါး သည်ဖြစ်ရာ မညီမျှမှုများကို စနစ်တကျ ဖြေရှင်းရာတွင် အကန့်အသတ် ရှိနေပြန်သည်။

အထွေထွေ ထောက်ပံ့ငွေ လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှု သည် အကြီးဆုံးသော ရန်ပုံငွေ ဖြစ်ပြီး လိုအပ်ချက်အတွက် ကိုယ်စားခံများစွာ ထည့်သွင်း ရေးဆွဲထားသည့် ဖော်မြူလာတစ်ရပ်ပါရှိပြီး ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီးများ အလိုက် ကွာခြားသည့် လိုအပ်ချက်များကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်ရန် အကောင်းအဆုံး လမ်းစဉ်ဖြစ်သည်။ အဆိုပါ ဖော်မြူလာအရ အခွန်တော် မညီမျှမှုများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည်ဖြစ်ရာ ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ပြီး ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေရင်းမြစ်များသော ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေးတို့ကဲ့သို့ တိုင်းဒေသကြီးများကို ထောက်ပံ့ငွေ လျှော့ပေးသည်။ သို့သော်လည်း လျှောက်လွှာများအတွက် သာတူညီမျှရေး စဉ်းစားသည့်ပုံစံများကို လက်ရှိ ဖော်မြူလာတွင် တိုးမြှင့်လိုက်ပြီဖြစ်သည်။ ဖော်မြူလာအသစ်အရ ဥပမာအားဖြင့် ချင်းပြည်နယ်သည် လူတစ်ဦးချင်းစီအတွက် ၂၉၆,၈၀၈ ကျပ် ရရှိပြီး ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးသည် ၂၃,၇၉၁ ကျပ်သာ ရရှိသည်။ ဝန်ဆောင်မှု ပေးရာတွင် လိုအပ်ချက်များနှင့် ကုန်ကျစရိတ်များ ကွာခြားသည်ဖြစ်သည့်အလျောက် တစ်ဦးချင်းစီအလိုက် ခွဲဝေပေးမှုမှာ ကွာခြားရန်လိုအပ်ပြီး ချင်းပြည်နယ်ကဲ့သို့ ဖွံ့ဖြိုးမှု နိမ့်ကျပြီး လူနေကျဲပါးသော ပြည်နယ်များအတွက် ရန်ပုံငွေ များများရရှိရန် လိုအပ်နေသည်မှာ မှန်သော်လည်း ချင်းပြည်နယ်နှင့် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး ရရှိသည့်အချိုးမှာ ၁၂.၅:၁ ဖြစ်နေခြင်းမှာမူ မျှတပုံ မပေါ်ချေ။

စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးဌာနအတွက် အဆိုပါ ဖော်မြူလာသည် အကောင်းဆုံး ပုံစံချထားပြီး ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီးများကြားရှိ မညီမျှမှုများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရာတွင် အသုံးပြုနိုင်ရန်အလို့ငှာ သုတေသနများနှင့် နည်းပညာပိုင်း ထောက်ပံ့မှုများ ပို၍ ပြုလုပ်ပေးရန် လိုသည်။ အနည်းဆုံး ဖော်မြူလာတွင် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီးများအလိုက် နှိုင်းရ လူဦးရေနှင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှု ပမာဏ အစရှိသော ချိန်ဆရာတွင် ပိုမိုသင့်တော်မည့် အညွှန်းကိန်းများ ထည့်သွင်းရန် လိုအပ်ပါသည်။

များနှင့် မျှဝေခဲ့သည်။ ဝင်ငွေခွန် ၅ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် တံဆိပ်ခေါင်းခွန် ၂ ရာခိုင်နှုန်းကိုလည်း မျှဝေပေးခဲ့ပြန်သည်။ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၆/၁၇ အတွက် စုစုပေါင်း ခန့်မှန်းငွေကျပ် ၂၁၂.၄ ဘီလီယံ “မျှဝေ၍ ရနိုင်သော ရင်းမြစ်” အနက် ကျပ် ဘီလီယံပေါင်း ၁၉၂.၈ ကျပ်ကို ရန်ကုန်သို့ ပြန်လည်ပေးအပ်ခဲ့သည်။

ပြည်ခိုင်ဖြိုးအစိုးရသည် အောက်မှအထက် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးအတွက် ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများအပြင် ဒေသဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များကို ပိုမို ကောင်းမွန်စွာ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် ဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေများကို ဒေသခံရပ်ရွာများသို့ တိုက်ရိုက်ပေးအပ်သွားနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဒေသန္တရ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ရန်ပုံငွေများ (LDFs) များစွာကိုလည်း တတိယမြောက် ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းမှု အမျိုးအစား အဖြစ် ဖန်တီးပေး ခဲ့သည်။^{၁၀၀} အဆိုပါ ရန်ပုံငွေများအနက် အစောဆုံးမှာ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု လျှော့ချရေးရန်ပုံငွေ (PRF)၊ ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ရန်ပုံငွေ (RDF) နှင့် မဲဆန္ဒနယ် ဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေ(CDF) တို့ ဖြစ်ကြသည်။^{၁၀၁}

အဆိုပါ PRF ၊ CDF နှင့် RDF တို့ကို အသေးစား အခြေခံအဆောက်အအုံ စီမံကိန်းများအတွက် အဓိက အသုံးပြုပြီး ၎င်းတို့သည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ မြို့နယ်များအားလုံးတွင် ရှိသည့် တစ်ခုတည်းသော ရန်ပုံငွေများ ဖြစ်ကြသည်။ CDF နှင့် RDF ရန်ပုံငွေများအတွက် အမှန်တကယ် လိုအပ်ချက်များကို ဖော်ထုတ်ရာတွင်နှင့် စီမံကိန်းများ အကောင်အထည် ဖော်ရာတွင် မြို့နယ်နှင့် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ၊ ကော်မတီ များက အဓိက ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် ရပ်ကျေး အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများနှင့် ရပ်ကျေး ဖွံ့ဖြိုးရေး အထောက်အကူပြု ကော်မတီ များပူးပေါင်းပြီး မြို့နယ်အဆင့် ထွေအုပ်ဦးစီးဌာနသို့ လျှောက်လွှာတင် သွင်းသည်။ ထွေအုပ်သို့ လျှောက်လွှာမတင်မီ မြို့နယ်စီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီ (TMC)၊ မြို့နယ်ဖွံ့ဖြိုးရေး အထောက်အကူပြု ကော်မတီ (TDSC) အစ ရှိသော ကော်မတီပေါင်းစုံမှ လျှောက်လွှာများကို ဆန်းစစ်ခြင်း၊ အတည် ပြုခြင်းတို့ကို လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် အတူတကွ ဆောင်ရွက် ကြသည်။ စီမံကိန်း အကောင်အထည်ဖော်မှုကိုလိုက်၍ ထွေအုပ်မှ ရန်ပုံငွေများ အရစ်ကျချပေးသည်။ ဒေသန္တရ ဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေများ (LDFs) ထူထောင်ပေးခြင်းနှင့် ၎င်းရန်ပုံငွေများကို စီမံခန့်ခွဲမည့် အဖွဲ့အစည်း ယန္တရားများအတွင်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု လျင်မြန်စွာ ဆောင်ရွက်ခြင်း၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ ယေဘုယျအားဖြင့် ရန်ပုံငွေ စီမံခန့်ခွဲမှု၊ စောင့်ကြည့်မှုနှင့် (အထူးသဖြင့်) ရပ်ရွာမှ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုတို့အတွက် တရားဝင် လုပ်ထုံးလုပ်နည်း မရှိသည့် သဘောဖြစ်သည်။

မဲဆန္ဒနယ်ဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေမှအပ ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေများအား ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် ရပ်ဆိုင်းခဲ့သည်။ မဲဆန္ဒနယ်ဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေကို ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်မှ စီမံခန့်ခွဲသော်လည်း ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီး လွှတ်တော်အမတ်များ ကိုယ့်သဘောအတိုင်း ခွဲဝေဆောင် ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များမှ တစ်ဆင့် ပေးဝေသည်။ အသေးစား အခြေခံအဆောက်အအုံ စီမံကိန်းများ^{၁၀၂}နှင့် အခြားသော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများအတွက် အထောက်အပံ့ဖြစ်စေရန် မဲဆန္ဒနယ်ဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေကို ပုံစံချထားသည်။ စီမံကိန်းများ ရွေးချယ်ရာတွင် မြို့နယ်စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်

ဖော်ရေး ကော်မတီ (TPFIC)၊ မြို့နယ်စီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီ (TMC) နှင့် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ (TDAC) စသည်တို့ အပါအဝင် မြို့နယ်ကော်မတီပေါင်းစုံမှ စီမံခန့်ခွဲသည့် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး လုပ်ငန်းစဉ် တစ်ရပ်မှနေ၍ လွှတ်တော်အမတ်များ၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုဖြင့် စီမံကိန်း များ ရွေးချယ်သည်။ မဲဆန္ဒနယ် ဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေသည် ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းမှု၏ သေးငယ်သော ပမာဏမျှသာရှိပြီး ၎င်းနောက်ဆုံး မြင့်တက်လာသည့် ပမာဏမှာ မြန်မာကျပ်ငွေ ၃၃ ဘီလီယံမျှသာရှိ ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းမှု၏ ၁ ရာခိုင်နှုန်းမျှပင် မရှိပေ။ မြို့နယ်တစ်ခုလျှင် ထောက်ပံ့ငွေ ကျပ်သန်း ၁၀၀ ကို ညီတူညီမျှ ခွဲဝေပေးသည်။

ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေ ရင်းမြစ်များ

ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေ ရင်းမြစ်များတွင် အခွန်နှင့် အခွန်မဟုတ်သော ရင်းမြစ်များပါရှိပြီး ၎င်းတို့ကို ထွေအုပ် သို့မဟုတ် စည်ပင်အဖွဲ့များ ကဲ့သို့သော ဦးစီးဌာနများက တိုက်ရိုက်ကောက်ခံသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပါ ဇယား ၅ (နောက်ဆက်တွဲ ၈) နှင့် ဇယား ၅ ကို ဖြည့်စွက်ပေးသည့် ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ချက် (နောက်ဆက်တွဲ ၁၂) တို့တွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ ကောက်ခံခွင့်ရှိသည့် အခွန်တော်များကို ပြဋ္ဌာန်းပေးထားသည်။ ပုံ ၅.၁၁ တွင် မြင်တွေ့ရသည့်အတိုင်း ပြဋ္ဌာန်းချက်ပါအတိုင်း အခွန်ကောက်ခံခွင့် ရှိသည်များမှာ မြေယာ၊ အိမ်ခြံမြေ၊ လျှပ်စစ်ဓါတ်အားသုံးစွဲခြင်း၊ ဆည်များ၊ မော်တော်ယာဉ်များနှင့် သယံဇာတ ထုတ်ယူသည့် လုပ်ငန်းများအပြင် ယစ်မျိုးခွန်နှင့် အကျုံးဝင်သည့် ဝယ်ယူစားသုံးမှုများ ဖြစ်ကြသည်။ ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့်များကြား အရင်းအမြစ်များကို မည်သို့ခွဲဝေကြရန် အသေးစိတ် ဖော်ပြထားသည့် ပြည်ထောင်စုဥပဒေတွင် ဇယား ၅ ပါ ဝင်ငွေရင်းမြစ်များ (ပုံတွင် ကြယ်ပွင့်ပြထားသည်) အနက်မှ များစွာတို့ ပါဝင်နေကြောင်း တွေ့ရ သည်။ အဆိုပါ ဝင်ငွေရင်းမြစ်များအနက်မှ များစွာကို ပြည်ထောင်စု အစိုးရသို့ အကုန်အစင် ပေးသွင်းနေရသည်။ သို့သော်လည်း ပုံတွင် ပြထားသည့်အတိုင်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအတွက် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေး ပိုမိုလုပ်ဆောင်ရန် အလားအလာများ ရှိနေသည်။ ဥပမာ တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများစွာတို့က သယံဇာတခွဲဝေရေး (အထူးသဖြင့် သယံဇာတ ထုတ်ယူရေးနှင့် ဆက်စပ်သည့် လုပ်ငန်းများ) ကို တောင်းဆိုလျက်ရှိကြသည်။^{၁၀၃} လက်ရှိအနေအထားတွင် ပြည်ထောင်စု အစိုးရသည် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ရန် မလိုဘဲ သတ္တုများ၊ သတ္တုတွင်းများ၊ ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့များမှ ရသည့် အကောက်အခွန်များကို ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီးများသို့ ပေးအပ် သည့် ဥပဒေများ ထုတ်ပြန်နိုင်သည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် အခွန် အမျိုးအစား မြောက်မြားစွာ ကောက်ယူခွင့်ရှိသော်လည်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝင်ငွေအားလုံးတွင် အခွန်အကောက်သည် ပမာဏ အနည်းငယ်သာ ရှိသည်။ အခွန်ပမာဏသည် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ စုစုပေါင်း ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေ၏ ၁၅ ရာခိုင်နှုန်းမျှသာ ရှိပြီး လွန်ခဲ့သော နှစ်များအတွင်း အခွန်ဝင်ငွေ၏ တိုးတက်မှုမှာလည်း ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေးမှအပ ပြောပ လောက်အောင် မရှိပေ။

ပုံ ၅.၁၁ ဇယား ၅ အရ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးတို့၏ ဘဏ္ဍာအခွန်ရငွေများ

ဘဏ္ဍာရေးနှင့်စီးပွားရေး

- ယစ်မျိုးခွန်နှင့် အကောက်ခွန်ဆိုင်ရာအခွန်အခများ *
- ပြည်နယ်/တိုင်း၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုရသည့် အမြတ်ငွေ
- ဝင်ငွေခွန် *
- ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့်အာမခံလုပ်ငန်းခွန် *
- ကုန်သွယ်ခွန်နှင့်စက်မှုလုပ်ငန်းခွန် *

စည်ပင်သာယာ

- စည်ပင်သာယာခွန်

ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေး

- ပြည်နယ်/တိုင်းမှ စီမံခန့်ခွဲသော လမ်း၊ တံတားအသုံးပြုခများ
- ကုန်းလမ်း၊ ရေလမ်းသုံး ယာဉ်များဆိုင်ရာ ဥပဒေအရ စည်းကြပ်သောအခွန်
- စက်လှေ၊ သင်္ဘောငယ်များ တည်ဆောက်/ပြင်ဆင်ထိန်းသိမ်းရေး အခွန်အခများ
- လေကြောင်းပို့ဆောင်ရေးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အခွန်အခများ *

ငါးဖမ်းနှင့်သစ်တောလုပ်ငန်း

- ကျွန်းနှင့်တားမြစ်သစ်တောများမှအပ ကျန်သစ်အမျိုးအစားနှင့်သက်ဆိုင်သည့် အခွန်အခများ
- ရေချိုငါးလုပ်ငန်းပေါ်တွင်စည်းကြပ်သည့် ဘဏ္ဍာတော်ကြေး
- ပင်လယ်ကမ်းနီး ငါးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာအခွန်အခများ *

မြေယာနှင့်ရေ

- မြေယာခွန်
- ရေနံတူးဖော်ခွန်

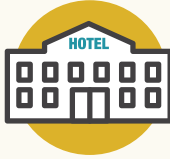
သတ္တုနှင့်တွင်းထွက်ပစ္စည်း

- သတ္တုနှင့်သတ္တုတွင်းဆိုင်ရာ အခွန်အခများ *
- ရေနံ၊ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ဆိုင်ရာ အခွန်အခများ *
- ဆားခွန်

ဟိုတယ်နှင့်ခရီးသွားလုပ်ငန်း

- ဟိုတယ်နှင့်တည်းခိုခန်းဆိုင်ရာအခွန်အခများ
- ခရီးသွားလာရေး လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အခွန်အခများ

လူမှုရေး

- ကိုယ်ပိုင်ကျောင်းနှင့် သင်တန်းများဆိုင်ရာ အခွန်အခများ *
- ပုဂ္ဂလိက ဆေးရုံ၊ ဆေးခန်းများဆိုင်ရာ အခွန်အခများ *
- အိမ်ရာနှင့် အဆောက်အအုံများဆိုင်ရာ အခွန်အခများ *
- စာပေ၊ ဂီတ၊ ရုပ်ရှင်နှင့် အနုပညာဆိုင်ရာ အခွန်အခများ *

တရားရုံးများ

- တရားရုံးမှ ချမှတ်သည့်ဒဏ်ငွေများ
- ဝန်ဆောင်မှုအတွက် ကောက်ခံသည့် အခွန်အခများ

ပြည်ထောင်စု အစိုးရ

- ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေမှ ရရှိသည့် ဘဏ္ဍာငွေများ

အခြား

- ရတနာသိုက်
- ပိုင်ရှင်မပေါ်သော သွင်းထားငွေများနှင့် ပစ္စည်းများ

* ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေအရ ထပ်မံဖြည့်စွက်ထားသည့်အခွန်အခများ

ဇယား ၅ အရ
ပြည်နယ်နှင့်တိုင်း
ဒေသကြီး တို့၏
ဘဏ္ဍာအခွန်ရငွေများ

ဘီးခွန်၊ အိမ်ခြံမြေခွန်နှင့် ယစ်မျိုးခွန်များသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အခွန်ဝင်ငွေ၏ အကြီးဆုံး ပမာဏ ဖြစ်သော်လည်း ပြည်နယ်များ/ တိုင်းဒေသကြီးများအကြား အခွန်ဝင်ငွေ ဖွဲ့စည်းမှုအကြား ကွာခြားချက် များ ရှိသည် (ပုံ ၅.၁၃)။ ဥပမာအားဖြင့် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၏ အများဆုံး မှီခိုရသည့် အခွန်မှ ရေလုပ်ငန်းဖြစ်ပြီး ကယားပြည်နယ် အတွက်မူ အိမ်ခြံမြေခွန်ကို ပို၍ မှီခိုရသည်။ အခွန်များကို ဒေသဆိုင်ရာ အဆင့် မတူညီသော အဖွဲ့အစည်းများစွာမှ ကောက်ခံပေးကြသည်။ အထင်ရှားဆုံးမှာ ထွေအုပ်ဦးစီးဌာနဖြစ်ပြီး ယစ်မျိုးခွန်ကောက်ခံရန် တာဝန်ရှိသည်။ မြို့တော်စည်ပင် နှင့် စည်ပင်ရုံးများမှာမူ ဘီးခွန်နှင့် အိမ်ခြံမြေခွန်များ ကောက်ခံသည်။^{၇၅}

အခွန်အကောက်များအပြင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် အခွန်မဟုတ်သော ဝင်ငွေများကို ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ၊ စီးပွားရေး လုပ်ငန်း လိုင်စင်ကြေးများ၊ ဒဏ်ကြေးများ၊ ဖြတ်သန်းခများ၊ အသုံး ပြုခများ၊ ချေးငွေများ ထုတ်ပေးခြင်း၊ ရယူခြင်းနှင့် နိုင်ငံတော်ပိုင် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ (SEEs) မှ တစ်ဆင့် ရရှိနိုင်သေးသည်။ အခွန်မဟုတ်သော ဝင်ငွေများသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေ ရင်းမြစ်တွင် ပမာဏ အများဆုံး အဖြစ်ပါဝင်သည်။ တစ်သမတ်တည်း မဖြစ်သည့် ဘတ်ဂျက်ပုံစံများနှင့် စာရင်းအမျိုး အစားခွဲရာတွင် ပြောင်းလဲ မှုများကြောင့် အခွန်မဟုတ်သော ဝင်ငွေများကို ခန့်မှန်း တွက်ချက်ရန် ခက်ခဲလျက်ရှိသည်။^{၇၆} သို့သော်လည်း အဆိုပါ အခွန် မဟုတ်သော

ကောက်နုတ်ချက် - န ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အခွန်အကောက် တိုးမြှင့်ခြင်း

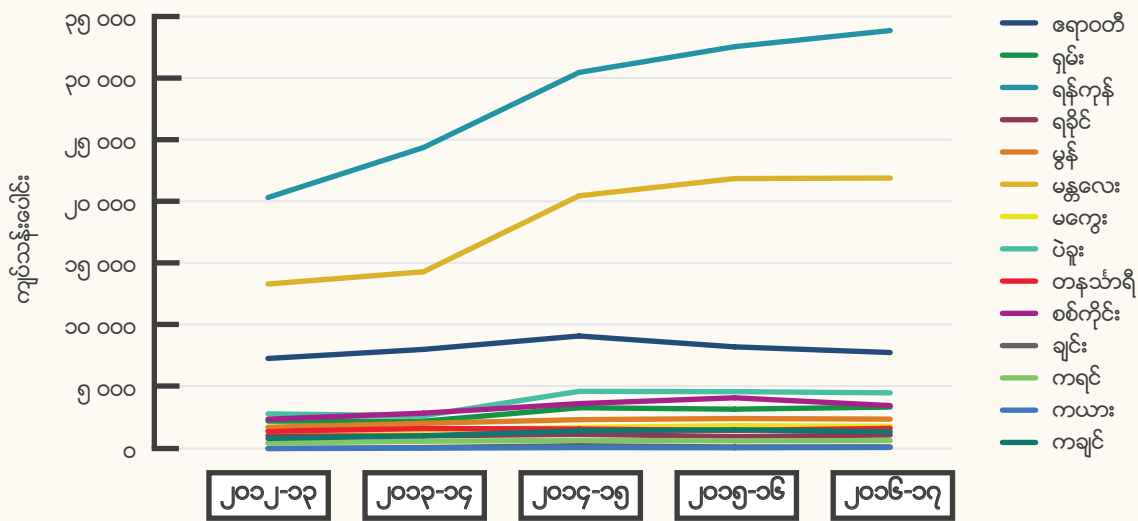
ဝင်ငွေနည်းပါးသော တိုင်းပြည်များတွင်ရှိ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းမှုအပေါ် ပို၍သာ အားကိုးအားထားပြု လာကြရသည်။ ဇယား ၅ နှင့် ၎င်းတွင်ပါရှိသည့် အရေအတွက် များစွာသော အကောက်အခွန်များသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ အတွက် ဘဏ္ဍာရေးအရ ကိုယ်အားကိုယ်ကိုး ရပ်တည်နိုင်ရန် အခွင့်အလမ်းတစ်ရပ်ပင်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသို့ ထောက်ပံ့သည့် အကောက်အခွန်များမှာ အနည်းငယ်မျှသာဖြစ်ပြီး ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အခွန်တော်များ၏ ၃ ရာခိုင်နှုန်း နှင့် ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေရင်းမြစ်၏ ၁၅ ရာခိုင်နှုန်းမျှသာရှိသည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အခွန်အကောက်များနည်းပါးခြင်း၏ အကြောင်းရင်းများစွာ ရှိသည့်အနက် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အခွန် ထမ်းဆောင်လေ့မရှိခြင်းကလည်း အကြောင်းရင်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ လက်တွေ့တွင် အခွန်ဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်မှု ကြီးစွာသော စီနီဇီယာများနှင့် ရင်ဆိုင်နေရသည်။ လက်ရှိတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဦးစီးဌာနပေါင်း ၂၀ ကျော်သည် အခွန်ကောက်ခံရာတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေကြပြီး ထွေအုပ်ရုံးများ/မြို့တော်စည်ပင်များမှာမူ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများကို တိုက်ရိုက်တာဝန်ခံနေကြရသည်။ ဤသို့ အခွန်ကောက်ခံ ရာတွင် သီးခြားစီ ကွဲထွက်နေခြင်းကြောင့် အခွန်ဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်မှုအတွက် အကုန်အကျများစေသည့်အပြင်၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ များသည် အကောက်ခွန်ဆိုင်ရာ မူဝါဒကို ခန့်ခွဲရာတွင်နှင့် အခွန်အခြေခံများကို ချဲ့ထွင်ရာတွင် တိကျသော နည်းလမ်းများ မရှိသေးသည့် သဘောဖြစ်သည်။

ထို့အပြင်လည်း ဥပဒေအရ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် အကောက်အခွန်ဆိုင်ရာ လွတ်လပ်ခွင့်တို့မှာ ရှင်းလင်းမှု မရှိကြပေ။ အခွန်နှုန်းထားနှင့် အခွန် အခြေခံများ (ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအရ တာဝန်ပေးအပ်ထားသော ဒေသဆိုင်ရာအဆင့် အခွန်အမျိုးအစားများ၊ ဥပမာ မြေယာခွန်) အပေါ် သတ်မှတ်ပြောင်းလဲနိုင်သော ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အာဏာမှာ ကန့်သတ်ချက်ရှိနေဟန်တူသည်။ ခေတ်မီတော့သည် ပြည်ထောင်စု ဥပဒေများနှင့် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း သက်ဆိုင်ပြီး ဒေသဆိုင်ရာ အခွန်လွတ်လပ်ခွင့်ကို ကျင့်သုံးရာတွင် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းပိုင်း အကျွမ်းတဝင် မရှိသောကြောင့်လည်း တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း သက်ဆိုင်သည်။ ဖြစ်ရပ်သက်သေများအရ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေမှ အပိုင်းထားသည့် ဒေသဆိုင်ရာ အခွန်တော်များအပေါ် စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများမှ အနက်အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုရာတွင် စီမံအုပ်ချုပ် ပိုင်ခွင့် သို့မဟုတ် မူဝါဒချမှတ်ပိုင်ခွင့်ဟု ဖွင့်ဆိုမည့်အစား ထောက်ပံ့ခွင့် အာဏာရပ်တစ်ခုအဖြစ်သာ ဖွင့်ဆိုကြကြောင်း တွေ့ရသည်။

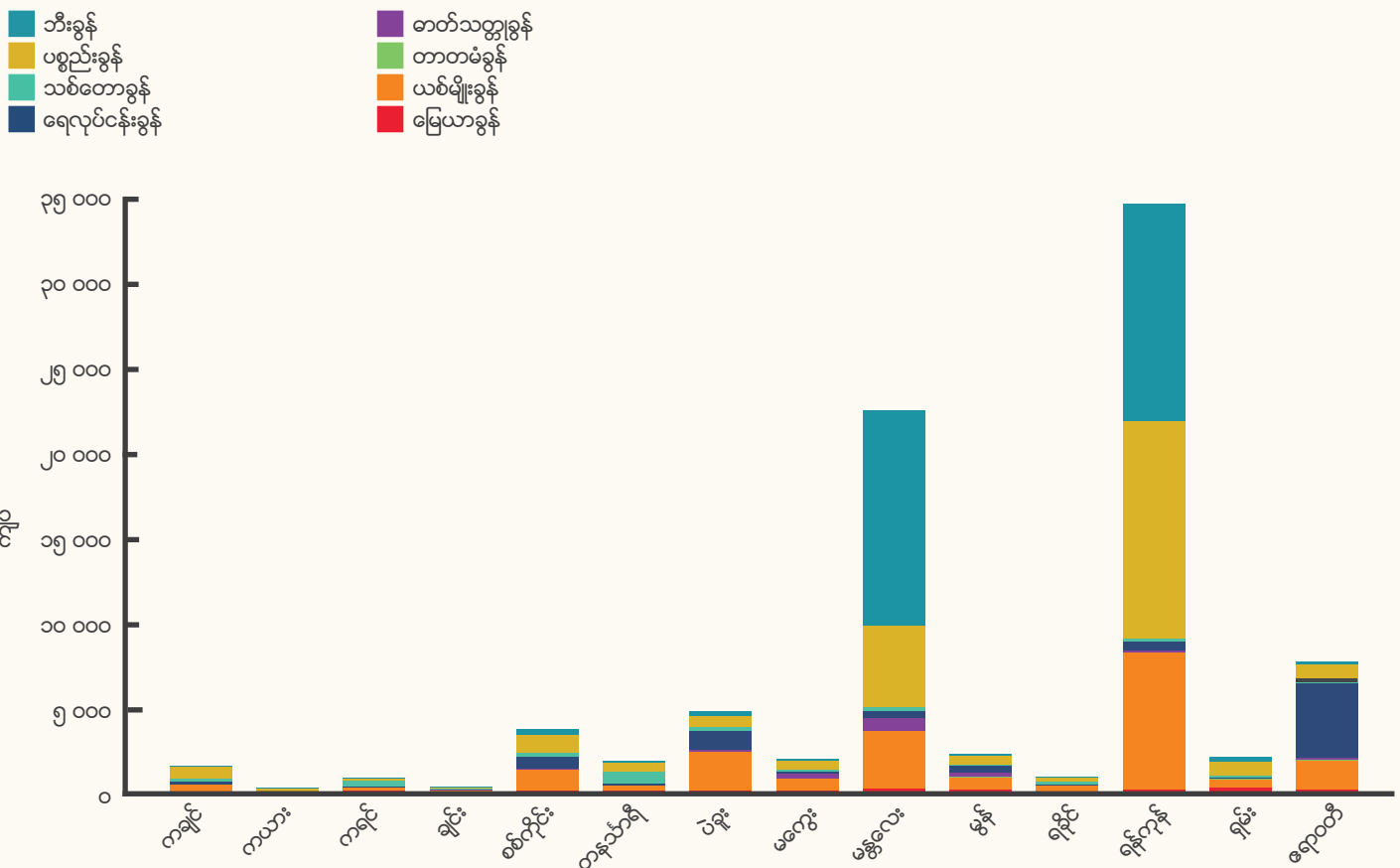
စီနီဇီယာ အခက်အခဲများရှိနေသည့်တိုင် အကောက်ခွန် အခြေခံများကို ချဲ့ထွင်ရန် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများတွင် အခွင့်အလမ်းများစွာ ရှိနေသည်။ ထွေအုပ်ရုံးများ/စည်ပင်များ ကောက်ခံနေသည့် အိမ်ခြံမြေခွန်နှင့် ပတ်သက်၍ အခွန် နှုန်းထားနှင့် အခွန်အခြေခံများ သတ်မှတ်နိုင် သည့် အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဥပဒေရေးရာ အာဏာများမှာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ လက်ထဲတွင် အပြည့်အဝရှိသဖြင့် ဤနေရာတွင် ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ခွင့် ကောင်းစွာရှိသည်။ အိမ်ခြံမြေခွန်များသည် အချို့သော ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ အခွန်ကောက်ခံမှုတွင် ကြီးစွာ သော အစိတ်အပိုင်း (ဥပမာ ကယားတွင် ၆၄ ရာခိုင်နှုန်း၊ ရှမ်းနှင့် ကချင်တို့တွင် ၄၀ ရာခိုင်နှုန်း) ဖြစ်သော်လည်း ပျမ်းမျှအားဖြင့်မူ ဘဏ္ဍာနှစ် ၂၀၁၆/၁၇ တွင် GDP ၏ ၀.၀၃ ရာခိုင်နှုန်းသာရှိသည်ဖြစ်ရာ ဒေသတွင်း နှိုင်းယှဉ်ချက်များထက် နိမ့်ကျသည်ကို တွေ့ရသည် (မဂ္ဂဒေါ်နယ်နှင့် ဟိန်း ၂၀၁၇)။ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများ ဖြစ်ကြသည့် ထိုင်းနိုင်ငံ နှင့် လာအို ပြည်သူ့ဒီမိုကရက်တစ် သမ္မတနိုင်ငံတော်တို့ကို အမိလိုက်နိုင်မည်ဆိုပါက အခွန်ငွေ ခုနစ်ဆ တိုးပွားရရှိလာမည် ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် မြို့ပြမြို့ လျင်မြန်စွာ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိရာ အိမ်ခြံမြေခွန်ကို ကောင်းစွာ စည်းကြပ်ရန်အတွက် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ရန် လွန်စွာအရေးကြီးပြီး အခွန်ကောက်ခံရရှိမှု တိုးပွားလာပါမှ မဖြစ်မနေလိုအပ်သော စည်ပင်သာယာရေး ဝန်ဆောင်မှုများကို ရေရှည်ကောင်းမွန်စွာ ရရှိမည်ဖြစ်သည်။

ပုံ ၅.၁၂ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ အခွန်ရငွေ

ရင်းမြစ်။ စီမံ/ဘဏ္ဍာ ဝန်ကြီးဌာန၊ Renaissance Institute မှ ခန့်မှန်းတွက်ချက်မှု

ပုံ ၅.၁၃ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ တစ်ဦးချင်းအပေါ် အခွန်စည်းကြပ်မှု (၂၀၁၆-၁၇ လျာထားဘတ်ဂျက်)

ရင်းမြစ်။ စီမံ/ဘဏ္ဍာ ဝန်ကြီးဌာန၊ Renaissance Institute မှ ခန့်မှန်းတွက်ချက်မှု

ဝင်ငွေများသည် ဒေသဆိုင်ရာအဆင့် ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေ ရင်းမြစ်တွင် အကြီးဆုံး အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် ပုံမှန်ဆက်တိုက်ရပ်လျက်ရှိသည်။^{၇၀၇} အရေးကြီးဆုံးသော အခွန်မဟုတ်သည့် ဝင်ငွေရင်းမြစ်များကို စည်ပင် အဖွဲ့များမှ စီမံခန့်ခွဲလျက်ရှိကြပြီး၊ (ဈေးများ၊ သားသတ်ရုံများ၊ ကြိုပို့ယာဉ် များ စသည်ဖြင့်) လိုင်စင်လေလံမျိုးစုံတို့သည် အဆိုပါ ဝင်ငွေရင်းမြစ် များ၏ ကြီးစွာသော အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သည်။

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများကြား ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေရင်းမြစ်များ ကွာဟမှု ကြီးမားသည်ကိုလည်း တွေ့ရသေးသည် (ပုံ ၅.၁၄) ။ မန္တလေး နှင့် ရန်ကုန်တို့သည် အကြမ်းအားဖြင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများ အားလုံး၏ ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေရင်းမြစ် ၇၅ ရာခိုင်နှုန်း၊ စည်ပင်သာယာရေး အကောက်ခွန် ၈၅ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ဒေသဆိုင်ရာ အခွန်ဝင်ငွေအားလုံး၏ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းနီးပါးကို ကောက်ခံရရှိကြသည်။ အဆိုပါ တိုင်းဒေသကြီး နှစ်ခု၏ တစ်ဦးချင်း အခွန်ဝင်ငွေ ကောက်ခံရရှိမှုသည် ၎င်းတို့နောက် တတိယလိုက်သည့် ကချင်ပြည်နယ်ထက် သုံးဆကျော်ပိုများပြီး၊ ဘိတ်ဆုံးဖြစ်သည့် ချင်းပြည်နယ်ထက် ဆယ်ဆကျော် ပိုများသည်။

ရန်ကုန်၊ မန္တလေးနှင့် တစ်နိုင်လုံးရှိ ကျန်ရှိသော ဒေသများအကြား တစ်ဖက်စောင်းနှင်း ကွာဟချက်မှာ တစ်စိတ်တစ်ဒေသအားဖြင့် ရန်ကုန်၊ မန္တလေးထက်စာလျှင် အခြားမည်သည့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးမှ ချေးငွေများနှင့် အရင်းအနှီးများ ထုတ်ပေးပြီး ဝင်ငွေ အမြောက်အမြား မရှာနိုင်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ အဆိုပါ တိုင်းဒေသကြီးနှစ်ခု၏ ဝင်ငွေများအနက် ၎င်းချေးငွေနှင့် အရင်းအနှီးများမှ ရသည့် ဝင်ငွေများမှာ ပမာဏလွန်စွာကြီးမားပြီး အမြဲတိုးပွားလျက်ရှိသည်။ ငွေလုံးငွေရင်း ရငွေသည် ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၂/၁၃ ခုနှစ်တွင် မြန်မာကျပ်ငွေ သန်းပေါင်း ၁၇,၇၆၅ ရှိရာမှ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၆/၁၇ တွင် ကျပ်သန်း ပေါင်း ၁၁၅,၃၃၁ အထိ တိုးတက်လာခဲ့သည်။ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၆/၁၇ တွင် ငွေလုံးငွေရင်းရငွေသည် ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေရင်းမြစ် အားလုံး၏ ၁၅ ရာခိုင်နှုန်းခန့်အထိ တိုးတက်လာခဲ့သော်လည်း ရန်ကုန်တွင် ၂၇ ရာခိုင် နှုန်း၊ မန္တလေးတွင် ၃၄ ရာခိုင်နှုန်း အသီးသီး ဖြစ်ခဲ့သည်။ ဝင်ငွေ၏ ကြီးမားသော အစိတ်အပိုင်းဖြစ်နေသည့်တိုင် ငွေလုံးငွေရင်းရငွေသည် ပုံမှန်အားဖြင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ အပြီးအပြတ်ရောင်းချရာမှ ရရှိခြင်း ဖြစ်သည့်အတွက် ရေရှည်တည်တံ့သည့် ပုံမှန်ဝင်ငွေ ရင်းမြစ် မဟုတ်ပေ။

ကောက်နုတ်ချက် ပ
ဒေသန္တရ စီးပွားရေး အုပ်ချုပ်မှုကို ဖြေလျှော့ပေးခြင်း - လိုင်စင်လေလံစနစ်

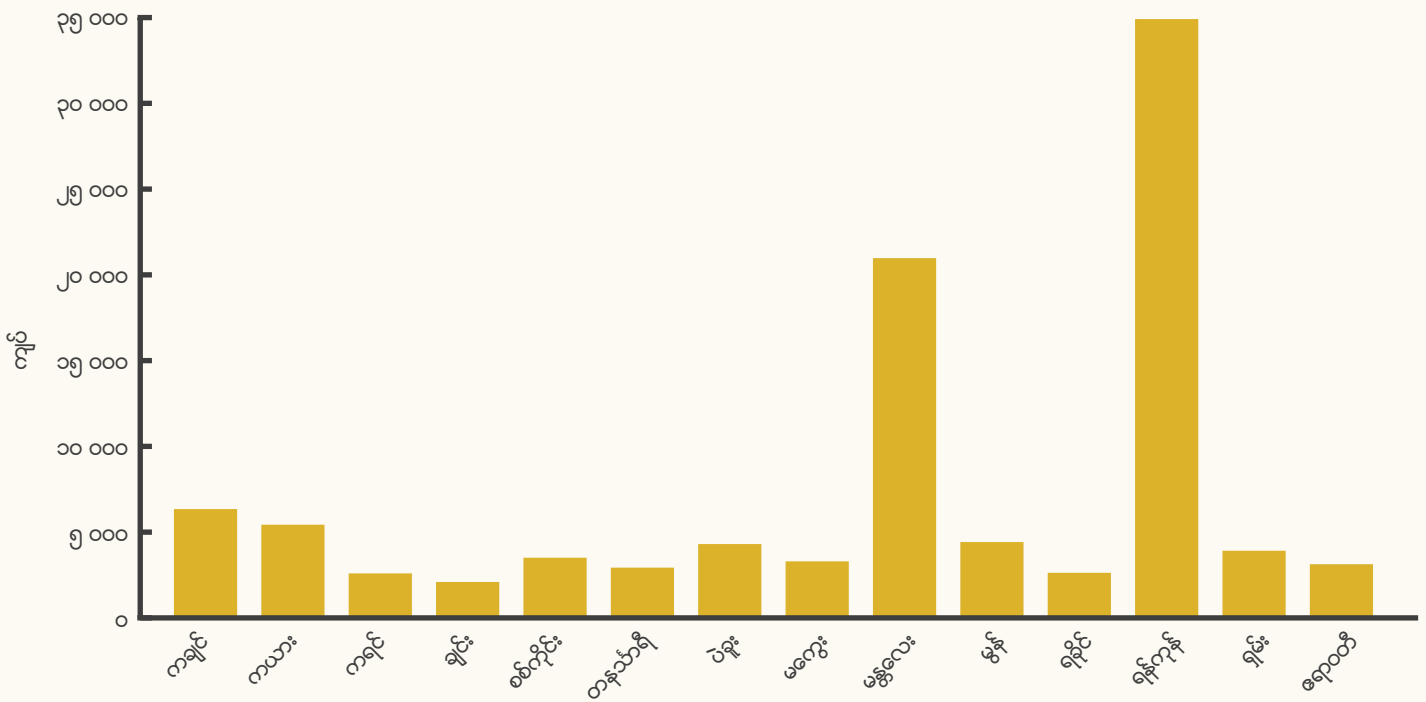
မြို့နယ်အဆင့်တွင် အခွန်တော်၏ ပမာဏများစွာမှာ ကြိုတင်ပေးငွေမှလာပြီး ၎င်းမှာ စီးပွားရေး လုပ်ငန်း စတင်မလုပ်ကိုင်မီ ပေးချေရန် လိုအပ်သည်။ ၎င်းတို့အနက် ဥပမာတစ်ခုမှာ ထွေအုပ်ရုံးများမှ ဆောင်ရွက်ပေးသည့် သားသတ်လိုင်စင်လေလံစနစ်ဖြစ်သည်။ ထွေအုပ်ရုံးများစွာ အတွက်မူ ၎င်းတို့ ဝင်ငွေ၏ အများစုမှာ ဤသို့သော အခကြေးငွေများမှ ဖြစ်ကြပြီး အချို့သော နေရာများ၌မူ သားသတ်လိုင်စင်သည် အခွန် အကောက်အများဆုံး ရသည့်နေရာတစ်ခုဖြစ်သည်။ ဤစနစ်ဖြင့် လိုက်နာမှု အားနည်းပြီး ထိရောက်မှု မရှိသော အခွန်ကောက်ခံသည့် ပြဿနာရပ်များကို ရှောင်ရှားပြီးဖြစ်သည်။

လက်ရှိစနစ်ကြောင့် ပြဿနာများစွာ ဖြစ်ပေါ်စေလျက်ရှိသည်။ စားသုံးမှု သို့မဟုတ် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းအပေါ် ကောက်ခံသည့် အခွန်တစ်ရပ် အနေနှင့် ဤသည်မှာ အတော်အတန် ဆုတ်ယုတ်မှု ဖြစ်စေသည်။ ပုံမှန်အားဖြင့် လိုင်စင်များသည် ခွင့်ပြုမိန့်တစ်နှစ်သာ ပေးသည့်အတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို အတားအဆီး ဖြစ်စေသည်။ လေလံတင်သည့် လိုင်စင်အများစုမှာ အမြတ်ဝင်ငွေမရှိမီ ငွေကြိုသွင်းရသည် ဖြစ်ရာ အသေးစား စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများအတွက် အခက်အခဲဖြစ်စေသည့်အတွက် လိုင်စင်အတွက် ပြိုင်ဆိုင်မှုကို လျော့ကျသွားစေနိုင်သည်။ များသောအားဖြင့် အမျိုးသမီးများအတွက် ငွေအရင်းအနှီးရရန် ပိုခက်ခဲသည်ဖြစ်ရာ ဤစနစ်သည် ၎င်းတို့အား တစ်ပန်းရုံးစေသည်။ ဥပမာ တနင်္သာရီတိုင်းရှိ မြို့နယ်တစ်ခုတွင် လိုင်စင်အားလုံး၏ ၁၅ ရာခိုင်နှုန်းကိုသာ အမျိုးသမီးများ ရကြသည်။

အထက်တွင် အသေးစိတ် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း စည်ပင်သာယာကိစ္စရပ်များသည် ဒေသဆိုင်ရာအဆင့်တွင် လွတ်လပ်ခွင့်များစွာ ရှိသည့် ကဏ္ဍဖြစ်ပြီး၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများနှင့် စည်ပင်အဖွဲ့များ အနေနှင့်လည်း ကိုယ်ပိုင်ပြဿနာဖြေရှင်းနည်းသစ်များကို ဖော်ထုတ် စမ်းသပ်နိုင်သည့် နေရာဖြစ်သည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် အသားဈေးများ တက်လာခြင်းကို တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်သည့်အနေဖြင့် ရှမ်းပြည်နယ် အစိုးရသည် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု ပြုလုပ်ရန် ညွှန်ကြားချက်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ပြည်နယ်တစ်ရပ်လုံးရှိ ထွေအုပ် အမှုဆောင်အရာရှိများမှ ပြဿနာ ဖြေရှင်းရန် အဆိုပြုလွှာများ တင်သွင်းကြပြီး ဘဏ္ဍာနှစ် ၂၀၁၃/၁၄ တွင် လေလံတင်ထားသည့် လိုင်စင်များအား ရုပ်သိမ်းလိုက်ပြီး စနစ်ကိုလည်း ဖြေလျှော့မှု ပြုလုပ်ပေးခဲ့သည်။

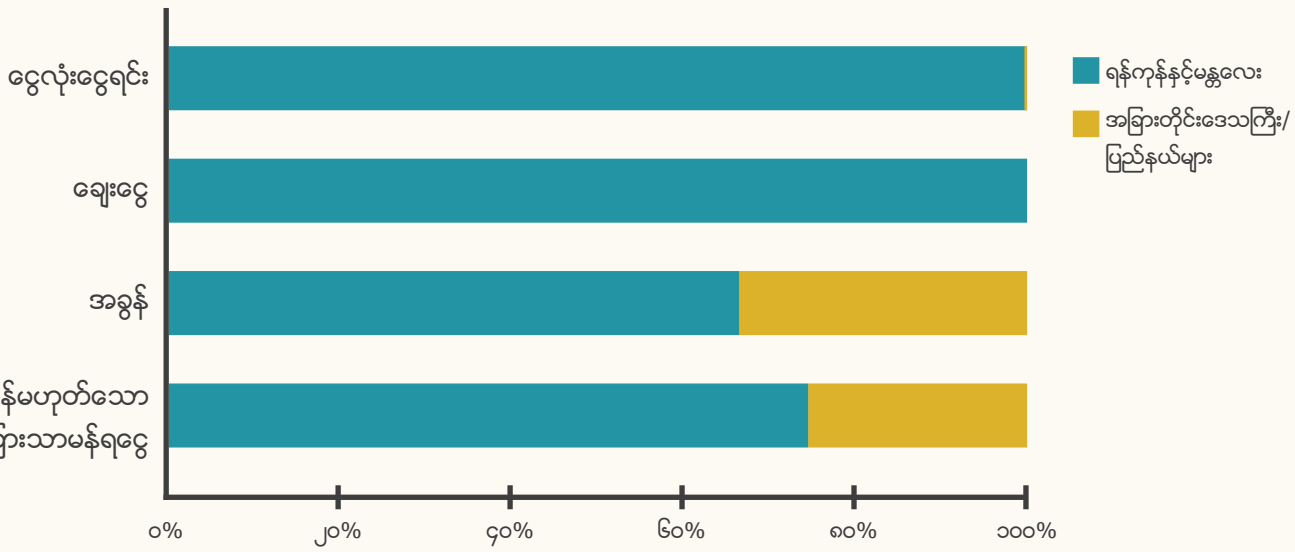
သားသတ်လိုင်စင် ဥပမာတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ စီးပွားရေး အုပ်ချုပ်မှုကို ဖြေလျှော့ပေးနိုင်စွမ်းနှင့် အမျိုးသမီးများကို စွမ်းရည်မြှင့်တင်ပေးနိုင်မည့် မူဝါဒများကို ဖော်ဆောင်နိုင်ခြေ နှစ်ခုလုံးကို တွေ့မြင်နိုင်သည်။ ကျင့်သုံးရန် မူဝါဒများ ဖော်ဆောင်ရမည့် ဖြစ်သော်လည်း လက်ငင်း စိန်ခေါ်မှုမှာမူ ထွေအုပ်ရုံးများအတွက် အကောက်အခွန်ငွေ လမ်းကြောင်း ခိုင်ခိုင်မာမာ ရှိရန် ဖြစ်သည်။ တောင်ကြီးမြို့တွင်မူ မူဝါဒပိုင်း တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုကြောင့် ယခင်ကဲ့သို့ ဈေးတင်ထားသော အမြတ်ငွေမှ ကောက်ခံ၍မရတော့သောအခါ အခွန်ရရှိမှု လျော့နည်းသွားသည်။

ပုံ ၅.၁၄ တစ်ဦးချင်း ကိုယ်တိုင်ရှာဖွေရငွေ (၂၀၁၇-၁၈ လျာထားဘတ်ဂျက်)

ရင်းမြစ်။ ပွင့်လင်းမြန်မာရှေ့ဆောင် (OMI)

ပုံ ၅.၁၅ ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၏ ရငွေရင်းမြစ်များအား အခြားတိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ချက် (၂၀၁၆-၁၇ လျာထားဘတ်ဂျက်)

ရင်းမြစ်။ စီမံ/ဘဏ္ဍာ ဝန်ကြီးဌာန၊ Renaissance Institute မှ ခန့်မှန်းတွက်ချက်မှု

အဆိုပါ ဝင်ငွေရင်းမြစ်များအပြင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ အတွက် ချေးငွေများရယူခြင်း၊ အခြားသော ဘဏ္ဍာရေး နည်းလမ်းများ အသုံးပြုခြင်းတို့ အပါအဝင် ရွေးချယ်စရာ ဝင်ငွေရင်းမြစ် မြောက်မြားစွာ ရှိနေသေးသည်။ ဒေသန္တရ အစိုးရ၏ ချေးငွေနှင့် ကြွေးမြီများ တိုးမြှင့် ပေးခြင်းသည် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေး၏ အညွှန်းကိန်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး၊ ဤသို့ ပြုလုပ်ပေးခြင်းဖြင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် အစိုးရသည် ဘတ်ဂျက်လိုငွေပြုမှုကို ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းရာတွင် အဆင့်မြင့် အစိုးရ အဖွဲ့အစည်းများ၏ အတည်ပြုချက်ကို စောင့်ဆိုင်းစရာ မလိုဘဲ ဖြေရှင်းနိုင်စွမ်းရှိသည့် သဘောကို ပြသရာ ရောက်သည်။^{၃၀၀} ဥပမာ တရုတ်နိုင်ငံတွင် ဒေသဆိုင်ရာ အဆင့် အဖွဲ့ အစည်းများ၏ အသုံးစရိတ် ပမာဏ တော်တော်များများကို ကြွေးမြီ စနစ်များဖြင့် ထောက်ပံ့ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်။^{၃၀၁} အခြား တစ်ဖက်တွင်လည်း လက်လွတ်စပယ် ငွေချေးခြင်းကြောင့် ဒေသန္တရအစိုးရ၏ ကြွေးမြီကင်းစင်မှုကို ထိခိုက်စေနိုင်သည့်အတွက် ငွေချေးရာတွင် ဗဟိုအာဏာပိုင်များမှ ထိရောက်စွာ ထိန်းကျောင်းမှု ပြုပေးရန် လိုအပ်သည်။^{၃၀၂}

၂၀၁၆ ခုနှစ် ပြည်သူ့ကြွေးမြီဥပဒေအရ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် ပြည်တွင်းပြည်ပ ခေါင်းဆောင်းများမှ ငွေချေးခွင့်ရှိပြီး၊ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးဌာနနှင့် ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်တို့၏ အတည်ပြုချက် တောင်းခံရမည်ဟု ဆိုထားသည်။^{၃၀၃} သို့သော်လည်း ယနေ့အချိန်အထိ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ ချေးငွေ ရယူမှုကို များစွာမတွေ့ရပေ။ ဤသို့ဖြစ်ခြင်းမှာ ဝန်ကြီးများမှ စိတ်ပါ ဝင်စားမှု မရှိခြင်းကြောင့်လော၊ ချေးငွေရယူသည့်ပုံစံများတွင် ရှင်းလင်း တိကျမှု မရှိခြင်းလော၊ သို့တည်းမဟုတ် ဘဏ္ဍာရေး အဖွဲ့အစည်း ယန္တရား များ၏ စိတ်ဝင်စားမှု နည်းပါးသေးခြင်းလော ရှင်းလင်းစွာ မသိရပေ။ သေချာ သည်မှာ မည်သည့် ဘဏ္ဍာရေး ထုတ်ကုန်များ ရရှိနိုင်သည်၊ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအတွက် မည်သည့်ကို လုပ်ဆောင်ရန် တရားဥပဒေအရ ခွင့်ပြုထားသည် စသည်တို့နှင့် ပတ်သက်၍ များစွာ မသိရခြင်းဖြစ်သည်။ အချို့သော ဦးစီးဌာန အရာရှိများ၏ အဆိုအရ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ အနေဖြင့် ချေးငွေရယူရန် မည်သို့မျှ မဖြစ်နိုင်ဟု သိရသည်။^{၃၀၂}

ကောက်နုတ်ချက် ၁

အခွန်တော်များ ကောက်ခံရာတွင် စည်ပင်သာယာ အာဏာပိုင်များ၏ အရေးကြီးသော အခန်းကဏ္ဍ

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေရင်းမြစ်၏ ကြီးစွာသော ပမာဏသည် ထွေအုပ်ရုံးများနှင့် စည်ပင်ကော်မတီများမှ လာခြင်းဖြစ်သည်။ ၂၀၁၆/၁၇ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ ၁၁ ခုကို နမူနာအဖြစ်ကြည့်ရာတွင် စည်ပင်သာယာရုံးများမှ ရရှိသည့် အခွန်တော်သည် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေ ရင်းမြစ်၏ ၇၇ ရာခိုင်နှုန်းရှိပြီး၊ အခွန်အကောက်အားလုံး၏ ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ စင်စစ်အားဖြင့် ထွေအုပ်ရုံးများ/စည်ပင်ကော်မတီများသည် အခွန်အကောက်များစွာ ရှာပေးသည်နှင့်အမျှ အသုံးစရိတ်လည်း များသည်။ ဥပမာ ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် ထွေအုပ်ရုံးများသည် အခွန်တော် မြန်မာကျပ်ငွေ ၃၉၅ ဘီလီယံနီးပါး ကောက်ခံပေးခဲ့ကြပြီး ၄၀၉ ဘီလီယံ သုံးစွဲခဲ့ကြသည်။

စည်ပင်ခွန်အများစုမှာ အခွန်မဟုတ်သော ရင်းမြစ်များနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ ရောင်းချခြင်းတို့မှ ရရှိသည်။ အခွန်မဟုတ်သော ရင်းမြစ်များအနက် အကြီးဆုံးသော ငွေပမာဏကို လေလံများမှတစ်ဆင့် လိုင်စင်လက်ဝါးကြီးအုပ်ခွင့်ပေးခြင်း ကဲ့သို့သော လုပ်ငန်းလိုင်စင်များ ထုတ်ပေးခြင်းမျိုးမှ ရရှိသည်။ အဆိုပါ လေလံပွဲများမှတစ်ဆင့် စည်ပင်သာယာအစိုးရများသည် ကူးတို့ဖြတ်ခြင်းကဲ့သို့သော ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် သားသတ်ရုံများအတွက် လိုင်စင်လက်ဝါးကြီးအုပ်ခွင့်ပေးသည်။ အချို့သော ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီးများမှာ အခွန်တော်များကို အခြားသော အရင်းမြစ်များမှ ရရှိကြသည်။ ဥပမာ ရှမ်းပြည်နယ်သည် အစိုးရ-ပုဂ္ဂလိက ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများနှင့် အခြားသော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ အခွန်တော်များ ရရှိသည်။ ကျယ်ပြန့်သော မြူနီစီပယ် အုပ်ချုပ်ရေး ဒေသများရှိခြင်းဖြင့် အခွန်တော်များ ပိုမိုရရှိနိုင်သည့်အပြင် ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနမှလည်း အခွန်အကောက် လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှု ကောင်းစွာရရှိနိုင်သေးသည်။ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး ထွေအုပ်ရုံးများသည် ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေ အရင်းအမြစ်များကို ပိုငွေပြုနေသည့် မြူနီစီပယ် ထွေအုပ်ရုံးများမှ လိုငွေပြုနေသည့် မြူနီစီပယ် ထွေအုပ်ရုံးများသို့ ပြန်လည် ခွဲဝေပေးသည်။

ထွေအုပ်ရုံးများ/မြို့တော်စည်ပင်များတွင် အရေးပါလှသော အခွန်တော်များ ကောက်ခံနိုင်စွမ်းနှင့် ကျယ်ပြန့်သော အသုံးစရိတ် တာဝန်များရှိသည့်အတွက် ၎င်းတို့အနေဖြင့် အခွန်တော်များ လျင်မြန်ထိရောက်စွာ ကောက်ယူပေးကြဖို့ရာ သင့်လျော်သော မက်လုံးပေးရန် လိုအပ်သည်။ ၂၀၁၃/၁၄ ခုနှစ်မှစတင်၍ စည်ပင် အကောက်ခွန်များသည် နှစ်ဆန်းပါးမျှ တိုးပွားလာသည်ဖြစ်ရာ ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေးတို့တွင် အခွန်တိုးမြှင့်မှုများစွာကို ကန့်သတ်ထားသည်။ အခွန်ကောက်ခံရာတွင် ဥပမာအားဖြင့် စည်ပင်သာယာရေးအခွန်များသည် ၂၀၁၃/၁၄ ခုနှစ်မှစတင်၍ ၂၇ ရာခိုင်နှုန်းတိုးလာသော်လည်း ငွေကြေးဖောင်းပွမှုနှုန်းကိုလိုက်၍ ပြောင်းလဲမှုမရှိသည့်အတွက် အမှန်စင်စစ် ၂.၇ ရာခိုင်နှုန်း လျော့သွားခြင်းဖြစ်သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေးတို့တွင် ကောက်ခံသော စည်ပင်သာယာရေး အခွန်များသည် ထိုကာလအတွင်း၌ပင် အမှန်တကယ် ၄၀ ရာခိုင်နှုန်း တိုးလာခဲ့သည်။

အစိုးရ-ပုဂ္ဂလိက ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ (PPPs) ကိုလည်း ရွေးချယ် စရာ ဝင်ငွေရင်းမြစ်များအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရန် မြန်မာနိုင်ငံ အနှံ့အပြားတွင် စတင်ဆွေးနွေးလာကြပြီဖြစ်သည်။ ဥပမာ ရန်ကင်းတိုင်း ဒေသကြီး အစိုးရသည် ပို့ဆောင်ရေး ကဏ္ဍအပါအဝင် ကဏ္ဍများစွာ တို့တွင် အစိုးရ-ပုဂ္ဂလိက ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ ဆောင်ရွက်ရန် အဆိုပြု လာပြီဖြစ်သည်။^{၃၃၃} ပြည်ထောင်စု အစိုးရနှင့် ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာန များသည်လည်း ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ အဖွဲ့အစည်းများ အတွက် ဝင်ငွေရရှိစေရန် အစိုးရ-ပုဂ္ဂလိက ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုများ

စတင်ဆောင်ရွက်နေပြီဖြစ်သည်။ ဥပမာ ရန်ကင်းတိုင်း အမေရိကန် ဒေါ်လာ သန်း ၄၀၀ တန်ဖိုးရှိ လမ်းမအမြင့်များ ဆောက်လုပ်ရန် အပြည် ပြည်ဆိုင်ရာ ဘဏ္ဍာရေး ကော်ပိုရေးရှင်းနှင့် ဆောက်လုပ်ရေး ဝန်ကြီး ဌာနတို့ကြား သဘောတူစာချုပ် လက်မှတ်ရေးထိုးပြီးဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းစီမံကိန်းကို အစိုးရ-ပုဂ္ဂလိက ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအဖြစ် လုပ်ကိုင် မည်ဖြစ်သည်။^{၃၃၄}

၅.၄ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်းမှ ပေါ်ထွက်လာသည့် ရှေးရှုမှုများ

ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်ခြင်း လျှော့ကျမှုအခြေအနေကို သုံးသပ်လိုပါက ဒေသဆိုင်ရာ စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘတ်ဂျက် ရေးဆွဲခြင်းဖြစ်စဉ် ပြည်ထောင်စုမှ ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းမှုနှင့် ချေးငှားခြင်း၊ အသုံးစရိတ်များနှင့် ကိုယ်ပိုင်ရင်းမြစ်ဝင်ငွေ အပါအဝင် ဘဏ္ဍာငွေ ရရှိမှု စသည့်အချက်တို့ကို စိစစ်လေ့လာရန် လိုအပ်မည် ဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများကို အသစ်ဖွဲ့စည်းလိုက်သည့် အချိန်မှစ၍ အရေးပါသော ရှေးရှုမှုများ ပေါ်ထွက်လာပါသည်။

- ၁။ **ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အသုံးစရိတ်တွင် သိသိသာသာ တိုးမြှင့်လာမှု**
 ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်း အတွက် အရေးကြီးသော ခြေလှမ်းဖြစ်သည့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက်ကို စတင်ဖန်တီးခဲ့ချိန် မှစ၍ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ အသုံးစရိတ်သည် သုံးဆန်းပါး တိုးမြှင့်လာခဲ့ပြီး ယခုအချိန်တွင် စုစုပေါင်း အစိုးရ အသုံးစရိတ်၏ ၁၂ ရာခိုင်နှုန်း ရှိနေသည်။ ယခု ကိန်းဂဏန်းများသည် နည်းပါးပြီး ၂၀၁၄-၁၅ ဘဏ္ဍာနှစ်မှ စတင်ကာ တိုးမြှင့်မှု မရှိတော့ သော်လည်း ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်း၏ သက်သေပင်ဖြစ်သည်။ ပြီးခဲ့သော ဘဏ္ဍာနှစ် (၂၀၁၇/၁၈) တွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရသည် အသုံးစရိတ် ကန်ဒေါ်လာ ၁.၈ ဘီလီယံ (ကျပ်သန်းပေါင်း ၂၄၇၄၉၄၂) ရှိခဲ့ကာ အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိရန် သေချာသည့် ပမာဏပင်ဖြစ်သည်။
- ၂။ **ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ ဦးစားပေး အသုံးစရိတ်မှာ လမ်းဖောက်လုပ်ခြင်း ဖြစ်နေသေးသော်လည်း အသုံးစရိတ်များသည် တဖြည်းဖြည်း ကွဲပြားကျယ်ပြန့်မှု ရှိလာသည်။**
 ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် အသုံးစရိတ်များကို လမ်းဖောက်လုပ်ရာတွင် ဦးစားပေး အသုံးပြုလျက်ရှိသည်။ သို့သော်လည်း လမ်းအတွက် ကုန်ကျစရိတ် ပါဝင်မှုကို

- လျှော့ချလာပြီး လျှပ်စစ်ဓါတ်အားပေးလုပ်ငန်း ကဲ့သို့သော နယ်ပယ်မျိုး အတွက် အသုံးပြုခြင်းများ ရှိလာကာ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ အနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ တာဝန်များကို တိုးချဲ့ လျှက်ရှိကြောင်း သက်သေပင် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် အခြား မည်သည့် နယ်ပယ်တွင် အသုံးစရိတ်တာဝန် ရှိသည်မှာမူ ရှင်းလင်းမှု မရှိသေးချေ။
- ၃။ **ပြည်ထောင်စု အစိုးရထံမှ ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်း ထောက်ပံ့ငွေ မြင့်တက်လာမှုကြောင့် ဘဏ္ဍာငွေရရှိမှု သိသိသာသာ မြင့်တက် လာခြင်း**
 တိုးမြှင့်လာသော ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အသုံးစရိတ်နှင့် ကိုက်ညီမှုရှိစွာပင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဘဏ္ဍာငွေရရှိမှု သည်လည်း မြင့်တက်လာသည်။ ပုံ (၈) တွင် ဖော်ပြထားသည့် အတိုင်း ဘဏ္ဍာငွေရရှိမှု မြင့်တက်လာခြင်း အများစုမှာ ကိုယ်ပိုင် ဘဏ္ဍာငွေ ရရှိမှုထက် ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေ တိုးလာခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ တချိန်က ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသ ကြီး တို့သည် ဝင်ငွေအများစုကို ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေ အရင်းအမြစ်မှ ရရှိခဲ့သော်လည်း ယခုလက်ရှိ ၎င်းတို့၏ ဘဏ္ဍာငွေ အများစုမှာ ပြည်ထောင်စု အစိုးရထံမှ လာခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး တို့သည် ၎င်းတို့၏ အသုံးစရိတ် အတွက် ပြည်ထောင်စုအစိုးရကို မှီခို နေရသောကြောင့် ၎င်းတို့၏ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အမှီအခိုကင်းမှု အပေါ် သက်ရောက် မှုများ ရှိနိုင်ပါသည်။ တဖက်တွင်လည်း ပြည်ထောင်စုမှရရှိသော ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းမှုများမှာ ပြည်ထောင်စု ထောက်ပံ့ငွေ အမျိုး အစား ဖြစ်သည့်အတွက် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများ အနေဖြင့် သုံးစွဲရန်လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို အပြည့်အဝ ရရှိထားသည် (စီမံကိန်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း ဖြစ်စဉ်တွင် ကန့်သတ်မှုရှိခြင်းမှလွဲ၍)။
- ၄။ **ကိုယ်ပိုင် ဘဏ္ဍာငွေတိုးမြှင့်ရရှိရန် အခက်အခဲရှိနေခြင်း** ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး ကိုယ်ပိုင်ဘဏ္ဍာငွေ အရင်းအမြစ်သည် ပြီးခဲ့သည့် ငါးနှစ်အတွင်း မြင့်တက်လာခြင်း မရှိသည်ကို မှတ်သားဖွယ်

**ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးဆိုင်ရာ
စီမံကိန်းနှင့် ဘတ်ဂျက် ရေးဆွဲခြင်း
ဖြစ်စဉ်တွင် ဌာနများအတွက် မူဝါဒ
သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် အတည်ပြုခြင်း မခံယူခင်
ဘတ်ဂျက်/စီမံကိန်းများကို သုံးသပ်ခြင်း
စသည့် လုပ်ငန်းတို့ကို ပြည်ထောင်စု အစိုးရနှင့်
ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာန အပါအဝင်
ပြည်ထောင်စုအဆင့်မှ ပါဝင်လုပ်ဆောင်
ပေးနေရဆဲ ဖြစ်သည်။**

တွေ့ရှိရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများသည် ကိုယ်ပိုင်ဘဏ္ဍာငွေ ရရှိခြင်း ကို တိုးမြှင့်နိုင်ရန် လုံလောက်စွာ အားပေးမှုနှင့် ပံ့ပိုးပေးမှု ရရှိခြင်း ရှိပါသလား ဆိုသည်မှာ မေးခွန်း ထုတ်ဖွယ်ရာ ဖြစ်သည်။ မည်သည့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးကမှ ကြီးမားသိသာသော ချေးငွေရယူထားမှု ပမာဏ မရှိချေ။ ဥပဒေအရ ခွင့်ပြုထားသော်လည်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး များတို့သည် ချေးငွေ ယူရန်အတွက် အနည်ငယ်သာ စိတ်ဝင် စားမှု ရှိကြသည်။ သို့သော်လည်း ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရကမူ မတူညီသော ဘဏ္ဍာရေး နည်းလမ်းများကို ရှာဖွေ ထုတ်ဖော်ရန် စိတ်အားထက်သန်မှု ရှိနေသည်။ အကယ်၍ ချေးငွားခြင်း လုပ်ဆောင်မည် ဆိုပါက ပြည်ထောင်စုအဆင့် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးဌာန၏ အခန်းကဏ္ဍသည် လွန်စွာ အရေးပါမည် ဖြစ်သည်။

- ၅။ **ပြည်ခိုင်ဖြိုး နှင့် NLD အစိုးရ နှစ်ဖွဲ့လုံးသည် စီမံကိန်းနှင့် ဘတ်ဂျက် ရေးဆွဲခြင်း ဖြစ်စဉ်တွင် ပိုမို၍ တာဝန်ခံမှုရှိရေးနှင့် ဖြည့်ဆည်းတုံ့ပြန်မှုရှိရေးအတွက် ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်ခဲ့သည်**
ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများကို စတင်ဖန်တီးခဲ့သည့် အချိန်မှစ၍ စီမံကိန်း ချမှတ်ခြင်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း ဖြစ်စဉ်တွင် တာဝန်ခံမှု၊ အားလုံးပါဝင်နိုင်မှုနှင့် တုံ့ပြန်ဖြည့်ဆည်း နိုင်မှုတို့ကို မြှင့်တင်နိုင်ရန် အတွက် စဉ်ဆက်မပြတ် ကြိုးစား လုပ်ဆောင် ခဲ့ကြသည်။ ပြည်ခိုင်ဖြိုး အစိုးရ လက်ထက်၌ စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း ဖြစ်စဉ်တွင် ဒေသဆိုင်ရာ ကော်မတီများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို တိုးချဲ့ခြင်းနှင့် ဒေသဆိုင်ရာ ရန်ပုံငွေများ ထားခြင်းတို့ လုပ်ဆောင်ခဲ့ပုံ ကိုတွေ့မြင်နိုင်သည်။ တစ်ဖန် ဒေသ၏ လိုအပ်ချက်နှင့် ဦးစားပေးမှုများကို ရှာဖွေထုတ်ဖော် ရာတွင် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အခန်းကဏ္ဍများကို တိုးမြှင့်ခြင်းဖြင့် အောက်ခြေမှ စီမံချက် ရေးဆွဲခြင်း ဖြစ်စဉ်ကို ထင်ဟပ်သော ဘတ်ဂျက်များ ဖြစ်လာစေရန် NLD အစိုးရလက်ထက်တွင် အဓိကထား လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များ၏ ဘတ်ဂျက် စိစစ် ထိန်းကျောင်းမှုကို ပိုမို မြှင့်တင်ခြင်း အားဖြင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ တာဝန်ခံမှု အားကောင်း စေခဲ့သည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး များ၏ နိုင်ငံသားဘတ်ဂျက် စာစောင် (Citizen's Budget) ထုတ်ဝေလာမှု ကလည်း ပွင်းလင်းမြင်သာမှု နှင့် တာဝန်ခံမှု တိုးတက်စေရန် ကြိုးပမ်း အားထုတ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ အထက်ပါ ကြိုးပမ်းမှုများသည် အလားအလာ ကောင်းများ ရှိနေ သော်လည်း သေးငယ်သော လုပ်ဆောင်မှုများ မှ စတင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်၍ ဥပဒေနည်းလမ်းတကျ (သို့မဟုတ်) စည်းကမ်းနည်းလမ်းတကျ ဖြစ်ရန် လိုအပ်သေးသည်။

- ၆။ **ပြည်ထောင်စု နှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး နှစ်ဆင့်လုံးမှ ပါဝင်လုပ်ဆောင်သူများ သည် စီမံကိန်း နှင့် ဘတ်ဂျက် ရေးဆွဲခြင်း ဖြစ်စဉ်တွင် အရေးကြီးသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေသည်**
ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးဆိုင်ရာ စီမံကိန်းနှင့် ဘတ်ဂျက် ရေးဆွဲခြင်း ဖြစ်စဉ်တွင် ဌာနများအတွက် မူဝါဒ သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် အတည်ပြုခြင်း မခံယူခင် ဘတ်ဂျက်/စီမံကိန်းများကို သုံးသပ်ခြင်း စသည့် လုပ်ငန်းတို့ကို ပြည်ထောင်စု အစိုးရနှင့် ပြည်ထောင်စု

ဝန်ကြီးဌာန အပါအဝင် ပြည်ထောင်စုအဆင့်မှ ပါဝင်လုပ်ဆောင်
ပေးနေရဆဲ ဖြစ်သည်။ တပြိုင်နက်တည်းမှာပင် အောက်ခြေမှ
စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းကို တိုးမြှင့်ခြင်းနှင့် ပြည်ထောင်စု
ဘတ်ဂျက်တွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများကို
ထည့်သွင်းရေး လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး
မှလည်း ပြည်ထောင်စု ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း ဖြစ်စဉ်တွင်
တိုးမြှင့်ပါဝင်လျက်ရှိသည်။ အထက်ပါကဲ့သို့ ပူးပေါင်းပါဝင်
လုပ်ဆောင်မှုများကို လာမည့်နှစ်တွင် အတည်တကျ
သတ်မှတ်တော့မည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်နယ်/
တိုင်းဒေသကြီး ဌာနများက ၎င်းတို့၏ သက်ဆိုင်ရာ ပြည်ထောင်စု
ဝန်ကြီးဌာနဆီသို့ တင်သွင်းသော ဘတ်ဂျက် အဆိုပြုလွှာ
များအပေါ် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများအနေဖြင့်
အကြံပြုထောက်ခံခြင်းနှင့် မှတ်ချက်ပေးခြင်း တို့ကို လုပ်ဆောင်
လာနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ပုံ (၉) တွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး
စီမံကိန်းနှင့် ဘတ်ဂျက် ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်း ပြက္ခဒိန်ကို
ဖော်ပြထားပါသည်။

အခန်း - ၆

နိဂုံးချုပ်

ဤနိဂုံးချုပ်အခန်းတွင် ရှေ့အခန်းများပါ သက်သေသာကောများအပေါ်အခြေခံ၍ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု ဖြေလျှော့ရေး လုပ်ငန်းစဉ်ကို ဆန်းစစ်တင်ပြထားပြီး ၂၀၁၃ ခုနှစ် ကနဦး ဆန်းစစ်လေ့လာမှု ပြုပြီးသည့်အချိန်မှစ၍ ငါးနှစ်အတွင်း အခြေအနေတိုးတက်မှု မည်မျှရှိကြောင်းကိုလည်း တွေးဆပြထားသည်။ တစ်လက်စတည်း ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ်ကြား လက်ရှိဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသည့် ဆက်နွယ်မှု ကိုပါ စဉ်းစားတင်ပြထားပြီး မူဝါဒချမှတ်သူများနှင့် အရာရှိများ မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု ဖြေလျှော့ရေး လုပ်ငန်းစဉ်၏ အကျိုးကျေးဇူးကို အစွမ်းကုန် ရရှိအောင်ပြုလုပ်ရန် အကြံပြုချက်များလည်း တင်ပြထားပါသည်။

၆.၁ မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း

နိုင်ငံရေး

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများကို အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဥပဒေပြုရေး အာဏာရပ်များနှင့်တကွ ဖွဲ့စည်းပေးခြင်းသည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးအတွက် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ၏ အထူးခြားဆုံးသော ခြေလှမ်းတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေးမဏ္ဍိုင်များ ၎င်းတို့၏ တာဝန်များကို ပီပီပြင်ပြင် တိုးချဲ့လာနိုင်ကြသည်နှင့်အမျှ ၎င်းတို့၏ အခန်းကဏ္ဍသည်လည်း ကျယ်ပြန့်လာပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသည် မြန်မာ့ နိုင်ငံရေးတွင် အခြေတည်လာသည်နှင့်အမျှ ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီး အစိုးရများသည် ဒေသန္တရ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို ဦးဆောင် ပုံဖော်ရာတွင်နှင့် ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ မူဝါဒများကို အကောင်အထည်ဖော်ရာ အဓိက အင်အားစုများ ဖြစ်လာကြသည်။ ဤသို့ တိုးတက်မှုများရှိသော်ငြား ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ အုပ်ချုပ်ရေးမဏ္ဍိုင်၏ နိုင်ငံရေး လွတ်လပ်ခွင့်ကို အဓိကကန့်သတ်ချက်မှာ ဝန်ကြီးချုပ်များကို ဗဟိုမှ ခန့်အပ်တာဝန်ပေးမှုဖြစ်ပြီး ၎င်းဝန်ကြီးချုပ်များသည် နိုင်ငံတော် သမ္မတကိုသာ အဆုံးသတ် တာဝန်ခံကြရသည်။ ဗဟိုချုပ်ကိုင် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးမှုနှင့် တာဝန်ခံမှုတို့ကြောင့် ပြည်ထောင်စု အစိုးရသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ လုပ်ငန်းတာဝန်ကို ပုံသွင်းရာတွင် ဦးစားပေးစရာများကို ချမှတ်ပေးတွင် ဦးဆောင်၍ ရနိုင်သွားသည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များ စတင်ဖွဲ့စည်းသည့်အချိန်မှစ၍ ၎င်းတို့၏ တရားဝင်အာဏာရပ်များမှာ ပြောင်းလဲမှု မရှိသော်ငြား အဆိုပါ ယန္တရားများနှင့် ၎င်းကိုယ်စားလှယ်များ၏ တိုးပွားလာသော လွှဲအပ်ခွင့် အာဏာနှင့် ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုမှာ နောင်လာမည့် နိုင်ငံရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး ဖြစ်စဉ်များအတွက် သက်သေပင်ဖြစ်သည်။ သမိုင်းဝင် ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲ နှင့် ပြည်ခိုင်ဖြိုး အသာစီးရထားသည့် လွှတ်တော်များမှ NLD အသာစီးရထားသည့် လွှတ်တော်များသို့ ငြိမ်းချမ်းစွာ အာဏာလွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုတို့သည် အခြေတည်စ မဲပေးရွေးချယ်မှု စနစ်နှင့် နိုင်ငံရေးပါတီစနစ်များကို လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအရ ခိုင်မာအားကောင်းလာစေပြီး၊ ဒေသဆိုင်ရာ လွှတ်တော်များသည် နိုင်ငံရေး ပါတီပေါင်းစုံ၏ ကိုယ်စားပြုရာ၊ ပူးပေါင်းပါဝင်ရာ နေရာများအဖြစ် ဆက်လက်တည်ရှိနေခဲ့သည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ အပေါ် လွှတ်တော်များ၏ အာဏာထိန်းကျောင်းမှုမှာ သိသိသာသာ အားကောင်းလာပြီး ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များသည်လည်း လွှတ်တော်တာဝန်များ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးတွင် ပိုမိုပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ဖြင့် ၎င်းတို့၏ မဲဆန္ဒရှင်များကို ကိုယ်စားပြုရာတွင် ပိုမိုပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ကြသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များ၏ ဥပဒေပြုရေး လုပ်ငန်းမှာမူ ကောင်းစွာ ဖွံ့ဖြိုးမလာဘဲ ဥပဒေအနည်းငယ်သာ ပြဋ္ဌာန်းနိုင်ခဲ့ပြီး ၎င်းပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည့် ဥပဒေများအနက် အများစုမှာ ပြဋ္ဌာန်းပိုင်ခွင့်ရှိသည့် အမျိုးအစားများသာဖြစ်သည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအတွက် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးသည် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပါ တပ်မတော်၏ အခန်းကဏ္ဍ၏ ကန့်သတ်ခြင်းကို ခံနေရသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ နှစ်ဆယ့်ငါး ရာခိုင်နှုန်းကို တပ်မတော် ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်က ခန့်အပ်တာဝန်ပေးသည်။ ထို့အပြင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး နယ်စပ်ရေးရာ ဝန်ကြီးသည်လည်း တာဝန်ထမ်းဆောင်ဆဲ တပ်မတော် အရာရှိဖြစ်ပြီး တပ်မတော် ကာကွယ်ရေး ဦးစီးချုပ်မှသာ ခန့်အပ်တာဝန်ပေးသည်။

နိုင်ငံရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးအတွက် နောက်ထပ် ကြီးမားသော ကန့်သတ်ချက်မှာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့်အောက်တွင် ဖြစ်ပြီး ၎င်းအဆင့်တွင် ရွေးကောက်ခံ အစိုးရ၏ တတိယအလွှာမရှိသည့်အတွက် တာဝန်ခံမှုနှင့် ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုတို့မှာ ကန့်သတ်ထားခြင်း ခံနေရသည်။ ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးတွင် ဒေသလိုအပ်ချက်များအတွက် ပူးပေါင်းပါဝင်မှုနှင့် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှု အားကောင်းလာစေရန် မြို့နယ် အဆင့်တွင် ပြည်ခိုင်ဖြိုးနှင့် NLD အကူးအပြောင်း အစိုးရနှစ်ရပ်လုံး ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။

အချုပ်အားဖြင့် ၂၀၁၃ ခုနှစ် အခြေခံ လေ့လာဆန်းစစ်ချက်ပြုလုပ်ခဲ့သည့် အချိန်မှစ၍ ယနေ့အချိန်အထိ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ တရားဝင် အဖွဲ့အစည်း ယန္တရားများ၊ ဖွဲ့စည်းပုံများ နှင့် တာဝန်ရပ်များ သိသိသာသာ ပြောင်းလဲမှု မရှိသည့်တိုင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အခန်းကဏ္ဍ မြင့်မားလာခြင်းနှင့်၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များ အာဏာထိန်းကျောင်းမှု နှင့် သက်ဆိုင်ရာ မဲဆန္ဒနယ်များအတွက် ကိုယ်စားပြုမှု အခန်းကဏ္ဍများတွင် ပိုမိုပါဝင်လာခြင်း တို့သည် နိုင်ငံရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး တိုးတက်မှုရှိသည့် သက်သေများဖြစ်ကြသည်။

အုပ်ချုပ်ရေး

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ ဖွဲ့စည်းစဉ်ကတည်းက ကန့်သတ်ခံ အုပ်ချုပ်ရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးပါ ပေါ်ထွန်းခဲ့သည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အုပ်ချုပ်ရေး အခန်းကဏ္ဍသည် ဇယား ၂ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များဖြင့် လမ်းကြောင်းဖော်ပေးထားသော်လည်း၊ ၎င်းတို့ကို ဖွဲ့စည်းပြီးနောက်ပိုင်းတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးဌာနများ နှင့် ဦးစီးဌာနများ သော်လည်းကောင်း၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ထမ်းဌာနသော်လည်းကောင်း စနစ်တကျ မဖွဲ့စည်းဖြစ်ခဲ့ပေ။ တာဝန်ခံမှု နှစ်ခွဲရှိသည့်စနစ်အောက်တွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်သာယာရေး ဦးစီးဌာနများမှအပ ဝန်ကြီးဌာန လက်ကိုင်မရှိသော ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများနှင့် ၎င်းတို့ ဦးစီးဌာနများအကြား ရှုပ်ထွေးပြီး အပြောင်းအလဲများသော ဆက်ဆံရေးများ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။

အဆိုပါ တာဝန်ခံမှု နှစ်ခွဲဖြစ်နေသည့် စနစ်ကို ကောင်းစွာပြုပြင်မှု

မပြုရသေးသည်ဖြစ်ရာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဦးစီးဌာနများမှ ပြည်ထောင်စုအဆင့်သို့ ဆက်လက် တာဝန်ခံနေရခြင်းသည် အုပ်ချုပ်ရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးအတွက် ကြီးစွာသော အဟန့်အတား ဖြစ်စေသည်။ သို့သော်လည်း လုပ်နည်းလုပ်ဟန်များ ပိုမိုကောင်းမွန် လာသည့် အတွက် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် ဦးစီးဌာနများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များကို ပိုမိုထိန်းကျောင်း လာနိုင်သည်။ ဇယား ၂ ပါ လုပ်ငန်းကိစ္စရပ်များတွင် အခြေခံဥပဒေအရ မည်သည့် ဦးစီးဌာန များသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသို့ တာဝန်ခံရမည် ဆိုသောအချက်နှင့်၊ ဇယား ၁ ပါ လုပ်ငန်းကိစ္စရပ်များတွင် ဦးစီးဌာနများမှ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအပေါ် အကန့် အသတ်နှင့် တာဝန် ခံသော အချက်တို့မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီး အစိုးရများသို့ ဦးစီးဌာနများ၏ တာဝန်ခံမှုမှာ ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီး ဝန်ကြီးများ၊ ဝန်ကြီးချုပ်များ၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးနှင့် ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးများ၏ ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေး၊ ကျွမ်းကျင်မှု၊ နိုင်ငံရေး စသည်တို့နှင့်လည်း များစွာသက်ဆိုင်သည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့်အောက် တရားဝင် အာဏာခွဲဝေမှုမှာ ပြောပလောက်အောင်မရှိသော်လည်း မြို့နယ်အဆင့်သို့ အကန့် အသတ်နှင့် အာဏာဖြန့်ဝေမှု အချို့ပြုလုပ်ပေးထားသည်။ အနည်း အကျဉ်းမှ စတင်ပြုလုပ်ခဲ့သော်လည်း မြို့နယ်ကော်မတီများ၏ အခန်းကဏ္ဍမြင့်တက်လာသည်နှင့်လည်း သက်ဆိုင်သည်။

ဦးစီးဌာနများမှ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသို့ ပိုမိုတာဝန်ခံလာ ကြခြင်းမှာ အုပ်ချုပ်ရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးအတွက် သိသာ ထင်ရှားသော ခြေလှမ်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ၎င်းကြောင့်ပင် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် ဦးစီးဌာနများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို ပုံသွင်း၍ ရလာသည်။ လုပ်နည်းကိုင်နည်းအသစ်များကြောင့် တာဝန်ခံမှု တိုးပွားလာသော်လည်း ဝန်ကြီးဌာနတစ်ခုနှင့်တစ်ခု၊ ဦးစီးဌာနတစ်ခုနှင့် တစ်ခု မတူကြပြန်ချေ။ အကျိုးဆက်အားဖြင့် ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာန များ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေးတွင် ဆက်လက်ပါဝင် နေခြင်းသည် အုပ်ချုပ်ရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးကို ဖြစ်စဉ်တစ်ရပ် လုံးအနေနှင့် ကန့်သတ်ချက်များဖြစ်ပေါ်စေသည်။

ဘဏ္ဍာရေး

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဘက်ဂျက်များ ဖန်တီးပေးလိုက်ခြင်းဖြင့် ဘဏ္ဍာရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ်ကို တစ်စိတ် တစ်ဒေသ အာမခံချက်ပေးပြီးဖြစ်သည်။ ၎င်းဘက်ဂျက်တွင် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ဇယား ၂ နှင့် ၅ တို့နှင့် သက်ဆိုင်သည့် အသုံးစရိတ်နှင့် အခွန်တော်များ ပါဝင်သည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အသုံးစရိတ်မှာ စတင်ဖွဲ့စည်း သည့်အချိန်မှစ၍ ယနေ့အထိ သုံးဆယ့် တိုးမြှင့်ပေးလိုက်ပြီး၊ လက်ရှိတွင် အစိုးရအသုံးစရိတ် စုစုပေါင်း၏ ၁၂ ရာခိုင်နှုန်းမျှ ရှိသည်။ ဤကိန်းဂဏန်း မှာ နည်းပါးသေးသော်လည်း နောက်ထပ် ဘဏ္ဍာရေးပိုင်းဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု ပြုလုပ်သွားဦးမည့် အရိပ်အရောင်ဖြစ်ပြီး၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဘက်ပေါင်းစုံ အသုံးစရိတ် တိုးပွားလာဦးမည့် သဘောဖြစ်သည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ အခွန်တော်များသည်လည်း အသုံး စရိတ်နှင့်အတူ တိုးပွားလာခဲ့သည်။ အဓိက တိုးပွားလာခြင်းမှာ ပြည်ထောင်စု အဆင့်မှ ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းပေးအပ်ခြင်းများကြောင့် ဖြစ်သည်။ ၎င်းငွေအများစုကို ပြည်ထောင်စုမှ ထောက်ပံ့ငွေအဖြစ် ပေးအပ်ထားသည်ဖြစ်ရာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ ဘဏ္ဍာရေးပိုင်း ဆုံးဖြတ်ခွင့်အာဏာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အပြောင်းအလဲ တစ်စုံတစ်ရာ မဖြစ်ပေ။ စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘက်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း လုပ်ငန်းတွင် ပြည်ထောင်စုအဆင့် ပုဂ္ဂိုလ်များ အဓိကနေရာမှ ဆက်လက် ပါဝင်နေခြင်းသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် ၎င်းတို့ ဘက်ဂျက်ကို အပြည့်အဝဆုံးဖြတ်ခွင့် မရှိသည့် သဘောဖြစ်သည်။

ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးများကဲ့သို့သော ပြည်ထောင်စုအဆင့် ပုဂ္ဂိုလ် များသည် ဦးစီးဌာနနှင့် ပတ်သက်သည့် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ ချမှတ် ပေးခြင်း၊ စီမံကိန်းများနှင့် ဘက်ဂျက်များကို စစ်ဆေးခြင်းတို့ကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိကြပြီး၊ ပြည်ထောင်စုအစိုးရမှလည်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်းများနှင့် ဘက်ဂျက်များကို ပြည်ထောင်စု အစိုးရ ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင် နှင့် အမျိုးသားစီမံကိန်း ကော်မရှင်တို့မှတစ်ဆင့် ကြီးကြပ်ခြင်းကို ပြုလုပ်လျက်ရှိသည်။ ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာငွေအတွင်းမှ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ အသုံးစရိတ်များအတွက် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘက်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း တို့သည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လွန်စွာမြင့်မားသည့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ် ဖြစ်သည်။

သို့သော်လည်း ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အင်အားစုများသည် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘက်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပိုမိုတိုးချဲ့ နေရာယူလျက်ရှိကြသည်။ အောက်မှအထက် စီမံကိန်းချမှတ်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်ကို အလေးပေးလာသည့်အလျောက် မြို့နယ်စီမံကိန်းရေးဆွဲ ရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေး ကော်မတီများ (TPFICs) ၏ အခန်းကဏ္ဍလည်း မြင့်တက်လာပြီး ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များသည်လည်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဘဏ္ဍာရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပိုမိုတက်ကြွစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်လာကြသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များသည် မြို့နယ်စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေး ကော်မတီများ (TPFICs) တွင် အရေးကြီးသော နေရာများတွင်နှစ်ချီ၍ လုပ်ကိုင်လာ ကြသူများ ဖြစ်ကြသည်။ အဆုံးသတ်တွေ့မြင်ရသည်မှာ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာပိုင်များသည်လည်း ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပိုမိုပါဝင်ဆောင်ရွက်လာသည့် သာဓက တွေ့ရသည်။ အဆိုပါ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုကို နောက်နှစ်ကုန်တွင် တရားဝင် နည်းလမ်းတကျဖြစ်အောင် ပြုလုပ်သွားရန်ရှိသည်။

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အင်အားစုများ စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘက်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပိုမိုပါဝင်ဆောင်ရွက်လာနိုင်ခြင်း၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဘက်ဂျက်များ နှင့် ဘက်စုံအသုံးစရိတ်များ တိုးပွားလာခြင်းတို့ကို ပေါင်းစပ်ကြည့်ပါက ဘဏ္ဍာရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေး အားကောင်းလာသည့် သာဓကပင်ဖြစ်သည်။ သို့သော် လည်း ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ၏ အသုံးစရိတ် အများစုသည် ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာငွေတွင် ပါဝင်နေခြင်း၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး

ဘက်ဂျက်အပေါ်တွင် ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ လွှမ်းမိုးမှု အားကောင်း နေခြင်းတို့ကြောင့် ဘဏ္ဍာရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးတွင် ကန့်သတ်ချက်များ ရှိနေဆဲ ဖြစ်သည်။

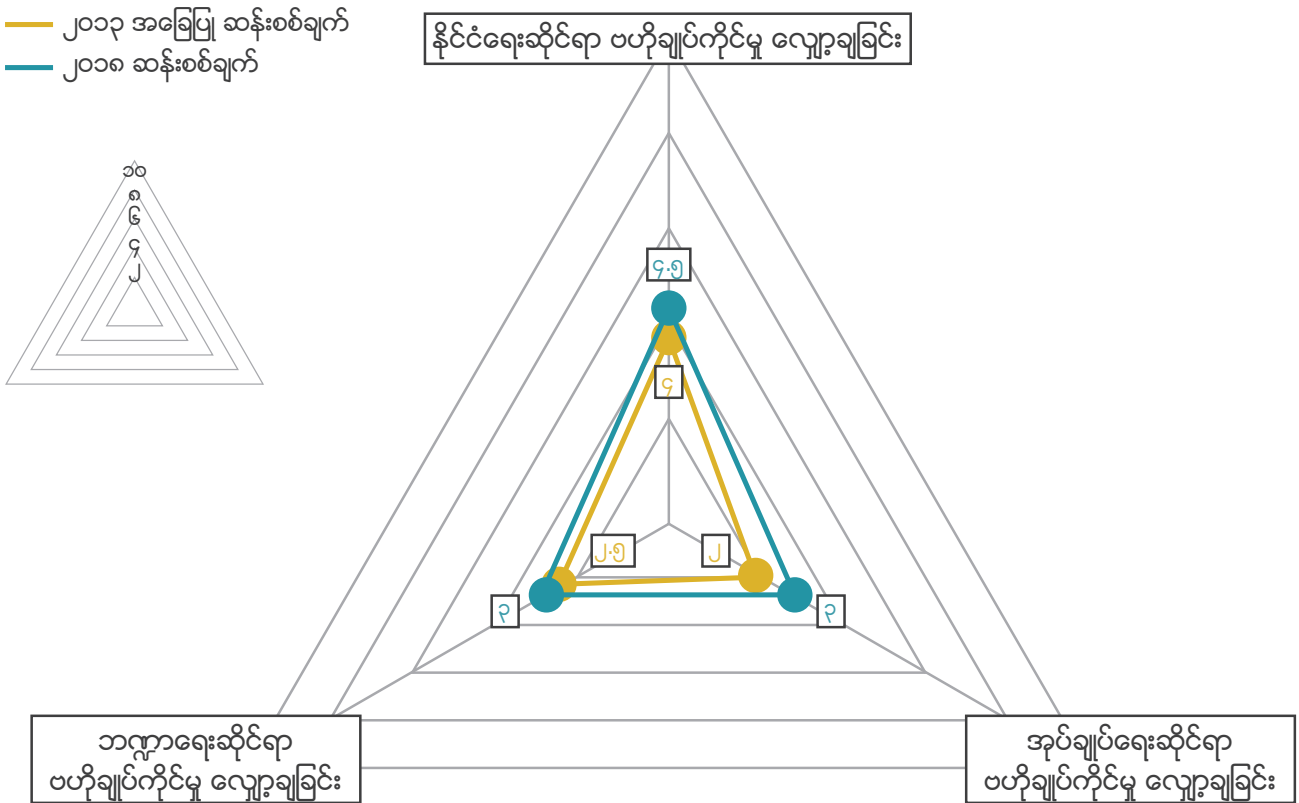
မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်း အခြေအနေကို သုံးသပ် လေ့လာခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးဖြစ်စဉ်၏ မျက်နှာစာ တစ်ခုချင်းစီမှ အသစ်ပေါ်ထွက်လာသော လမ်းကြောင်းများကို ဆန်းစစ် လေ့လာကြည့်သောအခါ အဓိက သုံးသပ်တွေ့ရှိချက်များမှာ -

- ၂၀၁၃ မှစတင်၍ မျက်နှာစာ သုံးခုလုံးတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်း ပိုမိုနက်ရှိုင်းလာသည်ကို တွေ့ရမည်။
- အားလုံးခြုံငုံ သုံးသပ်ရလျှင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်းတွင် အကန့်အသတ်များ ရှိနေသေးသည်။
- ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်း မျက်နှာစာများအကြား ကွာခြားမှု မညီမျှသည်ကို တွေ့ရမည်။
- ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး တစ်ခုနှင့် တစ်ခုအကြားနှင့် ကဏ္ဍတစ်ခုနှင့် တစ်ခုအကြား ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်း ပမာဏကွဲပြားမှု ရှိနေသည်ကို တွေ့ရမည်။

- ၂၀၁၃ မှစတင်၍ အခြေခံ အချက်အလက်များကို သုံးသပ်ကြည့်ရာတွင် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေကို အကောင်အထည်ဖော်မှုကြောင့် အကန့်အသတ် ရှိသေးသော်လည်း ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်း မျက်နှာစာ သုံးရပ်လုံး တိုးတက်မှု ရှိခဲ့သည်။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်းဖြစ်စေ နိုင်သည့် အခြား ကျယ်ပြန့်သော မောင်းနှင်အားများလည်း ရှိသေးသည် -
- ၁။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် ၎င်းတို့၏ သက်ဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်နယ်ပယ် အတွင်း ပိုမို၍ ကျယ်ပြန့်စွာ လုပ်ဆောင် လာကြသည်။
 - ၂။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဌာနများသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရထံသို့ ပိုမို၍ တာဝန်ခံလာကြသည်။
 - ၃။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များသည် ၎င်းတို့ မဲဆန္ဒနယ် ပြည်သူကို ကိုယ်စားပြုခြင်းနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းကို တာဝန်ခံမှု ရှိရန် တွန်းအားပေးခြင်း တို့တွင် ပိုမို၍ ယုံကြည်မှုရှိစွာလုပ်ဆောင်လာကြ သည်။
 - ၄။ မြို့နယ် အုပ်ချုပ်စီမံမှုစနစ်သည် ဒေသခံလူထု၏ လိုအပ်ချက်ကို တုံ့ပြန်ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရန် လိုအပ်ချက်များ ရှိနေသေးသော်လည်း ပိုမိုတိုးတက် ကောင်းမွန်စေရေးအတွက် ထောက်ပံ့အားပေးမှု များလည်း ရှိနေသည်။

ပုံ ၆.၁ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်း အခြေအနေကို သုံးသပ်လေ့လာခြင်း

ပြည်နယ် နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် အရေးကြီးပါသည်။ ၎င်းတို့ စီရင်အုပ်ချုပ်ပိုင်ခွင့်တွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အုပ်ချုပ်မှုယန္တရားသဏ္ဍာန်ကို ပုံဖော်နေပြီး မူဝါဒများကို ဖော်ဆောင်ရာတွင် ဦးဆောင်ခြင်း နှင့် အစိုးရ၏ အသုံးစရိတ် ပမာဏ တိုးမြှင့်လာခြင်းတွင်လည်း ၎င်းတို့ တာဝန်ရှိနေပါသည်။ ယမန်နှစ် (၂၀၁၇/၁၈ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်) တွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ စုစုပေါင်း အသုံးစရိတ်သည် ကန်ဒေါ်လာ ၁.၈ ဘီလီယံ (ကျပ် ၂.၅ ထရီလီယံ) ကျော် ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် များသည် ပြည်သူများကို ကိုယ်စားပြုခြင်းနှင့် နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်များကို ထိန်းကျောင်း စိစစ်ခြင်းတို့အတွက် အရေးကြီးသော နေရာများ ဖြစ်လာသည်။

သို့သော်လည်း အခြေခံအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်း မူဘောင်ကို ထိန်းချုပ်ထားသည့် ဥပဒေများ၊ စနစ်များနှင့် အင်စတီကျူးရှင်းများသည် လွန်ခဲ့သည့် ၅ နှစ် အတွင်း အသေးစိတ်ကျကျ ပြောင်းလဲခြင်း မရှိခဲ့ချေ။ ဒေသန္တရအဆင့်သို့ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချပိုင်ခွင့် အပိုင်းခြင်း (devolution) ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် တိုးတက်လာခဲ့ခြင်း များလည်း မရှိခဲ့ချေ။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် အထက်ပိုင်းတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်း တိုးမြှင့်လာရန် လမ်းကြောင်း လုပ်ဆောင်မှုများ ရှိနေသော်လည်း၊ ပြည့်ပြည့်ဝဝ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်း အနေနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် မညီမျှမှုနှင့် အကန့်အသတ်တို့ ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ အုပ်ချုပ်စီမံရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်းတို့သည် နိုင်ငံရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်း နောက်တွင်သာ ကျန်နေခဲ့ခြင်းကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်း ဖြစ်စဉ်မှာ မညီမျှမှု ဆက်လက်ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ ပုံ ၆.၁ တွင် မြင်တွေ့ရသည့်အတိုင်း နိုင်ငံရေး၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးများကို အမှတ် ၁၀ မှတ်ပေးသည့်စနစ်ဖြင့် စီစဉ်ထားပြီး မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးသည် အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ တိုးတက်သည်ကို တွေ့ရပါသည်။^{၃၁}

ပုံ ၆.၁ အရ မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေး မျက်နှာစာများတွင် နှောင့်နှေးနေသည့် အတွက် သဟဇာတ မဖြစ်သေးသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်းက အုပ်ချုပ်စီမံရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်း ကို ကန့်သတ်ထားပြီး ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများက ဌာနများကို ညွှန်ကြားနိုင်သည့် အတိုင်းအတာ၊ ၎င်းတို့ လုပ်ငန်းများ၏ စီမံကိန်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်းတို့နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ကိုယ်ပိုင် ဆုံးဖြတ်နိုင်ခွင့် ကိုလည်း ကန့်သတ် ထားသည်။ အစိုးရနှစ်ဖွဲ့လုံးကို တာဝန်ခံရသည့် စနစ်ကြောင့် ပြည်ထောင်စု အဆင့်သည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ လုပ်ဆောင်မှုများတွင် ပါဝင်ခြင်း၊ လွှမ်းမိုးခြင်းနှင့် ထိန်းကျောင်းခြင်းတို့ကြောင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများ၏ ကိုယ်ပိုင် ဆုံးဖြတ်ခွင့်မှာ အကန့်အသတ် ရှိနေသည်။

နိုင်ငံရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးသည် အခြားမျက်နှာစာနှစ်ခုထက် ရှေ့ရောက်နေသောအခါ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် ဦးစီးဌာနများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုအပေါ် အပြည့်အဝ ထိန်းချုပ်ခွင့် မရှိကြသဖြင့် (ဥပမာ ညွှန်ကြားချက်များ ထုတ်ခြင်း) သော်လည်းကောင်း၊ ဘဏ္ဍာရေး ထိန်းချုပ်ခွင့် မရှိကြသဖြင့် (ဥပမာ စီမံကိန်းများကို ရန်ပုံငွေ

ထောက်ပံ့ခြင်း သို့ ကိုယ်ပိုင်ဘဏ္ဍာငွေ အရင်းအမြစ်) သော်လည်းကောင်း ၎င်းတို့၏ ရည်မှန်းချက်များမှာ ရှေ့မတိုးနိုင်ဘဲ ဖြစ်နေကြရသည်။ ဤသို့ သဟဇာတ မဖြစ်ခြင်းကြောင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများတွင် စွမ်းရည်လျော့နည်းလာခြင်း၊ ထိုမှတစ်ဆင့် ပြည်သူလူထု၏ ယုံကြည်ကိုးစားမှု ဆုံးရှုံးလာခြင်းတို့အပြင် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်ကိုပါ အကြီးအကျယ် ထိခိုက်စေနိုင်သည့် အလားအလာပင် ရှိသည်။

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချပြီး မျက်နှာစာသုံးခုလုံး ညီမျှမှုရှိနေသော စည်ပင်သာယာရေး (မြူနီစပယ်) အဖွဲ့အတွက် အထက်ပါ မညီမျှမှုများ မရှိသည့် ချွင်းချက်တစ်ခု ဖြစ်နေသည်။ စည်ပင်သာယာ ဝန်ဆောင်မှုများ ပေးရာတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် အတိုင်းအတာ တစ်ခုအထိ ကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်ခွင့်၊ တာဝန်ခံမှု၊ ဘဏ္ဍာရေးပိုင်း လွတ်လပ်စွာ ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် နှင့် ထိန်းကျောင်းခွင့်များ ရှိနေသည့် အတွက် ဒေသန္တရ လိုအပ်ချက်များကို ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်နိုင်ပြီး ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့် လုပ်ငန်းတွင် စမ်းသပ်လုပ်ဆောင်မှု ပြုလုပ်လာနိုင်သည်။ စည်ပင်သာယာရေး ကဏ္ဍတွင် အောင်မြင်မှု ရှိနေခြင်းက လာမည့် အနာဂတ် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်း လုပ်ဆောင်မှုများအတွက် နမူနာယူ နိုင်မည် ဖြစ်သည်။

ပြည်နယ် နှင့် တိုင်းဒေသကြီး များကြားတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်း ပုံစံနှင့် အရှိန်ပမာဏမတူညီပဲ ကွဲပြားမှုများ ရှိနေပါသည်။ အချို့ နေရာများရှိ လွှတ်တော်များသည် အုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍကို တာဝန်ခံမှု ရှိစေရန် လုပ်ဆောင်ရာတွင် ပိုမိုတက်ကြွပါသည်။ အချို့ နေရာများတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် အခြားသူများ လုပ်ကိုင်ခြင်း မရှိသည့် ထူးခြားသည့် လုပ်ငန်းများကို တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက် နေသည်။ ပို၍ အခြေခံကျကျ ဆိုရလျှင် ကဏ္ဍတစ်ခုတွင် ရှိသော ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်း အဆင့်ကို ညွှန်းဆိုရာတွင် အရေးကြီးသည့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများနှင့် ၎င်းတို့၏ ဌာနများအကြား တာဝန်ခံမှု ဆိုင်ရာ ဆက်ဆံရေး ပင်လျှင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အလိုက် သိသိသာသာ ကွာခြားမှု ရှိနေသည်။

၆.၂ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်

လ ခု လေ့လာမှု အစီရင်ခံစာတွင်ပါသော ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်း ဆိုင်ရာ နိုင်ငံရေးဖြစ်စဉ်နှင့် ဒီမိုကရေစီ ထွန်းကားရေး နိုင်ငံရေးဖြစ်စဉ် တို့သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် နှစ်ကာလ ရှည်ကြာစွာ ဖြစ်ပွားနေသည့် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခများကို ဖြေရှင်းရန် ရည်ရွယ်သည့် ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ် နှင့် ခွဲခြားမရအောင် ဆက်စပ် နေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရှည်ကြာလှသော ပြည်တွင်း ပဋိပက္ခကြောင့် ၁၉၄၈ မှ စတင်၍ ယနေ့အထိ နိုင်ငံတော်မှ အစိုးရမရသည့်ဒေသများနှင့်၊ နိုင်ငံတော်၏ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုအောက် မကျရောက်ခဲ့ဖူးသော ဒေသများ ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ အချို့ဒေသများတွင် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များ (EAOs) ကသာ စင်ပြိုင်အစိုးရအဖြစ် ဆယ်စုနှစ်များစွာ အုပ်ချုပ်ခဲ့နေကြပြီး^{၁၆}၊ တိုင်းရင်းသား အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းနှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များ (EAOs) များက ဝန်ဆောင်မှု ပေးသည့် အပြင်အုပ်ချုပ်မှုစနစ်ကို ကျင့်သုံးသည့်ဧရိယာများ မြန်မာနိုင်ငံ အနှံ့ တည်ရှိနေသည်။

ဥပမာအနေနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့တောင်ပိုင်းကို ကြည့်ပါက KNU သည် ကောင်းစွာ အတိုင်ကျနေပြီ ဖြစ်သော အုပ်ချုပ်ရေး အင်အားစုတစ်ရပ် ဖြစ်ပြီး လုပ်ငန်းတာဝန်ရပ် အမြောက်အမြားကို ကျယ်ပြန့်စွာ ဆောင်ရွက် နိုင်လေသည်။ KNU သည် တရားဝင် စာရင်းအင်းနှင့် အခွန်ကောက်ယူမှု များ ပြုလုပ်ခြင်း၊ ရဲဌာနတစ်ခုဖြင့် အခြေခံ တရားစီရင်ရေးစနစ်တစ်ရပ် ထားရှိခြင်း၊ စိုက်ပျိုးမြေနှင့် သစ်တောများ အပါအဝင် မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုကို ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊ ပညာရေးနှင့် အခြေခံကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု ကဲ့သို့သော လူမှုရေး ဝန်ဆောင်မှုများ ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းတို့ကို ဆောင် ရွက်ပေးသည်။^{၁၇} ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့် အနည်းဆုံး လူဦးရေ ၈၀၀,၀၀၀ သည် KNU ၏ အုပ်ချုပ်မှု အောက်တွင် ရှိသည်။^{၁၈} ၎င်း၏ အုပ်ချုပ်ရေး စနစ်သည် အများအားဖြင့် ထွေအုပ်နှင့် အပြိုင်တည်ရှိတတ်သည်။

KNU ကဲ့သို့သော အဖွဲ့အစည်း အင်အားစုများသည် နိုင်ငံတော် အစိုးရနှင့် ပဋိပက္ခ ဖြစ်လျက် သော်လည်းကောင်း၊ ပူးပေါင်း၍သော် လည်းကောင်း တစ်နည်းတစ်ဖုံဖြင့် ခန့်မှန်းကြည့်၍ရသမျှ အနာဂတ် ကာလတစ်ခုအထိ ဆက်လက် တည်ရှိနေကြလိမ့်ဦးမည်ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ယှဉ်ပြိုင်မှုကို မဖြစ်စေမည့် အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်များကို ထူထောင်ပေးသင့်သည်။^{၁၉} ဤကဲ့သို့ ကွဲပြား သည့် အုပ်ချုပ်မှု အင်စတီကျုံးရှင်းများကို အနာဂတ် နိုင်ငံရေး စနစ်ထဲ မည်သို့ ထည့်သွင်းမည် ဆိုသည်မှာ ညှိနှိုင်းမှုများ၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု ဖြစ်သလို၊ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်း လုပ်ဆောင်မှုများတွင် ထည့်သွင်း စဉ်းစားရမည် ဖြစ်သည်။^{၂၀}

NLD နိုင်ငံရေး ပါတီများ၊ တပ်မတော်နှင့် EAOs တို့အကြား ငြိမ်းချမ်းရေး ညှိနှိုင်း ဆွေးနွေးမှုများ၏ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု ဖက်ဒရယ်အရေး ဖြစ်သည်။ အဖွဲ့ အားလုံး မဟုတ်သော်လည်း ပဋိပက္ခတွင် ပါဝင်သူ အဖွဲ့ အများစု လက်မှတ်ရေး ထိုးထားသော တစ်နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ အပစ်အခတ် ရပ်စဲရေး

သဘောတူညီချက် (NCA) တွင် အနာဂတ် နိုင်ငံတော်သည် "ဒီမိုကရေစီ နှင့် ဖက်ဒရယ်" သဘောတရားများတွင် အခြေခံမည် ဟူသော အချက်ကို ထည့်သွင်းထားသည်။^{၂၁} နိုင်ငံတော်၏ အတိုင်ပင်ခံ ပုဂ္ဂိုလ် ဒေါ်အောင် ဆန်းစုကြည် ပြောကြားခဲ့သည်မှာ

ပြည်ထောင်စုနဲ့ ပြည်နယ်တွေအကြား အာဏာ ခွဲဝေမှု၊ သယံဇာတခွဲဝေမှု၊ အခွန်အကောက် ခွဲဝေမှု၊ ကြွင်းကျန် အာဏာဆိုင်ရာ အခြေခံမူတွေ၊ ပြောရရင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ နောက်ဆက်တွဲ ဇယားပါ လုပ်ပိုင်ခွင့် တွေ ဆက်လက်ပြီး ဆွေးနွေးကြရဦးမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အနာဂတ် ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုမှာ ဘယ်လိုခွဲဝေ အုပ်ချုပ်ကြမလဲ ဆိုတာတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ညီလာခံ(၃) ကြိမ် အတွင်းမှာ အခြေခံမူတွေကို အကြေအလည် ဆွေးနွေးလို့ ပြီးပြတ်သွားပြီ ဆိုရင် ဖက်ဒရယ်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ခိုင်မာတဲ့ အုတ်မြစ်တစ်ခု ထွက်ပေါ်လာပြီလို့ ဆိုနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။^{၂၂}

NCA တွင် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်အတွက် ဘက်ပေါင်းစုံလင်သော "လမ်းပြမြေပုံ" တစ်ရပ် ပါရှိပြီး အဆင့် ခုနစ်ဆင့် ထည့်သွင်းထားသည်။ (၁) NCA တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးရန် (၂) နိုင်ငံရေး တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှု ပြုလုပ်ရန်အတွက် မူဘောင်ရေးဆွဲ သတ်မှတ်ရန် (၃) အဆိုပါ မူဘောင် ကို အခြေခံ၍ အမျိုးသားနိုင်ငံရေး တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲ ပြုလုပ်ရန် (၄) ပြည်ထောင်စု ငြိမ်းချမ်းရေး ညီလာခံ ကျင်းပရန် (၅) ပြည်ထောင်စု စာချုပ်ချုပ်ဆိုရန် (၆) ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်သို့ စာချုပ်ပေးပို့ရန် (၇) ပြည်ထောင်စု စာချုပ်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအားလုံးကို အကောင်အထည် ဖော်ရန်တို့ ဖြစ်ကြသည်။

၂၀၁၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သည့် ပြည်ခိုင်ဖြိုးအစိုးရ၏ ပထမဆုံး ပြည်ထောင်စု ငြိမ်းချမ်းရေး ညီလာခံသို့ လူ့စုနှစ်ရာ တက် ရောက်ခဲ့သည်။ NLDအာဏာရလာသည့်အချိန်မှစ၍ ညီလာခံကို "ပြည်ထောင်စု ငြိမ်းချမ်းရေး ညီလာခံ - ၂၁ ရာစုပင်လုံ" ဟု ခေါင်းစဉ် တပ်ပြီး မူလ တစ်နှစ် နှစ်ကြိမ်သာ ကျင်းပပြုလုပ်ရန် စီစဉ်ခဲ့သော်လည်း သုံးကြိမ်အထိခေါ်ယူကျင်းပခဲ့သည်။ မွန်ပြည်သစ်ပါတီနှင့် လားဟူ ဒီမိုကရက်တစ် ပြည်ထောင်စု တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့ နှစ်ဖွဲ့သည်လည်း NCA တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးလာကြပြီး လက်မှတ်မထိုး ထားသူများပါ ညီလာခံသို့ တက်ရောက်ခွင့် ရကြသည်။ ဒုတိယ ပင်လုံ ညီလာခံ တက်ရောက်သူများက အခြေခံ စည်းမျဉ်း ၃၇ ချက်ကို သဘောတူခဲ့ကြပြီး ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ တတိယအကြိမ် ညီလာခံတွင် နောက်ထပ် ၁၄ ချက် ထပ်မံ သဘောတူခဲ့ကြသည်။^{၂၃} စည်းမျဉ်း ၅၁ ချက်ကို သဘောတူညီမှု ရရှိခဲ့ကြသော်လည်း တိုင်းရင်းသား ခေါင်း ဆောင်များနှင့် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးသူများက အစိုးရနှင့် တပ်မတော်သည် အဓိက နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လုံခြုံရေး ကိစ္စရပ် များကို ဆွေးနွေးခွင့် မပေးခဲ့ဟု ဆိုကြသည်။^{၂၄}

ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်၏ ရေချိန်အတတ်အကျ ဖြစ်နေခြင်းသည် များပြားလွန်းလှစွာသော တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်း

များ၏ အရေအတွက်နှင့် ထောက်ရှုသော် အံ့ဩစရာ မရှိပေ။ အဆိုပါ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများသည် အကျိုးစီးပွား၊ သမိုင်းနောက်ခံ၊ လွှမ်းမိုးချုပ်ကိုင်ထားသော အရပ်ဒေသ၊ လက်နက် အင်အား တို့တွင်လည်း တူညီမှု မရှိကြပေ။ ငြိမ်းချမ်းရေး ရရန် ပို၍ရှုပ်ထွေးစေသည်မှာ NCA လုပ်ငန်းစဉ်တွင် မပါဝင်ကြသူများနှင့် လက်မှတ်ထိုးကြသူများသည် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်း အင်အားစု စုစုပေါင်း၏ အင်အားအများစုဖြစ်သည်။ နေရာဒေသများစွာတွင် ပဋိပက္ခများ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်၏ တိုးတက်မှုနှုန်းနှင့် ချဉ်းကပ်ပုံမှာ အစိုးရ၏ အာဏာပတိုချက်နှစ်ခုဖြစ်သည့် NLDနှင့် တပ်မတော်၊ ၎င်းနှစ်ခုအကြား ဆက်ဆံရေး နှင့် စပ်ကြားအစိုးရ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်များအတွင်းရှိ အာဏာခွဲဝေမှုတို့ပေါ်တွင် အများဆုံး မူတည်နေသည်

ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်အားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သော မည်သည့် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ပြုပြင်ရေး သဘောတူညီချက်မဆို မြန်မာနိုင်ငံ ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်ရေး အင်စတီကျူးရှင်းများ၊ ပါဝင်သူများ၊ တာဝန်များနှင့် အခန်း ကဏ္ဍတို့ကို များစွာပြောင်းလဲသွားစေနိုင်သည်။ ထိုနည်းအားဖြင့် ဖက်ဒရယ်နှင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်းတို့ကို အကောင်အထည် ဖော်ရာတွင် တာဝန်ခံမှု၊ တုံ့ပြန်မှု၊ ကိုယ်စားပြုမှုနှင့် ပါဝင်မှု ပိုမိုရှိလာမည့် ဘက်စုံ အုပ်ချုပ်စီမံမှု စနစ်တစ်ရပ် ထွက်ပေါ်စေရေးအတွက် ညှိနှိုင်းမှုများ ပါဝင်လာမည် ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း "ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းက အနာဂတ် ဖက်ဒရယ်စနစ်အတွက် မည်မျှ အထောက်အကူ ဖြစ်မည် နည်းနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်တွင် ပါဝင်ထက်နွယ်သူများ၏ ရည်မှန်းချက်ကို မည်မျှ ဖြည့်ဆည်း ပေးနိုင်မည်နည်း" ဆိုသည်ကို အဓိကမေးမြန်းရမည်ဖြစ်သည်။

ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်တွင် ပါဝင်နေသူများ အထူးသဖြင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်များက လက်ရှိ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ အကန့် အသတ်များဖြင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများသို့ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်း လုပ်ဆောင်ချက်များသည် ရေရှည် တည်တံ့သော ငြိမ်းချမ်း ရေးအတွက် ၎င်းတို့ လိုအပ်သည့် နိုင်ငံရေး ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ခွင့်၊ လုံခြုံမှု နှင့် ကြွယ်ဝမှုကို ဝေမျှခြင်းများတို့ ရရှိနိုင်မည် မဟုတ်မှန်း သိရှိထားပြီး ဖြစ်သည်။^{၃၂}

"ဖက်ဒရယ် ရရင် ငြိမ်းချမ်းရေးလည်း ရမယ်" ဆိုသည့် ပြောဆိုမှုမှာ ပဋိပက္ခတွင်း ပါဝင်ပတ်သက်သည့် အဖွဲ့များ ပြောဆိုနေကျ အချက်တစ်ခု ဖြစ်ပြီး အထူးသဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ညှိနှိုင်းမှုများ လုပ်ဆောင်နေသည့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များ ပြောလေ့ရှိသည်။ တပ်မတော် နှင့် အရပ်သား အုပ်ချုပ်ရေးအကြား အားပြိုင်မှု၊ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစု များအတွက် တန်းတူအခွင့်အရေးရရှိရေး၊ နိုင်ငံတော် ဗဟိုအစိုးရနှင့် ပြည် နယ်တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်များအကြား အခန်းကဏ္ဍနှင့် တာဝန်များခွဲဝေမှု စသည်တို့အပါအဝင် နိုင်ငံရေးအရ မောင်းနှင်သည့် ပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပွား ရာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖက်ဒရယ်စနစ်သာ ကုစားရာ ဖြစ်သည်ဟု ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ရှုမြင် ထားကြသည်။ သို့သော်လည်း လက်ရှိအချိန် အထိ ဖက်ဒရယ် စနစ်အောက်တွင် ပါဝင်သူများက မည်သည့် တာဝန်နှင့် အခန်းကဏ္ဍကို ယူမည်၊ ဖွဲ့စည်းပုံ နှင့် ပုံစံ တို့နှင့် ပတ်သက်ပြီး သဘော တူညီချက် အနည်းငယ်သာ ရှိပါသေးသည်။

**ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်အားဖြင့်
ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သော မည်သည့်
ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ပြုပြင်ရေး
သဘောတူညီချက်မဆို မြန်မာနိုင်ငံ ဒေသန္တရ
အုပ်ချုပ်ရေး အင်စတီကျူးရှင်းများ၊
ပါဝင်သူများ၊ တာဝန်များနှင့် အခန်းကဏ္ဍတို့ကို
များစွာပြောင်းလဲသွားစေနိုင်သည်။**

တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များ၏ ဖယ်ဒရယ်စနစ်နှင့် ပတ်သက်သည့် ပြောဆိုချက်များမှာ တန်းတူညီမျှရေး၊ အခွင့်အရေး၊ ကိုယ်ပိုင် ပြဋ္ဌာန်းခွင့် နှင့် သယံဇာတခွဲဝေရေးတို့အပေါ် အလေးအနက် ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ မတူညီသော အဆင့်များနှင့် အင်အားစုများအကြား အာဏာခွဲဝေရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သဘောတူညီချက်များရရှိရန် ခက်ခဲပြီး အချိန်ကြာမြင့်သည့် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်လိမ့်မည် ဖြစ်သည်။ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများသည် ၎င်းတို့ ပြည်နယ်အတွက် သီးသန့် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေများ ရေးဆွဲလိုကြပြီး^{၂၆}၊ လုံခြုံရေး အစီအမံများ၊ လူမှုရေး ကဏ္ဍများအပြင် ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှုများ၊ တရားစီရင်ရေး၊ မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှု ၊ သယံဇာတခွဲဝေရေးနှင့် အခွန်အကောက်စနစ်များပါမကျန် သဘောတူညီချက်များလည်း ရရှိလိုကြသည်။

ဖြစ်ပွားစေသည့် အကြောင်းရင်းများ တို့အတွက်၊ အဓိကကျသော ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်သည်။

ငြိမ်းချမ်းရေး ရရှိစေရန်အတွက် ပြီးပြည့်စုံသော ဖယ်ဒရယ်မူတစ်ရပ်ရှိပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြောက်မြားစွာသော ဒေသဆိုင်ရာ ပဋိပက္ခပေါင်းစုံ ဖြေရှင်းနိုင်လိမ့်မည်ဟူသော အယူအဆမျိုးရှိနေကြသည့် အတွက် “ဖယ်ဒရယ်စနစ်” ကို မှော်ပညာတစ်ခုလောက်နီးပါး နေရာပေးလာ ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ သီးခြား လိုအပ်ချက်များနှင့် ရှုပ်ထွေးမှုများနှင့် လုံးဝ ကိုက်ညီမည့် ဖယ်ဒရယ်စနစ်ဟူ၍ မရှိပါ။ လက်ရှိ တည်ရှိနေပြီးသား နှစ်ပေါင်းများစွာ တည်တံ့ပြီးဖြစ်သည့် ဖယ်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ တိုင်းပြည်များ၌ပင် စိန်ခေါ်မှုများစွာ၊ နိုင်ငံရေး သဘောထားကွဲလွဲမှုများစွာနှင့် ရင်ဆိုင်နေကြရသည်။ ပြည်သူကို အလုပ်အကျွေးပြုသော၊ အလွှာပေါင်းစုံ အစိုးရနှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ကိုင်သော ရွေးကောက်ခံ ဖယ်ဒရယ်စနစ်၊ နိုင်ငံတော် အစိုးရ၊ ဒေသန္တရ အစိုးရ အရာရှိများ အကောင်းဆုံး ရရှိရန် ရှာဖွေခြင်းသည် အဆုံးမရှိသည့် အလုပ်မျိုးဖြစ်ပါသည်။ အာဏာကို အပြိုင်အဆိုင်ယူကြခြင်း၊ ထိန်းချုပ်ခြင်း၊ ဗဟိုမှချုပ်ကိုင်ခြင်း၊ ပြန်လည်ခွဲဝေခြင်း နှင့် မျှဝေခြင်း စသည်ဖြင့် ဖယ်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံများသည် ဆယ်စုနှစ်၊ ရာစုနှစ်နှင့်ချီ၍ ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးလာကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဖက်ဒရယ်အရေးနှင့် ပတ်သက်ပြီး ဆွေးနွေးမှုများတွင် ဌာနချင်း၊ ဆက်သွယ်သည့် ငွေကြေး အစီအစဉ်များဖြင့် တာဝန်နှင့် လုပ်ငန်းများကို ဒေသန္တရ အဆင့်များတွင် ခွဲဝေအပ်နှင်းခြင်းကဲ့သို့ ဖက်ဒရယ် ဖွဲ့စည်းပုံအတွက် အဓိကအုတ်မြစ်များ အကြောင်းကို ရံဖန်ရံခါ ဆိုသလို ချန်လှပ် (သို့) မေ့ကျန်ခဲ့လေ့ရှိပါသည်။ လက်ရှိ ဖွဲ့စည်းပုံ ဥပဒေ အစီအမံအောက်တွင် ဤကဲ့သို့ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်း လုပ်ငန်းများဖြင့် လုပ်ဆောင်ခြင်းသည် ငြိမ်းချမ်းရေး ရရှိရန် ပြည့်စုံသည့် အဖြေမဟုတ်သော်လည်း ဘဏ္ဍာရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် နိုင်ငံရေး မျက်နှာစာများတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်းဖြစ်စဉ်သည် ဖက်ဒရယ်ရေးရာဆွေးနွေးမှုများအတွက် လက်တွေ့ကျသော အဖြေများ ထွက်ပေါ်ရန် အထောက်အကူပေးနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်းသည် အနာဂတ် ဖက်ဒရယ် ဖွဲ့စည်းပုံအတွက် အခြေခံအုတ်မြစ် တည်ဆောက် ပေးနိုင်သလို ဒေသန္တရအဆင့် ပါဝင်သူများကိုလည်း အုပ်ချုပ်စီမံမှု အတွေ့အကြုံနှင့် စွမ်းရည် ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်းနှင့် ဖက်ဒရယ်ရေးရာ ဆွေးနွေးမှု ဖြစ်စဉ်နှစ်ခုတို့သည် တွဲဖက်ဆက်စပ်လျက် တည်ရှိနေသည်။ ဖြစ်စဉ် နှစ်ခုလုံးအားဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှုများနှင့် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခ

၆.၃ မူဝါဒရေးရာ အကြံပြုတင်ပြချက်များနှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် လိုအပ်သော နေရာများ

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး တို့တွင် ပိုမိုထိရောက်မှု ရှိစေရေးအတွက် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ် နိုင်စရာရှိသည် များစွာသော ကျယ်ပြန့်သည့် ကဏ္ဍများကို ဤအစီရင် ခံစာပါ သုတေသနတွင် တင်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ဇယား ၈ တွင် အကြံပြု တင်ပြချက်များကို အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြထားပါသည်။ အချို့သော အကြံပြု တင်ပြချက်များမှာ ရေတိုတွင် ယေဘုယျပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများအတွက် တစ်စိတ်တစ်ဒေသ အကောင်အထည်ဖော်၍ ဖြစ်နိုင်သော်လည်း၊ အချို့မှာမူ ပိုမိုလေးနက်သည်ဖြစ်ရာ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေပြုပြင် ပြောင်းလဲမှုများဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်မှ တစ်ဆင့် သဘောတူညီချက် ရရှိအောင် ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့်သော် လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်နိုင်ပါသည်။

ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ရန် အလားအလာများမှာ လတ်တလော မဖြစ်နိုင်သေးသည့်တိုင်၊ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး လုပ်ငန်းကို ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေနှင့် အညီ ထိရောက်စွာ ပြုလုပ်နိုင်သည့် နေရာများစွာလည်း ရှိပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ ပြည်ထောင်စု ဥပဒေပြုရေးမဏ္ဍိုင်၊ ပြည်ထောင်စု အစိုးရနှင့် ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာန မူဝါဒချမှတ်ရေး၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဥပဒေပြုရေး မဏ္ဍိုင်တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။

- **ပြည်ထောင်စု ဥပဒေပြုရေးမဏ္ဍိုင်**၊ ဥပဒေပြုရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေး မဏ္ဍိုင်များအပါအဝင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို “ပြည်ထောင်စု ဥပဒေများနှင့် အညီ” ဟု ဖော်ပြလေ့ရှိသည်ဖြစ်ရာ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် အင်အားစုများက ၎င်း၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ဖွင့်ဆိုရာတွင် ပြည် ထောင်စု လွှတ်တော်မှ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းမပေးချင်း ၎င်းတို့တွင် လုပ်ပိုင်ခွင့်မရှိဟု ယူဆကြသည်။^{၃၂} ဥပဒေများတွင် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး နှင့် ပြည်ထောင်စု အဆင့်များ၏ တာဝန်များအတွက် ရှင်းလင်းချက် အတိအကျ ပါဝင်နိုင်သည်ဖြစ်ရာ ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီးများတွက် တာဝန်များ ခွဲဝေပြီးသား ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ဥပမာ ၂၀၁၈ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံ သတ္တုတွင်းဥပဒေအရ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအား အသေးစားနှင့် အလတ်စား သတ္တုတွင်းများကို စီမံခန့်ခွဲရန် တာဝန်အသစ်များ အပ်နှင်းထားပါသည်။ နောက်ထပ် ဥပမာအနေနှင့် အလားတူ ဥပဒေတစ်ရပ်သည်လည်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများအား အမျိုး သမီးများဘဝသက်သာချောင်ချိရေးအတွက် လုပ်ဆောင်ပေးရန် တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းဖြင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများအား အမျိုးသမီး စွမ်းရည်မြှင့်တင်ရေးတွင် အဓိက နေရာတစ်ခု ပေးအပ်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

- **ပြည်ထောင်စု အစိုးရ မူဝါဒချမှတ်ခြင်း**၊ သမ္မတညွှန်ကြားချက် ၁/၂၀၁၈ ပါအတိုင်း ပြည်ထောင်စု အစိုးရသည် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအရ အဆင့်ဆင့်သော အစိုးရများအကြား ဆက်ဆံရေးကို အနက်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုခွင့်ရှိသည်။ အလားတူ ညွှန်ကြားချက်တစ်ခုတွင်မူ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအား အနက် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုပုံမှာ ဝန်ကြီးချုပ်အား ဥပမာ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်း ဒေသကြီးအဆင့် မူဝါဒချမှတ်ရေးမျိုးတွင် ကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်ခွင့် ပိုပေးထားသည့်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး လမ်းကြောင်းကို သက်ရောက်မှု ကြီးမားနိုင်သည်။ အလားတူစွာပင် ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာန၏ ညွှန်ကြားချက်များတွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် အင်အားစုများအကြား တာဝန်များ ဖြန့်ဝေပေးခြင်း အပါအဝင် အုပ်ချုပ်ရေး အဆင့်ဆင့်အကြား တာဝန်ခွဲဝေဆောင်ရွက်ရန် ရှင်းလင်းတိကျစွာ ဖော်ပြနိုင်ပါသည်။

- **ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဥပဒေပြုရေး မဏ္ဍိုင်**၊ ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီး လွှတ်တော်များအနေနှင့်လည်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ တရားဝင် လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို သတ်မှတ်ပေးရန်နှင့် ချဲ့ထွင် ပေးရန် ဥပဒေများ ပြဋ္ဌာန်းပေးနိုင်ပါသည်။ ဥပမာ စည်ပင်သာယာ ကဏ္ဍတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များသည် အစိုးရ၏ စည်ပင်သာယာရေး အုပ်ချုပ်မှု လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို နယ်နိမိတ် သတ်မှတ်ပေးနိုင်သည့် ဥပဒေပြုရေး စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာ ရှိသည်။ အခန်း ၃ တွင် ဆွေးနွေးခဲ့ပြီးဖြစ်သည့် မကြာမီက အတည်ပြု ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော ရန်ကုန်မြို့တော် စည်ပင်သာယာရေး ဥပဒေသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို သတ်မှတ်ရာတွင် မဖြစ်မနေ အရေးကြီးသည်။

မူဝါဒရေးရာ အကြံပြုတင်ပြချက်များ

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ တာဝန်ရပ်များကို တိကျစွာ ပြဋ္ဌာန်းရေးနှင့် ချဲ့ထွင်ဆောင်ရွက်ရန်။

အခန်း ၂ တွင် အသေးစိတ် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေ ဇယား ၂ နှင့် ၅ တို့တွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ တာဝန်များကို ကျယ်ပြန့်စွာ ဖွင့်ဆိုထားသော်လည်း အပြည့်အဝ အသုံး မချရသေးချေ။ ဥပမာ အဆိုပါ ဇယားများသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသ ကြီး၏ တာဝန်တွင် ကျောင်းများ၊ ဆေးရုံးများ၊ အမျိုးသမီးသက်သာ ချောင်ချိရေး တို့အပါအဝင် အခန်းကဏ္ဍများစွာ ထည့်သွင်းထား သော်လည်း၊ ၎င်းကဏ္ဍများတွင် ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီးများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများမှာ ကန့်သတ်ခံနေရဆဲ ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော်မှ နေ၍ ဘက်စုံထောင့်စုံ ဝန်ဆောင်မှုများအတွက် တစ်နိုင်ငံလုံး အတိုင်း အတာဖြင့် လိုက်နာရမည့် စံချိန်စံညွှန်းများ ချမှတ်ပေးမည်ဆိုပါက ဆေးရုံများနှင့် ကျောင်းများ ဆောက်လုပ်ခြင်း၊ လည်ပတ် ဆောင်ရွက် စေခြင်းတို့ကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများမှ လုပ်ကိုင်နိုင်ပါသည်။

အဆိုပါ ကဏ္ဍများတွင် ပိုမို၍ အာဏာခွဲဝေပေးနိုင်ရန်အတွက် အခြေခံ ဥပဒေ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် မလိုအပ်ဘဲ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာန ညွှန်ကြားချက်များ နှင့် မူဝါဒများ၊ ပြည်ထောင်စု ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များ၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များဖြင့် ဆောင်ရွက် နိုင်ပါသည်။

လက်ရှိ ရှိနေပြီးသား ဇယား ၂ နှင့် ၅ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအပြင် အခြေခံ ဥပဒေပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ပြီး နောက်ထပ် အာဏာခွဲဝေမှုများ ပြုလုပ်နိုင်စရာရှိသော်လည်း ၎င်းလုပ်ငန်းစဉ်သည် လွန်စွာရှုပ်ထွေးပြီး အကဲခတ်ပေးလိမ့်မည်။ တာဝန်ရပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အာဏာခွဲဝေမှုများ ထပ်မံပြုလုပ်မည်ဆိုပါက ဘက်စုံမှ ပါဝင်စေသင့်ပြီး ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်နေကြသူများ နှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ ကိုယ်တိုင် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များကို အထိရောက်ဆုံး ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် အစိုးရ၏ အနိမ့်ဆုံး အလွှာမှ ဆောင်ရွက်သင့် သည်ဆိုသော လက်ခွဲလုပ်ငန်း ဥပဒေသ ကဲ့သို့သော စည်းမျဉ်းဥပဒေသ များကို လိုက်နာခြင်းဖြင့် လိုအပ်သော သတင်းအချက်အလက်များကို သိရှိနားလည်ကြစေရန် အကောင်းဆုံး ကြိုးစားရန် လိုအပ်ပါသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ အနေနှင့် တာဝန်များ ပိုမိုရယူလာ ကြသည့်အတွက် အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဥပဒေပြုရေး မဏ္ဍိုင်များအတွင်းတွင် စွမ်းရည်မြှင့်တင်အောင် ဆောင်ရွက်ရန် အခြေခံ လုပ်ငန်းအထောက် အကူပေးရန် လိုအပ်လျက်ရှိပါသည်။ အစိုးရစွမ်းရည်နှင့် အကူအညီ လိုအပ်သည့် ပမာဏတို့မှာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများ၊ ကဏ္ဍများနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများအလိုက် ကွာဟမှုရှိပါသည်။ လက်ရှိ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအတွက် လိုအပ်သော စွမ်းရည်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှု တို့ကို ကောင်းမွန်ကျနစွာ ဆန်းစစ်လေ့လာပြီး နားလည်အောင် ဆောင် ရွက်ပြီးမှ၊ ၎င်းအစိုးရများ ရေရှည်တွင် ၎င်းတို့၏ တာဝန်များကို ကောင်းစွာ ဆောင်ရွက်နိုင်စေရန် အထောက်အကူပြု အစီအမံတစ်ရပ် တစ်ရပ်ကို ပုံဖော်သင့်သည်။ သို့မှသာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေး၏ အကျိုးကျေးဇူး များကို အစွမ်းကုန် ခံစားရပေမည်။

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဝန်ထမ်းရေးရာကို ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် ဆောင်ရွက်ရန်။
အခန်း ၄ တွင် ဆွေးနွေးခဲ့သည့်အတိုင်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများနှင့် ၎င်းတို့ တာဝန်ယူရသည့် ဦးစီးဌာနများတွင်ရှိ တာဝန်ခံမှု နှစ်ခွဲစနစ်ကြောင့် တင်းမာမှုများ ဖြစ်ပေါ်နိုင်သည့်အပြင် နိုင်ငံတော်အဆင့် ခေါင်းဆောင်ပိုင်းသို့ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုလည်း နှေးကွေးသွားနိုင်ပါသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသို့ တာဝန်ခံမှု တည်ဆောက်ရာတွင် တိုးတက်မှုရှိသော်လည်း အုပ်ချုပ်ရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးမှာ နှောင့်နှေးကြန့်ကြာနေပြီး ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး၏ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ် ခွင့်ကို အဟန့်အတားပြုလျက်ရှိပါသည်။ အဆိုပါ တာဝန်ခံမှုကို ပိုမို အားကောင်းစေရန်နှင့် စည်းကမ်းလုပ်ထုံးများ သတ်မှတ်ပေးရန် အကောင်းဆုံးနည်းလမ်း ရှာဖွေသင့်ပါသည်။ အချို့သော အခန်းကဏ္ဍ များတွင်မူ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဦးစီးဌာနများကို ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာန အဖွဲ့အစည်းထဲမှ ခွဲထုတ်ရန်၊ သို့တည်းမဟုတ် စည်ပင် သာယာကဲ့သို့ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ကိုယ်ပိုင်သီးခြား ဝန်ထမ်းအဖွဲ့ များ ထူထောင်ရန် နည်းလမ်းရှာသင့်ပါသည်။ ဝန်ထမ်းအဖွဲ့ များကို ပြုပြင် ပြောင်းလဲရေး လုပ်ရာတွင် ဝန်ဆောင်မှုပေးမည့် လူမျိုးစု၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့်

ဘာသာစကား စုံလင်ကွဲပြားမှုတို့ကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်ပြီး၊ အမျိုးသမီး ကိုယ်စားပြုမှု မြင့်မားအောင်လည်း ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။

မြို့နယ်အဆင့် အုပ်ချုပ်ရေး အားကောင်းအောင် ဆောင်ရွက်ရန်။
ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေးအတွင်းမှ ဒေသန္တရ လိုအပ်ချက်များအတွက် (အထူးသဖြင့် မြို့နယ်အဆင့်တွင်) ပြည်သူ လူထုပူးပေါင်းပါဝင်မှုနှင့် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှု မြင့်မားစေရန် ရည်ရွယ်၍ ပြည်ခိုင်ဖြိုးနှင့် NLD အကူးအပြောင်းအစိုးရနှစ်ရပ်လုံးမှ ကြိုးပမ်းဆောင် ရွက်ခဲ့သည်များကို အခန်း ၃ နှင့် ၄ တို့တွင် အသေးစိတ် ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါ ကြိုးစားမှုများကြောင့် ထွက်ပေါ်လာသော ရလဒ်များမှာ မြို့နယ် များကြား မတူညီပါ။ ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုနှင့် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက် မှုများ ရရှိလာအောင် လက်ရှိအစိုးရအုပ်ချုပ်ရေး စနစ်အတွင်းတွင် အကောင်းဆုံး ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် နည်းလမ်းများ (မြို့နယ်ကော်မတီများ ကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားသော်လည်း ၎င်းအတွက်သာ ကန့်သတ် ချက်မထား) ကို စဉ်းစားသင့်ပါသည်။ စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘတ်ဂျက် ရေးဆွဲခြင်းတို့တွင် တရားဝင် ခွင့်ပြုမိန့်ဖြင့် ပြည်သူလူထုပါဝင်ဆောင် ရွက်ခြင်းသော်လည်းကောင်း၊ သက်သေစာဆောင်းခြင်း သို့မဟုတ် စီစစ် လေ့လာခြင်းတို့တွင် ပိုမိုစနစ်ကျသော ချဉ်းကပ်နည်းတစ်ခု ဖန်တီးအသုံး ချခြင်း သော်လည်းကောင်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်ပါသည်။ ရေရှည်၌မူ ဒေသန္တရအစိုးရ တတိယအလွှာ ဖန်တီးခြင်းကဲ့သို့သော ပိုမိုလေးနက် သည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေးစနစ် အတွက် ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်ပါလိမ့်မည်။ အလွှာသုံးရပ်ပါဝင်သော စနစ်သည် ထိပ်ပိုင်းခေါင်းဆောင်ရာထူးများတွင် ရွေးကောက်ခံ အရာရှိများ ပါဝင်သည့် ဒေသန္တရအစိုးရပုံစံဖြင့် ဖွဲ့စည်းနိုင်ပြီး ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီးများသို့ တိုက်ရိုက် အစီရင်ခံနိုင်ပါသည်။

ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနများအကြား အာဏာဖြန့်ဝေမှု တိုးမြှင့်လုပ်ဆောင်ရန်။

အာဏာခွဲဝေရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် တိုးတက်မှုများ တွေ့ရသည့်တိုင် မြောက်မြားစွာသော အရေးပါသည့် ဝန်ဆောင်မှုများသည် နောင်နှစ် အနည်းငယ်ကြာသည်အထိ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု ပုံစံဖြင့် ဆက်လက်လုပ် ဆောင်သွားမည့် အနေအထား တွေ့ရပါသည်။ သို့သော်လည်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ရုံးများ သို့မဟုတ် ၎င်းအောက်သို့ တာဝန်များ တွန်းပို့ပေးခြင်းဖြင့် ဦးစီးဌာနများတွင် အာဏာဖြန့်ဝေခြင်း လုပ်ငန်း စဉ်ကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။ ၎င်းလုပ်ငန်းစဉ်သည် ဝန်ဆောင်မှု ပေးရာတွင် ပိုမိုထိရောက်စေပြီး အစိုးရအောက်ပိုင်း အဆင့်များတွင် ဝန်ဆောင်မှုပေးနိုင်စွမ်း မြင့်မားလာစေမည် ဖြစ်ပါသည်။ ဤအချက်သည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လုပ်ငန်းကို ရှေ့ဆက်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အခြေအနေကောင်းများ ဖန်တီးရာတွင် အရေးကြီးသော ခြေလှမ်းတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေး ဦးစီးဌာနနှစ်ခုတွင် အာဏာဖြန့်ဝေ မှုများ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ရန်ဖြစ်နိုင်ပါသေးပါသည်။

ပြည်သူ့အသုံးစရိတ် စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ ဘက်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်းနှင့် အရင်း အမြစ်များ ခွဲဝေခြင်းများ ခိုင်မာအားကောင်းအောင် ပြုလုပ်ရန်။

ထိရောက်သော ပြည်သူ့အသုံးစရိတ် စီမံခန့်ခွဲမှုသည် အစိုးရအသုံး စရိတ်များ အလိုအပ်ဆုံး နေရာများတွင် ထိရောက်စွာ အသုံးပြုနိုင်စေရန်

ဆောင်ရွက်ပေးသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြည်သူ့အသုံးစရိတ် စီမံခန့်ခွဲမှု အားကောင်းသည့် အနေအထားသို့ရောက်ရှိရန် အဆင့်များစွာ ကျန်သေးသည်။

- လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်ပတ်သက်နေသူများအားလုံး မြို့နယ်အဆင့်ပါ အပါအဝင် ဘက်ဂျက်ဦးစားပေး ဆောင်ရွက်ရန် ရှိသည်များကို ခိုင်လုံသော သက်သေအထောက်အထားကို အခြေခံ၍ စစ်ဆေးရွေးချယ်နိုင်စွမ်းရှိရန် လိုသည်။
- ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘက်ဂျက်ရေး ဆွဲခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် ပိုမိုထိန်းကျောင်းပြီး တာဝန်ခံမှုနှင့် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုရှိသော ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်းများ ပြုလုပ်ရန်နှင့်၊ ပြည်ထောင်စု စီမံကိန်း ရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘက်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ ပိုမိုပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်အောင် ပြုလုပ်ခြင်း။
- စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘက်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ဘက်စုံကဏ္ဍစုံမှ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း။
- ကျားမ တန်းတူညီမျှမှုကို အားပေးသည့် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘက်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း ပြုလုပ်နိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း။ အထူးသီးသန့်ရည်ရွယ်ထားသော ရန်ပုံငွေများသည် ပညာရေး အစရှိသော ကျားမတန်းတူညီမျှမှုမရှိသည့် ကဏ္ဍများအတွက် ရွေးချယ်စရာအဖြစ်ထားရှိပေးရမည်။
- ထိရောက်ပြီး တန်းတူညီမျှဖြစ်သော အစိုးရများကြား ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုများ ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ပြည်နယ်များ/ တိုင်းဒေသကြီးများအနေဖြင့် အဆင့်အတန်း မတိမ်းမယိမ်းဖြစ်သည့် ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုများ ပေးအပ်နိုင်စေခြင်း

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ ကိုယ်ပိုင်ဘဏ္ဍာငွေ အရင်းအမြစ် အတွက် အခွန်တော်များ ကောက်ခံစေရန်။

တောင်းဆိုမှု မြင့်တက်လာသော နေရာတွင် ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုများ ရေရှည်ပေးနိုင်ရန် အတွက် အခွန်ဘဏ္ဍာများမှာ များစွာ အရေး ပါသည်။^{၃၂၀} သို့သော်လည်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများ၏ ကိုယ်ပိုင် ဘဏ္ဍာငွေ အရင်းအမြစ်များမှာ တိုးပွားနှုန်း နှေးကွေးနေသေးသည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် အခွန်ဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်မှုကို ပိုမို ထိရောက်အောင် ပြုလုပ်သင့်ပြီး အခွန်တော်များ တိုးမြှင့်ရရှိစေရန် အကောက်အခွန်ဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု ပြုလုပ် ရန်လည်း စဉ်းစားသင့် ပေသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်အတွင်းရှိ ဖယ်ဒရယ်ရေးရာ စကားပိုင်းများအား ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေး အာဂျန်တာများဖြင့် ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ ချိတ်ဆက်ပေးရန်။

အဆိုပါ အာဂျန်တာများသည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ခွဲခြား၍ မရနိုင်အောင် ချိတ်ဆက်နေသည့်တိုင် အများအားဖြင့် သီးခြား စီမံကိန်းများအဖြစ်သာ ဆောင်ရွက်လေ့ရှိကြသည်။ အဆိုပါ ချိတ်ဆက်မှုကို အားကောင်းစေရန်။

- ဘဏ္ဍာရေး၊ စီမံအုပ်ချုပ်ရေး နှင့် နိုင်ငံရေး အစီအစဉ်များ အပါအဝင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ပတ်သက်သည့် အသိပညာ ဗဟုသုတများကို ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်အတွင်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေသူများကို မျှဝေပေးခြင်း။
- ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်အတွင်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေသူများကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး ဆွေးနွေးပိုင်းများတွင် ပါဝင်စေခြင်းနှင့်၊ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အုပ်စုများ (EAOs) နှင့် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ ယန္တရားများကြား ပိုမိုဆက်ဆံလာစေရေး။

အနှစ်ချုပ်အကြံပြုတင်ပြချက်များ

အကြံပြုတင်ပြချက်များ	
ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ၏ တာဝန်နယ်ပယ်များကို ချဲ့ထွင်ရန်နှင့် ရှင်းလင်းတိကျမှု ရှိစေရေး	<ul style="list-style-type: none"> သက်ဆိုင်ရာ ကဏ္ဍအလိုက် ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနများမှ လမ်းညွှန်ချက် ထုတ်ပြန်ခြင်းဖြင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ တာဝန်အခန်းကဏ္ဍကို ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ထုတ်ပေးရန်။ ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဥပဒေပြုခြင်း နယ်ပယ်များကို ဖော်ပြထားသော ဇယား ၂ နှင့် ဇယား ၅ ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရေး၊ လူမှုရေးကွဲသို့သော ကဏ္ဍတွင် (ကျောင်းများ၊ ဆေးရုံများနှင့် သက်သာချောင်ချိရေး အပါအဝင်) ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ၏ အခန်းကဏ္ဍ ကို အားကောင်းစေရေးနှင့် ရှင်းလင်းမှု ရှိစေရေး လုပ်ဆောင်ရန်။ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ချက်ဖြင့် ဇယား ၂ နှင့် ဇယား ၅ သို့ ထပ်မံ ထည့်သွင်းထားသော အခြား တာဝန်များကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအား ၎င်းတို့၏ လက်ရှိနှင့် အနာဂတ်တာဝန်များကို ထမ်းရွက်လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် လုံလောက်သော စွမ်းရည်ဖြည့် အကူအညီများ ပေးရန်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်ထောင်စုအဆင့်ပါဝင်သူများသည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်လျှော့ချခြင်းမှ ထွက်ပေါ်လာသည့် အခက်အခဲများနှင့် အခွင့်အလမ်းများကို ဖြေရှင်းရေး၊ ဆွေးနွေးရေးနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအတွက် ထိရောက်သော နည်းလမ်း ဖန်တီးထားရန်။
ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ် တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရေး	<ul style="list-style-type: none"> ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဌာနများ၏ တာဝန်နှင့် အခန်းကဏ္ဍများကို ရှင်းလင်းမှု ရှိစေရန်နှင့် ၎င်းတို့၏ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအပေါ် တာဝန်ခံမှုကို မည်ကဲ့သို့ သတ်မှတ်ပေး၍ အားကောင်းအောင် လုပ်ဆောင်နိုင်မည်ကို စဉ်းစားရန်။ သင့်လျော်ပါက ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာန ဖွဲ့စည်းပုံထဲမှ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဌာနများကို ခွဲထုတ်ရန် (ဥပမာ - စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များ ပုံစံအတိုင်း)။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး များအတွက် နယ်ဘက်ဝန်ထမ်း အဖွဲ့အစည်းကို ဖွဲ့စည်းရန်။ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ကဏ္ဍသည် မတူကွဲပြားမှုရှိပြီး လူထုကို ကိုယ်စားပြုမှုရှိစေရေး လုပ်ဆောင်ရန်။
မြို့နယ်အဆင့် အုပ်ချုပ်စီမံမှု အားကောင်းစေရေး	<ul style="list-style-type: none"> ပြည်သူလူထု ပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်မည့် နည်းလမ်းများနှင့် မြို့နယ်ကော်မတီများ၏ တုံ့ပြန်ဖြည့်ဆည်းမှုကို အားကောင်းစေရန်။ မြို့နယ် အုပ်ချုပ်စီမံမှုတွင် ဒီမိုကရေစီ နည်းကျ တာဝန်ခံမှု ရှိလာစေရန် ဥပဒေ အရ (သို့မဟုတ်) ဖွဲ့စည်းပုံ ဥပဒေအရ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု လုပ်ဆောင်ရေးစဉ်းစားရန်။
ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနတွင်း လုပ်ပိုင်ခွင့်ခွဲဝေပေးခြင်း (deconcentration) ဖြစ်စဉ်ကို ပိုမိုအလေးပေးဆောင်ရွက်ရေး	<ul style="list-style-type: none"> တာဝန်ရှိ ဝန်ကြီးဌာနများသည် ဌာနတွင်း အုပ်ချုပ်စီမံရေး အဆင့်ဆင့်သို့ ပိုမို၍ ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်ခွင့်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ခွဲဝေပေးရန် မူဝါဒမူဘောင်တစ်ခု ဖန်တီးရန်။ ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်ခွင့်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့် ခွဲဝေပေးရာတွင်ပေးမည့် တာဝန်ရှိ ဝန်ကြီးဌာနများကို စွမ်းရည်မြှင့်တင်ပေးရန်နှင့် တာဝန်အသစ်များ လက်ခံရသည့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဌာနများတို့ကိုလည်း စွမ်းရည်မြှင့်တင်ပေးရန်။ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးရုံးများကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၊ လွှတ်တော်များ၊ အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများ နှင့် ရပ်ရွာလူထုတို့ဖြင့် ထိတွေ့ ညှိနှိုင်းမှု လုပ်ဆောင်စေရန်။
ပြည်သူ့ အသုံးစရိတ် စီမံခန့်ခွဲမှု၊ ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်းနှင့် အရင်းအမြစ်ခွဲဝေခြင်း အားကောင်းစေရေး	<ul style="list-style-type: none"> အထောက်အထား အခြေပြု ဦးစားပေး ရွေးချယ်မှု ဖြစ်နိုင်ရန် ဒေသန္တရအဆင့် ပါဝင်သူများကို လိုအပ်သော ပံ့ပိုးမှုပေးရန်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အသုံးစရိတ်ကျခံသည့် လုပ်ငန်းများတွင် ရှင်းလင်းမြင်သာမှု ရှိစေရန်။ ဘတ်ဂျက်ဖြစ်စဉ်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဖြစ်စေပြီး ပြင်ဆင်မှုနှင့် သုံးသပ်ခြင်းတို့အတွက် အချိန်လုံလောက်စွာ ရရှိစေရန် ပြည်ထောင်စုမှ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးသို့ လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေ ၏ ထိရောက် အကျိုးရှိမှု နှင့် တန်းတူညီမျှမှု ကို အားကောင်းစေရန်။ အဆင့်အားလုံးတွင် ကဏ္ဍချင်းချိတ်ဆက် လုပ်ဆောင်မှု အားကောင်းစေရန်။ စီမံကိန်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း ဖြစ်စဉ်များတွင် ကျား၊မ ရေးရာကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားမှု မြှင့်တင်ရန်။ ပြည်ထောင်စု ဘတ်ဂျက်ကို ပြင်ဆင်ရေးဆွဲရာတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး များ၏ ပါဝင်မှု အခန်းကဏ္ဍကို အားကောင်းစေရန်။ လွှတ်တော်မှ ပြန်လည်သုံးသပ်ရန် လုံလောက်သော အချိန်ပမာဏကို ဘတ်ဂျက်ပြုစုခြင်းတွင် ခွင့်ပြုထားရန် အပါအဝင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များ အနေဖြင့် စီမံကိန်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း၊ ဘတ်ဂျက် အကောင်အထည် ဖော်ခြင်း ဖြစ်စဉ်များကို စိစစ်ခြင်းနှင့် ထိန်းကျောင်းခြင်းများ ပိုမို ကောင်းမွန်လာစေရေး လုပ်ဆောင်ရန်။ စီမံကိန်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း ဖြစ်စဉ်များတွင် အထောက်အထား အသုံးပြုမှုကို မြှင့်တင်အားပေးရန်။
ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ကိုယ်ပိုင်ဘဏ္ဍာငွေ ရရှိမှု အားကောင်းစေရေး	<ul style="list-style-type: none"> ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့်တွင် အခွန်မူဝါဒ နှင့် စည်းကြပ်မှု အားကောင်းစေရန်။ ပစ္စည်းခွန် ကောက်ခံမှု ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းကဲ့သို့ ကိုယ်ပိုင်ဘဏ္ဍာငွေ တိုးမြှင့်ရရှိအောင် လုပ်ဆောင်နိုင်မည့် နည်းလမ်းများ စဉ်းစားရန်။ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်စီမံမှု လွတ်လပ်စေရန်နှင့် ဘဏ္ဍာငွေရရှိမှု တိုးမြှင့်ရန် လိုင်စင်လေလံစနစ်ကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု လုပ်ဆောင်ရန် စဉ်းစားရန်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများကို ကိုယ်ပိုင်ဘဏ္ဍာငွေရရှိမှုအပေါ် ပိုမိုထိန်းချုပ်ခွင့်ပေးခြင်းဖြင့် ဘဏ္ဍာငွေ စုဆောင်းနိုင်ရေးအတွက် တွန်းအားပေးရန်။
ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်တွင် ဖက်ဒရယ် ဆွေးနွေးမှုများနှင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်း အစီအစဉ်များကို ပိုမိုချိတ်ဆက်မှု ရှိစေရေး	<ul style="list-style-type: none"> ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်တွင် ဆက်နွယ်ပါဝင် လုပ်ဆောင်သူများကို ဘဏ္ဍာရေး၊ အုပ်ချုပ်စီမံရေးနှင့် နိုင်ငံရေး အရ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်း အသိပညာများ မျှဝေပေးရန်။ ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်တွင် ဆက်နွယ်ပါဝင် လုပ်ဆောင်သူများကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်းဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးပြောဆိုမှုများတွင် ပါဝင်စေရန်နှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများနှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၏ ချိတ်ဆက်မှုကို တိုးမြှင့်လာစေရန်။

နောက်ဆက်တွဲ

- နောက်ဆက်တွဲ (က) စာတမ်းအတွက် ပြုလုပ်ခဲ့သော တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများ
- နောက်ဆက်တွဲ (ခ) တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်ဥပဒေပြုစာရင်း (ဇယား ၂)
- နောက်ဆက်တွဲ (ဂ) ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ၊ ဇယား ၅
- နောက်ဆက်တွဲ (ဃ) ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ အခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ
- နောက်ဆက်တွဲ (င) တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော် ဒုတိယသက်တမ်းအတွင်း ပြဌာန်းခဲ့သည့် ဥပဒေများ
- နောက်ဆက်တွဲ (စ) တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် လွှတ်တော်ကော်မတီများ (၂၄-၄-၂၀၁၈ အထိ)
- နောက်ဆက်တွဲ (ဆ) တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် ဝန်ကြီးချုပ်များ စာရင်း
- နောက်ဆက်တွဲ (ဇ) တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရဖွဲ့စည်းပုံ နမူနာ
- နောက်ဆက်တွဲ (ဈ) မြို့နယ်အဆင့်ဌာနများ နမူနာစာရင်း
- နောက်ဆက်တွဲ (ည) မြို့နယ်အဆင့်ကော်မတီများ နမူနာစာရင်း
- နောက်ဆက်တွဲ (ဋ) အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန၏ ကဏ္ဍနှစ်ရပ်
- နောက်ဆက်တွဲ (ဌ) မြို့နယ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံး ဖွဲ့စည်းပုံနမူနာ
- နောက်ဆက်တွဲ (ဍ) လွှတ်တော်ရုံးဖွဲ့စည်းပုံနမူနာ

နောက်ဆက်တွဲ (က)

စာတမ်းအတွက် ပြုလုပ်ခဲ့သော တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများ

ပြည်နယ်/ တိုင်း	မေးမြန်းခဲ့သည့် ကာလ	တွေ့ဆုံ မေးမြန်းမှု/ ဦးတည် အုပ်စု	တစ်ဦးချင်းတွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများ					
			ပြည်နယ်/ တိုင်း အစိုးရ အဖွဲ့ဝင်	ပြည်နယ်/ တိုင်း လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်	အစိုးရ အရာရှိ	အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်း	ပါတီ	အခြား*
တနင်္သာရီ	ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀၁၈	၉	၄	၈	၃	၁		
ရန်ကုန်	မတ်-ဇူလိုင် ၂၀၁၈	၄	၁	၃			၂	၅
ပဲခူး	မတ် ၂၀၁၈	၅	၁	၁	၆			
ကရင်	မတ် ၂၀၁၈	၁၉	၇	၁	၁၆	၃	၃	
မွန်	မတ် ၂၀၁၈	၁၄	၄	၄	၆	၁	၂	
ရှမ်း	မေ၊ ဇွန် ၂၀၁၈	၆	၂	၆		၂	၅	
နေပြည်တော်	ဇွန် ၂၀၁၈	၃			၂			၁
စုစုပေါင်း		ဆက်နွယ် ပါဝင်သူပေါင်း ၁၀၀	၁၉	၂၃	၃၃	၇	၁၂	၆

နောက်ဆက်တွဲ (ခ)

တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် ဥပဒေပြုစာရင်း (ဇယား ၂)

၁။ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် စီမံကိန်းကဏ္ဍ

- (က) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း၊
- (ခ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေ၊
- (ဂ) မြေယာခွန်၊
- (ဃ) ယစ်မျိုးခွန် (မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေတတ်သည့် ဆေးဝါးများ မပါ)၊
- (င) အဆောက်အအုံနှင့် မြေခွန်၊ ရေခွန်၊ လမ်းမီးခွန်၊ ဘီးခွန်စသည့် စည်ပင် သာယာရေးဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- (စ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်များ၏ ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ၊
- (ဆ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ပိုင်ပစ္စည်းများ ရောင်းချခြင်း၊ ငှားရမ်းခြင်းနှင့် အခြားနည်းဖြင့်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- (ဇ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေများ ပြည်တွင်း၌ထုတ်ချေး ခြင်း၊
- (ဈ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေများ ပြည်တွင်း၌ ရင်းနှီး ဖြုပ်နှံခြင်း၊
- (ည) ဒေသန္တရစီမံကိန်း၊
- (ဋ) အသေးစားငွေချေးလုပ်ငန်း။

၂။ စီးပွားရေးကဏ္ဍ

- (က) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်သည့် စီးပွားရေးကိစ္စများ၊
- (ခ) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်သည့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးကိစ္စများ၊
- (ဂ) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်သည့် သမဝါယမကိစ္စများ။

၃။ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြူရေးကဏ္ဍ

- (က) လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး၊
- (ခ) အပင်နှင့်သီးနှံဖျက်ပိုးမွှားရောဂါ ကာကွယ်ရေးနှင့် နှိမ်နင်းရေး၊
- (ဂ) ဓာတ်မြေဩဇာ စနစ်တကျ သုံးစွဲရေးနှင့် သဘာဝမြေဩဇာများ စနစ်တကျ ထုတ်လုပ်သုံးစွဲရေး၊
- (ဃ) စိုက်ပျိုးရေး ချေးငွေနှင့် စုငွေများ၊
- (င) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသော ဆည်မြောင်း၊ တာတမံ၊ ရေကန်၊ ရေနုတ်မြောင်းနှင့် စိုက်ပျိုးရေးရရှိရေး လုပ်ငန်းများ၊
- (စ) ရေချိုငါးလုပ်ငန်း၊
- (ဆ) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးနှင့် စနစ်တကျ ထိန်းကျောင်းရေး။

၄။ စွမ်းအင်၊ လျှပ်စစ်၊ သတ္တုနှင့် သစ်တောကဏ္ဍ

- (က) ပြည်ထောင်စုက စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသည့် အကြီးစားလျှပ်စစ်ဓာတ်အား ထုတ်လုပ် ဖြန့်ဖြူးရေးမှအပ မဟာဓာတ်အားလိုင်းနှင့် ဆက်သွယ်ခြင်းမရှိသော တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသည့် အလတ်စားနှင့် အသေးစား လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးရေး၊
- (ခ) ဆားနှင့်ဆားထွက်ပစ္စည်း၊
- (ဂ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ကျောက်မျက်ရတနာ ဖြတ် တောက်ခြင်း၊ သွေးခြင်း၊
- (ဃ) ကျေးရွာထင်းစိုက်ခင်း၊
- (င) အပန်းဖြေစခန်းများ၊ တိရစ္ဆာန်ဥယျာဉ်၊ ရုက္ခဗေဒဥယျာဉ်။

၅။ စက်မှုလက်မှုကဏ္ဍ

- (က) ပြည်ထောင်စုအဆင့်က ဆောင်ရွက်ရန် သတ်မှတ်ထားသည့် စက်မှုလုပ်ငန်း များမှအပ အခြားစက်မှုလုပ်ငန်းများ၊
- (ခ) အိမ်တွင်းစက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများ။

၆။ စိုက်ပျိုးရေး၊ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် ဆောက်လုပ်ရေးကဏ္ဍ

- (က) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသည့် ဆိပ်ကမ်းများ၊ သင်္ဘောဆိပ်များ၊ ဆိပ်ခံများ၊
- (ခ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသည့်လမ်းများ၊ တံတားများ၊
- (ဂ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်းသာ သွားလာသည့် ပုဂ္ဂလိက ယာဉ်များ စနစ်တကျပြေးဆွဲနိုင်ရေး။

၇။ လူမှုရေးကဏ္ဍ

- (က) ပြည်ထောင်စုက ချမှတ်ထားသည့် တိုင်းရင်းဆေးဆိုင်ရာ မူဝါဒများနှင့် မဆန့်ကျင်သော တိုင်းရင်းဆေးဆိုင်ရာကိစ္စများ၊
- (ခ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း လူမှုဝန်ထမ်းလုပ်ငန်းများ၊ (ဂ) မီးဘေးနှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ ကြိုတင်ကာကွယ်ရေး၊
- (ဃ) ကုန်တင်ကုန်ချလုပ်ငန်း၊
- (င) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသည့် -
 - (၁) ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များထိန်းသိမ်းရေး၊
 - (၂) ပြတိုက်နှင့်တက္ကသိုလ်တိုက်များ။
- (စ) ဇာတ်ရုံ၊ ရုပ်ရှင်ရုံနှင့် ဗီဒီယိုရုံ၊
- (ဆ) ဓာတ်ပုံ၊ ပန်းချီ၊ ပန်းပု စသည့်ပြပွဲများ။

၈။ စီမံခန့်ခွဲရေးကဏ္ဍ

- (က) စည်ပင်သာယာရေး၊
- (ခ) မြို့ရွာနှင့် အိုးအိမ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊ (ဂ) ဂုဏ်ထူးဆောင်လက်မှတ်များနှင့် ဂုဏ်ထူးဆောင်ဆုပစ္စည်းများ။

နောက်ဆက်တွဲ (ဂ)

၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ဇယား ၅

- ၁။ မြေယာခွန်၊
- ၂။ ယစ်မျိုးခွန်၊
- ၃။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသည့် ဆည်များ၊ တာတမံများကို အရင်းခံသည့် ရေခွန်၊ တာတမံခွန်နှင့် ထိုဆည်များ၊ တာတမံများ၏ ရေအားဖြင့် ထုတ်လုပ်ရရှိသည့် လျှပ်စစ်ဓာတ်အားသုံးစွဲခ၊
- ၄။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသည့်လမ်းများ၊ တံတားများ ဖြတ်သန်းခ၊
- ၅။ (က) ရေချိုငါးလုပ်ငန်းအပေါ်တွင် စည်းကြပ်ကောက်ခံသည့် ဘဏ္ဍာတော်ကြေး၊
(ခ) သတ်မှတ်ထားသော အကွာအဝေးအတွင်း ပင်လယ်ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းအပေါ်တွင် စည်းကြပ်ကောက်ခံသည့် ဘဏ္ဍာတော်ကြေး။
- ၆။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် ကုန်းလမ်း၊ ရေလမ်းသုံးယာဉ်များဆိုင်ရာ ဥပဒေအရ စည်းကြပ်သောခွန်၊
- ၇။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ပိုင်ပစ္စည်းများ ရောင်းရငွေနှင့် ငှားရမ်းခများ၊ ယင်းပစ္စည်းများမှ ရရှိသော အခြားအကျိုးအမြတ်များ၊
- ၈။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်များက ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများအတွက် သတ်မှတ် ကောက်ခံသည့် အခကြေးငွေများ၊ အခွန်အခများနှင့် အခြားရငွေများ၊
- ၉။ တိုင်းဒေသကြီးတရားလွှတ်တော် သို့မဟုတ် ပြည်နယ်တရားလွှတ်တော် အပါအဝင် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်းရှိ တရားရုံးများက ချမှတ်သည့် ဒဏ်ငွေများ၊ ဝန်ဆောင်မှုအတွက် ကောက်ခံသည့် အခွန်အခများနှင့် အခြားရငွေများ၊
- ၁၀။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေများ ထုတ်ချေးသဖြင့် ရရှိသော အတိုးများ၊
- ၁၁။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဖြင့်ရရှိသည့် အကျိုးအမြတ်များ၊
- ၁၂။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်းရှိ သစ်တောများမှ အောက်ပါပစ္စည်းများ ထုတ်ယူသည့်အတွက် ကောက်ခံသည့်အခွန်အခများ
(က) ကျွန်းနှင့်သတ်မှတ်သောသစ်မာများမှအပ ကျန်သစ်များအပေါ်တွင် ကောက်ခံသည့်အခွန်၊
(ခ) ထင်း၊ မီးသွေး၊ ကြိမ်၊ ဝါး၊ ငှက်သိုက်၊ ရှားစေး၊ သနပ်ခါး၊ ထင်းရှူးဆီ၊ သစ်မွှေး၊ ပျားထွက်ပစ္စည်းများ စသည်တို့အပေါ် ကောက်ခံသည့်အခွန်။
- ၁၃။ မှတ်ပုံတင်ကြေး၊
- ၁၄။ ပွဲခွန်၊
- ၁၅။ ဆားခွန်၊
- ၁၆။ ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေမှ ရရှိသည့်ဘဏ္ဍာငွေများ၊
- ၁၇။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်းရှိ စည်ပင်သာယာရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့ အစည်းများ၏ ထည့်ဝင်ငွေများ၊
- ၁၈။ ပိုင်ရှင်မပေါ်သော သွင်းထားငွေများနှင့်ပစ္စည်းများ၊
- ၁၉။ ရတနာသိုက်။

နောက်ဆက်တွဲ (ဃ)

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ အခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေ (၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ဥပဒေအမှတ် ၄၅ ။)
 ၁၃၇၇ ခုနှစ်၊ ဒုတိယဝါဆိုလဆန်း ၆ ရက်
 (၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၂ ရက်)

ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သည် ၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၈ ရက်တွင် ပြည်ထောင်စုသမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေကို (၂၀၀၈ ခုနှစ်) ပုဒ်မ ၄၃၆ ပုဒ်မခွဲ (ခ) နှင့်အညီ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် အားလုံး၏ ၇၅ ရာခိုင်နှုန်းကျော် ထောက်ခံ ဆန္ဒမဲဖြင့် အတည်ပြုချက်အရ ဤဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းလိုက်သည်။

၁။ ဤဥပဒေကို ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေဟု ခေါ်တွင်စေရမည်။

၂။ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ဇယား ၂ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် ဥပဒေပြု စာရင်းတွင်-

(က) အပိုဒ် ၁ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် စီမံကိန်းကဏ္ဍ၌ ပါရှိသော အပိုဒ်ခွဲ (၄) ၏ နောက်တွင် အပိုဒ်ခွဲ (၄)၊ (၅)၊ (၆)၊ (၇)၊ (၈)၊ (၉)၊ (၁၀) နှင့် (၁၁) တို့အဖြစ် အောက်ပါအတိုင်း ဖြည့်စွက်ရမည်-

- (၄) ပြည်ထောင်စုကပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် အရင်းအနှီး၊
- (၅) ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် အာမခံလုပ်ငန်း၊
- (၆) ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ဝင်ငွေခွန်၊
- (၇) ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ကုန်သွယ် လုပ်ငန်းခွန်၊
- (၈) ပြည်ထောင်စုကပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ပြည်တွင်း ပြည်ပမှ ငွေချေးယူခြင်း၊
- (၉) ပြည်ထောင်စုကပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ပစ္စည်း ရယူခြင်း၊
- (၁၀) ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွက် ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ပြည်ပမှ ငွေကြေး အကူအညီနှင့်အထောက်အပံ့ရယူခြင်း။"

(ခ) အပိုဒ် ၂ စီးပွားရေးကဏ္ဍ၌ ပါရှိသော အပိုဒ်ခွဲ (ဂ) ၏နောက်တွင် အပိုဒ်ခွဲ (ဃ) နှင့်(င) တို့အဖြစ် အောက်ပါအတိုင်းဖြည့်စွက်ရမည်-

- (ဃ) ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ဟိုတယ်နှင့် တည်းခိုခန်းလုပ်ငန်း၊
- (င) ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ခရီး သွားလာရေး လုပ်ငန်း။"

(ဂ) အပိုဒ် ၃ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြူရေးကဏ္ဍ၌ ပါရှိသော အပိုဒ်ခွဲ (ဆ) ၏ နောက်တွင် အပိုဒ်ခွဲ (ဇ)၊ (ဈ)၊ (ည)၊ (ဋ) နှင့် (ဌ) တို့အဖြစ် အောက်ပါ အတိုင်း ဖြည့်စွက်ရမည်-

- (ဇ) ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် မြေလွတ်၊ မြေလပ် နှင့် မြေရိုင်းများ ဖော်ထုတ်ခြင်း၊
- (ဈ) ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် စာချုပ် စာတမ်း မှတ်ပုံတင်ခြင်း၊
- (ည) ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် စိုက်ပျိုးရေး သုတေသန လုပ်ငန်း၊
- (ဋ) ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ပင်လယ် ကမ်းနီး ငါးလုပ်ငန်း၊
- (ဌ) ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မိုးလေဝသလုပ်ငန်း။"

(ဃ) အပိုဒ် ၄ စွမ်းအင်၊ လျှပ်စစ်၊ သတ္တုနှင့်သစ်တောကဏ္ဍ၌ ပါရှိသော အပိုဒ်ခွဲ (င) ၏ နောက်တွင် အပိုဒ်ခွဲ (စ)၊ (ဆ)၊ (ဇ)၊ (ဈ)၊ (ည) နှင့် (ဋ) တို့အဖြစ် အောက်ပါအတိုင်း ဖြည့်စွက်ရမည်-

- (စ) ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် အတွင်းက ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် မိမိ ထုတ်လုပ်သော သယံဇာတများကို အချိုးအစား သတ်မှတ် ပေးရေး၊
- (ဆ) ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် သတ္တုအသေးစား နှင့် လက်လုပ်လက်စား လုပ်ငန်း၊
- (ဇ) ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် သတ္တုတွင်း အလုပ်သမား ဘေးကင်းရေး၊ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ပြန်လည်ပြုပြင်တည်ဆောက်ရေး၊
- (ဈ) ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ကျောက်မျက် ရတနာ အသေးစားနှင့် လက်လုပ်လက်စား လုပ်ငန်း၊
- (ည) ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ကျွန်းနှင့် အုပ်စု (၁) အမျိုးအစားတွင် ပါဝင်သော သစ်ယာ၊ အင်ကြင်း၊ ပျဉ်းကတိုး၊ ပိတောက်၊ သယံဇာတ၊ တမလန်း မှအပ ကျန်သစ်များ၊
- (ဋ) ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် အတွင်း စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသည့် တောရိုင်း တိရစ္ဆာန်များ၊ သဘာဝအပင်များနှင့် သဘာဝ နယ်မြေများ အပါအဝင် ပတ်ဝန်းကျင် ကာကွယ်ရေးနှင့် ထိန်းသိမ်းရေး။"

(င) အပိုဒ် ၅ စက်မှုလက်မှုကဏ္ဍ၌ ပါရှိသော အပိုဒ်ခွဲ (ခ) ၏ နောက်တွင် အပိုဒ်ခွဲ (ဂ) အဖြစ် အောက်ပါအတိုင်း ဖြည့်စွက်ရမည်-
(ဂ) ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် စက်မှုဇုန် များ။"

(စ) အပိုဒ် ၆ ပို့ဆောင်ရေး၊ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် ဆောက်လုပ်ရေးကဏ္ဍ၌ ပါရှိသော အပိုဒ်ခွဲ (ဂ) ၏နောက်တွင် အပိုဒ်ခွဲ (ဃ)၊ (င)၊ (စ)၊ (ဆ) နှင့်
(ဇ) တို့အဖြစ် အောက်ပါအတိုင်း ဖြည့်စွက်ရမည်-
(ဃ) ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ရေကြောင်း
လမ်းများ ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရေး၊
(င) ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ရေအရင်း
အမြစ်နှင့် မြစ်ချောင်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊
(စ) ပြည်ထောင်စုက စီမံခန့်ခွဲသည့် လုပ်ငန်းများမှအပ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် အစိုးရက ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသော စက်လှေ
နှင့် သင်္ဘောငယ်များ တည်ဆောက်ရေးနှင့် ပြင်ဆင် ထိန်းသိမ်းရေး၊
(ဆ) ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် လေကြောင်း
သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊
(ဇ) ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် အိမ်ယာနှင့်
အဆောက်အအုံများ။

(ဆ) အပိုဒ် ၇ လူမှုရေးကဏ္ဍ၌ ပါရှိသောအပိုဒ်ခွဲ (ဆ) ၏နောက်တွင် အပိုဒ်ခွဲ (ဇ)၊ (ဈ)၊ (ည)၊ (ဋ)၊ (ဌ)နှင့် (ဍ) တို့အဖြစ် အောက်ပါအတိုင်း
ဖြည့်စွက်ရမည်-
(ဇ) ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် အခြေခံပညာ
ကျောင်းများ စီမံရေးကိစ္စရပ်များ၊
(ဈ) ပြည်ထောင်စုကပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ကုသိုလ်ဖြစ် ဆေးရုံ များနှင့်
ဆေးခန်းများ၊ ပုဂ္ဂလိကဆေးရုံများနှင့် ဆေးခန်းများ၊
(ည) ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် အစား အသောက်၊
ဆေးဝါး၊ ဆေးပစ္စည်းနှင့် အလှကုန် စသည်တို့ တပရောနှော ထုတ်လုပ်ရောင်းချခြင်းမှ ကာကွယ်ရေး၊
(ဋ) ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ကလေး
သူငယ်များ၊ လူငယ်များ၊ အမျိုးသမီးများ၊ မသန်မစွမ်း သူများ၊ သက်ကြီးရွယ်အိုများ၊ အခြေအနေမဲ့များအား စောင့်ရှောက်ရေး၊
(ဌ) ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ကယ်ဆယ် ရေးနှင့်
ပြန်လည်ထူထောင်ရေးကိစ္စရပ်များ၊
(ဍ) ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် စာပေ၊ သဘင်၊
ဂီတ၊ ရိုးရာပန်း၊ ရုပ်ရှင်နှင့် ဗီဒီယို လုပ်ငန်းများ။

(ဇ) အပိုဒ် ၈ စီမံခန့်ခွဲရေးကဏ္ဍ၌ ပါရှိသော အပိုဒ်ခွဲ (ဂ) ၏ နောက်တွင် အပိုဒ်ခွဲ (ဃ) နှင့် (င) တို့အဖြစ် အောက်ပါအတိုင်း ဖြည့်စွက်ရမည်-
(ဃ) ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ယစ်မျိုး
စီမံခန့်ခွဲခွင့် ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ၊
(င) ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် နယ်စပ်ဒေသ
ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းနှင့် ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ။

၃။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ဇယား ၅ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်များက ကောက်ခံရမည့် အခွန်အခများ ဥပဒေပြုစာရင်းတွင် ပါရှိသော အပိုဒ်
၁၉ ၏နောက်တွင် အပိုဒ် ၂၀၊ ၂၁၊ ၂၂၊ ၂၃၊ ၂၄၊ ၂၅၊ ၂၆၊ ၂၇၊၂၈၊၂၉၊ ၃၀၊ ၃၁၊ ၃၂၊ ၃၃၊ ၃၄၊၃၅၊ ၃၆၊ ၃၇၊ ၃၈ နှင့် ၃၉ တို့အဖြစ်အောက်ပါအတိုင်း
ဖြည့်စွက်ရမည်-
၂၀။ ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်းဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် အရင်းအနှီးဆိုင်ရာ
အခွန်အခများ၊
၂၁။ ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် အာမခံလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ
အခွန်အခများ၊
၂၂။ ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ဝင်ငွေခွန်ဆိုင်ရာ
အခွန်အခများ။

- ၂၃။ ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်ဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- ၂၄။ ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် အကောက်အခွန်ဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- ၂၅။ ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ဟိုတယ်နှင့်တည်းခိုခန်းဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- ၂၆။ ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ခရီးသွားလာရေးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- ၂၇။ ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် စာချုပ်စာတမ်း မှတ်ပုံတင်ခြင်း ဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- ၂၈။ ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ပင်လယ်ကမ်းနီး ငါးလုပ်ငန်း ဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- ၂၉။ ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ရေနံ၊ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- ၃၀။ ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် သတ္တုနှင့်သတ္တုတွင်းဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- ၃၁။ ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ကျောက်မျက်ရတနာဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- ၃၂။ ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ကျွန်းနှင့် အုပ်စု(၁) အမျိုးအစား တွင် ပါဝင်သော သစ်ယာ၊ အင်ကြင်း၊ ပျဉ်းကတိုး၊ ပိတောက်၊ သယံဇာတ၊ တမလန်းမှအပ ကျန်သစ် အမျိုးအစားများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အခွန်အခများ၊
- ၃၃။ ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် စက်မှုလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- ၃၄။ ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် စက်လှေ၊ သင်္ဘောငယ်များ တည်ဆောက်ရေးနှင့် ပြင်ဆင် ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- ၃၅။ ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် လေကြောင်း သယ်ယူ ပို့ဆောင်ရေး ဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- ၃၆။ ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် အိမ်ရာနှင့် အဆောက်အအုံများ ဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- ၃၇။ ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ကိုယ်ပိုင်ကျောင်းနှင့် သင်တန်း များဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- ၃၈။ ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ပုဂ္ဂလိက ဆေးရုံများနှင့် ဆေးခန်းများဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- ၃၉။ ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် စာပေ၊ သဘင်၊ ဂီတ၊ ရိုးရာပန်း၊ ရုပ်ရှင်၊ ဝီဒီယိုဆိုင်ရာ အခွန်အခများ။"

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေအရ ကျွန်ုပ် လက်မှတ် ရေးထိုးသည်။

(ပုံ) သိန်းစိန်
 နိုင်ငံတော်သမ္မတ
 ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်

နောက်ဆက်တွဲ (င)

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော် ဒုတိယသက်တမ်းအတွင်း ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည့် ဥပဒေများ

ပြည်နယ်/တိုင်း	ခုနှစ်		
	၂၀၁၆	၂၀၁၇	၂၀၁၈
ကချင်	<p>၁။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ကချင်ပြည်နယ်၏ ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ (၄/၂၀၁၆)</p>	<p>၁။ ၂၀၁၆-၂၀၁၇ ခု၊ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်၊ ကချင်ပြည်နယ်၏ နောက်ထပ် ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေသုံးစွဲရေးဥပဒေ (၁/၂၀၁၇)</p> <p>၂။ ကချင်ပြည်နယ်ကျေးရွာထင်း စိုက်ခင်းဥပဒေကို ဒုတိယအကြိမ်ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေ(၂/၂၀၁၇)</p> <p>၃။ ကချင်ပြည်နယ်၏ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ် ဒေသန္တရစီမံကိန်း ဥပဒေ (၃/၂၀၁၇)</p> <p>၄။ ၂၀၁၇ ခုနှစ် ကချင်ပြည်နယ်၏ ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာဥပဒေ (၄/၂၀၁၇)</p> <p>၅။ ကချင်ပြည်နယ် သက်ကြီးရွယ်အို များဆိုင်ရာ ဥပဒေ (၅/၂၀၁၇)</p> <p>၆။ ကချင်ပြည်နယ် ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းများ ဥပဒေ(၆/၂၀၁၇)</p> <p>၇။ ကချင်ပြည်နယ် စည်ပင်သာယာရေး ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေ (၇/၂၀၁၇)</p> <p>၈။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ခု၊ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်၊ ကချင်ပြည်နယ်၏ နောက်ထပ် ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေသုံးစွဲရေးဥပဒေ (၈/၂၀၁၇)</p>	<p>၁။ ကချင်ပြည်နယ်ရေချိုငါးလုပ်ငန်းဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ (၁/၂၀၁၈)</p> <p>၂။ ကချင်ပြည်နယ်၏ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဧပြီလမှ စက်တင်ဘာလအထိ (၆) လ ဒေသန္တရ စီမံကိန်းဥပဒေ (၂/၂၀၁၈)</p> <p>၃။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ကချင်ပြည်နယ်၏ ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေ (၃/၂၀၁၈)</p> <p>၄။ ကချင်ပြည်နယ်၏ ၂၀၁၈ ဧပြီလမှ စက်တင်ဘာလအထိ (၆) လ ဒေသန္တရ စီမံကိန်းဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ (၄/၂၀၁၈)</p> <p>၅။ ကချင်ပြည်နယ်မြေယာခွန်ဥပဒေ (၅/၂၀၁၈)</p>

ပြည်နယ်/တိုင်း	ခုနှစ်		
	၂၀၁၆	၂၀၁၇	၂၀၁၈
ကယား	<p>၁။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ကယားပြည်နယ်၏ ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေ (၁)</p> <p>၂။ ၂၀၁၆-၂၀၁၇ ခု၊ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ကယားပြည်နယ်၏ နောက်ထပ် ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေသုံးစွဲရေး ဥပဒေ (၂)</p>	<p>၁။ ၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်၊ ဒေသန္တရ စီမံကိန်းဥပဒေ (၃)</p> <p>၂။ ၂၀၁၇ ခုနှစ် ကယားပြည်နယ်၏ ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေ(၄)</p> <p>၃။ ကယားပြည်နယ်၏ ပြတိုက်နှင့် စာကြည့်တိုက်များ ဥပဒေ(၅)</p> <p>၄။ ကယားပြည်နယ် ဂုဏ်ထူးဆောင် လက်မှတ်နှင့် ဂုဏ်ထူးဆောင် ဆုပစ္စည်းများ ချီးမြှင့် အပ်နှင်းခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေ(၆)</p> <p>၅။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ခု ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ကယားပြည်နယ်၏ နောက်ထပ် ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေသုံးစွဲရေး ဥပဒေ(၇)</p> <p>၆။ ကယားပြည်နယ် မြေယာခွန်ဥပဒေ (၈)</p> <p>၇။ ကယားပြည်နယ် ပုဂ္ဂလိက မော်တော်ယာဉ်များ စနစ်တကျ ပြေးဆွဲခြင်းဆိုင်ရာ နည်းဥပဒေ</p> <p>၈။ ကယားပြည်နယ် ဂုဏ်ထူးဆောင် လက်မှတ်နှင့် ဂုဏ်ထူးဆောင်ဆု ပစ္စည်းများ ချီးမြှင့်အပ်နှင်းခြင်း ဆိုင်ရာ နည်းဥပဒေ</p>	<p>၁။ ကယားပြည်နယ်၏ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဧပြီလမှ စက်တင်ဘာလအထိ (၆) လ ဒေသန္တရ စီမံကိန်းဥပဒေ (၉)</p> <p>၂။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ကယားပြည်နယ်၏ ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေ (၁၀)</p>
ကရင်	<p>၁။ ကရင်ပြည်နယ် သဘာဝ မြေဩဇာများ စနစ်တကျ ထုတ်လုပ် သုံးစွဲရေး ဥပဒေ (၃/၂၀၁၆)</p> <p>၂။ ကရင်ပြည်နယ် ရေချိုငါးလုပ်ငန်း ဥပဒေကို ဖြည့်စွက်သည့် ဥပဒေ (၄/၂၀၁၆)</p> <p>၃။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေ(၅/၂၀၁၆)</p> <p>၄။ ကရင်ပြည်နယ် အိမ်တွင်း စက်မှု လက်မှု လုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးရေး ဥပဒေ (၆/၂၀၁၆)</p> <p>၅။ ကရင်ပြည်နယ် ချေးငွေလုပ်ငန်း ဥပဒေ (၇/၂၀၁၆)</p> <p>၆။ ကရင်ပြည်နယ် ပြတိုက်နှင့် စာကြည့်တိုက်များ ကြီးကြပ်ရေး ဥပဒေ (၈/၂၀၁၆)</p> <p>၇။ ၂၀၁၆-၂၀၁၇ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ကရင်ပြည်နယ်၏ နောက်ထပ် ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေသုံးစွဲရေး ဥပဒေ (၉/၂၀၁၆)</p>	<p>၁။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ် ကရင်ပြည်နယ်၏ ဒေသန္တရ စီမံကိန်းဥပဒေ (၁/၂၀၁၇)</p> <p>၂။ ၂၀၁၇ ခုနှစ် ကရင်ပြည်နယ်၏ ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေ (၂/၂၀၁၇)</p> <p>၃။ ကရင်ပြည်နယ်မြေယာခွန်ဥပဒေ (၃/၂၀၁၇)</p> <p>၄။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ် ကရင်ပြည်နယ်၏ နောက်ထပ်ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေသုံးစွဲရေး ဥပဒေ (၄/၂၀၁၇)</p> <p>၅။ ကရင်ပြည်နယ် အပန်းဖြေစခန်းများ၊ တိရစ္ဆာန်နှင့် ရုက္ခဗေဒ ဥယျာဉ်ဥပဒေ(၅/၂၀၁၇)</p>	<p>၁။ ကရင်ပြည်နယ်၏ ၂၀၁၈ ခုနှစ် (ဧပြီလမှ စက်တင်ဘာလအထိ) ဒေသန္တရ စီမံကိန်းဥပဒေ (၁/၂၀၁၈)</p> <p>၂။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ကရင်ပြည်နယ်၏ ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာဥပဒေ (၂/၂၀၁၈)</p> <p>၃။ ကရင်ပြည်နယ် မြေယာခွန်ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ(၃/၂၀၁၈)</p>

ပြည်နယ်/တိုင်း	ခုနှစ်		
	၂၀၁၆	၂၀၁၇	၂၀၁၈
ချင်း	<p>၁။ ၂၀၁၆-၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ချင်းပြည်နယ်၏ ဒေသန္တရ စီမံကိန်းဥပဒေ (၁/၂၀၁၆)</p> <p>၂။ ၂၀၁၆-၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ချင်းပြည်နယ်၏ ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေ (၂/၂၀၁၆)</p> <p>၃။ ငွေတိုးချစားသူများ ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ (၃/၂၀၁၆)</p> <p>၄။ စည်ပင်သာယာရေး ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ (၄/၂၀၁၆)</p> <p>၅။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ချင်းပြည်နယ်၏ ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ (၅/၂၀၁၆)</p> <p>၆။ ၂၀၁၆-၂၀၁၇ခုနှစ်၊ ချင်းပြည်နယ်၏ နောက်ထပ် ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေသုံးစွဲရေးဥပဒေ (၆/၂၀၁၆)</p>	<p>၁။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ချင်းပြည်နယ်၏ ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေ (၁/၂၀၁၇)</p> <p>၂။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ချင်းပြည်နယ်၏ ဒေသန္တရစီမံကိန်းဥပဒေ (၂/၂၀၁၇)</p> <p>၃။ အိမ်တွင်း စက်မှုလက်မှု လုပ်ငန်းဥပဒေ (၃/၂၀၁၇)</p> <p>၄။ ငွေတိုးချစားသူများ ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ (၄/၂၀၁၇)</p> <p>၅။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ချင်းပြည်နယ်၏ နောက်ထပ်ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေ (၅/၂၀၁၇)</p>	<p>၁။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဧပြီလမှ စက်တင်ဘာလ အထိ (၆)လ ဒေသန္တရ စီမံကိန်း ဥပဒေ (၁/၂၀၁၈)</p> <p>၂။ ၂၀၁၈ ခုနှစ် ချင်းပြည်နယ်၏ ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေ (၂/၂၀၁၈)</p>
မွန်	<p>၁။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် မွန်ပြည်နယ်၏ ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေ(၃/၂၀၁၆)</p> <p>၂။ မွန်ပြည်နယ် အလတ်စားနှင့် အသေးစား ပုဂ္ဂလိက လျှပ်စစ်ဓါတ်အား ထုတ်လုပ် ဖြန့်ဖြူးရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေ (၄/၂၀၁၆)</p>	<p>၁။ ၂၀၁၆-၂၀၁၇ ခု ဘဏ္ဍာရေးနှစ် မွန်ပြည်နယ်၏ နောက်ထပ် ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေသုံးစွဲရေး ဥပဒေ (၁/၂၀၁၇)</p> <p>၂။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ် မွန်ပြည်နယ် ဒေသန္တရစီမံကိန်း ဥပဒေ (၂/၂၀၁၇)</p> <p>၃။ ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ မွန်ပြည်နယ်၏ ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေ (၃/၂၀၁၇)</p> <p>၄။ မွန်ပြည်နယ် စည်ပင်သာယာရေး ဆိုင်ရာဥပဒေ (၄/၂၀၁၇)</p> <p>၅။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ခု ဘဏ္ဍာရေးနှစ်၊ မွန်ပြည်နယ်၏ နောက်ထပ် ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေ သုံးစွဲရေး ဥပဒေ (၅/၂၀၁၇)</p> <p>၆။ မွန်ပြည်နယ် စည်ပင်သာယာရေး ဆိုင်ရာ အခွန်၊ အခ၊ အကောက်များ ဥပဒေ (၆/၂၀၁၇)</p>	<p>၁။ မွန်ပြည်နယ် ငါးလုပ်ငန်းဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ (၁/၂၀၁၈)</p> <p>၂။ ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဧပြီလမှ စက်တင်ဘာလ (၆) လ မွန်ပြည်နယ် ဒေသန္တရ စီမံကိန်းဥပဒေ(၂/၂၀၁၈)</p> <p>၃။ ၂၀၁၈ ခုနှစ် မွန်ပြည်နယ်၏ ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေ (၃/၂၀၁၈)</p>

ပြည်နယ်/တိုင်း	ခုနှစ်		
	၂၀၁၆	၂၀၁၇	၂၀၁၈
ရခိုင်	<p>၁။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် ရခိုင်ပြည်နယ်၏ ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေ (၃/၂၀၁၆)</p> <p>၂။ ၂၀၁၆-၂၀၁၇ ခု ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ရခိုင်ပြည်နယ်၏ နောက်ထပ် ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေသုံးစွဲရေး ဥပဒေ (၄/၂၀၁၆)</p>	<p>၁။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ရခိုင်ပြည်နယ်၏ ဒေသန္တရ စီမံကိန်းဥပဒေ (၁/၂၀၁၇)</p> <p>၂။ ၂၀၁၇ ခုနှစ် ရခိုင်ပြည်နယ်၏ ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေ (၂/၂၀၁၇)</p> <p>၃။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ခု ဘဏ္ဍာရေးနှစ်၊ ရခိုင်ပြည်နယ်၏ နောက်ထပ် ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေသုံးစွဲရေး ဥပဒေ (၃/၂၀၁၇)</p>	<p>၁။ ရခိုင်ပြည်နယ် ဇာတိရုံး၊ ရုပ်ရှင်ရုံနှင့် ဗွီဒီယိုရုံ ဥပဒေ (၁/၂၀၁၈)</p> <p>၂။ ရခိုင်ပြည်နယ် ပြတိုက်နှင့် စာကြည့်တိုက်များ ဥပဒေ (၂/၂၀၁၈)</p> <p>၃။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဧပြီလမှ စက်တင်ဘာ လအထိ ရခိုင်ပြည်နယ် ဒေသန္တရ စီမံကိန်း ဥပဒေ (၃/၂၀၁၈)</p> <p>၄။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ရခိုင်ပြည်နယ်၏ ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေ (၄/၂၀၁၈)</p>
ရှမ်း	<p>၁။ ရှမ်းပြည်နယ် ဆားနှင့် ဆားထွက်ပစ္စည်းဥပဒေ(၄/၂၀၁၆)</p> <p>၂။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်၏ ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေ (၅/၂၀၁၆)</p> <p>၃။ ရှမ်းပြည်နယ် အိမ်တွင်း စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်း ဥပဒေ (၆/၂၀၁၆)</p>	<p>၁။ ၂၀၁၆-၁၇ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်၏ နောက်ထပ် ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေသုံးစွဲရေး ဥပဒေ (၁/၂၀၁၇)</p> <p>၂။ ရှမ်းပြည်နယ် ယစ်မျိုးခွန် ကောက်ခံရေးဥပဒေ (၂/၂၀၁၇)</p> <p>၃။ ၂၀၁၇-၁၈ ခု၊ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ရှမ်းပြည်နယ်၏ ဒေသန္တရစီမံကိန်းဥပဒေ(၃/၂၀၁၇)</p> <p>၄။ ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်၏ ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေ(၄/၂၀၁၇)</p> <p>၅။ ရှမ်းပြည်နယ် ကျောက်မျက်ရတနာ ဖြတ်တောက်ခြင်း၊ သွေးခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေ (၅/၂၀၁၇)</p> <p>၆။ ၂၀၁၇-၁၈ခု၊ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ရှမ်းပြည်နယ်၏ နောက်ထပ် ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေသုံးစွဲရေးဥပဒေ(၆/၂၀၁၇)</p>	<p>၁။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်၏ ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေ(၁/၂၀၁၈)</p> <p>၂။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဧပြီလမှ စက်တင်ဘာလ အထိ ၆ လ၊ ရှမ်းပြည်နယ် ဒေသန္တရ စီမံကိန်းဥပဒေ (၂/၂၀၁၈)</p>

ပြည်နယ်/တိုင်း	ခုနှစ်		
	၂၀၁၆	၂၀၁၇	၂၀၁၈
ရန်ကုန်	<p>၁။ ၂၀၁၆-၂၀၁၇ခု ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး ဒေသန္တရ စီမံကိန်းဥပဒေ (၁/၂၀၁၆)</p> <p>၂။ ၂၀၁၆ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်တိုင်း ဒေသကြီး၏ ဘဏ္ဍာငွေ အရ အသုံးဆိုင်ရာဥပဒေ (၂/၂၀၁၆)</p> <p>၃။ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးယစ်မျိုးခွန် ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ (၃/၂၀၁၆)</p> <p>၄။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်တိုင်း ဒေသကြီး၏ ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေ (၄/၂၀၁၆)</p> <p>၅။ ၂၀၁၆-၂၀၁၇ ခု ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၏ နောက်ထပ်ဘဏ္ဍာငွေခွဲဝေသုံးစွဲရေးဥပဒေ (၅/၂၀၁၆)</p>	<p>၁။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ခု ဘဏ္ဍာရေးနှစ်၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး ဒေသန္တရစီမံကိန်းဥပဒေ (၁/၂၀၁၇)</p> <p>၂။ ၂၀၁၇ ခုနှစ် ရန်ကုန်တိုင်း ဒေသကြီး၏ ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာဥပဒေ (၂/၂၀၁၇)</p> <p>၃။ ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်တိုင်း ဒေသကြီး၏ အခွန်အခ ဥပဒေ (၃/၂၀၁၇)</p> <p>၄။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ခု ဘဏ္ဍာရေးနှစ်၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၏ နောက်ထပ် ဘဏ္ဍာငွေခွဲဝေသုံးစွဲရေးဥပဒေ (၄/၂၀၁၇)</p> <p>၅။ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး မီးဘေးနှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကြိုတင်ကာကွယ်ရေးဥပဒေ (၅/၂၀၁၇)</p>	<p>၁။ ၂၀၁၈ ခု ဧပြီလမှ စက်တင်ဘာလအထိ ၆လ၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၏ ဒေသန္တရစီမံကိန်းဥပဒေ (၁/၂၀၁၈)</p> <p>၂။ ၂၀၁၈ ခုနှစ် ၊ ရန်ကုန်တိုင်း ဒေသကြီး၏ ဘဏ္ဍာငွေအရ အသုံးဆိုင်ရာဥပဒေ (၂/၂၀၁၈)</p> <p>၃။ ၂၀၁၈ ခုနှစ် ရန်ကုန်တိုင်း ဒေသကြီး၏ အခွန်အခဥပဒေ (၃/၂၀၁၈)</p> <p>၄။ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၏ ယစ်မျိုးခွန်ဥပဒေကို ဒုတိယ အကြိမ်ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ (၄/၂၀၁၈)</p>
မန္တလေး	<p>၁။ ၂၀၁၄ ခုနှစ် မန္တလေးမြို့တော် စည်ပင်သာယာရေးဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ (၁/၂၀၁၆)</p> <p>၂။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၏ ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ (၂/၂၀၁၆)</p>	<p>၁။ ၂၀၁၆ - ၂၀၁၇ ခု၊ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၏ နောက်ထပ်ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေသုံးစွဲရေးဥပဒေ (၁/၂၀၁၇)</p> <p>၂။ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၏ ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာဥပဒေ (၂/၂၀၁၇)</p> <p>၃။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၏ ဒေသန္တရစီမံကိန်းဥပဒေ (၃/၂၀၁၇)</p> <p>၄။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ခု ဘဏ္ဍာရေးနှစ် မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၏ နောက်ထပ်ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေသုံးစွဲရေးဥပဒေ (၄/၂၀၁၇)</p>	<p>၁။ ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဧပြီလမှ စက်တင်ဘာလအထိ (၆) လ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး ဒေသန္တရစီမံကိန်းဥပဒေ (၁/၂၀၁၈)</p> <p>၂။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၏ ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေ (၂/၂၀၁၈)</p>

ပြည်နယ်/တိုင်း	ခုနှစ်		
	၂၀၁၆	၂၀၁၇	၂၀၁၈
စစ်ကိုင်း	<p>၁။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေ (၄/၂၀၁၆)</p> <p>၂။ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး ရေချိုငါးလုပ်ငန်းဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေ (၅/၂၀၁၆)</p>	<p>၁။ ၂၀၁၆-၂၀၁၇ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၏ နောက်ထပ် ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေသုံးစွဲရေး ဥပဒေ (၁/၂၀၁၇)</p> <p>၂။ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး အသေးစား ငွေချေးလုပ်ငန်း ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေ (၂/၂၀၁၇)</p> <p>၃။ ၂၀၁၇ခုနှစ်၊ စစ်ကိုင်းတိုင်း ဒေသကြီးဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေ (၃/၂၀၁၇)</p> <p>၄။ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ် ဒေသန္တရ စီမံကိန်း ဥပဒေ (၄/၂၀၁၇)</p> <p>၅။ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး ပုဂ္ဂလိက ရေယာဉ်များ စနစ်တကျပြေးဆွဲရေးဥပဒေ (၅/၂၀၁၇)</p> <p>၆။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၏ နောက်ထပ် ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေသုံးစွဲရေး ဥပဒေ (၆/၂၀၁၇)</p> <p>၇။ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး စာကြည့်တိုက်များဥပဒေ (၇/၂၀၁၇)</p>	<p>၁။ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး ပြတိုက်များဥပဒေ (၁/၂၀၁၈)</p> <p>၂။ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေ (၂/၂၀၁၈)</p> <p>၃။ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၏ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဧပြီလမှ စက်တင်ဘာလ အထိ (၆) လအတွက် ဒေသန္တရ စီမံကိန်းဥပဒေ (၃/၂၀၁၈)</p>
ဧရာဝတီ	<p>၁။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၏ ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေ (၃/၂၀၁၆)</p> <p>၂။ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ ဥပဒေကို ဒုတိယအကြိမ် ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ (၄/၂၀၁၆)</p>	<p>၁။ ၂၀၁၆-၂၀၁၇ ခု ဘဏ္ဍာရေးနှစ်၊ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၏ နောက်ထပ်ဘဏ္ဍာငွေခွဲဝေသုံးစွဲရေး ဥပဒေ (၁/၂၀၁၇)</p> <p>၂။ ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၏ ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေ (၂/၂၀၁၇)</p> <p>၃။ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၏ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ် ဒေသန္တရစီမံကိန်းဥပဒေ (၃/၂၀၁၇)</p> <p>၄။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ခုဘဏ္ဍာရေးနှစ် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၏ နောက်ထပ်ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေသုံးစွဲရေးဥပဒေ (၄/၂၀၁၇)</p>	<p>၁။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဧပြီလမှ စက်တင်ဘာလအထိ (၆)လ ဒေသန္တရစီမံကိန်း ဥပဒေ (၁/၂၀၁၈)</p> <p>၂။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၏ ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေ (၂/၂၀၁၈)</p> <p>၃။ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး ပြတိုက်နှင့် စာကြည့်တိုက်များ ဥပဒေ (၃/၂၀၁၈)</p> <p>၄။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး ရေချိုငါးလုပ်ငန်းဥပဒေ (၄/၂၀၁၈)</p> <p>၅။ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး ပုဂ္ဂလိကမော်တော်ယာဉ်၊ လုပ်ငန်းယာဉ်များ စနစ်တကျ ပြေးဆွဲရေးနည်းဥပဒေများကို ပြင်ဆင်သည့် နည်းဥပဒေ</p>

ပြည်နယ်/တိုင်း	ခုနှစ်		
	၂၀၁၆	၂၀၁၇	၂၀၁၈
ပဲခူး	<p>၁။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် ပဲခူးတိုင်း ဒေသကြီး၏ ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေ (၃/၂၀၁၆)</p> <p>၂။ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်သာယာရေး ဥပဒေ (၄/၂၀၁၆)</p>	<p>၁။ ၂၀၁၆-၂၀၁၇ ခု ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ဖြည့်စွက် ခွင့်ပြုငွေစာရင်း၊ ပြုပြင်ပြီး ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းနှင့် ၂၀၁၆-၁၇ခု ဘဏ္ဍာနှစ် ပဲခူးတိုင်း ဒေသကြီး၏ နောက်ထပ် ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေသုံးစွဲရေးဥပဒေ (၁/၂၀၁၇)</p> <p>၂။ ၂၀၁၇-၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး ဒေသန္တရ စီမံကိန်းဥပဒေ(၂/၂၀၁၇)</p> <p>၃။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံး ခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းနှင့် ၂၀၁၇ ခုနှစ် ပဲခူးတိုင်း ဒေသကြီး၏ ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေ (၃/၂၀၁၇)</p> <p>၄။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ခု ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၏ နောက်ထပ်ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေသုံးစွဲရေးဥပဒေ (၄/၂၀၁၇)</p>	<p>၁။ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး ရေချို ငါးလုပ်ငန်းဥပဒေ (၁/၂၀၁၈)</p> <p>၂။ ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဧပြီလမှ စက်တင်ဘာလ အထိ (၆) လအတွက် ပဲခူးတိုင်း ဒေသကြီး ဒေသန္တရ စီမံကိန်းဥပဒေ (၂/၂၀၁၈)</p> <p>၃။ ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဧပြီလမှ စက်တင်ဘာလ အထိ (၆) လအတွက် ပဲခူးတိုင်း ဒေသကြီး ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာ ခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းနှင့် ၂၀၁၈ ခုနှစ် ပဲခူးတိုင်း ဒေသကြီး၏ ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေ (၃/၂၀၁၈)</p>
တနင်္သာရီ	<p>၁။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး၏ ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ</p>	<p>၁။ ၂၀၁၆-၂၀၁၇ ဘဏ္ဍာနှစ်၊ တနင်္သာရီ တိုင်းဒေသကြီး၏ နောက်ထပ် ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေသုံးစွဲရေး ဥပဒေ</p> <p>၂။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ်၊ တနင်္သာရီ တိုင်းဒေသကြီး ဒေသန္တရ စီမံကိန်းဥပဒေ</p> <p>၃။ ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ တနင်္သာရီ တိုင်းဒေသကြီး၏ ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံး ဆိုင်ရာ ဥပဒေ</p> <p>၄။ တနင်္သာရီ တိုင်းဒေသကြီး ယစ်မျိုးခွန်ဥပဒေ</p> <p>၅။ တနင်္သာရီ တိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်သာယာရေးဥပဒေ</p> <p>၆။ တနင်္သာရီ တိုင်းဒေသကြီး ဂုဏ်ထူးဆောင် လက်မှတ်များနှင့် ဂုဏ်ထူးဆောင် ဆုပစ္စည်းများ ချီးမြှင့်အပ်နှင်းခြင်း ဆိုင်ရာ ဥပဒေ</p> <p>၇။ တနင်္သာရီ တိုင်းဒေသကြီး ပြတိုက်နှင့် စာကြည့်တိုက်များ ဥပဒေ</p> <p>၈။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် တနင်္သာရီ တိုင်းဒေသကြီး၏ နောက်ထပ်ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေသုံးစွဲရေး ဥပဒေ</p>	<p>၁။ တနင်္သာရီ တိုင်းဒေသကြီး ရေချိုငါးလုပ်ငန်းဥပဒေ</p> <p>၂။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ တနင်္သာရီ တိုင်းဒေသကြီး ဒေသန္တရစီမံကိန်းဥပဒေ၊ ဧပြီလ (၁) ရက်မှ စက်တင်ဘာလ (၃၀) ရက်နေ့အထိ (၆) လ</p> <p>၃။ ၂၀၀၈ ခုနှစ်၊ တနင်္သာရီ တိုင်းဒေသကြီး၏ ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေ</p>

ပြည်နယ်/တိုင်း	ခုနှစ်		
	၂၀၁၆	၂၀၁၇	၂၀၁၈
မကွေး	<p>၁။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် မကွေးတိုင်းဒေသကြီး ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေ (၂/၂၀၁၆)</p> <p>၂။ ၂၀၁၆-၂၀၁၇ ဘဏ္ဍာနှစ် မကွေးတိုင်းဒေသကြီး ဒေသန္တရ စီမံကိန်း ဥပဒေ (၃/၂၀၁၆)</p> <p>၃။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် မကွေးတိုင်းဒေသကြီး ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ (၄/၂၀၁၆)</p> <p>၄။ မကွေးတိုင်းဒေသကြီး ပုဂ္ဂလိကပိုင် လုပ်ငန်းသုံးမော်တော်ယာဉ်များ စနစ်တကျ ပြေးဆွဲရေးဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ (၅/၂၀၁၆)</p> <p>၅။ မကွေးတိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ လမ်းနှင့် တံတားဆိုင်ရာ နည်းဥပဒေ</p> <p>၆။ မကွေးတိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ အဆောက်အအုံဆိုင်ရာ နည်းဥပဒေ</p>	<p>၁။ ၂၀၁၆-၂၀၁၇ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၏ နောက်ထပ်ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေသုံးစွဲရေးဥပဒေ (၁/၂၀၁၇)</p> <p>၂။ ၂၀၁၇ ခုနှစ် မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၏ ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေ (၂/၂၀၁၇)</p> <p>၃။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ်၊ မကွေးတိုင်းဒေသကြီး ဒေသန္တရ စီမံကိန်း ဥပဒေ (၃/၂၀၁၇)</p> <p>၄။ ဓါတ်မြေဩဇာများစနစ်တကျသုံးစွဲရေးနှင့် သဘာဝမြေဩဇာများ စနစ်တကျ ထုတ်လုပ်သုံးစွဲရေး ဥပဒေ (၄/၂၀၁၇)</p> <p>၅။ မကွေးတိုင်းဒေသကြီး အိမ်တွင်းစက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးရေးဥပဒေ (၅/၂၀၁၇)</p> <p>၆။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ခု၊ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၏ နောက်ထပ်ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေ သုံးစွဲရေးဥပဒေ (၆/၂၀၁၇)</p> <p>၇။ မကွေးတိုင်းဒေသကြီး ပုဂ္ဂလိကပိုင်ရေးယာဉ်များ စနစ်တကျပြေးဆွဲရေးဆိုင်ရာ နည်းဥပဒေများ</p> <p>၈။ မကွေးတိုင်းဒေသကြီး ဆိပ်ကမ်းများ၊ သင်္ဘောဆိပ်များ၊ ဆိပ်ခံများဆိုင်ရာ နည်းဥပဒေများ</p>	<p>၁။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဧပြီလမှ စက်တင်ဘာလအထိ (၆) လ မကွေးတိုင်းဒေသကြီး ဒေသန္တရ စီမံကိန်းဥပဒေ (၁/၂၀၁၈)</p> <p>၂။ ၂၀၁၈ ခုနှစ် မကွေးတိုင်းဒေသကြီး ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေ(၂/၂၀၁၈)</p> <p>၃။ ရေချိုငါးလုပ်ငန်း နည်းဥပဒေ</p>

နောက်ဆက်တွဲ (၁)

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် လွှတ်တော်ကော်မတီများ (၂၄-၄-၂၀၁၈ အထိ)

	ကချင်	ကယား	ကရင်	ချင်း	မွန်	ရခိုင်	ရှမ်း
၁	ဥပဒေကြမ်း ပူးပေါင်း ကော်မတီ	ပြည်သူ့ငွေစာရင်း စောင့်ကြည့် စစ်ဆေးရေး ကော်မတီ	ကရင်ပြည်နယ် လွှတ်တော် ဥပဒေလေ့လာ သုံးသပ်ရေး ကော်မတီ	ချင်းပြည်နယ် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ စိစစ်ရေး ကော်မတီ	လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ စိစစ်ရေး ကော်မတီ	ပြည်နယ် လွှတ်တော် ကိုယ်စား လှယ်များ စိစစ်ရေး ကော်မတီ	ဥပဒေပြုရေး ဆိုင်ရာ ကော်မတီ
၂	ကချင်ပြည်နယ် လွှတ်တော် ကိုယ်စား လှယ်များ စိစစ်ရေး ကော်မတီ	ဥပဒေ ပြုရေးဆိုင်ရာ ကော်မတီ	ကရင်ပြည်နယ် လွှတ်တော် ဥပဒေပြုရေး ဆိုင်ရာကော်မတီ	ချင်းပြည်နယ် လွှတ်တော် ဥပဒေပြုရေး အဖွဲ့	ဥပဒေပြုရေး ဆိုင်ရာ ကော်မတီ	ဥပဒေပြုရေး ကော်မတီ	တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများအရေး ဆိုင်ရာ ကော်မတီ
၃	အစိုးရ၏ အာမခံ ချက်များ၊ ကတိများ၊ တာဝန်ခံ ချက်များ၊ အုပ်ချုပ်ရေး၊ တရား စီရင်ရေးနှင့် နယ်စပ် ရေးရာ ကော်မတီ	ဥပဒေ လေ့လာစိစစ် အကြံပြုရေး ကော်မတီ	ကရင်ပြည်နယ် လွှတ်တော် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများ အရေးဆိုင်ရာ ကော်မတီ	ချင်းပြည်နယ် လွှတ်တော် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများ အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့	တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများ အရေးဆိုင်ရာ ကော်မတီ	တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများ အရေး လေ့လာရေး ကော်မတီ	ပြည်နယ် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ စိစစ်ရေး ကော်မတီ
၄	စီမံကိန်း၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် ပြည်သူ့ ငွေစာရင်း ဆိုင်ရာ ကော်မတီ	တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများ အရေးဆိုင်ရာ ကော်မတီ	ကရင်ပြည်နယ် အစိုးရအဖွဲ့၏ အာမခံချက်များ၊ ကတိများ၊ တာဝန်ခံ ချက်များ နှင့် တိုင်ကြားစာ၊ အသနား ခံစာဆိုင်ရာ စိစစ်ရေး ကော်မတီ	ချင်းပြည်နယ် လွှတ်တော် အစိုးရ၏ အာမခံချက်များ၊ ကတိများ၊ တာဝန်ခံချက် များနှင့် တိုင်ကြားစာ၊ အသနား ခံစာဆိုင်ရာ စိစစ်ရေး ကော်မတီ	တိုင်ကြားစာနှင့် အသနားခံစာ၊ တင်ပြစာများနှင့် အထွေထွေ ကိစ္စရပ်များ လေ့လာ သုံးသပ်ရေး ကော်မတီ	ရခိုင်ပြည်နယ် ပြည်သူ့ ငွေစာရင်း ကော်မတီ	ဒေသန္တရ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာ စိစစ်ရေး ကော်မတီ
၅	စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး ကဏ္ဍများ ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေး ဆိုင်ရာ ကော်မတီ	အစိုးရ၏ အာမခံချက်များ၊ ကတိများနှင့် တာဝန်ခံ ချက်များ စိစစ်ရေး ကော်မတီ	ကရင်ပြည်နယ် လွှတ်တော် ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံး ဆိုင်ရာ စိစစ် အကြံပြုရေး ကော်မတီ	ချင်းပြည်နယ် လွှတ်တော် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ လမ်းပန်း ဆက်သွယ်ရေးနှင့် စွမ်းအင် ဆိုင်ရာအဖွဲ့	ဘဏ္ဍာရေး စီမံကိန်းနှင့် စီးပွားရေး ဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ လေ့လာ သုံးသပ်ရေး ကော်မတီ	ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ အားကစားနှင့် လူမှုရေး မြှင့်တင်ရေး အဖွဲ့	တိုင်ကြားစာများ စိစစ်ရေး ကော်မတီ

	ကချင်	ကယား	ကရင်	ချင်း	မွန်	ရခိုင်	ရှမ်း
၆	တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများ အရေးဆိုင်ရာ ကော်မတီ	တိုင်စာပစ်စာ လေ့လာ ဆန်းစစ်ရေး အဖွဲ့	ကရင်ပြည်နယ် လွှတ်တော် စည်ပင် သာယာရေး၊ ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးရေး နှင့် စီးပွားရေး ကော်မတီ	ချင်းပြည်နယ် လွှတ်တော် ပြည်သူ့ ငွေစာရင်းအဖွဲ့	သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းကာကွယ် စောင့်ကြည့်ရေး ကော်မတီ	နိုင်ငံသားများ၏ မူလ အခွင့်အရေးနှင့် အထူး ကိစ္စရပ်များ ကြားနာ စုံစမ်းရေးအဖွဲ့	ရှမ်းပြည်နယ် အစိုးရ၏ အာမခံချက်များ၊ ကတိများနှင့် တာဝန်ခံချက်များ စိစစ်ရေးကော်မတီ
၇	ဥပဒေ လေ့လာ စိစစ်ရေးနှင့် အကြံပေးအဖွဲ့		လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ စိစစ်ရေး ကော်မတီ	ချင်းပြည်နယ် လွှတ်တော် ဒေသန္တရ စီမံကိန်း၊ အရအသုံး ငွေစာရင်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေး ဆိုင်ရာအဖွဲ့	ပြည်နယ်အစိုးရ အဖွဲ့၏ အာမခံ ချက်များ၊ ကတိ များနှင့် တာဝန်ခံ ချက်များ စိစစ်ရေး ကော်မတီ	လယ်ယာ၊ သားငါး၊ သစ်တော နှင့် ဆည်မြောင်း လုပ်ငန်းအဖွဲ့	ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး နှင့် အမျိုးသမီး၊ ကလေးဆိုင်ရာ မြှင့်တင်မှု ကော်မတီ
၈				ချင်းပြည်နယ် လွှတ်တော် ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေး ဆိုင်ရာအဖွဲ့	အမျိုးသမီးနှင့် ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေး ဆိုင်ရာ ကော်မတီ	ဆောက်လုပ်ရေး၊ ပို့ဆောင်ရေး၊ ဆက်သွယ်ရေး၊ လျှပ်စစ်နှင့် စက်မှုလက်မှု လုပ်ငန်း	တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ကော်မတီ
၉						လုံခြုံရေး၊ စီမံခန့်ခွဲရေး၊ တရား ဥပဒေ စိုးမိုးရေး လုပ်ငန်းအဖွဲ့	တောင်သူ လယ်သမား၊ အလုပ်သမားနှင့် လူငယ်ရေးရာ ကော်မတီ
၁၀						စည်ပင် သာယာရေး၊ ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းအဖွဲ့	သယံဇာတ၊ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ရေးနှင့် လျှပ်စစ် ရေးရာ ကော်မတီ
၁၁						ဥပဒေ ရေးရာနှင့် အခြား ကိစ္စရပ်ဆိုင်ရာ အကြံပေး အဖွဲ့	
၁၂						ပြည်နယ် အစိုးရ၏ အာမခံ ချက်များ၊ ကတိများနှင့် တာဝန်ခံ ချက်များ စိစစ်ရေး ကော်မတီ	

	ရန်ကုန်	မန္တလေး	စစ်ကိုင်း	မကွေး	ပဲခူး	ဧရာဝတီ	တနင်္သာရီ
၁	တရား စီရင်ရေး၊ ဥပဒေ စိုးမိုးရေးနှင့် တိုင်ကြားစာများ၊ အသနားခံစာများ စိစစ်ရေး ကော်မတီ	ဥပဒေပြုရေး ဆိုင်ရာ ကော်မတီ	ဥပဒေပြုရေး ဆိုင်ရာ ကော်မတီ	လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ စိစစ်ရေးနှင့် အစိုးရအဖွဲ့၏ အာမခံချက်များ၊ ကတိများနှင့် တာဝန်ခံချက်များ စိစစ်ရေးကော်မတီ	တရား ဥပဒေ စိုးမိုးရေးနှင့် ဥပဒေကြမ်း ကော်မတီ	ဥပဒေပြုရေး ဆိုင်ရာ ကော်မတီ	လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ စိစစ်ရေးနှင့် လွှတ်တော် အခွင့်အရေး ဆိုင်ရာ ကော်မတီ
၂	လူမှုရေးနှင့် စီမံခန့်ခွဲရေး ကော်မတီ	တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများ အရေးဆိုင်ရာ ကော်မတီ	တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများ အရေးဆိုင်ရာ ကော်မတီ	ဥပဒေပြုရေး ဆိုင်ရာ ကော်မတီ	တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများ အရေးဆိုင်ရာ ကော်မတီ	တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများ အရေးဆိုင်ရာ ကော်မတီ	အစိုးရ၏ အာမခံချက်များ၊ ကတိများ၊ တာဝန်ခံ ချက်များနှင့် ပြည်သူများ၏ တိုင်ကြားစာ၊ အသနား ခံစာဆိုင်ရာ စိစစ်ရေး ကော်မတီ
၃	စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေး၊ စွမ်းအင်၊ လျှပ်စစ်၊ သတ္တုနှင့် သစ်တော ရေးရာ ကော်မတီ	လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ စိစစ်ရေးကော်မတီ	လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ စိစစ်ရေးနှင့် လွှတ်တော် အခွင့်အရေး ဆိုင်ရာ ကော်မတီ	တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများ အရေးဆိုင်ရာ ကော်မတီ	လွှတ်တော် ကိုယ်စား လှယ်များ စိစစ်ရေးနှင့် လွှတ်တော် အခွင့်အရေး ဆိုင်ရာ ကော်မတီ	လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ စိစစ်ရေး ကော်မတီ	ဥပဒေပြုရေး ဆိုင်ရာ ကော်မတီ
၄	ပို့ဆောင်ရေး၊ ဆက်သွယ်ရေး၊ ဆောက်လုပ်ရေး နှင့် စက်မှုလက်မှု ရေးရာ ကော်မတီ	ဒေသန္တရ စီမံကိန်း၊ အရအသုံး၊ ငွေစာရင်း နှင့် ဘဏ္ဍာရေး ဆိုင်ရာ ကော်မတီ	အရအသုံး၊ ငွေစာရင်း၊ ဒေသန္တရ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေး ဆိုင်ရာ ကော်မတီ	ပြည်သူ့ ငွေစာရင်း ကော်မတီ	စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေး နှင့် ဆည်မြောင်းနှင့် မြေယာ ကိစ္စရပ်များ ဆိုင်ရာ ကော်မတီ	ပြည်သူတို့၏ တင်ပြစာ၊ တိုင်ကြားစာနှင့် အသနားခံစာ ဆိုင်ရာ ကော်မတီ	တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများ အရေးဆိုင်ရာ ကော်မတီ
၅	တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများ အရေးဆိုင်ရာ ကော်မတီ	ပြည်သူ့ရေးရာ နှင့် လူမှုရေး ဆိုင်ရာ ကော်မတီ	တရား ဥပဒေ စိုးမိုးရေး၊ တရား စီရင်ရေးနှင့် ဥပဒေ ရေးရာ ကော်မတီ	တရား စီရင်ရေး၊ ဥပဒေ ရေးရာနှင့် တိုင်ကြားစာများ၊ အသနားခံစာများ စိစစ် ဆောင်ရွက်ရေး ကော်မတီ	အစိုးရ၏ အာမခံချက်များ၊ ကတိများ နှင့် တာဝန်ခံချက်များ စိစစ်ရေး ကော်မတီ	တရား စီရင်ရေး၊ ဥပဒေ ရေးရာ ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေးနှင့် အစိုးရ၏ အာမခံ ချက်များ၊ ကတိများ၊ တာဝန်ခံ ချက်များ စိစစ်ရေး ကော်မတီ	စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေး၊ ရေလုပ်ငန်းနှင့် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် ရေးရာ ကော်မတီ
၆	ဥပဒေကြမ်း ကော်မတီ	စီးပွားရေးနှင့် ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ရေး ကော်မတီ	အစိုးရ၏ အာမခံ ချက်များ၊ ကတိများနှင့် တာဝန်ခံ ချက်များ စိစစ်ရေး ကော်မတီ	စီမံကိန်း၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် စည်ပင် သာယာရေး ကော်မတီ	စည်ပင် သာယာရေး လုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေး ကော်မတီ	ဥပဒေ စိစစ်ရေး ကော်မတီ	ဘဏ္ဍာရေး၊ စီမံကိန်းနှင့် စီးပွားရေး ကော်မတီ

	ရန်ကုန်	မန္တလေး	စစ်ကိုင်း	မကွေး	ပဲခူး	ဧရာဝတီ	တနင်္သာရီ
၇	လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ စိစစ်ရေး ကော်မတီ	ပြည်သူ့ ငွေစာရင်း သုံးစွဲမှု စိစစ်ရေး ကော်မတီ	စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေး၊ သယံဇာတနှင့် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး ဆိုင်ရာ ကော်မတီ	စိုက်ပျိုး မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်း ဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှု ကော်မတီ	ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ လူမှုရေးနှင့် အလုပ်သမား ရေးရာ ကော်မတီ	ပြည်သူ့ ငွေစာရင်း၊ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် ကုန်သွယ် လုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက် ရေးရာ ကော်မတီ	ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံး ဆိုင်ရာ စိစစ် အကြံပြုရေး ကော်မရှင်အဖွဲ့
၈	ပြည်သူ့ ငွေစာရင်း ကော်မတီ	စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြူရေး ကော်မတီ	စက်မှုလက်မှု၊ စွမ်းအင်နှင့် လျှပ်စစ် ဆိုင်ရာ ကော်မတီ	ဆောက်လုပ် ရေးနှင့် ပို့ဆောင် ဆက်သွယ်ရေး ဆိုင်ရာ ကော်မတီ	စက်မှု၊ လျှပ်စစ်နှင့် လမ်းပန်း ဆက်သွယ်ရေး ဆိုင်ရာ ကော်မတီ	စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး၊ ဆည်မြောင်းနှင့် သယံဇာတရေးရာ ကော်မတီ	ဥပဒေ လေ့လာ သုံးသပ်ရေး ကော်မရှင်အဖွဲ့
၉	ဘဏ္ဍာရေး၊ စီမံကိန်းနှင့် စီးပွားရေး ကော်မတီ	ပို့ဆောင်ရေး၊ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် ဆောက်လုပ်ရေး ကော်မတီ	စီးပွားရေး၊ ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ရေးနှင့် စည်ပင် သာယာရေး ဆိုင်ရာ ကော်မတီ	သယံဇာတ၊ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်၊ လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင် ဆိုင်ရာ ကော်မတီ	သယံဇာတ၊ သစ်တောနှင့် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး ဆိုင်ရာ ကော်မတီ	စွမ်းအင်၊ ဆက်သွယ်ရေး၊ စက်မှုလက်မှု နှင့် ဆောက်လုပ်ရေးရာ ကော်မတီ	စီးပွားရေး၊ ကုန်သွယ်ရေးနှင့် စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီ
၁၀	တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအဖွဲ့၏ ကတိကဝတ်၊ အာမခံ ချက်များနှင့် လွှတ်တော် အခွင့်အရေး ဆိုင်ရာ ကော်မတီ	သယံဇာတနှင့် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရေး ကော်မတီ	ပို့ဆောင်ရေး၊ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် ဆောက်လုပ်ရေး ဆိုင်ရာ ကော်မတီ	အလုပ်သမား၊ လူဝင်မှု ကြီးကြပ်ရေးနှင့် ပြည်သူ့ အင်အား ဆိုင်ရာ ကော်မတီ	စီမံကိန်း၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် ပြည်သူ့ ငွေစာရင်း ကော်မတီ	သာသနာရေး၊ စည်ပင် သာယာရေးနှင့် ပြည်သူ့ ဆက်ဆံရေးရာ ကော်မတီ	ပို့ဆောင်ရေး၊ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် ဆောက်လုပ်ရေး ကော်မတီ
၁၁		လုံခြုံရေး၊ စီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် စည်ပင် သာယာရေး ကော်မတီ	ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ အားကစားနှင့် ယဉ်ကျေးမှု ဆိုင်ရာ ကော်မတီ	ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး နှင့် လူမှုဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေး ကော်မတီ		လူမှုရေး၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး နှင့် သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ် ကာကွယ် ရေးရာ ကော်မတီ	ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ အားကစားနှင့် ယဉ်ကျေးမှုရေးရာ ကော်မတီ
၁၂		သာသနာရေး နှင့် ယဉ်ကျေးမှု ဆိုင်ရာ ကော်မတီ		မန်းရွှေစက်တော် ဘုရားပွဲတော် ကျင်းပခြင်း လုပ်ငန်းများ ဆိုင်ရာ လေ့လာ စုံစမ်းရေး ကော်မတီ			
၁၃		စက်မှုစွမ်းအင် နှင့် လျှပ်စစ်ရေးရာ ကော်မတီ					
၁၄		အစိုးရ အာမခံ ချက်များ၊ ကတိများနှင့် တာဝန်ခံ ချက်များ စိစစ်ရေး ကော်မတီ					

နောက်ဆက်တွဲ (ဆ)

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် ဝန်ကြီးချုပ်များ စာရင်း

ပြည်နယ်/တိုင်း	အမည်	တာဝန်ထမ်း ကာလ	ပါတီ	ကိုယ်ရေးနောက်ခံ
ကချင်	ဦးလွင်္ဂန်ဝန်ဆိုင်	၂၀၁၁ မတ် ၃၀ မှ ၂၀၁၆ မတ် ၃၀ ထိ	USDP	စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်။
	ဒေါက်တာခက်အောင်	၂၀၁၆ မတ် ၃၀ မှ ယခုထိ	NLD	သွားဆရာဝန်။
ကယား	ဦးခင်မောင်ဦး	၂၀၁၁ မတ် ၃၀ မှ ၂၀၁၆ မတ် ၃၀ ထိ	USDP	၂၀၁၅ ဇွန် ၂၈ တွင် ကယားပြည်နယ်ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီ ဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ်မှ နုတ်ထွက်ခဲ့။
	ဦးအယ်လ်ဖောင်ရှို	၂၀၁၆ မတ် ၃၀ မှ ယခုထိ	NLD	လက်ထောက်မြို့နယ်ပညာရေးမှူးဟောင်း။
ကရင်	ဦးဇော်မင်း	၂၀၁၁ မတ် ၃၀ မှ ၂၀၁၆ မတ် ၃၀ ထိ	USDP	ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူး ရယူချိန်တွင် တပ်မတော်တွင် တာဝန် ထမ်းဆောင်ဆဲ၊ ဗိုလ်မှူးချုပ်နှင့် ယခင် ပြည်နယ်အေးချမ်းဖြိုးကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌဟောင်း။
	နန်းခင်ထွေးမြင့်	၂၀၁၆ မတ် ၃၀ မှ ယခုထိ	NLD	၁၉၉၀ ရွေးကောက်ပွဲတွင် အနိုင်ရခဲ့ပြီး ၂၀၁၂ ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲတွင်လည်း ပြန်လည်အနိုင်ရ ပြည်တွင်းအခွန်များ ဦးစီးဌာနတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့။
ချင်း	ဦးဟုန်းဦး	၂၀၁၁ မတ် ၃၀ မှ ၂၀၁၆ မတ် ၃၀ ထိ	USDP	ဗိုလ်မှူးချုပ်၊ ချင်းပြည်နယ် အေးချမ်းဖြိုးကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌဟောင်း။
	ဆလိဦးလျန်လွယ်	၂၀၁၆ မတ် ၃၀ မှ ယခုထိ	NLD	ခရိုင်ဥပဒေအရာရှိဟောင်း။
မွန်	ဦးအုန်းမြင့်	၂၀၁၁ မတ် ၃၀ မှ ၂၀၁၆ မတ် ၃၀ ထိ	USDP	ဗိုလ်မှူးချုပ်၊ သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဟောင်း။
	ဒေါက်တာအေးဇံ	၂၀၁၇ မတ် ၁ မှ ယခုထိ	NLD	၁၉၉၀ ရွေးကောက်ပွဲတွင်အနိုင်ရရှိခဲ့။
	ဦးမင်းမင်းဦး	၂၀၁၆ မတ် ၃၀ မှ ၂၀၁၇ ဖေဖော်ဝါရီ ၂၃ ထိ	NLD	၁၉၈၈ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်ဟောင်း၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်။
ရခိုင်	ဦးလှမောင်တင်	၂၀၁၁ မတ် ၃၀ မှ ၂၀၁၆ မတ် ၃၀ ထိ	USDP	ဗိုလ်မှူးကြီးဟောင်း
	ဦးညီပု	၂၀၁၆ မတ် ၃၀ မှ ယခုထိ	NLD	၁၉၉၀ ရွေးကောက်ပွဲတွင်အနိုင်ရရှိခဲ့။
ရှမ်း	စင်အောင်မြတ်	၂၀၁၁ မတ် ၃၀ မှ ၂၀၁၆ မတ် ၃၀ ထိ	USDP	ဒုတိယ ဗိုလ်မှူးကြီးဟောင်း၊ လက်ရှိ ရှမ်းပြည်နယ်လွှတ်တော် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ။
	ဒေါက်တာလင်းထွဋ်	၂၀၁၆ မတ် ၃၀ မှ ယခုထိ	NLD	သွားဆရာဝန်
ရန်ကင်း	ဦးမြင့်ဆွေ	၂၀၁၁ မတ် ၃၀ မှ ၂၀၁၆ မတ် ၃၀ ထိ	USDP	ဒုတိယသမ္မတ (၁)၊ သမ္မတ ဦးထင်ကျော် နုတ်ထွက်ချိန်တွင် ၂၀၁၈ ခုနှစ် မတ်လ ၂၁ မှ ၃၀ ထိ ယာယီသမ္မတအဖြစ် တာဝန် ထမ်းဆောင်ခဲ့။ ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီးဟောင်း။
	ဦးဖြိုးမင်းသိန်း	၂၀၁၆ မတ် ၃၀ မှ ယခုထိ	NLD	၂၀၁၂ ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲနောက်ပိုင်း NLD ပါတီ၏ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့
မန္တလေး	ဦးရဲမြင့်	၂၀၁၁ မတ် ၃၀ မှ ၂၀၁၆ မတ် ၃၀ ထိ	USDP	ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီး၊ စစ်ဗက်ရေးရာလုံခြုံရေး အရာရှိချုပ်ဟောင်း
	ဒေါက်တာဇော်မြင့်မောင်	၂၀၁၆ မတ် ၃၀ မှ ယခုထိ	NLD	၁၉၈၈ လူထုအုံကြွမှုတွင် ပါဝင်ခဲ့ပြီး ၁၉၉၀ ရွေးကောက်ပွဲအနိုင်ရခဲ့၊ ၂၀၁၂ ကြားဖြတ်နှင့် ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ထပ်မံအနိုင်ရ
စစ်ကိုင်း	ဦးသာအေး	၂၀၁၁ မတ် ၃၀ မှ ၂၀၁၆ မတ် ၃၀ ထိ	USDP	ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီးနှင့် နိုင်ငံတော်အေးချမ်းဖြိုး ကောင်စီဝင်ဟောင်း၊ ၂၀၁၀ ဩဂုတ်လအထိ အထူးစစ်ဆင်ရေးအဖွဲ့မှူးအဖြစ် ထမ်းဆောင်ခဲ့။
	ဒေါက်တာမြင့်နိုင်	၂၀၁၆ မတ် ၃၀ မှ ယခုထိ	NLD	၁၉၉၀ ရွေးကောက်ပွဲအနိုင်ရခဲ့၊ ၂၀၁၂ ကြားဖြတ်နှင့် ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ထပ်မံအနိုင်ရ

ပြည်နယ်/တိုင်း	အမည်	တာဝန်ထမ်း ကာလ	ပါတီ	ကိုယ်ရေးနောက်ခံ
မကွေး	ဦးဘုန်းမော်ရွှေ	၂၀၁၁ မတ် ၃၀ မှ ၂၀၁၆ မတ် ၃၀ ထိ	USDP	ဗိုလ်မှူးချုပ်နှင့် မကွေးတိုင်းအေးချမ်းဖြိုးကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌဟောင်း
	ဒေါက်တာအောင်မိုးညို	၂၀၁၆ မတ် ၃၀ မှ ယခုထိ	NLD	ဆရာဝန်၊ ၂၀၁၂ ကြားဖြတ်နှင့် ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲများတွင် အနိုင်ရ
ပဲခူး	ဦးဉာဏ်ဝင်း	၂၀၁၁ မတ် ၃၀ မှ ၂၀၁၆ မတ် ၃၀ ထိ	USDP	ဗိုလ်ချုပ်ဟောင်း၊ တပ်မတော်လေ့ကျင့်ရေး ဒုတိယ အရာရှိချုပ်ဟောင်း၊ နိုင်ငံတော် အေးချမ်းဖြိုးကောင်စီဝင်ဟောင်း၊ စစ်ဦးစီးတက္ကသိုလ်ကျောင်းအုပ်ကြီးဟောင်း၊ ၁၈ ဦးမြောက် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး
	ဦးဝင်းသိန်း	၂၀၁၆ မတ် ၃၀ မှ ယခုထိ	NLD	လယ်သမား
ဧရာဝတီ	ဦးသိန်းအောင်	၂၀၁၁ မတ် ၃၀ မှ ၂၀၁၆ မတ် ၃၀ ထိ	USDP	ဗိုလ်မှူးချုပ်၊ သစ်တောဝန်ကြီးနှင့် နိုင်ငံတော်အေးချမ်းဖြိုးကောင်စီ ဝင်ဟောင်း။
	မန်းဂျော်နီ	၂၀၁၆ မတ် ၃၀ မှ ၂၀၁၈ ဇန်နဝါရီ ၉ ထိ	NLD	ကျောင်းဆရာဟောင်း၊ ၁၉၉၀ ရွေးကောက်ပွဲ အနိုင်ရကိုယ်စားလှယ်၊ ၂၀၁၂ ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပြည်သူ့လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် မြောင်းမြမြဲဆန္ဒနယ်မှ အနိုင်ရရှိခဲ့။
	ဦးလှမိုးအောင်	၂၀၁၈ ဇန်နဝါရီ ၁၈ မှ ယခုထိ	NLD	၁၉၉၀ ခုနှစ်တွင် NLD ပါတီသို့ဝင်ရောက်။
တနင်္သာရီ	ဦးခင်ဇော်	၂၀၁၁ မတ် ၃၀ မှ ၂၀၁၂ ဇန်နဝါရီ ၆ ထိ	USDP	ဗိုလ်မှူးချုပ်နှင့် အမှတ် ၆ အထူးစစ်ဆင်ရေးကွပ်ကဲရေးမှူးဟောင်း။
	ဦးမြတ်ကို	၂၀၁၂ ဇန်နဝါရီ ၂၇ မှ ၂၀၁၆ မတ် ၃၀ ထိ	USDP	ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဟောင်း။
	ဒေါက်တာလဲ့လဲ့မော်	၂၀၁၆ မတ် ၃၀ မှ ယခုထိ	NLD	ဆရာဝန်။

နောက်ဆက်တွဲ (၈)

တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရဖွဲ့စည်းပုံ နမူနာ-ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရ ဝန်ကြီးများ၊ ဌာနများနှင့် ဆက်စပ်ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများ

တိုင်းဒေသကြီးဝန်ကြီး	သက်ဆိုင်ရာ ဌာနများ	ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများ
လုံခြုံရေးနှင့် နယ်စပ်ရေးရာ	၁။ မြန်မာနိုင်ငံ ရဲတပ်ဖွဲ့ ၂။ အထူးစုံစမ်းစစ်ဆေးရေးဦးစီးဌာန ၃။ အကျဉ်းဦးစီးဌာန ၄။ မီးသတ်ဦးစီးဌာန	ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန
	၅။ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့် ပြည်သူ့အင်အားဦးစီးဌာန	အလုပ်သမား၊ လူဝင်မှုနှင့် ပြည်သူ့အင်အား ဝန်ကြီးဌာန
စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေး	၁။ စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး ဦးစီးဌာန ၂။ ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းဦးစီးဌာန ၃။ မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ် ၄။ ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန ၅။ ဗဟိုစာရင်းအင်းအဖွဲ့ ၆။ ငွေရေးကြေးရေးကြီးကြပ်စစ်ဆေးရေးဦးစီးဌာန ၇။ မြန်မာ့အာမခံလုပ်ငန်း ၈။ ပင်စင်ဦးစီးဌာန ၉။ အကောက်ခွန်ဦးစီးဌာန ၁၀။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကော်မရှင်	စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန
	၁၁။ စားသုံးသူရေးရာ ဦးစီးဌာန	စီးပွားရေးနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး ဝန်ကြီးဌာန
	၁၂။ ဟိုတယ်နှင့် ခရီးသွားညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာန	ဟိုတယ်နှင့် ခရီးသွားလာရေး ဝန်ကြီးဌာန
	၁၃။ အလုပ်သမားညွှန်ကြားရေးဦးစီးဌာန	အလုပ်သမား၊ လူဝင်မှုနှင့် ပြည်သူ့အင်အား ဝန်ကြီးဌာန
	၁၄။ အလုပ်သမားရေးရာဆက်ဆံရေး ဦးစီးဌာန ၁၅။ အလုပ်ရုံနှင့် အလုပ်သမားဥပဒေစစ်ဆေးရေး ဦးစီးဌာန	အလုပ်သမား၊ လူဝင်မှုနှင့် ပြည်သူ့အင်အား ဝန်ကြီးဌာန
	၁၆။ လူမှုဖူလုံရေးအဖွဲ့	လူမှုဝန်ထမ်း၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေး ဝန်ကြီးဌာန
	၁၇။ ကုန်တင်/ကုန်ချ ကြီးကြပ်ရေးကော်မတီရုံး	
စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်း	၁။ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန	စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်း ဝန်ကြီးဌာန
	၂။ လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် စာရင်းအင်းဦးစီးဌာန	
	၃။ စက်မှုလယ်ယာဦးစီးဌာန	
	၄။ မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေးဖွံ့ဖြိုးမှုဘဏ်	
	၅။ မွေးမြူရေးနှင့် ကုသရေးဦးစီးဌာန	
	၆။ ဆည်မြောင်းနှင့် ရေအသုံးချမှုစီမံခန့်ခွဲရေးဦးစီးဌာန	
	၇။ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန	
	၈။ ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာန	
	၉။ သမဝါယမဦးစီးဌာန	
	၁၀။ ပျားမွေးမြူရေးဦးစီးဌာန	
၁၁။ အသေးစားစက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းဦးစီးဌာန		

တိုင်းဒေသကြီးဝန်ကြီး	သက်ဆိုင်ရာ ဌာနများ	ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများ	
စည်ပင်သာယာနှင့် လူမှုရေး	၁။ သာသနာရေး ဦးစီးဌာန ၂။ ရှေးဟောင်းသုတေသန၊ အမျိုးသားပြတိုက်နှင့် စာကြည့်တိုက်ဦးစီးဌာန	သာသနာရေးနှင့်ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန	
	၃။ ပြန်ကြားရေးနှင့်ပြည်သူ့ဆက်ဆံရေး ဦးစီးဌာန	ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန	
	၄။ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့		
	၅။ ပညာရေးဦးစီးဌာန ၆။ အဆင့်မြင့်ပညာဦးစီးဌာန	ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန	
	၇။ လူမှုဖူလုံရေး ဦးစီးဌာန ၈။ ပြန်လည်ထူထောင်ရေး ဦးစီးဌာန	လူမှုဝန်ထမ်း၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေး ဝန်ကြီးဌာန	
	၉။ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး ဦးစီးဌာန ၁၀။ ကုသရေးဦးစီးဌာန ၁၁။ အားကစားနှင့် ကာယပညာဦးစီးဌာန ၁၂။ တိုင်းရင်းဆေးပညာဦးစီးဌာန	ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာန	
	စက်မှု၊ လျှပ်စစ်နှင့် ပို့ဆောင်ရေး	၁။ စက်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့် စစ်ဆေးရေးဦးစီးဌာန	စက်မှုဝန်ကြီးဌာန
၂။ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားပေးရေးလုပ်ငန်း		လျှပ်စစ်နှင့်စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန	
၃။ ကုန်းလမ်းပို့ဆောင်ရေး ၄။ မြန်မာ့စာတိုက်နှင့်ဆက်သွယ်ရေး ၅။ ကုန်းလမ်းပို့ဆောင်ရေးညွှန်ကြားမှု ဦးစီးဌာန ၆။ စီးပွားရေးလိုင်စင်နှင့်ပို့ဆောင်ရေး ညှိနှိုင်းမှုဦးစီးဌာန ၇။ ရေအရင်းအမြစ်နှင့်မြစ်ချောင်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဦးစီးဌာန ၈။ မြို့ပြနှင့်အိမ်ရာဖွံ့ဖြိုးမှု ဦးစီးဌာန ၉။ ရေအားလျှပ်စစ်အကောင်အထည်ဖော်ရေးဦးစီးဌာန ၁၀။ မြန်မာ့မီးရထား (ဒေသတွင်း) ၁၁။ ရေကြောင်းပို့ဆောင်ရေးညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာန ၁၂။ ပြည်တွင်းရေကြောင်းပို့ဆောင်ရေး ၁၃။ မြန်မာ့စာတိုက်		ပို့ဆောင်ရေးနှင့် ဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန	
သယံဇာတ၊ သစ်တောနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး		၁။ သစ်တောဦးစီးဌာန ၂။ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း ၃။ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဦးစီးဌာန	သယံဇာတနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး ဝန်ကြီးဌာန
		၁။ မြန်မာ့ရေနံဓာတုပေဒလုပ်ငန်း	လျှပ်စစ်နှင့်စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန
တိုင်းရင်းသားရေးရာ		၁။ တိုင်းရင်းသားရေးရာ ဦးစီးဌာန	တိုင်းရင်းသားရေးရာ ဝန်ကြီးဌာန

နောက်ဆက်တွဲ (ဈ)

မြို့နယ်အဆင့်ဌာနများ နမူနာစာရင်း^{၃၂၉}

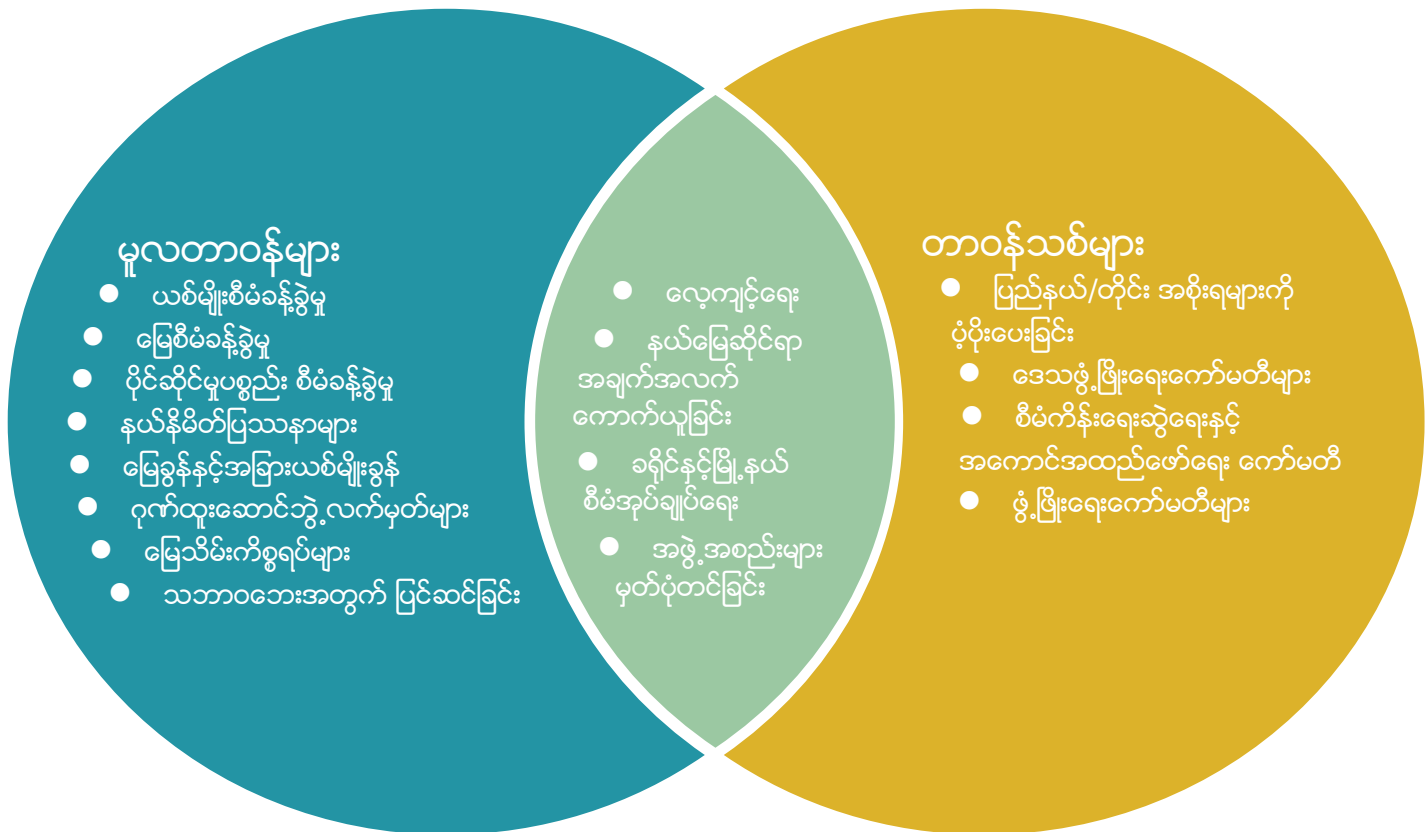
အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန	ရဲတပ်ဖွဲ့
အိမ်ရာဦးစီးဌာန	မီးသတ်တပ်ဖွဲ့
သမဝါယမဦးစီးဌာန	လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး
ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး ဦးစီးဌာန	စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန
ပြည်တွင်းအခွန်များ ဦးစီးဌာန	ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန
စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာန	စက်မှုကုန်ကြမ်းသီးနှံဌာန
ကုန်းမြင့်လယ်ယာမြေဖော်ထုတ်ရေးဦးစီးဌာန	စည်ပင်သာယာ
မွေးမြူရေးနှင့်ကုသရေး	လူမှုဖူလုံရေး
တိုင်းရင်းဆေးပညာ	ပညာရေးမှူးရုံး
စက်မှုလယ်ယာဦးစီးဌာန	ကျန်းမာရေးမှူးရုံး
လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲရေးနှင့်စာရင်းအင်းဦးစီးဌာန	အားကစား
စာရင်းစစ်ရုံး	ကုန်းလမ်းပို့ဆောင်ရေး
ပြန်ကြားရေးနှင့်ပြည်သူ့ ဆက်ဆံရေး	ပြည်သူ့လုပ်ငန်း
မြန်မာ့စာတိုက်နှင့်ဆက်သွယ်ရေး	လျှပ်စစ်
အလုပ်သမားညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာန	သာသနာရေး
မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်	ဥပဒေရုံး
ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာန	မြို့နယ်တရားရုံး
ကုန်တင်ကုန်ချ စီမံခွင့်ခွဲမှုဌာန	အကောက်ခွန်
ကုန်သွယ်မှုမြှင့်တင်ရေးနှင့်စားသုံးသူရေးရာ	နယ်စပ်ရေးရာ
အဝေးပြေးလမ်းများဌာန	သစ်တောဌာန
ရေအရင်းအမြစ်	မြို့နယ်ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်

နောက်ဆက်တွဲ (ဥ)

မြို့နယ်အဆင့်ကော်မတီများ နမူနာစာရင်း

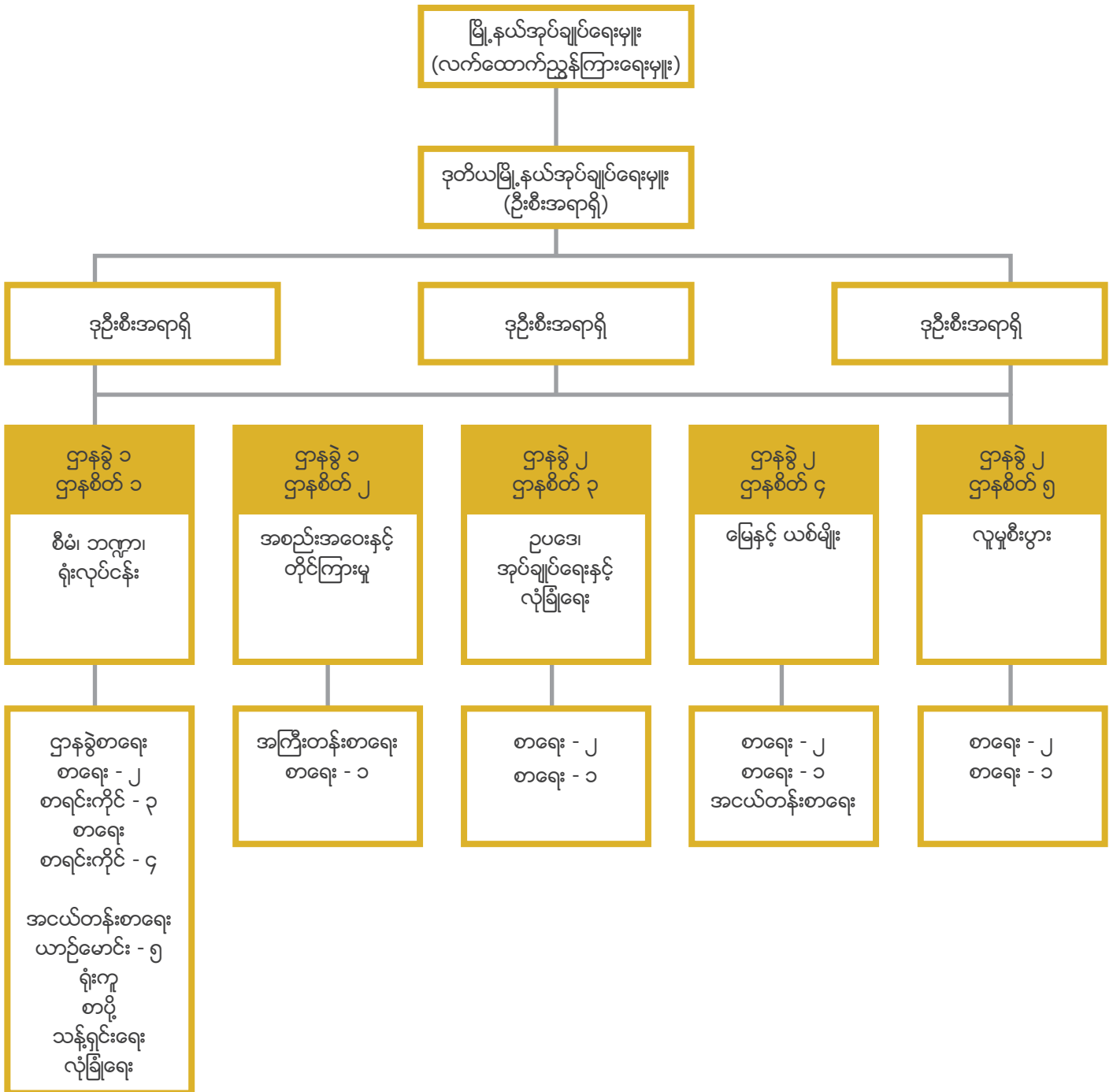
- ၁။ မြို့နယ်စီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီ
- ၂။ မြို့နယ် အသင်းအဖွဲ့မှတ်ပုံတင်ရေးအဖွဲ့
- ၃။ မြို့နယ် လုံခြုံရေး တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးကော်မတီ
- ၄။ မြို့နယ် ဖွံ့ဖြိုးမှုစီမံကိန်းရေးဆွဲ အကောင်အထည်ဖော်ရေးကော်မတီ
- ၅။ မြို့နယ် မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသော ဆေးဝါးများ အန္တရာယ် တားဆီးကာကွယ်ရေးအဖွဲ့
- ၆။ မြို့နယ် လုံခြုံရေးကော်မတီ
- ၇။ မြို့နယ် နိုင်ငံသားသို့မဟုတ် နိုင်ငံသားပြုခွင့်ရသူဆိုရာ စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးအဖွဲ့
- ၈။ မြစ်မီးရောင်ကျေးရွာစီမံကိန်း ကြွေးကျန်ကျန်ရှိနေသော ကျေးရွာများအား စုံစမ်းစစ်ဆေး ဆောင်ရွက်ရန် စုံစမ်းရေးကော်မတီ
- ၉။ မြစ်မီးရောင်ကျေးရွာစီမံကိန်း (ငါးကဏ္ဍ) အကောင်အထည်ဖော်ရေးလုပ်ငန်း အဖွဲ့
- ၁၀။ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများနှင့် အလုပ်သမားများအား အိမ်ထောင်စုလူဦးရေစာရင်းနှင့် ကိုင်ဆောင်သင့်သည့် မှတ်ပုံတင်တစ်မျိုးမျိုးထုတ်ပေးရေးလုပ်ငန်း ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့
- ၁၁။ မြို့နယ် တိရစ္ဆာန်နှင့် တိရစ္ဆာန်ထွက် ပစ္စည်းများ တရားမဝင် တင်သွင်းတင်ပို့ခြင်း တားဆီးကာကွယ်ရေး လုပ်ငန်းကော်မတီ
- ၁၂။ မြို့နယ် ဖြေလျှော့ရေးအဖွဲ့
- ၁၃။ မြို့နယ် ပိုင်ရှင်မဲ့ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီ
- ၁၄။ မြို့နယ် လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့
- ၁၅။ လယ်ယာမြေနှင့်အခြားမြေများ သိမ်းဆည်းခံရမှုများ ပြန်လည်စိစစ်ရေးကော်မတီ
- ၁၆။ မြို့နယ်ဆေးရုံအထောက်အကူပြုအဖွဲ့
- ၁၇။ မြို့နယ် လူကုန်ကူးမှုကာကွယ်တားဆီးရေးအဖွဲ့
- ၁၈။ မြို့နယ် ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကော်မတီ
- ၁၉။ မြို့နယ် ကျန်းမာရေးကော်မတီ
- ၂၀။ မြို့နယ် ပညာရေးကော်မတီ
- ၂၁။ မြို့နယ် အားကစားနှင့်ကာယပညာကော်မတီ

နောက်ဆက်တွဲ (၄) အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန၏ ကဏ္ဍနှစ်ရပ်

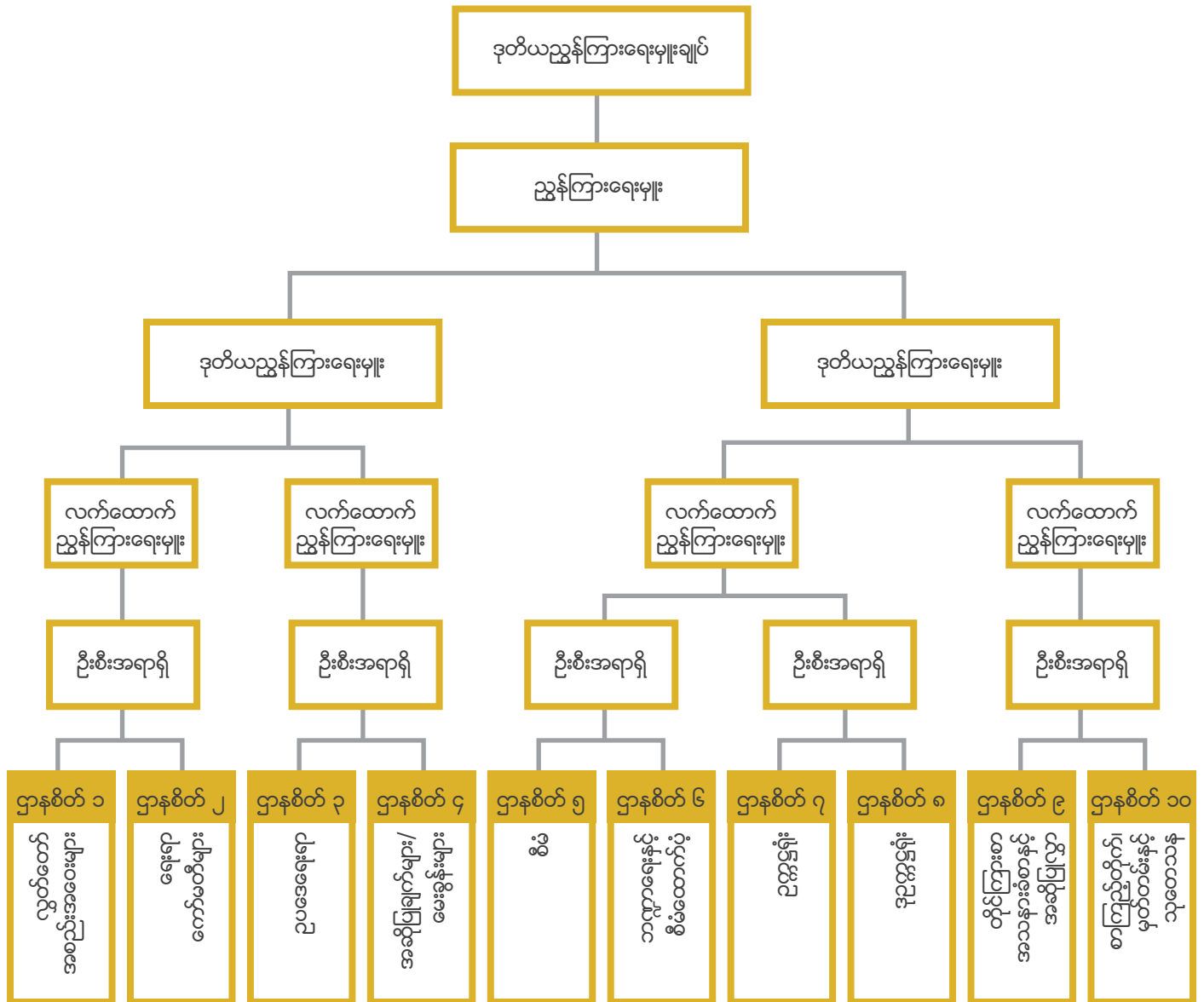

နောက်ဆက်တွဲ (၄)

မြို့နယ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံး ဖွဲ့စည်းပုံနမူနာ

နောက်ဆက်တွဲ (၃) လွှတ်တော်ရုံးဖွဲ့စည်းပုံနမူနာ

- ပြန်တမ်းဝင်အရာရှိ - ၇
- ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် - ၁
- ညွှန်ကြားရေးမှူး - ၁
- ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး - ၂
- ဦးစီးအရာရှိ - ၄
- ပြန်တမ်းဝင်မဟုတ်သည့် အရာရှိ - ၃၈

အဆုံးသတ်မှတ်စု

၁။ မြန်မာ ဒေသဆိုင်ရာ ပဋိပက္ခ များသည် နိုင်ငံရှိ မြို့နယ်စုစုပေါင်း ၃၃၀ ၏ သုံးပုံတစ်ပုံကျော်အပေါ် သက်ရောက်မှု ရှိနေသည်။ ပဋိပက္ခအများစုမှာ နှစ်ပေါင်း ခြောက်ဆယ်ကျော်ထိ ရှည်ကြာနေပြီး ဖြစ်သည်။ လူသောင်းပေါင်းများစွာ ရွေ့ပြောင်းခဲ့ရပြီး ထောင်ပေါင်းများစွာ သေဆုံးခဲ့ရသလို အခြားသော ဆိုးရွားသည့် ထိခိုက်မှုများစွာ ရှိနေခဲ့သည် (Burke et al. 2017, 9.)။

၂။ တပ်မတော်မှ အဓိက လွှမ်းမိုး ရေးဆွဲခဲ့ခြင်း နှင့် နိုင်ငံ၏ အုပ်ချုပ်မှုမူဘောင် အတွင်း တပ်မတော်၏ အခန်းကဏ္ဍကို ဆက်လက်၍ ခိုင်ခိုင်မာမာ ရှိနေစေရန် ခွင့်ပြုပေးထားခြင်းကြောင့် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ သည် ဆွေးနွေးငြင်းခုံစရာ ဖြစ်ဆဲပင် ဖြစ်သည်။

၃။ Burke et al. 2017, 19.

၄။ The Irrawaddy 2018.

၅။ World Bank (n.d.).

၆။ Litwack and Seddon 1999, 2.

၇။ Boex and Yilmaz 2010.

၈။ Romeo 2012.

၉။ Eaton and Schroeder 2010

၁၀။ ဤသုတေသနသည် Boex and Yilmaz, Boex 2012 တို့၏ သုတေသန မူဘောင်နှင့် နည်းလမ်းတို့ကို အသုံးပြုထားပါသည်။

၁၁။ Burke et al. 2017, 18-19

၁၂။ Nixon et al. 2013

၁၃။ Ibid.

၁၄။ အာရှဖောင်ဒေးရှင်း၏ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဒေသဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်မှုစနစ် ပတ်သက်သည့် သုတေသန စာတမ်းများကို <https://asiafoundation.org/tag/myanmar-governance-paper-series/> တွင် တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။

၁၅။ Ibid.

၁၆။ Burke et al. 2017.

၁၇။ Joliffe 2015

၁၈။ အာရှဖောင်ဒေးရှင်း၏ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပဋိပက္ခများ အကြောင်း သုတေသန စာတမ်းများကို <https://asiafoundation.org/tag/peace-conflict-in-myanmar> တွင် တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။

၁၉။ ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ (၂၀၀၈) ဇယား (၂) တွင် ပါဝင်သော ကဏ္ဍများမှာ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် စီမံကိန်း၊ စီးပွားရေး၊ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြူရေး၊ စွမ်းအင်၊ လျှပ်စစ်၊ သတ္တုနှင့် သစ်တော၊ ပို့ဆောင်ရေး၊ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် ဆောက်လုပ်ရေး၊ လူမှုရေး၊ နှင့် စီမံခန့်ခွဲရေး တို့ဖြစ်သည်။

၂၀။ Steinberg 2012, 233 တွင် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအရ တပ်မတော်၏ အခန်းကဏ္ဍ ကို ဆွေးနွေးထားပါသည်။

၂၁။ ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ (၂၀၀၈)၊ အခန်း (၁၁)

၂၂။ နိုင်ငံတော် အေးချမ်းသာယာရေး နှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး ကောင်စီ ဥပဒေအမှတ် - ၁၆/၂၀၁၀

၂၃။ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ဥပဒေအမှတ် - ၂၂/၂၀၁၃

၂၄။ နိုင်ငံတော် အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး ကောင်စီ ဥပဒေအမှတ် - ၁၄/၂၀၁၀

၂၅။ Nixon et al. 2013

၂၆။ The Myanmar Times 2016a.

၂၇။ Action Committee for Democracy Development and Progressive Voice (n.d.)

၂၈။ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ စီရင်စု ခြောက်ခုမှာ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးရှိ နာဂ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ ဒေသ၊ ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ ဓန၊ ပအိုဝ်း၊ ပလောင်၊ ကိုးကန့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ ဒေသများ နှင့် ၀ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ တိုင်း တို့ ဖြစ်ကြသည်။

၂၉။ ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ (၂၀၀၈)၊ အခန်း ၄၉ မှ ၅၁ အထိ။ ၎င်းဖွဲ့စည်းပုံကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု များသော ၁၉၇၄ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ဖြင့် နှိုင်းယှဉ်နိုင်သည်။

၃၀။ ၂၀၁၄ လူဦးရေနှင့် အိမ်အကြောင်းအရာ သန်းခေါင်စာရင်း၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့် ပြည်သူ့အင်အား ဝန်ကြီးဌာန။

၃၁။ မြို့ နယ်အုပ်ချုပ်ရေး ဥပဒေကို ပြင်ဆင်ရန် ကြိုးစားမှုသည် ၂၀၁၇ တွင် ရပ်တန့်ခဲ့သည်။

၃၂။ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ အခန်း ၂၈၈ တွင် "ခရိုင်အဆင့်နှင့် မြို့နယ်အဆင့်တို့၏ အုပ်ချုပ်ရေးကို နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းများအား တာဝန်ပေး ဆောင်ရွက်စေရမည်" ဖော်ပြထားသည်။ အခန်း ၂၈၉ တွင် "ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စု၏ အုပ်ချုပ်ရေးကို ရပ်ရွာကကြည့်ညို့ လေးစားပြီး သိက္ခာသမာဓိ ရှိသည့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးကို ဥပဒေနှင့်အညီ ခန့်အပ်တာဝန်ပေး ဆောင်ရွက်စေရမည်။"

၃၃။ ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ (၂၀၀၈) အခန်း ၂၃၂။

၃၄။ ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ (၂၀၀၈) အခန်း ၁၆၁။

- ၃၅။ ဤကဲ့သို့ နိုင်ငံအဆင့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပတ်သက်၍ သုံးသပ်လေ့လာချက် ကို Brand 2012, 20-21 တွင်လည်း တွေ့နိုင်သည်။
- ၃၆။ နိုင်ငံတော် အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ ဥပဒေ အမှတ် - ၁၆/၂၀၁၀ အခန်း ၇(က)။
- ၃၇။ ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ (၂၀၀၈) အခန်း ၂၄၈ (ဂ)။
- ၃၈။ နိုင်ငံတော် အေးချမ်းသာယာရေး နှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ ဥပဒေ အမှတ် - ၁၆/၂၀၁၀ အခန်း ၈ (ဆ)။
- ၃၉။ ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ (၂၀၀၈) အခန်း ၂၆၂။
- ၄၀။ ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ (၂၀၀၈) အခန်း ၂၆၂ (က)။
- ၄၁။ ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ (၂၀၀၈) အခန်း ၂၄၉။
- ၄၂။ နိုင်ငံတော် အေးချမ်းသာယာရေး နှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ ဥပဒေ အမှတ် - ၁၆/၂၀၁၀ အခန်း ၃၁ (က)။
- ၄၃။ ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ (၂၀၀၈) အခန်း ၃၀၈၊ ၃၁၀၊ ၃၁၁။
- ၄၄။ Kyaw Hla Win (Ahmed) and Karim 2013.
- ၄၅။ Republic of the Union of Myanmar, the Supreme Court of the Union (n.d).
- ၄၆။ Kyaw Hla Win (Ahmed) and Karim 2013.
- ၄၇။ Republic of the Union of Myanmar, the Supreme Court of the Union (n.d).
- ၄၈။ Ibid.
- ၄၉။ Kyaw Hla Win (Ahmed) and Karim 2013.
- ၅၀။ Republic of the Union of Myanmar, the Supreme Court of the Union (n.d).
- ၅၁။ ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ (၂၀၀၈) အခန်း ၂၉၅ (က) (၂)။
- ၅၂။ ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ (၂၀၀၈) အခန်း ၃၂၂ မှ ၃၂၄။
- ၅၃။ Crouch 2018a.
- ၅၄။ Ibid.
- ၅၅။ Republic of the Union of Myanmar, the Supreme Court of the Union 2018.
- ၅၆။ နိုင်ငံတော် အေးချမ်းသာယာရေး နှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ ဥပဒေ အမှတ် - ၁၆/၂၀၁၀ အခန်း ၁၅ (က)။
- ၅၇။ Crouch 2018b.
- ၅၈။ နိုင်ငံတော်သမ္မတ၊ ဝန်ကြီးချုပ်များ၊ ပြည်ထောင်စု နှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌများ၊ ပြည်ထောင်စု တရားသူကြီးချုပ် တို့သာ ခုံရုံးသို့တင်သွင်းခွင့် ရှိသည်။ ကိုယ်စားလှယ် အားလုံး၏ အနည်းဆုံး ၁၀ ရာခိုင်နှုန်း အရေအတွက်ရှိသော ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် ပြည်သူ့လွှတ်တော် နှင့် အမျိုးသားလွှတ်တော် တို့သည် တင်သွင်းမှု ပြုလုပ်နိုင်သည်။
- ၅၉။ Crouch 2018b.
- ၆၀။ Crouch 2018a.
- ၆၁။ Enlightened Myanmar Research Foundation 2017a.
- ၆၂။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ နှင့် ဝန်ကြီးများဖြင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။
- ၆၃။ Republic of the Union of Myanmar 2012.
- ၆၄။ ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် (အဓိန့်ကြော်ငြာစာ ၃၄/၂၀၁၄)။
- ၆၅။ အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့ချုပ် ၂၀၁၅။
- ၆၆။ စီမံကိန်း နှင့် ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးဌာန ၂၀၁၆။
- ၆၇။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။
- ၆၈။ ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်၊ စီမံကိန်း နှင့် ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးဌာန ၂၀၁၈။
- ၆၉။ Global New Light of Myanmar 2018a.
- ၇၀။ ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်၊ သမ္မတရုံး ညွှန်ကြားချက် အမှတ် ၁/၂၀၁၈။
- ၇၁။ နောက်ဆက်တွဲ (ဆ) တွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ စတင်ကတည်းက ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ခန့်အပ်ခံထားရသူများ၏ စာရင်းကို ဖော်ပြထားပါသည်။
- ၇၂။ ကရင်ပြည်နယ် ဝန်ကြီးချုပ် ဦးဇော်မင်းသည် ဗိုလ်မှူးချုပ် တစ်ဦးလည်း ဖြစ်သည်။
- ၇၃။ ပြည်ခိုင်ဖြိုးအစိုးရ လက်ထက်တွင် တနင်္သာရီ တိုင်းဒေသကြီး၌ ဝန်ကြီးချုပ်တစ်ဦး ကို အစားထိုးခဲ့ရသည်။
- ၇၄။ Myanmar Times 2016b.
- ၇၅။ ၂၀၁၆ နှင့် ၇၅၊ ၂၀၁၈ အတွင်းတွင် ဝန်ကြီးချုပ်နှစ်ဦး ကို ပြန်လည်အစားထိုးမှု ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး တွင် ဦးမန်းဂျော်နီ ကို ဦးလှမိုးအောင်ဖြင့် အစားထိုးခြင်း ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး၊ မွန်ပြည်နယ်တွင် ဦးမင်းမင်းဦး အစား ဒေါက်တာအေးဇံကို အစားထိုးခဲ့သည်။ ဦးမန်းဂျော်နီမှာ ကျန်းမာရေးကြောင့် အနားယူခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ထုတ်ပြန်ခဲ့သော်လည်း ဦးမင်းမင်းဦး အနားယူခြင်းအတွက်မူ မည်သည့်အကြောင်းရင်း မှန်းမသိရပေ။
- ၇၆။ တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေး ပါတီသည် တပ်မတော် နှင့် မြန်မာ ဆိုရှယ်လစ် လမ်းစဉ်ပါတီ တို့၏ ကိုယ်စားလှယ်လည်း ဖြစ်ပြီး ၁၉၉၀ ရွေးကောက်ပွဲတွင် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့ချုပ်ကို အဓိက စိန်ခေါ်ခဲ့သူလည်း ဖြစ်သည်။ Irrawaddy (n.d.)

၇၇။ Data is correct as of June 2018. Ministry of Information (n.d.); MyPILAR2017

၇၈။ ဇန်နဝါရီ ၁၆၊ ၂၀၁၈ မှစတင်၍ မန္တလေးတိုင်း ဒေသကြီး အစိုးရ အဖွဲ့တွင် ရှမ်းတိုင်းရင်းသား ရေးရာဝန်ကြီး ရာထူး လစ်လပ်နေခြင်း ဖြစ်သည်။ Maung Zaw 2018.

၇၉။ Nixon et al. 2013

၈၀။ ဥပမာအဖြစ် ရန်ကုန် နှင့် ဧရာဝတီ တိုင်းဒေသကြီးတို့ရှိ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီး နှင့် ကရင်ပြည်နယ်ရှိ စွမ်းအင်ဝန်ကြီး တို့ဖြစ်သည်။

၈၁။ ဝန်ကြီးရေးရာ တာဝန် ဆယ်ခုမှာ ဝန်ကြီးချုပ်၊ နယ်စပ်ရေးရာ နှင့် လုံခြုံရေး၊ ဘဏ္ဍာရေး နှင့် အခွန်၊ စိုက်ပျိုးရေး နှင့် မွေးမြူရေး၊ လူ့ဆောင်ရွက်ရေး၊ သစ်တောနှင့် သတ္တုတွင်း၊ စီမံကိန်းနှင့် စီးပွားရေး၊ လျှပ်စစ်စွမ်းအင် နှင့် စက်မှု၊ စည်ပင်သာယာရေး၊ လူမှုရေး နှင့် တိုင်းရင်းသားရေးရာ (ရှိပါက) တို့ဖြစ်သည်။

၈၂။ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ ဒေသ/တိုင်း တို့၏ ဦးစီးအဖွဲ့ တို့၏ ဥက္ကဋ္ဌများသည် ပြည်နယ်အစိုးရ အဖွဲ့တွင် ဝန်ကြီးအဖြစ် ရာထူးရရှိပြီး ရှမ်းပြည်နယ်တွင် ထိုကဲ့သို့ ဝန်ကြီး ငါးနေရာ ရှိနေသည်။

၈၃။ သမ္မတရုံး အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် ၁/၂၀၁၆။ လျှပ်စစ်ဝန်ကြီးဌာန နှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန ကို လျှပ်စစ် နှင့် စွမ်းအင် ဝန်ကြီးဌာနအဖြစ် ပေါင်းစည်းခဲ့သည်။ အမျိုးသားစီမံကိန်း နှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေး ဝန်ကြီးဌာန နှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနတို့ကို စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးဌာန အဖြစ် ပေါင်းစည်းခဲ့သည်။

၈၄။ ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေး ကို ဝန်ကြီးဌာနတစ်ခု အဖြစ် ပေါင်းစည်း လိုက်သော်လည်း အချို့ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး၊ ဥပမာ ရှမ်းပြည်နယ်တွင် စီမံကိန်းနှင့် စီးပွားရေး ဝန်ကြီးဌာန နှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး ဌာန သီးခြားစီ ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။

၈၅။ နိုင်ငံတော် အေးချမ်းသာယာရေး နှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ ဥပဒေ အမှတ် - ၁၆/၂၀၁၀ အခန်း ၃၁(က)။

၈၆။ နိုင်ငံတော် အေးချမ်းသာယာရေး နှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ ဥပဒေ အမှတ် - ၁၆/၂၀၁၀ အခန်း ၃၁(ခ)။

၈၇။ မြန်မာ့အလင်း ၂၀၁၃(က)။

၈၈။ Global New Light of Myanmar 2014.

၈၉။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၉၀။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့် စိုက်ပျိုးရေးဝန်ကြီး နှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၉၁။ မြန်မာ့အလင်း ၂၀၁၃(ခ)။

၉၂။ ပုံ (၃.၄) တွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဦးစားပေးကဏ္ဍများ ကို ဖော်ပြထားသည်။

၉၃။ Global New Light of Myanmar 2018b.

၉၄။ ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်၊ သမ္မတရုံး ၂၀၁၈(က)။

၉၅။ ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်၊ သမ္မတရုံး ၂၀၁၈(ခ)။

၉၆။ Chan Tha 2018.

၉၇။ Global New Light of Myanmar 2018c.

၉၈။ နိုင်ငံတော် အေးချမ်းသာယာရေး နှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ ဥပဒေ အမှတ် - ၁၆/၂၀၁၀ အခန်း ၁၂။

၉၉။ ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်၊ သမ္မတရုံး (ညွှန်ကြားချက် ၁/၂၀၁၈)။

၁၀၀။ Nixon et al. 2015.

၁၀၁။ Ibid.

၁၀၂။ Ibid

၁၀၃။ Ibid

၁၀၄။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၁၀၅။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် ညွှန်ကြားရေးမှူးများ နှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၁၀၆။ Nixon et al. 2015.

၁၀၇။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး တိုင်းရင်းသားဝန်ကြီးများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၁၀၈။ ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ (၂၀၀၈) အခန်း ၁၇၅။

၁၀၉။ ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲ သည် လွတ်လပ်၍ တရားမျှတခြင်း မရှိမည် ကို များစွာ စိုးရိမ်ခဲ့ကြသလို၊ ရွေးကောက်ပွဲကို သပိတ်မှောက်မှု အချို့ လည်း ရှိခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ရလဒ်များ ထွက်ပေါ် လာသည့်အချိန်၌ ၁၉၉၀ နောက်ပိုင်း လွတ်လပ်၍ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု အရှိဆုံး ရွေးကောက်ပွဲ အဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်း ခံခဲ့ရသည်။

၁၁၀။ ရခိုင်ပြည်နယ် လွှတ်တော်တွင် ရခိုင်အမျိုးသားပါတီသည် အင်အား အကြီးဆုံးဖြစ်သည်။ ပြည်ထောင်စု ကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီသည် ချင်းပြည်နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်၊ မွန်ပြည်နယ်၊ ကချင်ပြည်နယ် နှင့် ရခိုင်ပြည်နယ် တို့တွင် အင်အားအကြီးဆုံး မဖြစ်ခဲ့ပေ။

၁၁၁။ ရခိုင်ပြည်နယ် လွှတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌမှာ ရခိုင်အမျိုးသားပါတီ မှ ဖြစ်သည်။ ရှမ်းပြည်နယ် လွှတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌမှာ ပြည်ထောင်စု ကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး ပါတီမှ ဖြစ်သည်။

၁၁၂။ ပြည်ထောင်စု ကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး ပါတီသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များတွင် ကိုယ်စားလှယ်နေရာ စုစုပေါင်း ၅၆% ကို ရယူနိုင်ခဲ့သည်။

၁၁၃။ တစ်သီးပုဂ္ဂလ ကိုယ်စားလှယ်များ နှင့် အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့ချုပ်၊ ပြည်ထောင်စု ကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီ၊ တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေးပါတီ တို့ကို ထည့်သွင်းထားခြင်း မရှိပါ။

၁၁၄။ တိုင်းရင်းသားနှင့် ဒေသဆိုင်ရာ ပါတီများဖြင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၁၁၅။ Hein Ko Soe 2018a.

၁၁၆။ ကယား၊ ချင်း နှင့် ရခိုင် ပြည်နယ် လွှတ်တော်များတွင် အမျိုးသမီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် မရှိပါ။

၁၁၇။ Shwe Shwe Sein Latt et al. 2017.

၁၁၈။ အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့ချုပ် တာဝန်ရှိသူများ နှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၁၁၉။ Enlightened Myanmar Research Foundation 2017a.

၁၂၀။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် ၁၄ ခုတို့မှ စုဆောင်းရရှိထားသော အချက် အလက်များ။ ဖေဖော်ဝါရီ ၈၊ ၂၀၁၆ မှ ဧပြီ ၂၄၊ ၂၀၁၈ အတွင်း အချက်အလက်များ ဖြစ်သည်။

၁၂၁။ လွှတ်တော် ၈ ခုကို နမူနာ ကြည့်ရှုရာ၌ ၂၀၁၀ မှ ၂၀၁၅ အတွင်း လွှတ်တော် အစည်းအဝေး ခေါ်ယူမှုသည် ပျမ်းမျှအားဖြင့် အကြိမ် ၂၀ အောက်တွင်သာ ရှိခဲ့သည်။ ၎င်းအချိန်ကာလ၏ ထက်ဝက်မျှသာ ရှိမည့် ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲ ပြီးမြောက်ချိန်မှ စတင်ကြည့်လျှင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် ၁၄ ခုတို့၏ လွှတ်တော်အစည်းအဝေး ခေါ်ယူမှုမှာ ပျမ်းမျှအားဖြင့် ၁၃ ကြိမ်ကျော် ရှိနေသည်။

၁၂၂။ Nixon et al. 2013.

၁၂၃။ Ibid.

၁၂၄။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် များဖြင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၁၂၅။ Enlightened Myanmar Research Foundation 2017a, 26.

၁၂၆။ Enlightened Myanmar Research Foundation 2017a.

၁၂၇။ Ibid.

၁၂၈။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် အချက်အလက်များမှာ ဧပြီ ၂၄၊ ၂၀၁၈ မတိုင်မှီအထိ ဖြစ်သည်။

၁၂၉။ ကချင်ပြည်နယ် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ နှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၁၃၀။ Nyein Thiri Swe and Zaw Min Oo 2018.

၁၃၁။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် များဖြင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၁၃၂။ ပညာအလင်းပွင့်မြန်မာ သုတေသနဖောင်ဒေးရှင်း ၂၀၁၇(ခ)။

၁၃၃။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် များဖြင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၁၃၄။ Egretreau 2017.

၁၃၅။ ပညာအလင်းပွင့်မြန်မာ သုတေသနဖောင်ဒေးရှင်း ၂၀၁၇(က)။

၁၃၆။ ပညာအလင်းပွင့်မြန်မာ သုတေသနဖောင်ဒေးရှင်း ၂၀၁၇(က) နှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များသို့ သုတေသနအတွက် အချက်အလက် တောင်းခံထားခြင်းမှ ရရှိလာသော အချက်အလက်များ ကို စုပေါင်းသုံးသပ်ထားမှု။

၁၃၇။ အဆို နှင့် မေးခွန်း ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များမှာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များ စတင် ပေါ်ထွက်လာချိန်မှ ဧပြီ ၂၄၊ ၂၀၁၈ အထိဖြစ်သည်။

၁၃၈။ ပညာအလင်းပွင့်မြန်မာ သုတေသနဖောင်ဒေးရှင်း ၂၀၁၇(က)။

၁၃၉။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် များဖြင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၁၄၀။ ပညာအလင်းပွင့်မြန်မာ သုတေသနဖောင်ဒေးရှင်း ၂၀၁၇(က)။

၁၄၁။ ပညာအလင်းပွင့်မြန်မာ သုတေသနဖောင်ဒေးရှင်း ၂၀၁၇(က)။

၁၄၂။ ပြည်နယ်လွှတ်တော် ကော်မတီဥက္ကဋ္ဌနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၁၄၃။ San Yamin Aung 2018a.

၁၄၄။ San Yamin Aung 2018b.

၁၄၅။ ပညာအလင်းပွင့်မြန်မာ သုတေသနဖောင်ဒေးရှင်း ၂၀၁၇(ဂ)။

၁၄၆။ ပညာအလင်းပွင့်မြန်မာ သုတေသနဖောင်ဒေးရှင်း ၂၀၁၇(က)။

၁၄၇။ ပညာအလင်းပွင့်မြန်မာ သုတေသနဖောင်ဒေးရှင်း ၂၀၁၇(ခ)။

၁၄၈။ Moe Myint 2017.

၁၄၉။ တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၁၅၀။ Nyan Linn Aung 2018; Enlightened Myanmar Research Foundation 2018c.

၁၅၁။ Ei Ei Toe Lwin 2018a.

၁၅၂။ ပညာအလင်းပွင့်မြန်မာ သုတေသနဖောင်ဒေးရှင်း ၂၀၁၇(ဃ)။

၁၅၃။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် များဖြင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၁၅၄။ Ibid.

၁၅၅။ Ibid.

၁၅၆။ တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ဖြင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၁၅၇။ ပညာအလင်းပွင့်မြန်မာ သုတေသနဖောင်ဒေးရှင်း ၂၀၁၇(က)။

၁၅၈။ Egretreau 2018.

၁၅၉။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် များဖြင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၁၆၀။ Nixon et al. 2013.

၁၆၁။ တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ဖြင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၁၆၂။ အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများဖြင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၁၆၃။ Kempel, Chan Myawe Aung San and Aung Tun 2015.

၁၆၄။ The Asia Foundation 2014.

၁၆၅။ The Asia Foundation 2018.

၁၆၆။ My Justice 2018.

၁၆၇။ MDR and Kempel 2012.

၁၆၈။ UNDP Myanmar 2015a.

၁၆၉။ Ibid.

၁၇၀။ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်း မရှိသေးသော တွေ့ဆုံအချက်အလက်များ။

၁၇၁။ Kyi Pyar Chit Saw and Arnold 2014,35.

၁၇၂။ UNDP Myanmar 2015a.

၁၇၃။ ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်၊ သမ္မတရုံး ၂၀၁၃ (အမိန့်ကြော်ငြာစာ ၂၇/၂၀၁၃)

၁၇၄။ UNDP Myanmar 2015b.

၁၇၅။ UNDP Myanmar 2015a.

၁၇၆။ ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်၊ သမ္မတရုံး (အမိန့် ၃၇/၂၀၁၆)

၁၇၇။ ကော်မတီ အဖွဲ့ဝင်များသည် ပြည်ခိုင်းဖြိုး ပါတီ အပေါ်တွင် သစ္စာခံမှုများ ရှိနေသည်ဟု မြင်၍ ပါတီ၏ လွှမ်းမိုးမှုကို ဖယ်ရှားရန် ကော်မတီများကို ဖျက်သိမ်းရသည်ဟု ပြောဆိုမှုများ ရှိခဲ့သည်။

၁၇၈။ ဥပမာ အနေဖြင့် ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ ပြည်နယ်ကော်မတီ ၈၆ ခုတွင် အမျိုးသမီး ၃ဦးသာ ကော်မတီ အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပါဝင်နေသည် ကို တွေ့ရသည်။ Arnold et al. 2015.

၁၇၉။ Arnold et al. 2015

၁၈၀။ New Myanmar Foundation 2018.

၁၈၁။ UNDP Myanmar 2015a.

၁၈၂။ Ibid.

၁၈၃။ Ibid.

၁၈၄။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် များဖြင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၁၈၅။ Stapenhurst and O'Brien (n.d).

၁၈၆။ နိုင်ငံတော် အေးချမ်းသာယာရေး နှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ကောင်စီ ဥပဒေ အမှတ် ၁၆/၂၀၁၀၊ အခန်း ၄(က) နှင့် အခန်း ၃၁(က) တို့အရ နိုင်ငံတော် သမ္မတသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်တို့၏ အတည်ပြုချက်ဖြင့် ဝန်ကြီးအရေအတွက် ကို အများဆုံး ၁၀ဦးမှ အနည်းဆုံး ၅ဦးအတွင်း သတ်မှတ်နိုင်ပြီး၊ ဝန်ကြီးများ၏ တာဝန်ကို ခွဲခန့်သတ်မှတ်ပေး နိုင်သည်။ (တိုင်းရင်းသားရေးရာ ဝန်ကြီး နှင့် ဦးစီးအဖွဲ့ အကြီးအကဲများကို ထည့်သွင်းတွက်ချက်ထားခြင်း မရှိပါ။)

၁၈၇။ Bissinger 2016.

၁၈၈။ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ တာဝန် ယူထားရသော ဌာနများ၊ ၎င်းဌာနများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးရှိ ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာန များ၏ စာရင်း အပြည့်အစုံကို နောက်ဆက်တွဲ (ဇ) တွင်ကြည့်ပါ။

၁၈၉။ ယခုအခန်းကို Arnold et al. 2015 နှင့် Winter and Mya Nandar Thin 2016. တို့မှ အခြေခံထားခြင်း ဖြစ်သည်။ အသေးစိတ်ကို ၎င်း သုတေသနစာတမ်းများတွင် ကြည့်ပါ။

၁၉၀။ လက်ရှိ စည်ပင်သာယာရေး ဥပဒေသည် ၁၉၉၃ စည်ပင်သာယာရေး ဥပဒေတွင် အခြေခံထားသည်။ ၎င်းဥပဒေကို ၁၉၉၇ တွင် ပြင်ဆင်ခဲ့သည်။ ၂၀၀၈ စည်ပင်သာယာရေး ဥပဒေတွင် စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရလက်အောက်သို့ ထည့်သွင်းလိုက်ခြင်းမှာ ၁၉၉၃ ဥပဒေနှင့် ၁၉၉၇ ပြင်ဆင်ချက် တို့တွင် အခြေခံထားခြင်း ဖြစ်သည်။

၁၉၁။ မြို့နယ် စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့တို့၏ လုပ်ငန်းများသည် မြို့ နယ်ဧရိယာ တစ်ခုလုံးကို ခြုံလွှမ်းနိုင်ခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ယခုအခါ မြို့ ပြဇာတ်တွင်သာ အာရုံစိုက်နေပြီး ကျေးရွာအုပ်စု အစိတ်အပိုင်း အနည်းငယ်တွင်သာ လုပ်ငန်း စီမံကိန်းများ လုပ်ဆောင်နေခြင်း ရှိသည်။ စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့တို့သည် ကျေးရွာအုပ်စုများ အတွင်း စီးပွားလုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးမှုရှိပြီး ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု လိုအပ်သော ဧရိယာအချို့ ကို စည်ပင်သာယာ နယ်နမိတ် အဖြစ်သတ်မှတ်ကာ လုပ်ဆောင်နိုင်သည်။ ၂၀၁၂ နှင့် ၂၀၁၃ အကြားတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များသည် ၂၀၁၃ ဥပဒေတွင် အခြေခံသည် စည်ပင်သာယာရေး ဥပဒေတို့ကို အသီးသီး ပြဌာန်းခဲ့ကြသည်။

၁၉၂။ ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်ရေးကို ညွှန်ကြားရေးမှူး တစ်ဦးက ဦးဆောင်သည်။ ၎င်းသည် စနစ်တွင် အကြီးတန်း စည်ပင်သာယာရေး အရာရှိ ဖြစ်သည်။ ကွဲပြားမှု အနည်းငယ် ရှိနိုင်သော်လည်း ပြည်နယ် နှင့် တိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်သာယာရေးရုံး အများစုကို ဌာနသုံးခုဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။ ၎င်းဌာနတို့မှာ အင်ဂျင်နီယာ၊ စီမံရေး နှင့်၊ ဥပဒေ၊ အခွန် နှင့် လုံခြုံရေး တို့ ဖြစ်ကြသည်။

၁၉၃။ မြို့တော် စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီများ နှင့် စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များ အကြား အဓိက ကွဲပြားမှုများမှာ ရှိပြီး တာဝန် နှင့် အခန်းကဏ္ဍ ဆိုင်ရာ၊ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ဆက်စပ်မှု တို့တွင် ကွဲပြားခြားနား ကြသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့်တွင် မြို့တော် စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီများကို

မြို့တော်ဝန် များ နှင့် လူထုမှ ရွေးကောက် တင်မြောက်ထားသော အဖွဲ့ဝင်များ ပါသည့် ကော်မတီ က ဦးဆောင်သည်။

၁၉၄။ စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့အရာရှိ များနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၁၉၅။ Nixon et al. 2013.

၁၉၆။ Tidemand and Steffensen 2010, 17-18.

၁၉၇။ Nixon et al. 2013.

၁၉၈။ Ibid.

၁၉၉။ Ibid.

၂၀၀။ Bissinger 2016.

၂၀၁။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၂၀၂။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအရာရှိများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၂၀၃။ ဝန်ကြီးချုပ်ဖြင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၂၀၄။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက်တွင် ဖော်ပြထားခြင်း မရှိသော်လည်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရတို့သည် ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေးတွင် အသုံးစရိတ် ရှိခဲ့သည်ဟု မခိုင်လုံသော အထောက်အထားများ ရှိသည်။

၂၀၅။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများ နှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ညွှန်ကြားရေးမှူး များဖြင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၂၀၆။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၂၀၇။ Bauer, Kirk and Sahla 2018.

၂၀၈။ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအဖွဲ့ ၂၀၁၇။

၂၀၉။ Nixon et al. 2013.

၂၁၀။ Ibid.

၂၁၁။ နယ်ဝေးဒေသ အတွက် ဆရာဝန်များ ခန့်အပ်ခြင်း နှင့် သူမတူသော အခြေအနေ များအတွက် ကျောင်းဆရာများ ခန့်အပ်ခြင်း တို့ကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများက ပြုလုပ်ခဲ့သည့် မခိုင်လုံသော အထောက်အထားများ ရှိသည်။

၂၁၂။ Nixon et al. 2013.

၂၁၃။ ပညာရေး နှင့် ကျန်းမာရေး ဦးစီးဌာနများမှ မြို့ နယ်နှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့် အရာရှိများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၂၁၄။ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ဥပဒေအမှတ် ၄၁/၂၀၁၄၊ အခန်း (၃)။

၂၁၅။ ပြည်ထောင်စု ရာထူးဝန်အဖွဲ့ ၂၀၁၇။

၂၁၆။ Ibid.

၂၁၇။ Nixon et al. 2013.

၂၁၈။ Ibid.

၂၁၉။ Ibid.

၂၂၀။ အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၂၂၁။ Kyi Pyar Chit Saw and Arnold 2014, 30.

၂၂၂။ ယခုအခန်းကို Bissinger 2016; Kyi Pyar Chit Saw and Arnold 2014 နှင့် Winter and Mya Nandar Thin 2016. တို့မှ အခြေခံထားခြင်း ဖြစ်သည်။ အသေးစိတ်ကို ၎င်း သုတေသနစာတမ်း များတွင် ကြည့်ပါ။

၂၂၃။ မြို့နယ်များသည် နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာအောင် ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်ရေး အတွက် ဗဟိုချက် ဖြစ်ခဲ့သည်။ Kyi Pyar Chit Saw and Arnold 2014.

၂၂၄။ Bissinger 2016,7.

၂၂၅။ မြို့ နယ် အထွေထွေ အုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာန ရုံးတိုင်းတွင် လက်ထောက် ညွှန်ကြားရေးမှူး အဆင့်ရှိ မြို့နယ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးကို အစီရင်ခံရသည် ဝန်ထမ်းဦးရေ ၃၄ဦး ရှိသည်။ မြို့နယ် လူဦးရေ ကွာခြားစေကာမူ ရုံးတိုင်း၏ အရွယ်အစားမှာ တူညီကြသည်။ မြို့နယ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူး ကို ကူညီသည် ဦးစီးအရာရှိ အဆင့် ဒုတိယ မြို့နယ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူး ရှိပြီး၊ ၎င်းတို့နှစ်ဦးသည် စာရေး နှင့် စာရင်းကိုင် အများစု ပါဝင်သော ဝန်ထမ်းများကို စီမံကြီးကြပ်သည်။

၂၂၆။ Kyi Pyar Chit Saw and Arnold 2014.

၂၂၇။ Ibid.

၂၂၈။ မြို့ နယ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများဖြင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။ Kyi Pyar Chit Saw and Arnold 2014.

၂၂၉။ ပြည်ထဲရေး ဝန်ကြီးဌာန ဒုတိယဝန်ကြီး မှ အနာဂါတ်တွင် အမျိုးသမီး အုပ်ချုပ်ရေးမှူး များကို ခန့်အပ်မည် ဟု ၂၀၀၈ ဩဂုတ်တွင် ပြောခဲ့သည်။ Kyaw Myo 2018.

၂၃၀။ လက်ရှိအချိန်တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေဆဲ ဒုတိယ မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး အဆင့် အမျိုးသမီး တစ်ဦး ရှိသည်။

၂၃၁။ ၎င်း လုပ်ငန်းများအတွက် ရပ်ကျေး အုပ်ချုပ်ရေးများသည် ထွေအုပ်ကို ထောက်ပံ့သည်။

၂၃၂။ Bissinger 2016.

၂၃၃။ Arnold et al. 2015.

၂၃၄။ တာဝန် အပြည့်အစုံကို Arnold et al. 2015. တွင် ကြည့်ပါ။

၂၃၅။ Bissinger 2016 အခန်း ၂.၄ နှင့် နောက်ပိုင်းကို ကြည့်ပါ။

၂၃၆။ မြို့နယ်တစ်ခု အတွက် ကော်မတီများ စာရင်း ဥပမာကို နောက်ဆက်တွဲ (င) တွင်ကြည့်ပါ။

၂၃၇။ မြို့နယ်ဖွံ့ဖြိုးရေး အထောက်အကူပြု ကော်မတီ (TDSC) နှင့် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီ (TDAC) တို့ကို ၂၀၁၃ ဖေဖော်ဝါရီ သမ္မတရုံး အမိန့်ကြော်ငြာစာဖြင့် စတင်ခဲ့သည်။

၂၃၈။ ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်၊ သမ္မတရုံး ၂၀၁၆ (ခ) အမိန့် ၃၇/၂၀၁၆။

၂၃၉။ မြို့နယ် စီမံခန့်ခွဲရေး ကော်မတီ အဖွဲ့ဝင်များ အဖြစ် မြို့နယ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူး (ဥက္ကဋ္ဌ)၊ ဒုတိယ မြို့နယ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူး (အတွင်းရေးမှူး)၊ ရဲတပ်ဖွဲ့၊ စီမံကိန်းဌာန ဦးစီးမှူး၊ သစ်တောဦးစီးမှူး၊ ပညာရေးမှူး၊ စည်ပင်သာယာရေး ဦးစီးမှူး၊ ဥပဒေအရာရှိ နှင့် အခွန်ဦးစီးမှူး တို့ပါဝင်ပါသည်။

၂၄၀။ ထပ်မံ၍ အချက်အလက် ရရှိလိုပါက Arnold et al. 2015 နှင့် Winter and Mya Nandar Thin 2016 ကို ကြည့်ပါ။

၂၄၁။ Winter and Mya Nandar Thin 2016.

၂၄၂။ ဗဟိုကော်မတီကို ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်၊ သမ္မတရုံး ၂၀၁၆ (ဂ) အမိန့် ၁၄/၂၀၁၆ ဖြင့် ဖွဲ့စည်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

၂၄၃။ မြို့နယ် ထွေအုပ် အရာရှိများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၂၄၄။ The Asia Foundation 2014.

၂၄၅။ My Justice 2018.

၂၄၆။ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူး များနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းရာတွင် ၎င်းတို့သည် သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူး များနှင့် ပုံမှန် ဆက်သွယ်မှု ရှိကြောင်း၊ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်း များအတွက် အပါအဝင် ဖြစ်စဉ်များစွာ အတွက် အတည်ပြုမှုကို ရယူရကြောင်း ဖြေကြားသည်။ Kyi Pyar Chit Saw and Arnold 2014.

၂၄၇။ law ဖော်ပြထားချက်

၂၄၈။ ပိုမို၍ ရှုပ်ထွေးလာစေသည်မှာ ရပ်-ကျေး အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများသည် ထွေအုပ် ထံမှ တရားဝင်ခန့်အပ်စာ ကို ရယူရသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

၂၄၉။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် များဖြင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၂၅၀။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ထွေအုပ် အရာရှိများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၂၅၁။ Boex 2012.

၂၅၂။ UNDP 2012, 6; World Bank 2013, 97.

၂၅၃။ အာရှဖောင်ဒေးရှင်းသည် မိတ်ဖက် အဖွဲ့အစည်းများ နှင့် တွဲဖက်၍ မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်နယ်များ နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများရှိ စီမံကိန်း ရေးဆွဲခြင်း၊ ငွေကြေး ပြင်ဆင်ခြင်း နှင့် ဘတ်ဂျက် ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်း တို့နှင့် ပတ်သက်သည့် သုတေသန စာတမ်း များကို ရေးသား ပြုစုနေပါသည်။ သုတေသန စာတမ်းများကို <https://asiafoundation.org/tag/> တွင် တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။

၂၅၄။ ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ် ဆိုသည်မှာ ယာဉ်၊ မြေ၊ ယန္တရားကြီးများ၊ အဆောက်အအုံ နှင့် လမ်းများ ကဲ့သို့ တစ်နှစ်အထက် ကြာရှည်ခံသော တန်ဖိုးရှိသည့် အရာများတွင် ရင်းနှီးအသုံးပြုခြင်း ဖြစ်သည်။

၂၅၅။ သာမန် အသုံးစရိတ် ဆိုသည်မှာ လစာငွေ၊ ပင်စင်၊ ထိန်းသိမ်းစရိတ်၊ ပစ္စည်းဝယ်ယူမှု နှင့် ဝန်ဆောင်မှု စရိတ် တို့ကဲ့သို့သော အစိုးရ၏ အထွေထွေ အသုံးစရိတ်များ ဖြစ်သည်။

၂၅၆။ ယခု ဖြစ်စဉ် သုံးသပ်ချက်ကို Shotton, Zin Wint Yee, and Khin Pwint Oo 2016 မှ ကောက်နုတ် တင်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းစာတမ်းတွင် စီမံကိန်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း ဖြစ်စဉ်ကို အသေးစိတ် ရှင်းပြထားပါသည်။ ၎င်းတို့၏ လေ့လာဆန်းစစ်ချက် ကို ထပ်မံ၍ ထောက်ပံ့နိုင်ရန် ၂၀၁၆မှ စ၍ တိုးတက်ပြောင်းလဲမှု များကို တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု ပြုလုပ်ထားသည်။

၂၅၇။ ယခုအခန်းတွင် အဓိက ဇောင်းပေး ဖော်ပြလိုသည်မှာ ငွေလုံးငွေရင်းဆိုင်ရာ ဘတ်ဂျက်ဖြစ်သည်။ ငွေလုံးငွေရင်း ဆိုင်ရာ ဘတ်ဂျက်တွင် ဆုံးဖြတ်ချက် ချရခြင်းသည် ပိုမို၍ အရေးကြီးပြီး ဒေသအတွက် ဦးစားပေးမှု ချမှတ်ရန် လိုအပ်သော နေရာလည်း ဖြစ်သည်။ သာမန်ဆိုင်ရာ ဘတ်ဂျက်မှာမူ လုပ်ငန်း လည်ပတ်စရိတ် နှင့် ဝန်ထမ်းလစာ တို့သာ ဖြစ်ပါသည်။

၂၅၈။ ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်၊ သမ္မတရုံး ၂၀၁၆ (ဃ) အမိန့် ၁၃/၂၀၁၆။

၂၅၉။ ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်၊ သမ္မတရုံး ၂၀၁၆ (င) အမိန့် ၁၂/၂၀၁၆။

၂၆၀။ ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်၊ သမ္မတရုံး ၂၀၁၆ (စ) အမိန့် ၁၁/၂၀၁၆။

၂၆၁။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်း အရာရှိများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၂၆၂။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများ၊ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၊ စီမံကိန်းနှင့် ဘတ်ဂျက် အရာရှိများ နှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၂၆၃။ ဒေသန္တရ စီမံကိန်း နှင့် ဘတ်ဂျက် ဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်သူများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၂၆၄။ Ibid.

၂၆၅။ Hein Ko Soe 2018b.

၂၆၆။ Valley et al. 2018.

၂၆၇။ စည်ပင်၏ စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း ဖြစ်စဉ်ကို Winter, 2016 မှ ကောက်နုတ်ထားသည်။

၂၆၈။ Shotton, Zin Wint Yee, and Khin Pwint Oo 2016, xii.

၂၆၉။ အခန်း (၃) အရ ဘတ်ဂျက်ဖြစ်စဉ်ကို ဦးဆောင်ရန် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အသီးသီးတို့တွင် ကော်မတီများ ရှိကြသည်။

၂၇၀။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် များဖြင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၂၇၁။ OMI Budget Explorer ကို <http://budget.omimyanmar.org/> တွင် ကြည့်ရှုနိုင်သည်။

၂၇၂။ Shotton, Zin Wint Yee, and Khin Pwint Oo 2016.

- ၂၇၄။ စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များ၏ လုပ်ငန်းများကို သက်ဆိုင်ရာ ၎င်းတို့၏ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်ညီညွတ်ရေးအဖွဲ့များတွင် ထည့်သွင်းပြဌာန်း ထားပါသည်။ စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များ၏ အဓိက လုပ်ငန်းများမှာ အခြေခံ အဆောက်အအုံ ဆိုင်ရာ၊ ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်း နှင့် ဘဏ္ဍာငွေ ရှာဖွေကောက်ခံခြင်း နှင့် စည်းကမ်းရေးဆွဲခြင်း တာဝန်များကို ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့တွင် အဆောက်အအုံ ဆောက်ခြင်း၊ တံတားများ ပြုပြင်ခြင်း၊ အဆင့်မြင့်ခြင်း နှင့် တည်ဆောက်ခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ ပြည်သူပိုင် နေရာ နှင့် ပန်းခြံများကို ထိန်းသိမ်းစီမံခြင်း၊ လမ်းမီးပေးခြင်း စသည်တို့ ဖြစ်သည်။
- ၂၇၅။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက်တွင် ဖော်ပြထားခြင်း မရှိသော်လည်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရတို့သည် ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေးတွင် အသုံးစရိတ် ရှိခဲ့သည်ဟု မခိုင်လုံသော အထောက်အထားများ ရှိသည်။
- ၂၇၆။ ဇယား (၁) တွင် ပြည်ထောင်စု တာဝန်အဖြစ် "ပြည်ထောင်စုမှ စီမံသော အဓိက အဝေးပြေး လမ်းမများနှင့် တံတားများ" ကို သတ်မှတ်ပေးထားပြီး၊ ဇယား (၂) တွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး တာဝန်အဖြစ် "ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီးမှ စီမံပိုင်ခွင့် ရှိသော လမ်း နှင့် တံတားများ" တို့ကို သတ်မှတ်ပေးထားသည်။
- ၂၇၇။ လမ်း ကဏ္ဍတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်း နှင့် စင်လျှင်၍ ပိုမိုပြည့်စုံသော အချက်အလက်ကို ရရှိလိုပါက Valley et al. 2018 ကို ကြည့်ပါ။
- ၂၇၈။ ပြည်ထောင်စုအဆင့် သတ်မှတ်ထားသည့် အဝေးပြေးလမ်းများ တည်ဆောက်ရန် တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ် ကုန်ကျစရိတ်တို့သည် နိုင်ငံအနှံ့ အမျိုးမျိုး ကွဲပြားမှု ရှိနေပြီး တနင်္သာရီတွင် စုစုပေါင်း၏ ၆၉%၊ ပဲခူးတွင် ၁၅% နှင့် ဧရာဝတီတွင် ၂%သာ ရှိသည်။ Shotton, Zin Wint Yee, and Khin Pwint oo 2016, 9; Valley et al. 2018.
- ၂၇၉။ Boex 2012.
- ၂၈၀။ ဘတ်ဂျက် အသုံးစရိတ်များကို ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ် နှင့် သာမန် အသုံးစရိတ်များ အဖြစ် ခွဲခြားထားသည်။ ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ် တွင် ယာဉ်၊ မြေ၊ ယန္တရားကြီးများ၊ အဆောက်အအုံ နှင့် လမ်းများ ကဲ့သို့ တစ်နှစ်အထက် ကြာရှည်ခံသော တန်ဖိုးရှိသည့် အရာများတွင် ရင်းနှီးအသုံးပြုခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။ သာမန် အသုံးစရိတ်တွင် လစာငွေ၊ ပင်စင်၊ ထိန်းသိမ်းစရိတ်၊ ပစ္စည်းဝယ်ယူမှု နှင့် ဝန်ဆောင်မှု စရိတ် တို့ကဲ့သို့သော အစိုးရ၏ အထွေထွေ အသုံးစရိတ်များ ပါဝင်သည်။
- ၂၈၁။ ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ်နှင့် ပတ်သက်၍ ပိုမိုသိရှိလိုပါက World Bank 2017, chapter 2 တွင်ကြည့်ပါ။
- ၂၈၂။ ပြည်နယ် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ ညွှန်ကြားရေးမှူးနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။
- ၂၈၃။ ငွေလုံးငွေရင်း နှင့် သာမန် အသုံးစရိတ် အမျိုး ကွဲပြားခြင်းမှာ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း အားဖြင့် စာရင်းအင်း အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက် မရှင်းလင်းခြင်း နှင့်လည်း သက်ဆိုင်နိုင်သည်။ Shotton, Zin Wint Yee, and Khin Pwint Oo 2016, 62 တွင်ကြည့်ပါ။
- ၂၈၄။ Valley et al. 2018.
- ၂၈၅။ Ibid.
- ၂၈၆။ ၅၄%မှာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ၁၄ခုလုံးရှိ ပြည်သူ့ရေးရာ လုပ်ငန်းများ အတွက်ဖြစ်သည်။ ၃၈%မှာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ၁၀ခု အတွက်ဖြစ်သည်။ ပြည်သူ့လုပ်ငန်းဌာန သည် ဆောက်လုပ်ရေး ဝန်ကြီးဌာန လက်အောက်တွင် ရှိပြီး လမ်း၊ တံတား၊ လေဆိပ် နှင့် အဆောက်အအုံများ ကဲ့သို့ ပြည်သူပိုင် အဆောက်အအုံများ ကို ထိန်းသိမ်း ဆောက်လုပ်ရမည့် တာဝန်ရှိခဲ့သည်။ ဆောက်လုပ်ရေး ဝန်ကြီးဌာနသည် လမ်း၊ တံတား နှင့် အဆောက်အအုံများ ဆောက်လုပ်ရန် တာဝန် ဆက်လက်ရှိသေး သော်လည်း လေဆိပ်နှင့် ပတ်သက်၍ တာဝန်ယူရမှု မရှိတော့ချေ။
- ၂၈၇။ နမူနာတွင် ချင်းနှင့် ရခိုင်ပြည်နယ်များ မှအပ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အားလုံးပါဝင်ပါသည်။
- ၂၈၈။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများနှင့် အစိုးရ အရာရှိများဖြင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။
- ၂၈၉။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရတွင် (၁) အစိုးရအဖွဲ့၊ (၂) လွှတ်တော်၊ (၃) တရားရုံး၊ (၄) တရားလွှတ်တော်၊ (၅) စာရင်းစစ်ရုံးတို့ ပါဝင်ပါသည်။ ၂၀၁၃-၁၄ ဘတ်ဂျက်တွင် လွှတ်တော်နှင့် အစိုးရအဖွဲ့အတွက် မပါဝင်ပါ။
- ၂၉၀။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး ဌာန အရာရှိများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။
- ၂၉၁။ Valley at al. 2018.
- ၂၉၂။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ၁၂ ခုကို နမူနာ တွက်ချက်မှုအရ ရန်ကင်းတိုင်းဒေသကြီး နှင့် မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးတို့သည် ဘဏ္ဍာနှစ် ၂၀၁၃-၁၄ နှင့် ၂၀၁၆-၁၇ အကြား စည်ပင်သာယာရေး အသုံးစရိတ် မြင့်တက်မှုတွင် ၉၅% ပါဝင်မှုရှိသည်။
- ၂၉၃။ ၂၀၁၄ သန်းခေါင်စာရင်း အချက်အလက်။ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့်ပြည်သူ့အင်အား ဝန်ကြီးဌာန ၂၀၁၄။
- ၂၉၄။ ဒေသဆိုင်ရာ ငွေကြေးအသုံးစရိတ် နှင့် ပတ်သက်သည့် ပိုမို ပြည့်စုံသော ဆန်းစစ်လေ့လာမှု အတွက် Shotton, Zin Wint Yee, and Khin Pwint Oo 2016 တွင် ကြည့်ပါ။
- ၂၉၅။ Valley and Hein Aung Kyaw 2016.
- ၂၉၆။ ကရင်ပြည်နယ်တွင် ပြည်ထောင်စုမှ ထောက်ပံ့ငွေ လွှဲပြောင်းမှုသည် ယခင် ၄၀% သာရှိခဲ့ရာမှ ၂၀၁၁-၁၂ တွင် ၉၄% အထိ မြင့်တက်လာခဲ့သည်။ ၂၀၁၇-၁၈ ခန့်မှန်းခြေဘတ်ဂျက် တွင်မူ ၈၇.၅% သို့ ပြန်လည် ကျဆင်းခဲ့သည်။
- ၂၉၇။ ကာလလတ် ဘဏ္ဍာရေး မူဘောင် (MTFF) အရ အစိုးရသည် နိုင်ငံတကာတွင် လုပ်ထုံးနှင့်အညီ အတိုင်း "စည်းမျဉ်း အခြေပြု" ဘဏ္ဍာရေးပုံစံ အတိုင်း လုပ်ဆောင်နေသည်။ ယင်းမူဘောင် အရ ပြည်ထောင်စုမှ လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေ များကိုလည်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး လုပ်ဆောင်နေသည်။ ၂၀၁၅-၁၆ ဘဏ္ဍာနှစ်မှ စတင်ကာ အစုပေါင်းထည့်ဝင်မှုမှ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသို့ ခွဲဝေလျာထားပေးခြင်း မှာ စည်းမျဉ်းအခြေပြု ပုံစံဖြစ်လာခဲ့သည်။
- ၂၉၈။ ပုံသေနည်းတွင် ပါဝင်သော သတ်မှတ်စံနှုန်းများမှာ - ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လူဦးရေ (၂၀၁၄ အမျိုးသား လူဦးရေ သန်းခေါင်စာရင်း အပေါ် အခြေပြုထားသည်)၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု ညွှန်းကိန်း (၂၀၀၉-၁၀ တစ်ဒီမီထောင်ချင်း လူမှုဘဝစစ်တမ်း ကို အခြေပြုထားသည်)၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး တစ်ဦးကျ ပြည်တွင်းအသားတင် ထုတ်လုပ်မှု (စီမံကိန်း ရေးဆွဲရေး ဦးစီးဌာန၏ ခန့်မှန်းခြေအပေါ် အခြေပြုသည်)၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး မြေဧရိယာ (၂၀၁၄ အမျိုးသား လူဦးရေ သန်းခေါင်စာရင်း အပေါ် အခြေပြုထားသည်)၊ တစ်ပြည်လုံး လူဦးရေ အပေါ်ရှိသည့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး မြို့၊ ပြုလူဦးရေ ရာခိုင်နှုန်း (၂၀၁၄ လူဦးရေ သန်းခေါင်စာရင်း အပေါ် အခြေပြုထားသည်)၊ တစ်ဦးကျ ဝင်ငွေအလိုက် အခွန်စည်းကြပ်မှုများ (ယခင် ဘဏ္ဍာနှစ် ၌ ကောက်ယူရရှိသည့် အမှန်အခွန် ရငွေကို အခြေပြုသည်) တို့ဖြစ်ကြသည်။
- ၂၉၉။ ဥပမာ အနေဖြင့် Hein Aung Kyaw et al. 2017 ကိုကြည့်ပါ။

၂၉၉။ Shotton, Zin Wint Yee, and Khin Pwint Oo 2016, v.

၃၀၀။ Shotton, Zin Wint Yee, and Khin Pwint Oo 2016, p32.

၃၀၁။ ထပ်မံ၍ အချက်အလက် ရရှိလိုပါက Robertson, Joeline, and Dunn 2015 ကိုကြည့်ပါ။

၃၀၂။ ၎င်းရန်ပုံငွေကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေဥပဒေ (ဥပဒေ အမှတ် ၉ / ၂၀၁၄) ဖြင့် သတ်မှတ်ပြဌာန်းခဲ့သည်။

၃၀၃။ စီမံကိန်းများကို ကျပ်ငါးသန်း အထိသာ ကန့်သတ်ထားသည်။

၃၀၄။ Bauer, Shortell, and Delesgues, 2016.

၃၀၅။ အခွန်ကောက်ခံခြင်း နှင့်ပတ်သက်၍ အသေးစိတ် ရှင်းလင်းချက်ကို Bissinger 2016 တွင်ကြည့်ပါ။

၃၀၆။ Valley and Hein Aung Kyaw 2016.

၃၀၇။ Dickenson-Jones, De, and Smurra 2015.

၃၀၈။ Boex 2012.

၃၀၉။ Chen, He, and Liu 2018.

၃၁၀။ Boex 2012.

၃၁၁။ Minoletti 2016.

၃၁၂။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး ဌာန အရာရှိများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၃၁၃။ PwC 2018.

၃၁၄။ Ibid.

၃၁၅။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်ခြင်း လျော့ကျမှု အခြေအနေ သုံးသပ်ချက် (၂၀၁၃) မှာ Local Public-Sector Country Profile Index (Boex 2012) ကို အခြေခံ၍ ဆန်းစစ်သုံးသပ် ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ၂၀၁၈ သုံးသပ်ချက် မှာ ၂၀၁၃ သုံးသပ်ချက်ကို ထပ်ဆင့် တည်ဆောက်၍ ဆန်းစစ်သုံးသပ် ထားခြင်း ဖြစ်ပြီး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရန် အင်စတီကျူးရှင်း များကို မည်သို့ စီစဉ်ထားသည်၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရတို့၏ လားရာ၊ နှင့် ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်စီမံမှု လက်တွေ့ အခြေအနေ တို့ အပေါ်တွင် ဇောင်းပေး သုံးသပ်လေ့လာ ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

၃၁၆။ Joliffe and Speers Mears 2016.

၃၁၇။ Joliffe 2016.

၃၁၈။ Ibid.

၃၁၉။ Joliffe 2016.

၃၂၀။ Joliffe and Speers Mears 2016.

၃၂၁။ တစ်နိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ် အခန်း ၁ (က) ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်အား ပြည်ထောင်စု မပြိုကွဲရေး၊ တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်မှု မပြိုကွဲရေးနှင့် အချုပ်အခြာအာဏာ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး တို့ကို ရှေးရှု၍ လွတ်လပ်မှု၊ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် တရားမျှတမှု တို့ကို အခြေခံပြီး ပင်လုံစိတ်ဓါတ်နှင့်အညီ ဒီမိုကရေစီအရေး၊ အမျိုးသားတန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့် အခွင့်အရေးများ အာမခံချက်များ အပြည့်အဝရှိသော၊ ဒီမိုကရေစီနှင့် ဖက်ဒရယ်စနစ်တို့ကို အခြေခံသည့် ပြည်ထောင်စုကို နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲ ရလဒ်များနှင့် အညီ တည်ဆောက်သွားရန်။

၃၂၂။ အမျိုးသား ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေး နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ဗဟိုဌာန ဥက္ကဋ္ဌ နိုင်ငံတော်၏ အတိုင်ပင်ခံ ပုဂ္ဂိုလ် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ အဖွင့်မိန့်ခွန်း၊ အောက်တိုဘာ ၁၅၊ ၂၀၁၇၊ နေပြည်တော်။

၃၂၃။ Ye Mon 2018.

၃၂၄။ Kyaw Lin Htoon 2018.

၃၂၅။ Nixon et al. 2013.

၃၂၆။ Ei Ei Toe Lwin 2018b.

၃၂၇။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများနှင့် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။

၃၂၈။ World Bank 2017.

၃၂၉။ Bissinger 2016 မှ ဖွဲ့ငြိမ်းသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- Action Committee for Democracy Development and Progressive Voice. n.d. *Grassroots Democracy: Analysis of the Ward or Village Tract Administration Law*. https://progressivevoicemyanmar.org/wp-content/uploads/2018/05/20180410_ACDD_Grassroots_Democracy_-_Print-ready.pdf.
- Arnold, M., Ye Thu Aung, Kempel, S., and Kyi Pyar Chit Saw. 2015. *Municipal Governance in Myanmar: An Overview of Development Affairs Organizations*. Yangon: The Asia Foundation. <https://asiafoundation.org/publication/municipal-governance-in-myanmar/>
- The Asia Foundation. 2014. *Myanmar 2014: Civic Knowledge and Values in a Changing Society*. <https://asiafoundation.org/resources/pdfs/MyanmarSurvey20141.pdf>.
- The Asia Foundation. 2018. *City Life Survey: Myanmar 2017 Pilot Initiative*. https://asiafoundation.org/wp-content/uploads/2018/06/City-Life-Survey-2017-English_27-June-2018.pdf.
- Bauer, A., Shortell, P., and Delesgues, L. 2016. *Sharing the Wealth: A Roadmap for Distributing Myanmar's Natural Resource Revenues*. Natural Resource Governance Institute. https://resourcegovernance.org/sites/default/files/documents/nrgi_sharing_myanmar_revenue-sharing.pdf.
- Bauer, A., Kirk, N., and Sahla, S. 2018. *Natural Resource Federalism: Considerations for Myanmar*. Natural Resource Governance Institute. <https://resourcegovernance.org/sites/default/files/documents/federalism-considerations-form-myanmar.pdf>.
- Bissinger, J. 2016. *Local Economic Governance in Myanmar*. Yangon: The Asia Foundation. <https://asiafoundation.org/publication/local-economic-governance-in-myanmar/>.
- Boex, J. and Yilmaz, S. 2010. *An Analytical Framework for Assessing Decentralized Local Governance and the Local Public Sector*. IDG Working Paper No. 2010-06. <https://www.urban.org/sites/default/files/publication/29451/412279-An-Analytical-Framework-for-Assessing-Decentralized-Local-Governance-and-the-Local-Public-Sector.PDF>.
- Boex, J. 2012. *Measuring the Local Public Sector: A Conceptual and Methodological Framework*. Local Public Sector Country Profile Handbook. Washington DC: The Urban Institute. http://www.localpublicsector.net/docs/LPSCP_Handbook.pdf.
- Brand, M. 2012. "A bird in the hand..." – The Federal Pattern of Myanmar's 2008 Constitution." Unpublished discussion paper.
- Burke, A., Williams, N., Barron P., Jolliffe, K. and Carr, T. 2017. *The Contested Areas of Myanmar: Subnational Conflict, Aid, and Development*. Yangon: The Asia Foundation. <https://asiafoundation.org/publication/contested-areas-myanmar-subnational-conflict-aid-development/>.
- Chan Tha. 2018. "Kachin State government, China chasing Chinese timber smugglers." *Myanmar Times*, May 25. <https://mmtimes.com/news/kachin-state-government-china-chasing-chinese-timber-smugglers.html>.
- Chen, Z., He, Z. and Liu, C. 2018. "The Financing of Local Government in the People's Republic of China: Stimulus Loan Wanes and Shadow Banking Waxes." ADBI Working Paper Series No. 800. Tokyo: Asian Development Bank Institute. <https://www.adb.org/sites/default/files/publication/396826/adb-wp800.pdf>.
- Crouch, M. 2018a. "The Judiciary in Myanmar." In *Routledge Handbook of Contemporary Myanmar*, edited by Farrelly, N., Holliday, I., and Simpson, A. New York: Routledge.
- Crouch, M. 2018b. "Dictators, democrats, and constitutional dialogue: Myanmar's constitutional tribunal." *International Journal of Constitutional Law* 16 (2): 421–446. <https://doi.org/10.1093/icon/moy056>.
- Dickenson-Jones, G., De, S., and Smurra, A. 2015. *State and Region Public Finances in Myanmar*. Subnational Governance in Myanmar Discussion Paper No. 8. Yangon: The Asia Foundation. <https://asiafoundation.org/resources/pdfs/SRPublicFinancesENG.pdf>.
- Eaton, K. and Schroeder, L. 2010. "Measuring Decentralization." In *Making Decentralization Work: Democracy, Development, and Security*, edited by Connerley, K. and Smoke, P. Colorado: Lynne Rienner Publishers.
- Egreteau, R. 2017. *Parliamentary Development in Myanmar: An Overview of the Union Parliament, 2011–2016*. Yangon: The Asia Foundation. <https://asiafoundation.org/wp-content/uploads/2017/05/Parliamentary-Development-in-Myanmar.pdf>.
- Egreteau, R. 2018. "How Myanmar's ruling party keeps its lawmakers under control." Tea Circle Oxford website. <https://teacircleoxford.com/2018/03/01/how-myanmars-ruling-party-keeps-its-lawmakers-under-control/>.
- Ei Ei Toe Lwin. 2018a. "Rakhine minister sacked for not performing duties." *Myanmar Times*, January 3. <https://www.mmtimes.com/news/rakhine-minister-sacked-not-performing-duties.html>.
- Ei Ei Toe Lwin. 2018b. "States constitutions crucial to aiding peace process: experts." *Myanmar Times*, June 18. <https://www.mmtimes.com/news/states-constitutions-crucial-aiding-peace-process-experts.html>.
- Enlightened Myanmar Research Foundation. 2016a. *State and Region Parliaments News Bulletin*, Issue 18, November 10. https://emref.org/sites/emref.org/files/publication-docs/bulletin_18englishfinal.pdf.
- Enlightened Myanmar Research Foundation. 2016b. *State and Region Parliaments News Bulletin*, Issue 19, November 24. https://emref.org/sites/emref.org/files/publication-docs/bulletin_19english_final.pdf.
- Enlightened Myanmar Research Foundation. 2017a. *Performance Analysis: State & Region Hluttaws (Local Legislatures) of Myanmar (2010–2015)*. Second Edition. https://emref.org/sites/emref.org/files/publication-docs/performance_analysiseng_2nd_edition_final.pdf.
- Enlightened Myanmar Research Foundation. 2017b. *State and Region Parliaments News Bulletin*, Issue 25, February 23. https://emref.org/sites/emref.org/files/publication-docs/bulletin_25english_final.pdf.
- Enlightened Myanmar Research Foundation. 2017c. *State and Region Parliaments News Bulletin*, Issue 44, November 30. https://emref.org/sites/emref.org/files/publication-docs/bulletin_44eng_final.pdf.
- Enlightened Myanmar Research Foundation. 2018a. *State and Region Parliaments News Bulletin 2* (58), July 5. https://emref.org/sites/emref.org/files/publication-docs/bulletin_58eng_final.pdf.

- Enlightened Myanmar Research Foundation. 2018b. *State and Region Parliaments News Bulletin 2* (55), May 24. https://emref.org/sites/emref.org/files/publication-docs/bulletin_55eng_final.pdf.
- Enlightened Myanmar Research Foundation. 2018c. *State and Region Parliaments News Bulletin 2* (53), April 27. https://emref.org/sites/emref.org/files/publication-docs/bulletin_53eng_final.pdf.
- Enlightened Myanmar Research Foundation. 2018d. *State and Region Parliaments News Bulletin 2* (50), March 8. https://emref.org/sites/emref.org/files/publication-docs/bulletin_50eng_final.pdf.
- Global New Light of Myanmar*. 2014. "President says gov't eyes completion of regional development tasks before end of 2015." December 19. <http://www.burmalibrary.org/docs20/GNLM2014-12-19-red.pdf>.
- Global New Light of Myanmar*. 2018. "Republic of the Union of Myanmar Myanmar New Year Greetings of President U Win Myint." April 18. <http://www.globalnewlightofmyanmar.com/republic-union-myanmar-myanmar-new-year-greetings-president-u-win-myint/>.
- Global New Light of Myanmar*. 2018b. "Performance of Chin State Government in 2nd Year in Office." May 6. <http://www.burmalibrary.org/docs24/GNLM2018-05-06-red.pdf>.
- Global New Light of Myanmar*. 2018c. "Two-year performance of Yangon Region Government." April 25. <http://www.burmalibrary.org/docs24/GNLM2018-04-25-red.pdf>.
- Hein Aung Kyaw, Valley, I., Moller, A., and Me Me Oo. 2017. *Sub-national Public Finance Management in Myanmar*. Budget Brief Series: Bago / No. 2. Renaissance Institute. <https://rimyanmar.org/en/publication/budget-brief-series-bago-budget-brief-no-2-2017>.
- Hein Ko Soe. 2018a. "The ethnic parties' dilemma: Merger or strategic alliance?" *Frontier Myanmar*, April 18. <https://frontiermyanmar.net/en/the-ethnic-parties-dilemma-merger-or-strategic-alliance>.
- Hein Ko Soe. 2018b. "Dagon Seikkan and the road to discontent." *Frontier Myanmar*, July 23. <https://frontiermyanmar.net/en/dagon-seikkan-and-the-road-to-discontent>.
- Human Rights Watch. 2015. "Burma Events of 2015." Human Rights Watch website. <https://www.hrw.org/world-report/2016/country-chapters/burma>.
- Irrawaddy*. n.d. "National Unity Party." <https://www.irrawaddy.com/election/party/national-unity-party-nup>.
- Jolliffe, K. 2015. *Ethnic armed conflict and territorial administration in Myanmar*. Yangon: The Asia Foundation. <https://asiafoundation.org/resources/pdfs/ConflictTerritorialAdministrationfullreportENG.pdf>.
- Jolliffe, K. 2016. *Ceasefire, Governance and Development: The Karen National Union in Times of Change*. Yangon: The Asia Foundation.
- Jolliffe, K. and Speers Mears, E. 2016. *Strength in Diversity: Towards Universal Education in Myanmar's Ethnic Areas*. Yangon: The Asia Foundation.
- Kempel, S., Chan Myawe Aung Sun, and Aung Tun. 2015. *Myanmar Political Parties at a Time of Transition: Political party dynamics at the national and local level*. Pyoe Pin Programme. http://themimu.info/sites/themimu.info/files/documents/Report_Myanmar_Political_Parties_at_a_Time_of_Transition_Pyoe_Pin_Susanne_Kempel_April2015.pdf.
- Kyaw Hla Win (Ahmed, H.) and Karim, E. 2013. "The Legal System of the Republic of the Union of Myanmar in a Nutshell." Website of the Hauser Global Law School Program, New York University. <http://nyulawglobal.org/globalex/Myanmar.html#HighCourts>.
- Kyaw Lin Htoon. 2018. "Peace conference opens amid low expectations and calls for reform." *Frontier*. <https://frontiermyanmar.net/en/peace-conference-opens-amid-low-expectations-and-calls-for-reform>
- Kyaw Myo. 2018. "Ministry of Home Affairs state they have plans to choose women administrators" [in Burmese]. *Irrawaddy*, August 9. <https://burma.irrawaddy.com/news/2018/08/09/166140.html>
- Kyi Pyar Chit Saw and Arnold, M. 2014. *Administering the State in Myanmar: An Overview of the General Administration Department*. Yangon: The Asia Foundation. <https://asiafoundation.org/wp-content/uploads/2014/10/Administering-the-State-in-Myanmar.pdf>.
- Litwack, J. and Seddon, J., eds. 1999. *Decentralization Briefing Notes*. WBI Working Papers. Washington DC: World Bank Institute.
- Maung Zaw. 2018. "Former deputy minister to run for seat in Mandalay." *Myanmar Times*, July 11. <https://www.mmtimes.com/news/former-deputy-minister-run-seat-mandalay.html>.
- Myanmar Development Research and Kempel, S. 2012. *Village Institutions and Leadership in Myanmar: A View from Below*. Enlightened Myanmar Research Foundation. https://emref.org/sites/emref.org/files/publication-docs/village_institutions_and_leadership_in_myanmar_a_view_from_below.pdf.
- Ministry of Immigration and Population. 2014. *The 2014 Myanmar Population and Housing Census*. <http://themimu.info/census-data>.
- Ministry of Information (MOI). n.d. "Members of Region and State Government Cabinet." MOI website. <http://www.moi.gov.mm/moi:eng/?q=content/members-region-and-state-government-cabinet>.
- Ministry of Planning and Finance (MoPF). 2016. "Economic Policy of the Union of Myanmar." MoPF website. http://themimu.info/sites/themimu.info/files/documents/Statement_Economic_Policy_Aug2016.pdf.
- Minoletti, P. 2016. *Fiscal decentralisation and national reconciliation in Myanmar: Key issues and avenues for reform*. S-53404-MYA-1. International Growth Centre. <https://www.theigc.org/wp-content/uploads/2017/01/Minoletti-2016-Final-report-1.pdf>.
- Moe Myint. 2017. "MPs criticize YCDC's Proposed Budget." *Irrawaddy*, March 28. <https://www.irrawaddy.com/news/burma/mps-criticize-ycdcs-proposed-budget.html>.
- Myanmar Political Information: linking analytical resources (MyPILAR). 2017. "Demographic Data of Elected Candidates in Myanmar 2015 General Elections" [in Burmese]. MyPILAR website. <https://www.mypilar.org/en/publication/demographic-data-elected-candidates-myanmar-2015-general-elections>.
- Myanmar Times*. 2016a. "Myanmar's forgotten local elections." February 16. <https://www.mmtimes.com/opinion/19009-myanmar-s-forgotten-local-elections.html>.
- Myanmar Times*. 2016b. "Meet your chief ministers." April 4. <https://www.mmtimes.com/national-news/19818-meet-your-chief-ministers.html>.
- MyJustice. 2018. *Searching for Justice in the Law*. Policy Brief. https://www.myjusticemyanmar.org/sites/default/files/Policy%20Brief_20042018_Screen_fit_0.pdf.

- National League for Democracy. 2015. *National League for Democracy 2015 Election Manifesto* [authorized English translation]. http://burmalibrary.org/docs21/NLD_2015_Election_Manifesto-en.pdf.
- New Light of Myanmar*. 2013a. "Region development tasks discussed in Mongton Tsp." December 10. <http://www.burmalibrary.org/docs16/NLM-2013-12-10.pdf>.
- New Light of Myanmar*. 2013b. "Only cooperation, unity could contribute to rapid development of the country." December 25. <http://www.burmalibrary.org/docs16/NLM2013-12-25-red.pdf>.
- New Myanmar Foundation. 2018. *Mandalay Municipal Election Report: Analysis on local municipal elections*.
- Nixon, H., Joelene, C., Kyi Pyar Chit Saw, Thet Aung Lynn, and Arnold, M. 2015. *State and Region Governments in Myanmar*. Yangon: The Asia Foundation. <https://asiafoundation.org/publication/state-and-region-governments-in-myanmar-report/>.
- Nyan Linn Aung. 2018. "Rakhine lawmakers say some projects unnecessary in government budget proposal." *Myanmar Times*, June 12. <https://www.mmtimes.com/news/rakhine-lawmakers-say-some-projects-unnecessary-government-budget-proposal.html>.
- Nyein Nyein. 2018. "NLD Stands by Commitment to Amend 2008 Constitution." *Irrawaddy*, June 25. <https://www.irrawaddy.com/news/burma/nld-stands-commitment-amend-2008-constitution.html>.
- Nyein Thiri Swe and Zaw Min Oo. 2018. "Has 'Time to Change' been well reflected in Myanmar's sub-national parliaments." *Tea Circle*, August 14. <https://teacircleoxford.com/2018/08/14/has-time-to-change-been-well-reflected-in-myanmars-sub-national-parliaments/>.
- PwC. 2018. *Doing Business in Yangon 2018*. <https://www.pwc.com/mm/en/publications/assets/yangon-business-guide-2018.pdf>.
- Pyidaungsu Hluttaw Law No. 1/2012. Ward and Village Tract Administration Law.
- Pyidaungsu Hluttaw Law No. 9/2014. Development Fund Law.
- Pyidaungsu Hluttaw Law No. 14/2014. National Education Law.
- Republic of the Union of Myanmar. 2008. Constitution of the Republic of the Union of Myanmar. http://www.burmalibrary.org/docs5/Myanmar_Constitution-2008-en.pdf.
- Republic of the Union of Myanmar. 2010. Law Relating to the Region and State Hluttaw. State Peace and Development Council Law No 14/2010.
- Republic of the Union of Myanmar. 2010. Region or State Government Law State Peace and Development Council Law No 16/2010 [English translation]. <http://asianlii.org/mm/legis/laws/rosglpadcln162010660.pdf>.
- Republic of the Union of Myanmar. 2012. *Framework for Economic and Social Reforms: Policy Priorities for 2012–15 towards the Long-Term Goals of the National Comprehensive Development Plan*. <http://eaber.org/sites/default/files/FESR%20Official%20Version%20-%20Green%20Cover.pdf>.
- Republic of the Union of Myanmar. 2013. State and Region Hluttaw Law. Pyidaungsu Hluttaw Law No. 22/2013 [in Burmese]. https://pyidaungsu.hluttaw.mm/uploads/pdf/9pl45f_22_state_region_hluttaw_law.pdf.
- Republic of the Union of Myanmar, Ministry of Planning and Finance. 2018. *Myanmar Sustainable Development Plan (2018 – 2030)*.
- Republic of the Union of Myanmar, Office of the President. 2013. Assignment of duty to form Township and Ward and Village Tract Development Support Committees. Presidential Notification No. 27/2013. http://www.burmalibrary.org/docs21/2013-02-Notification_No.27-2013-Township&Ward&Village_Tract_Development_Support-Committees.pdf.
- Republic of the Union of Myanmar, Office of the President. 2016a. Appointment of Chairman of Constitutional Tribunal of the Union (Order 1/2016). <http://www.president-office.gov.mm/en/?q=briefing-room/orders/2016/03/31/id-6165>.
- Republic of the Union of Myanmar, Office of the President. 2016b. Order 37/2016.
- Republic of the Union of Myanmar, Office of the President. 2016c. Order 14/2016 [in Burmese]. <http://www.president-office.gov.mm/?q=briefing-room/notifications/2016/05/09/id-10279>.
- Republic of the Union of Myanmar, Office of the President. 2016d. Order 13/2016 [in Burmese]. <http://www.president-office.gov.mm/zg/?q=briefing-room/notifications/2016/05/09/id-11204>.
- Republic of the Union of Myanmar, Office of the President. 2016e. Order 12/2016 [in Burmese]. <http://www.president-office.gov.mm/zg/?q=briefing-room/notifications/2016/05/09/id-11203>.
- Republic of the Union of Myanmar, Office of the President. 2016f. Order 11/2016 [in Burmese]. <http://www.president-office.gov.mm/zg/?q=briefing-room/notifications/2016/05/09/id-11202>.
- Republic of the Union of Myanmar, Office of the President. 2018. Instruction 1/2018. <http://www.president-office.gov.mm/en/?q=briefing-room/news/2018/05/30/id-8818>.
- Republic of the Union of Myanmar, Office of the President. 2018a. "More than 4,900 acres returned to farmers in Sagaing Region." President Office website. <http://www.president-office.gov.mm/en/?q=briefing-room/news/2018/05/17/id-8767>.
- Republic of the Union of Myanmar, Office of the President. 2018b. "Confiscated farmland returned to farmers in Myittha, Mandalay Region." President Office website. <http://www.president-office.gov.mm/en/?q=briefing-room/news/2018/05/17/id-8765>.
- Republic of the Union of Myanmar, The Supreme Court of the Union. n.d. "Formation of Courts at Different Levels." Supreme Court website. <http://www.unionsupremecourt.gov.mm/?q=content/formation-courts-different-levels>.
- Republic of the Union of Myanmar, The Supreme Court of the Union. 2018. *Towards Improving Justice for All: Judicial Strategic Plan (2018–2022)*. <http://www.unionsupremecourt.gov.mm/sites/default/files/supreme/stplan2018eng.pdf>.
- Republic of the Union of Myanmar, Union Civil Service Board. 2017. *Civil Service Reform Strategic Action Plan for Myanmar 2017–2020*. http://www.mm.undp.org/content/dam/myanmar/docs/Publications/DemoGov/UNDP_MM_Myanmar%20Civil_Service_Reform_Strategic_Action_Plan.pdf.
- Robertson, B., Joelene, C., and Dunn, L. 2015. *Local Development Funds in Myanmar: An Initial Review*. Subnational Government in Myanmar Discussion Paper No. 9. Yangon: MDRI CESD, Action Aid, and The Asia Foundation. <https://asiafoundation.org/resources/pdfs/LocalDevelopmentFundsENG.pdf>.

- Romeo, L. 2012. *Decentralizing for Development: The developmental potential of local autonomy and the limits of politics-driven decentralization reforms*. Working Paper No 11. Visby, Sweden: Swedish International Centre for Local Democracy (ICLD). <https://pcm.ge/ckfinder/userfiles/files/Decentralising%20for%20Development%20SICLD.pdf>.
- San Yamin Aung. 2018a. "Public Needs Left Out of Draft Budget, Yangon Finance Minister Admits." *Irrawaddy*, June 4. <https://www.irrawaddy.com/news/burma/public-needs-left-draft-budget-yangon-finance-minister-admits.html>.
- San Yamin Aung. 2018b. "Yangon Parliament, Cabinet Still At Odds Over Draft Budget." *Irrawaddy*, June 4. <https://www.irrawaddy.com/news/burma/yangon-parliament-cabinet-still-odds-draft-budget.html>.
- Shotton, R., Zin Wint Yee, and Khin Pwint Oo. 2016. *State and Region Financing, Planning and Budgeting in Myanmar: What are the Procedures and What are the Outcomes?* Yangon: The Asia Foundation. https://asiafoundation.org/wp-content/uploads/2017/02/State-and-Region-Financing-Budgeting-and-Planning-in-Myanmar_ENG-version.pdf.
- Shwe Shwe Sein Latt, Ninh, K.N.B., Mi Ki Kyaw Myint, and Lee, S. 2017. *Women's Political Participation in Myanmar: Experiences of Women Parliamentarians 2011–2016*. The Asia Foundation: Yangon. <https://asiafoundation.org/publication/womens-political-participation-myanmar-experiences-women-parliamentarians-2011-2016/>.
- Stapenhurst, R. and O'Brien, M. n.d. *Accountability in Governance*. World Bank. <https://siteresources.worldbank.org/PUBLICSECTORANDGOVERNANCE/Resources/AccountabilityGovernance.pdf>.
- Steinberg, D. 2012. "The Problem of Democracy in the Republic of the Union of Myanmar: Neither Nation-State nor State-Nation?" In *Southeast Asian Affairs 2012*: 220–238.
- Tidemand, P. and Steffensen, J. 2010. *Source Material on Decentralisation and Improved Service Delivery for the Poor*. Copenhagen: Danida.
- UNDP. 2012. *Democratic Governance in Myanmar: Preliminary Situation Analysis*. Yangon: United Nations Development Programme.
- UNDP Myanmar. 2015a. *The State of Local Governance: Trends in Myanmar; A Synthesis of people's perspectives across all States and Region*. Yangon: United Nations Development Programme. http://www.mm.undp.org/content/dam/myanmar/docs/Publications/PovRedu/Local%20Governance%20Mapping/UNDP_MM%20State%20of%20Local%20Governance%20-%20Synthesis%20Report.pdf.
- UNDP Myanmar. 2015b. *The State of Local Governance: Trends in Shan*. Yangon: United Nations Development Programme. http://www.mm.undp.org/content/myanmar/en/home/library/poverty/TheStateofLocalGovernanceChin/The_State_of_Local_Governance_Trends_Shan.html.
- Valley, I., and Hein Aung Kyaw. 2016. *Budget Brief Series – Kayin Budget Brief No 1, 2016*. Renaissance Institute. <https://rimyanmar.org/en/publication/budget-brief-series-kayin-budget-brief-no-1-2016>.
- Valley, I., McDonald, L., Hein Aung Kyaw, and Nan Sandi. 2018. *Where the rubber hits the road: A review of decentralisation in Myanmar and the roads sector*. International Growth Centre and Renaissance Institute. https://rimyanmar.org/sites/rimyanmar.org/files/publication_docs/valley-et-al-2018-final-report_0.pdf.
- Winter, M. and Mya Nandar Thin. 2016. *Provision of Public Goods and Services in Urban Areas in Myanmar: Planning and Budgeting by Development Affairs Organizations and Departments*. Yangon: The Asia Foundation. <https://asiafoundation.org/wp-content/uploads/2017/02/The-provision-of-public-goods-and-services-in-urban-areas-in-Myanmar-EN.pdf>.
- World Bank. 2013. *Republic of the Union of Myanmar Public Financial Management Performance Report*. Yangon: World Bank.
- World Bank. 2017. *Myanmar Public Expenditure Review 2017: Fiscal Space for Economic Growth*. <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/28392/119855-PER-P159067-PUBLIC-v2-main-report-PERSepcleanwithnewcover.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
- World Bank. n.d. "Decentralization Topics: What, Why, and Where." World Bank Group website. <http://www1.worldbank.org/publicsector/decentralization/what.htm>.
- Ye Mon. 2017. "Mon Chief Minister to quit posts, party." *Myanmar Times*, February 20. <https://www.mmtimes.com/national-news/yangon/25004-mon-chief-minister-to-quit-posts-party.html>.
- Ye Mon. 2018. "Controversy, progress at the third Panglong conference." *Frontier*, July 16. <https://frontiermyanmar.net/en/controversy-progress-at-the-third-panglong-conference>.

The Asia Foundation

အာရှဖောင်ဒေးရှင်း (The Asia Foundation) သည် အကျိုးအမြတ် မယူသည့် နိုင်ငံ တကာ ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး အရှိန်အဟုန်ဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် နေသည့် အာရှဒေသနေ ပြည်သူများ၏ လူနေမှုဘဝ မြှင့်တင်ရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများအား နိုင်ငံ ပေါင်း ၁၈ နိုင်ငံတွင် လုပ်ဆောင်နေပြီး ဆယ်စုနှစ်ခြောက်ခုကြာ ကာလအတွင်း ရရှိ ထားသည့် လုပ်ငန်း နှင့် ဒေသတွင်း အတွေ့အကြုံများအပေါ် အခြေ ခံ၍ ၂၀ ရာစုတွင် အာရှဒေသတွင်း တွေ့ကြုံနေရသည့် စိန်ခေါ်မှုများကို ရင်ဆိုင်ရာတွင် စီမံအုပ်ချုပ်မှု အားကောင်း စေရေး၊ စီးပွားရေး အခွင့်အလမ်းများ ကျယ်ပြန့် စေရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ဆိုင်ရာ စံနှိုင်းရည်မြှင့်တင်ရေး၊ အမျိုးသမီးစွမ်း ဆောင်ရည် မြှင့်တင်ရေးနှင့် နိုင်ငံတကာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု မြှင့်တင်ရေး တို့အတွက် လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်ပေးလျက်ရှိပါသည်။

ယခုသုတေစာတမ်းကို ရယူလိုပါက country.myanmar.general@asiafoundation.org သို့ ဆက်သွယ်နိုင်ပါသည်။
အကြံပြုသဘောထား မှတ်ချက်များကိုလည်း လိုက်လံစွာကြိုဆိုပါသည်။